

Allama Muhammed Bakir Medžlisi

Izvor Života
Ajnul-Ui-Hajat

O autoru Allame Medžlisiju

Allame Muhamed Bakir Medžlisi potiče iz jedne veoma učene i pobožne porodice. Njegov djed je bio Maksud Ali Medžlisi, koji je odselio iz Džabal Amila¹ za Isfahan u Iranu. On je imao dva sina, Muhameda Takija i Muhameda Sadika. Obojica su upućena u islamske studije Allame Abdulah Šustarija². Allame Muhamed Taki Medžlisi, izuzetno obrazovan islamski učenjak, bio je otac Allame Muhamed Bakira Medžlisia.

Allame Bakir je rođen 1037. godine po Hidžri (što odgovara 1627. godini p. Kr.). Svoju pažnju je usmjerio ka sferama učenosti. Njegova dva starija brata, Mulla Azizullah i Mulla Abdullah bili su veoma ugledni i cijenjeni učenjaci, a njegove sestre su također bile visoko obrazovane dame. U vrlo kratkom roku, mladi Muhamed Bakir je stekao osnovno obrazovanje iz logike, filozofije, matematike, hadiske znanosti, islamskog prava, literature i egzegeze Kur'ana. Predavači Allame Muhamed Bakira Medžlisia su također uživali veliki ugled. U njih spada Hasan Ali ibn Abdullah, Sejid Muhamed Hajdar Tabatabai, Mir Muhamed Mumin i Allame Muhsin Fejz. Kada je usavršio svoje školovanje, Muhamed Bakir počinje svoje autorske aktivnosti. Djelo kakvo bi mudri učenjaci iznjedrili u okviru hiljadugodišnjeg istraživačkog rada, Allame Medžlisi je ostvario za nekoliko desetina godina. On je sposobno preuzeo ono što je Allame Muhamed Jakub Kulajni³ započeo, kao renesansu na njegove napore. Bihar al-Anvar je Allame Medžlisievo monumentalno djelo, sadržano od 110 tomova. Mirat al-ukul fi šara al-kafi je komentar autentičnih i slabih hadisa.

Allame Medžlisi je imao stotine učenika. Njegovi poznati studenti su bili Allame Sejid Nimatullah Džazairi, Mirza Abdullah Efendi, Mullan Abdullah Ardabili, Mulah Muhamed Fazli, Mullah Muhamed ibn Hassan Isfahani i Mulah Muhamed Hussejn ibn Jahja Nuri. Ovaj iznimni prvak islamskih znanosti je preselio u godini 1111. po Hidžri (1699. p. Kr.)

¹ Džabal Amil (planina Amil) je planinsko područje na jugu Libanona, koje je nazvano po plemenu Amil. Ta regija se smatra centrom Šiita u Libanonu.

² Kazi Sejid Nurullah ibn Šerif al-Maraši (1549.-1610. p. Kr.), poznat kao al-Šustari, bio je značajan učenjak svoga vremena.

³ Ebu Džafer Muhamed ibn Jakub ibn Ishak al-Kulajni ar-Razi (umro 940 p. Kr.), poznat kao šejh Kulajni, bio je veliki islamski učenjak i sakupljač predaja vezano za Ehli Bejt (a.). On je odlikovan titulom "pouzdanošću Islama" (thiqat-ul-islam) budući da je u svome djelu Usul al-Kafi sakupio većinom vrlo pouzdane predaje.

Uvod: Opis plemenitih sljedbenika Poslanika (s.)

Ebu Zer

Ebu Zer mu je bilo prezime (porodično ime), a njegovo ime je bilo Džundab ibn Džunada. On je pripadao plemenu Beni Džafer od Arabije. Postoje predaje koje potvrđuju da su nakon Bezgriješnih iz Poslanikove porodice najplemenitiji među sljedbenicima Selman, Ebu Zer i Mikdad. Predaje svetog Ehli Bejta (a.) svjedoče da je većina sljedbenika nakon smrti časnog Poslanika (a.) odstupila i udaljila se. Samo Selman, Ebu Zer i Mikdad (i nekolicina drugih) pripadali su maloj grupi čvrstih sljedbenika Poslanika (a.) i njegove porodice. Druga je tema što su se mnogi koji su se povukli i udaljili ponovo vratili na pravi put i zakleli se na vjernost vođi pravovjernih⁴ Ali ibn Ebu Talibu.

Osobine Selmana, Ebu Zera i Mikdada

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da je Amir al-Muminin Ali (a.) rekao Selmanu: "O Selmane! Pozovi ispred vrata Fatimu, kćerku Poslanikovu, da ti da jedan poklon koji je dobila iz Dženeta. Selman je otišao do vrata i prenio svoj upit. Fatima (a.) je odgovorila: "Tri hurije⁵ su sišle sa neba i donijele poklone u tri kutije. Jedna od hurija, koja se zvala Selma, reče da ju je Allah zbog Selmana stvorio, druga od hurija bila je Zara, predviđena za Ebu Zera, i treća, koja se zvala Mikdada, bila je stvorena za Mikdada.

Nakon ovog razgovora dade plemenita Fatima (a.) Selmanu jedan dio s neba prihvaćenog poklona. Taj materijal je tako ugodno mirisao da bi ga gdje god je išao ljudi pitali šta je to čijem mirisu ništa nije bilo slično. Pouzdane knjige obje škole izvještavaju u njihovim bilješkama da je Poslanik (a.) rekao: "Ne postoji niko ko je iskreniji na zemlji od Ebu Zera." Jedna osoba je iskazala sumnju u ovu predaju pred Imamom Džaferom al-Sadikom (a.) – da Ebu Zer ne može biti iskreniji nego što je to Amir-ul-Muminin Ali ibn Ebu Talib (a.).

Imam Dažefer al-Sadik (a.) upita tu osobu da li joj je jasno kada i pod kojim okolnostima je Poslanik (a.) izrekao ovako zapažanje o Ebu Zeru.

Kada je čovjek to negirao, Imam (a.) je kazao: "Nekoliko ljudi je otišlo Poslaniku (a.) i žalilo mu se da je Ebu Zer pripisivao nerazumljive osobine Amir-ul-Mumininu Ali ibn Ebu Talibu (a.). Na ovom mjestu je Poslanik izrekao zapažanje o Ebu Zerovoj iskrenosti."

Imam Džafer al-Sadik (a.) također je saopštio osobi da ne treba da se vrše poređenja između bezgrešnih ljudi i ljudi koji su podložni pogreškama.

⁴ Titula "vođa pravovjernih" ili "predvodnik vjernika" ili "prvak vjernika" (Amir al-Muminin) data je lično od Poslanika (s.) Imamu Aliju (a.) kao izraz posebnog statusa, koji je Imam Ali (a.) imao. Niko drugi nije imao pravo da nosi takvu titulu.

⁵ Hurije su u časnom Kur'anu opisane kao čista bića u Dženetu, koje služe stanovnicima Dženeta.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao i da je jednom Ebu Zer došao kod Poslanika (s.) i zatekao ga zadubljenog u razgovoru sa jednim sljedbenikom imena Vahia Kalabi. Kako ne bi prekidao konverzaciju, Ebu Zer se tiho povukao i polako otišao da im ne smeta. Ali u stvarnosti je to bio melek Džibril u liku Vahia Kalabia, koji je posjetio Poslanika (a.). Džibril je iskazao čuđenje zbog toga što je Ebu Zer otišao bez da pozdravi Poslanika (a.). Napomenuo je još da je jedna Ebu Zerova molitva je bila predmet diskusije među melecima na nebu. Kada je Džibril otišao i Ebu Zer dođe ponovo u posjetu Poslaniku (a.), Poslanik (a.) reče: "O Ebu Zere, zašto si se tako tiho udaljio i otišao bez da me pozdraviš?"

Ebu Zer odgovori: "O Poslanič! Našao sam te tako udubljenog u razgovor sa Vahia Kalabijem, pa sam pomislio da razgovarate o nekim povjerljivim stvarima, i smatrao sam neumjesnim da ometam vaš razgovor.

Poslanik (a.) zamoli Ebu Zera: "Kaži mi molitvu koju redovno učiš. Melek Džibril, koji je bio kod mene u liku Vahia Kalabia, rekao mi je da je Ebu Zer otišao bez da me pozdravi i spomenuo je da je njegova molitva predmet rasprave među melecima na nebu."

Kada je Ebu Zer to čuo, izgovorio je sljedeću molitvu: "Allahu naš, molim Te za vjerovanje sa uvjerenjem o Tebi, za osnaženje tvoga Poslanika (a.), za životnu snagu kako bih bio neovisan od ljudskog zla."

U jednoj pouzdanoj predaji od Imama Džafer al-Sadika (a.) kaže se da je za sljedbenike vjerovanja nakon Poslanikovog (a.) preseljenja obavezno da vole njegove (s.) prijatelje koji su se čvrsto vjere držali religije i slijedili je bez odstupanja i dodavanja novotarija. Među ove čvrsto stamene osobe se ubrajaju: Selman Farsi, Ebu Zer Gafari, Mikdad ibn Esved el Kindi, Amar ibn Jasir, Džabir ibn Abdulah Ensari, Abdulah ibn Samit, Ibada ibn Samit, Abu Ajjub Ensari, Hudejfa ibn al-Iman, Abul Hašim, Sahl ibn Hanif, Kazima ibn Sabit, Ebu Sejid Hudri i drugi.

Ibn Babavajh⁶ prenosi od Abdulaha ibn Abasa da je jednog dana Poslanik (a.) u Kuba džamiji⁷ sjedio sa svojim sljedbenikom i rekao: "Prva osoba koja uđe na vrata džamije predodređena je za Dženet."

Kada su ovo čuli, nekoliko sljedbenika ustade i napusti prostoriju, kako bi se izborili za privilegiju da prvi uđu u džamiju.

Ali Poslanik (a.) dodade: "Mnoge osobe će ući u ovu džamiju i svako će pokušati da preduhitri onog drugog. Ali onaj među njima koji ih informiše o kraju mjeseca Azura, bit će određen za dženet."

Ebu Zer uđe u džamiju sa ostalima. Poslanik (a.) upita okupljene o aktuelnom mjesecu rimskog kalendara. Ebu Zer odgovori da je kraj mjeseca Azura. Poslanik (a.) reče da je on bio svjestan ove činjenice, ali je želio da okupljene uvjeri da je Ebu Zer određen za dženet.

Poslanik (a.) je dodao da je ovo "nebeska osoba" koja će od ljudi biti odbačena zbog duboke ljubavi prema Poslanikovoj porodici i da će ostatak svoga života provesti na usamljenom i udaljenom mjestu, te da će nesretno umrijeti. Ljudi iz Iraka će mu iz sažaljenja iskopati grob. Ove osobe će također biti u dženetu, kao što je od Allaha Dobročinitelja obećano.

⁶ Ebu Džafer Muhamed ibn Ali (923.-991. p. Kr.), poznat kao Ibn Babvajh al-Kommi, ali prije svega poznat kao šejh Saduk, također je autor istaknutog djela "Ono što je za učenjaka vjerskog zakona nedostizno" (man la jahduhu ruhu-l-fakih), koje spada među četiri najznačajnije zbirke hadisa kod šija (kutun arba'a).

⁷ Kuba-džamija stoji u jednom predgrađu Medine i prva je ikada napravljena posvećena džamija. Njeno prvo kamenje je postavio poslanik Muhamed (s.) tokom izgnanstva, a kasnije su je dovršili njegovi sljedbenici.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je također rekao da postoji deset stupnjeva vjerovanja. Dodao je da je Selman dosegao deseti stupanj, Ebu Zer deveti i Mikdad osmi stupanj.

Ebu Zer prima Islam

Muhamed ibn Jakub Kulajni prenosi da je Imam Džafer al-Sadik (a.) ispričao jednoj osobi to kako su i na koji način primili islam Selman i Ebu Zer. Prema tome, Ebu Zer je jednog dana izveo ovce da pasu u svome selu, koje je bilo blizu Meke. Dok su ovce pasle, jednu je napao vuk kojeg su otjerali Ebu Zer i njegovi pomagači. Vuk je pokušao da ponovi svoj napad na ovce kada je Ebu Zer za njim potrčao i uzviknuo: "Odvratni stvore! Zašto ne bježiš?" Vuk na čudesan način odgovori: "Da li sam odvratan ja ili ljudi Meke koji Poslaniku (a.) čine užasne stvari svojim djelima?⁸

Čuvši ovo od životinje, Ebu Zer je počeo da se penje u pravcu Meke. Kada je stigao u Meku, bilo je veoma vruće i bio je vrlo žedan. Uzeo je nešto vode iz izvora Zemzem. Na njegovo iznenađenje, vidje Ebu Zer da je u njegovoј posudi umjesto vode mlijeko. On je ugasio žed i bi svjestan da je ovo prvo čudo istine Allahovog Poslanika (s.) koje je doživio. Stigavši u prostor Kabe, zatekao je nekoliko ljudi kako razgovaraju bez strahopoštovanja o Allahovom Poslaniku. U tom nezgodnom momentu dođe jedna osoba. Kada ju je grupa primijetila, prepali su se i postali su tihi. Nakon toga je taj čovjek napustio prostor, Ebu Zer ga je slijedio. Sustigavši ga, Ebu Zer ga je upitao: "Ko si ti?"

On odgovori: "Ja sam Ebu Talib, vođa Meke. Mogu li išta za tebe učiniti?"

Ebu Zer reče: "Želim sresti Allahovog Poslanika (s.) kako bih primio islam."

Ebu Talib odgovori: "Sutra u isto vrijeme možeš sa mnom krenuti da ga sretneš."

Sljedeći dan je Ebu Zer došao u dogovoren vrijeme na dogovoren mjesto. Ebu Talib ga je poveo sa sobom kako bi susreli Poslanika (s.). Ebu Talib ga je doveo u jednu kuću, u kojoj je Hamza bio prisutan. Ebu Zer pozdravi Hamzu, a on otpozdravi na njegov pozdrav i upita ga za razlog njegove posjete. Kada mu je Ebu Zer rekao za razlog svoga dolaska, Hamza reče da postoji samo jedan Bog Allah i da je Muhamed (s.) njegov Poslanik. Tada ga je Hamza poveo u jednu drugu kuću u kojoj je bio Džafer. On postavi Ebu Zeru ista pitanja i dobi isti odgovor. Tada Ebu Zera povede Džafer Tajjar prema kući Ali ibn Ebu Taliba (a.). Tamo Ebu Zer dade tri puta prisegu Allahu i njegovom Poslaniku (s.)

Tada povede Amir-ul-Muminin Ali (a.) Ebu Zera prema Poslaniku (s.). On pozdravi Poslanika (s.), koji mu prijatno ponudi mjesto, da posvjedoči jedinstvo Božije i da je Muhamed (s.) Allahov Poslanik. Tada reče Poslanik (s.): "O Ebu Zere! Ti moraš odmah nazad na posjed koji je tvoj rođak sa očeve strane ostavio, jer ti si jedini nasljednik njegove imovine. Idi kući i brini se o imanju. Moraš nam se odazvati kada te pozovemo."

Prema tome, Ebu Zer je nakon iseljenja (Hidžre) imao čast da se susretne sa Poslanikom (s.) u Medini.

⁸ Koliko god neobično ovakve predaje i djelovale, u islamskoj hadiskoj znanosti se pristupa sa sumnjičenjem, pošto je oprečno prirodi vuka da priča na takav način, a situacija ne daje okvirne uslove za čudo. Ali se može pretpostaviti da je Ebu Zer imao metaforičnu komunikaciju s tim bićem, koje drugi nisu mogli percipirati.

Selman prima Islam

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da je nekoliko sljedbenika jednom posjetilo grob Poslanika (s.) i da su međusobno razgovarali. Među njima su također bili Imam Ali (a.) i Selman. Imam Ali (a.) upita Selmana Farsija: "O Selmane! Kako si prihvatio islam?" Selman odgovori: "O Amir al-Muminine, pošto mi je obaveza odgovorati tebi na pitanja, ispričat će ti okolnosti pod kojima sam primio islam. Ja potičem iz grada Širaza⁹ i bio sam poljoprivrednik po zanimanju. Moji roditelji su me jako voljeli. Jednog dana kada sam sa njima posjetio jedno naselje, čuo sam buku, kao da neko reče "nema Bog osim Allaha", Isa (a.) je duh Allahov i Muhamed (s.) je Allahov Poslanik. Ove riječi su imale tako duboko dirljiv efekat na mene da je ljubav prema Poslaniku (s.) bila odmah duboko ukorijenjena u cijelom mom biću. Odmah sam odbacio vjerovanje mojih predaka u Sunce. Kada je moj otac ovo čuo bio je veoma ljut na mene i zatvorio me u duboki bunar. Jedno vrijeme sam bio tamo zatvoren i Allaha molio za oslobođenje.

Jednog dana nađe jedna stara osoba sa bijelim ogrtačem, oslobodi me iz bunara i odvede me do jednog isposnika. Tom čovjeku sam rekao za svoje uvjerenje. On je bio vrlo prijatan prema meni, ali jednog dana mi je kazao da će on sljedećeg jutra izdahnuti. Pitao sam ga: "Šta da radim i kuda da krenem?" Isposnik je spomenuo ime jednog drugog isposnika i njegovo mjesto boravka. On me zamolio da upozorim ako drugog isposnika sretnem. Tako sam otišao tamo i proveo jedno određeno vrijeme sa tim isposnikom, sve dok također i on ne izdahnu. Nakon smrti isposnika, nastavio sam živjeti sa ljudima iz tog naselja. Ovi ljudi su imali naviku da tokom ručka piju vino i insistirali su da i ja sa njima u tome učestvujem. Kada sam to odbio, postali su ljuti i prodali su me kao roba jednom Jevreju. Ovaj Jevrej mi je činio nepravdu, i na kraju me prodao kao roba jednoj gospodji po imenu Salimia. Ova gospođa je posjedovala voćnjak i bio sam zadužen da navodnjavam stabla. Ona je bila vrlo zadovoljna mojim radom.

Jednog dana jedna grupa je ušla u baštu. Oblak je bio iznad njihovih glava. U toj grupi se nalazio Poslanik (s.), Ali ibn Ebu talib (a.) Hamza, Zaid ibn Haris, Akil, Ebu Zer i Mikdad. Mislio sam da je onaj kojeg slijedi oblak mora biti Poslanik (s.), jer ne mogu svi oni biti poslanici. Jedan od njih mora definitivno biti Poslanik (s.). Upravo sam razmišljao o tome kada me Poslanik (s.) pozva, svoj ogrtač baci sa strane i pokaza mi na svojim leđima znak poslanstva. Na mjestu sam pao na njegove noge, ali on me, sa velikom pažnjom i naklonosti, povuće da ustanem.

Poslanik (s.) reče Salimiji da želi da me otkupi od nje. Ona je željela četiri stotine palmi hurmi u zamjenu za mene, dvije stotine od tog bi trebale biti žute hurme i dvije stotine crvene hurme. Poslanik (s.) je prihvatio ponudu i zamoli Alija (a.) da sakupi četiri stotine palmi hurmi. Kada je Ali (a.) svoj zadatak izvršio, poče Poslanik (a.) da ih sadi, a Ali (a.) je išao za njim i zalijevao je vodom sadnice.

Kada je Poslanik (s.) posadio sadnice, stabla narastoše sa mnoštvom plodova. Sada je stajalo tu četiri stotine palmi hurmi, dvije stotine žutih i dvije stotine crvenih, ovješene plodovima. Kada je Salimija vidjela svoju ispunjenu želju, podnijela je još jedan zahtjev. Ona je htjela da sve palme nose žute plodove. Uslijed toga, Allahovom voljom dođe Džibril i pretvori jednim udarcem svoga krila sve hurme u žutu boju. Tada se Salimija morala rastati od Selmana.

⁹ U današnjem Iranu.

Nakon toga je Poslanik (s.) Selmana oslobođio i rekao: "O Ruzba! Od današnjeg dana treba da se zoveš Selman."

Potlačeni Ebu Zer

Ali ibn Ibrahim je govorio kako je tokom vojnog pohoda na Tebuk¹⁰ Ebu Zer zaostao iza trupa jer je njegova kamila bila slaba i izgladnjela. Ebu Zer je napustio kamilu i nastavio pješke da maršira, noseći dalje svoj prtljag na leđima. Kada se približio trupama, ljudi su informisali Poslanika (s.) da im se neko iz daljine približava. Poslanik (s.) reče: "To je Ebu Zer. Donesite vodu za njega, jer bi on mogao biti žedan. Kada je Ebu Zer stigao grupu, ugasio je žeđ. Tada uze Ebu Zer posudu punu vode iz svog prtljaga i pokaza je Poslaniku (s.)."

Poslanik (s.) upita: "O Ebu Zere! Iako si vodu imao sa sobom, ipak si ostao žedan. Zašto? Ebu Zer odgovori ponizno: "Ovo je voda sa jednog bunara na koji sam naišao na putu. Voda je bila vrlo pitka i hladna. Mislio sam da ovu vodu trebam ponijeti svome učitelju umjesto da je ja popijem."

Poslanik (s.) reče: "O Ebu Zer! Neka Allah bude dobar prema tebi. Moraš biti strpljiv na svom usamljenom putovanju pri twojoj usamljenoj smrti, pri siromaštvu i bespomoćnosti. Jedna grupa bogougodnika će ti dati posljednji ispraćaj i Allah će dopustiti tvoj ulazak u dženet." Pouzdani historičari svjedoče da je Ebu Zer tokom drugog halifata prognan u Siriju. Tamo je počeo otvoreno da kritizira guvernera Sirije Muaviju ibn Sufijana za njegovo postupanje koje je bilo u suprotnosti sa islamskim normama. On je nastavio u javnosti da hvali Amir ul-Muminina Alija (a.). U međuvremenu je treći halifa preuzeo vlast, kojem je guverner Sirije pisao pismo i žalio se na Ebu Zera. On je u svome pismu također spomenuo da je Ebu Zer čak i prema samom halifi kritički nastrojen. Bi naređeno da se u najbržem roku Ebu Zera pošalje u glavni grad.

Kao rezultat svega, ugnjetavački guverner Sirije je protjerao sljedbenika Poslanika (s.) svezanog na golin leđima kamile.

Ebu Zer je došao izmučen na dvor halife dočekan krivnjama i sa optužbama od strane halife: "Zašto si, Ebu Zere, iznosio pogrešne tvrdnje o nama, a slaviš i hvališ Ali ibn Ebu Taliba (a.)?"

Ebu Zer je proučio jedan poduži ajet iz časnog Kur'ana, čiji suštinski smisao je bio da će Allah neposlušne osobe poslati u džehenem i da će biti upozorenji, da njihova djela neće proći neopažena kod Allaha.

Halifa uzvrati ljutitim tonom: "Sad imaš toliko hrabrosti da mi se suprotstaviš. Koja djela sam ja počinio a koja su protiv Allahovih i Poslanikovih (s.) zapovjedi?"

Ebu Zer reče: "Sjećaš li se jedne noći kada samo nas dvojica otišli kod Poslanika (s.) i zatekli ga veoma tužnog i zamišljenog? Kada smo ga idućeg jutra ponovo posjetili, našli smo ga vrlo sretnog i raspoloženog. Nakon što smo ga zamolili da nam objasni šta je razlog za njegovu promjenu stanja i raspolaženja, Poslanik (s.) je kazao: "Jučer su u kasi Bejtul Mala bila četiri dirhema. Bio sam zabrinut da je to bio iznos udjela nekolicine potrebitih i da je ostao nepodijeljen. Danas je iznos udijeljen potrebitim. Sada sam zadovoljan što je ta suma podijeljena."

"O halifa ovog vremena! Danas si sakupio 100.000 dirhema u državnoj kasi i očekuješ još novih 100.000, kako bi zadovoljio i privilegirao svoje srodnike."

Neko reče Osmanu: "Ebu Zer je lažac, i ajete koje je proučio nikada se ne odnose na tebe."

¹⁰ Historijski gledano važan pohod protiv Bizantinaca, pri čemu nikada nije došlo do bitke.

Tako je Amir ul-Muminin pozvan da bude arbitar. Halifa je obavijestio Alija (a.) šta se između stranki dogodilo i pitao ga je za njegovo mišljenje, te da li je Ebu Zer rekao neistinu. Amr ul-Muminin (a.) je kazao: "Boj se Allaha! Ja sam sam čuo Poslanika (s.) kako govorи da nema nikoga na zemlji i pod nebom ko je iskreniji od Ebu Zera."

Ebu Zer je plačući rekao halifi: "Sramota je da težiš ka udobnosti i bogatstvu, a mene nazivaš lašcem. Ti meni podmećeš da sam iznio neistinе o Poslaniku (s.). Ja sam bolja osoba nego bilo ko od vas."

Halifa Osman upita Ebu Zera: "Otkuda ti to da se osjećаš boljom osobom od nas?"

On odgovori: "Od onog dana otkada sam odvojen od mog učitelja (Poslanika (s.)), nosim istu odjeću. Ja svoju vjeru nisam prodao za svjetovna uživanja. Nasuprot tome, ti si svoju vjeru za svoje egoistične ciljeve stavio na kocku. Uveo si novotarije i Allahovu velikodušnost razbacao i protračio. Ti ćeš na danu suda dobiti odmazdu za svoja djela i postupke."

Osman jedva izusti: "Postavit ћu ti nekoliko pitanja pod zakletvom!"

Ebu Zer reče: "Odgovorit ћu ti na sva tvoja pitanja sa ili bez zakletve."

Osman povede Ebu Zera u stranu i potresen kaza: "Vidi, pošto si slučajno prijatelj Poslanika (s.), ne mogu te pogubiti. Ali mogu definitivno da te protjeram. Reci mi u kojem gradu bi najradije da živiš."

Ebu Zer reče: "U Meki, rodnom mjestu Poslanika (s.)"

Osman upita. "Koje mjesto ne voliš?"

Ebu Zer odgovori: "Pustinju Rabadha."

Tada je izdato naređenje da Ebu Zer treba da bude protjeran u pustinju Rabadha i da ga tamo niko ne smije pratiti. Ali Muhamed Jakub Kulajni je napisao da su za vrijeme Ebu Zerovog polaska iz Medine, Amir ul-Muminin Ali (a.), Husejn (a.), Hasan (a.), Akil i Ammar jednu dionicu za njim išli i savjetovali mu da bude strpljiv. Imam Husejn (a.) mu je rekao: "O dajdža! Neprijatelj ti je htio pokrasti tvoje vjerovanje, ali nije imao uspjeha. Pritom je on izgubio svoje vjerovanje. Allah će te obilno nagraditi!"

Ebu Zer je stigao u Rabadhu i živio usamljeničkim životom. Tamo nije imao ni prijatelja niti pomagača. Na početku je imao nekoliko ovaca, koje su prijevremeno uginule. Njegovi sinovi su podlegli okrutnim uslovima i njegova žena je također umrla. Samo mu je ostala jedna kćerka. Tri dana Ebu Zer je bio bez bilo kakve hrane i opskrbe u pustinji. Stavio je glavu na jedan pješčani brežuljak i preselio. Samo je njegova mlada kćerka ostala živa. Dijete je počelo plakati i pozivati u pomoć kada je jedna karavana ljudi prolazila. Djevojčica se sjetila posljednje želje svoga oca i reče prolaznicima: "O putnici! Prijatelj Poslanika (s.) je preminuo i leži mrtav već dva dana bez odjeće za mrvace (kefina) i bez groba.

Ebu Zerova kćer je kazala da je ostala u blizini groba svoga oca, klanjala je i postila, kao što je i njen otac radio. Jedne noći u snu je vidjela Ebu Zera u njegovom noćnom moljenju kako uči Kur'an. Upitala ga je: "O oče, kako je Allah postupio prema tebi?"

On joj je odgovorio: "Moja kćeri! Ja sam u Allahovo prisustvo stigao. On je zadovoljan sa mnom i ja sam zadovoljan. Mnogo mi je milosti ukazao. O kćeri, čini dobra djela i ne dozvoli da te ponos savlada."

Historijska knjiga Athama Kufija opisuje da su osobe koje su živjele pored mezara Ebu Zera Ahnaf ibn Kais Tamimi, Saasa ibn Sauhan Abdi, Kardža ibn Salat Tamimi, Abdulah ibn Muslim Tamimi, Bilal ibn Malik Muzni, Džarir ibn Abdulah Bidžli, Eswed ibn Jazid al-Naghi, Alkama ibn Kais al-Naghi i Malik al-Aštar.

Ibn Abdul Birr piše u svojoj knjizi Al-Istiaab da je Ebu Zer 31. ili 32. g.p.k. preselio i da mu je dženazu klanjao Abdulah ibn Mesud.

Grupa ljudi koja je ispratila Ebu Zera bila je sastavljena od Poslanikovih (s.) prijatelja. Predvodnik karavane je bio Malik al-Aštar. Kada je on čuo jadikovke malene djevojčice, nije se mogao suzdržati da ne zaplače. Uzeo je Ebu Zerovo tijelo i tada je recitirao tužne stihove. Malik al-Aštar je nosio sa sobom šal koji je platio 4.000 dirhema. Tim šalom je omotao Ebu Zerovo tijelo za ukop. Okupljeni su podigli svoje ruke prema nebu i rekli: "O Allahu! Ovo je bilo jedno dobro tvoje stvorenje, on je bio omiljeni prijatelj tvoga Poslanika (s.)! Blagoslovi ga u ime Muhamedovo (s.) i njegovih časnih potomaka. Kazni one koji su njegovoj nježnoj duši nevolju nanijeli!" Okupljena skupina rekla je: "Amin."

Poslanikova (s.) želja vezano za Ebu Zera

Šejh Ebu Ali Tabarsi piše u svojoj knjizi Makarima al-Ašlak – i nekoliko drugih pouzdanih izvora tvrde također – da kada je Ebu Asad Dilmī otišao prema Rabadhi, kako bi se video sa Ebu Zerom, Ebu Zer mu je rekao da je jednog jutra pošao u Poslanikovu džamiju u Medini i da niko osim njega nije više bio sa Poslanikom (s.), osim jedne minijaturne kopije Kur'ana, jedne hamajlige. Kada je sa časnim Poslanikom (s.) bio sam, skupio je svu hrabrost i zamolio ga: "O gospodine svjetova! Dopusti mi jedan dobar savjet koji će za mene biti od koristi na oba svijeta."

Poslanik (s.) ga je pogledao pažljivo i rekao: "Ebu Zere, za nas si ti pripadnik naše familije. U mojim očima, ti si odabran Allahovo stvorenje. Slušaj, i slušaj dobro, prisjećaj se i djeluj po mom savjetu. O Ebu Zere, moli se Allahu kao da ga možeš vidjeti, jer ako ti ne vidiš njega, On zasigurno može vidjeti tebe."

Ova predaja od Poslanika (s.) zahtjeva nekoliko svezaka izlaganja da bi se ono kompletno objasnilo i rasvijetlilo. Mi se pokušavamo kod ove teme kratko zadržati na aspektima koji se u sljedećim poglavljima obrađuju. Moj skromni napor se ne može mjeriti sa obimom elokventnosti velike ličnosti¹¹, ali moja je obaveza da poduzmem ako Bog da ovaj napor.

Poglavlje 1. Stupnjevi

1.1 Značaj viđenja Uzvišenog Stvoritelja

U predaji sa kraja prethodnog poglavlja akcenat je bio na gledanju Uzvišenog Stvoritelja. Moramo znati da postoje dvije vrste gledanja, naime, prvo gledanje je gledanje očima i drugo je gledanje srcem. Po mišljenju bogougodnih ljudi, gledanje srcem je važnije nego gledanje očima. Sigurno si imao u iskustvu da oko često napravi grešku u vezi sa gledanim predmetom. Naprimjer, stvari se iluzija da, posmatrano iz vozila koje se brzo kreće, drveće koje je vani kreće se u suprotnom smjeru. Kao što znaš, to nije slučaj. Ali u slučaju gledanja srcem, neće se moći pojavit element pogreške.

Neko je pitao Amir-ul-Muminin Ali (a.) da li je on video onoga kome se moli. On je odgovorio: "Kada ga ne bih video, ne bih ga nikada ni molio. Ali ja nisam Allaha video ovim očima, one

¹¹ Misli se na Imama Alija (a.), čije riječi su poznate prije svega iz knjige "Nahdžul Belaga" (Staza Rječitosti).

nemaju tu sposobnost. Ja sam Allaha video očima svoga srca i ustrajnosti svoga vjerovanja u Njega.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je bio od nekog upitan: "O sine Poslanika! Kako se može doseći poniznost i strah od Allaha u namazu?" Imam (a.) je odgovorio: "Usmjeri svoj pogled tokom namaza na mjesto gdje spuštaš svoje čelo na sedždu." Opet je neko pitao Imama (a.) isto pitanje i on mu je kazao da tokom namaza treba da misli kako odmah nakon namaza može umrijeti. Nakon nekoliko dana, neko drugi je postavio to isto pitanje. Imam mu je rekao da osoba koja se nalazi na namazu u mislima treba da se koncentriše na način da će susresti Allaha, ali pošto Allah ne posjeduje fizičku pojavnost, ne može biti viđen očima. Misli tokom molitve bi trebale biti zadržane tako kao da Allah gleda onoga ko klanja. Čovjek može pomisliti da je sveti Imam mogao dati samo jedan odgovor, onaj koji on smatra najboljim umjesto tri. Ali ovako razmišljati bilo bi pogrešno. Zaista je Imam (a.) odgovorio individualno pri čemu je on uzeo u obzir sposobnosti i kapacitete određenih osoba. Odgovor za treću i posljednju osobu je bio za načitane, a oni koji su najnačitaniji i najobrazovaniji su bezgrešni pripadnici potomstva Poslanikovog (s.). Od njih je preneseno da su molili: "Mi nismo bili sposobni da objasnimo tvoje mistično znanje."

1.2 Razlog stvaranja Univerzuma

Postoji mnogo ajeta iz časnog Kur'ana i mnoge predaje od Poslanika (s.) i Imama (a.) koji objašnjavaju da stvaranje univerzuma i svih živih stvorenja proističe iz jednog jedinog smisla – Allahu Stvoritelju da se klanja.

Mi bismo trebali znati da molitva i znanje o Allahu nužno idu jedno s drugim. Bez znanja o Allahu, molitva je beskorisna, kao što je bez molitve obznanjivanje znanja o Allahu beskorisno. Postoje određeni preduslovi koji čine jednu molitvu oduhovljenom, naprimjer, poniznost, strah od Allaha i posvećenost srcem. Ako ove stvari nisu prisutne, molitva nije od velike koristi. Ove stvari čuvaju molitelja od neželjenih djela. Kada se molitva izvršava bezuslovno u saglasnosti sa poznatim normama, tada u najboljem slučaju može biti označena molitva iz navike.

Za prihvatanje naših klanjanja, moramo razmisliti o tome da li nas odvraćaju od neželjenih postupaka u dnevnom životu. Ako to nije slučaj, ne ispunjavamo namjeru Stvoritelja, koji je molitvu ljudima naredio. Molitva jedne takve osobe je licemjerna, jednaka nekoj ritualnoj predstavi.

1.3 Preduslovi za namaz

Namjera ove knjige nije da se bavi detaljnim koracima u namazu. Ali sažeto, najvažniji aspekt namaza je namjera klanjača, onoga ko klanja. Poslanik (s.) je rekao: "Djela jednog čovjeka počivaju na njegovim namjerama."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Namjera jednog bogobojsnog čovjeka je bolja od njegovih djela." Namjera u kojoj nije želja za blizinom beskorisna je, a blizina bez namjere također nije od velike koristi. Pod blizinom se ovdje ne misli na tjelesnu blizinu, već na duhovnu blizinu. Treba znati da nije moguća tjelesna bliskost sa Allahom pošto je Allah slobodan od bilo kakve tjelesne egzistencije. Koliko god čista bila namjera za namaz, ne bi trebala nikakva druga namjera biti u djelovanju osim blizine Stvoritelju. Naprimjer, jedna zajednica je jednog licemjera smatrala za veoma bogobojsnog jer je jedna bogata osoba bila oduševljena njime i davala mu materijalnu pomoć.

Zato je prijeko potrebno da postoji iskrenost u namjeri prilikom namaza. Amir ul-Muminin Ali (a.) je rekao: "Predanost ljudi koji klanjaju sa željom da dosegnu Dženet odgovara trgovini, pristupanje molitvi onih koji se mole iz straha da završe u džehenemu molitvu je robova. Treća kategorija su ljudi koji se klanjaju Allahu sa namjerom da su dužni biti predani, i to je klanjanje nesebičnih klanjača. Klanjam se Allahu jer je on moj stvarni Gospodar i on zaslužuje da mu se klanjam. Njegovi blagoslovi i blagodati su toliko veliki da je nemoguće iskazati mu zahvalu čak i kada bi svaka čelija u tijelu imala jezik."

Allah je rekao Poslaniku Musau (a.): "O Musa! Sadi moju ljubav u srcima tvoga naroda."

Musa (a.) uzvrati: "O Stvoritelju! Ja tebe duboko volim, ali kako mogu da zasadim Tvoju ljubav u srcima drugih ljudi?" Odgovor je bio: "Spomeni im blagodati kojima ih preplavljujem. Tako će istovremeno razviti ljubav prema meni!"

Časni Poslanik (s) je rekao: "O narode! Volite Allaha za njegovu neizmjernu velikodušnost, volite mene zbog Allaha i zbog moje ljubavi prema Ehli Bejtu!"

Tvrđnja "da se djela sude u skladu sa namjerama" znači da djela treba da budu rađena samo za Allaha. Namjera koja počiva iz dubine srca je bolja nego djelo. Neki ljudi pogrešno misle da ako obave svoje ritualno pranje (abdest) i ritualno pranje cijelog tijela (gusul), time su izrazili svoju namjeru. Ali ono što je bitno je iskrenost u djelovanju. Sljedeći primjer treba da rasvjetli ovaj aspekt. Postoji neko ko stalno propušta svoje obavezne namaze. Ukaže se prilika da on nekog bogataša isprati do džamije, od koga očekuje neku uslugu. Kako bi bogatog čovjeka zadovoljio, on uzima abdest i uzima učešće u zajedničkom klanjanju (džemat). Iako je naumio da klanja, njegov namaz nije u redu, jer njegova namjera je bilo da izazove darežljivost kod ovog čovjeka, a ne da Allah bude zadovoljan.

Postoje različite vrste namjera. Jedna je jednostavna, a druga je teža.

Prva jednostavna namjera padne osobi na um, ali ne provede to u djelo. Naprimjer, jedna osoba uđe u kupatilo da izvrši gusul, ali zaboravi i obavi samo obično tuširanje bez da izvrši sve potrebne korake koji bi šerijatski uvjetovali da se ispravno obavi gusul. Time se osoba ne bi očistila iako je njena namjera bila prisutna.

Teža, drugačija namjera, sadržana je u tome kada je nekome potpuno jasno koliko je važan smisao i nužnost namjere za djelovanje. On zna mudrost koja stoji iza zapovjedi i religiozne norme za djelovanje. Naprimjer, jedna osoba biva najprije upitana gdje ide. Ona kaže da namjerava da ide ne bazar. To je prva namjera. Potom je se pita zašto ide na bazar. Ona imenuje stvari koje namjerava kupiti. To je druga namjera.

Postoji nekoliko stupnjeva namjere: na ovom svijetu svaka individua ima posebne želje i požude. Neki ljudi koji sakupljaju bogatstvo stoje pod uticajem šejtana, drugi poduzimaju svaki napor da pridobiju voljeno. Ove nevolje su za njih ugodne. Čak i kada bi im se reklo da će ih njihove molitve odvesti na onaj svijet ne bi se na to ni obazirali. Za nekog ko teži za bogatstvima, bogatstvo je njegov bog. Isto tako onaj ko želi da dosegne popularnost i ugled, njegove molitve su ogranične na takve stvari.

Za vrijeme Poslanika (s.) bila je jedna dobra mješavina bogobojaznosti i svjetovnosti kod ljudi. Ali vrlo brzo nakon Poslanikovog (s.) preseljenja, postala je jasna razdvajajuća linija između Bogu naklonjenih i ovom svijetu naklonjenih ljudi. Oni koji su ovom svijetu naklonjeni priključili su se izvjesnim vladarima a bogobojaznih je bilo vrlo malo.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je Poslanik (s.) kazao: "Držite se dalje od licemjerja jer licemjerje je mnogoboštvo (širk)". Licemjer će na dan suda biti prozivan sa četiri imena: nevjernik, čovjek bez karaktera, prevarant, rušilac braka. Njemu će se reći da su mu njegova djela donijela kaznu i da su sve njegove molitve uzaludne. Reći će mu da treba da svoju platu zahtjeva od onih za koje je radio.

Imam Musa Kazim (a.) je govorio da je Poslanik (s.) rekao da će Allah na sudnjem danu naređiti da se jednu grupu ljudi odvede u Džehenum. Stražari Džehenuma će dati instrukciju vatri da ne dotiče stopala ljudi jer su ih obično koristili da ulaze u džamije. On će vatrui upozoriti da ne sprži njihova lica koja su prali prilikom uzimanja abdesta. Također će vatri naređiti da poštedi njihove ruke koje su podizali u molitvi prema Allahu, a niti njihovi jezici ne treba da gore, kojim su uobičajeno učili Kur'an.

Tada će stražar Džehenuma pitati griešnike: "O vi pokvarenjaci! Koje ste grijeha počinili da ste zaradili kaznu u Džehenumu?" Grupa će odgovoriti: "Sva naša djela smo počinili kako bi druge zadovoljili osim Allaha. Ovo je razlog zašto nam se danas naređuje da tražimo suosjećanje onih u čijoj službi smo ostavili svoje živote.

Lukman (a.) je dao savjet svome sinu da licemjere može da prepozna na osnovu tri karakteristike: Ako su sami, lijeni su za obavljanje molitve. Ako se okupe, ističu kako su gorljivi pri obavljanju molitve, i prilikom svake aktivnosti u stalnoj su potrazi za što više i više pohvala od drugih.

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao da Poslanik (s.) kaže: "Osoba koja obavlja namaze kako bi se pred drugima pokazala je politeist (mušrik). Osoba koja obavi hadž kako bi zadvila druge mušrik je. Neko ko posti da bi pažnju drugih skrenuo na sebe također je politeist. Neko ko plaća zekat¹² kako bi druge impresionirao, bilo ko ko licemjerno ističe da slijedi Allahova naređenja isto je mušrik. Allah ne prima djela licemjera."

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže: "Svaki licemjer je višebožac. Bilo koje djelo da bude učinjeno kako bi se pred drugim pokazalo je licemjerje. Nagrada za ono što je učinjeno bit će od onoga za koga je djelo učinjeno." Imam (a.) je dalje kazao: "Dobro djelo jedne bogobojazne osobe će od Allaha biti visoko vrednovano bez obzira koliko to djelo bilo malo. Koliko god počinilac loših djela želi to djelo da sakrije od drugih, Allah će drugima prije ili kasnije otkriti ta djela."

Liječenje licemjerja i lukavstva događa se preko otklanjanja loših misli iz glave i kontrole strasti koja žude ka nečasnim osovjetskim stvarima. Čovjek bi trebo misliti o tome kako je ovaj svijet prolazan i da na njemu ne ostaje trajno. On bi trebao težiti i truditi se da se samo klanja Allahu, Neprolaznom i Bezgrešnom, i tražiti Njegovo zadovoljstvo i Njegovu blizinu. Priča se da je neko čucao u blizini jednog drveta i mislio na Allaha. On je želio meditirati u potpunom miru kada je neko jato ptica na drvetu počelo glasno da cvrkuće. Mir u meditaciji je bio poremećen i on je otjerao ptice. Nakon nekog vremena, ptice su se sakupile ponovo na krošnji i počele ponovo da prave veliku buku. On ih je ponovo otjerao. Ali su se ptice iznova vraćale. Jedan čovjek je naišao i posmatrao tu scenu. On je rekao: "Brate! Onoliko dugo koliko drvo stoji, ptice će na njemu cvrkutati. Zašto ne oboriš drvo? Čovjek je to učinio. I tako se riješio ptica koje cvrkuću."

¹² Zekat je porez na definirana dobra koji je namijenjen za siromašne muslimane.

Onoliko dugo koliko je prisutna ljubav prema drveću kao svjetovnim dobrom, toliko dugo će tu biti i ptice požude i strasti koje cvrkuću. I tako neće doći do mira u mislima, klanjanju i molitvama. Zato bi čovjek trebalo da izbjegava svjetovne želje i koncentriše se na milosti i blagodati koje su mu pružene.

Blagodati Allahove su bezbrojne i ne bi bilo kraja kada bi se nabrajali Njegovi darovi i zahvaljivalo na Njegovim naklonostima.

Najveći Božiji blagoslov je egzistencija čovjeka. Allah je čovjeka sa udovima, čulima i snagom blagoslovio. On je zemlju, nebo sunce i mjesec, zvijezde, životinje i ptice stvorio da bi bile korisne ljudima. On je stvorio različite klimatske zone, biljne i životinske svjetove za korist ljudima. Allah nije čak uskratio ni nevjernicima da uživaju u ovim blagodatima iz Svoje velikodušnosti. Ali čovjek pruža i dalje dokaz svoje nezahvalnosti. On se sramotno poginje bez razmišljanja pred svojim samostvorenim bogovima.

Imam Riza (a.) je rekao: "Da Allah nije obećao Dženet i da nije stvorio vatrnu Džehenu, čak i tada bi namaz za ljudi bio obavezan. Jer Allah je pružalač svih dobročinstava prije i nakon stvaranja ljudi na svijetu."

Postoje stupnjevi kod namaza: "Na stupnju onih koji iskreno klanjaju, postoji jedna grupa koja svoje namaze skrušeno obavlja. Postoje ljudi čija srca svjetlom vjere sijaju. Oni vjeruju da je Allah sveznajući, da sva naša djela ima pred očima. Zato ne djeluju nikada protivno Njegovim naredbama. Oni se libe da počine i najmanje djelo koje bi bilo neposlušnost prema Njemu. Oni vjeruju čvrsto u to da je Allah sveprisutan."

Lukman (a.) je rekao svome sinu: "Ako želiš biti Allahu neposlušan, nađi mjesto na kojem on nije prisutan."

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Bojte se Allaha koliko god možete!" Nekoliko sljedbenika je upitalo: "Kako možemo da se bojimo Allaha?" Poslanik (s.) odgovori: "Ako želiš imati strah od Allaha, drži stalno smrt pred očima i drži sva svoja čula daleko od grijeha prema Allahu. Pazi na to da jedeš dozvoljenu hranu (halal) i govari istinu. Sjeti se također da je tvoja sudbina da ideš u grob i da postaneš prašina."

Ljudi koji mogu shvatiti radost namaza, imat će čiste i svijetle misli i savjest, i sva svjetovna zadovoljstva bivaju zbrisana sa ogledala njihovih srca. Oni svojim strastima ne daju prednost nad obavezama spram pokornosti i spram moljenja i klanjanja Allahu. Za njih nema većeg bola od bola grijeha prema Allahu. Oni su potpuno razumijeli da nesreća ide u pratnju sa grijesima. Oni klanjanjem slute i izazivaju Dženet a grijesima slute i izazivaju Džehenu. Oni doživljavaju toliko zadovoljstva kroz njihove namaze da im svjetovna zadovoljstva ne znače ništa! Svaka suza koju puste tokom molitvi, njihovim srcima daje još veću ugodnost i lakoću. Suze koje poteku iz straha od Allaha pritežuju im zadovoljstvo u strahu od Allaha.

Poslanik (s.) je rekao: "Najbolji je onaj koji voli molitvu, njegovo srce je puno ljubavi prema Allahu. Njegovi udovi i drugi dijelovi tijela pokoravaju se Allahu. Zbog takvog namaza bi on zaustavio svjetovne aktivnosti i udobnosti ovog svijeta bi zanemario. On bi se sav i u potpunosti Allahu posvetio bez da i jednu misao izgubi na to da li će zaslužiti mjesto u Dženetu."

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča da je Allah rekao: "O moji robovi! Uzmite korist iz svjetovnih molitvi, kao što biste to radili na onom svijetu. Kao što postoji pet čula u ljudima kojima osjećaju stvari, njihove duše imaju čulne sposobnosti. Duše se odgajaju uz pomoć istina i značenja. Tako, kako tjelesna čula ljudi drže podalje od loših djela, tako ih i duševna čula sprječavaju da počine grijeh. Ljudi sa zadravim okusom razlikuju dobar od lošeg okusa. Ali kada neko postane bolestan, čak i same slatke stvari mu postanu gorke. Pod takvim okolnostima osoba izgubi povjerenje u svoje čulo okusa. Isto tako ukoliko nekome duševna

čula nisu pod dominacijom putenih poriva, bit će ustrajan u namazu i molitvama. Ali kada jednom počnu negativne strasti imati dominaciju nad njim, njegova dobra djela će mu se činiti gorkim. On će se držati podalje od namaza i prepuštat će se lošim djelima.”

Allah je preko bezgrešnih Poslanikove (s.) porodice (Ehli Bejta) izložio sljedeće stajalište: “Allah je prijatan prema njima i oni su prijatni prema Allahu.” Oni su takve sluge Allahove da čak i kada bi bez dobrohotnosti Allahove bili u Dženetu, za njih bi Dženet bio gori od Džehenema. A kada bi bili u Džehenemu i posjedovali ljubav Allahovu, njima bi vatra Džehenema bila draga kao cvijeće.

Zato je poslanik Ibrahim (a.) mislio da je vatra Nimrudova u koju ga je tiranin bio smjestio, krevet od cvijeća. Kada Allah ne bi smatrao prikladnim da vatru pretvori u cvijeće, tada Ibrahim (a.) ovo ne bi prihvatio bez žaljenja.

Uzmimo primjer jednog običnog smrtnika. U njegovoј svjetovnoј ljubavi prema njegovoј voljenoj, on bi sve učinio kako bi joj se dopao. On bi sam od sebe svaki mogući napor poduzeo zbog voljene. Gdje god da ide, šta god da radi, jedini cilj je dopasti se voljenoj. Ali kada neko voli Allaha, on se uzdiže iznad koncepta Dženeta i Džehenema. Najveće u njegovim očima će sada biti da ostvari Allahovo zadovoljstvo. On voli Dženet jer misli da ga Allah voli i želi da bude daleko od Džehenema, odnosno jer misli da Allah ne voli Džehenem. Amir al-Muminin (a.) je rekao: “O Allahu! Ako me i u Džehenem pošalješ i odvojiš od mojih prijatelja, mogao bih okrutne poteškoće Džehenema sa strpljenjem izdržati. Ali kako bih izdržao da budem odvojen od tebe?” Neko ko ostvari tako veliku ljubavi prema Gospodaru, ne može biti neposlušan prema Svemogućem Allahu.

Allah je upozorio Poslanika (s.) na sljedeći način: “O Muhamede! Reci ljudima: ‘Ako Allahovo prijateljstvo hoćete, tada mene slijedite, da bi Allah bio ljubazan prema vama.’” I Allah je rekao: “Ko je ljubazan prema Allahu, prema njemu je i Allah ljubazan. A oni koji posjeduju prijateljstvo sa Allahom u sigurnosti su.” Takva osoba će na svijetu biti zaštićena od sotonskih spletki.

I Musa ibn Imran (a.)¹³ je dobio sljedeće otkrovenje: “O Musa! Lažljivac je onaj ko tvrdi da je Allahov prijatelj i onda prespava noć. Prijatelj traži razgovor sa voljenom osobom u osamljenosti! U osamljenosti noćnoj, naši prijatelji razgovaraju sa nama na način kao da su u našem prisustvu! Ovaj status biva ostvaren kod onoga ko je u vjeri jakog uvjerenja, kada misli i prihvata naše bezbrojne blagodati i njihovu veličinu.”

Poslanik (s.) je rekao svojim drugovima: “Kažite mi koja od Allahovih blagodati je prva po rangu? Svaki od njih je izložio svoju pretpostavku o dobrohotnosti Božijoj. Neki su rekli da je ukusna hrana najveća blagodat, drugi su rekli da su djeca, a posebno muška djeca, najveći Božiji dar. Poslanik (s.) nije bio zadovoljan sa svim odgovorima i upitao je Alija (a.): “O Ali! Reci mi: “Od svih neizbrojivih Božijih blagodati, koja je od njih najbolja?” Poslanikov (s.) Zastupnik (a.) reče: “O Allahov Poslaniče! Ti to znaš bolje od mene, i sve što ja znam od tebe sam poučen! Ali pošto si mi naredio da ti odgovorim, odgovorit ću. Od blagodati Allahovih najbolja je stvaranje. Kada ništa nije postojalo dao nam je sposobnost bivstvovanja, život i percepciju.” Poslanik (s.) odgovori: “O Ali, imaš pravo. Sad, šta je sljedeća najveća blagodat?”

Ali (a.) reče: “Druga blagodat je da nas Allah nije stvorio kao biljni svijet i minerale (planine, stijene, drveće i slično), nego nas je opremio udahnutom dušom.” Poslanik (s.) mu odgovori: “Zaista, ti si u pravu! Ispričaj mi, koja je treća blagodat?”

¹³ Ime poslanika Musa (a.) u časnom Kur'anu.

Ali (a.) kaza: "Treća blagodat je da je Allah ljude stvorio u najboljem liku darujući im lice i tijelo." Poslanik (s.): "Tako je, koja je četvrta blagodat?"

Ali (a.) odgovori: "Četvrta blagodat je da je Allah ljudima darovao tjelesna i duhovna čula." Poslanik (s.) uzvratiti: "Tačno. Koja je peta blagodat?"

Ali (a.) reče: "Peta blagodat je da je Allah ljudima podario intelekt i mudrost." Poslanik (s.) reče: "Imaš pravo. O Ali, koja je šesta blagodat?"

Ali (a.) reče: "Šesta blagodat je da nam je Allah poklonio bogatstvo pravog vjerovanja i da nas nije stvorio u neznanju." Poslanik (s.) mu odgovori: "To je također istina. Koja je sedma blagodat?"

Ali (a.) reče: "Sedma blagodat je u tome što nam je Allah pripremio besmrtn život na onome svijetu." Poslanik (s.) kaza: "Tačno! Koja je osma blagodat?"

Ali (a.) odgovori: "Osma blagodat je to što nas je Allah stvorio kao slobodne ljude, bez da nekome robovi budemo." Poslanik (s.) nastavi: "Imaš pravo. Koja je deveta blagodat?"

Ali (a.) reče: "Deveta blagodat je u tome da je Allah zemlju i nebo sa svim što u sebi sadrže, za našu korist stvorio i dao nama potpunu kontrolu nad njima." Poslanik (s.) se složio i upita: "Koja je deseta blagodat?"

Ali kaza: "Deseta blagodat je u tome da je Allah nas muškarce stvorio odgovornima za žene." Poslanik (s.) zamoli: "O Ali, ispričaj nam više o Allahovim blagodatima."

Amir-ul Muminin Ali (a.) ustvrdi: "O najbolje Allahovo stvorenje! Blagodati Allahove su bezbrojne. Moj čitav život ne bi bio dovoljan da ih nabrojam." Poslanik (s.) reče: O Ali! Ti si uistinu baština znanja. Ko god da te slijedi, bit će na pravom putu. Tvoji prijatelji će naći olakšanje. Tvojim neprijateljima i protivnicima će na sudnjem danu biti oduzeta nagrada!"

Tada je on (s.) rekao: "Put kojim se ostvaruje Gospodareva blizina, jeste to da se više o njemu govori. Najbolja molitva je molitva bogobojazne osobe!" Amir-ul-Muminin Ali (a.) reče: "Ja se ne klanjam Allahu iz težnje prema Dženetu ili zbog straha od Džehenema! Ja mu se klanjam jer ga smatram dostoјnjim da mu se klanjam i molim."

Ovo je stadij božanskog razumijevanja kada molitelj nastavlja sa svojim molitvama čak i onda ako ga se pošalje u Džehenem bez obzira na Džehenemsку vatru!

Ako neko sumnja da na vrhuncu bogobojaznosti Dženet i Džehenem nemaju više relevantnost za bogobojaznog, kako to da Poslanici i Bezgrešnici uvijek svoju želju za Dženetom i spasom od Džehenema izražavaju u svojim molitvama? Dženet ima različite komponente značenja u svojim suštinskim i vidljivim aspektima. Njegovi plodovi, naprimjer, imaju različite pravce okusa za različite inividue kako bi obradovali ukus svakog pojedinca. Za neke okus može biti vrlo dobar, za druge, zbog njihovog temeljito dubokog vjerovanja, biva izazvan osjećaj duhovnog zadovoljstva.

Naprimjer, kada neki kralj priredi za jednu osobu hranu na svom kraljevskom stolu, tada ta osoba duplo više uživa u hrani jer joj je ukazana čast da jede za kraljevskim stolom izvanrednu hranu. Kada bi ista hrana bila servirana jednom plemiću, njemu bi se također hrana dopala, ali to za njega ne bi značilo ništa posebno, jer on ima istu hranu svaki dan na svome stolu. Ipak, on cjeni čast da dijeli sto sa jednim vladarom! Poslanici mole također za Dženet kako bi bio priznat njihov status kod Gospodara, a ne kako bi dosegli fizičku udobnost!

Kada mole za sigurnost od Džehenema, oni to ne rade iz straha od vatre, nego kako bi se sačuvali od Allahovog nezadovoljstva! Amir-ul-Muminin Ali (a.) je u jednom moljenju rekao: "O Gospodaru! Ja mogu biti strpljiv ako me kazniš, ali kako da podnesem da budem od tebe odvojen? Vrućina Džehenemske vatre može biti podnošljiva za mene, ali kako da izdržim vrućinu vatre odvojenosti od Tebe?!"

1.4 Potpuna predanost misli i srca

Jedan od najvažnijih uslova za namaz je potpuna predanost i pokornost srca. Kada nema poniznosti i straha od Allaha u namazu, tada je onaj koji klanja bezuspješan. Takav namaz može osobi čak i da donese kaznu. Kada neko razgovara sa kraljem, a njegove misli su na drugom mjestu i kralj primijeti da mu njegov podanik ne poklanja potpunu pažnju, mogao bi tu osobu kazniti za nedostatak pažnje.

Poniznost srca znači da srce tokom namaza usmjerava potpunu pažnju prema Stvoritelju. Osoba svoje tijelo i misli potpuno potčinjava srcu. Kada se dosegne ovakav stepen u molitvi, tada neće čak ni džematski namaz (furada) biti vrijedniji od ovog. Zato što je vrlo moguće da nagrada bude kao da se klanjalo u džematu budući da je srce u ovom slučaju Imam (predvodnik zajedničke molitve) i predvodi određene predane dijelove tijela kao one koji učestvuju u molitvi.

Kao što se pojačava vjerovanje, u istoj mjeri se pojačava predanost srca. Prema tome je predanost srca bezgrešnih (Masumin) iz Poslanikove porodice na najvećem nivou. Udovi i tijelo Amir-ul-Muminin Alija (a.) počeli bi doslovno drhte kada bi stao na namaz. Neko ga je pitao: "O Ali! Nije li ovo isto tijelo koje je zauzelo neprobojnu tvrđavu Hajber¹⁴ i svojim rukama isčupalo vrata?" Amir-ul-Muminin (a.) odgovori: "Nema sumnje! To je isto tijelo, ali ti moraš znati da sam u ovom momentu na putu da ponesem veliku odgovornost, koju su odbili da ponesu zemlja, nebo i planine."

Rečeno je da je jednog dana Imam Zejnul Abidin (a.) bio zadubljen u svom namazu kada je Imam Muhamed Bakir (a.), koji je još bio dijete, upao u bunar njihove kuće. Majka je počela da zove: "O sine Poslanika (s.)! Muhamed Bakir (a.) je upao u bunar." Ali Imam Zejnul Abidin (a.) je nastavio svoj namaz. Majka Muhameda Bakira (a.) trčala je između izdignutog dijela zida bunara i mjesta gdje je Imam (a.) klanjao. Kada je Imam Zejnul Abidin (a.) završio namaz, otišao je do bunara i spasio je svog sina, koji je bio neozlijedeđen. Imam (a.) je rekao svojoj ženi: "Ti si znala da ja stojim na namazu pred svojim Gospodarem. Da je on bio ljutit, posljedica bi bila ozbiljna. Naš smisao je samo da dosegnemo zadovoljstvo našeg Gospodara, pa je i sam najveći lični gubitak nebitan. Za mene nije postojao razlog da se plašim za sigurnost svoga sina. Stajao sam pred svojim Stvoriteljem sa potpunom predanošću srca i nisam nikakvu pažnju obraćao na prilike u domaćinstvu."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da neki klanjači svoje namaze izvode sa jednom trećinom predanosti srca, neki drugi klanjaju sa jednom četvrtinom predanosti a opet neki drugi sa petinom predanosti srca. Meleci bilježe nagradu za namaze samo u omjeru predanosti srca onoga ko klanja i Boga zaziva. Zato je preporučeno da se obavlja što je više moguće dodatnih namaza i molitvi.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Srce u kojem se nalazi čežnja za nagradom i Dženetom i strah od kazne na Sudnjem danu, bit će dostoјno da uđe u Dženet."

¹⁴ Hajber je naziv tvrđave koja je stajala u ratu naspram muslimana, zauzeta jednim čudom koje je izveo Imam Ali (a.).

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Kada se neko priprema za namaz, prate ga Allahova dobrota i blagoslov i Melek milosti pozove: "O stvorenje Allahovo! Kada bi znao kako je Gospodar dobar prema tebi, ne bi svoju glavu dizao sa sedžde!"

Imam Džafr al-Sadik (a.) je objasnio: "Kada je pažnja jednog čovjeka odvraćena od namaza, Allah kaže: 'O moje stvorenje! Ima li većeg Boga od mene, na kojeg je usmjerena tvoja pažnja?' Tada Allah posmatra tri puta nedostatak pažnje i na kraju se ne obazire više na njega."

Predanost srca tokom namaza vrlo je ovisno o stanju u kojem se osoba nalazi. Što je osoba jača u svom vjerskom uvjerenju, utoliko pokazuje više predanosti srca. Džafer ibn Ahmed priča da je bilo uobičajeno kada bi Poslanik (s.) ustao da obavi namaz da se boja njegovog lica mijenjala i iz njegovih grudi bi se čuli šumovi koji bi ukazivali na ushićenost.

Kada bi Imam Hasan (a.) uzimao abdest, obično bi se njegovo tijelo treslo i boja njegovog lica postala bi žuta. Ljudi bi ga pitali o razlogu za njegovu promjenu. On bi rekao: "Za svakog molitelja je preporučljivo da kada se priprema da stupi u prisustvo Stvoritelja da misli na Njegovu Veličinu i Svemoć. Zbog ovog osjećaja lice čovjeka postane žuto i njegovo tijelo će početi da drhti."

Kaže se da je Imam Zejn-ul Abidin (a.) nakon završetka uzimanja abdesta drhtao i da bi mu lice požutjelo. Na pitanje ljudi odgovorio bi: "Zar ne znate najvećeg Stvoritelja, pred kojim stajem da obavim svoje klanjanje?"

Priča se da je Fatima bint Ali jednom Džabir Ensarija pozvala i rekla mu: "Ti si prijatelj časnog Poslanika (s.), molim te da Imamu Zejnul-Abidinu savjetuješ da svoje namaze ne produžava pošto su njegovo čelo, butine i leđa povrijeđeni i natečeni. "Džabir Ensari je otišao Imamu (a.) i nađe ga zadubljenog u namazu, pri čemu su slabost njegovog tijela i lica bili očiti. Imam (a.) je napravio Džabiru mjesto pored sebe da sjedne i upita ga slabog glasa za njegovo zdravlje. Džabir reče: "O Sine Poslanika (s.)! Allah je stvorio Dženet za tebe i tvoje prijatelje, Džehenem za tvoje neprijatelje i tvoje poricatelje. Zašto se onda izlažeš tolikom trudu?"

Imam (s.) odgovori: "O prijatelju Poslanika (s.)!" Moj predak, Allahov Poslanik (s.), koji ima jedan veliki položaj u očima Stvoritelja i kojem je Allah sva moguća djela i propuste u njegovo prošlosti i sadašnjosti oprostio toliko je bio zauzet namazom da su njegova stopala dobijala upalu. Prijatelji bi obično Poslaniku (s.) govorili da je Allah blag prema njemu i da mu je obećao oprostiti greške (Tark al-Aula). Zbog toga su se čudili zašto se Poslanik (s.) toliko trudi. Poslanik (s.) bi odgovorio: "O moj prijatelju! Kada Bog nekog sa toliko blagosti preplavi, nije li njegova obaveza biti Allahu zahvalan na ukazanim blagodatima?"

Džabir reče Imamu Zajn-ul-Abidinu (a.): "O moj učitelju! Budi blag prema svojim sljedbenicima. Zbog tvog prisustva, Allah je blag prema muslimanima i ne spušta prokletstvo sa nebesa."

Imam (a.) odgovori: "O Džabire! Želio bih u namazu biti kao moji preci, kako bih ih mogao sresti!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) reče da je jednog dana njegov otac posjetio svoga oca i našao ga udubljenog u namazu. On je primijetio da je lice Imama (a.) postalo žuto, njegovo čelo i stopala natečeni. Obrazi Imamovi (a.) su bili od pretjeranog plakanja u ranama. Kada je on video stanje svoga oca, glasno je zaplakao. Pažnja Imama je sad bila usmjerena prema sinu, kojeg je video uplakanog i reče mu da mu donese jednu knjigu od Amir-ul-Muminina (a.), koja je obrađivala temu namaza. On donese knjigu. Imam (a.) je plakao još više nakon čitanja knjige i kazao: "Ko ima snage da tako klanja kao što je to činio Amir-ul-Muminin?"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da kad bi Imam Zajn-ul-Abidin (a.) ustao sa namjerom da obavi namaz, njegovo lice bi požutjelo a njegove oči bi bilo mokre pri spuštanju na sedždu.

Imam Muhamed Bakir (a.) je ispričao da je Imam Zejnul-Abidin (a.) običavao da klanja hiljadu rekata u toku jednog dana i noći. Kada bi ustajao na namaz promijenila bi mu se boja na licu i izgledalo je kao jedna nesretna osoba koja стоји u prisustvu jednog velikog kralja. Njegovo cijelo tijelo je drhtalo i davalo je utisak kao da će izvesti svoj posljednji namaz. Kada je bio upitan za svoje stanje u namazu, on bi uzvratio da se čovjek treba prikladno ponašati pred velikim Stvoriteljem.

Priča se da je jedno od djece Imama (a.) palo sa visine i slomilo ruku. Nastala je vreva u kući i pozvali su doktora. Kost djetetova je namještena i za to vrijeme Imam (a.) je bio zadubljen u namazu. Sljedećeg jutra, kada je ugledao zavoj na ruci svoga djeteta, upitao je za razlog povrede.

Jednoga dana zapalila se Imamova kuća i komšije su ugasile vatru. Imam (a.) taj događaj nije uopšte doživio. Kada su ga ljudi pitali za razlog, on je odgovorio: "Bio sam zauzet da ugasim jednu veću vatru."

Ebu Ejjub je ispričao od Imama Muhameda Bakira (a.) da kada bi Imam Džafer al-Sadik (a.) ustao da obavi namaz, boja njegovog rumenog lica bi postala žuta, i on je ostavljao dojam kao da stoji licem u lice sa Allahom u razgovoru sa njim udubljen.

Stvoritelj univerzuma je ljudima nametnuo jutrom, noću i poslijepodne, pet puta na dan, posvećenost prema Njemu i pokornost prema Njemu da obnove.

Namaz je vrh pokornosti, koja čovjeka sa poda uzdiže na nezamislive visine. To je medij za dostizanje blizine sa Svemogućim Allahom. Namaz budi vjernike iz njihove uspavanosti i nepažnje i podsjeća ih na onaj svijet. Islam ima jasno definisane vremenske planove koji su postavljeni za namaz, koji vjernike podsjeća na to da dođu na zajedničku molitvu. Prvi poziv se čuje rano ujutro kako bi ljudi probudio iz njihove uspavanosti. Ovaj poziv, poziv na namaz koji se zove Ezan, uči se glasno a Ime Allah se četiri puta ponavlja (Allahu Ekber), kako bi se prekinula pospanost ponosnih i nemarnih. Potom slijedi svjedočenje da nema Boga osim Allaha (Ešhedu en Lailhe illallah).

Čovjek se ne bi trebao moliti drugim ljudima, životinjama, biljkama ili drugim elementima prirode, kao što su brda ili rijeke. Tada čovjek vizualizira i ponavlja da On, Allah, koji je jedan i jedinstveni Stvoritelj, i da je iz predostrožnosti donio korist za ljudе na ovom svijetu i na onom svijetu. On je svog Vjerovjesnika, njegovog prijatelja i Poslanika (s.) poslao sa jednom jasnom porukom za vjernike – da je čuju i na osnovu nje da djeluju (Ešhedu enne Muhamedun resulullah).

Tada molitelj biva upozoren da požuri na namaz (haja ala sala), što je za njihovu sopstvenu korist (haja alal-falah). Njima se govori da je namaz najbolje djelo (haja ala hajrill amel) i da se trebaju požuriti da uzmu učešće u njemu. Na kraju poziva na namaz za vjernike se ponovi da je Allah najveći (Allahu Ekber).

Postoje ljudi koji čak i kada čuju glasni poziv na molitvu nastavljaju dalje sa svjetovnim aktivnostima. Ali postoje drugi, koji voljno pozivu na namaz daju značaj, oni svoje svjetovne aktivnosti za to vrijeme ostavljaju i polaze da uzmu učešće u zajedničkoj molitvi.

Kaže se da kada dođe vrijeme molitve, jedan Melek Allahov pozove: "O vjernici! Pođite na namaz i ugasite vatru vaših grijeha svjetlošću namaza." Kada se neko bogobojazan odluči da ide na namaz, od njega se očekuje da opere tjelesnu nečistoću. On treba i da očisti svoju narav od negativnih misli koje bi tamo mogle biti. Onda kada je on spremjan za molitvu, mora najprije da opere svoje lice. Pritom mora reći: "O Allah! Ti si rekao da će na dan obračuna neka lica biti crna, a neka bijela i svijetla. Molim Te, učini moje lice svijetlim i sačuvaj ga od toga da bude crno. "Dok on pere svoju desnu ruku, trebao bi se prisjetiti da će na dan obračuna bogobojazni svoj ispis dobiti u desnu ruku, a griešnici njihov ispis djela

nosit će u lijevoj ruci. Dakle, mora klanjati da bi mu njegovi zapisi djela na dan obračuna njegovih bili predati u desnu ruku. Dok se potire rukom preko tjemena do čela (mash), treba da kaže: "O Allah! Molim te budi blag prema meni." Dok se preko stopala potire, trebao bi moliti da mu se stopala ne kolebaju kada bude prelazio preko mosta (sirat)¹⁵.

U predaju je spomenuto da u kuću u kojoj su psi, kao i opojne supstance, slike (kojima se moli), umjetnine koje se čuvaju, Meleci milosti ne ulaze. Ove stvari treba da se uklone iz prostorija gdje se boravi i čak treba i misli ukloniti na ove zabranjene stvari iz vjernikovih misli. Na džamijskom pragu trebalo bi reći: "O Allah! Ti si za mene otvorio ova vrata, molim Te otvori za mene i vrata prema Tvojoj blizini!" Dok on stoji na mjestu klanjanja, treba da prouči ikamet¹⁶ i da u misli prizove riječi Ezana¹⁷ kao njegovo značenje, pošto je namaz vrh bogobojaznosti a Poslanik (s.) je za vrijeme svog Miradža¹⁸ riječi "Allahu Ekber" ponavljao pri iskoraku na svaki idući stupanj. Zato se prije namaza riječi "Allahu Ekber" ponavljaju sedam puta.

Dakle, sada je vjernik spremjan za razgovor u obavljanju namaza pred Allahom. Na ovom mjestu čovjek bi trebao reći: "Ja tražim utočište kod Allaha, onoga Koji čuje i Obavještenog, od kamenovanog (prokletog) Šejtana", kako bi Šejtana odbio. Pošto je došlo vrijeme da se stoji pred Allahom, molitelj treba da kaže "Bismillahir-rahmanir-rahim" (U Ime Allaha, Milostivog, Samilosnog). Ove riječi se trebaju ponoviti prije svakog zadatka koji se otpočinje, naročito kada treba da se klanja pred Allahom. Čak i u našem svjetovnom životu dajemo počast velikim ličnostima kada im se približavamo. Ali kada stojimo u prisustvu Allaha, Dobrostivog i Milostivog, prirodno je da ga slavimo i priznajemo da je on Gospodar Sudnjega dana (jaum-ud-din). Tada molitelj kaže: "ijjaka nabudu" (tebi se klanjamo).

Zato je Allahov Poslanik (s.) rekao: "Misli tokom namaza da ga (Allaha) vidiš i potčini mu se ponizno riječima "wa ijake nestaijn" (samo tebe molimo za pomoć). Nakon toga slijedi molitva (dova) prema Allahu da molitve klanjača prihvati sa molitvom (dovom) ljudi "ihdina siratal mustakim – uputi nas na pravi put", da Allah uputi na "put blagoslova i svoje dobrostivosti, a ne na put onih koji mu ne služe i na koje se rasrdio (siratalzihnr anamte alajheim ghairil magdubi alaihim wa la-dhaalin.)"

Sad citiramo elokventni govor Imama Alija (a.): "Najbolja molitva je spoznaja Allaha (Marifat) i zaključak da on na vrhu svega stoji i da ništa prije njega nije postojalo. On je jedan, jedinstveni i niko nije kao On. On je besmrstan i nema kraj. On je Stvaralac Univerzuma i svega što se nalazi na zemlji i nebesima. On je sveznajući (Habir), i Blagi (Latif), i On je Svetogući, On posjeduje moć nad svim stvarima!"

¹⁵ As-Sirat ja po islamskom učenju veoma tanki most, koji će svako ljudsko biće na Sudnjem danu morati preći.

¹⁶ Molitveni zaziv ikamet). Poziv za ustajanje, drugi je poziv na molitvu kojim se vrši uvod u obrednu molitvu.

¹⁷ Poziv na molitvu (ezan) doslovno znači najava i javno je obznanjivanje da je nastupilo vrijeme molitve (namaz).

¹⁸ Nebesko putovanje (miradž) je uzdizanje ljudi u zanosu sa materijalne razine u nebeske sfere. Shodno jednoj predaji, u idealnom slučaju obredna molitva (namaz) je vjernikovo nebesko putovanje.

Poglavlje 2: Osnove

2.1 Znanje o Uzvišenom Stvoritelju

Najvažniji temelj u svim molitvama je znanje i razumijevanje o Stvoritelju. Razumijevanje o Stvoritelju zavisi direktno od stupnja vjere vjernika u njegovog Stvoritelja. Tamo gdje nema vjere, sva moljenja su ništavna. U suprotnom, moljenje bez vjerovanja povlači za sobom kaznu.

Šta je vjera?

Vjera je uvjerenje o postojanju Stvoritelja i njegove Atribut – pozitivne attribute (Sifat al-Subutiah) i odrične attribute (sifat al-Salbiah). Druge važne komponente vjerovanja su vjerovanje u Allahovu pravednost, da je On jedan i jedini Bog, da je Muhamed (s.) posljednji i konačni iz linije Poslanika, i prihvatanje Dvanaest Imama (a.) iz njegove Porodice kao njegovih namjesnika, vjerovanje u Maad Džismani (zagrobni svijet, kada se ljudi probude prije Sudnjeg dana, kako bi bili ispitani). Vjerovanje u postojanje Dženeta i Džehenema i, također, vjerovanje u koncept nagrade i kazne su važni aspekti vjerovanja.

2.2 Vjera

Vjera je vječno bogatstvo za vjernika. Gubitak vjere za vjernika može značiti vječno prokletstvo. Šejtan je pravi uništitelj vjerovanja i djela, jer lopov uvijek cilja da ukrade najvrijednije objekte svoga cilja. Kada ostane bezuspješan, zadovolji se krađom manje vrijednih stvari. Naprimjer, tako što izazove sumnju u vjeru za postojanje Allaha u mislima vjernika. Tako ih Šejtan odvodi u Džehenem. Kako bi se od ove okolnosti zaštitili, trebali bi se vjernici nepokolebljivo čvrsto držati za Safinat al-Dadžat (Barka spasa).¹⁹ Oni koji su se Ehli Bejtu zakleli, oni idu na brod spasa, kako bi našli lijek za sve muke, pomoć je protiv utapanja i sigurnost protiv spletki šejtanskih. Ukoliko jedna osoba ne može dobiti jasno razumijevanje o Allahu, moglo bi za nju biti teško da razumije Poslanika (s.) i Imame (a.). Kako bi se Allaha moglo razumjeti postoje dvije određene prepostavke.

1. Znanje o svjesnosti postojanja

Znanje o svjesnosti postojanja predstavljeno je kroz dokaze. Spoznaja o svjesnosti postojanja stoji u prirodi. Zato nevjernici nisu samo pozvani da vjeruju u Allaha nego su pozvani da ne vjeruju u neku grupu božanstava. Priča se da je jedan Arap pitao Poslanika (s.) kako bi on mogao identificirati Allaha. On je odgovorio: "Vidio sam trag od kamila na zemlji i tako sam znao da je nekoliko kamila prošlo. Vidio sam tragove muških stopala i znao sam da je

¹⁹ Jedna poznata predaja označava Ehlul Bejt (a.) kao Lađu Spasa: ko se na nju popne, bit će spašen.

nekoliko muškaraca koristilo stazu. Mi imamo tako široku zemlju, nebo, sunce, mjesec i zvijezde. Ne ukazuju li na to da mora neko postojati ko ih je napravio?” Imam Džafer al-Sadik (a.) je pričao da ga je neko zamolio da objasni Allahovo postojanje. Imam (a.) upita ga: “Da li si ikada putovao morem?” Čovjek potvrđno odgovori. Imam (a.) upita dalje: “Da li je naišla oluja dok si stajao na daskama broda?” Čovjek potvrđi na pitanje. Imam (a.) reče: “Da li si u tom momentu imao osjećaj da neka sila mora postojati koja može spasiti brod? Čovjek također potvrđi. Imam (a.) uzvratiti: “Da, ta moć je Allah.” Ateisti i agnostičari koji, ipak, imaju na svakom nivou prigovor i nalaze greške u Allahovom stvaranju, kao slijepci su koji su ostali u jednoj palači kako bi prisustvovali ukusnom ručku koji je za njih pripremljen. Nekoliko slijepaca gazi po hlebu, neki svojim nogama gaze u supu. Slijepci se žale gostoprincu za njegovu bezobzirnost, zbog postavljanja ručka na pogrešna mjesta. Bez sumnje, slijepi su u odnosu na činjenicu da su opskrbljeni najboljom hranom u najboljem okruženju.

2. Spoznaja stvarnosti

Druga vrsta spoznaje vezano za spoznaju postojanja Stvaraoca je “Idrak Kunha” (Spoznaja stvarnosti) svoje ličnosti. Ovo nije moguće za ljudski intelekt. Ako čovjek nije čak u stanju da razumije svoju sopstvenu ličnost kako bi mogao onda da istraži ličnost Stvoritelja? Ali ljudski intelekt je taj koji je kreirao bezbrojne sekte različitih vjerskih pravaca. Neke sekte su došle do zaključka da je Allah jedan zgodan mladić, drugi vjeruju da je on jedan starac sa velikom bijelom bradom! Neki drugi opet kažu da je On svugdje i sve je On! Postoje čak i oni koji vjeruju da Allah prelazi u tijela nekih ili prodire u one koji su izvrsni u svojoj bogobojaznosti! Zbog toga moramo Allahove jasne upute što se tiče ovoga zadržati u pamćenju: “Šta god da Poslanik (s.) daje, uzmi!” Poslanik (s.) je rekao: “Ostavljam Vam dvije važne stvari: jedan je Kur'an i druga je moj Ehli Bejt. Slijedite ih i naći ćete spasenje.” Mi ima da ih slijedimo i ne bismo trebali što se tiče ovoga koristiti svoj razum (kako bismo spekulisali i zloupotrebljavali ga).

Ukratko rečeno, dobrodošao je u njegovu bogobojaznost onaj ko o Stvoritelju kaže da ga ne razumije. Jer Njega razumjeti uključuje znanje koje niko nema sposobnost razumjeti. Zato je onaj ko kaže da on svoga Stvoritelja nije razumio na kraju onaj ko ga je shodno tome ipak razumio.

Imam Zejnul-Abidin (a.) je bio jednom upitan o jedinstvu postojanja Allaha. On je rekao: “Allahu je bilo poznato da će u narednom periodu postojati ljudi koji o njemu razmišljaju i diskutuju. Zbog toga je objavio ajete Sure Ihlas²⁰ i Hadid²¹. O interinterpretaciji Allaha čovjek ne bi trebao da ide iznad ovih ajeta, kako ne bi zastranio.”

Prenosi si se da je Imam Džafer al-Sadik (a.) kazao: “Dvanaest bezgrješnih Imama (a.) su poglavje znanja i razumijevanja o Stvoritelju. Ukoliko ih čovjek slijedi, može ostvariti put razumijevanja vodstva. Kada ih ne bi bilo, niko ne bi Allaha razumio. Kroz njih je Allah dokaze (hudžet) upotpunio.”

²⁰ Kur'an Sura 112.

²¹ Kur'an Sura 57.

Postoji nekoliko predaja od Poslanika (s.) i Masuma (Čisti) u ovom pogledu. Ali Šejtan je zaveo mnoge intelektualce koji su koristili samo svoju pamet umjesto da se na Allahove zapovijedi, Poslanika (s.) i ostale bezgrešne osobe osalone. Svojom bujnom fantazijom Allahu su pripisali razne forme. Platonski mistici (ulama al-išrak) i skolastički filozofi (Mutekalimin) razlikuju se jako u njihovom konceptu o Allahu. Neki Mutekalimini vjeruju da Allah ima tijelo i da je kao sijajuća svjetlost.

Sufijske sljedbe

Neke sunitske sufije kažu da je lice Allahovo kao u jednog običnog mladića. Neki drugi kažu da je On kao stari čovjek bujne srebrenе brade. Neki drugi opet kažu kako Allah ima ogromno tijelo i obitava u nebeskom svodu. Neke sufije Mutekalimin i kršćani vjeruju u seobu duše ili ulazak Boga u tijelo. Dok kršćani fenomen seljenja duše primjenjuju samo kod Isa (a.), drugi vjeruju objema grupama – da Allah ulazi u onoga ko je ostvario vrhunac bogobojsavnosti. Zbog ovakvog uvjerenja, Allah je kršćane u Kur'anu nazvao nevjernicima (Kuffar) i prokleo ih.²²

Postoji i jedna druga grupa sufija, koja je još gora nego ona što vjeruje u reinkarnaciju. Oni vjeruju u Allahovu univerzalnost. Oni vjeruju da je Allah sve i svuda, da može biti u različitim formama i oblicima. Ponekad je on Zejid a ponekad je Amr, nekad uzme lik mačke ili psa ili bilo čega drugog. Neki Hindusi imaju također sličnu predstavu. U knjizi Brahminoj, Džog, radi se o istoj temi. Sufije jako cijene ovu knjigu. Oni ovu knjigu smatraju boljom nego šitske teološke rasprave. Čak i neke šije misle da sufije imaju pravo. U njihovom neznanju prihvataju ova mišljenja i time postaju nevjernici. Samo oni koji se čvrsto drže Ehli Bejta i slijede ga na pravom su putu.

Većina sufija su pripadnici sunitske Ešarijske škole²³. Ipak, postoje velike razlike u njihovim poimanjima i putevima, u nekim knjigama Ebu Hanifa²⁴ savjetuje da se na jedan način klanja, u drugim stoji da Sufijan Sevri²⁵ savjetuje drugačiji metod.

Kulajni priča na osnovu autentičnog izvora da je Sadir jednog dana bio na putu od džamije prema kući, dok je Imam Džafer al-Sadik (a.) upravo išao prema džamiji. Imam zadrža Sadirovu ruku, okrenu je u pravcu Kabe i reče: "O Sadire! Ljudima je od Allaha propisano da idu prema njegovoj kući Kabi, da je okružuju i da ispoljavaju slijedeće Imama (a.) kao što

²² Ne smije se pogrešno generalizirati, to bi bilo potpuno krivo razumijevanje.

²³ Ešarijsko učenje je filozofsko učenje iz ranog perioda muslimana i poznata je po njenom utemeljitelju – teologu Ebu-Hassan al-Ešariju. Po ešarijskom učenju, svaki uzdah i svaki pokret atoma podložan je Allahovoj volji i svaka zamisao slobode kao i uzrok-posljedica princip osim Allaha kao jednog uzroka su samo iluzije. Po tome, Allah može proizvoljno odlučiti koga će poslati u pakao (Džehenem) a koga u raj (Dženet), također nevezano za pravednost. Time se tom tezom postavlja nasuprot muezilijskog učenja, koje ljudskom razumu daje veliku ulogu i također protiv šija, koji ukazuju na pogrešnost oba ova učenja. Kasniji nasilni vladari svih dinastija promicali su širenje ešarijskog učenja, pošto su tako svoje nasilno vladanje i tlačenje svojih podanika mogli pripisivati direktno Allahovoj volji.

²⁴ Ebu Hanifa (80.-150. po H./609.-767. p. Kr.) pravo ime mu je al-Numan ibn Sabit, ali on je poznat samo po imenu Ebu Hanifa. Po Ebu Hanifi je nazvana hanefijska pravna škola, jedna od četiri sunitske pravne škole.

²⁵ Sufjan Sevri (97.-161. po H./712-778 p. Kr.) bio je učenjak iz ranog perioda kao i sakupljač hadisa, kod sunita ga se smatra vjerodostojnjim.

Allah u svojoj knjizi kaže: "Ja ču oprostiti onome ko se pokaje, vjeru prihvati, dobra djela čini i ko je vođen."

Tada je Imam (a.) pokazao na svoja prsa i reče: "O Sadire! Biti vođen znači voljeti da se slijedi. Sada ču ti pokazati lopove vjere. Pogledaj!" U tom momentu sjedili su Ebu Hanifa i Sufjan Sevri u džamiji. Imam je pokazao svojim prstom na njih: "Ovi su kradljivci vjere, koji nisu dobili pravu uputu od Allaha! Kada bi ove osobe ostale kući i ljudi prema nama slali, mi bismo ih poveli pravom stazom vjerovanja i uputili ih učenju Allahovom i Njegovog Poslanika (s.)."

U jednoj drugoj predaji pouzdanog izvora kaže se da je jedan stanovnik Meke rekao kako ga je jednog dana zamolio Sufjan Sevri da ga otprati do Imama Muhameda ibn Džafera (a.). Zatekli su ga kako se sprema da se popne na svoga konja. Sufjan reče: "Molim te da nam recituješ propovijed Poslanika Muhameda (s.) koju je izgovorio u džamiji u Haifu."²⁶ Imam (a.) odgovori: "Upravo sam u poslu. Recitirat ću vam propovijed drugi put." Sufjan na to reče: "U ime tvoga srodstva sa Poslanikom (s.), preklinjem te da propovijed sada izrecitiraš." Imam (a.) siđe sa konja, ispriča propovijed i Sufjan Sevri poče da zapisuje. Sufjan Sevri pročita još jednom šta je zabilježio. Onda se Imam (a.) pope ponovo na konja i odjaha.

Potom je čovjek tražio od Sufjana da mu dadne rukopis, kako bi pročitao sadržaj. Nakon što je pročitao sadržaj, čovjek je rekao Sufjan Seviju: "Bogami! Imam (a.) je nešto obavezujuće za tebe učino pošto je Poslanik (s.) rekao: 'Svako ko posjeduje tri osobine, neće biti izložen srdžbi ili kriv za izdaju: pravedna djela koja se čine na Allahovom putu, Imamov (a.) pomagač i vjernici, prijateljski život sa muslimanima.'" On upita Sufjan Seviju: "Ko su Imami prema

²⁶ Haif džamija, također i nazvana i Haif, džamija je u Mini, u neposrednoj je blizini tri stijene, mjesta gdje se vrši kamenovanje. Džamija je historijski važna pošto je Poslanik Muhamed (s.) na oprosnom Hadžu pred Gadir Humom najavio budući Imamat Imama Alija (a.), pri čemu je (s.) ukazao na ajet o čistoći.

kojima je poslušnost obavezna?" Sufjan odgovori: "Muavija,²⁷ Jezid²⁸ i Mervan ibn Hakim²⁹!" Čovjek upita dalje Sufjana: "Ko su grupa muslimana sa kojom ljudi treba da se živi u miru?" Sufjan Sevri odgovori: "suniti maršijske škole³⁰ ili suniti kadirijske škole³¹ ili haridžije³² (prestupnici), oni koji su od pravog učenja odstupili." Sufjan dodade: "Šta je mišljenje šija i njihovih Imama (a.) vezano za ovu predaju?" Čovjek reče: "Šije vjeruju da je obavezno biti pokoran Imamu Aliju (a.) i Bezgriješnim Imamima Ehlul Bejta (a.)!" Kada je Sufjan ovo čuo, poderao je tekst, na kojem je napisao Poslanikovu (s.) propovijed i reče: "Ne spomeni nikome šta se danas obznanilo!"

Istina je da ovakva neprijateljstva i poricanja svetih Imama (a.) nisu vršena samo od strane Ebu Hanife, nego i od mnogih drugih iz ranog perioda. Ovo će biti spomenuto u knjizi na prikladnom mjestu.

U knjizi "Futuhat" kaže se: "Čist je Allah, koji stvari manifestira a ustvari su On." Na drugom mjestu u "Fusus al-Hikam" kaže se: "Nuh (a.) je napravio jednu grešku kao Poslanik. Njegov narod je bio pošten i utopio se u moru straha od Boga." Autor na više mesta u knjizi piše da se ljudi niti trebaju držati strogo jedne religije, niti ijednu religiju poricati. Oni ne trebaju čak ni idole odbacivati pošto su ovi manifestacija Boga. Bog je prisutan u svim stvarima. Allah nije Harunu (a.) dao nadmoć u odnosu na one koji su se molili teletu, pošto je On želio da ga se moli u svakoj manifestaciji. U Allahovim očima ne postoji ništa na svijetu što nije

²⁷ Muavija ibn Ebu Sufian je prvi umejadski halifa i odlučujuće odgovoran za prve ratove unutar islamske zajednice. Nakon što se poslanik Muhamed (s.) vratio svome Gospodaru, Omer ibn Hatab je Muaviju imenovao upraviteljem osvojene provincije Šam (Sirijska) 639. p. Kr., iako je još uvijek mnogih živih prijatelja Poslanika (s.) bilo živo. Muavija je za sebe izgradio palaču u Damsku. Nakon ubistva halife Osman ibn Afana (656. p. Kr.) Muavija je iskoristio priliku da sebi prisvoji vlast. Muavija je stao na stranu neprijatelja zvaničnog halife Imama Alija (a.), posebno jer ga je Imam Ali (a.) zbog pokvarenosti i tiranije otpustio. Muavija se opirao da preda svoju poziciju što je dovelo do bitke na Sifinu. Poslanik Muhamed (s.) je prorekao svome prijatelju Amar ibn Jasiru, što je kao vjerodostojna predaja potvrđeno od svih muslimana, da će on biti ubijen od jednog pokvarenog naroda (fasik). U toj bitci Amar je pao kao šehid. Kada je Muavija bitku skoro izgubio, podmitio i prevario je većinu vojske Imama Alija (a.), te uzrokovao da insistira na tome da se spor riješi arbitražom, u kojoj je bio umiješan Ebu Musa al-Asari. Istom metodom mu je uspjelo da arbitar presudi u njegovu korist. Muavija je zloupotrijebio islam samo kako bi ojačao poziciju svoje moći i uticaja. Nikada se nije sustezao da krši islamske propise i zakone. Kada mu neke izjava Poslanika Muahameda (s.) nije odgovarala, naredio bi da se iz svih bilješki izbriše ili da se obesnaži nekom izmišljenom predajom. Veliku uslugu pri tome mu je učinio Ebu Hurejre. Muavija je mrzio Imama Aliju (a.) i sve pripadnike Ehli Bejta (a.). Svako ko se usudio da kaže nešto u korist Ehli Bejta (a.) bio bi ubijen ili bačen u tamnicu. Muavija je naredio da se Ehli Bejt (a.) mora vrijedati sa džamijskih mimbera. Nakon šehadeta Imama Alija (a.), Muavija se pobrinuo da Imam Hasan (a.) bude u izolaciji.

²⁸ Jezid je bio sin Muavijin. Njegova zlodjela su bila toliko užasna da je njegovo ime postalo sinonim za zlodjela. Suprotno od odredbi koje je sklopio u mirovnom ugovoru Imama Hassan (a.) sa Muavijom, ovaj posljednji je postavio svoga sina Jezida kao svoga nasljednika. Tako je Jezid ibn Muavija nakon očeve smrti (680. p. Kr.) postao drugi halifa iz dinastije Umeja. On je halifa koji je naredio da se izvrši napad i masakr nad Imamom Husenjem (a.), njegovoj porodicu i njegovim prijateljima na Kerbeli.

²⁹ Mervan ibn Hakim pripada porodici Umeja, a kasnije je postao 4. halifa dinastije Umejevića i jedan od najbrutalnijih halifa ranog islamskog perioda.

³⁰ Suniti maršijske škole tvrde da neko ko propušta namaze i ne posti, ne poznaje metodu pranja cijelog tijela, Kabu demolira, i ko je incest počinio sa rođenom majkom, posjeduje sličnu vjeru kao Melek Džibril i Mikail.

³¹ Suniti kadirijske škole tvrde da Allah ne može uraditi sve što želi.

³² Haridžije koji Imama Aliju (a.) nazivaju nevjernikom i proklinju ga.

božanstvo. Autor kaže da se kršćani nazivaju nevjerenicima samo zato što vjeruju u univerzalnost Božiju sa pretpostavkom da je Isus također Bog.

Nekoliko ljudi je došlo Imamu Aliju (a.) i reklo da ga smatraju Bogom zbog njegovih osobina. Imam Ali (a.) se uz nemirio zbog ovih blasfemičnih mišljenja i naredi da to izbiju iz glave. Kada uzmemo u obzir da je već blasfemija ovako uzvišenu osobu nazvati božanstvom, koliku težinu onda ima da se pse, mačke i kamenje naziva božanstvom. Čovjek se samo može čuditi tome što neki ljudi misle da je sve Bog i da je Bog svuda! Otuda pogrešno neki vjeruju da je osoba koja je ostvarila jedan stupanj na kojem prepoznaje Allaha u svim stvarima, oslobođena obaveze obavljanja namaza. Ajet u kojem je Allah ljudima naredio da obavljaju namaze – “I služi svome Gospodaru sve dok te smrt ne sustigne”³³ – interpretiraju na sljedeći način, kako bi njihove zamisli podržali: “I klanjaj se svome Gospodaru dok ne uvjeruješ u njegovu univerzalnost.”

Mevlana Hili³⁴ kaže u njegovoj knjizi “Kešf al-Hak wa Nahdž-al-Sidk”: Allah ne uzima u posjed ništa tjelesno. Jer kada bi se uzela ova premissa, Allah bi bio vezan za jedno mjesto a njegovo obilježje je da je sveprisutan i da ne podliježe niti vremenskom niti prostornom ograničenju.”

Diskusija o konceptu reinkarnacije ili posesivnosti

Jedna sljedba sunitskih sufija vjeruje da Allah ulazi u sufije visoke bogobojaznosti. Zato ljudi posjećuju mauzoleje svetih. Neke sufije tvrde da su Allah i sve stvari spojeni, a drugi kažu da je Allah ustvari duševno preselio ili se uvezao. Molitva ovih sufija sadrži pjevanje i pljeskanje, zviždanje i ples. Oni ovo rade i pored činjenice što je Allah takve radnje zabranio. Allah se nevjernicima obraća na sljedeći način: “Vaš (misli se na licemjere) namaz i molitva nije ništa drugo nego igra i zabava u blizini Kabe.”³⁵ Koji veći nemoral se može očekvati od ljudi, nego da prekoračuju Allahove zakone, iako im je On već obznanio svoje nezadovoljstvo?

Jednom sam doživio da su neke sufije došle u predvečerje u mauzolej Imama Husejna (a.). Svaki od njih je obavio namaz, osim jednog, koji je tamo mirno sjedio. Isto se dogodilo također prilikom večernjeg namaza (iša), svi su se priključili zajedničkom namazu, osim izuzetka onog jednog, koji je i kod prethodnog namaza sjedio mirno na mjestu. Pitao sam jednog od sufija zašto ovaj nije obavezan da klanja. On odgovori: “Spomenuti nije obavezan da klanja pošto je dosegao Allaha. Za one koji su dosegli Allaha, nema zastora između Njega i njih. Zašto bi trebali imati zastor namaza između sebe i Njega? Namaz je “hadžib”(nadzornik) između Stvoritelja i stvorenog!”

O vi razumni “Ocijenite razmišljanje i način moljenja ovih! Zamislite samo njihova opravdavanja vezano za nedostatak obavezognog klanjanja! Vrh njihove zlobnosti je da takve ljude smatraju “Abdalima”(svecima)! Sufije svoje misli pišu u stihove, a njihovi sljedbenici ih onda pjevaju, igraju i zabavljaju se! Oni označavaju ove postupke kao molitvu, a kasnije će biti više riječi o tome.

³³ Kur'an 15:99

³⁴ Hasan ibn Jusuf ibn Ali ibn Mutahar Hilli (648-726 po H./1250-1325 n.Kr.) prije svega poznat kao Allame Hilli bio je jedan veoma ugledni Šitski učenjak svoga vremena.

³⁵ Kur'an 8:35

2.3 Stupnjevi razumijevanja

Postoji više stupnjeva znanja i razumijevanja Stvoritelja. Razumijevanje raste i ostvaruje veći položaj u stupnju razvoja vjere jedne osobe. Hawadž Nasirudin Tusi³⁶ kaže da su stupnjevi razumijevanja Svetogogućeg kao stupnjevi znanja o vatri.

Prvi stupanj znanja o mogućnosti vatre se ostvaruje kroz riječi iz usta. Nama se kaže da vatra spaljuje sve sa čime dođe u doticaj. Također, slijedi saznanje o egzistenciji Stvoritelja preko riječi iz usta. Čovjek čuje od drugih da postoji Allah i vjeruje u to. Ovo je vjerovanje preko imitacije (Taklid).

Drugi stupanj znanja o vatri leži u tome da kada neko primijeti dim, vjeruje da u komšiluku postoji vatra. Isto tako slijedi drugi stupanj saznanja o egzistenciji Allaha preko znaka, koji čovjek vidi, i time se njegovo vjerovanje učvrsti.

Treći stupanj znanja o vatri leži u tome kada se neko lično približi mjestu nastajanja vatre. Ovaj treći stupanj znanja o egzistenciji Stvoritelja je privilegija tako bogobojaznih ljudi koji su zadovoljni svjetлом iz svojih srca, a koju povlače iz smisla spoznaje egzistencije Svetogogućeg Boga. Oni razmišljaju o Gospodarevom stvaranju koje je svuda okolo, i vežu svoju pažnju za Njega.

Četvrti stupanj znanja o vatri leži u tome da kada se neko usuđuje da ima lično kontakt sa vatrom. Ovaj stupanj spoznaje o Allahu stoji u tome da kada bogobojažnik dosegne jedan takav stupanj predanosti, spremjan je sebe žrtvovati na putu Stvoritelja (fanafillah). Ovaj stupanj nastupa nakon ostvarenja najuzvišenijeg stupnja predanosti.

Imam Džafer al-Sadik (a.) izvještava o sljedećoj predaji časnog Poslanika (s.): "Allah kaže da se on sprijatelji s nekim ko dobrovoljno obavlja pohvalne namaze (Nawfil i Awakib) nakon obaveznih namaza, tako da ko god da je prijatelj ove osobe, on također postaje Allahov prijatelj. Tada oči te osobe nisu više njene oči, nego Allahove oči postaju. Isto tako uši kojim sluša, postaju Allahove uši. Njegov jezik, koji koristi da bi izrazio svoje misli, postaje Allahov jezik."

Nakon što su sufije čuli ovu svetu predaju, donijeli su pogrešne zaključke, i iz toga je proisteklo više redova i grupa. Da su interpretaciju ove predaje čuli od Potpunih (Ehli Bejt) vezano za spoznaju (Rasikun fil Ilm)³⁷, ove zablude ne bi bilo. Stvarni sadržaj ove predaje je da kada je neko potpuno udubljen u mislima i u ljubavi prema Allahu, Svetogući (tako reći) postaje njegov jezik. On vidi i čuje što Allah odobrava.

Stupnjevi spoznaje o Stvoritelju

³⁶ Nasirudin al-Tusi bio je slavni šiitski teolog, matematičar, astronom, filozof i istraživač iz 13. vijeka p. Kr.

³⁷ Misli se na četrnaestero čistih Ehli Bejt.

Možda ova sveta predaja (Hadis Kudsi) znači da kada je jedan strogo vjerujući čovjek ostvario visoki stupanj bogobojsnosti, Allah biva njegove oči. Značilo bi da šta god da njegove oči vide, on vidi slikovito prikazane Allahove osobine.

Ovaj čovjek ne usmjerava svoje oči ni na šta što je Allah zabranio gledati. On također ne čuje ništa što Allah ne želi da sluša. Predaja također može da znači da svaka osoba po svojoj prirodi svoje udove i čula po svojim željama upotrebljava, samo bogobojsna osoba potčinjava sve svoje postupke isključivo Allahovoju želji. Ljubav prema Allahu dominira nad svim ostalim mislima njegove psihe.

Postoji još jedno dalje korisno objašnjenje ove predaje, neka Allah one koji su odstupili od pravog puta, ovu interpretaciju prihvate i svoj put poprave.

Allah je u čovjeku stvorio mnoge instinkte i sposobnosti. On, Stvoritelj, ljudi je opomenuo da ih koriste kako On želi da budu korišteni. Tako da Allah analogno tome obećava: "Šta god da vi udijelite na Allahovom putu, On će vam zauzvrat još više dati."³⁸

Ili On će vam takve blagodati dati koje ne sliče prethodnim (nego mogu biti još uzvišenije). Otuda je blagostanje ili bogatstvo koje je možda kroz vatru ili pljačku izgubljeno ili milostinja, naprimjer, za neku dobru namjeru donirana – za onoga kome se to dogodilo može biti izvor neizmjernih blagodati na onome svijetu. Ove nagrade su nezamislivo veće nego zadovoljstva koje proizlazi iz stjecanja i skupljanja prolaznih materijalnih stvari.

Allah kaže u časnom Kur'anu: "Oni se trude na Allahovom putu i nemaju straha od zlostavljanja." ³⁹Čovjek treba da se na Allahovom putu trudi. Oni koji nisu zabrinuti za stvari svjetovnih ljudi i djeluju hrabro na Allahovom putu, na onom svijetu će biti obilno nagrađeni. Amir al-Muminin (a.) i njegovi prijatelji trošili su svoju energiju uobičajeno u pokornosti i molitvi Allahu. Allah ih je sa takvom jednom energijom opskrbio da je njihova snaga u mnogome nadilazila normalne ljudi. Zato je rekao Imam Ali (a.): "Ja vrata sa Hajbera⁴⁰ nisam svojom ljudskom snagom provalio i podigao. To je bila božanska snaga koja mi je pomogla da ostvarim nemoguće." To je takva snaga koja nebo i zemlju može sastaviti bez da jedan prst savije. Ova snaga ili sposobnost ne nestaje umiranjem osobe. Zato što oni ništa ne rade bez Allahove volje, oni su u službi Allahovim željama, koji je svoje želje ulio u njihova srca. I time se sva njihova djelovanja događaju u skladu sa Allahovim planovima.

Postoji jedna često citirana predaja koja kaže da se srce bogobojsnog nalazi između dva prsta Allahova. To znači da srce stoji pod uticajem Allahovim i da osobu vodi njegovim putem. 30. ajet sure Dahr⁴¹ – "Vi ćete htjeti samo ono što Allah hoće" – ajet zahvale, koji ukazuje na Ehli Bejt, znači da oni nemaju nikakvu namjeru da čine osim ono što Allah od njih očekuje. Zato bogobojsni plaču satima u strahu od Allaha i provode cijelu noć u namazu, bez da se brinu, hoće li izgubiti vid takvim opterećenjem. Oni su samo zabrinuti za služenje svome prijatelju Allahu Svemogućem. Zato ih Allah odlikuje jednim posebnim svjetлом koje se nikada ne gasi, pa su sposobni da dožive stvari koje nadilaze duhovni horizont normalnih smrtnika.

³⁸ Kur'an, 34:39.

³⁹ Kur'an, 5:54.

⁴⁰ Hajber je jedna utvrda koja su zauzeli muslimani. Zauzeta je podvigom koji je izveo Imam Ali (a.) – podigao je vrata sa baglama, što je nezamislivo da jedan čovjek može da učini.

⁴¹ Također i nazvana Sura al-Insan, 76.

Ovdje ćemo citirati jednu drugu predaju: "Budi svjestan vjernikovog intelekta, koji gleda svjetлом kojim ga je Allah opskrbio. Allah otvara za njega izvore elokventnosti bez njegovog znanja. On pušta da drugi sa ovih vrela imaju koristi isto onako kako on sam od toga ima koristi. Izvori nemaju kraja."

"Kada je on ovaj stupanj ostvario, čuje, vidi, kreće se i govori samo mojom snagom." Očito je da je ovakav uzvišen položaj predviđen za one koji su bliski Allahu, a ne za bilo koga. Značenje predaje "Taklaku baklak Allah" ukazuje također na to da se čovjek treba truditi ovakvim ponašanjem da se približi Svemušćem Allahu. To je kao učvršćivanje željeza u vatri. Željezo biva crveno do usijanja kao vatrica, iako samo nije vatrica, ali poprimi boju i osobine vatre. Dakle, Allah posuđuje neke od svojih osobina u manjoj ili većoj mjeri. Ipak, znanje ljudi je beskrajno malo u usporedbi sa Allahovim znanjem. Kada čovjek stekne ovo skromno znanje postane hvalisav. Kada Allah jednoj individui posudi neke moći i ona postane kralj, tada ponosno proglaši: "Ko je danas kralj!"

Postoje dvije strane ljudske kompetentnosti. Jedna pozitivna i jedna negativna. Pozitivna kompetencija jedne ličnosti je od i sa Allahovim pristankom, a negativna kompetencija je pogrešan način razvoja misaonog procesa jedne osobe. Neka Allah spasi šije Muhamedove Porodice od spletki džina i ljudi, da ostanu stameni na pravom putu i na njemu ostanu. Kada neko postane stvarni, pravi Allahov rob, njegovo srce postane mjesto Allahovog stanovanja, i tada su sve spletke zlog protiv njega uzaludne. Neko ko Allaha iskreno voli, kao što je naprimjer Ebu Zer, ostati će sa poštovanjem uvijek u sjećanju. Koliko god da je Jezid vjerovao da je Imama Husejna potčinio; Husejn se slavi sa mimbera i propovjedaonica, a Jezida će se proklinjati do kraja ovoga svijeta.

2.4 Priroda prolaznosti ovoga svijeta

Prethodno navedena predaja ukazuje na činjenicu da je materijalni svijet prolazan i da je samo Allah Stvoritelj besmrtn. On je postojao kada ništa nije postojalo i On će postojati kada ništa više na svijetu ne ostane. Narodi svih vjerskih pravaca koji vjeruju u dolazak Poslanika, slažu se sa mišljenjem da je sve na ovome svijetu prolazno i da je samo Bog besmrtn. Ali neki filozofi koji su mišljenja da sva živa bića odlaze i da će univerzum sa kopnom i nebom zauvijek opstati nevjernici su sa aspekta islamskog vjerovanja. Sve knjige otkrovenja su uvijek iznova potvrđivale događaj Sudnjega dana – na kojem će zemlja, nebo, planine i kamenje biti u komade smravljeni, raspršiti će se kao komadići papira. Osim Boga (Allaha) neće ništa u univerzumu preostati.

2.5 O Individualnosti Stvoritelja

Jedinstvenost ili individualnost Allaha znači da je on sam, neusporediv i jedinstven. On je "Wahdahu la Šarik", a to znači da je On sam i da nema partnera (jednakog sebi). Kada bi postojao drugi Bog, tada bi sigurno predstavio svoje zakone i objašnjenja preko

vjerovjesnika. Pored toga, postojali bi konflikti u svijetu. Jedan Bog bi izdao jedno naređenje, a drugi bi naredio nešto suprotno. Kada bi oba Boga isti dekret postavili, zašto bi bilo potrebno da postoji više od jednog?!

“On je oduvijek bio tu i zauvijek će tu biti.” Ova izjava ne znači da je Allah tu otkada je univerzum nastao nego znači da čak i kada nije postojao univerzum, Allah je bio tu, i nakon uništenja univerzuma, i dalje će biti tu.

Postoji nekoliko predaje od Imama Alija (a.) i Imama Musa Kazima (a.) koje se na sljedeći način mogu saopštiti: Početak vjerovanja sadrži se u znanju o Allahu i njegov vrhunac je vjera da je Allah neuporediv. Tvrđnja o neuporedivosti Allahovo daje svoj vrhunac kada osoba osobine i svojstva Allahova prihvate kao jedno. Kada se individualitet i osobine diferenciraju, tada postoji sumnja u dualnost, a nemoguće je da Stvoritelj ima nekog sebi ravnog.

Allahove osobine

Pouzdane predaje govore da je na deveti dan poslije smrti časnog Poslanika (s.) Imam Ali (a.) održao propovijed, čiji prvi dio glasi: “Slavljen neka je Allah, koji je mudrost učinio nemoćnom da otkrije njegov individualnost i osobine. Allah je jedan, nije jedan od više njih i on je neuporediv. On je udaljen od svega. Ova distanca se ne zasniva na prostoru, nego na osnovu izvrsnosti i čistote. On je Svetogući i ima kontrolu. Ove osobine nisu takve da su u predmetima, nego svojom sopstvenom mudrošću i potencijalom. On zna sve o svemu pouzdano. Njemu nije potrebno da tjelesno gleda na bilo šta. On je već oduvijek, ali to ne znači da je vremenski vezano to što je On oduvijek, On je oduvijek lišen svakog nama poznatog mjerila vremena. On je zaista otpočetka i zauvijek će tu biti. Njegovo nepostojanje nije moguće.”

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: “Allah je oduvijek (Kadim), On je Jedan (Wahid) i Vječni (Baki). Njegove osobine su jedinstvene i niko drugi ne može Njemu biti sličan.”

Sagovornik upita Imama (a.): “U Iraku postoji jedna škola Ijudi koji vjeruju da su osobine kojima Allah čuje i one kojima vidi različite.” Imam (a.) odgovori: “Oni su lažovi i otpadnici koji Allahove osobine porede sa ljudskim osobinama. Allah ima svoj poseban način slušanja i gledanja stvari.”

Kaže se da je Imam Riza (a.) tvrdio da je neko takvog vjerovanja politeist i nije od naših šija. Allah je Sveznajući i Svetogući, On vidi i On čuje.

Objašnjenje jednog stajališta (jednog načina razmišljanja)

Prenosi se da je jedan Arap tokom bitke kod Kamile otišao Imamu Aliju (a.) i pitao: “Šta znači Allah je jedan?” Sljedbenici Imama Alija (a.) su ga kritikovali što dolazi usred bitke da postavlja pitanje. Imam Ali (a.) ih je smirio i rekao da stvarni razlog u predmetu poricanja leži u prihvatanju postojanja Allahovog jedinstva.

Potom se okrenuo na sljedeći način ovome što je pitao: “O čovječe! Ti si rekao: ‘Allah je jedan.’ Postoje četiri sadržinska poimanja. Od ovih četiri poimanja dva su nemoguća za Allahov individualitet, a druga dva su jasna. Prva dva nemoguća (sadržinska poimanja) su da

mi Allaha zovemo prvim, jer ako ga nazovemo prvim, morao bi jedan drugi kao on postojati a to bi bila hereza; kao što, naprimjer, kršćani kažu da je Bog treći od tri božanstva. Sadržinsko poimanje druge nemogućnosti je da se Allah posmatra kao objekt, naprimjer, Zejid se posmatra kao jedan od muškaraca. Kada bi neko Allaha označio kao jednog od više bogova, bila bi to hereza. Druga dva sadržinska poimanja su jasna. Prvi je da je On jedinstven u svojoj izvrsnosti i da ne postoji niko ko mu je sličan ili ko bi mu bio partner. Drugo jasno sadržinsko poimanje je da Allah ne posjeduje čvrstu fizičku ličnost.” Ovdje bi bilo vrijedno napomenuti da filozofi i mislioci hiljadama godina traže da utvrde istinu dok naši Imami (a.) daju u svojim predajama mnogo jasnija objašnjenja činjenica. Ali ljudi ne razmišljaju o ovome.

2.6 Besmrtnost ili Vječnost Allahova

Allah je besmrтан и вјечан. Neki ljudi misle da besmrtnost ne bi ostala samo Allahova osobina budући да ће Dženet i Džehenem zauvijek postojati, sa svojim stanovnicima. Ovo nije tačno jer Allahova besmrtnost pripada samo Njegovoј želji. Dok dugovječnost stanovnika Dženeta i Džehenema ne počiva na njihovom izboru. Allahova besmrtnost je njegova osobina i ne može se promijeniti, a uobičajena stvorenja imaju različite forme u različito vrijeme – oni su bili prašina, voda, meso kosti itd. Oni ne ostaju nikada u jednom fizičkom stanju, dok Allah ostaje isti uvijek i zauvijek.

2.7 Stvoritelj univerzuma

Ova predaja ukazuje na činjenicu da je Allah stvoritelj kopna, nebesa i prije svega onoga što se na njima može naći. Neki filozofi vjeruju da su Ukul al-Ašara (riječima: desetkovani intelekt) njegovi Stvaraoci. Neke šije koji pretjeruju također vjeruju da su Stvoritelj kopna i nebesa časni Bezgriješnici. Po predaji Imama (a.), međutim, takvo vjerovanje je apsolutno pogrešno.

Jasir je upitao Imama Rizu (a.): “O sine Poslanikov! Šta je tvoje mišljenje u vezi sa opunomoćenjem (Tafwid)? Imam odgovori: “Slijedi propise Allahove, koji su preneseni od Poslanka (s.). Za druge osobine stvaranja i opskrbe nije nikoga opunomoćio.”

Ebu Hašim Džaferi je ispričao da je Imam Ali ar-Riza (a.) upitan od ljudi o njegovim mišljenju o vjernicima koji pretjeruju (Ghilat) i Ukul al-Ašara. Imam je odgovorio: “U to vjerovati, da je

neko drugi osim Allaha sposoban da stvori zemlju i nebo je krivovjerje. Prijateljstvo s takvim osobama, kao i da se s njima jede i njeguju bračni odnosi strogo je zabranjeno.”

U knjizi “Ihtidžadž” piše Ali ibn Ahmed Kumi da neki šije imaju različita mišljenja, neki, naprimjer, kažu da je Allah Imamu dao moć da stvara i opskrbljuje. Neki, opet, ovo negiraju. Muhamed ibn Osman Umri, koji je bio jedan od zastupnika dvanaestog Imama (a.), napisao je uputu (Ariza) sa kojom je Imama posjetio kako bi dobio jasan stav. Odgovor Imama je bio da je isključivo Allah taj koji stvaranje i opskrbu uspostavlja. Druga je stvar, da on kao odgovor na molitve časnih Imama, prema njihovim željama, stvara i opskrbu pruža.”

2.8 Stvaranje nebeskog svoda

Pouzdane predaje kažu da nebesa nisu u međusobnoj blizini i da udaljenosti između dva neba odgovara vremenskoj distanci od pet stotina godina. Sva nebesa su bogata melecima. Meleki posjeduju lagana tijela. Imam Ali (a.) je rekao da kada se jedan melek spusti na zemlju, dolje nema mjesta za nešto drugo. Ukupan broj meleka je veći nego broj svih živih stvorenja zajedno, a nijedno stvorenje nije veliko kao neki od njih.

Neki meleci su tako veliki da udaljenost između njihovih ušiju i ramena odgovaraju udaljenosti koja se može preći za sedam stotina godina. U predajama se spominje da postoji sedam nebesa, sedam zemalja i nebeskih svodova. Postoji tako puno stvorenja na nebesima i zemljji da ih je nemoguće sve izbrojati.

O melecima

Filozofi kažu da su meleci produkt maštete trenutnog stupnja intelekta i psihičkog stanja ljudi. Ali složiti se sa ovim mišljenjem značilo bi isto što i negirati prirodnu pojavu koja se održava preko božanskog pojavljivanja i išlo bi u pravcu nevjerovanja (kufr).

Ne postoji nijedno drugo stvorenje u univerzumu koje je po brojnosti brojnije od meleka i također njihova tijela su veća od drugih stvorenja, izuzev duša (Ruh). Ibn Babawej je rekao, kako pouzdani izvori kažu, da je Imam Ali (a.) upitan o svemoći Allahovoj. Nakon što je Ali (a.) Allaha, Blagodarnog i Milostivog, slavio rekao je da je Allah stvorio meleka za kojeg ni kompletno područje planete nebi bilo dovoljno kada bi se spustio na Zemlju. Bez sumnje, drugi meleki su također veliki, zauzimaju prostor kompletног neba. Postoje meleki koji su toliko veliki da im nebo doseže do pasa. Drugi opet stoje u atmosferi, dok se Zemlja nalazi blizu njihovog gležnja.

Onda su ljudi pitali Imama Alija (a.) o zastorima preko nebesa. On je odgovorio da prvi zastor (Hidžab al-Awwel) ima sedam slojeva. Svaki zastor ima širinu koja odgovara udaljenosti koja može da se pređe za 500 godina putovanja, a distanca između dva zastora je ista kao prethodno spomenuto. U prostoru između dva zastora nalazi se 70.000 meleka, a snaga svakog meleka je veća nego snaga ljudi i džina zajedno. Preko zastora nalaze se Sirr al-Awkat al-Džalal. To je sedamdeset hiljada zastora i svaki zastor ugošćuje 70.000 meleka, i postoji

distanca od 500 godina putovanja između zastora. Onda još postoji Saradak al-Izzat, Saradak al-Kibria, Saradak al-Azmat, Saradak al-Kuds i Saradak al-Džabrut. Potom dolaze Saradaks Nur al-Abjad, Saradak al-Wahdanijat. Nakon svih ovih dolazi Hidžab al-Awwal, najveći zastor. Ali ibn Ibrahim prenosi od Džafera al-Sadika (a.) da je Imam rekao kako je Allah meleke stvorio različite. Allahov Poslanik (s.) je rekao da melek Džibril ima šest stotina ruku i na svojim listovima (potkoljenicama) ima bisere, kao da su kapi od vlage u prirodi. Kada je Poslanik ugledao meleka Džibrila, on je bio pozicioniran između zemlje i neba. Kada je Alah meleku Mikailu naredio da se spusti na zemlju, jedna njegova noga bila je na sedmom nebu a drugom je stajao na zemlji. Imam Ali (a.) je rekao da je Allah stvorio meleka čije je pola tijela od leda, a druga polovina od vatre. Molitva ovog meleka je: "O Svetog Allahu, koji si stvorio kompatibilnost između vatre i leda! Učini da budemo postojani u našim molitvama!"

Imam Ali (a.) je nadalje rekao: "Meleci ne jedu i ne piju i oni se ne spajaju kako bi se razmnožili. Njihov život je kao povjetarac nebeskog svoda. Postoje određeni meleci koji se stalno zadržavaju u poziciji rukua (pregib u namazu). Neki drugi se zadržavaju u stanju sedžde. Svake noći spušta se 70.000 meleka na zemlju i okružuju Kabu, iskazuju svoje poštovanje Poslaniku (s.), Imamu Aliju (a.), posjećuju mauzolej Imama Husejna (a.) i okružuju ga. Rano ujutro ponovo se uspinju na nebeski svod. Tako se izdaje uputa od strane meleka svako jutro prema zemlji i ova praksa se nastavlja uvijek iznova.

Postoji jedna pouzdana predaja u kojoj je neko pitao Imama Džafera al-Sadika(a.): "Da li su meleki brojniji od ljudi?" Imam je odgovorio: "Tako mi Allaha koji ima vlast nad mojim životom, samo meleki koji su na nebu brojniji su od čestica prašine na zemlji. Ne postoji mjesto na nebu na kojem nisu meleki. Oni su svi udubljeni u molitvama prema Allahu. Ne postoji biljka ili grudvica na zemlji na kojoj nisu meleki koji su za to mjesto imenovani kao stražari (Muwakkil). Oni izvještavaju Allaha svaki dan što se dešava. Istina je da Allah sve zna, ali su meleki željeli da imaju priliku kroz ljubav prema Ehlul Bejtu da dođu bliže Svetog Allaha.

Ibn Babwaih priča iz jednog pouzdanog izvora da je Zejneb Attarah jednog dana otišla do časnog Poslanika (s.) i pitala ga kako bi razumjela Allahovo stvaranje. Poslanik (s.) odgovori: "Zemlja sa svim svojim sadržajem u odnosu sa onim ispod nje je kao prsten ili narukvica koja leži u šumi. Ovo dvoje u vezi su sa trećim, izgledaju jednako. Situacija je ista sve do sedme zemlje." Potom je Poslanik (s.) proučio sljedeći ajet: "Allah je onaj koji je sedam nebesa stvorio i isto toliko zemalja."⁴²

Ovih sedam slojeva zemlje, posmatrano na leđima jedne ptice, sa svojim sadržajem izgledaju kao prstenje koji leže u šumi. Jedan dio ptice pokazuje na istok, a drugi na zapad. Ova ptica se nalazi na jednoj izduženoj stijeni koja je u vezi sa zemljom sa svim njenim sadržajem kao prstenje koje leži u šumi. Velika stijena leži na leđima jedne ribe, i u povezanosti sa njenom širinom, sve stvari se pokazuju koje na njoj leže, kao prstenovi u šumi. Riba se nalazi u dubokom moru i u odnosu sa njegovom širinom, sve stvari koje u njemu leže djeluju kao prstenje u šumi. I pod ovim morem je podzemlje (sara). U vezi sa podzemljem, sve druge stvari djeluju kao prstenovi koji leže na tlu u jednoj šumi.

U časnom Kur'anu stoji: "Njemu pripada sve što je na nebesima i na zemlji i sve što je između njih i što je pod zemljom."⁴³

⁴² Kur'an 65:124.

⁴³ Kur'an 20:6.

Sve ove stvari su u relaciji sa prvim nebom kao krugovi ili prstenje koje u nekoj šumi leži (znači u toj relaciji veoma mali). Ovaj slijed se ponavlja do sedmog neba. I sve ove zemlje i nebo su u relaciji sa Darija al-Makfuf kao krugovi i Darija al-Makfuf je u vezi sa Kuh al-Tagrak kao jedan prsten. Svi ovi slojevi su u relaciji sa Hidžab al-Nur također kao prstenovi. Postoji sedamdeset Hidžab al-Nur, koji su tako svijetli da ih se ne može očima gledati. Sve ove stvari su kao krugovi pred Kursiom (Allahovim Prijestoljem).

U časnom Kur'anu stoji: "Moć Njegova obuhvaća i nebesa i zemlju i Njemu ne dosadi održavanje njihovo."⁴⁴

2.9 Značenje Latif (Nježni) i Habir (Sveznajući)

Riječ Latif (Nježni) koristi se u četiri konteksta:

1. Latif može da bude predmet koji je veoma tanak i nevidljiv za oči. Ova riječ može biti Allahova osobina, pošto ga ljudsko oko ne može vidjeti.
2. Umjetnik koji pravi filigranske predmete, u arapskom rječniku zove se i Latif. Pošto je Allah stvoritelj svih stvari – najmanje, kao što je komarac, i najveće, kao što su planine – a za ljude nevidljivo, biva označeno kao Latif.
3. Oni koji ogromno znanje posjeduju o Latifu (nježnom) i Dakik (sitnom) naziva se također Latif.
4. Riječ Latif ima korijen u riječi Lutf, koja znači blag ili nježan. Zato se onaj ko je prijatan naziva i Latifom.

Riječ Habir koristi se u dva konteksta:

1. Habir kao zamjenica označava nekog ko je svjestan svih stvari.
 2. Habir u smislu da je neko informisan ili daje obznanjivanje o nečemu.
- Allahove osobine, također riječi Latif i Habir, nisu tako prastare da bi prije Allaha postojale. Drugačije rečeno, ne bi Allah bio Stvoritelj svih ovih osobina. Sve ove osobine su isključivo Njegove i on ih je odabrao po svojoj sopstvenoj volji. Njegova stvorenja ga zazivaju u nevolji, naprimjer, sa Sami (Onaj koji čuje), Basir (Onaj koji vidi), Kadir (Moćni), Hajju wa Kajjum (Prisutni i Vječno postojeći), Latif wa Habir (Nježni, Prefinjeni i Sveznajući) itd.
- Neki pogrešno upućeni kritičari kažu da ljudi također upotrebljavaju ova imena i da su zato oni saposjednici u ovim osobinama sa Allahom. Ovo je jedno pogrešno poimanje, jer iako muškarci nose ova imena, značenje i kontekst su potpuno različiti. Naprimjer, Allaha se imenuje sa Alim (što znači obrazovani ili učeni). U slučaju Allaha učenost nije stečena učenost. U slučaju ljudi učenost je stečena. Kada se nekog čovjeka nazove Alimom, on mora proći naporan proces sticanja znanja, počevši sa stupnjem kada je bio džahil (neznalica) do stupnja kada ga se prihvata kao obrazovanu osobu (kao alima). I kada on iz bilo kojeg razloga izgubi svoje naučeno znanje, ponovo pada na mjesto na kojem je bio kada je bio nazivan džahilom.

⁴⁴ Kur'an 2:255

2.10 Svemogući

Sve u univerzumu, malo, veliko, elementarno ili kompleksno svoje postojanje zahvaljuje Allahu. Ne postoji ništa o čemu Allah ne posjeduje znanje. Svi filozofi i mislioci su oko jednog složni – da Allah posjeduje znanje i kontrolu nad svim stvarima. On ima kontrolu nad univerzumom i moć da stvori neodređen broj bilo kakvih drugih pojava ili oblika. Ali pošto je On ultimativni filozof i mislilac, stvorio je samo jedan postojeći univerzum. On je mogao kreirati ljude sa više od dvije ruke, ali Njegova procjena je bila da je stvaranje čovjeka sa samo dvije ruke dovoljno za njegovu fizičku egzistenciju. Ni u jednom od Allahovih stvorenja nema nedostataka. Allah (je taj) koji je univerzum stvorio izgovaranjem jedne riječi "budi"(Kun).

Imam Džafer al-Sadik (a.) je prenio od Poslanika Musa (a.), koji se popeo na brdu Tur, kako bi se Allahu molio da mu pokaže svoja blaga. Allah je rekao: "O Musa! Moje blago je činjenica, kada nešto želim da bude, kažem samo (Kun) 'budi' i ono se momentalno dogodi."

Sumnjati u Allahovu svemoć je krivovjerje za jednog vjernika. Allahov Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zer! Nakon što je čovjek stekao razumijevanje o Allahu i ima povjerenje u Njegove osobine, mora svjedočanstvo položiti da sam ja Allahov Poslanik (s.) i da sam od Njega poslat, kako bi ljudima obavijest prenio i pomilovanje za vjernike i izuzetnoj kazni za nevjernike i krivovjernike. Allah mi je dao svjetlo kojim ljude izvodim iz tmina bezbožničkih puteva i krivovjerja."

Jedan od najvažnijih stupova islamskog vjerovanja je svjedočenje da je Muhamed (s.) Allahov Poslanik. To će opširno biti obrađeno u sljedećem poglavljju.

Poglavlje 3: Blagodati

3.1 Nužnost postojanja Poslanika

Činjenica je da Allah nema lične interese za stvaranje univerzuma, pošto on stoji ponad svih razmišljanja i potreba. On je svijet sa svim njegovim željama stvorio kako bi bio od koristi Njegovom najplemenitijem stvorenju, čovjeku!

Stoga je prirodno da ljudi, kako bi postigli najuzvišenije rezultate, trebaju mentora, koji je odlikovan svim vrhunskim kvalitetama ni od koga drugog nego od samog Stvoritelja. Mentor ima obavezu da ljude iz tmina neznanja izvodi na svjetlo spoznaje kroz usmjeravanje koje je prihvaćeno preko objave. Nužno je također za mentora i uputitelja da bude jedan od ljudi, kako bi se njegovi savremenici osjećali ugodno i istovremeno on mora biti odlikovan duhovnim sposobnostima koje je stekao i primio preko objave od Allaha.

Zabilježeno je da je jedan obožavalac⁴⁵ vatre došao Imamu Džafer al-Sadiku(a.) kako bi mu postavio neka pitanja. Jedno od pitanja bilo je zašto je za Allaha bilo neophodno da pošalje Poslanika? Imam (a.) mu je odgovorio sljedeće: "Već sam ti objasnio egzistenciju Svemoćnog

⁴⁵ Ovako se najčešće nazivaju monoteistički zoroastrijci.

Allaha. On je Stvoritelj svih stvari i svih živih stvorenja u univerzumu. Sve se u univerzumu događa po Njegovoj želji. Njegova stvorenja ga ne mogu njihovim očima vidjeti. Čula ga ne mogu pojmiti. On nema tijelo, tako da niko ne može da dođe do njegove fizičke pojave i da s njim razgovara. Zato je bilo nužno neophodno da mora postojati čovjek kojem će biti saopšteno predvodništvo, kako bi ljudi išli pravim putem. Stoga je Allah samo nekolicinu nazao "Nabi", Proroci ili Poslanici, koji su bili posjednici od Allaha najcjenjenijim karakternim osobinama, i iste vrste fizičkih karakteristika kao njihovi sugrađani. Ovi Poslanici su bili odlikovani određenim sposobnostima da izvode čuda ili nevjerovatne vrste čudnih stvari, kao npr. da oživljavaju mrtve, slijepcima da vrate vid, neizlječive bolesti da liječe, mjesec na dva dijela da podijele, sunce koje je već skoro bili zašlo da vrate i mnogi drugi. Svijet nije nikada bio bez jednog takvog 'Nabija'. Kada za neko vrijeme nije bilo 'Nabija', onda su postojali zastupnici, koji bi nastavili posao svojih uputitelja."

Čovjek je društveno biće. Svaka individua je upućena na drugu za njene potrebe. Ove potrebe daju ponekad povod konfliktima, mimoilaženjima, pa čak i ratovima. Stoga je neophodan vladar, koji djeluje kao sudac i pomiritelj, čije presude su pravedne i stoje iznad ličnih razmatranja i koji je bezgriješan. Takav jedan sudac ne može ni od koga drugog, osim od velikog Stvoritelja Allaha biti obznanjen i postavljen. Zato je fundamentalno da Nabi i Imami budu čisti (i bezgriješni) od Allaha, odabrani i imenovani od Allaha Svemoćnog.

3.2 Čuda

Kao dokaz Poslanstva, Poslanici su ljudima prezentirali čuda. Ova čuda su nevjerovatni događaji koje obični narod ne može izvesti. Naprimjer, štap pretvoriti u zmiju, mrtve oživjeti, mjesec na dva dijela preploviti itd.

Kada neko tvrdi da je Božiji Poslanik i kao dokaz izvede čudo, onda nema sumnje u njegovu vjerodostojnost. Suprotno tome, kada bi jedan varalica tvrdio da je Poslanik, bilo bi nemoguće da mu Allah da mogućnost da izvodi čuda. Jer ljudi u vjerodostojnost jednog Poslanika vjeruju ukoliko svjedoče nekom čudu, vjeruju mu također ljudi koji su čuli o čudima preko pouzdanih izvora. Kao, naprimjer, ljudi koji grad poput Meke nisu vidjeli, ali vjeruju u njegovo postojanje, samo zato što su od drugih čuli o tome.

3.3 Poslanstvo posljednjeg Poslanika

Poslanik (s.) posljednje epohe, razlog stvaranja univerzuma, Vjerovjesnik Muhamed Mustafa (s.) izveo je bezbrojna čuda. Od svih ovih čuda najvažnije je časni Kur'an, koji je on svojim sljedbenicima prezentirao kao čudo nakon što je obznanio da je Allahov Poslanik. On je izazvao obrazovane učenjake tog vremena da predstave knjigu iste kvalitete ili makar jedan ajet koji bi odgovarao bilo kojem iz Kur'ana. Niko od učenjaka toga vremena nije bio u stanju da odgovori ovome izazovu bez da se razočara. Zato su se spremili da se bore protiv Poslanika i njegovih pomagača.

Ibn Babawaih prenosi da je jedan renomirani učenjak ibn al-Sakit otisao kod Imama Rize (a.) i pitao ga, pošto je Allah Poslaniku Musau (a.) podario čudo sa štapom i svjetlećom rukom (jad al-baidah) i Poslaniku Isau (a.) podario čudo da može liječiti bolesne, koje čudo je podario Poslaniku (s.). Imam Riza (a.) mu je odgovorio da je umijeće magije bilo na svom

vrhuncu kada je Allah Musau (a.) podario poslanstvo. U to vrijeme su bila uobičajena takmičenja među mađioničarima. Stoga je Poslanik Musa (a.) odlikovan čudom koje je čarolije mađioničara savladalo. Štap Poslanika Musa (a.) imao je takvu nevjerovatnu moć da je mogao da proguta zmije, koje su mađioničari stvorili izgovaranjem čarolije. Ovaj događaj potvrđuje Poslanstvo Poslanika Musa (a.), a i mađioničari su ga prihvatili kao istinskog Poslanika. Za vrijeme Poslanika Isa (a.) liječenje bolesnih je bilo na visokom nivou. Stručni liječnici su u ondašnje vrijeme živjeli na tom području. Stoga je Allah podario moć Poslaniku Isau (a.) da liječi teško bolesne. Naprimjer, mogao je mrtve da oživi i slijepi od rođenja izliječiti. Poslanik Isa (a.) je izveo sva ova čuda i zato su ga ljudi prihvatili kao Allahovog Poslanika.

Za vrijeme našeg Poslanika (s.) arapski učenjaci i pjesnici su bili na visokom nivou njihove učenosti. Pjesnici su se udruživali kako bi stvarali pjesme što veće kvalitete i koje bi potom vješali na vrata Kabe, kako bi ih ljudi mogli čitati i davati svoje komentare. Stoga je Allah Poslaniku (s.) na raspolaganje dao knjigu, koja je sve ove učenjake i pjesnike ostavila očajnim u svojoj bespomoćnosti: "Ovo nije djelo jednog čovjeka!" Ali i pored svega toga spremali su se da se suprotstave Poslaniku i da ga poraze."

Ibn al-Sakit reče: "Nema sumnje, ti si istinu rekao. Sad mi molim te reci ko je zastupnik (Hudžet al-Huda) upute na pravi put? Imam (a.) reče: "Allah te je počastio razumom. Koristi taj razum, razmišljaj i traži onoga koji riječ Allahovu među ljudima širi i njima pokazuje pravi put. Koristi također svoj razum kako bi prepoznao one koji su Allahovi neprijatelji. Ako zaista svoj razum koristiš, sigurno ćeš identificirati Hudžet al-Huda."

Pored toga postoje nebrojena čuda Poslanika (s.), naprimjer:

- razdvajanje mjeseca.
- drvo koje Poslaniku(s.) dođe, sa njim razgovara i potom, po njegovoj naredbi, nikada se više ne vrati na prethodno mjesto.
- voda koja je šikljala iz njegovih prstiju i bila dovoljna da ugasi žeđ njegovih ljudi i životinja.
- sitni kamenčići u njegovoj ruci koji su govorili.
- mala količina namirnica koja je bila dovoljna za veliki skup.
- džini koji su prihvatili njegovu supremaciju.
- sunce koje je odmah nakon zalaska ponovo izašlo.
- kamila koja se žalila kod njega na svoga vlasnika.
- unatoč nedostatku formalnog obrazovanja, Poslanik (s.) je imao znanje o sadašnjim i prošlim stvarima.

- predskazanje budućih događaja, naprimjer:

- osvajanje Meke
- osvajanje Hajbera
- osvajanje Rima i Perzije
- Aiša, Talha, Zubejr i Muavija koji su se borili protiv Imama Alija (a.)
- nevolje koje su snašle Ehlul Bejt (a.), i mnogo drugih još.

Kada čovjek razmisli o ovim kvalitetima Poslanika (s.), ne može imati nikakvu dilemu da prihvati njegovo poslanstvo. A ako se posmatra jurisprudencija koja je postavljena preko Poslanika (s.), uvjerit će se da su to Allahovi zakoni i ničiji drugi. Mnoga predanja prethodnih vjerskih učenja predskazali su dolazak Poslanika Muhameda (s.).

Imam Riza (a.) prenosi da mu je njegov djed, Imam Džafer al-Sadik (a.), pričao o jednoj grupi Jevreja koji su ga pitali da li je on sin (potomak) Poslanika Islama (s.), koji je bio posljednji Poslanik. Imam Džafer al-Sadik (a.) je odgovorio: "Da!" Jevreji rekoše: "Mi smo u Tori čitali da je Bog Ibrahimu (a.) i njegovom sinu dao knjigu i njima poklonio kraljevstvo zemlje.

Potom je ova dinastija trajala. Ti kažeš da si potomak Poslanikov (s.). Ali mi te doživljavamo slabim i napuštenim, dok drugi imaju moć. Zašto je to tako?”

Oči Imama Džafer al-Sadika (a.) su se ispunile suzama dok je govorio: “Oduvijek je bilo tako da su Poslanici (a.) i njihovi bogobojačni zastupnici bili ugnjetavani i proganjeni. Oni su bivali ubijani bez njihove krivice, i užasni ljudi su uvijek dominirali. Brojnost njihovih vjernika pomagača u koje su se mogli pouzdati oduvijek je bila vrlo mala.” Jevreji kazaše:

“Poslanicima i njihovim nasljednicima je poklonjeno neizmijerno znanje bez formalnog obrazovanja, kako bi svoje stado vodili pravim putem, njima je poklonjeno znanje o njihovom Stvoritelju. Da li si ti također počašćen takvim učenjem?”

Imam Džafer al-Sadik (a.) reče njegovom sinu: “O Musa⁴⁶, dodji ovamo meni! Stavi svoje ruke na moja prsa!” Onda je molio: “O Allah! Tako ti prava Muhameda (s.) i njegovog potomstva pomozi ovom sinu tvoga roba!”

Onda je kazao Jevrejima: Šta god želite znati, pitajte ovo dijete.” Jevreji rekoše: “Šta možemo očekivati od ovog djeteta, koje još ništa nije pročitalo, da ne pričamo o tome da nije ni upućeno u čitanje?” Imam (a.) odgovori: “Ovo je sin jednog Imama i određen za to da bude idući Imam. Molim, pitajte ga bilo šta bez sustezanja.”

Jevreji upitaše: “Kojih devet stvari su Musau (a.) poklonjene kao čuda?” Imam Musa Kazim (a.), koji je u to vrijeme bio dijete od pet godina, odgovori: “Devet stvari su bile štap, koji se mogao pretvoriti u zmiju, kada bi dodirnuo zemlju, Jad al-Baida (svijetleća, bijela ruka), koja je sve osvjetljavala kada bi je Musa izvukao ispod svog ogrtača, roj skakavaca, krv, iskušenje faraonovih ljudi vaškama, podizanje brda Tur iznad glava Beni Israila (izraelsko pleme), Manna koja je padala s neba kao opskrba za Beni Israile i more koje se razdvojilo kako bi napravilo put za bjegstvo Beni Israila iz faraonovog zarobljeništva.”

Jevreji rekoše: “Ti govorиш istinu!”

Potom su ga pitali: “Sad nam ispričaj šta je čudo Poslanika Islama (a.), koje je njegov narod uvjerilo da uzme njegovu vjeru?” Imama Musa Kazim (a.) odgovori: “Postoji mnogo Poslanikovih (a.) čuda. Slušajte pažljivo!

1. Prije poziva Poslanika Islama (s.) šejtani i džini su uobičajeno posjećivali zemlju sa neba i pričali su ljudima o tamošnjim događajima. Ovaj fenomen je imao za posljedicu pojavu mnogih proroka. Nakon poziva, tome je došao kraj, i šejtanima i džinima se zabranilo da napuštaju zemlju. Čak kada bi pokušali da pobegnu u nebeski svod, u tome su spriječeni preko strelica od kometa i zvijezda. Proroci su tako ostali nemoćni.
2. Također i Vuk je posvjedočio Muhamedovo (s.) Poslanstvo (kao što je već prethodno to spomenuto u ovoj knjizi u djelu o Ebu Zeru).
3. Poslanik (s.) je za vrijeme svoga djetinjstva i mladosti bio poznat po svojoj iskrenosti i integritetu.
4. Kada je Saif ibn Zijazan postao Kralj od Etiopije, otišla je jedna grupa Kurejšija u pratnji sa Abdulmutalibom u njegov sud pravde i ovaj je pitao u više pitanja o Poslaniku (s.). Nakon što je on čuo odgovore, rekao je da će Poslanik uskoro biti Poslanik njihovog naroda. Grupa Kurejšija se složila da su se kvaliteti koje je kralj spomenuo nalazili kod Muhameda (s.).
5. Kada je došao Abraha ibn Jaksum kako bi srušio Kabu uz pomoć Slonova, Abdulmutalib je rekao da postoji jedan stražar ove kuće i da je se ne može srušiti. Prije ovog vremena Saif ibn Zijazan je predvidio da će doći Poslanik (s.). Zato su molili stanovnici Meke, i Abraha nije mogao da je sruši.

⁴⁶ Njegov sin a kasnije sedmi Imam Musa Kazim (a.).

6. Jednog dana Poslanik (s.) se odmarao u blizini zida Kabe kada je Ebu Džehl donio jedan veliki kamen kako bi ga udario njime u glavu. Ali kamen mu je ispaо iz ruke. Koliko god da je Ebu Džehl nastojao da usmrти Muhameda (s.), on to nije mogao.

7. Ebu Džehl je kupio Kamilu od jednog Arapa, ali čovjeku nije isplatio kupovnu cijenu. Arap se žalio zboga toga Kurejšijama. Kako bi Poslanika (s.) ismijao, uputio je Arapa da ode kod njega kako bi intervenisao kod Ebu Džehla. Arap je otišao kod Poslanika (s.) i iznio svoju potrebu. On ga je poveo sa sobom kod Ebu Džehla, i pokucao mu na vrata. Ebu Džehl izađe, a Poslanik (s.) mu reče: "Isplati Arapu dogovorenu kupovnu cijenu!" Ebu Džehl je na mjestu izvršio isplatu. Arap je otišao kod Kurejšija i zahvalio im se. Oni su bili vrlo iznenađeni i otišli su Ebu Džehlu i ispričali mu da su iz šale Arapa poslali Muhamedu (s.) sa uputom da se izvrši isplata. Ali oni su iznenađeni da je on svojevoljno platilo. Ebu Džehl reče: "Bio sam bespomoćan jer sam video Muhameda (s.) koji je sa sobom imao jednu životinju, koja je bila veća od Kamile, i otvorenih usta je rekla da Arapu moram da platim, inače će me požderati."

8. Kurejšije su iz Meke poslali Nazar ibn al-Haris i Ukba ibn Abi Muhiš za Medinu kako bi Poslanika (s.) špijunirali. Javili su da se oko Poslanika (s.) okupila većina siromašnih ljudi. Kurejšije Meke na to su rekli: "Zaista je Muhamed (s.) Allahov poslanik, o kojem smo čitali u knjigama prošlih vremena. Da će se pojaviti Poslanik od nas, koji će biti omiljen među siromašnim i potrebitim.

9. Kada je Poslanik (s.) iz Meke iselio, Kurejšije su poslale Saraka ibn Džaisam prema Medini kako bi mu naudio. Kada ga je ugledao da dolazi, Poslanik (s.) je molio Allaha da ga zaštiti od zlih ljudi. Odjedanput su noge ovog čovjeka ostale zakovane za zemlju i on je počeo da viče: "O Muhamede(s.)! Molim te, osloboди me! Nikada više neću pomisliti da ti nanesem štetu!" Poslanik(s.) je molio Allaha da ako je ova osoba iskrena prema njemu, da je osloboди iz ove nevolje. Noge konja su bile oslobođene iz zemlje i ta osoba se vratila nazad za Meku.

10. Amir ibn Tufall i Zeid ibn Kais došli su kod Poslanika (s.), a Amir reče Zeidu da dok on bude sa Muhamedom u razgovoru, Zeid potraži mogućnost da mu (Muhamedu s.) sabljom otkine glavu. Stoga je Amir Poslanika (s.) zaveo u priču, ali Zeid nije mogao da izvede svoj zadatak. Kada su ponovo izašli vani, Amir reče Zeidu: "Ti si jedna plašljiva osoba pošto si pogazio svoju odluku!" Zeid reče: "Ja nisam video nikoga pored tebe. Da sam zamahnuo sabljom, tebe bih obezglavio!"

11. Zeid ibn Kais i Nadir ibn Haras došli su Poslaniku (s.) kako bi otkrili da li Poslanika (s.) ima znanje o skrivenim stvarima. Prije nego su postavili jedno pitanje, Poslanik (s.) je rekao Zeidu da je on ista osoba koja je jednog određenog dana došla sa Amirom sa zlom namjerom da ga (Poslanika (s.)) ubije. Zeid je bio veoma iznenađen što ovo čuje od Poslanika (s.), jer nijedna druga osoba nije znala za plan osim njih dvojice zavjerenika. Potom je Zeid prihvatio islam.

12. Jednom je prišlo par Jevreja Imamu Aliju (a.) i reklo mu da imaju par pitanja za njegovog rođaka Poslanika (s.). Imam Ali (a.) je Poslaniku (s.) prenio vijest. Poslanik (s.) je kazao: "Ja sam jedno skromno Allahovo stvorenje. Koja pitanja hoće ovi ljudi da mi postave?" Kada su se potom sreli, Poslanik (s.) je rekao Jevrejima: "Hoćete li da mi postavljate pitanja ili da vam kažem koje misli imate u glavama?" Oni su Poslanika (s.) zamolili da on prvi govori. On (s) reče: "Razlog vaše posjete je da me pitate o Zulkarnejnu!" Jevreji priznadoše da je to bio razlog njihovog dolaska. Poslanik (s.) uzvrati: "Zulkarnejn je bio stanovnik Rima. Kada je porastao, postao je vladar nad Istokom i Zapadom. Na kraju je izgradio veliki zid, koji je i danas veoma poznat!" Jevreji su bili veoma oduševljeni i potom su prihvatali Islam.

13. Wabas ibn Muid Asadi došao je Poslaniku (s.) sa idejom da postavi toliko teška pitanja da je odgovor na njih nemoguć. On je rekao Poslaniku (s.): "Ispričaj mi o dobrim i lošim stvarima!" Poslanik (s.) odgovori sa dvije kratke rečenice. On stavi ruku na Wabasova prsa i reče: "Jedna stvar je dobra kada umiruje savjest i tvoje srce posvjedoči da je dobra. Loša stvar je ona u koju sumnja tvoje srce. Koliko god da želiš to da uradiš, prijeći te u tome tvoje srce."

14. Grupa Abdul Kaisa posjetila je Poslanika (s.). Nakon razmjene pozdrava, Poslanik (s.) ih je zamolio da mu pokažu hurme koje su ponijeli iz svog zavičaja. Svako iz grupe iznio je svoj proizvod pred Poslanika (s.). Poslanik (s.) je pregledao svaku hurmu posebno i govorio je o sorti kojoj pripada. Grupa je bila iznenađena da Poslanik (s.) toliko puno znao o njihovom mjestu boravka i da zna tako identificirati vrste hurmi. Onda su Poslaniku (s.) ispričali da su u pratnji daidže i da je on bio duševno bolestan. Poslanik (s.) ih je zamolio za platno od odjeće. On je platno stavio na glavu oboljele osobe i rekao tri puta: "O neprijatelju Allahov, ne zlostavljam više ovu osobu!" Duševno oboljela osoba je na mjestu ozdravila. Grupa je imala jednu ovcu sa sobom, Poslanik (s.) je pritisnuo uho te ovce. Na tom mjestu se razvio jedan znak. Čak do današnjeg dana ovce ove rase imaju sličan znak na ušima.

15. Tokom putovanja Poslanik (s.) je primijetio da je jedna kamila bila vrlo umorna. On je uzeo malo pljuvačke i stavio je u usta životinje. Kamila je postala veoma aktivna i kretala se brže nego ostale kamile.

16. Tokom jednog drugog putovanja, nestala je kamila jednog od Poslanikovih (s.) prijatelja. Vlasnik životinje prišao je Poslaniku (s.) i rekao, ako je on Allahov Poslanik (s.), može li znati nešto o tome gdje se kamila nalazi. Poslanik (s.) reče da se kamila nalazi na tom i tom mjestu jer se njen prsten na nosu zapetljao u žbunu jednog drveta. Osoba je otišla na to mjesto i oslobođila kamilu.

17. Jedna kamila se žalila kod Poslanika (s.) da se njen vlasnik loše ponaša prema njoj. Poslanik (s.) je zahtijevao od vlasnika da kamilu proda nekom drugom. Kamila je ponovo protestirala kod Poslanika (s.) da bude prodata jednoj dobroj osobi, kako bi bila bolje tretirana. Potom je Poslanik (s.) pitao Imama Alija (a.) da kupi kamilu. Kamila je bila angažovana za Imama Alija (s.) tokom bitke na Sifinu.

18. Jednog dana sjedio je Poslanik (s.) u džamiji kada mu dotrča jedna kamila. Kamila položi svoju glavu u Poslanikovo (s.) krilo i poče da se žali. Poslanik (s.) reče svom prijatelju da se životinja žalila na to da njen vlasnik hoće da je zakolje. Jedan od prijatelja potvrđi da kamila pripada nekome ko ima namjeru da je za jedno slavlje koje ima veze sa svadbom (Walima) zakolje. Poslanik (s.) je pozvao tog čovjeka i dao mu savjet da poštedi kamilin život.

19. Jedanput je Poslanik (s.) bio veoma ljutit na pleme Mudar (zbog njihovih teških griješenja) i molio je za glad u tom području. Glad je bila toliko velika da su ljudi trčali Poslaniku (s.) da bi ga molili za oprost. Ponovo je Poslanik (s.) molio Allaha za pomilovanje prema plemenu Mudar. Padala je toliko jaka kiša da su mu ljudi iz Medine dolazili da mole za prestanak pljuska. Potom su se oblaci povukli iz Medine i kiša je padala u okolini idući mjesec dana.

20. U vrijeme prije nego mu se počela spuštati objava, Poslanika (s.) je sa sobom na put u Siriju poveo Ebu Taliba. Karavana se zaustavila u blizini jedne isposničke ćelije⁴⁷ gdje su se vršile duhovne vježbe isposnika Bahira Rahaba. Rahab je bio učenjak određenih svetih knjiga i čitao je da će jedan Poslanik u određeno vrijeme proći ovim putem. Kada je ugledao karavanu, upriličio je doček za njih. Na njegovo razočarenje, Rahab ne nađe nikoga u grupi ko odgovara opisu Poslanika. On upita ljudi karavane da li su nekoga ostavili vani sa prtljagom. Oni su potvrdili da je jedno siroče ostalo u blizini prtljage. Rahab požuri i ugleda jedno siroče kod prtljage, dok je jedan oblak lebdio nad njegovom glavom. Rahab reče da je ovo dijete, siroče, dragulj. On je također potvrdio da je ovo dijete posljednje u lancu Allahovih Poslanika, i da će uskoro biti imenovan Poslanikom. Kurejšije su bile toliko iznenađene da to čuju da su počeli da slave Poslanika. Ova priča se pročula u Meki i zato je Hatidža Huwajlid izrazila svoju želju da se uda za njega, dok je sve udvarače, ugledne osobe Meke odbila. Tako je ona blagoslovljena da postane supruga Poslanika islama (s.).

21. Jedno vrijeme prije iseljenja (Hidžra) Poslanik (s.) je molio Imama Alija (a.) da Hatidžu zamoli da pripremi ručak. Ona je to uradila i Poslanik (s.) je pozvao svoju rodbinu, bilo ih četrdeset na ručku. On je zamolio Imama Alija (a.) da servira hranu. Imam Ali (a.) je donio hranu, koja je ustvari bila dovoljna za samo tri osobe, a tražio je da skupina od četrdeset gostiju kaže "bismillah" (u Ime Allaha), nakon čega su počeli da jedu. Iako gosti nisu rekli "bismillah", Poslanik (s.) je rekao te riječi i počeo jesti. Cijela skupina od četrdeset gostiju je jela dok se nije zasitila. Ebu Džehl reče: "Muhamed (s.) je primijenio neku veliku čaroliju. Hrana koja je bila spremljena za tri osobe doteckla je za veliki skup! Šta bi mogla biti veća čarolija nego ovo!" Poslanik (s.) je nakon par dana pozvao istu grupu i zasitio ih je i ovaj put hranom pripremljenom za tri osobe!

22. Imam Ali (a.) kaže da je jedan put otišao na pijacu i kupio meso i brašno za jedan dirhem i donio Fatimi Zehri (a.) Poslanikovoj (s.) kćerki kući, i zamolio je da od toga pripremi ručak, pošto će im se za ručak pridružiti Poslanik (s.). Potom je otišao kod Poslanika (s.) koji je bio zauzet time da moli opskrbu za gladno stanovništvo! Imam Ali (a.) je rekao: "O Allahov Poslaniče! Ručak je gotov. Molim te podi sa mnom da zajedno ručamo." Poveo je Poslanika (s.) sa sobom kući. Poslanik (s.) reče svojoj kćerki: "Molim te donesi mi hranu." Kada je hrana bila pred njim, pokrio se jednim komadom pokrivača i molio je Allaha. Potom je uzeo devet zdjela supe i devet hljebova i poslao ih svojim ženama. Potom je zamolio Fatimu (a.), njenog muža Alija (a.) i djecu da jedu. Zatim je poslao porcije komšijama, i pored toga, ostala je tolika količina hrane da je bilo dovoljno za par dana.

23. Abdullah Muslimova žena poslala je Poslaniku (s.) marinirano kozje meso koje je skuhano u otrovu. Za to vrijeme kod Poslanika (s.) je bio Bašar ibn Baraa koji je jeo to meso. Poslanik (s.) je rekao da mu je koza rekla da je skuhana u otrovu. Nakon nekog vremena Bašar je umro od trovanja. Poslanik (s.) je pozvao ženu i pitao je zašto je otrovala meso. Ona reče da je Poslanik (s.) kriv za smrt njenog supruga i mnogih drugih iz njenog plemena. Mislima je ako je kralj kao i svaki drugi, da će konzumirati meso i od tog umrijeti. Ali u slučaju da je Poslanik (s.), Allah će ga od toga sačuvati.

⁴⁷ Udaljeno mjesto nekog isposnika, gdje se povlačio u osamu od svijet kako bi se mogao posvetiti duhovnim vježbama.

24. Džabir ibn Abdullah Ensari je rekao da su na dan bitke na Hendeku bili zauzeti time da iskopaju rovove, kada je grupa ogladnila, kao i sam Poslanik (s.). Džabir je otišao kući i zamolio svoju ženu da pripremi ručak za Poslanika (s.). Ona je spremila malo mesa i par hljebova. Džabir je potom otišao Poslaniku (s.) i zamolio ga da dođe kod njega kući, kako bi se pridružio ručku. Poslanik je (s.) je rekao cijeloj grupi sljedbenika da ga slijede prema Džabirovoj kući, kako bi tamo jeli. Džabir je bio veoma zabrinut da će se osramotiti zbog nedovoljne količine hrane koja je bila u kući, nedovoljna za grupu ljudi. Otišao je njegovoj ženi i rekao: "Imamo tako puno gostiju, kako da ih sve uslužimo?" Njegova žena ga upita: "Jesi li ih ti pozvao ili ih je Poslanik (s.) zamolio da ga prate?" Džabir odgovori: "Poslanik (s.) je ljude sam zamolio da pođu sa njim." Njegova žena, koja je bila vrlo bogobojazna, reče: "Zašto se onda brineš? Poslanik (s.) zna bolje nego ti!" Poslanik (s.) tada upita Džabira za količinu hrane koju ima u tom momentu na raspolaganju. Džabir ga je informisao da ima malo mesa i par hljebova. Poslanik (s.) zamoli Džabira da hranu stavi u jednu zdjelu i da je prekrije prekrivačem. Potom da izvadi jedan i hljeb i malo mesa i da svakom pojedinačno podijeli. Džabir je to slijedio. Na Džabirovo iznenađenje, opskrbljeno je svih 3.000 pripadnika trupe hranom, i čak je još hrane preostalo.

25. Saab ibn Ibada je došao jednog dana kod Poslanika (s.) dok je ovaj postio. On je pozvao Poslanika (s.) i Imama Alija (a.) da iftare kod njega kući. Poslanik (s.) je prihvatio poziv i otišao je sa Imamom Alijem (a.) Saadovoju kući kako bi iftario. Hrana koja je bila pripremljena na ovaj dan bila je dostačna za još puno dana nakon toga. Nakon prekida posta Poslanik (s.) je obavio namaz. Kad je upravo htio da krene kući, pokazao mu je Saad nedresiranog (divljeg) konja. Ali na čudan način, konj je bio poslušan.

26. Kada se Poslanik (s.) vraćao nazad sa potpisivanja ugovora na Hudejbiji, prošao je pored jednog izvora koji je skoro bio presušio. On je naredio da niko ne smije da ide na izvor dok on ne dozvoli. Potom je tražio malo vode, stavio je u usta i potom je prosuo nazad u izvor. Voda u izvoru je porasla i dosegla je parapetni zid izvora. Svi pripadnici trupa i njihove životinje mogli su ugasiti žeđ sa tim.

27. Za koji god da se Poslanik (s.) budući događaj molio, taj se i dogodio.

28. Kada je Poslanik (s.) izvještavao o događajima za vrijeme nebeskog putovanja (Miradž), licemjeri su sumnjali u istinitost toga. Poslanik (s.) je obavijestio licemjere o svemu onome šta se dogodilo proteklu noć u njegovom odsustvu. To ih je ušutkalo.

29. U bitci na Tebuku, Poslanikovim (s.) trupama je nestajalo vode. Oni su dozivali: "Žeđ, žeđ!" Poslanik (s.) ih je upitao da li iko od njih ima vode. Ebu Hurejre je donio jedan vrč vode. Poslanik (s.) je usuo vodu u jednu posudu, podigao je svoje ruke i molio je. Potom je zavukao svoje prste u zdjelu. Kada je izvukao ruku, počela je voda da šiklja iz njegovih prstiju. Sve trupe i njihove životinje su ugasile žeđ i napunili su bokale i zdjelice sa vodom koja im je bila dovoljna za ostatak puta.

30. Poslanik (s.) je primijetio da sestra Abdullah ibn Rawaha nešto nosi u ruci. On je upita šta nosi sa sobom i gdje je pošla. Ona reče da nosi njenom bratu nekoliko hurmi. On ju je pozvao sebi i podijelio hurme ljudima koji su u tom momentu kopali rupu. Svaki je jeo od tih hurmi dok se nije zasitio, i ostalo je još dovoljno da djevojčica ponese.

31. Tokom jednog dugog putovanja Poslanikovog (s.) grupi je nestalo zaliha hrane.

Sljedbenici su već bili nemirni zbog gladi. Zamolio ih je da ako neko nešto ima od hrane, da mu donese. Svi su odvojili što su imali. Ukupna količina je bila otprilike 500 grama hurmi. On ih je sve stavio u jednu zdjelu i obavio je molitvu. Hurme su se utoliko povećale da je cijela grupa imala dovoljno da jede, sve dok nisi stigli u Medinu.

32. Na jednom putovanju Poslanikovoj (s.) grupi je nestalo vode. Oni otkriše jedan presušeni bunar tokom puta. Poslanik (s.) stavi nešto pljuvačke u bunar, koji se momentalno ispuni vodom iz njegovog izvora, tako da je svako mogao da ugasi žeđ. Ova informacija je došla u sve dijelove Arabije. Prevarant Musallima⁴⁸ također je stavio nešto pljuvačke u bunar. Bunar se odjednom osušio i u budućnosti više nije bilo vode u njemu.

33. Jedanput je konj Saraka ibn Džahsima zapao u močvaru. Poslanik (s.) je molio Allaha i konj je izašao iz močvare. Nakon što su stigli kući, Saraka je Poslaniku (s.) ponudio jednu ovcu, koja niti je bila gravidna niti je davala mlijeko. Poslanik (s.) je dodirnuo njeno vime i počela je da daje mlijeko.

34. Jednom prilikom Poslanik (s.) je bio u gostima kod jedne žene po imenu Umm Šarik. Žena je donijela Poslaniku (s.) jednu kožnu posudu u kojoj je bila manja količina užeglog ulja. Poslanik (s.) je molio i posuda se ispunila dobrim uljem, čije količina se više nikada nije smanjila.

35. Kada je objavljen ajet o Ebu Lehebu i njegovož ženi, njegova žena Umm Džamil je bila ljuta zbog toga, pa je uzela jedan kamen sa namjerom da naudi Poslaniku (s.) Ebu Bekr je informisao Poslanika (s.) da Umm Džamil sa kamenom ide prema njemu. Poslanik (s.) reče: "Pusti je neka samo dođe! Allah se brine o meni." Kada je ona stigla blizu Ebu Bekra, pitala ga je: "Gdje je Muhamed?" Ebu Bekr je uzvratio da ne zna. Razočarana je otišla. Ebu Bekr upita Poslanika (s.): "Iako si bio ovdje, kako to da za nju nisi bio vidljiv?" Poslanik (s.) reče: "Moj Allah je u tom momentu postavio jedan zastor između mene i nje!"

Potom Imam Musa Kazim (a.) ispriča Jevrejima da postoji jedna knjiga u kojoj su zabilježena sva čuda koja je izveo Poslanik islama (s.). Ova knjiga je svjedočanstvo svih prijašnjih Božijih knjiga. Jevreji rekoše: "Ti si sva ta čuda pobrojao. Šta je garancija da su autentična ili ne?" Imam Musa Kazim (a.) uzvrati: "Šta su dokazi za čuda Poslanika Musa (s.) koje vi opisujete?" Jevreji rekoše: "Ovi opisi događaja došli su do nas od plemenitih i istinoljubivih ljudi našeg plemena. Zato ih smatramo autentičnim!"

Imam (s.) reče da su sva čuda koja su im ispričana također prihvaćena preko istinoljubivih i bogobojaznih ljudi. Osim toga, to im je ispričalo dijete od pet godina koje još nema svjetovnu naobrazbu niti je iskusilo bilo kakvo obrazovanje, osim Allahovom božanskom voljom. Kada su ovo čuli, svi su rekli sljedeće: "Mi svjedočimo da nema Boga osim Allaha i da je Muhamed (s.) njegov Poslanik, a ti njegov zastupnik ovoga vremena!" Imam Džafer al-Sadik (a.) se podiže i poljubi čelo svoga sina i reče: "Nema sumnje! Ti si zastupnik Poslanikov (s.) nakon mene!"

⁴⁸ Musallima je bio Poslanikov (s.) savremenik, zahtjevao je za sebe javno da ga se prizna kao Poslanika. Tako je od Muslimana dobio titulu "Lažova"(Al-Kazdhaab).

3.4 Posljednji Allahov Poslanik

Naš Poslanik (s.) – po jasnom tekstu Kur'ana – nije samo Poslanik (s.) ljudi i džina, već nakon njega nema više Poslanika. On je potpuno slobodan od grijeha, bilo malih ili velikih, on je masum (bezgrešan). Postoje pouzdane predaje, koje potvrđuju da su počevši od predaka Adema i Have, sve do (Poslanika Muhameda), sve generacije Poslanika bile slobodne od mnogobroštva i nevjerovanja. Oni su uvijek bili najplemenitiji, najpoštovaniji i najučeniji među svim njihovim savremenicima. Neke interesne skupine su širile klevetu, kako bi svoje predvodnike štitili, da su neki pretci u plemenu bivših poslanika bili nevjernici. Postoje primjeri koji su išli čak tako daleko da tvrde da su neki Poslanici bili nevjernici i da nisu bezgrješni. Jevreji su također nekoliko Poslanika optužili da su Maasi (manje grijeha) činili, i tako su Poslanici sami smatrani grješnicima pored njihovih predvodnika koji su činili grijeha.

3.5 Poslanikova izvrsnost i njegovi kvaliteti

Ibn Babawaih prenosi od Imama Rize (a.) da je bio upitan od Hind ibn Abi Hala o izgledu i ličnosti Poslanika (s.). Hind prenosi ono što je čuo od Imama Rize (a.): "Poslanik (s.) je bio impresivna ličnost. Lice mu je bilo tako blistavo da bi Mjesec zastidjelo! On je bio prosječnog stasa, niti previsok niti prenizak. Njegova glava nije bila ni prevelika niti premalena a kosa je bila nešto kovrdžavija i mekana. Kada bi kosa na njegovoj glavi porasla, nakon što bi je ošišao, razdijeljeno bi je po sredini kako bi olakšao da je potare kada bi uzimao abdest. Šišanje kose u to vrijeme na Arapskom prostoru nije bilo u modi i ljudi su to radili samo tokom Hadža i Umre. Poslanik (s.) je imao svjetlo lice, široko čelo i izražene obrve. Imao je jednu venu između dvije obrve koja je se isticala kada bi se nečemu obradovao. Njegova brada je bila gusta i imao je prosječno građena usta. Arapi ne smatraju da je dobro imati tanka usta. Poslanikovi (s.) zubi su bili vrlo svijetli i lijepi. Između njegovih zuba su bili mali razmaci. Na njegovim prsima su bile mekane dlake. Njegov vrat je bio svijetao, dug i davao je utisak kao da je napravljen od srebra. Njegovo tijelo nije bilo ni mršavo niti debelo. Njegove kosti su bile jake, njegov stomak i prsa su bili ravni. Poslanikove (s.) ruke su bile duge i i velike. Njegov hod nije bio ni hod gorde ponosne osobe a nije bio ni slab. On se kretao sa velikom ozbiljnošću, uravnoteženo sa blago pognutom glavom. Dok je sa drugima razgovarao bio je prijatan i popustljiv. Dok je nekoga gledao u njegovim očima se oslikavala naklonost. Obično bi on prvi pozdravljao. Njegovi govor su obično bili kratki i veoma značajni. Izbjegavao je nepotreban razgovor. On je bio rijetko ljutit na nekog i nikada nije pretjerano hvalio lijepu hranu. On je zahvaljivao Allahu na svakom dobročinstvu malom ili velikom. Za uspostavljanje istine nikada se nije obazirao na prijatelja ili neprijatelja. Kada bi doživio nešto radosno, Poslanik (s.) je bio umjeren u pohvalama. Njegovo smijanje je više bilo samo osmijeh, prilikom kojeg bi bio vidljiv jedan dio njegovih zuba."

Imam Husejn (a.) je rekao da je pitao svoga oca Imama Alija (a.) o Poslanikovom (s.) ponašanju prema njegovim direktnim srodnicima. Imam Ali (a.) je odgovorio: "Poslanik (s.) je kod kuće svoje vrijeme dijelio na troje. Jedan dio je provodio u molitvama. Drugi dio je rezervisao za susrete sa ukućanima i treći dio je bio za ostalo i odmor. U vremenu koje je bilo predviđeno za odmor, Poslanik (s.) se sastajao sa svojim sjedbenicima , prijateljima i

drugima koji su od njega željeli objašnjenje za lične i opšte stvari. Njegova praksa je bila da prvo primi svoje prijatelje, one koji su bili bogobojazniji. On je bio izdašan u poklanjanju svoje pažnje prema onima koji imaju pitanja i prema posjetiteljima. Dok je dijelio savjete o duhovnim i religioznim pitanjima, nalagao je svojim posjetiteljima da dalje šire informacije u svojim sredinama. Kada je neko bio bolestan ili iz drugih razloga nije bio u stanju da dođe lično kod Poslanika (s.), nalagao je njegovim posjetiteljima da im prenesu odgovore na njihova pitanja. Nagrada nije bila samo ograničena na osobu koja je tražila željeno objašnjenje, nego je od toga imala koristi i osoba koja je prenosila informaciju.

Potom je Imam Husejin (a.) pitao kako se Poslanik (s.) ponašao van kuće. Imam Ali (a.) je odgovorio: "Dok je bio van kuće Poslanik (s.) nije mnogo pričao, osim o stvarima od interesa i koristi za ljudi. On je opominjao ljudi da održavaju prijateljstvo i naklonost jedni prema drugima. Kada je posjećivao predvodnike plemena drugog plemena, ukazivao im je poštovanje koje im dolikuje. Davao je nagradu za dobru vijest i proslijedivao dalje kao dobro djelo. Kada je hvalio bogobojazne, ohrabrvao ih je za još veću bogobojaznost. On je vrlo poštovao ljudi koji su imali saosjećanje prema muslimanima. Kada bi video grješna djela (Maasi) ili o njima čuo, iskazivao bi svoju tugu i ohrabrvao bi osobu da se vrati dobrim djelima.

Imam Husejn (a.) upitao je potom svoga oca kako se Poslanik (s.) ponašao na grupnim okupljanjima. Imam Ali (a.) je odgovorio: "Kada bi on otisao na neko okupljanje ili se vratio sa nekog, Poslanik (s.) bi obavio namaz. On se nikada nije okretao prema nekom posebnom mjestu da sjedne. Gdje god da bi on našao mjesto na nekom skupu, tu bi sjeo. Generalno je volio da sjedi u zadnjem redu. Savjetovao je ljudi da se sa drugim ljudima ne natječu na kojem će mjestu sjediti kako bi postigli što uglednije mjesto. Prema svakome se ophodio sa takvom topotom i ljubaznošću, preplavljavao bi ljudi svojom ličnom pažnjom. Oni koji su imali pitanja, nikada nisu otišli razočarani ili nezadovoljni kući. Njegovo ponašanje je bilo takvo da svi koji su imali nešto s njim, hvalili su ga. I prijatelj i neprijatelji. On je bio dobar prema ljudima na način na kakav je roditelj dobar prema svojoj djeci. Njegovi susreti su blistali strpljenjem, iskrenošću, pravednošću i integritetom. Nikome nije bilo dozvoljeno na njegovim okupljanjima druge ogovaratiti. Postojaо je visok stupanj prijaznosti i dobroćudnosti, tako da su ljudi generalno o svojim problemima zajedno diskutovali i uz uzajamnu pomoći ih rješavali."

Imam Husejn (a.) je pitao dalje kako se Poslanik (s.) ophodio prema prisutnima. Imam Ali (a.) je rekao: "Poslanik (s.) je obično govorio ljubazno i prijatno sa svakim. On nije povrijedio nikada nečije osjećaje, bilo to otvoreno ili skriveno. Nije razočaravao ili zanemarivao čak ni neprijatelja s kojim se treba susresti. On nije volio tri stvari, od kojih se stalno držao podalje: borbu riječima, rasprave, konflikte, svađe i beskorisnu priču. Uvijek je nastojao da izbjegava teme koje nisu korisne.

Poslanik (s.) je također izbjegavao tri stvari u ophođenju sa ljudima: nikada nije nekoga kritizirao, nikada drugim ljudima nije otkrivaо njihove mane, nikada nije zapostavljao nekoga na osnovu njegovih slabosti.

Kada god bi Poslanik (s.) počeo da drži govor, imao je potpunu predanost pažnje publike. Ljudi ne bi nikada našli nedostatak u govoru. Njegov govor je bio bogato prožet dobrim prijedlozima. Kada god bi primitivna osoba došla na okupljanje i neprikladno se ponašala, naložio bi svojim sljedbenicima, prijateljima da to strpljivo podnesu. On je takvim ljudima poklanjao posebnu pažnju kako bi ih saslušao i njihove probleme riješio. Dok su drugi pričali, nikada nije upadao i nije prekidaо govor, dok dotični ne bi završio govor."

Imam Husejn (a.) je pitao za razlog Poslanikovog (s.) mira i tištine.

Imam Ali (a.) odgovori: "Poslanik (s.) mir je bio od četiri vrste: kada je druga osoba bila neuviđavna, on bi strpljivo slušao. Kada god bi on osjetio da postoji mogućnost da povrijedi osjećaje drugog, sačuvao bi se u tom momentu taktičnom šutnjom. Njemu je bila svojstvena kombinacija od strpljenja i trpljenja, tako da on iz bilo kog razloga nikada nije bio ljutit."

Pored ovih gore spomenutih Poslanik (s.) je imao četiri druge naglašene kvalitete:

1. Držao se dobročinstava, kako bi ljudi također bili motivisani da čine dobra djela, kako bi oponašali svoga učitelja.
2. On je izbjegavao svako nepoželjno djelovanje i njegovi sljedbenici su radili isto.
3. Za dobro njegovih sljedbenika ustrajavao je u davanju dobrih savjeta.
4. On je bio čvrsto na putu dobra za ovaj i onaj svijet.

Muhamed Jakub Kulajni prenosi od Imama Muhameda Bakira (a.) da je Poslanik (s.) posjedovao tri kvaliteta, koji se nikada ni kod koga nisu mogli naći:

1. Njegovo tijelo nije davalo nikada sjenu.
2. Kuda god da bi otisao, ostavljao je ugodan miris koji bi se osjetio naredna tri dana. Na osnovu ovoga znaka ljudi su znali da je Poslanik (s.) prošao tim putem.
3. Kada god bi prošao pored neke stijene ili drveta, činilo se kao da se oni (stijene ili drveća) klanaju pred njim.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je u tami noći obično njegovo lice svijetlilo kao mjesec. Zato bi okolina puta kojim bi se kretao bila osvjetljena. Priča se da je jedna od njegovih žena u noći kada je bio mrak izgubila jednu iglu. Kada je Poslanik (s.) došao kući, u njegovom okruženju je sve postalo osvjetljeno i igla je pronađena.

Njegov znoj je tako ugodno mirisao da je to ponekad bilo fascinantno za čulo mirisa. Kada god bi on svoja usta ispirao, voda koja bi za to bila korištena mirisala je jako ugodno.

Nikada niti jedna ptica nije nadletjela iznad njegove glave. Poslanik (s.) je imao jedinstvenu osobinu da vidi stvari iza leđa. Kada god bi otkrio pečat Poslanstva na svojim leđima, isti bi sijao kao sunce. Nikada niko nije vidio njegovu fekaliju pošto bi je zemlja sakrila. Koja god bi ga životinja susrela na putu, ta životinja nikako više nije starila. Kada god bi Poslanik (s.) prošao pored nekog drveta, savilo bi se, odavajući počast. Muhe i komarci nisu nikada slijetali na njegovo tijelo.

Imam Ali (a.) je rekao da Poslanik (s.) nikada nije jeo hljeb od pšeničnog brašna. On nije jeo ječmeni hljeb više od tri puta dnevno. Kada je Poslanik (s.) umro, njegov oklop je stajao kod jednog Jevreja kao zalog. Iako je imao zapovjednu snagu nad cijelom Arabijom, nije posjedovao zlato niti srebro niti ikakve druge vrijedne predmete.

Jednog dana je Poslanik (s.) podijelio tri hiljade drahema koji su bili preuzeti kao plaćanje odštete nakon jedne bitke. U toj noći je došla jedna osoba sa nužnom potrebom i pitala za pomoć. Poslanik (s.): "Tako mi Allaha! U Muhamedovoju kući danas nije ostalo niti pola kilograma ječma!"

Priča se da je Poslanik (s.) obično jahao na golim leđima konja (bez sedla). On je svoje cipele sam popravljao. Poslanik (s.) je uvijek poduzimao inicijativu pri pozdravljanju drugog. On bi čučao sa robovima i ručao bi s njima. On bi s ponosom govorio da je najveći rob svoga Stvoritelja Allaha, pošto mu je najviše odabranih blagodati poklonio. Raspitivao se i brinuo se posebno za zdravlje bolesnih prosjaka i robova. Davao je značaj tome da obilazi grobove umrlih. Pouzdani izvori govore da se jednom jedan Melek Poslaniku (s.) približio i prenio poruku od Allaha: "Ako hoćeš, učinit ćemo od mekanske zemlje zlato!" Poslanik (s.) je

podigao svoju glavu prema nebu i rekao: "O moj Opskrbitelju! Muhamedova želja je da dobije dovoljno hrane tokom vremena koliko je zauzet molitvama, a kao drugi obrok želi da tvoja opskrba bude da može svoje molitve dalje nastaviti.

Poslanik islama (s.) je rekao: "Nakon svjedočenja moga Poslanstva najvažnija stvar za moje sljedbenike je ljubav i naklonost prema mome Ehlul Bejtu (a.)!" Otuda je ajet Sure Ahzab (33:33)⁴⁹ objavljen kao dio slavljenja Ehlul Bejta u časnom Kur'anu.

Poglavlje 4: Sijajuća svjetla

4.1 Prvo svjetlo: Neophodnost Imameta

Imam je oponumoćena instanca, koja je od Allaha kao zastupnik Poslanika (s.) postavljena za vođenje duhovnih i svjetovnih stvari vjernika. Već je u prijašnjem poglavlju rasvijetljeno da pravo usmjerjenje nije moguće bez prisustva Poslanika ili njegovog zastupnika toga vremena. Imam Riza (a.) je rekao da je Allah ljudima dao jasne upute o naredbama i zabranama. On ih je također upozorio da ne krše njegove upute i da tako ne daju povoda za sporove i kažnjavanja. Zato je neophodno potrebno da ljudi imaju jednog učitelja koji je od Allaha određen, i koji uredbama može dati validnost i ljudi može ispravno voditi. Kada ovo ne bi bio slučaj, svako bi svojim sopstvenim putem krenuo, slijedeći svoje vlastite motive. Allah je zato iz svoje mudrosti imenovao Imama (a.) za svaku dob, kako bi ljudi zaštitio od propasti i kako bi slijedili zakone, koji su od Allaha utvrđeni. Vrlo dobro je poznata činjenica da ni jedno društvo niti grupa nikada nije funkcionalo bez vođe (predvodnika). Kako bi moglo biti onda moguće da Sveznajući Allah ostavi svoja stvorenja bez Imama, koji ih vodi pravim putem?

Priča se da je jedna grupa ljudi došla kod Imama Džafer al-Sadika (a.). U tom momentu Imam (a.) je naložio njegovim studentima da Hišama izvijeste o diskusiji koju je imao sa Umru ibn Ubajd iz Basre. Hišam reče: "O sine Poslanika (a.)! Stidim se u tvome prisustvu da govorim." Imam (a.) reče: "Ti moraš slijediti upute svoga Imama."

Hišam reče: "O Imam (a.)! Bilo je puno priče o učenosti Umru Ibn Ubajda iz Basre i on je poučavao obično jednu grupu Ehli Sunna. Pošto sam mnogo toga o njemu čuo, otisao sam za Basru u džamiju, da čujem njegova predavanja. Umru je sjedio tamo, obučen ponosno u ogrtač učenjaka. Ljudi su mu postavljali pitanja, a on je odgovarao na njih. Ja sam sjedio u stražnjem redu.

Ustao sam i upitao ga:

- O učenjače! Ja sam putnik. Imam li dozvoli da vam postavim nekoliko pitanja?"
- Da.
- Imaš li oči?
- O sine, kakvo mi to pitanje postavljaš? Kakav odgovor ti mogu dati na tako glupo pitanje?
- Da, ovo je moje pitanje. Molim te, odgovori mi.

⁴⁹ "Allah želi od Vas o Porodico Poslanikova, grijeha odstraniti, i da vas potpuno očisti." (Kur'an 33:33)

- Da, ja imam oči.
- Šta radiš sa svojim očima?
- Gledam svojim očima.
- Imaš li nos?
- Da.
- Šta radiš sa svojim nosom?
- Razlikujem dobar i loš miris svojim nosom.
- Da li imaš usta?
- Da.
- Šta radiš sa svojim ustima?
- Mogu da osjetim okus svojim ustima.
- Da li imaš jezik?
- Da.
- Šta radiš sa svojim jezikom?
- Govorim uz pomoć svoga jezika.
- Da li imaš uši?
- Da.
- Šta radiš sa svojim ušima?
- Slušam svojim ušima.
- Da li imaš ruke?
- Da.
- Šta radiš sa svojim rukama?
- Podižem stvari svojim rukama.
- Da li imaš srce?
- Da
- Šta radiš sa svojim srcem?
- Srcem razlikujem stvari koje se odvijaju u različitim dijelovima tijela i čulima.
- Da li su ovi udovi i čula potčinjeni srcu?
- Da.
- Kako to da iako su zdravi, udovi i čula su ovisni o srcu?
- Kada god ovi dijelovi tijela imaju neku sumnju oko nečega, traže savjet od srca, kako bi svoje dvoumljenje pretvorili u jasnoću i odlučnost.
- Znači li to da je Allah u ljudskom tijelu preko srca dao sposobnost odlučivanja, kada su udovi i čula u dvoumljenju?"
- Da.
- O oče Mervanov! Bog nije udove i druge dijelove ljudskog tijela ostavio bez srca kao kontrolne instance, koje ih vodi. Da li je moguće da je on svijet ostavio bez Imamovog vodstva?

Učenjak iz Basre je sjedio jedno vrijeme šuteći. Potom se okrenuo prema meni i upitao:

- Jesi li ti Hišam?
- Ne
- Da li si Hišamov drug?
- Ne.
- Odakle dolaziš?
- Ja sam stanovnik Kufe.

Kada je on ovo čuo, rekao je: "Onda nemam sumnje da ti jesи Hišam!" Kad je ustao, zagrljio me je i napravio mjesto pored sebe da sjednem. Nakon ovog dijaloga, Umru se distancirao od toga da daje primjedbe protiv prave vjere."

Imam Džafer al-Sadik (a.) se osmjeahuo i upita: "O Hišame! Gdje si to sve naučio?" Hišam reče: "Učitelju! Ove misli sam dobio spontano." Imam (a.) reče: "Stvari koje su tebi došle intuitivno su zapisane u Ibrahimovim i Musaovim (a.) knjigama.

Imam Zejnul-Abidin (a.) je rekao: "Mi smo namjesnici Allahovi i Poslanikovi (s.) za ljudi na svijetu. Mi smo učitelji bogobojažnih i zaštitni štit od Allahove odmazde, na isti način kao što su zvijezde zaštita za stanovnike nebesa. Mi smo ljudi za koje je i zbog kojih je Allah zemlju zaštitio i održava u ritmu. Sa našim zagovorom pada kiša. Kada bi zemlja bila slobodna od nas (kada bi bila bez nas) Imama (a.), ona bi propala i njeni stanovnici bi završili u ruševinama."

Onda je Imam (a.) dodao: "Otkada je Allah Adema (a.) stvorio, zemlja nije bila nikada bez namjesnika (Hudžat). Postojao je uvijek jedan Hudžet ili Halifa Allahov, ili javno obznanjeni ili u stanju skrivenosti. Kada to tako ne bi bio slučaj, tada ne bi postojali molitelji Allaha na zemlji."

Prenosilac je još dodao da je on Imama (a.) upitao: "O sine Poslanika (a.)! Ako Hudžet ili Imam ostaje skriven, koje koristi su u tome?" Imam (a.) odgovori: "Imam (a.) koji obitava u skrivenosti je kao vrijeme u kojem Sunce više nije vidljivo. Ti razumiješ korist od Sunca dok je skriveno!"

Džabir Džafi priča da je Imama Džafer al-Sadik (a.) pitao o potrebi ljudi za Poslanikom (s.) i Imamima. Imam (a.) odgovori: "Poslanik (s.) ili njegov Namjesnik su neophodni za ljudi kako bi u jednom postojanom stanju napretka ostali i kako bi ih svojim zagovorom zaštitili od Allahove kazne." Zato je Allah sebi naložio: "O Moj voljeni (Habib)⁵⁰! Sve dok si ti na zemlji, neću svoju kaznu (Azaab) na njene stanovnike primijenjivati." Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Zvijezde štite stanovnike nebesa i to onako kao što moj Ehlul Bejt, članovi moje porodice, predstavljaju garanciju za zaštitu stanovnika zemlje. Kada bi se zvijezde ugasile, nebo ne bi postojalo. Isto tako bi zemlja također nestala, kada mojih namjesnika ne bi više bilo na zemlji."

Poslanikov (s.) Ehlul Bejt je grupa bezgrješnih pripadnika Poslanikove Porodice (s.), o kojoj Allah kaže: "O vjernici! Budite pokorni Allahu, njegovom Poslaniku (s.) i Ulilamru."

Ulilamr su oni bezgrješni ljudi, koji su slobodni i čisti od bilo kakvih grijeha, čisti i bez greške. Ovo su odabrani Allahovi ljudi. Ehlul Bejt je sa Kur'anom a Kur'an je sa Ehlul Bejtom.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Kada bi samo dvije osbe ostale na zemlji, jedna od njih bi bio Imam (a.) vremena." On je također rekao da je melek Džibril (Gabriel) došao Poslaniku (s.) i rekao: "Allah je zabilježio: 'Ja neću Zemlju ostaviti bez Imama (a.) i učenjaka, koji će ljudi učiti principima i metodama kako da meni budu pokorni i slijede moje zakone. Neću dozvoliti između dva Poslanika vrijeme bezvlasti, kako ljudi nebi ostali bez vođstva. Neću dozvoliti da Šejtan slobodno komanduje, tako da uokolo hoda i ljudi zavodi, a da oni ostanu bez Božijeg upućivača na pravi put (Hadi). Ovaj predvodnik će ili preko tjelesne prisutnosti ili iz skrivenosti sa tim ljudi dalje usmjeravati i dijeliti vjernicima pravilno usmjeravanje i savjete.

⁵⁰ Nadimak kojim je Allah oslovljavao Poslanika Muhameda (s.).

Imam (a.) je također rekao: "Nikada zemlja neće biti bez nekoga ko ljude upozorava, i čuva od toga da se poduzimaju prekoračenja Božijih propisa ili izvrtanja riječi ili izvrtanja odredbi i preporuka ili pogrešnog tumačenja Kur'an-a.

Pored svega ovoga, spada u osobinu ljudskog zdravog razuma da je Imam, kao upravitelj pravim putem i vođa u svakom vremenu neophodan, kako bi svijet izveo na pravi put.

Također je nužno da je Imam (a.) imenovan od Allaha (Mansus min Allah). Ako je Allah u Knjizi sve aspekte čovjekovog života prožeо pravilima, kako bi on izbor uzvišene zadaće Imama, mogao prepustiti slobodi ljudskog izbora, koji je podložan slabosti intelekta? Svi prošli Poslanici (s.) su nominirali njihove zastupnike i nasljednike. Kako može biti da se posljednji Poslanik (s.) najbesprjekorniji od svih Poslanika (s.) o važnom aspektu svog nasljedstva skriva u šutnji?

Svi prethodni Poslanici (s.) bili su sigurni da nakon njih slijede novi Poslanici. Čak i ako ne bi imenovali svog zastupnika, njihovi sljedbenici ne bi ostali bez ispravnog božanskog vođenja. Ali posljednji Poslanik (s.) je znao da nakon njega do Sudnjega dana neće doći novi poslanik. Pod ovim uslovima bilo je za njega neophodno potrebno da imenuje jedan red zastupnika, koji će njegov umet voditi ispravnim putem sve do posljednjeg dana. Poslanik (s.) je bio tako razborit da je, kada je god izostajao zbog nekog pohoda, brinuo da nominira nasljednika, koji bi u njegovom odsustvu mogao da upravlja i reguliše stvari. Kako je onda moguće da on ne poduzme predostožnosti vezano za svog nasljednika prilikom svog posljednjeg puta na ovome svijetu, a da ne imenuje svog nasljednika i vezira? Svojim sljedbenicima dao je savjet da svaki pojedinac treba da sastavi testament kada mu se približi vrijeme odlaska sa ovoga svijeta; kako je onda moguće da on sam iznenada sa ovog svijeta ode bez testamenta!

Postoji jedan uslov da bi neko mogao da bude nasljednik (Wasi) i Imam (duhovni vođa i vođa toga vremena), on mora da bude Massum (bespriješan i bezgrješan). Takvi Imami su od Allaha odabrani.

Saad ibn Abdullah Kummi prenosi da je jednom imao diskusiju sa jednim hladnokrvnim prevarantom. Čovjek je rekao: "Neka je sramota na vas rafidije"⁵¹ pošto tako loše pričate o prijateljima Poslanika (s.) i okriviljujete ih da nisu osjećali naklonost prema njemu. Naprotiv! Ebu Bekr je zbog svoga ugleda bio jedan od prvih konvertita Islama, bolji nego svi drugi Poslanikovi (s.) prijatelji. Ebu Bekr je toliko ležao Poslaniku (s.) na srcu da ga je u noći iseljenja (Hidžra) poveo sa sobom u pećinu kako bi ga spasio neprijateljske sablje, kako bi mogao kasnije da ga naslijedi i postane Halifa. Ali (a.) naspram toga je ostavljen da spava u Poslanikovom (s.) krevetu, ukoliko bi bio ubijen, to ne bi u mnogome promijenilo ništa po pitanju nasljedstva. Ebu Bekr je bio prvi ko je prihvatio Islam. Reci mi da li je njegovo konvertiranje bilo slobodna volja ili prisilno?"

Saad je razmišljaо neko vrijeme. Ako bih rekao da je njegovo konvertiranje bilo slobodna volja, tada bi ova osoba rekla da nema sumnje da je u Ebu Bekrovom ponašanju bilo licemjerja (Nifak). A ako kažem da je knovertirao pod prisilom, onda bi to bila pogrešna tvrdnja, da je Islam u to vrijeme imao tako veliku moć, kao da je upotreba prisile jedino bila moguća. Bio sam potpuno zbumen i tražio sam malo vremena za sebe, kako bih bio sposoban da odgovorim na njegova pitanja. Pored nekoliko upita, otišao sam za Samaru

⁵¹ Rafidije od riječi Rafidha ili otpadnik. To je pogrdna riječ kojom su nasilnici Umejadi i Abasidi nazivali, klevetali svoje Šiitske protivnike. Ovaj pojam označava one koji odbijaju prigu samoprovizanim muslimanskim autoritetima. Danas bi se takvi mogli nazivati disidentima. U islamsku literaturu ovaj pojam je ušao krajem prvog vijeka nakon Hidžre kao oznaka za Šiite, iako nije jasno ko je ovaj termin skovao. Tokom nekoliko vijekova ovaj pojam je nestao iz opšte islamske terminologije. U 21. vijeku nakon Krista koristi se još uvijek od strane selefija protiv šija.

kako bih se video sa Imamom Hasantom Askerijem (a.). Sa mnjom je došao i Ahmed ibn Ishak, opunomoćenik (Wekil) Imamov (a.), koji je nosio 160 vreća dirhema sa prilozima za Imama od šija našeg kraja.

Nas dvojica smo otišli kod Imama (a.), pozdravili smo ga odajući mu počast. Imam (a.) je uzvratio na naše pozdrave i ponudio nam mjesto da sjednemo. Mjesto je samo tako blistalo od blještavog isijavanja Imamovog (a.) lica. U Imamovom (a.) krilu je sjedilo jedno lijepo dijete, čiji izgled bi postidio stotinu Mjeseca. U rukama djetetovim bila je zlatna šipka, kojom se igralo. Ahmed donese sve vreće iz njegove tašne i stavi ih pred Imama (a.). Imam (a.) stavi svo zlato ispred djeteta i reče: "Tvoje šije su ti ovo kao poklon poslali. Izbroji." Dijete reče: "Dozvoljava li Imam (a.) da isprljam ruke prijavim novcem dodirujući ga svojim čistim rukama?" Imam objasni Ahmedu: "Otvori jednu od vreća i drži novac pred tvojim Imamom (a.) dok čekaš."

Dijete pogleda novac i reče: "Tu je toliko i toliko novca i dolazi od te i te osobe iz Koma. Od ovog novca je toliko i toliko dozvoljeno (halal), a ostatak je zabranjeno (haram). Od 62 zlatnika, dva su izblijedjela uzorka i zabranjeni su. "Ahmed izbroji novčanice i nađe da je bilo tačno 62. Našao je dvije novčanice sa izblijedjelim primjerkom. Imam (a.) pogleda svoga sina i reče: "O sine, ti si apsolutno u pravu!" Onda Ahmed otvoriti druge vreće, jednu za drugom, i dijete mu reče iznos u novčanicama u svakoj vreći, te koliko je tačno dozvoljenog i zabranjenog novca u njima. Potom Imam (a.) reče: "Sakupi zabranjene novčanice i vrati ih njihovim vlasnicima nazad." Zatim kaza: "O Ahmedu! Gdje je komad platna koji je određena osoba poslala za mene?"

Ahmed reče: "Ja sam komad platna ostavio u svome prtljagu. Odmah će ti ga donijeti." Kada je Ahmed izašao da donese štof, Imam (a.) svoju pažnju usmjeri prema meni i reče: "Šta želiš reći?" Ja rekoh: "Imam jedno pitanje, za koje od tebe molim uputstvo." Imam (a.) odgovori: "Ti trebaš svoje pitanje postaviti mome sinu."

Ja rekoh sa poštovanjem: "O Učitelju, Sine moga Učitelja! Mi smo čuli da je Poslanik (s.) dozvolio Imamu Aliju (a.) da može da da razvod Poslanikovim ženama. Tako je Imam Ali (a.) u bitci kod Kamile poslao Aiši poruku da je ona razlog prolijevanja krvi muslimana. Ako se ona od toga ne distancira i nastavi dalje da čini neslogu, bit će prinuđen da je razvede kao ženu Poslanika (s.). Kakva vrsta razvoda je to koja je čak i nakon preseljenja Poslanika (s.) postala pravosnažna.

Imamov (a.) sin odgovori: "Allah je uglednu titulu Umm al-Muminin (majke vjernika) dodijelio Poslanikovim (s.) ženama. Poslanik (s.) je Imamu Aliju (a.) rekao da ukoliko nakon njegove smrti njegove žene postanu neposlušne prema Allahovim naredbama i njemu se u borbi suprotstave, on ima pravo da ih razvede. Ovo bi imalo za posljedicu da se ovim ženama oduzme titula Umm al-Muminin."

Ja rekoh: "O Sine Poslanikov (s.)! Ispričaj mi o predaji da je Poslaniku Musa (a.) od Allaha naređeno da izuje svoje cipele. Neki učenjaci su rekli da su ove cipele bile urađene od kože nekog ljudskog leša i da su zbog toga bile nečiste (nadžis) i neprikladne za jedno sveto mjesto." On odgovori: "To je pogrešno. Musa (a.) je bio Poslanik i potpuno je van sumnje da on nije znao da li je neka stvar nadžis ili ne. Poslanik Musa (a.) koristio je iste cipele dok je obavaljao svoje molitve." Ja upitah: "Šta znači onda da je Allah naredio Musau (a.) da izuje svoje cipele?" On pojasni: "Kada je Musa (a.) došao na mjesto na kojem čovjek ne smije imati drugu misao osim Allaha, Musa (a.) je mislio na svoju ženu. Zato mu se Allah obratio: "O Musa! Ovo je mjesto blizine. Na ovom mjestu čovjek ne bi trebao imati misli ljubavi prema nekome, osim prema Allahu! Prekriži zato ljubav prema Kafš al-Pa (cipelama/papučama) iz svojih misli." (Na istoku je uobičajeno da se simbolički Kafš al-Pa

odnosi na žene. Zbog toga kada neko sanja da su mu ukradene cipele, to se tumači kao da će biti razdvojen od supružnika.)

Saad upita: "O sine Poslanikov (s.)! Šta se misli sa izrazom Kaf-Ha-Ja-Ajin-Sad⁵² u Časnom Kur'anu?" On odgovori: "Ovo su skrivene vijesti (Achbar al-Ghajbat) od Allaha. Njegova interpretacija je najprije data Zekerijahu (a.) a potom i našem Poslaniku (s.).

Vjerovjesnik Zekerijah (a.) je molio Allaha da bude poučen Imenima Aal al-Aba⁵³da može da ih uči, kako bi mogao zlo odbiti od sebe. Džibril je došao i poučio Zekerijaha (a.) imenima Petoro Bezgrješnih osoba Poslanikove Porodice (a.). Kada god bi Zekerijah (a.) izgovarao imena Muhamed, Ali, Fatima i Hasan, osjećao se sretno. Ali kada bi izgovarao ime Husejn (a.), plakao bi. Zekerijah (a.) upita Allaha zašto mora da plače kada izgovori ime Husejnovo (a.)? Allah mu je ispričao tragediju na Kerbeli i objasnio mu da se pojavljuje u skraćenici Kaf-Ha-Ja-Ajin-Sad Časnog Kurana. "Kaf" stoji za Kerbelu, gdje su 72 osobe, saputnici Imama Husejna (a.) postali mučenici (Šehidi).⁵⁴"Ha" stoji za Husejna (a.), koji je bio predvodnik žrtvenika sa Kerbele. "Ja" stoji za Jezida, glavnog počinitelja tragedije na Kerbeli.

"Ajin" stoji za žeđ – žeđ djece, muškaraca i žena u Husejnovom (a.) taboru, jer im je pristup vodi bio onemogućen za cijela tri dana, dok je rijeka Eufrat tekla u blizini.

"Sad" stoji za sabur ili strpljenje i izdržljivost, koja je podnesena tokom užasa počinjenih od strane Jezidovih ljudi tokom bitke i prema preživjelim pripadnicima Poslanikove Porodice na putu za Siriju u Jezidovu palaču.

Kada je Poslanik Zekerijah (a.) saznao za tragediju, nije napuštao hram tri dana. On je plakao, jadao se i često govorio: "O Allahu! Ti svoje voljene osobe izlažeš tako ekstremnom ispitu. Šta će tvoj miljenik, Poslanik Muhamed (s.), misliti o ovoj tragediji? Kako će Ali (a.), zastupnik tvoga Poslanika (s.), podnijeti ovaj gubitak? U kakvom će stanju Husejnova (a.) majka Fatima Zehra (a.) biti? Kako će Hasan (a.) prihvati nenaoknadiniv gubitak? O Stvoritelju! Tako ti ljubavi Petero (a) plemenitih, podari mi sina slične vanjštine i karaktera Husejnovom (a.), ispuni moje srce njegovom ljubavlju i izloži ga jednom tako teškom ispitu, kao što si Husejna (a.) izložio! Učini me svjedokom ove tragedije, da budem isto onako ozalošćen kao tvoj miljenik Muhamed (s.)!"

Allah je uslišao Zekerijehove (a.) molitve i podari mu Jahja (a.) za sina. Jahja (a) se prerano rodio, iznesen u šestom mjesecu od začeća, isto kao Imam Husejn (a.). I kao što je Imam Husjen (a.), također i on je umro kao mučenik pod sličnim tragičnim okolnostima."

Tada upitah: "O sine Poslanikov (s.)! Kako to da ljudi ne mogu svog Imama odabrat?" On odgovori: "Ljudi bi izabrali Imama koji bi se ispostavio kao neispravan reformator društva ili neprijatelj društva." Ja uzvratih: "Sigurno da bi ljudi odabrali Imama koji bi bio reformator ljudi!" Imam reče: "Nije moguće da ljudi jednoglasno odaberu jednu osobu, koja bi trebala da bude njihov Imam, koji bi bio pravedan, pošten i sposoban, da bi se društvo poboljšalo. U praksi, on bi mogao biti neko ko iznevjerava njemu poklonjeno povjerenje i ispostaviti se kao neprijatelj naroda! Ovo je razlog zašto Imam može biti određen samo od nekoga ko je bezgrješan u svojim djelima i svome izboru. A onaj ko odabire ili onaj ko to određuje nije niko drugi, ni više ni manje, nego sam Allah. On zna osjećaje srca i skrivene stvari."

⁵² Pojedinačne riječi na početku sure.

⁵³ Također nazvano i Ahl al-Kisa, ljudi pod ogrtačem, shodno jednoj predaji kada je Poslanik pozvao da mu se pod ogrtačem pridruže Imam Ali (a.), h.Fatima (a.), Imam Hasan (a.) i Imam Husejn (a.).

⁵⁴ Postoje historijske brojke koje dolaze i do stotinjak poginulih.

Potom Imam (a.) upita: "Da li je moguće da Musa (a.), jedan od Poslanika Allahovih, počini grešku pri izboru njegovog nasljednika i Imama?" Ja negirah. Potom Imam (a.) reče: "O Saad! Tvoj oponent je također rekao da je Poslanik (s.) znao da će ga Ebu Bekr naslijediti kao Halifa, i da ga je poveo sa sobom na iseljenje (Hidžru), da ne bi bio ubijen, jer da je ostao u Mekiji bilo bi ugroženo naslijeđe. Zašto toj osobi nisi odgovorio na sljedeći način? Poslanik (s.) je rekao: "Halifat će nakon mene trajati trideset godina." Ako Poslanik nije želio da ugrozi onoga ko će ga naslijediti, trebao je onda svu četvoricu povesti sa sobom u pećinu, a ne samo jednog. Vjerujete li, vi ljudi, da se Poslanik (s.) ne bi brinuo za sigurnost sve trojice budućih Halifa?"

Pitao sam Imama (a.): "Jedno dalje pitanje koje mi je postavio moj protivnik bilo je da li je prihvatanje Islama od strane Ebu Bekra i Omara bilo na dobrovoljnoj osnovi ili pod nekom vrstom prisile? Imam (a.) reče: "Zašto svome protivniku nisi odgovorio da prihvatanje islam te dvije osobe nije bilo ni po slobodnoj volji niti po prisili, nego je bilo motivisano ličnim interesima. Ove osobe su bile usko vezane za Jevreje i nevjernike i preko njih su čuli predskazanje iz Tore za dolazak Muhameda kao Poslanika (s.), i da će njegova vlast biti veća i šira od Nabukodonosorovog kraljevstva. Ove dvije osobe su zato prihvatile islam, kako bi zemlja u budućem vremenu pripala u njihove ruke. Ali u srcu su nastavili svoje prethodno vjerovanje. Zato kada god bi vidjeli da će njihovi planovi propasti, otvoreno i skriveno su pokazivali svoje prave stavove.

Kad je Poslanik (s.) bio okružen neprijateljima na bitci na Uhudu, mislili su sve je izgubljeni i pobegli su kao licemjeri (Munafikin) do vrha uzvišenja, kako bi spasili svoje živote. Prilikom jednog drugog događaja, ovi ljudi su objesili prazne kožne posude od ulja u blizini Poslanikove (s.) kuće sa ciljem da prepadnu njegovu kamilu i da ga ona zbaci. Ali Allah je upozorio Poslanika (s.) na podli pokušaj atentata i zaštitio ga je od nesreće. Slično se odigralo za vrijeme hilafeta Imama Alija (a.). Talha i Zubejr su se zakleli na vjernost, samo da bi bili postavljeni kao guverneri u važnim provincijama. Kada je njihov pokušaj propao, prekinuli su slijedeće Imama i spremili su se na borbu protiv Imama Alija (a.).

Kada je sin Imama Hasana Askerija (a.) prekinuo svoj govor, otišli su da obave namaz. Saad je izašao iz kuće i našao je Ahmad ibn Ishaka uznemirenog i uplakanog. Kada ga je pitao za razlog rekao je: "Komad platna koji sam ponio za Imama (a.), nije više u prtljagu!" Saad mu reče: "Kakva je potreba u tome da plaćeš? Idi Imamu (a.), izrazi mu svoje žaljenje, da je štof izgubljen ili negdje odložen."

Ahmad je otišao Imamu (a.) i odmah se vratio sa osmijehom na licu. Saad ga upita o njegovoj nagloj promjeni raspoloženja. On reče: "Kada sam došao do Imama (a.), našao sam isti komad platna pod njegovim nogama pri obavljanju namaza!"

Oni su ostali u Samari par dana, Ahmad uze dvoje starijih ljudi iz Koma na saslušanje kod Imama (a.) i reče: "Hiljade pozdrava tebi i tvojim plemenitim precima! Sad molim za tvoju dozvolu da idem, iako to činim teškog srca! Molim Allaha da uskoro ponovo imam priliku da te vidim." Imam (a.) reče: "Ahmede! Nemoj moliti za ispunjenje te želje! Ovo je tvoje posljednje putovanje na ovome svijetu. Nakon ovoga, otpovodom ćeš na drugi svijet."

Kad je Ahmed ovo čuo, pao je u nesvijest od šoka. Kad je ponovo došao sebi, rekao je Imamu (a.): "O Imame (a.)! Daj mi jedan ogrtač u koji mogu da umotaju moje tijelo kada umrem!"

Imam (a.) je izvukao 13 dirhema ispod tepiha, dao ih Ahmedu i rekao: "Upotrijebi ovaj novac za svoje lične potebe. Tvoj ogrtač će ti pravovremeno stići!" Saad reče da se u povratku kući zaustave na dijelu od Halwana. Pri spuštanju noći, Ahmed je zatražio da bude ostavljen nasamo. Oni su otišli svako u svoju ličnu odaju da spavaju. Kada su idućeg jutra došli u Ahmedovu prostoriju, izađe Kafur, sluga Imama Hasana Askerija (a.) iz prostorije i reče:

"Neka vam Allah pomogne da gubitak sa strpljivošću podnesete! Po Imamovom (a.) naređenju, obavio sam Ahmedu posmrtno pranje (gusul) i umotao ga (u ogrtač za mrtvaca). Vi sad možete obaviti njegov ukop."

Ibn Babawaih prenosi od Imama Džafera al-Sadika (a.) da prilikom Poslanikovih (s.) mnogih putovanja na nebo (Miradž), najvažnije uputstvo koje je dobio od Allaha je ono o Imamatu, zastupništvu Imama Alija (a.). Kada se približilo vrijeme njegove smrti, Džibril je donio obavijest od Allaha, na kojoj su bile zapisane Poslanikove (s.) obaveze i obaveze njegovog zastupnika.

Melek Džibril je pitao Poslanika (s.) nakon što mu je prenio pozdrave od Allaha, da li su za njega prihvatljiva prema njemu naložena uputstva. Poslanik je zamolio sve svoje posjetitelje da ga ostave samog i pozvao Imama Alija (a.). On je potom pročitao Allahova uputstva oporuke i reče Džibrilu: "Gospodareve upute su prihvatljive za njegovog slugu. Koje god da se poteškoće na putu izvršenja ovih uputa pojave. Mi, moj Ehlul Bejt i ja, naše ćemo obaveze spokojno ispuniti." Melek Džibril se nakon toga udaljio. Poslanik (s.) je pozvao svoju kćerku Fatimu (a.) i njene sinove, Hasana (a.) i Husejna (a.). Pročitao im je Allahove upute. Potom je upitao Imama Alija (a.): "O Ebu Turab!"⁵⁵ Hoćeš li podnijeti nevolje koje ti slijede? Ti ćeš morati biti strpljiv kada neprijatelji protiv tebe ispolje nasilje. Kada ti tvoja prava oduzmu, morat ćeš svoj mir da sačuvaš. O Ali (a.)! Kada tvoja brada bude umazana tvojom krvlju, ne smiješ ispoljiti niti jednu riječ protesta." Imam Ali (a.) reče: "O Allahov Poslaniče (s.)! Ako su sve ove stvari za tebe prihvatljive, onda sam ja samo rob i sluga! Ako Allah da, vidjet ćeš me strpljivim i blagim.

Potom se Poslanik (s.) okrenuo prema svojoj kćerkici Fatimi (a.) i rekao: "O Fatima! Da li ćeš strpljivo iznijeti svu nevolju koja ti predstoji? Tvoj imetak će biti zgrabljen, vrata Imameta će biti provaljena, Muhsin će bit mučenik⁵⁶. Bit ćeš svjedok nevolja koje će Alijevi (a.) neprijatelji činiti." Poslušna i voljena Poslanikova (s.) kćerka reče: "O Oče! Ako si ti spreman sve te nevolje podnijeti, tada će tvoja kćer svoju glavu pred voljom Allahovom pokloniti. Ali kaži mi šta si o mom sinu Husejnju (a.) u oporuci pročitao? Šta mu slijedi, šta ga čeka? Hoće li 1.950 udaraca primiti njegovo tijelo nakon tri dana gladi i žeđi sa pogledom na njegovu porodicu i djecu, da li će on biti svjedok kako njegovi prijatelji i sinovi pred njim postaju mučenici, i kako čak šest mjeseci stara beba Asgar biva žrtva otrovne strijele? Hoće li se sve ovo dogoditi u tvome prisustvu, za vrijeme tvoga života? Poslanik (s.) odgovori: "Ne!" Onda ona upita: "Hoću li ja biti tamo?" On odgovori: "Ne, ni ti nećeš tamo biti." Kada je Fatima Zehra (a.) to čula, pade u nesvijest. Poslanik (s.) je pokušao svoju kćerku da utješi: "Nećeš li spustiti glavu pred voljom Allahovom?"

Fatima (a.) je došla sebi i reče: "O Oče! Kako bi Fatima mogla djelovati protiv volje Stvoritelja?" Ali, oče, ja sam svoje dijete hranila preko teškog posla na mlinskom kamenu. Ne možeš li moliti Allaha da poštedi Husejna (a.) ovako teške žrtve?" Bojim se da moje nježno dijete ovu nepremostivu nevolju ne može izdržati!" Poslanik (s.) je rekao: "Moja kćeri! Šta ja mogu Allahu reći?" Kada bi svoje ruke podigla prema nebu i kada bi prokleta užasne ljudi, ne bi ostalo živo biće na zemljinoj površini. Ali tvoj sin će preko njegove najveće žrtve biti spasilac prave vjere i zauzet će jedan uzvišeni položaj. O moja kćeri! Tvoja dva sina, Hasan i Husejn (a.), bit će predvodnici omladine u Dženetu, ti ćeš biti gospodarica Dženeta, a Ali (a.) će biti čuvar vrela Kevser, dok će tvoj otac biti upravitelj Dženeta i

⁵⁵ Ebu Turab je nadimak Imama Alija (a.) i doslovno znači "Otac prašine". Prema pouzdanim predajama, ovaj pridjev je dobio jedne prilike od Poslanika Muhameda (s.), kada je čelo Imama Alija (a.) bilo obilježeno prašinom uslijed činjenja sedžde.

⁵⁶ Nerođeni sin u Fatiminoj utrobi.

zagovornik na Sudnjem danu!” Fatima Zehra (a.) odgovori: “O Oče! Ako vjera iziskuje tako veliku žrtvu, prihvatom. Ali ti moraš uzeti saglasnost od Husejna (a.).” Potom je Poslanik (s.) pozvao sebi Husejna (a.) i reče: “O sine moj Husejne(a.)! Jesi li spreman da se potčiniš ekstremnoj žrtvi koju ti je Allah naložio? Jesi li voljan da se izložiš ovako teškom ispitu? Ovo će biti u najuzvišenijem interesu stvarnog Islamskog vjerovanja!” Husejn (a.) se osmjeahuo i reče: “O djede! Molim te, nemoj me pitati. Kada na zemlji Kerbele oružja zločinaca budu usmjereni na moj vrat, riječi sjećanja na Allaha će biti na mome jeziku. Ti sam češ o tome čuti i posvjedočiti strpljivost Husejnovu!”

Poslanik (s.) je napustio ovaj svijet, a oporuka je ostala kod Imama Alija (a.). Poslanikova (s.) kćerka je nevolje koje su prouzrokovali njeni neprijatelji podnijela ravnodušno i preselila je unutar tri mjeseca nakon preseljenja njenog oca. Imam Ali (a.) se suočio sa svim poteškoćama sve dok ga Ibn Muldžem nije napao otrovanom sabljom dok se spuštao na sedždu. U tom momentu Imam (a.) je rekao: “Tako mi Gospodara Kabe! Ja sam uspio. Ja sam svoje obećanje održao. Dosada sam bio osvajač Hajbera, a sada sam onaj koji napaja sa izvora Kevser⁵⁷! Oporuka koju imam će se prenositi iz ruke u ruku Imama (a.) dok ne stigne do posljednjeg Imama (Imama Mehđija a.)!”

Svaki Imam će svoje zadatke izvršiti po uputama iz oporuke. Ali posljednjem Imamu (a.), kojem će biti podaren dug život, bit će data prilika da reformiše vjerujuće ljude, koji su u zabludi. Kada ljudi ne budu pokorni prema pravilima, dokaz (Hudžat) da pozove ljude reformi postaje prošlost i tada za Allaha biva vrijeme zrelo da pošalje odmazdu za nevolje nad Poslanikom i Imamima (a.). Sve to će se dogoditi za vrijeme Redžata (proživljivanja).⁵⁸ Svaki šiija mora vjerovati u princip Redžaat. Treba također na to misliti da se ispiti i nevolje Imama (a.) ne dešavaju kako bi se ispitalo njihovo jako vjerovanje, jer Allahu, koji posjeduje znanje o skrivenim stvarima, potpuno je jasna vjera bezgrješnih Imama (a.). Ispiti imaju jedan drugi smisao – da ljudima dokažu da je Imam Husejn (a.) odabran za predvodnika mladeži u Dženetu zbog njegove najveće žrtve u ime vjere. Zaista je dodjeljivanje časti predvodništva omladine u Dženetu isključivo pravo Allaha, a Hasanejin (a.)⁵⁹ su odabrani za takvo odlikovanje.

Od Imama Džafera al-Sadika (a.) se prenosi da je melek Džibrail došao Poslaniku (s.) i da mu je dao jednu oporuku od Allaha, koja je opisivala obaveze Poslanika (s.) i svih njegovih

⁵⁷ Kevser znači na arapskom prepun ili neopisivo veliki blagoslov, mnogo dobro. To je jedno od imena h. Fatime (a.). Po njoj je nazvana 108. Sura u Kur'anu i njoj je posvećena. Ovaj izraz se pojavljuje samo jednom u Časnom Kur'anu i istovremeno opisuje bujnu rijeku ili bazen prepun blagoslova u Dženetu.

⁵⁸ Redžat je kod Šiita stručni izraz koji izražava povratak nekih historijskih ličnosti u vremenu pojavljivanja Imama Mehđija (a.). Pojam Redžat znači povratak. Prema mišljenju nekih učenjaka, iz ljudske historije će se ponovo pojaviti posebni sljedbenici Imama Mehđija (a.), kao i jedan red njegovih ekstremnih neprijatelja koji će se boriti protiv njega. U skladu sa nekim učenjacima, nagrada za one koji se budu borili na strani Imama, kao i kazna za one koji su se intenzivno borili protiv Allaha, dolaskom Imama (a.) bit će ispunjena. Drugi učenjaci, kao što je al-Tabrizi, negiraju misao o tjelesnom povratku i posmatraju metaforički opis prije kao jednu vrstu duhovnog povratka onih osoba u lik ljudi njihova vremena. Tako gledano, uvijek postoji zastupnik života Imama Husejna (a.), kao i zastupnik života Jezida ibn Muavija. Obje strane nalaze argumente za njihove teorije u časnom Kur'anu. Drugi razumijevaju pod teorijom uvođenja u ponovo življenje, proglašenje ponovooživljavanja od Imama Mehđija (a.) koje se odnosi na sve ljude iz historije. Vjerovanje u Redžat u ovdje spomenutoj formi, koja je drugačije nego to autor izlaže, nije uvjet za vjerovanje.).

⁵⁹ Imam Hasan (a.) i Imam Husejn (a.)

Nasljednika. Poslanik (s.) je otvorio oporuku, pročitao je i rekao Džibrailu da on upute svoga Gospodara u potpunosti prihvata. Potom je Imam Ali (a.) otvorio poglavje oporuke koje je bilo namijenjeno njemu, pročitao ga je, djelovao je po njemu i preselio nakon što je sve nevolje koje su za njega bila predviđene podnio. Fatima (a.) je također ispunila svoje obaveze u skladu sa oporukom. Potom su slijedili Imam Hasan (a.) i Imam Husejn (a.), koji su ispunili propisane obaveze iz oporuke. Oporuka će ići preko ruku Imama (a.) dok ne stigne u posjed Dvanaestog, posljednjeg Imama (a.). On će se osvetiti za okrutnosti koje su njihovi neprijatelji nanijeli Ehlul Bejtu.

4.2 Drugo Svjetlo: Čestitost i moral Imama

Pravo džaferijsko vjerovanje (šiitska pravna škola) priznaje da Imam (a.) od djetinjstva pa sve do smrti posjeduje besprijekornu čestitost i da je sloboden od bilo kakvih, malih ili velikih grijeha. Ali ona grupa koja tvrdi da čednost nije neophodna karakterna osobina za jednog Imama, to čine na osnovu činjenice da su kandidati koje oni za ovu časnu poziciju spremaju godinama proveli u nevjerovanju prije nego što su prihvatili islam. Svaka osoba pri zdravom razumu zna da povjerenje jednoj osobi sa grijesnom prošlošću u stvarima religioznih reforimi ne može biti efektivna u usporedbi sa vodstvom jednog istinski časnog Imama. Zaista bi dopuštenje osobe prvog tipa u velikoj mjeri moglo dovesti do pobune u društvu. Kada bi jedna takva osoba bila skinuta sa svog položaja, jer se otkrilo da je izdavala štetna naređenja, to bi moglo voditi prema mimoilaženjima i rastavljanjima u društvu. Bez obzira kako su takvi predvodnici opasnost za društvenu strukturu. Primjer Jezida je jedan tipični primjer privremenog hilafeta koji je pao u njegove ruke, povod je bio za velike prijestupe i razvratnosti, ne samo od njegove strane i od njegovih pratilaca, nego se njegov negativni primjer raširio kao bolest u društvu. Zato je Allah naredio da su izabrani vezano za autoritet (Aula a-Amr) besprijekorni, bezgrješni (Masumin), kojima je pokornost vjernika obavezna. Zato je Allama Fahrudin al-Razi⁶⁰ u svom komentaru Kur'ana napisao da se Aula al-Amr odnosi samo na Masume i ni na koga više, a postoji propis da se isključivo oni moraju slijediti. Suprotno tome, poslušnost jednoj osobi koja odobrava zabranjene stvari je zabranjeno (haram). Allah ne naređuje da se bude pokoran nekome ko je sam grješnik, ali druge odvraća od grijeha.

Allah objašnjava ovu stvar u Kur'anu vrlo jasno na sljedeći način, tako što se obraća Poslaniku Ibrahimu (a.): "Moje obećanje neće obuhvatiti prijestupnike."⁶¹ Onaj, ko je sam jedan dan bio nevjernik, pripada stupnju prijestupnika (zalim). Zato je ljudima dovoljno da budu sa Sadikinima (iskrenima, u istini ostvarenima). A zaista, iskreni su Imami (a.)!

4.3 Treće svjetlo: Ajet o čistoći (Ajat at-Tahir)

⁶⁰ Fahrudin al-Razi (1149-1209 n.k.) bio je poznati duhovnjak i filozof iz Irana i poticao je iz Reja. Prije svega on je poznat po svojoj egzegezi Kur'ana.

⁶¹ Kur'an 2:124.

U pravilnim razmacima je pismeno zabilježeno da je ajet o čistoći objavljen kao počast Ehlul Bejtu, koji su poznati kao Aali al-Aba (ljudi pod ogrtačem, plaštom, također kao Ahl al-Kisa) i, prema nekoliko predaja, svi su Imami (a.) predmet ovog ajeta.

Iako je autor Kašafa pristran, detaljno je opisao događaj Mubahale⁶², kada je Poslanik (s.) pozvao kršćane od Nadžrena. Kršćani su tražili neko vrijeme, kako bi se oko ove stvari posavjetovali sa njihovim svećenikom. Svećenik je rekao da je Muhamed (a.) zaista pravi Poslanik i da im je predočio istinu. Ko god da Poslanika izloži proklinjanju, taj bi bio uništen. Ako bi se usudili na ovaj korak, to bi bilo katastrofalno za njihovu zajednicu. Ako svoju zajednicu žele da zaštite, morali bi otici i sklopiti primirje.

U jutro dogovorenog dana, Poslanik (s.) je napustio kuću sa ciljem Mubahele sa Imamom Husenjom (a.) u svojim rukama, Imam Hasan (a.) držao mu je prste desne ruke, a za njim su sljedili Fatima i Ali (a.). Tako je mala grupa došla na dogovorenog mjesto i Poslanik (s.) je rekao neporočnima da u momentu kada on bude molio protiv protivnika, svo četvero treba da kažu "amin". Kada je svećenik iz Nadžrana sa druge strane sagledao ovaj prizor, rekao je svojim ljudima: "O grupo kršćana! Ja pred svojim očima vidim takva lica pred čijom molitvom bi se brdo s mjesta pomjerilo! Ne upuštajte se s njima u obred zazivanja prokletstva, inače neće ni jedan kršćanin više na zemlji ostati!"

Zato su ovi ljudi došli Poslaniku (s.) i kazali mu da su odlučili da ne izvrše zazivanje prokletstva. Na to je Poslanik (s.) odgovorio: "Ako ne želite, po našem prethodno dogovorenom sporazumu, da izvedemo zazivanje prokletstva, onda prihvate islam. "Kršćani su se protivili da prihvate njegov prijedlog. Potom je Poslanik (s.) rekao: "U tom slučaju spremite se na suočavanje!" Oni kazaše: "Mi nemamo snage da se sa vama borimo i zato želimo primirje." Primirje je dogovoren pod uslovom da svake godine mora biti izdvojeno dvije hiljade Hilla u mjesecu Saferu i hiljadu u mjesecu Redžebu, kao i trideset oklopa visoke kvalitete po godini. Nakon primirja, Poslanik (s.) je rekao da kršćani nisu prihvatali sporazum i da su izabrali proklinjanje, nijedna osoba iz te grupe ne bi ostala na životu. Čak bi i ptice sa drveća njihovih šuma unutar jedne godine bile dokrajčene.

Autor knjige Kašaf citira Aišu – kako je Poslanik (s.) jednog dana ušao sa ogrtačem crne boje. Potom su došli Hasan i Husejn, Ali i Fatima (a.). On ih je prihvatio sve pod svoj ogrtač. Onda je Poslanik (s.) proučio ajet iz Kur'ana: "Allah želi, o Ehlul Bejte, da svaku nečistoću do vas odstrani i da vas potpuno očisti."⁶³

Autor Kašafa potom pita zašto je Poslanik (s.) na dan Mubahale poveo sa sobom iste osobe. Obično ljudi ne povlače svoje bliže i voljene srodnike sa sobom u tako riskantan poduhvat, prilikom kojeg postoji mogućnost da se izgubi život. Ali Poslanik (s.) je bio uvjeren u istinu svoga stajališta i on je znao kako je u ovom ajetu spomenuta čistoća, da su oni svi čestite osobe.

Malik, jedan od sunitskih Imama, piše u svojoj knjizi Muta: "Nakon objavljivanja ajeta o čistoći, Poslanik (s.) je njegovao jedan običaj u periodu od šest mjeseci svakoga jutra – na vratima Fatimine (a.) kuće, na putu u džamiju kada bi išao na sabah, zaustavio bi se i glasno

⁶² Mubahalla – samoproklinjujuća presuda (zazivanje prokletstva), jedna vrsta uzajamnog proklinjanja, kako bi odluku o sopstvenom stajalištu stavili u Božije ruke kao presudu.

⁶³ Kur'an 33:33

kazao: ‘Na namaz, o Ehlul Bejte, Allah želi svu nečistoću da od vas odstrani i da vas učini potpuno čistim.’”

Također, Sahih Abi Dawud je isti događaj prenio na sličan način. Anas Sahih Buhari (sv. 4), Sahih Muslim itd. su prenijeli od Aiše istu predaju. U Sahih Muslim, 4. tom, u poglavljju o kvalitetima Amir al-Muminina⁶⁴ citira se Saad ibn Wakas, da kada je objavljen ajet o proklinjanju (Mubahala), Poslanik (s.) je pozvao Alija, Fatimu, Hasana i Husejna (a.) i naložio im da dođu s njim pod ogrtač, pri čemu je Allahu rekao: “Ovo je moj Ehlul Bejt!” Abu Dawud prenosi od Ebu Seleme da je ajet o čistoći (33:33) objavljen u njenoj kući. Ona je rekla da su u to vrijeme Ali, Fatima, Hasan i Husejn (a.) sa Poslanikom (s.) bili pod istim ogrtačem. Ona (Ebu Seleme) je sjedila u blizini pored vrata kada je Poslanik (s.) Allaha molio: “O Allah! Ovo je moj Ehlul Bejt. Otkloni od njih daleko svaku nečistoću. Umm Seleme je otišla i pitala Poslanika (s.): “Nisam li ja jedna od tvog Ehlul Bejta?” Poslanik (s.) je odgovorio: “Ne! Ti si moja supruga. Tvoj ahiret će biti dobar!”

Slične predaje su u brojnim sunitskim knjigama zapisane. Ovdje ne znači samo prljavštinu kao npr. grijesi, nego sadrži i sve druge vrste slabosti i zla. Allahova je samozadana obaveza da će on Ehlul Bejt držati besprijeckorno čistim! Kako ove svete individue ne bi ispoljile ni jednu jedinu grešku. Potvrđena je historijska činjenica da svaki Imam (a.) javno insistira na tome da je on Imam toga vremena i da je od Allaha imenovan. Ovo potvrđuje da je njihov zahtjev ispravan, zakonit i tačan!

4.4 Četvrto Svjetlo: Odlike Ehlul Bejta

Ibn Babawaih citira iz pouzdanih izvora da je Imam Bakir (a.) rekao da je Poslanik (s.) zaključio: “Ljubav prema meni i mome Ehlul Bejtu priskrbit će vjernicima pomoći prilikom sedam događaja:

1. za vrijeme smrti.
2. u grobu.
3. za vrijeme proživljivanja.
4. kada budu prikazivana djela (nama al-amal).
5. za vrijeme ispita, djela (ba wakt al-hisab).
6. za vrijeme vaganja djela (ba wakt al-mizan).
7. na Sirat čupriji.”

Haris Hamadani je rekao da je jednom otišao kod Imama Alija (a.), koji ga je upitao: “O Haris! Šta je razlog tvoga dolaska?” Haris odgovori: “Mene je ovamo povukla želja da tebe vidim!” Imam Ali (a.) reče: “O Haris! Smatraš li me svojim prijateljem?” Haris odgovori: “Bez ikakve sumnje!” Imam Ali (a.) na to reče: “Haris! Kada se budeš nalazio u borbi sa smrću, vidjet ćeš da sam ti blizu. U tom momentu ću ti dati vodu sa izvora Kevser. Tvoje neprijatelje ću od tebe odstraniti. Ti ćeš se radovati da me vidiš kako prelazim Sirat čupriju sa zastavom u ruci (Lawa al-Hamd) ako Bog da (inšallah)!“

⁶⁴ vođa pravovjernih, titula Imama Alija (a.)

Ebu Hamza Simali je prenio od Imama Muhammeda Bakira (a.) da je Poslanik (s.) rekao Imamu Aliju (a.): "O Ali! Ko god da u srcu ima ljubav prema tebi, i čija noge drhti prilikom prelaska Sirat ćuprije, njegova druga noge će njegovo kretanje stabilizirati do momenta dok mu Allah omogući ulazak u Dženet."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ljubav prema Ehlul Bejtu odbija grijehu, kao što vjetar otpuše listove."

Imam Riza (a.) je rekao: "Poslanik (s.) je rekao da će se on zagovarati na dan obračuna za sljedeće grupe ljudi:

1. one koji su iskreno pomagali moj Ehlul Bejt.
2. one koji su im pomogli u vremenu nevolje.
3. one koji su Ehlul Bejt duboko u svome srcu doživljavali kao prijatelje.
4. one koji su se ozbiljno trudili da udalje nesreću od mog Ehlul Bejta."

Imam Riza (a.) je također rekao da je Poslanik (s.) kazao: "Neko ko je prijatelj mome Ehlul Bejtu, bit će Allahov prijatelj na sudnjem danu i neće imati straha toga dana."

U knjizi Basair ad-Daradžat se spominje da je Imam Džafer al-Sadik (a.) ispričao kako je Poslanik (s.) rekao Imamu Aliju (a.): "O Ali! Ja sam video svako dijete i svakog od raslog od mojih vjernika u kraljevstvu duša, video sam tebe i tvoje sljedbenike (šije) i molio za njihovo spasenje!" Imam Ali (a.) upita Poslanika (s.): "O Allahov Poslaniče! Molim te ispričaj mi o kvalitetima šija." Poslanik (s.) odgovori: "O Ali! Kada ti i tvoje šije ustanete iz grobova, njihova lica će sijati kao puni mjeseci. Briga i potištenost neće vam se približiti. Drugi ljudi će biti tužni, ali tvoja grupa će biti mirna i sretna u hladu nebeskog svoda. Drugi će biti zauzeti da polože opravdanja za svoja djela, a ti i tvoje šije ćete uživati u Dženetskim radostima."

Imam Riza (a.) reče da je Poslanik (s.) kazao: "Ko je god Alijev (a.) prijatelj, bit će na jednom mjestu na kojem su smješteni Poslanici na sudnjem danu. Alijevi (a.) neprijatelji će na danu obračuna biti tretirani kao Jevreji."⁶⁵

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao da postoji sedamdeset vrsta meleka na nebu: svaka vrsta meleka je u njenom broju veća nego ukupna ljudska populacija na svijetu. Svi ovi meleci vjeruju i potvrđuju naš Vilajet (Zastupništvo).

Šejh Tusi priča od Mejsem at-Tamara da je on jedne noći bio kod Imama Alija (a.), kada mu je Imam rekao: "Allah prosipa svoj blagoslov svakoga jutra na sve ljude na svijetu koji njeguju u svojim srcima ljubav prema nama. Ja sam sretan zbog toga da Allahovi blagoslovi dolaze do naših prijatelja! Sažaljenje zato za naše neprijatelje, da se smrkavanjem jednoga dana približavaju Džehenemu! Neprijateljstvo i prijateljstvo prema nama ne mogu se sastati u jednome srcu. Neko ko priznaje naše prijateljstvo treba da ga drži čistim, kao što se zlato drži čistim od nečistoće."

Imam Ali (a.) ispričao je Abi Abdullahu Džadiliji: "Ja ću ti pokazati da zbog tvojih dobrih djela ne treba da imaš strah na sudnjem danu. Za počinjene grijehu, Allah će odgovarajuću osobu baciti u Džehenem. "Kada je Abi Abdullah upitao o dobrim i lošim djelima, Imam Ali (a.) je rekao da su dobra djela ljubav prema Ehlul Bejtu, a grijesi neprijateljstvo koje ljudi gaje protiv Ehlul Bejta.

⁶⁵ Misli se na predaje o jevrejima koji su se neprijateljski odnosili prema muslimanima.

Selman priča da je jednog dana otišao kod Poslanika (s.) dok je također tamo došao i Imam Ali (a.). Poslanik (s.) je imao u ruci jedan kamenčić. Stavio ga je Imamu Aliju (a.) u ruku. Kamenčić je potvrdio dvostruko svjedočanstvo od "La ilah illallah, muhammadun rasulallah" (Nema Boga osima Boga i Muhamed je Njegov Poslanik). Potom je kamen potvrdio također vjeru u zastupništvo (Wilaja) Imama Alija (a.). Na to je Poslanik (s.) rekao da ko god posvjedoči da je Allah jedan jedini Bog, Muhamed (a.) njegov Poslanik i Ali (a.) njegov zastupnik (Wali), ne treba da ima strah da će otici u Džehenum.⁶⁶

Imam Riza (a.) prenosi od svojih predaka da su čuli od Poslanika (s.), koji je dobio informacije od dvojice velikih meleka, Džibraila i Mikaila, da je Allah rekao: "Alijev (a.) Vilajet je kao jedna tvrđava u kojoj je svako zaštićen od moje kazne."

Knjige svih škola bilježe kako je Poslanik (s.) rekao: "Kada bi svi ljudi bili jedinstveni po osnovu Alijevog (a.) Vilajeta, Allah ne bi ni stvorio Džehenum."

Anas prenosi od Poslanika (s.): "Allah će poslati grupu ljudi čija će lica zračiti svjetlošću na sudnjem danu, koji će sjediti na svjetlećim stolicama, svijetlim ogrtačima će biti ogrnuti. Oni će se nalaziti u hladu nebeskog svoda. Oni će sjediti u društvu Poslanika (s.), iako sami nisu poslanici. Oni će pratiti šehide iako sami šehidi nisu. "Potom je Poslanik (s.) još rekao, stavivši pritom svoju ruku na glavu Imama Alija (a.), ovi ljudi bit će njegove šije."

Šejh Tusi prenosi od Imama Rize (a.) da je Poslanik (s.) rekao Imamu Aliju (a.) kako će na Sudnjem danu Allah nakon upotpunjena obračuna od dobrih djela i grijeha ljudskih, Poslaniku (s.) dati ključeve Dženeta i Džehenema. Poslanik (s.) će predati ključeve Imamu Aliju (a.) i reći: "Nositelju kaleža sa izvora Kevser! Koga god ti želiš uvesti u Džehenum ili Dženet, možeš uvesti!"

Ibn Babawaih citira sa jednog pouzdanog izvora, koji je od Imama (a.) saznao da će na Sudnjem danu biti postavljen Minber. Imam Ali (a.) će po Allahovom naređenju na ovom Minberu sjediti. Jedan melek sa njegove desne strane će razglasiti da Imam Ali (a.) sjedi na Minberu i da će on najzaslužnije ljude poslati u Dženet. Melek sa lijeve strane će razglasiti da će ljudi koji su zasluzili kaznu, od Imama (a.) biti poslani u Džehenum.

Abdullah ibn Umar prenosi da je Poslanik (s.) Imamu Aliju (a.) kazao: "Kada dođe dan obračuna, o Ali, jahat ćeš na konju od svjetlosti. Na svojoj glavi ćeš nositi blješteću krunu. Svjetlo sa ove krune će tjerati oči da trepcu. Za to vrijeme će Allah oglasiti obavijest: "O Prijatelju moga Prijatelja (Muhamed Mustafa)! Gdje si ti?" O Ali, ti ćeš reći da si mu na raspolaganju! Potom će Allah reći: "O Ali! Ti si onaj ko je sudija, koji odlučuje, ko će da ide u Dženet a ko u Džehenum."

Imam Riza (a.) je pričao da je Imam Ali (a.) rekao kako je jednog dana sa Poslanikom (s.) sjedio u blizini Kabe kada se jedan stariji čovjek pogurenog tijela približavao Poslaniku (s.). Čovjek je držao štap u svojoj ruci, nosio crvenu kapu na glavi i bio je ogrnut vunenim ogrtačem. On je kazao Poslaniku (s.): "O Allahov Poslaniče (s.)! Molim te moli za mene da mi Allah oprosti!" Poslanik (s.) odgovori: "Tvoja očekivanja su beskorisna. Tvoja želja za oprostom ne može biti ispunjena." Kada je osoba otišla razočarana, Poslanik (s.) je upitao Imama (a.): "Jesi li prepoznao ovu osobu?" Imam Ali (a.) reče: "Ja nisam sposoban da ga svrstam." Poslanik (s.) je rekao: "To je bio prokleti šeđtan." Kad je ovo čuo, Ali se bacio na šeđtana, zgrabio ga je za vrat i bacio na zemlju. Šeđtan je uzviknuo: "O Abu al-Hasane (Ali)! Allah mi je dao odlaganje do sudnjega dana! Molim te nemoj me ubiti."

⁶⁶ Ovakve predaje su nekim učenjacima sumnjive, a neki drugi ih razumijevaju metaforično ili uvjetovanim na neke dalje uslove.

Selman priča da je jedanput šeđtan naišao na par ljudi koji su pričali loše o Imamu Aliju (a.). On je stajao u njihovoj blizini. Ljudi su pitali ko je on, a on im je odgovorio da je on Abu Marra. Ovi ljudi su ga upitali da li je on slušao o čemu razgovaraju. On je rekao: "Neka vas zlo zadesi! Vi pričate loše o vašem sopstvenom učitelju Aliju (a.)!" Ovi ljudi su ga upitali zašto je rekao da je Ali (a.) njihov učitelj. Šeđtan reče: "U skladu sa predajama vašeg Poslanika (s.), Ali (a.) je učitelj svih onih kojima je Poslanik (s.) učitelj. Alijevo (a.) prijateljstvo je Allahovo prijateljstvo a neprijateljstvo protiv Alija je neprijateljstvo protiv Allaha." Ljudi ga upitaše: "Da li si ti od Alijevih (a.) šija?" Šeđtan reče: "Ne, ali ja sam Alijev (a.) neprijatelj, i ja sam prisutan u potomcima njegovih neprijatelja." Ljudi ga upitaše: "O Abu Marra! Možeš li neke Alijeve (a.) odlike pobrojati?" Šeđtan uzvrati: "O grupa osoba koje su zastranile! Vi ste postali heretici. Ja sam bio zauzet time da se molim sa nekoliko ljudi na zemlji dvanaest hiljada godina, kada su ovi ljudi uništeni od Allaha. Ostao sam potpuno sam. Ja sam protestirao kod Allaha zbog moje usamljenosti. Allah me iz svoje dobrote podigao u Dženetski svod, gdje sam bio zauzet sa melecima da klanjam dalnjih dvanaest hiljada godina. Jednog dana dok sam bio zauzet klanjanjem Allahu, primijetio sam kako jedno svjetlosno zračenje prođe pored mene. Meleci su popadali (pali na sedždu) i rekli su da to svjetlo dolazi od jednog velikog Poslanika. Obavijest dođe od Allaha: "O moji meleci! Svjetlo koje ste vidjeli je od moga Valija, Ali ibn Ebu Taliba (a.)"

Ebu Hurejre prenosi da je neko došao Poslaniku (s.) i rekao kako je jedan siromah otišao za Kinu. Iz Kine se vratio sa takvim bogatstvima da su ljudi iz grada počeli da mu zavide.

Poslanik (s.) reče: "Može li ovaj prolazni svijet lude potaknuti da jedni drugima zavide? Ovdje sjedi osoba koja je stekla takva bogatstva na kojima su mu zavidni i sami meleci na nebeskome svodu."

Primijetili smo da je jedan ensarija⁶⁷ došao Poslaniku (s.). Poslanik (s.) je rekao: "Ovaj čovjek je iskupio veliku količinu imetka i jedan dio svog bogatstva odložio na visokom Allahovom prijestolju. Čovjek će dobiti toliku nagradu da kada bi se razdijelila među stanovnicima nebesa i zemlje, svi grijesi bi im bili oprošteni i ulazak u Dženet bi za njih bio obavezan!"

Sljedbenik je pitao osobu: "Koje dobro djelo si danas učinio da si zasluzio tako visoku nagradu?" Čovjek reče: "Napustio sam kuću zbog važnog posla. Na putu sam mislio da sam zakasnio po pitanju te stvari i da je neću moći privesti kraju. Najednom imao sam ideju da umjesto da slijedim sopstvenu zadaću, zauzvrat mogu nešto dobro da uradim. Zato sam otišao kod Imama Alija (a.) kako bih ulovio jedan pogled na Njegovo blistavo lice. Naime, poznata mi je predaja od Poslanika (s.) da je jedan pogled na Alijevo (a.) lice kao obavljanje jednog namaza."

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Nema sumnje! Kod Allaha, gledanje u Aliju je kao obavljanje namaza! Ti si otišao od kuće u potrazi za bogatstvom, a umjesto toga otišao si kod Alije (a.), kako bi svoje oči usmjerio na njegovo sveto lice sa znanjem i namjerom da je to kao obavljanje jednog namaza. Budući da je tvoje djelo praćeno čistoćom srca, zasluzio si Allahovu nagradu. Kada bi cijeli svijet bio od zlata i sve ti se udijelilo, to ne bi bilo ravno nagradi koju čovjek stekne kada čovjek svoje oči usmjeri prema Alijevom (a.) licu!"

⁶⁷ Pomoćnik iz Medine.

4.5 Peto svjetlo: Namaz i ljubav prema Ehlul Bejtu

Ispravnost namaza je ovisna o vjerovanju u Dvanaest Imama (a.). Svaki namaz bez ovog vjerovanja je uzaludan. Zaista bilo koja količina namaza bez ljubavi prema Poslanikovm Ehlul Bejtu ima negativne posljedice.⁶⁸

Ibn Babawayh prenosi od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je jedna osoba koja se podvrgava obziru svojih djela na Sudnjem danu, najprije mora posvjedočiti vjerovanje u Vilajet (zastupništvo) Imama (a.), prije nego što bude odgovarao za svoje namaze (salat), postove (saum), zekat (nužno izdvajanje) i hodočasništvo (Hadž). Ako neko u momentu svoje smrti vjeruje u Ehlul Bejt, njegovo poštivanje Furu-ad-din⁶⁹ religioznih praksi, koje su ovdje spomenute, za Allaha je prihvatljivo.

Imam (a.) je kazao da je Džibrail došao Poslaniku (s.) i rekao: "Allah ti šalje svoje pozdrave i kaže da je On Zemlju i Nebo i Ibrahimovo mjesto (Makam al-Ibrahim) stvorio. Čak i ako čovjek moli, dok se kod Ibrahimovog mesta nalazi na vratima Kabe, i to radi čitav život, ili čak na dan na koji je čitav univerzum stvoren sve do Sudnjega dana, i pri tom ne nosi ljubavi prema Ali ibn Ebu Talibu (a.) u svome srcu, neće postići da uđe Dženet."

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) priča da je Poslanik (s.) rekao da je neko sa dobrim djelima koja su u obračunu jednaka djelima sedamdeset Poslanika i pri tome nema ljubav za Ehlul Bejt, nikada mu od Allaha neće biti dozvoljen ulazak u Dženet. Imam (a.) je svoje sljedbenike također pitao: "Recite mi, koje mjesto je najsvetije?" Sljedbenici rekoše: "Imam (a.) zna bolje!" On reče: "Najsvetije mjesto je Makam al-Ibrahim. Ali ako neko sa životnim vijekom dugim slično kao Nuh sjedi na tom mjestu i klanja, ali pri tom nema vjeru u naš Vilajet, njegovi namazi će biti beskorisni i uzaludni.

Sljedeća predaja priznaje se u svim školama, naime da "neko ko ne priznaje Imama (a.) svoga vremena, umire kao nevjernik. Zato je za svakog muslimana znanje o Imamu apsolutno neophodno.

4.6 Šesto svjetlo: Kvalitete (Osobine) Imama

Pošto je zajednica ovisna o pravilima vjerovanja i društva, važno je da je Imam (a.) upućen u poznavanje zakona i nadležnosti. On treba da posjeduje potpuno znanje po osnovu muhkam (sigurnog), mutašabih (dvosmislenog), mudžmi (apstraktnog), mufasil (detaljnog), nasih (aktuelnog po osnovu onoga što je izmijenjeno) i mansuh (uzdignutog) ajeta Časnog Kur'ana.

⁶⁸ Mišljenje autora nije reprezenatativno za šije 21. vijeka. Posebno je imam Homeini stavljao veliki naglasak na jedinstvo muslimana i povezivanje. Isto potkrepljuje sljedeća izreka Imama Homeinija: "Osoba koja klanja bilo kako bolja je od osobe koja ne klanja nikako."

⁶⁹ Religijske grane (Fur-ad-din) su po pravilu džaferijske pravne škole, čiji su temeljni principi muslimana sadržani iz postupaka koji su imenovani spominjanjem u Časnom Kur'anu. Nasuprot religijskog korijena (Usul-ad-din), koji svako mora unutar sebe ispuniti, oponašatelj slijedi (Mukalid) u dijelu religijskih grana pravne odluke (Fatwa) jednog uzora kojeg se slijedi. Kod religijskih grana radi se o deset principa djelovanja: obredna molitva, post, zekat, izdvajanje petine (Hums), Hodočasništvo, napor/trud/borba (Džihad), naređivanje dobra i odvraćanje od zla, svjedočenje ljubavi (Tawalla), odricanje (Tabarra).

On mora biti obrazovani učenjak predaja Časnog Poslanika (s.) njegovog odgoja na svim poljima znanja i učenja. Imam (a.) treba da ima uzoritu hrabrost, kako bi bio sposoban da se suprotstavi neprijateljima vjere. Imam (a.) treba da bude izvrstan u poučavanju svojih sljedbenika, jer je nepoželjno da jedan student ima više znanja od svog mentora i da je neznačica bolje informisana od učenjaka. Zato Allah kaže u Časnom Kur'anu: "Pitajte posjednike znanja, ako vi ne znate."⁷⁰

Ovo je razlog zašto je Allah Ademu (a.) dao prednost u znanju u odnosu na Meleke i naredio im da mu učine sedždu. Vezano za znanje, Allah u časnom Kur'anu postavlja pitanje: "Jesu li isti oni koji znaju i oni koji ne znaju?"⁷¹ (Kur'an 39:9)

Također je potrebno da je Imam upućivač, mentor, superioran i savršenog znanja, kako bi sljedbenicima pokazao pravi put. Imam je zastupnik Poslanika (s.) i njegov nasljednik. Zato je zadat Imama, kao i onaj Poslanika, da ispravno vodi njegov Umet (zajednicu). Ako Imam ne posjeduje potpuno znanje, možemo pretpostaviti u kakvoj dilemi se zajednica može naći! Imam Riza (a.) kaže da postoje određene karakteristike po kojima se može prepoznati Imama:

- Najučeniji je u svome vremenu.
- Najbogobojazniji je.
- Najnježniji je i najstrpljiviji.
- Niko mu nije ravan po hrabrosti i velikodušnosti.
- Najviše je angažiran u obavljanju namaza.
- Na prirodan način je rođen obrezan.
- Rođen je potpuno čist.
- Ima sposobnost da vidi šta se nalazi iza svojih leđa bez da se okreće.
- Njegova sjena ne pada na tlo.
- Pri rođenju on stavlja svoje ruke na tlo i uči svjedočanstvo: "la ilaha illallah muhammadun rasulullah."
- Nema loše noćne snove (ihtilam). Nema noćne more.
- Iako njegove oči spavaju, oči njegovog srca su uvijek budne.
- On će biti informisan preko snova o budućim događajima.
- Meleci razgovaraju sa njim.
- Poslanikov oklop će mu odgovarati kao saliven.
- Niko nije video njegov urin i fekaliju.
- Njegovo tijelo ostavlja miris koji miriše ljepše nego mošus.
- Ljudi će biti voljni da za njega daju svoje živote.
- On je prema vjernicima srdačniji nego njihovi roditelji.
- Najvelikodušniji je i najpriјатniji.
- Svojim sljedbenicima je uzor uvijek u svemu.
- Šta god da svojim sljedbenicima kaže da ne rade, sam se od toga drži podalje.
- Njegove molitve su tako efektivne da kada bi on to želio, kamenje bi počelo da se mrvi.
- Sva Poslanikova oružja su u njegovom posjedu.
- On će biti nositelj dvosjekle sablje (Zul Fikar).
- On će imati dokument u kojem su zabilježena imena njegovih prijatelja i neprijatelja.

⁷⁰ Kur'an 16:43

⁷¹ Kur'an 39:9

- On će biti reprezent ili interpretator od Džafr Akbara i Džafr Asghara, izvještaja od svih prošlih, sadašnjih i budućih događaja.⁷²
- On će posjedovati Sahifa al-Fatima.⁷³
- On će posjedovati Ilm al-Ladunni (Znanje preko Božanske inspiracije), tako da neće trebati mentora ili učitelja, koji ga nečemu uči.

Kulajni priča da je Imam Muhamed Bakir (a.) naveo karakteristike jednog Imama:

- Imam je od rođenja čist i na prirodan način obrezan.
- Odmah nakon rođenja, Imam je stavio svoje obje ruke na tlo i izgovorio svjedočenje, da nema Boga osima Allaha i da je Muhamed (a.) njegov Poslanik.
- Imam neće imati vlažne snove.
- Imamove oči srca nikada ne spavaju.
- Imam nikada ne zjeva.
- Imam može da vidi stvari iza svojih leđa, isto kao što ih vidi ispred sebe, bez da mora okrenuti svoje lice.
- Poslanikov oklop odgovara Imamu tačno.
- Imam razgovara sa melecima.

Humajri priča u svojoj knjizi "Karb al-Asnad" da je Abu Nasir jednom otišao kod Imama Muse Kazima (a.) i pitao ga: "Kako čovjek može da identificira jednog Imama?" Imam (a.) odgovori: "Prva karakteristika jednog Imama je da od svog oca mora biti nominiran za nasljednika kao znak Imam al-Hudžat (ispunjeno dokaza) ili neophodno ispunjenje. To je isti način kao što je Poslanik (s.) Imama Alija (a.) nominirao za svog nasljednika. Druga karakteristika jednog Imama je da je sposoban dati odgovore na sva pitanja koja mu se postave i ima sposobnost da da odgovor na pitanje prije nego mu se postavi. Imam može odgovoriti na pitanje na jeziku onoga ko pita."

Potom je Imam (a.) rekao: "Sjedi, da ti mogu pružiti dokaz moga Imamata." Za to vrijeme, došao je jedan Perzijanac iz Horasana i postavi mu pitanje na arapskom. Imam mu je odgovorio na perzijskom, maternjem jeziku ovoga čovjeka. Čovjek iz Horasana reče: "O sveti Imamu! Ja sam svoje pitanje postavio na arapskom, pošto sam mislio da ti možda ne govorиш perzijski! Ali ti govorиш perzijski bolje od mene!" Imam (a.) reče čovjeku: "Kada ti ne bih mogao odgovoriti na tvom jeziku, tada bi ti bio meni superioran; kako bih onda mogao biti tvoj Imam ako ne govorim tvoj jezik?" Potom reče Imam (a.): "O Abu Muhamed, jezik bilo koje osobe Imamu nije stran. On pozna jezik životinja, ptica i svih živih stvorenja. Imam može biti identificiran na osnovu ove karakteristike. Ako neko tvrdi da je Imam, a nema ovaku pojavu, izgled, onda on nije Imam."

Abu Besir priča da je on Imama Rizu (a.) pitao o znaku jednog Imama. Imam (a.) odgovori: "Prvi znak Imameta je da je posjednik službe sin jednog Imama. On je svim svojim savremenicima u znanju i obrazovanju superioran. Poslanikov (s.) oklop je u njegovom

⁷² Al-Džafr je ime jedne mistične knjige, koju je Poslanik (s.)

prosljedio dalje na dvanaest Imama (a.). Prvi koji je od Poslanika (a.) dobio je njegov nasljednik Imam Ali (a.). Danas ta knjiga treba da se nalazi kod Imama Mehdija (a.). Knjiga se sadrži od dvije kutije (jedna veća i jedna manja), u kojima se također nalaze knjige prijašnjih Poslanika (s.), tako da postoji sličnost sa svetim kovčegom. U njoj treba da se nalazi i Fatimina knjiga. U kutijama je sadržano vanjsko i tajno znanje, kojem je poučen Ehlul Bejt (a.)

⁷³ Fatimina knjiga (Mushaf Fatima), također poznata i kao Sahifat-ul-Fatimiyya, zbirka je molitvi, životnih mudrosti, oporuka, savjeta, upozorenja, priča i anegdota, ali u njenoj potpunoj formi nije više poznata.

posjedu i pristaje mu tačno. On posjeduje zastavu koju je koristio Poslanik (s.). Imam Ali (a.) je rekao: "Poslanik me poučio hiljadu poglavlja i od svakog poglavlja mi je jasno pokazano dalnjih hiljadu poglavlja."

Imam (a.) je rekao ponad toga još: "O Abu Muhammed! Ja imam Džamiah." Ja ga upitah: "Šta je Džamiah?" Imam (a.) odgovori: "Džamiah je jedan dokument, koji je Imamu Aliju (a.) izdiktirao Poslanik (s.). Sadrži detalje o svemu što je za vjernika dozvoljeno (halal) i zabranjeno (haram)." Potom reče Imam (a.): "Mi imamo Musaf al-Fatima (Fatimina knjiga). Ova knjiga je tri puta opširnija od Časnog Kur'ana, i sadrži, pored Kur'ana, sve informacije o prošlosti i budućnosti."

Abu Basir reče: "Priča se od Hammad ibn Osman, da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao da će se Zindici (licemjerni poklonici vatre, ateisti) pojaviti godine 128. Ja sam o tome čitao u Sahifi al-Fatima." Potom je Abu Basir pitao: "Šta je Sahifa al-Fatima?" Imam (a.) reče: "Kada je Poslanik (s.) otišao sa ovoga svijeta, Fatima (a.) je bila jako tužna i neutješna. Većinu vremena je tugovala. Kako bi je utješio, Allah je poslao jednog Meleka, koji joj je pričao događaje koji će se u budućnosti dogoditi. Kada je Melek nastavio sa pričanjem, Imam Ali (a.) je bilježio to. Ovaj sadržaj se naziva Sahifa al-Fatima. Ova knjiga ne sadrži instrukcije o halalu i haramu, ali sadrži opise događaja, koje budućnost sprema."

Imam Džafer al-Sadik(a.) kaže Abu Jahja-u: "O Abu Jahja! Allah nas je nagradio jednim visokim statusom! Svake noći Petkom Allah dozvoljava Poslanicima prošlim i tvome sadašnjem Imamu da posjete nebeski svod! Kada se nađu na nebeskom svodu, obave dva rekata namaza tamo na svakoj stanici. Oni stiču veoma mnogo znanja tokom svoje posjete. Također se tvoj Imam vraća sa zalihom novostečenog znanja."

Sajf Tammar priča da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "Kada bih bio zajedno sa Musaom (a.) i Hidrom (a.)⁷⁴ oni bi priznali da sam ja bolje informisan nego njih dvojica.

Imam (a.) je još rekao: "Džibrail je došao Poslaniku (s.) i dao mu dva šipka. Poslanik (s.) je pojeo jedan, a drugi prepolovio na dvije porcije. Jednu polovicu je pojeo on a drugu polovicu je dao Imamu Aliju (a.) da pojede. Potom je rekao: "O Ali! Znaš li nešto o ovome šipku? Jedna polovina od koje nisi dobio porciju da jedeš sadrži Poslanstvo. Ali drugi dio, koji smo podijelili, sadrži znanje." Pripovjedač upita Imama (a.): "Kako je Ali (a.) bio partner u znanju s obzirom na Poslanika?" Imam (a.) odgovori: "Allah Poslaniku nije podario znanje koje nije prenio na Aliju! Čije znanje je opet došlo nama Imamima!"

Onda je Imam (a.) dodao: "Kada su Musa i Hidr htjeli da krenu odvojenim putevima vodenog ušća, primijetili su jednu pticu. Ptica je kapnula jednu kap vode u pravcu istoka, jednu u pravcu zapada, jednu u pravcu neba i jednu na zemlju, potom još jednu u rijeku. Obojica su se čudili oko ove zagonetke. U tom momentu ispliva jedan lovac iz rijeke i objasni Musau (a.) i Hidru (a.) da je ptica htjela da izrazi da će u posljednjoj epohi postojati Poslanik (s.) koji će posjedovati znanje istoka, zapada, zemlje i neba. Ptica je petu kap pustila u rijeku, da demonstrira da znanje Poslanika (s.) slobodno teče kao riječna voda. Ovo znanje će biti u posjedu Poslanikovog (s.) zastupnika i rođaka. Nakon što je ovo ispričao lovac ponovo nestade."

Imam Džafer al-Sadik(a.) reče: "Ja posjedujem znanje Allahove knjige od početka do kraja. Kur'an koji posjeduje informacije o Zemlji i Nebu, o prošlosti i budućnosti, čvrsto je u našim rukama. Mi imamo znanje o svim stvarima!"

⁷⁴ (Al-Hidr (a.) znači "zeleni" i jedna je mnogo diskutirana pojava iz Časnog Kur'ana, čije ime se vraća na boju njegovog turbana. Jasno je da se on u 18. suri u 66. ajetu pojavljuje kao učitelj Poslanika Musa (a.), pri čemu je posljednji isključivo njega tražio. Hidr (a.) posjeduje znanje koje Musa (a.) nema i stoga čini djela koja Musa (a.) ne može da razumije, dok nije dobio rješenje.

Potom Imam (a.) reče: "Allah je Isau (a.) podario dva velika Imena (Ism Azam), koji mogu prouzrokovati čuda koja su Njemu pripisana. Allah je Musaa (a.) poučio četiri velikim Imena, Ibrahima (a.) osam, Nuha (a.) petnaest i Adema (a.) dvadeset i pet. Postoji ukupno 73 velikih Imena a naš Poslanik (s.) je obaviješten o 72. Postoji jedno veliko Ime, čije znanje Allah ne dijeli ni sa kim!"

Imam Ali an-Naki (a.) je rekao da Allah posjeduje 71 veliko Ime, od kojih je jedno bilo poznato Asif ibn Barchijj, preko koga je on mogao Belkisino prijestolje (Kraljica Sabe) u jednom trenutku da dohvati. "Mi Ehlul Bejt imamo znanje o 72 velika Imena! Postoji jedno veliko Ime, o kome niko drugi osim Allaha nema znanje.

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da je Musaov (a.) štap bio kod Adema (a.), onda je otisao dalje Šuajbu (a.) a potom do Musa (a.). Štap je sada u našem posjedu. On je još uvijek zelen i svjež, kao da je upravo odvojen od drveta. Kada se s njim razgovara, štap odgovara. Ovaj štap će doći do posljednjeg Imama (a.), od ruke do ruke. Posljednji Imam (a.) će štap baciti protiv neprijatelja i on će se pretvoriti u zmiju i progutati ih."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Musaove (a.) ploče i štap su kod nas. Mi smo Poslanikovi (s.) nasljednici."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Kada se posljednji Imam (a.) pojavi u Meki, naredit će se da nijedna osoba ništa jestivo ne treba sa sobom da nosi. Imam (a.) će na leđima svoje kamile nositi ploču Musaovu (a.). Uz pomoć ove ploče hrana i druge neophodne stvari će biti dostupne, kada to bude potrebno."

Mufazal kaže da ga je jednog dana Imam Džafer al-Sadik (a.) pitao: "Znaš li šta je bila Jusufova (a.) odjeća?" Mufazal izrazi svoje neznanje o tome. Imam (a.) reče: "Kada je Nimrus Ibrahima (a.) bacio u vatru, Allah je poslao odjeću za njega. Ovu odjeću nije oštetila niti ekstremna vrućina niti hladnoća. Ibrahim (a.) je ovu odjeću za vrijeme svoje smrti proslijedio Ishaku (a.). Potom je stigla do Jakuba (a.), koji je je dalje predao svome sinu Jusufu (a.). Ovo je bila ista odjeća, koju je Jakub (a.) mirisao i rekao da je mirisao miris svoga sina Jusufa (a.). Mufazal upita Imama (a.): "I onda, na koga je potom prešla odjeća?" Imam (a.) reče: "Odjeća je onda prelazila onima koji su zaslužili: Ehlul Bejt! Sad je kod nas sa svim ostalim svetim relikvijama, naime Kovčeg Zavjeta od Beni Israila, Poslanikovo (a.) oružje i oklop itd. Onaj ko posjeduje ove stvari je zastupnik i nasljednik Poslanika (s.). O Mufazal! Poslanikov (s.) zastupnik je onaj koga posjećuju Meleci. Ovi Meleci obavljaju svoj namaz, tako što iza njega stoje. Meleci će štiti Zastupnika od zlih neprijatelja. Meleci informišu zastupnika o kraljevima, koji će umrijeti i onima, koji će se popeti na prijestolje!"

Sadr Sairifi priča da je Imam Muhamed Bakir (a.) njemu naredio da za neke potrepštine ode u Medinu. Još uvijek je bio na putu kada ga je sustigao jedan čovjek i dao mu pismo sa svježim pečatom. On otvorio pismo i primijetio da je bilo od Imama (a.). Pismo je sadržavalo aktuelne informacije za njega. On se čudio tome kako ga je prenosilac pisma tako brzo stigao pošto je on već značajnu udaljenost prevadio do njegovog cilja. Potom je pomislio da kurir mora da je melek, kako bi ga mogao tako brzo sustići sa porukom od Imama (a.). Prilikom njegovog povratka upitao je Imama (a.): "O moj Učitelju! Jesi li mi pismo poslao preko jednog meleka? On odgovori: "Ne, to je bio džin koji nam u osnovi stoji na raspolaganju!"

Ebu Hamza Simali priča da je jednom Imam Džafer al-Sadik (a.) putovao na pola puta između Meke i Medine, kad je ugledao nekog psa kako se kreće u njihovom pravcu. Kada im se približio, video je da je to ptica. Iznenaden zbog toga, upitao je Imama (a.): "O moj učitelju, šta je ovo? On odgovori: "Ovo je džin, koji prenosi vijest o Hišamovoj smrti."

Kulajni prenosi od Saad Askafa da je on otišao kod Imama Muhameda Bakira (a.). Kada je upravo htio da pođe od njega, Imam (a.) mu je rekao: "Sačekaj jedan momenat!" U međuvremenu, par visokih ljudi žućkastih lica je ušlo kod Imama (a.). Upitah Imama (a.): "Ko su ovi ljudi?" Imam (a.) reče: "Ovo su džini, tvoja braća u vjeri. Oni su ovamo došli da pitaju za pojašnjenja o dozvoljenim i zabranjenim stvarima."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao jednog dana kada je Imam Ali (a.) sjedio na mimberu u Kufskoj džamiji, jedna zmija je prešla prag džamije. Ljudi su pokušavali da je ubiju, ali Imam Ali (a.) ih je spriječio u tome. Zmija dođe u blizinu mimbera, podiže se i pozdravi Imama (a.). Imam (a.) je upita za razlog njenog dolaska. Ona reče: "O učitelju! Ja sam Umar ibn Osman. Mog oca ste imenovali vođom džina. On nije više među nama. Pred njegovo preseljenje zamolio me da dođem tebi kako bih preuzeo tvoje upute." Imam Ali (a.) reče: "Savjetujem ti da budeš bogobojazna! Također, određujem da ti preuzmeš mjesto tvoga oca i zadatke vrhovnog vođe džina da dalje vodiš." Pripovjedač upita Imama Muhameda Bakira (a.), da li Umar ibn Osman stalno njemu dolazi, kako bi mu bio poslušan?" Imam (a.) odgovori: "Da!" Numan ibn Bašir priča da je on jednom nakon posjete kod Imama Muhameda Bakira (a.) u Medini bio u povratku na putu prema Kufi zajedno sa Džabir ibn Jazid Džufijem i drugim ljudima. Na putu su primijetili kako se jedna vrlo visoka osoba njima približava iz suprotnog pravca. Osoba je dala Džabiru jedno pismo sa svježim pečatom. Džabir je poljubio pismo, uzeo ga, otvorio ga i počeo da čita. Nakon što je pismo pročitao, Džabir je imao jako tužan izraz na licu. Nakon što smo stigli u Kufu, otišao sam u Džabirovo mjesto boravka. Našao sam ga kako hoda ulicama i zajedno sa jednim dječakom sa ulice skače na štapu od bambusa, pri čemu je vikao da je Mensur postao Emir Kufe. Džabir me pogleda, ali me ne pozdravi i ništa mi ne reče. On recitira par stihova i ode da se igra sa dječakom. Ljudi su izražavali zabrinutost zbog toga da je Džabir postao lud.

Nakon nekoliko dana, Hišam ibn Abdul Malik je donio naređenje od vladara Kufe da se Džabira pogubi i da mu pošalju njegovu glavu. Vladar Kufe je naložio ljudima da identificiraju Džabira. Ljudi kazaše: "Džabir je jedan ugledni učenjak, pripovjedač predaja i više puta je obavio Hadž. Ali momentalno je izgubio svoju mentalnu ravnotežu i postao je lud!" Vladar Kufe reče: "Elhamdullillah! Onda mi nije obavezno da ga sada pogubim!" Nekoliko dana nakon ovoga događaja, Mensur je imenovan za vladara grada Kufe i Džabirovo predskazanje se obistinilo.

Poslanik islama (s.) je rekao: "Allah drži spremnim dvije vrste znanja, jedno je za njega samog, kojem niko drugi nije poučen. Druga vrsta učenja je ona koja je prenesena Poslanicima (s.) i melecima, koje isto tako nama dolazi."

Autentične predaje po izjavama Imama (a.) je da su Tora poslanika Musa (a.), Biblija poslanika Isa (a.), Zebur (Psalmi) Poslanika Davuda (a.), Knjiga Ibarhimova (a.) i knjige drugih poslanika (a.) kod Imama (a.). Imami (a.) recitiraju knjige Poslanika (a.) onoga vremena i upućeni su sa njihovim komentarima i intrepretacijama.

Džawaria ibn Mušir priča da se on zajedno sa drugima i Imamatom Alijem (a.) vratio nakon bitke sa odmetnicima (Haridž). Kada je bio u blizini Babilona, Imam Ali (a.) je rekao: "Bježite sa ovog mjesta! Ovo je mjesto na koje je Allah tri puta prokletstvo spustio, i to je zemlja u kojoj je najprije počelo pagansko moljenje!"

Imam Ali (a.) je kazao da ističe uskoro vrijeme poslijepodnevnog namaza (Asr), iako su bili još uvijek na rubnom djelu Babilona. I mi smo jako požurili, ali sunce je zašlo na zapadu, prije

nego što smo naš namaz obavili. Tako da je vrijeme i kindija namaza bilo prošlo. Ipak, Imam (a.) je rekao ljudima da uzmu abdest za namaz. Džawaria je bio začuđen kada je video kako Imam Ali (a.) prstom pokazuje na Sunce koje je zašlo na horizontu – vratio ga je kako bi mi mogli za njim obaviti i kindija namaz. Odmah potom, Sunce je ponovo zašlo i na nebu su zasjale zvijezde. Imam Ali (a.) reče: "O Džawaria, ne budi tako iznenađen! Allah je kazao: "Slavljeni neka je Njegovo Ime, Gospodara Veličanstvenog. Tako sam ga nazvao Njegovim Velikim (Azim) Imenom. Zbog mene je učinio da Sunce ponovo vrati nazad!"

Safar priča da je on zajedno sa drugima u pratnji Imama Alija (a.) stigao u mjesto po imenu Akil. Tamo su našli jedno suho i uvenulo drvo. Imam Ali (a.) je dodirnuo drvo i rekao: "Vrati se po naredbi Allaha u tvoje izvorno stanje!" Odjednom je drvo položilo svježe grane i plodove u obliku guave. "Sljedećeg dana, kada smo pogledali drvo, ono je bilo svježe i zeleno", kazao je Safar.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je Imam Hasan (a.) bio na putu prema Meki za Umru (malo hodočašće). Jedan od Zubejrovih sinova je putovao sa njim. Oni su putovali neko vrijeme u hladu drveta. Zubjerov sin reče: "Kako jako želim da drvo da plodove kako bismo ih mogli jesti!" Imam Hasan (a.) ga upita: "Želiš li zaista da jedeš plodove?" Zubjerov sin reče: "Da, učitelju! Imam želju da jedem plodove." Imam Hasan (a.) podiže svoje ruke prema nebu i zamoli. I ja vidjeh odmah da je drvo bilo ispunjeno plodovima! Jedan od vođa Kamila reče: "Kakva čarolija, da se pojave plodovi na suhom drvetu!" Imam (a.) reče: "Nemoj to zvati čarolijom. Allah je uslišio molitve Poslanikovog sina!"

Salman ibn Halid priča, da je on zajedno sa drugima bio na putu sa Imamom al-Sadikom (a.). Oni su došli u blizinu isušene palme hurmi. Imam (a.) naredi drvetu: "O drvo, po Allahovom naređenju pusti nas da probamo tvoje plodove!" Drvo je odmah donijelo sočne plodove, koji su padali na tlo. Svako iz grupe je jeo dok se nije zasitio. Abdullah Balki reče: "O Sine Poslanika (a.)! Događaj o Merjemi (a.) koji smo čuli, danas smo svojim očima vidjeli!"

Hasan ibn Abdullah je htio da mu Imam Musa Kazim (a.) pokaže njegovo čudo. Imam (a.) je primijetio da postoji jedno drvo u blizini. Zamolio je Hasana da ode u blizinu drveta i da mu ispriča da Imam (a.) od njega (drveta) očekuje da mu dođe. Hasan je učinio kako mu je rečeno. Drvo je razdvojilo površinu zemlje gdje su se držale njegove žile i brzo pođe u susret prema Imamu (a.). Imam (a.) naredi drvetu da se vrati ponovo na svoje prethodno mjesto, što ono također učini!

Hasan priča od Abu Basira da je jednog dana bio kod Imama Muhameda Bakira (a.), kada ga je on pitao: "O učitelju! Da li si ti Poslanikov (a.) zastupnik?" Imam (a.) odgovori: "Nema sumnje! Ja sam Poslanikov nasljednik (a.)." Abu Besir reče: "Poslanik (s.) je bio nasljednik bivših Poslanika (s.) i sjedinio je sve njihove karakteristike u sebi. Isto tako bi trebale ove karakteristike također biti u tebi objedinjene!" Imam (a.) reče: "Nema sumnje da to i jesu!" Abu Besir upita: "O Imame (a.), možeš li umrlog oživjeti i također očima slijepog svjetlo vida podariti?" Imam (a.) odgovori: "Da! Po Allahovom naređenju takve stvari se mogu dogoditi." Potom Imam (a.) pozva Abu Besira ka sebi i dodirnu njegove oči prstima. Vid oba oka je bio momentalno uspostavljen. Imam (a.) ga upita: "Želiš li ponovo uspostavljeno svjetlo vida zadržati ili želiš da se vratiš u svoje prethodno stanje, kako bi s pravom mogao ući u Dženet?" Abu Besir reče: "Želim nazad u moje prijašnje stanje!"

Ali ibn Mugira kaže da je Imam Musa Kazim (a.) bio na Mini kada je prošla jedna žena koja je sa svojom djecom žalila smrt njihove krave. Imam (a.) je upita za razlog njihove brige. Žena reče: "Moja djeca su polusiročad, a krava je bila jedini izvor prihoda za nas." Imam (a.) reče:

“Trebam li za teba da kravu ponovo vratim u život?” Žena reče: “Da.” Imam (a.) obavi dva rekata namaza, ode do krave, udari je i reče: “Podigni se sa Allahovom dozvolom.” Krava oživi. Kada je žena ovo vidjela, glasno je viknula: “Ti si, bez ikakve sumnje, kao Isa ibn Merjem (a.)!” Imam (a.) nestade diskretno u masi ljudi kako bi izbjegao pažnju ljudi.

Davud ibn Kesir priča da je jednom sa svojom ženom napustio kuću kako bi vidio Imama Džafer al-Sadika (a.). Na putu tamo, njegova žena je umrla. On je otišao do Imama (a.) i obavijestio ga o tragičnom slučaju. Imam (a.) reče: “Idi sada, i ti ćeš svoju ženu naći kako jede.” Davud je otišao nazad na mjesto na kojem je ostavio svoju ženu. Bez ikakve sumnje našao ju je zauzetu objedovanjem.

Prenosi se od Imama Musa Kazima (a.) da je jednog dana Imam Džafer al-Sadik, njegov otac, išao prema Aridu kada je na putu sreo jednu bogobojsku osobu sijede brade. Kad je Imam (a.) video tu osobu, nastavio je dalje, pozdravio ga sa puno poštovanja i poljubio ga u čelo i ruku. Ta osoba je Imamu (a.) dala jedan savjet. Osoba koju je Imam Džafer al-Sadik (a.) sreo je niko drugi nego Imam Muhamed Bakir (a.).

Samaa prenosi da je jednog dana nakon preseljenja Imama Muhameda Bakira (a.) otišao kod Imama Džafer al-Sadika (a.). Imam Sadik (a.) reče: “Želiš li da vidiš mog nedavno umrlog oca?” Samaa reče: “Da.” Imam (a.) reče: “Uđi u prostoriju.” Kada je ušao u prostoriju, tamo je Samaa našao Imama Muhameda Bakira (a.) kako sjedi. Tada je Imam (a.) kazao da su nakon šehadeta Imama Alija (a.) neke šije došli Imamu Hasanu (a.) i postavili mu određena pitanja. Nakon što je on dao odgovore, rekao je Imam (a.): “Hoćete li prepoznati moga oca ako ga vidiš?” Ljudi rekoše da sigurno hoće. Imam (a.) reče: “Pomaknite zastor ispred vas ustranu!” Oni gurnuše zastor ustranu i nađoše tamo Imama Alija (a.) kako sjedi.

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča da kada je Imam Ali (a.) odlučio nastaviti bitku na Sifinu, prešao je rijeku Eufrat i došao u blizinu jednog brda. Bilo je vrijeme i kiedy namaza, i zato je uzeo abdest, koji je obaveza prije svakog namaza. Poziv na namaz, ezan, bio je proučen kada je brdo puklo i začuo se jedan veoma glasan glas: “O Zastupniče posljednjeg Poslanika (a.). O Predvodniče vjernika, budi pozdravljen!”

Kao odgovor Imam (a.) reče: “I ja tebe također pozdravljam, o brate Šimun ibn Hamun, zastupniče Isa (a.) ibn Merjem. Kako si?” Šimun reče: “Elhamdulillah!” On reče također da čeka na dolazak Isa (a.), kako bi došao i pomogao sinu i zastupniku Imama Alija (a.). On dodade: “O Amir al-Miminin(a.)! Kada bi ovi ljudi tvoju poziciju u očima Stvoritelja mogli prepoznati, ne bi nikada pomislili da te poraze. Kada bi ljudi, koji su ti došli da pomognu, poznavali tvoj status, borili bi se za tvoju stvar dok nijedan komad njihovog tijela ne bi ostao!” Potom Imam Ali (a.) obavi svoj namaz. Među njegovim sljedbenicima su bili Ammar ibn Jasir, Malik al-Aštar, Ibn Abbas i drugi. Upitali su ga: “O Amir al-Muminin (a.)! Čiji je glas ono bio?” On odgovori: “To je bio Šimun, zastupnik Isa (a.).”

Ibada Asadi priča da je on jednom otišao kod Imama Alija (a.). Imam je upravo razgovarao sa jednom osobom. Nakon što je osoba otišla upitao je Imam (a.) ko je on bio. On odgovori: “To je bio Harun, zastupnik Musa (a.)!”

Prenosi se od Imama Alija (a.) da ga je za vrijeme preseljenja Poslanik (s.) savjetovao da ga nakon obavljanja posmrtnog kupanja, gusula, stavi u sjedeći položaj. Potom Imam Ali (a.) može postaviti pitanje koje god želi.

Imam Muhamed Bakir (a.) kaže da je svoga oca Imama Zejnul-Abidina (a.) pratio prema Meki. Na putu su našli jednu osobu koja je nosila neku ogrlicu oko vrata i koju je vukla druga osoba. Osoba sa ogrlicom je plakala i molila je za vodu. Druga osoba je rekla: "O prokleti stvore nema vode za tebe!" Ovo je bila ista osoba koju je Imam Ali (a.) porazio na Sifinu, a koji je Časni Kur'an nosio na kopljtu.

Abu Hamza Simali priča da je on jedanput bio kod Imama Zajn-ul-Abidina (a.) kada je doletjela jedna ptica. Imam (a.) reče: "O Abu Hamza, razumiješ li šta ove ptice govore? One pjevaju slavljenje Allaha i traže svoju dnevnu opskrbu!"

Fazil ibn Jasir priča da je otisao kod Imama Džafer al-Sadika (a.) kada je par golubova tamo došlo. Imam (a.) upita Fazila da li on znao šta su ptice ispričale. Kada je Fazil ovo negirao, Imam (a.) reče: "Mužjak ptice je ženki rekao da mu niko nije draži od nje! Ptica dodade: 'Jedino ovaj Imam (a.), naš učitelj, draži mi je čak od tebe!'"

Muhamed ibn Muslim priča da je jedanput bio kod Imama Muhameda Bakira (a.) kada je nekoliko golubova došlo i počelo da razgovaraju sa Imamom (a.), a potom su odletjeli. On upita Imama (a.) šta se među njima dogodilo. Imam (a.) reče: "O Muhamed ibn Muslim! Allah je sve životinje učinio pokornijima prema nama nego ljudi. Mužjak golub je iskazao sumnju u vezi sa ženkicom. Golubica nije bila sposobna da uvjeri mužjaka u svoj dobar karakter. Zato je golubica tražila od mužjaka da uzme moju odluku po pitanju ove situacije. Ja sam rekao mužjaku da je njegova ženka čedna i da treba da ima povjerenje u nju. To ih je uvjerilo i par je odletio zadovoljno."

Selman Džafari priča kako je sjedio sa Imamom Rizom (a.) u njegovoj bašti. Tu dođe jedna ptica i poče da se prevrće po podu. Imam (a.) ode na neko vrijeme u kuću. Kada se ponovo vratio, upitao me: "O Salmane! Znaš li zbog čega se ove ptice žalila?" Ja odgovorih: "Ne znam!" Imam (a.) reče: "Jedna zmija je pojela njene ptiće. Čak i danas je došla zmija i pozderala njene ptiće. Ptica je došla da se požali na zmiju. Otišao sam i ubio zmiju!"

Ahmed ibn Harun priča: "Jednom je došao Imam Musa Kazim (a.) u moj šator i ostavio je svog konja u blizini sajle od šatora kako bi sa mnogim razgovarao. Odjednom je konj imao potrebu da pusti vjetar. Imam (a.) se nasmijao kada je to čuo i reče konju: "Iди, olakšaj se i vrati se opet!" Imam (a.) reče: "O ibn Harun! Ti znaš da je Allah dao Muhamedu (a.) i Muhamedovim (a.) potomcima više čuda nego Davudu (a.) i potomcima Davudovim(a.)."

Muhamed ibn Muslim kaže da je putovao od Meke za Medinu sa Imamom Muhamedom Bakrom (a.) kada je s brda vuk trčao prema Imamovom (a.) konju. On podiže svoj gornji dio tijela prema nebu i položi svoje lice na tlo. Imam (a.) se sagnu prema dolje i sasluša šta je vuk rekao. On potom nešto reče vuku. Vuk je zadovoljno otrčao. Imam (a.) me potom upita, da li znam šta se upravo dogodilo između njega i vuka. Kada sam rekao da ništa nisam shvatio, Imam (a.) reče: "Ženka vuka ima porođajne bolove. On reče da smo mi oni koji mogu ukloniti poteškoće i tražio je od mene da molim za to da porod njegovoj ženki bude olakšan. Zamolio me također da molim da njegovo potomstvo ne nanese bol šijama."

Priča se da je Imam Zejnul-Abidin (a.) jednom sjedio kod svog sljedbenika kada je jedna košuta došla da mu se požali. Imam (a.) upita sljedbenike šta je životinja upravo rekla. Kada su sljedbenici izrazili svoje neznanje, Imam reče (a.): "Košuta je rekla da je neki izvjesni Kurejši uhvatio njeno mладунче, srnu. Sada me zamolila da predložim da se pusti da je može podojiti. Nakon što je nahranila srnu, ona je vratila srnu nazad Kurejšiju." Imam (a.) potom naloži svojim sljedbenicima da ga odvedu do Kurejšijeve kuće. On pozva dotičnog i zamoli ga da osloredi srnu, kako bi od svoje majke mogla biti nahranjena, a potom će se ponovo

vratiti. Kurejši dovede mladu životinju, košuta je nahrani i vrati je čovjeku nazad. Imam (a.) zamoli Kurejšiju da mu da srnu. Čovjek pristade. Imam (a.) predade potom srnu njenoj majci. Košuta podiže glavu prema nebu kao da uči molitvu. Sljedbenici upitaše Imama (a.) šta je košuta rekla. Imam (a.) odgovori: "Košuta je molila Allaha da onako kako smo mi njoj pomogli da dobije svoje mладунче, da isto tako naša djeca budu kod nas sačuvana!" Junus ibn Tabian priča da su on i još jedna osoba jednom bili u pratnji Imama Džafer al-Sadika (a.). Imam (a.) reče: "Allah je nas ljude učinio vlasnicima zemaljskih blaga." Potom je udario svojom nogom o tlo i zlato izađe odozdo. Mi rekosmo: "O učitelju! Ako takva blaga posjeduješ, zašto su twoje šije u očajnom siromaštvu?!" Imam (a.) reče: "Bogatstvo ovoga svijeta je prolazno! Mi ne dajemo prednost prolaznim dobitima za naše šije. Bogatstvo onog svijeta je trajno, ono će biti spremljeno za naše prijatelje!"

Priča se da je jedanput Imam Ali (a.) sjedio sa svojim sljedbenicima u Kufskoj džamiji. Upitali su ga: "Kako to da Allah dopušta više imetka i bogatstva tvojim neprijateljima nego tvojim prijateljima?" Imam Ali (a.) odgovori: "Mislite li da mi svjetovna bogatstva naglašavamo i da nam ih Allah ne dopušta?" Kada je on ovo rekao, uzeo je punu šaku pjeska sa poda. Oni vidješe kako se svi kamenčići iz pjeska pretvorile u dragulje. Imam Ali (a.) potom na to reče: "Kada bismo mi željeli, cijela bi se površina zemlje pretvorila u dragulje. Ali mi ne volimo svjetovna bogatstva!" Nakon što je ovo rekao, baci svo drago kamenje na pod i ono se ponovo pretvorilo nazad u pjesak.

Abdusamed ibn Ali priča da je neko otisao kod Imama Zejnul-Abidina (a.) i rekao da je on vidovnjak. Imam (a.) njemu reče da će mu pričati o nekome: "Ovaj neko je četrnaest puta preputovao Svjetovima, otkada si ti ovdje ušao, a svaki svijet je tri puta velik kao ovaj." Čovjek upita: "Ko bi mogao taj neko biti?" Imam (a.) reče: "Ja sam taj! Ako me pitaš, mogu te detaljno izvijestiti o tome šta si danas jeo i sve što je u twojoj kući skriveno."

Ali ibn Hasan kaže da je, dok je bio u Samari, čuo za jednu osobu koja je optužena za podizanja prava na Poslanstvo, uhapšena i iz Sirije ovomo protjerana. Ali je otisao do te osobe i steko još određenih saznanja o njoj. Čovjek reče: "Ja sam bio na jednom mjestu u Siriji, gdje je bila sačuvana otkinuta glava Imama Husejna (a.). Dok sam obavljao namaz, pojavila se jedna osoba i rekla: "Ustani i podi sa mnom!" Ja sam pošao sa tom osobom. Nakon određenog vremena bili smo u džamiji u Kufi. Čovjek me upitao da li prepoznajem to mjesto. Ja potvrdih. Obojica nas obavismo namaze tamo i bijasmo blagoslovjeni pogledom Poslanika (a.). Potom smo stigli u Meku i obavili smo Hadž. Odmah nakon Hadža našao sam se u Siriji i osoba koju sam pratio nestala je. Sljedeće godine ponovo me srela ista osoba i ponovo me povela, kao što je već i prije uradila, i ponovo me vratila u Siriju. Bio sam iznenaden i pitao sam ga pod zakletvom Stvoriteljem, ko je on. On je jedno vrijeme stajao pogнуте glave i reče tada: "Ja sam Muhamed ibn Ali ibn Musa (a.)!" Ove novosti su se raširile kao požar i Abdul Malik me pozvao i zatvorio."

Ja (Ali ibn Husejn) sam naložio da napiše sve detalje i zahtjev za svoje oslobođanje. Dao sam čovjeku pero i tintu. On napisao detalje i posla svoj zahtjev Abdul Maliku. Abdul Malik je pisao nazad da onaj ko ga može na sva mesta odvesti u jednoj noći, isto tako ga može oslobođiti. Kada sam saznao za ovaj izlaz molitvenog zahtjeva, počeo sam da plačem, ali pokušao sam također, da saosjećam sa osobom. Sljedećeg dana otisao sam u tamnicu, da se raspitam o osobi. Stražari tamnice su bili potišteni zbog toga što je zatvorenik mogao pobjeći i pored strogog nadzora.

Hafs Tammar priča da je on, kada je Maala ibn Chanis trebao biti pogubljen, otišao Imamu Džafer al-Sadiku (a.). Imam (a.) je rekao: "Maala nije obraćao pažnju na ono šta sam rekao i sada snosi posljedice. Jednom je bio veoma mrzovoljan. Pitao sam ga da li je zabrinut zato što je odvojen od svoje porodice. On je to potvrdio. Nakon nekog perioda, stavio sam ruku preko njegovog lica i upitao ga: "Gdje si sada?" On odgovori da je sa mnom u Medini. Potom mu je Imam (a.) rekao: "O Maala! Neko ko naše tajne čuva, biva od Allaha čuvan. Ne odaji drugima naše tajne. Nekome ko nas prevari bit će dodijeljen tužan kraj. On će biti ili pogubljen ili za dugo vremena zatvoren. Ti si izdao naše tajne i moraš se spremiti na svoje pogubljenje!"

Prenosi se od Abdullahe ibn Sane da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "Mi posjedujemo bazen koji stoji između Basre i Jemena. Želiš li da ga vidiš?" Abdullah reče: "Sigurno da želi da vidim bazen!" Imam (a.) uhvati njegovu ruku čvrsto i povede ga iz Medine i pritisnu njegovu nogu na tlo. Jedna rijeka bi vidljiva, jedna strana sa vrlo bistrom vodom, a na drugoj je teklo mlijeko najveće čistoće. U sredini rijeke je teklo piće crvene boje. Scena je bila vrlo privlačna za gledati. Abdullah reče: "Moj učitelju! Gdje je ova rijeka?" Imam (a.) odgovori: "Allah je ovu rijeku spomenuo u Časnom Kur'anu. Ovo je jedna od dženetskih rijeka!" Abdullah je primijetio vrlo lijepu hurije⁷⁵ na granama drveća uzduž obale rijeke. One su držale zdjele različitih boja u rukama. Imam (a.) je pogledao na jedno drvo koje se duboko prema dolje nagnulo i hurije mu potom dodadoše zdjelu, iz koje je Imam (a.) pio i oni su dali i Abdullahu nešto od toga. Nikada prije nije probao tako ukusnu limunadu. Imam (a.) reče: "Ovo će biti mjesto odmora za naše šije kada uđu u Dženet. Njihova žđ će biti ugašena sa Šarab al-Tahar (čistim pićem), a naši neprijatelji kada umru u dolini Barhut, gdje će biti hranjeni Zekumom (ljutim plodom) i Hamimom (ključalo vrelom vodom) će biti pojeni. Neka Allah sačuva ljude doline Kualan!"

Džabir Džufri priča da je Imama Džafer al-Sadika (a.) zamolio da mu ispriča o putovanju Ibrahima (a.), koje je poduzeo po Allahovom naređenju prema carstvu (Melekut) zemlje i nebeskom svodu. Sjedio je oborene glave kada je Imam (a.) pokazao prstom prema nebu i rekao: "Pogledaj gore!" Kada je pogledao gore, video je da se na krovu kuće pojavila rupa i da je ukazalo nepoznatno svjetlo na nebu. Imam (a.) reče: "Ibrahim (a.) je na ovaj način video carstvo (Melekut) zemlje i neba!" Imam (a.) mi reče da pogledam prema dolje. Učino sam to i vidjeh krov kuće na svome mjestu. Potom Imam (a.) uhvati moju ruku, povede me na drugo mjesto i reče: "Znaš li koje je ovo mjesto?" To je mjesto na koje je otišao Zulkarnejn⁷⁶, njega zovu i Zulumat (regija tame)." Džabir reče: "O učitelju, mogu li otvoriti oči?" Imam (a.) odgovori: "Možeš otvoriti oči, ali ne možeš ništa vidjeti u mraku!" Potom ga je Imam (a.) poveo na drugo mjesto. On reče: "Ovo je voda života, koju je Hidr (a.) pio." Zatim Imam (a.) dodade: "Ovo su carstva nebesa i zemlje gdje je Ibrahim (a.) bio odveden." Potom je Imam (a.) poveo Džabira na jedno putovanje prema mnogim dalnjim svjetovima u univerzumu. Ipak, na kraju Imam (a.) je naložio da on otvorí oči. Kada je otvorio oči, ponovo je ugledao mjesto sa kojeg su krenuli. Džabir upita Imama (a.): "Moj učitelju, koliko smo dugo putovali?" Imam (a.) odgovori: "Tri sata!"

Ebu Basir priča da je otišao Imamu Džafer al-Sadiku (a.). Imam (a.) je udario nogom o tlo i istovremeno je izbila rijeka na tom mjestu. Na obalama rijeke bili su brodovi od srebra. Otišli

⁷⁵ Hurije su čista dženetska bića koja su opisana u Kur'anu, koja služe stanovnicima Dženeta.

⁷⁶ Zulkarnejn u prevodu znači, "onaj sa dva roga". On je bio pravedni vladar koji se spominje u Kur'anu i koji je gradnjom visokih zidova odbio Jedžudža i Medžudža da napadaju ljude i da ih progone.

su do kormila jednog od brodova i stigli na mjesto na kojem su bili srebreni šatori. Imam (a.) je ušao u sve šatore koji su tamo bili razapeti i izašao nakon određenog vremena. On reče da šator u koji je ušao pripada Poslaniku (s.). Drugi je bio za Imama Alija (a.), a treći za Fatimu Zehru (a.), četvrti Hatidžin (a.), peti Hasanov (a.), šesti Husejnov (a.), sedmi za Ali ibn Husejna (a.), osmi je pripadao mome ocu (a.) i deveti je za mene. Ko od nas sa ovoga svijeta preseli, odmara se ovdje u svom šatoru.

Salih ibn Said priča da je Imamu Aliju an-Nakiu (a.) bilo određeno da se ušatori među potrebitim, siromašnim ljudima. Salih je otiašao Imamu (a.) i rekao: "O učitelju! Žao mi je da si smješten na jedno takvo mjesto. Grozni ljudi su pokušali da vas omalovaže!" Imam (a.) reče: "O Salih, ti nas još uvijek ne poznaješ!" Potom mu je pokazao u pravcu nasuprot njih. Salih ugleda jedan prekrasan vrt, u kojem su tekle rijeke sa svježom vodom. Posvuda su bile grupe dženetskih hurija. Bilo je plodova i cvijeća svih boja i prepuno ugodnih mirisa. Salih je bio iznenađen ovim spektakлом. Imam (a.) reče potom: "Gdje god da se nalazimo, ove stvari su nama dostupne!"

Jedan pouzdan izvor citira Imama Džafer al-Sadika (a.) koji je rekao: "Svijet za nas je kao orah koji možemo da okrećemo kako želimo!"

Imam Muhamed Bakir (a.) priča da je Zulkarnejnu dato pravo da bira jednu od dvije vrste oblaka (Sahab); Sahab al-Zalul (nježni oblaci) ili Sahab al-Saab (žestoki oblaci). Zulkarnejn je odabrao Sahab al-Zalul a Sahab al-Saab je ostavio Svetim Imamima (a.). Imam (a.) je bio upitan: "Šta je Sahab al-Saab?" Imam reče: "To je oblak koji sadrži grmljavine, munje i sijevanja. Sahib al-Amr, dvanaesti Imam (a.), jahat će na ovim oblacima pri svojim sedmičnim putovanjima preko sedam nivoa Univerzuma."

Imam Džafer al-Sadik (a.) objašnjava da, kada Allah to želi, On stvori Imama (a.). Tada kaže jednom meleku da uzme piće sa dijela prijestolja Božijeg i da to piće da Imamu (a.) da popije. Kada Imam (a.) popije ovo piće, njegov se nasljednik začne (preko žene). On ostane mirno u utrobi majke četrdeset dana. Nakon ovog perioda on počinje u majčinoj utrobi da govori. Nakon poroda, on posmatra djela svih stvorenja. Imam (a.) reče također da kada je majka Imama (a.) trudna, ona osjeća jednu vrstu olakšanja i glas joj čestita na dolasku mudrog i dubokoumnog sina. Potom nema uobičajene simptome trudnoće. Nakon što se napuni devet mjeseci, majka Imama (a.) ponovo čuje glas i samo roditelji vide svjetlo u njihovoj okolini. Tada se rađa Imam (a.). Nakon što se rodi, beba kihne tri puta i nakon svakog kihanja, glasno kaže: 'Alhamdulillah'. Imam se rodi obrezan na prirodan način."

Safar prenosi od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Imam Ali (a.) rekao: "Postoji jedan grad koji se nalazi na stražnjem dijelu zapada, zove se Dža Balka. Tamo žive ljudi od 70.000 zajednica. Populacija svake zajednice je velika kao zajednica cijele populacije na svijetu. Oni nikada ne čine grijeha niti bilo kakvo loše djelo. Oni nemaju drugog posla osim da izgovaraju prokletstvo na neprijatelje Ehlul Bejta!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da na drugoj strani mora leži jedan grad, čija širina je tolika koliko treba da Sunce pređe za četrdeset dana. Stanovici grada nisu svjesni grešnih postupaka i oni čak i ne poznaju šejsanovo ime. Kad god da nas sretnu, postavljaju mnogo pitanju i veoma se obraduju da čuju naše odgovore. Naprimjer, oni pitaju kada će doći posljednji od Dvanaest Imama (a.). Ovi su ljudi zauzeti time da mole Allaha. Oni uče Časni Kur'an kao što je od nas prenesen. Oni su naši iskreni sljedbenici. Ovi ljudi će se priključiti Džihadu kada se pojavi Dvanaesti Imam (a.), kako bi se zlo sa zemlje protjeralo. Nikakvo

oružje nema nikakav efekt na njihova tijela. Njihove sablje su od tako čvrstog čelika da kada bi stijenu time udarili, rasjekli bi je. Imam (a.) će po svom pojavlјivanju od ovih trupa biti praćen prema Rimu, Turskoj, Dilamu (arapski poluotok) i Tabrizu (u Iranu). Potom će on na jednom mjestu između Džabalke i Džabalse započeti bitku. Ovo su dva spomenuta grada – jedan na istoku i drugi na zapadu. Ljudi iz svih krajeva će biti pozvani da obznane svoje vjerovanje u islam. Doći će vrijeme kade će cijelo čovječanstvo prihvati islam.

Imam Hasan (a.) kaže da postoje dva grada – jedan na istoku i jedan na zapadu – oko kojih postoji zaštitni zid od željeza. Svaki zaštitni zid ima sedamdeset vrata i kroz sva vrata prolazi sedamdeset hiljada karavana. Ljudi svake karavane pričaju drugačiji jezik. Ali mi (Ehlul Bejt) možemo ih razumjeti i možemo sa njima razgovarati na svim jezicima. Niko drugi osim mog brata Husejna (a.) i mene ne može uči u ove gradove.

Poslanik islama (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Allah je moj Ehlul Bejt usporedio sa Nuhovom lađom. Ko god da se na nju popne, bit će spašen. Otpadnici se utapaju u sivim olujnim poplavama. Ljudi na palubi lađe ljubavi i poslušnosti mome Ehlul Bejtu bit će slobodni od kletvi i izdaje. Drugi, koji se od njih udaljavaju, utopit će se u vodama patnje i propasti. Jedini put za spasenje je ljubav i naklonost prema nama."

Imam Hasan Askeri (a.) piše Ishaku ibn Ismailu: "Obaveze koje vam je Allah naložio su milost za vas jer njemu ne trebaju vaše molitve. Smisao da molitve učini obaveznim je sadržan u tome da se razlikuje pravedno od lošeg. On procjenjuje pravednike na osnovu mjere redovno obavljenih namaza i dodjeljuje im visoko mjesto i stupanj. Zato je i za tebe obavezno obaviti hadž, izdvajati zekat, postiti mjesec ramazan, obavezne namaze obavljati i vjerovanje u Wilajat vodstvo Ehlul Bejta. Za vas je pristup svim vrlinama preko poslušnosti prema Ehlul Bejtu. Kada ne bi bilo Muhameda (a.) i njegovih zastupnika (a.), ljudi bi bili u silnome neznanju, ostali bi kao životinje. Da li možeš uči u neki grad bez da uđeš na vrata? Allah je Imame (a.) imenovao nakon Poslanika (s.) kako bi ljudi vodili pravim putem. To je milost prema ljudima. Allah kaže u Časnom Kur'anu: "Danas sam vam vašu vjeru usavršio i svoju milost upotpunio, i zadovoljan sam da vam islam bude vjera."⁷⁷

Ibn Babawayh prenosi od jednog pouzdanog izvora da je Imam Riza (a.) citirao Imama Alija (a.), koji je prenio da je Poslanik (s.) kazao sljedeće: "Allah nije stvorio bolje od nas." Imam Ali (a.) upita: "O Allahov Poslaniče! Jesi li ti izvrsniji od Meleka Džibraila?"

Poslanik (s.) odgovori: "O Ali (a.)! Allah je poslanike i vjerovjesnike učinio superiornim u odnosu na meleke, a ja posjedujem izvrsnost uzvišenosti nad svim ostalim Poslanicima (a.). Nakon mene ste ti i Imami (a.) iz tvoga potomstva počašćeni uzvišenošću. Svi meleci su nama na usluzi, o Ali (a.)! Meleci koji su stacionirani na nebu, mole neprestano za spas naših prijatelja. O Ali (a.)! Da mi nismo stvoreni, Allah ne bi ni Adema (a.) niti Havu (a.) stvorio. Također, ne bi postojao Dženet niti Džehenem, čak ni zemlja niti nebo ne bi postojali.

I kako je onda moguće da mi nismo superironiji od meleka, pošto smo mi znanje od Stvoritelja posjedovali prije njih. Naše duše su bile prva stvorenja Svetogog prije nego što je bilo šta drugo egzistiralo. Mi smo bili prvi koji su posvjedočili njegovo jedinstvo i bili zauzeti obavljanjem bogoslužja i namazom! Potom, tek kasnije, stvoreni su meleci. Mi smo svi još postojali u formi svjetlosti. Kada su nas meleci ugledali, jako su se čudili. Kada smo mi njihova čuđenja vidjeli, pobjiali smo se da će nas smatrati najvećim – naše svjetlo je reklo: "Subhanallah!" (Slavljen neka je Allah). Kada su naše veličanje čuli, počeli su da ga oponašaju. Pošto smo se bojali da će nas u svojim veličanjima također uključiti, rekli smo:

⁷⁷ Kur'an, 5:3

"La ilah illallah!" (Nema Boga osim Allaha). Meleci ipak shvatiše da uzvišenost pripada samo Allahu. Kako bi isključili mogućnost da nas nazivaju najvećima, rekli smo: "Allahu akbar!" (Allah je najveći). Meleci su shvatili šta mislimo i to su slijedili. Mi rekosmo: "Nema snage niti moći osim kod Allaha"(La haule we la kuwatta illa billah). Meleci shvatiše da je sva moć koju imamo data od Allaha i ni od koga drugog! Smisao je u tome da meleci ne bi pogrešno mislili da naša snaga potiče od naših stalnih namaza i molitvi. Na kraju smo rekli: "Alhamdulillah!"(Hvaljen neka je Allah). Ovo je metoda kako su meleci od nas podučeni da Allaha slave. Potom je Allah stvorio Adema (a.) i naše svjetlo je položio u njega. Jer kada se naše svjetlo našlo u Ademu (a.), Allah je naredio melecima da mu padnu na sedždu. Meleci su se tada bacili pred Adema (a.)! Zato smo mi zbog prednosti u našem stvaranju i znanju od Allaha u prednosti u odnosu na meleke.

Kada me Džibrail poveo na nebeski svod izgovorio je molitvu (Ezan) i ikamet i naložio mi da vodim namaz. Upitao sam ga: "Smatraš li me superiornim u odnosu na sebe?" Džibrail reče: "Naravno! Allah je učinio Poslanike (a.) superiornijim u odnosu na meleke, a ti si najuzvišeniji od svih poslanika!" Potom, kada smo dosegli Hidžab an-Nur (zastor svjetlosti), reče Džibrail: "Ti moraš sam ući na ovo mjesto. Meni nije dozvoljeno da idem dalje!" Upitah ga: "Ideš li sada da me ostaviš samog?" Džibrail odgovori: "Kad bih samo još malo dalje krenuo, moja krila bi izgorjela!"

Potom sam ušao u Darja an-Nur (Rijeka svjetlosti). Ovo je mjesto u koje meleci ne ulaze. Tamo sam čuo jedan glas kako govorи: "O Muhamede (a.)!" Ja rekoh: "Labbaik, ja Rabb. (Ovdje sam, o Gospodaru, odazivam se.)" Allah reče: "O Muhamede, ti si moje stvorenje. Ja sam tvoj Gospodar. Samo se meni klanjam i osloni se na mene! Ti si svjetlo koje sam poslao ljudima kao manifestaciju mene. Ja sam stvorio Dženet za tebe i tvoje nasljednike. Postoje uzvišene pozicije za tvoje Zastupnike (a.) i velike nagrade za njihove šije!" Ja upitah: "Ko su moji Zastupnici?" Glas se začu: "Imena tvojih Zastupnika su ugravirana na stubovima prijestolja." Pogledao sam u tom pravcu i ugledao Imena svih Zastupnika zlatom napisana, počevši imenom Ali (a.) i zaključno sa Mahdi (a.), posljednjim Imamom (a.). Ja upitah: "O moj Allahu! Jesu li ovo moji Zastupnici?" Glas reče: "Oni su svi moji Evlije (Zastupnici) koji će biti moj Hudžet (dokaz) za ljude nakon tebe. Svoju vjeru će pustiti da preko njih u svijetu cvijeta i napreduje. Posljednji od ovih Zastupnika (a.), Kaim, svijet će odvojiti i očistiti od svih mojih neprijatelja. On će biti Prvak Istoka i Zapada. Njegova vlast će trajati sve dok bude trajao svijet.

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da, kada god da bi Džibrail posjetio Poslanika (s.), pristojno bi sjeo pored njega, kao sluga. Nikada nije ušao bez dozvole Poslanika (s.).

Imam Hasan Askeri (a.) kaže da je neko upitao Poslanika (s.): "Da li je Ali (a.) superioran u odnosu na meleke?" Poslanik (s.) odgovori: "Čak i ona osoba koja njeguje iskrenu ljubav u srcu prema Aliju (a.) je superiornija od meleka!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča da je jednog dana jedan Jevrej došao Poslaniku (s.) i pitao: "Ispričaj mi: da li ste ti i tvoji Zastupnici (a.) superiorniji u odnosu na Musa (a.)?" Poslanik (s.) odgovori: "Sebe hvaliti nije ispravno. Ali pošto si postavio pitanje, odgovorit ću ti. Zato poslušaj, i slušaj sa pažnjom!

Kada je Adem (a.) zbog jednog grijeha obavio molitvu kako slijedi: "O Allah! Tako ti Muhameda (a.) i njegovih Potomaka, oprosti mi moj grijeh", Allah je Ademu (a.) oprostio.

Kada je Nuhova (a.) lađa bila zarobljena u oluji, molio je Allaha: "O Stvoritelju! Tako ti Muhameda (a.) i njegovih nasljednika, izbavi moju lađu sigurno iz oluje!" Njegova molitva je uslišana.

Kada je Nimrud Ibrahima (a.) bacio u vatru Allahovog prijatelja, Ibrahim (a.) je molio: "O Ibrahimov Stvoritelju! Tako ti Muhameda (a.) i njegovih nasljednika, učini vatru hladnom za mene!" Vatra je postala hladna.

Kada su čarobnjaci na faraonovom dvoru napali sa zmijama, Musa (a.) je bio uplašen i molio je: "O Allahu! Tako ti Muhameda (a.) i njegovih Zastupnika (a.), osloboди me iz ove opasnosti!" Musau (a.) je potom naređeno da baci svoj štap. On je učinio kako mu je rečeno, a štap je postao veća zmija, koja je progutala sve zmije čarobnjaka. Musaova (a.) molitva je bila uslišana.

O Jevreji! Kada bi Musa (a.) došao i ne bi mene prihvatio kao Poslanika (s.), njegovo sopstveno poslanstvo se ne bi dogodilo! O Jevreji, imam jednog nasljednika, a kada se on, po naređenju Allahovom pojavi, vratit će se Isa (a.) sa neba i obavit će namaz za njim.

Jedan autentičan izvor tvrdi da je na dan kada je Allah uzeo zakletvu od Ademovih (a.) potomaka, pitao sve Poslanike (a.) i meleke: "Nisam li ja vaš Stvoritelj, vaš Gospodar? Nije li Muhamed (a.) vaš Poslanik? Nisu li Ali (a.) i njegovi Nasljednici (a.) vaši Imami", svi od njih su jednoglasno odgovorili: "Da, definitivno!" Onim Poslanicima koji su najprije ovo potvrdili, dodijeljeno je mjesto Ulu al-Azam (velikih) Poslanika. Meleci koji su prednjačili u odgovoru postali su Mukarrebin (meleci koji su najbliži Allahu!).

Allahov Poslanik (s.) reče: "O Ebu Zere! Molim te, sjeti se šta ti savjetujem i radi po tome! Postoje dvije blagodati kojih ljudi nisu svjesni. Jedna je zdravlje tijela, a druga slobodno vrijeme koje dobijaju! Oni ne koriste dobro ove dvije blagodati i kazu se kasnije! Ebu Zere, budi zahvalan za ovih pet stvari i cijeni ih:

1. Cijeni što tvoja mladost dolazi prije starosti! Jer nema radosti u namazu u dubokoj starosti.
2. Cijeni dobro zdravlje prije nego oboliš, jer namaz se najbolje može obaviti u dobrom zdravlju.
3. Cijeni imućnost prije nego prosjak postaneš, da možeš milostinju u Ime Allahovo udjeljivati.
4. Cijeni slobodno vrijeme koje imaš prije nego budeš morao ići za obavezama, da možeš obavljati namaze, koji tvoje srce zadovoljavaju.
5. Cijeni život prije nego ti dođe smrt, jer ti ne možeš ništa više učiniti kada umreš.

O Ebu Zere, ne odlaži da činiš dobra djela! Dobro djelo za koju si se odlučio – učini danas! Ko zna, moguće je da si sutra tu, a možda i nisi. O Ebu Zere! Nekada je bilo mnogo ljudi, ali sada više ne! Bilo je mnogih koji su svoje zadatke prepuštali za sutra! Ali prije nego je došlo sutra, njih više nije bilo!

O Ebu Zere! Kada bi znao tempo kojim ždrijebac smrti galopira kako bi te približio smrti, odrekao bi se mnogih želja i požuda!

O Ebu Zere! Ovaj svijet je kao jedna međustanica. Provedi život kao putnik na njemu. Ne posmatraj ga kao zemlju. Tvoja zemlja je samo uski komad groba, i uvijek misli na to da ćeš ga nastaniti!

O Ebu Zere! Nemoj u jutro previše misliti na noć! Može se dogoditi da noć ne susretneš!

O Ebu Zere! Dobro iskoristi svoje zdravlje, prije nego te posjeti bolest. Dobro iskoristi svoj život, prije nego te smrt uhiti. Ko zna, sutra može tvoje ime da bude na listi živih ili listi mrtvih! Ili ko zna da li će tvoje ime na sudnjem danu biti na listi dobrih ljudi ili na listi grešnika.

O Ebu Zere! Čini dobra djela sada kada si u životu. Ne zapostavi onaj svijet tako što trčiš za prolaznim bogatstvima i iskupljaš ih.

O Ebu Zere! Čudim se da su ljudi zabrinuti kod malih nevolja! Kako da podnesu vatrnu paklu i nevolje Džehenema! Ja vidim da ljudi provode besane noći kako da steknu svjetovna zadovoljstva! Također se čudim kada vidim ljudi kako spavaju i tako zapostavljaju mogućnosti da postignu zadovoljstva nebeska kao nagradu za molitve.

O Ebu Zere! Iskoristi kratak životni period koji ti je dat! Budi škrt u tome da ga ne protračiš u prolaznim radostima ovoga svijeta.”

Jedan vrlo poznati astrolog je došao kod Imama Alija (a.) i kazao: “Ja sam vidovnjak! Čuo sam da i ti također događaje iz budućnosti pretkazuješ. Želiš li da ti postavim nekoliko pitanja ili želiš da ti na nekoliko pitanja odgovorim?”

Imam (a.) reče: “Samo Allah zna ono što nije u našem sadašnjom znanju i vidu! Ali znam sve ono čemu me naučio! Ako tvrдиš da poznaješ nepoznato, onda mi reci šta je zatvoreno u mojoj šaci.” Potom je Imam Ali (a.) stavio svoju stisnutu šaku ispred vidovnjaka. Čovjek je razmišljao jedno vrijeme. Potom Imam Ali (a.) reče: “Ti nisi u stanju da odgovoriš!” Čovjek odgovori: “Ne, to je lagana stvar! Ali ono što se zaista pitam je kako je ta stvar došla u twoju šaku. U twojoj stisnutoj šaci je gnijezdo ptice sa njenim jajetom sa vrha brda na koje se nikada nije popeo nijedan čovjek! Pitam se zaista kako si ga donio u treptaju oka.” Imam Ali (a.) otvorio šaku, a u njoj je bilo gnijezdo i jaje. Imam Ali (a.) stisnu svoju šaku ponovo i upita ga: “Sad mi ispričaj šta je u mojoj stisnutoj šaci?” Astrolog reče: “Gnijezdo i jaje su vraćeni na njihovo prethodno mjesto na vrh planine!” Imam Ali (a.) otvorio svoju šaku, a u njoj nije bilo ništa.

Imam Ali (a.) potom reče čovjeku: “Postavit ću ti jedno drugo pitanje ako se slažeš, da iskreno odgovoriš!” Čovjek obeća da će reći istinu. Imam Ali (a.) upita: “Odakle si naučio svoje trikove?” Astrolog reče: “To je prvo pitanje koje postavljaš, inače ti ne bih bio dužan odgovoriti. Ovu sposobnost sam stekao na osnovu jedne mistične vježbe koju sam provodio. Vježba se sastoji u tome da, ma šta god da moje ja (nefs) želi, da se uporno potrudim i istrajem u ne ispunjenju nefnske želje. Imam (a.) upita: “Šta kaže tvoj nefs o tome da budeš musliman?” Čovjek odbi da odgovori. Imam Ali (a.) reče: “Zašto se ne potrudiš uporno i ne istraješ u tome da postaneš musliman?” Čovjek se iznenadi i prihvati islam. Potom upita Imam Ali (a.): “Ispričaj mi šta je u mojoj stisnutoj šaci?” Čovjek je razmišljao jedno vrijeme i nije bio u stanju da da odgovor. On reče: “Preko prihvatanja islama izložio sam se velikom gubitku. Izgubio sam sposobnost koju sam prije posjedovao!” Imam Ali (a.) reče: “O čovječe! Ti nisi ništa izgubio! Zaista si nešto dobio. Čišćenje niskog ja (jastva, tazkija nafs), kojem si se sada podvrgao, donijet će ti velike prednosti u ovom životu i na onom svijetu. Imat ćeš uzvišeni položaj na drugom svijetu, to garantujem.”

Za opis gore spomenutog, neophodno je proučavanje tri principa koji se obrađuju u sljedećem poglavljju.

Poglavlje 5: Principi

5.1 Prvi princip: Dobra djela

Razlog ovog upozorenja jeste da se usmjeri pažnja ljudi na dobra djela i da ih se drži daleko od želja i požuda.

Postoje četiri preporučena razloga da bi ljudi činili dobra djela.

1. Odlaganje činjenja dobrog djela

Šejtan navodi ljude da misle kako imaju dovoljno vremena. On došaptava da se molitve najbolje obavljaju kada čovjek ostari, odnosno da čovjek treba da svoju mladost provede u radostima ovoga svijeta i uživanjima.

2. Napuštanje pokajanja

Čovjek ne želi da se pokaje i da se drži daleko od loših djela. On živi dalje pod pogrešnim zamislama da ima dovoljno vremena da se pokaje i popravi, dok ga smrt ne uhvati

3. Pohlepa, skupljanje imetka i bogatstva

Kada neka osoba postane potpuno samozaboravna zbog uspinjanja ili gubitka prosperiteta nije li prirodno da ona Allaha i njegovog Poslanika (s.) u ovom procesu zaboravi. On je dan i noć zauzet time da lovi varljivu sliku uspjeha. Oslanja se više na svoje sposobnosti da napreduje a pri tom potpuno zaboravlja da je Allah taj koji dopušta šta god da neko posjeduje.

4. Bezosjećajnost srca i zaboravljanje onog svijeta

Imam Ali (a.) je rekao da čovjek posjeduje dvije osobine koje bi trebao izbjegavati da ih izgradi. Prva je raditi stvari koje se nameću preko niskog instinkta. Druga osobina je posao koji je usmjeren na duge nade (Tuul al-Amil). Niski instinkti udaljavaju čovjeka od toga da prihvati istinu, a udaljene nade čine da zaboravi prolaznu prirodu ovoga života, na ovome svijetu. Neko ko gradi na dugim nadama, nije na pravom putu. Zajedničko dobro ljudi leži u odricanju i čvrstom vjerovanju. Razlog za propast jedne zajednice je u dugim nadama i škrrosti.

Poslanik (s.) je rekao Imamu Aliju (a.) da iz bezosjećajnosti srca iskaču četiri osobine: hladnoća očiju, egoizam, razvratne požude i želja da se duže živi na ovome svijetu.

Poslanik je također rekao da sa godinama dvije osobine dođu do izražaja kod ljudi. Prva osobina je pohlepa, a druga osobina je u budućnost usmjerena nadanja. Jedan lijek za ova

dva pogrešna razvoja jeste da si pred očima čovjek uvijek drži svoju smrt i spoznaje da je sve na svijetu prolazno. Ljudi treba da znaju da je smrt jednako blizu starom kao i mladom. Kada se dogodi smrtni slučaj u njegovoј okolini, čovjek bi trebao svoje misli tome posvetiti – da njegova sopstvena smrt već sjedi u zasjedi, i da sve što on nastoji da dostigne mora ostaviti za sobom. Kada čovjek pogleda oko sebe, naći će ljudi narušenog zdravlja, oslabljenog vida, paraliziranih tijela. Zato bi on trebao tražiti pribježište u proučavanju govora Poslanika (s.) i Imama (a.) u vezi sa prolaznosti prirode ovoga svijeta. Drugi put, da se odvikne od ovih osobina, sadržan je u tome da se povremeno posjećuju mezaristani (groblja), što će čovjeka podsjetiti na krajnje odredište i na besmislenost grabljenja svjetovnih stvari.

Priča se da je jedan mladić po imenu Ababa ibn Rubai Ansari redovno posjećivao Abdullah ibn Abbasa. On se ophodio sa poštovanjem prema mladiću i davao mu mjesto pored sebe. Ljudi su pričali Abdullahu ibn Abbasu da je mladić kradljivac odjeće sa mrtvaca koji su svježe ukopani u zajedničkim grobljima i da mu ne bi trebao ukazivati tako puno poštovanja. Abdullah ibn Abbas je želio tu stvar provjeriti. Zato je posjetio groblje u tami noći. Jedne noći vidio je nekog mladića da dolazi tamo. Iz svog skrovišta je video mladića kako u jednom praznom grobu leži i govorи: "O Allahu! Ja sam jedna grešna osoba. Znam da će jednog dana biti donesen na ovo mjesto i da će biti pokopan u grob. Za ovo vrijeme samo mi ti možeš pomoći! Nepotrebno sam nevinim ljudima priredio probleme! Ko mi može pomoći na dan obračuna osim Tebe? O Velikodušni Allahu! Odlučio sam da se od sada neće približavati grijesima!" Mladić je potom plakao neko vrijeme. Kada se digao iz groba, prema njemu je potrčao Abdullah ibn Abbas i zagrljio ga. Od ovog dana, imao je još više poštovanja prema mladiću.

Imam Ali (a.) reče: "Čovjek se mora uvijek sjećati smrti. Kada se sjetimo groba i dana obračuna, životne teškoće će djelovati lakše za podnijeti. Neko ko sutra smatra svojim najvažnijim dijelom života, zanemaruje zaista činjenicu smrti." On je napisao narodu Egipta: "O Allahovo stvorenje! Niko ne može da spriječi smrt! Bojte se smrti prije nego vas iznenada savlada! Ako od nje ne bježite, ona će vas ipak uhvatiti! Čak i ako radite sve najbolje da izbjegnete smrt, nećete moći! Smrt, to morate znati, bliža vam je od vaše sjene."

Poslanik islama (a.) je rekao: "O ljudi! Kada bi životinje toliko puno znale o smrti kao vi, ne bi bile tako jake i snažne kao što jesu! Kada bi se sjećale smrti, bile bi slabe i izgladnjele!"

Imam Ali (a.) je objasnio: "Kada čovjek dosegne posljednje dane svoga života, poklanja veliku pažnju svome imetu i kaže: "Ja sam teško radio da bih te dosegao i bio sam škrt pri tome da te koristim. Kaži mi od kakve koristi si mi sada?" Odgovor će biti: "Ti možeš svoj mrtvački sanduk dobiti od mene!" Potom će se čovjek usmjeriti prema svojoj djeci: "Veoma sam vas volio, ja sam vašim potrebama u svako doba poklanjao pažnju. Od kakve koristi mi možete sada biti?" Oni će odgovoriti: "Mi ćemo te odnijeti do groba!" Potom će svoju pažnju usmjeriti prema svojim djelima: "Nema sumnje! Ja nisam nikada nijednu misao potrošio na to da činim dobra djela. Sada se kajem! Koju pomoći mi sada možete pružiti?" Njegova djela će odgovoriti: "Mi ćemo biti s tobom od groba do dana obračuna! Mi te nećemo ni za jedan momenat nikada u prelaznom periodu ostaviti. Ako si bio prijatelj Allaha, tebi će se približiti jedna bogobojazna osoba. Odjeća ove osobe će širiti divan miris. Kada bude upitana ko je ona, ona reći će: "Ja sam tvoja dobra djela. Kada sa ovog svijeta odeš, tvoje mjesto boravka bit će u Dženetu."

Nakon njegove smrti bit će položen u grob i pokopan. Dva meleka će potom posjetiti grob. Njihovi glasovi će biti oštiri kao munja groma. Njihove oči će biti vatrene. Oni će upitati: "Ko

je tvoj Bog? I šta je tvoja vjera? Ko je tvoj poslanik (a.)? Ko je tvoj Imam (a.)?" Ako osoba da tačne odgovore, grob će joj biti proširen i jedna vrata će se otvoriti prema nebu, odakle će je obuhvati jedan ugodan povjetarac. Meleci će mu donijeti dobru vijest – da je Allah s njim zadovoljan i da će u miru spavati! Ali ako je bio grešnik, neće biti u stanju da da ispravne odgovore na pitanja meleka. Meleci će ga udariti, tako da će se životinje u šumi prepasti od jeke udarca! Meleci će otvoriti vrata njegovog groba prema Džehenu, a vatra sa ruba Džehenema će ga obuhvatiti. On će konstantno patiti pod mukama u grobu. Zmije i insekti će ga do Sudnjeg dana u grobu mučiti!"

Imam Muhamed Bakir (a.) priča da je Poslanika islama (a.) rekao: "Kao i prethodni poslanici (s.) i ja sam brinuo o stadu ovaca! Jednog dana ovce su bile prestrašene i prestale su da pasu. Upitao sam Džibraila za razlog. On je rekao: "Jedan nevjernik je upravo kažnen u svom grobu. Njegovo jaukanje su mogle čuti sve životinje, svi osim ljudi i džina. Kada su ovce čule glasni vrisak, prepale su se."

Imam je također rekao: "Kada grešnik bude doveden do groba, on će svojim pratiteljima, koji neće moći da ga čuju, reći da ga je šejtan zaveo i da je on sada nemoćan da mu pomogne! On će se žaliti da su mu njegovi prijatelji činili lažne nade i da su ga svjetovnim aktivnostima zauzimali. Oni će ga potom zakopati pijeskom u zemlju. On će se žaliti da je zbog traganja i skupljanja svjetovnih prednosti i dobara propustio priliku da stekne nagradu za onaj svijet.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Grob zove ljudi svakoga dana! On kaže da je on jedno loše stanište, jedno boravište osamljenosti i pustoši, kuća zmija i reptila. On kaže da je oboje, bašta dženetska i mjesto paklene vatre! Oni koji su određeni za grob, što je neizbjježno, moraju pripremiti za to u kojoj vrsti groba će biti pokopani. Što su bolja djela jedne osobe, utoliko će biti bolje njeno vrijeme i mjesto boravka u grobu i na onom svijetu."

Poslanik je bio zamoljen od svojih sljedbenika da im kaže ko je najmudriji i najbogobojazniji. Poslanik (s.) je rekao: "Onaj ko misli na svoju smrt i ko se priprema za taj događaj!"

Abu Salih priča da je Imam Džafer al-Sadik (a.) kazao: "O Abu Salih! Kada nekog pratiš i mrtvački sanduk upriš, treba da si predstaviš da sam u sanduku ležiš i moliš Allaha da te vrati ponovo na ovaj svijet kako bi svoje prošle grijeha ispravio! Potom zamisli da je Allah tvoju želju ispunio i da te još jednom poslao na ovaj svijet! Sada moraš uvidjeti da se trebaš distancirati od grešnih postupaka!" Potom kaže Imam Ali (a.): "Čudim se osobama koje dnevno oko sebe vide ljudi kako umiru, ali oni nastavljaju sa svojim svjetovnim uživanjima i zaboravljuju šta se oko njih događa!"

Imam Džafer al-Sadik(a.) kaže da je jednom Isa (s.) otišao do groba Jahja (a.) i da ga je ponovo oživio. Jahja (a.) ga je upitao ko je on. On reče: "Ja sam Isa. Želim da mi pomognes pri širenju moje vjere." Jahja (a.) odgovori: "Ja još nisam prebrodio smrtne muke. Zašto želiš da me izložiš ponovo istom bolu?"

Priča se da su sinovi kralja Benu Israila bili zauzeti njihovim molitvama. Njihove molitve su bile sadržane od toga da podu na izlet na selo gdje bi uživali i slavili stvorenja Svemogućeg! Jednog dana su došli na jedan grob koji je bio propao. Oni su počeli da mole za ponovno oživljjenje te mrtve osobe. Mrtvac je podigao svoju glavu, prekrivenu sijedom kosom iz groba. On upita: "Zašto ste vi ljudi došli ovamo?" Oni odgovoriše: "Mi želimo da od tebe saznamo šta se događa čovjeku u trenutku smrti." On reče: "Sada je 99 godina otkako sam mrtav. Ali smrtne muke još nisam zaboravio!" Oni ga upitaše: "Koliko si bio star u trenutku tvoje smrti? Kako je tvoja kosa posjedila?" On odgovori: "Za vrijeme moje smrti bio sam

mladić i moja kosa je bila crna. Sada kada ste me zovnuli, pomislio sam da je došlo vrijeme Sudnjega dana i od straha je moja kosa naglo posijedila!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) reče: "Neko ko svoje kefine kući drži spremnim, neće biti ubrojan u one koji su svoju smrt zaboravili. Kada god usmjeri svoj pogled prema kefinima Allah će ga nagraditi."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da jedan melek svakoga dana pozove: "O ljudi, rađate se kako bi umirali, skupljate imetak kako biste ga izgubili, i gradite kuće koje završavaju kao ruševine!" Potom reče Imam (a.): "Kada jedna osoba dostigne starost od četrdeset godina, svaki novi dan joj kaže da treba da čini dobra djela, da se dan neće vratiti nazad i da će mu biti svjedok za samo ovaj jedan dan!"

Imam Džafer a-Sadik (a.) ispričao je Džabir Džufiju: "O Džabire! Pozdravi naše šije i reci im da da nema veze (bez poslušnosti) između nas i Allaha i niko ne može biti Allahov miljenik ako mu nije pokoran! Neko ko je pokoran Allahu i nas voli, od naših je šija. Neko ko je prema Allahu nepokoran, nije nikada od naših šija, koliko god on tvrdio da je naš sljedbenik."

Poslanik (s.) je rekao da će svakoj osobi na Sudnjem danu biti postavljena četiri pitanja: Kako si proveo život? Čime si se za vrijeme svoje mladosti zanimao? Čime si svoju životnu opskrbu sticao i kako si je dijelio? Jesi li volio Poslanikov Ehlul Bejt?

Imam Džafer a-Sadik (a.) je rekao da u Tori stoji: "O sine Ademov (a.)! Spremi svoje srce za pokornost prema meni, kako bih mogao učiniti zadovoljnim tvoje srce i neovisnim o drugim stvorenjiima! Ispunit ću ti sve potrebe! A ukoliko svoje srce učiniš lišenim od pokornosti meni, ispunit ću ga ljubavlju prema ovome svijetu i tvoje potrebe ostaviti neispunjениm! Ostavit ću te samog sa tvojim trudom!"

Imam Zejnul-Abidin (a.) je rekao: "Onaj ko traži Dženet niti želi titulu niti slavu! Onaj ko se boji džehenske vatre, neće nikada počiniti grijeh! Onaj ko izbjegava svijet, priskrbljuje si olakšanje od nekih briga!" Neka Allahova stvorenja imaju tako uzvišen položaj da posmatraju stanovnike Dženeta i da mogu posmatrati stanovnike Džehenema. U zoru ustaju kako bi se klanjali, njihovi obrazi su mokri od suza i strah od Allaha čini ih tako slabim da ljudi pomišljaju da su bolesni."

Imam Džafer al-Sadik(a.) priča da je Isa (a.) prošao pored jednog malog sela. Svi ljudi, životinje i ptice su ležali mrtvi. On je mislio da mora da su svi pomrli zbog Allahovog prokletstva! Da su jedan nakon drugog umirali, sigurno da bi imali časno sahranjivanje. Jedan učenik Isa (a.) je rekao: "O Duše Allahov⁷⁸! Moli Allaha da ih oživi i vrati u život, kako bismo ih mogli pitati za razlog stroge kazne. To bi mogla biti lekcija za nas, koje bismo se mi u životima mogli držati." Isa (a.) je otišao na jednu uzvisinu i glasno povika: "O stanovnici zaseoka! Po naredbi Allaha odgovorite mi!" Jedna od mrtvih osoba se podiže i reče: "Labbaik (ovdje sam, odazivam se), o dušo Allahova!" Isa (a.) reče: "Zbog kojih djela ste dovedeni u ovako jadno stanje?" On odgovori: "Mi smo slijedili duboko u svom srcu Taghuta⁷⁹ (ugnjetača)! Mi smo negirali postojanje Allaha! Bili smo prijatelji materijalnog svijeta i bili smo sigurni da ćemo dugo vremena u njemu uživati! Bili smo zauzeti našim aktivnostima i razvratnostima i razmaženostima!" Isa (a.) upita: "Kakvu vrstu ljubavi prema svijetu ste

⁷⁸ Ruhullah ili duh Allahov je nadimak Poslanika Isa (a.) koji se spominje u Kur'anu.

⁷⁹ Često se koristi kao sinonim za šejtana.

imali!” On odgovori: “Kao što dijete voli svoju majku. Jedne noći, dok smo spavali, našli smo se budni u dnevnoj vatri sudnjega dana. Svi smo počeli da preklinjemo da nam se dozvoli da se još jednom vratimo na ovaj svijet kako bi naše grijeha popravili! Jedan glas je proglašio: ‘Vi ste lažljivci’, a plameni vatre su nas okružili!” Isa (a.) reče svojim učenicima: “Jesti suh hljeb i so je definitivno bolje nego život u grijesima, kao što su ovi ljudi živjeli! Bolje je na golom podu spavati nego u udobnom krevetu izopačenosti!”

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča da je Davud (a.) kada je počino prvo odricanje od nekog (Tark al-Aula)⁸⁰, nakon što je obavio četrdeset sedždi. Za to vrijeme je plakao, a podizao je glavu samo na namaz. Njegovo čelo je počelo da krvari. Zbog pretjeranog plakanja počele su da krvare i njegove oči. Nakon četrdeset dana začuo se glas: “O Davude (a.), šta želiš? Ako si gladan, bit ćeš zasićen, ako si žedan bit ćeš opskrblijen vodom. Ako si nag, bit ćeš opskrblijen odjećom. Ako se bojiš, tvoj će se strah ukloniti!” Davud (a.) reče: “O moj Opskrbitelju! Ja sam grešnik i bojam se, jer ti si najpravedniji!” Tada dođe objava: “O Davude (a.)! Pokaj se i zasluzi izbavljenje!”

Nakon što je Davud (a.) ovo čuo, počeo je da recitira Zebur (Psalme) i molitve. Njemu su se u molitvama i preklinjanjima također pridružili drveće, kamenje i životinje. On je stigao na jedno brdo i tamo je video udubljenog u molitvi Poslanika El-Jesa (a.) u jednoj pećini. Kada je čuo jadikovanje životinja, El-Jes (a.) je shvatio da je tamo stigao Davud (a.). Davud (a.) je otišao i rekao El-Jeseu (a.): “Ako mi dozvoliš, ja će se tebi približiti.” El-Jese (a.) odgovori: “Ti si grešnik!” Davud (a.) je plakao neutješno kada se spustila objava El-Jeseu (a.): “Davud (a.) je počinio Tark al-Aula i ti ne treba da ga zbog toga kritikuješ, pošto sam uzeo za prijatelje one koji se kaju, a nema niko ko više opraviči od mene.” El-Jese (a.) je uveo Davuda (a.) u svoju prostoriju. Davud (a.) upita El-Jesea (a.) da li je ikada došao na ideju da počini grijeh. El-Jese (a.) reče: “Ne.” Davud (a.) upita dalje: “Da li si ikada osjetio svjetovne potrebe u svome srcu?” El-Jese (a.) odgovori: “Da, ponekad imam takve osjećaje.” Davud (a.) upita: “Kako onda prebrodiš takvu želju?” El-Jese (a.) reče: “U takvim momentima se povučem u jednu pukotinu u zemlji ovoga brda i služim se onim što tamo pronađem.”

Davud (a.) ga je otpratio do pukotine u pećini i tamo primijeti jedan željezni sto. Na stolu je bilo nekoliko kostiju i jedna metalna ploča. Davud (a.) uze ploču na kojoj je stajalo ugravirano: “Ja sam Arwai ibn Šalam, vladao sam hiljadu godina, uspostavio hiljadu gradova i spavao sam sa hiljadu djevica. Na kraju sam premješten na mjesto gdje je prašina moj krevet, a kamen moj jastuk! Moji pratioci su zmije i škorpije! Zato treba, ko god da me vidi, da ne dozvoli da bude obuzet ukrasima ovoga svijeta!”

5.2 Drugi princip: Napad Dedžala

U posljednjoj epohi, još prije pojave Imam Ahir Zemana (a.)⁸¹, pojavit će se Dedžal sa buntovnim napadima. Preneseno je da je Dedžal rođen za vrijeme Poslanika islama (a.). Poslanik (a.) mu je došao i pozvao ga u islam. Ali on je poziv odbio i kazao: “Ti nisi veći u svome poslanstvu od mene!” On je ispoljio dosta takvih uvredljivih riječi. Poslanik (s.) mu reče: “Zlikovče, bježi mi sa očiju! Ti nećeš od svojih podlosti odstupiti i nikada nećeš uspjeh imati u tvom zlom zavođenju!”

⁸⁰ Odbojnost od nečega boljeg. Nije grijeh u pogledu vjerskog prava.

⁸¹ Imam kraja vremena jedna je od titula Imama Mehdija (a.).

Potom se Poslanik (s.) obratio svojim sljedbenicima: "Svaki Poslanik (s.) je svoje stado upozoravao protiv Dedžalovih mahinacija. Allah je pojavljivanje prokletog Dedžala produžio! On je tokom vremena moga Umeta došao i on će za sebe tvrditi da je božanstvo! On će prouzrokovati veliku zbumjenost u ljudskim umovima. Sjetite se, vaš Bog (Allah) nije jednook! Dedžal će doći jašući na jednom magarcu. Udaljenost između dva uha na magarcu bit će jedna milja. On će imati sa sobom svoje samozvane Dženet i Džehenem. U njegovoj pratnji bit će jedno brdo od hljeba i rijeka vode. Jevreji, pustinjski arapi i žene će biti njegovi sljedbenici. On će napustiti Meku i Medinu, i putovat će svijetom."

Ibn Babawayh priča da je Imam Ali (a.) jednom sa minbera obznanio: "Pitajte me prije nego odem!" Saasa, jedan sljedbenik Imama Alija (a.), upita: "O Zastupniče Poslanika (a.)! Kada će Dedžal napasti?" Imam uzvrati: "Postoje određeni znakovi za prisustvo Dedžala, koji su:

- Ljudi će prestati da obavljaju namaze.
- Neiskrenost će biti normalan način življenja.
- Pokvarenost će biti vrlina.
- Ljudi će svoju vjeru založiti za svjetovnu dobit.
- Kamatarenje i mito će biti dozvoljeni.
- Glupaci će vladati nad mudrima.
- Prosipat će se krv nedužnih.
- Ljudi će biti ponosni na tlačiteljska djela.
- Vladari će biti korumpirani.
- Učenjaci će biti dvoličnjaci.
- Blud će biti rasprostranjen.
- Žene će se sa muškarcima takmičiti u poslovima.
- Žene će se oblačiti kao muškarci a muškarci kao žene.
- Lažljivac i varalica bit će poštovani.
- Postojat će u tom vrijemenu stalno i jako izražena glad.
- Dedžal će biti ubijen od onoga za kim će Isa (a.) obavljati svoje namaze i pod njegovim predvodništvom.

Nakon što Dedžal bude ubijen, pojavit će se veliki ustank!"

Potom je ustao Isbak ibn Nabata (ili Kanana) i pitao Imama (a.): "Ko je Dedžal?" Imam Ali (a.) je odgovorio: "U blizini grada Asbahana je jedan zaseok po imenu Jahudija. Od tamo će doći Dedžal. Njegovo desno oko će biti oštećeno. Njegovo lijevo oko će sijati kao zvijezda na njegovom čelu. Na mjestu između njegovih očiju biće masno (jasno) odštampanim slovima napisano "Nevjernik"(kafir)! Svako ko usmjeri svoj pogled prema njemu, bit će u stanju ovo da pročita. Pred njim će biti brdo od dima, a iza njega će također biti jedno brdo. Ljudi će misliti da su to brda od hljeba. Za vrijeme njegovog pojavljivanja, vladat će velika glad u svijetu. On će imati bijelog magarca tako velikih razmjera da će moći jednim korakom prevaliti jednu milju. Svaka rijeka, koja se nađe ispred magarca, presušit će. Dedžal će glasno viknuti: "Prijatelji, dođite meni! Ja sam vaš opskrbitelj i Bog! Ja sam napravio vaše udove! Ja sam vašu sudbinu kreirao!"

Imam (a.) reče: "Ovaj Allahov neprijatelj će biti lažni Bog! On će biti jedan jednooki monstrum, kojem je neophodna hrana i voda, kao i svakom životu biću. Vaš Allah stoji iznad svega toga! Većina Dedžalovih pristalica imat će zabranjene prihode i bit će razvratnici. Ove

pristalice će nositi zelene kape kao pokrivalo na glavama. Dedžala će ubiti onaj koji će Isa (a.) predvoditi pri zajednički obavljanom namazu. Ovo će se dogoditi u Ukbah Rafi, u jednom mjestu u Siriji, na jedan petak poslijepodne. Potom slijedi veliki preokret!” Ljudi upitaše kakav će biti taj preokret.

Pojavljivanje Dabbat al-Ardh-a.

Imam Ali (a.) je rekao: “Dabat al-Ardha bit će rođen u blizini brda Safa.”⁸² Nosit će prsten Sulejmana (a.) i štap Musa (a.). On će stavljati štapom znak na čelo vjernika i na čelo nevjernika. Znak na čelu vjernika će glasiti: “To je iskreni vjernik!” A na čelu nevjernika: “To je nevjernik.” Potom će Dabat al-Ardha podići svoju glavu i ljudi će ga vidjeti. Ovaj događaj će se dogoditi nakon zalaska sunca za vrijeme akšama. To će biti oko vremena kada vrata pokajanja budu zatvorena! Potom reče Imam (a.): “Ne pitajte me dalje za Dedžala!” Poslanikova (s.) instrukcija je da se daljnje informacije smiju davati samo Ehlul Bejtu.” Pripovjedač reče: “Ja upitah Saasaha: ‘Ko je onaj iza koga će Isa (a.) u džematu klanjati?’ On reče: ‘On će biti deveti Imam (a.) od potomaka Husejnovih (a.)’⁸³. On će se na mjestu između Hadžar al-Aswada⁸⁴ i Ibrahimovog stajanja (Makam al-Ibrahim) pojaviti. On će uvesti vlast prava i pravičnosti. On će svijet oslobođiti od nevjernika.”

Mnoge predaje ukazuju da će Dabat al-Ardh ustvari biti Imam Ali (a.). On će doći nakon pojave Sahib al-Amra (a.), posljednjeg Imama, a to će vremenski gledano biti blizu Sudnjega dana.

5.3 Treći princip: O Maad-u (proživljenju)

Maad znači povratak ili proživljenje. To će biti dan kada će Allah džine i ljudi nakon smrti ponovo vratiti u život i svesti račun njihovih dobrih i loših djela. Maad je jedan od najvažnijih aspekata vjerovanja, koji se u predajama mnogo puta spominje. Zaista je nevjernik onaj ko ne vjeruje u Maad i umjesto toga vjeruje da na Sudnjem danu ljudi neće više ustati sa zemaljskim tijelima⁸⁵.

Ajete Kur'ana interpretirati u tom pravcu – da nagrada i kazna vrijede samo za duše i da tijela za ovu svrhu neće biti podignuta – jeste nevjerovanje. Čovjek mora vjerovati u to da će sa Sudnjim danom nastupiti preokret. Planine će se raspasti u mrvice. Prah mrtvog tijela će se, po Allahovom naređenju, ponovo sakupiti u cjelinu (u tijelo). Duša svake individue će ući u tijelo i potom stupa na snagu obračun djela.

Drugi aspekti, kao što je ustajanje (Kijama), sadržani iz mosta Sirat i Mizan (Vaga pravednosti), slijedit će i djela će biti izmjerena. Po Allahovom obećanju svi stupnjevi suđenja će biti provedeni, da li on zaslužio Dženet ili Džehenem. U Dženetu će postojati

⁸² Zvijer ili jahaća životinja na zemlji, spominje se u Kur'anu, 27:82.

⁸³ Dakle, Imam Mehdi (a.), 12. Imam, pošto je Imam Husejn (a.) bio 3. Imam.

⁸⁴ Crni kamen u Kabi.

⁸⁵ Ovo stajalište vezano za nevjerovanje je metaforična interpretacija i nije zvanično stajalište za šije 21. vijeka.

hurije, mladići, rijeke sa slatkim medom i mlijekom, bašte sa plodovima. Džehenem će spremiti za zlikovce vatru, zmije, štetočine (gamad), trnovito drveće i spremnu ključalu vrelu vodu. Čovjek mora vjerovati da je sve ovo istina i da će se definitivno svakom ljudskom biću i džinu dogoditi.

O dušama vjernika, bogobojaznim

Jedne noći Hibba al-Arabi je otišao sa Imamom Alijem (a.) na mezaristan Wadi as-Salam kod Nedžefa. Imam Ali (a.) se zaustavio na jednom mjestu i izgledao je kao da komunicira sa nekim. Hibba Arabi se umorio od dugog čekanja. Nekoliko puta je sjedao i ponovo ustajao. Kad više nije mogao da izdrži koliko se to odužilo, reče Imamu Aliju (a.): "Ti mora da si umoran. Odmori se malo!" Imam Ali (a.) reče: "Ja volim vjernike! Pusti me još jedno vrijeme da sa njima razgovaram!" Hibba Arabi upita: "O Amir al-Muminin (a.)! U kakvom su stanju?" Imam Ali (a.) reče: "Oni sjede zadovoljni zajedno u grupama!" On upita: "Jesu li i njihova tijela ovdje?" Imam Ali (a.) odgovori: "Ne, samo su duše ovdje. Gdje god da umre vjernik, njegova duša dođe ovdje (u Wadi as-Salam mezarje)."

Priča se da je neko Imamu Džaferu al-Sadiku (a.) rekao: "O Poštovani, priča se da duše vjernika lete okolo po nebeskom svodu u liku zelenih ptica!" Imam (a.) uzvrati: "To nije tačno! Duša jednog vjernika u Allahovim očima nije tako trivijalna stvar da bi bila pretvorena u pticu. Ona ostaje тамо u jednom plemenitom obliku."

Neko je rekao Imamu Džafer al-Sadiku (a.) da je njegov brat u Bagdadu. Kada bi on тамо umro, bio bi jako daleko od njega! Imam (a.) reče: "Budi bezbrižan! Gdje god da vjernik umre, na Istoku ili na Zapadu, njegova duša će doći u Wadi as-Salam mezaristan!" Čovjek reče: "Gdje je ta dolina?" Imam (a.) odgovori: "Iza grada Kufe."

Abu Basir prenosi od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Imam rekao: "Duše vjernika se odmaraju pod dženetskim drvećem i razgovaraju jedne s drugima. Kada stigne nova duša, ostali žele jedno vrijeme da je ostave samu zbog poteškoća napuštanja svjetovnog tijela. Potom pitaju novu dušu o nekim ljudima. Kada kaže da je ta osoba zdrava i čila, sretni su i kažu da će im se prije ili kasnije pridružiti! Ako kaže da je neko već umro i njegova duša nije тамо došla, plaču jednoglasno zbog toga što mora da je vjerovatno taj propao u Džehenem!"

Prenosi se od Abu Basira da je on od Imama Džafer al-Sadika (a.) htio znati: "O Poštovani! Gdje su duše vjernika?" Imam (a.) reče: "Oni žive u prostorijama koje su za njih pripremljene u Dženetu i date su im na raspolaganje! Oni jedu i piju dženetske namirnice! Oni mole Allaha da ubrza proživljjenje (Kijamat) i ispunji svoje obećanje, i da im se vjernici koji su još živi pridruže u njihovim redovima."

Prenosi se od Zaris Kanasi da je pitao Imama Muhameda Bakira (a.): "Opšte je prihvaćeno da rijeka Eufrat ima svoj izvor u Dženetu, da li je to tačno?" Imam (a.) odgovori: "U pravcu zapada Allah je stvorio jedan Dženet, rijeka Eufrat počinje тамо. Svake noći duše vjernika dolaze тамо u posjetu, jedu plodove, sastaju se, izjutra razgledaju prostor između Zemlje i

Neba, a potom ulaze u svoje posebne mezare i gledaju prema ljudima koji uče Fatihu⁸⁶. U pravcu Istoka, Allah je stvorio Džehenem, gdje će duše nevjernika biti mučene. Jutrom idu do doline Barhut u Jemenu. Vrućina u ovoj dolini je veća nego u Džehenemu. Ove duše će tu ostati do Sudnjeg dana.

O Isafilovom Rogu (Sur)

Ali ibn Ibrahim priča od Tawir ibn Abi Fahta da su ljudi upitali Imama Zajn-ul-Abidin (a.): "Šta je Israfilov rog⁸⁷?" Imam (a.) odgovori: "Israfilov rog ima dva ogranka. Udaljenost između njih je ista kao od Zemlje do Neba. Po naredbi Allahovoju, Israfil će se pojaviti na kući Allahovoju, Kabi. Potom će Meleci znati da je došlo vrijeme kraja vremena, propasti Zemlje i ostatka univerzuma. Israfil će se potom okrenuti Kabi i puhnut će u svoj Rog (Sur). Kada čuje zvuk koji je usmjeren u pravcu zemlje, svi stanovnici će istovremeno umrijeti. Stanovnici u pravcu prema nebu će također svi umrijeti. Onda će po Allahovoju naredbi i Israfil umrijeti. Nebesa i planine će biti u komade raspršeni i oko će lebdjeti kao prašina. Potom će Allah stvoriti novu zemlju, koja je slobodna od grijeha. Na novoj zemlji neće biti planina, drveća, nastamba ili trave. Allahov nebeski svod će stajati na vodi. Potom će glasnik pozvati: "Ko je Vladar na današnji dan⁸⁸?" Potom će Allah sam obznaniti: "Bog, Jedini, koji posjeduje potčinjujuću moć⁸⁹! Ja sam sva stvorena uništio. Nema Boga osim mene. Nemam nikoga koji mi je ravan i ko mi je sudrug. Ja sam svojom apsolutnom snagom sve stvorio i također sam sve uništio. Ja ču po svojoj sopstvenoj želji ponovo sve stvoriti!" Za to vrijeme će se rog ponovo začuti, a stanovnici zemlje i univerzuma će ponovo biti vraćeni u život. Mikail⁹⁰ će potom puhnuti u rog. Kada čuju zvuk roga, svi stanovnici zemlje, meleci Dženeta i Džehenema će se sakupiti i kompletno stvaranje spremat će se za obračun djela koja su počinili."

Kada je on ovo ispričao, Imam (a.) je neko vrijeme neutješno plakao! Prenosi se od Poslanika islama (s.) da će na Sudnjem danu Allah meleku smrti (Malak al-Maut) reći: "O Malak al-Maut! Pošto si svakome dao okus smrti, danas ču ja tebi isti okus dati!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da će Allah svoja stvorena nakon smrti probuditi. Nebo će dobiti zapovijed da četrdeset dana neprestano pada kiša. Potom će Allah česticu svakog živog bića sakupiti i u život ga vratiti, kao što je prije bilo.

U komentaru ajeta "To je jedan dan kada će iskrenom biti od koristi njegova iskrenost⁹¹", Imam Muhamed Bakir (a.) opisuje ovaj dan na sljedeći način:
"Na Sudnji dan kada ljudi budu sakupljeni za obračun svojih djela, doći će na put jednog prolaza koji je vrlo rizičan. Uznemiravanje Maidan al-Mašar (razina okupljanja na dan

⁸⁶ Sura Pristup u Časnom Kur'anu.

⁸⁷ Israfil je jedan od velikih meleka. On ima zadatku da najavi Sudnji dan, dan proživljjenja.

⁸⁸ Kur'an, 40:16

⁸⁹ Kur'an, 40:16

⁹⁰ Mikail (a.) ili Mihael je u Kur'anu spomenuti najveći melek (2:98)

⁹¹ Kur'an, 5:119

proživljenja) bit će ekstremno veliko pošto će se ljudi međusobno gurati. Potom će jedan glasnik proglašiti Allahovo naređenje tako da to svako čuje: "Gdje je Muhamed od Arabije (a.)? On treba da izađe naprijed!"

Tada će Poslanik (s.) iskoračiti. Allah će mu dati mjesto na desnoj strani prijestolja. Potom će Imam Ali (a.) i njegovi nasljednici Imami (a.) također biti pozvani na lijevu stranu od Poslanika (s.). Ljudi Poslanikovog (s.) Umata bit će pozvani i reći će im se da se smjeste na lijevu stranu. Potom će svaki Poslanik (s.) biti prozvan i njihovim sljedbenicima će se reći da se postave u formacije sa lijeve strane nebeskog svoda. Tada će se Kalam (olovka) u ljudskom liku postaviti na mjesto obračuna (Makam al-Hisab) pred nebeskom svodom. Na ovom mjestu spajanja Allah će pero pitati: "Da li si sve što smo ti prenijeli zapisalo na ploči (al-Lawh)? Pero će reći: "O Opskrbitelju! Ti si Sveznajući (Al-Alam), tvoje tajne nisu nikome poznate osim tebi! Allah će uzvratiti: "Onda si upotpunilo dokaz (Hudžat)!"

Tada će ploča (al-Lawh) u ljudskom liku iskoračiti. Allah će je pitati: "Šta god da smo naredili peru da napiše, da li je i napisalo?" Ploča će odgovoriti: "Definitivno. Šta god da je pero na mene napisalo ja sam to Israfilu dalje proslijedila. "Tada će Israfil, koji će biti prisutan u ljudskoj formi, biti pitan: "Da li te ploča informisala o svemu što je perom na njoj napisano?" Israfil će to potvrditi. Potom će Džibril doći i stati ispred Israfila. Allah će ga pitati da li je od Israfila po osnovu objave posavjetovan. Džibrail će potvrditi da kada god da je dobio objavu, proslijedio ju je Poslaniku (s.) toga vremena. Na kraju, nosio je svoje objave dalje do posljednjeg Poslanika, Muhameda ibn Abdullaha (a.)!

Potvrda zadatog poslanstva

Od Ademovih (a.) potomaka prvi će biti pozvan na ispitivanje Muhamed ibn Abdullah (a.). Na taj dan Poslanik će biti pozicioniran na najveće mjesto. Ipak će Allah pitati Poslanika (s.): "Da li je Džibrail prenio sve naše objave?" Poslanik (s.) će odgovoriti: "O moj Stvoritelju! Da, Džibrail mi je Knjigu prenio, znanje i učenost koje si ti poslao!" Allah će pitati: "Da li si moja naređenja i upute dalje narodu proslijedio?" Poslanik (s.) će uzvratiti: "Ja sam sva tvoja naređenja i upute narodu proslijedio i Džihad na tvome putu vodio!" Allah će potom pitati Poslanika (s.): "Ko je svjedok?" Poslanik (s.) će odgovoriti: "O Allah! Ti sam si moj svjedok. Tvoji meleci i odabrani ljudi među mojim sljedbenicima su također moji svjedoci. Ali samo tvoje svjedočanstvo meni je dovoljno!" Potom će Meleci posvjedočiti Poslanstvo Muhameda (s.). Potom će biti pozvan Umet Poslanika (s.) da posvjedoči Poslanstvo. Svaki vjernik će posvjedočiti: "Muhamed ibn Abdullah (a.) nam je prenio Tvoju Knjigu i Tvoje znanje!" Poslanik (s.) će biti upitan: "Koga si imenovao za svoga Zastupnika (a.) da vodi Umet nakon tebe, Zastupnika (a.) koji će ljudi voditi pravim putem i učenju Knjige ih poučiti?" Poslanik (s.) će odgovoriti: "Ja sam Hajar a-Bašar (Najboljeg čovjeka), najboljeg iz Umata, moga brata Ali ibn Abu Taliba (a.) imenovao kao svog zastupnika, nasljednika i halifu! Opomenuo sam moj narod da mu nakon mene bude pokoran."

Tada će Ali ibn Abi Talib (a.) biti pozvan na ispitivanje. Allah će ga pitati: "O Ali (a.)! Muhamed ibn Abdullah, naš Poslanik (s.), imenovao te za halifu. Da li si nakon njega od sebe odbacio obaveze Imamata?" Imam Ali (a.) će reći: "O Stvoritelju, Allahu! Tvoj Poslanik (s.)

imenovao me je za halifu! Kada si svog voljenog Poslanika (s.) uzeo sa ovoga svijeta, njegov umet mi je oduzeo hilafet i Imamat i mene su oslabili preko skrivenih potvora i prevara. Oni su učinili zavjeru da me ubiju, nisu se obazirali na moje savjete i pretpostavili su mi nekompetentne ljude, postavljadi su ih jednog nakon drugog kao halife i imame. Potom sam uzeo svoju sablju, vodio Džihad u Tvoje Ime i postao Šehid!” Potom će se pitati Imama Alija (a.): “Koga si imenovao za svoga nasljednika (Naib)?” Na ovaj način će svaki Imam (a.) biti pozvan na pitanje zajedno sa narodom njegovog vremena. Allah će reći: “To je dan kada će iskrenim njihova iskrenost biti od koristi⁹². ”

Pouzdani izvori prenose od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada Allah ljudi okupi za ispitivanje, ispitat će Nuha (a.) o njegovim poslaničkim obavezama. Nuh (a.) će reći: “O Allahu, ja sam bezuslovno narodu prenio tvoje upute!” Potom će ga Allah pitati: “Ko je tvoj svjedok?” Nuh (a.) će odgovoriti: “Muhamed ibn Abdulah (a.) će biti moj svjedok!” Nakon što to kaže, Nuh (a.) će otici poslaniku Muhamedu (s.) i reći: “O Muhamede! Allah je tražio svjedoka za ispunjenje mojih poslaničkih obaveza!” Poslanik (s.) će na ovom mjestu pozvati Hamzu⁹³ i Džafera⁹⁴ i njima narediti da posvjedoče Allahu o širenju Allahove riječi preko Nuha (a.) njegovom narodu. Tada će ova dva Poslanikova (s.) sljedbenika posvjedočiti za Nuha (a.) i druge Poslanike (a.). Govornik kaže: “Pitam tada Imama (a.) zašto za ovu svrhu Poslanik (s.) nije poslao Imama Alija (a.). Imam (a.) reče da je to zbog Alijevog (a.) visokog položaja!”

Priča se da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: “Prije nego što vam bude naređeno da prezentirate svoja djela za obračun kod Allaha, morate poduzeti sopstveno ispitivanje! Na Sudnji dan ljudi moraju čekati na polaganje njihovih računa na pedeset mjesta i na svakom stupnju mora se hiljadu godina ustrajati, kao što sam Allah kaže: (...) na dan, čije trajanje traje pedeset hiljada godina⁹⁵. ”

O Mejdan al-Hašr-u: Mjesto proživljjenja

Imam Muhamed Bakir (a.) priča da kada je objavljen ajet “I kad se tog dana primakne Džehenem⁹⁶”, sljedbenici Poslanika (s.) pitali su ga za njegovo značenje. Poslanik (s.) je rekao: “Džibrail mi je pričao da će na Sudnjem danu Allah ljudima narediti da se okupe za ispitivanje. On će također Džehenemu narediti da bude tamo. Pakao će imati hiljadu nosnih halki, svaka u rukama jednog meleka. Džehenem će ljudito pokušavati napasti nevjernike i grešnike. On će ispustiti tako jak vrisak da bi svako bio uništen kada Allah ne bi odlučio da se uključi! Tada će se podići plameni iz Džehenema i okupljeni će osjetiti ugnjetavačku vrućinu,

⁹² Kur'an, 5:119.

⁹³ Hamza ibn Abd-ul-Muttalib je bio amidža Poslanika Muhameda (s.) i jedan od prvih muslimana, kao i junački zaštitnik Poslanika (s.). On je pao kao šehid prilikom odbrambene bitke na Uhudu.

⁹⁴ Sin Abu Taliba i Fatime bint Asad i brat Imama Alija (a.). Njegov nadimak bio je Tayyar. On je bio učesnik prilikom malog iseljenja. Zbog njegovih govorničkih vještina su pokušaji Abasidskog vladara da hapsi Kurejšije ostali neuspješni.

⁹⁵ Kur'an, 70:4.

⁹⁶ Kur'an, 89:23.

tako da će i za Poslanike (a.) biti neugodno. Za to vrijeme će svi plakati: "Nafsi, Nafsi (moja duša, moja duša)." To znači da mole Allaha da bude milostiv prema njima i da ih sačuva od sramote!

Poslanik islama (s.) će tada izjaviti: "Ummai, Ummai (moj umete, moj umete)", i bit će donsesena Sirat čuprija. Put preko ovog mosta će biti oštiri od sablje i tanji od dlake u kosi. Sirat će biti sadržan od tri mosta. Jedan će biti most od Sirat-ur-Rahim (rodbine). Bit će zabranjeno da ovaj most pređu oni koji su svojoj rodbini uskratili njihovo pravo. Drugi će biti spriječeni da pređu most obaveznih namaza, to je kazna za one koji nisu redovno obavljali namaze. Jednoj drugoj grupi će biti ograničen prolaz preko Sirat Hukuk al-Ibad, zato što nisu davali ljudima njihova prava! Zato Allah kaže: "jer Gospodar tvoj je zaista u zasjedi⁹⁷."

O mostu Sirat

Bogobojazni ljudi će preći most Sirat bez bilo kakvih poteškoća. Neki drugi će visiti na stranama mosta. Noge nekih ljudi će drhtati, a drugi će se zalijepiti jedni za druge, kako bi izbjegli da padnu sa mosta. Oni koji sigurno pređu most će reći: "Mi smo Allahu zahvalni! On je bio toliko dobar prema nama da nam pomogne." Inače bi sve nade izgubili da će uspješno preći most!

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Most Sirat je oštiri od sablje i tanji od kose! Neki će ga preći brzinom svjetlosti. Neki će ići preko njega kao konj u kasu, neki će ići pješke i bit će nekih koji će biti nestabilni kao malo dijete, koje se tek uči hodati. Neki će se kretati na nesigurnim nogama, pri čemu vise sa mosta a pri čemu osjećaju vrućinu paklene vatre sa jedne strane tijela."

Imam Ali (a.) je rekao: "Kada jedna osoba bude prozvana da stane na mjesto obračuna njenih djela, Allah će reći melecima: 'Povucite bilansu između mojih dobročinstava i djela te osobe!' Kada meleci izvuku bilansu i otkriju da su djela jednak velika ili veća nego kod nje (osobe sa kojom jer obračunato) dodijeljena djela, Allah će reći: 'Ja sam poklonio blagoslov koji je osoba uživala. Ipak, povucite bilansu između njenih dobrih i loših djela!' Čak ako su dobra i loša djela isto velika, osobi će biti dozvoljen ulazak u Dženet. Ako dobra djela pretegnu nad lošim, njoj će još više blagodati biti dodijeljeno u Dženetu. Ako su loša djela veća nego dobra djela, dobit će Allahov oprost, sa prepostavkom da osoba nije bila nevjernik niti licemjer!"

Imam Muhammed Bakir (a.) je bio od nekog upitan: "Šta je značenje časnog kur'anskog ajeta, gdje se kaže: 'Ali onima koji se pokaju i uvjeruju i dobra djela čine, Allah će njihova rđava djela u dobra promijeniti, a Allah prašta i samilostan je⁹⁸?" Imam (a.) reče: "Vjernik koji je za vrijeme svoga života grijeo bit će pozvan za obračun svojih djela na Sudnjem danu. Ako osoba svoja djela prizna pred Allahom, Allah će svojom dobrotom melecima naređiti da grijeha te osobe izbrišu iz bilježnice djela. On će melecima naložiti da upišu dobra djela u korist te osobe umjesto loših koji će se sa liste pobrisati. Kada ljudi na danu proživljivanja pogledaju na listu djela te osobe, čudit će se da ta osoba u svome životu nije počinila nijedno

⁹⁷ Kur'an, 89:14.

⁹⁸ Kur'an, 25:70

loše djelo! Potom će Allah naložiti da se ta osoba uvede u Dženet.” Imam (a.) je rekao: “Ovaj ajet je posebno namijenjen našim šijama!”

Obračun djela na Sudnjem danu

Imam Džafer al-Sadik je rekao: “Dvije osobe će biti na Sudnjem danu takve da će jedna biti koja je živjela vrlo bogato i jedna koja je živjela u potpunom siromaštvu. Osoba koja je živjela u siromaštvu će reći: “O Allahu! Zašto me puštaš da ovdje stojim za obračun? Ja sam život proveo u očajnom siromaštvu! Nisam imao imetak koji bi me naveo da nekome ukradem njegovo pravo ili da prema nekome budem zao! Od tebe sam dobio upravo onoliko koliko mi je potrebno da preživim!” Allah će reći: “Čovjek ima pravo! Vodite ga u Dženet. A ostaviti bogatu osobu da stoji na mjestu proživljenja (Maidan al-Mahšar) tako dugo dok traje obračun da će zbog vrućine toga mjesta teći toliko znoja da bi moglo da se napoji četrdeset kamila! Čovjeka će potom odvesti u Dženet, nakon što se opravda za upotrebu imetka za vrijeme svog života koji mu je bio dodijeljen!” Kada napokon uđe u Dženet, upitat će ga njegov siromašni saputnik o razlogu produženja njegovog dolaska. Čovjek će mu reći da je on zbog svog imetka i bogatstva koje je na ovom svijetu posjedovao morao položiti opravdanje i račune! Bogata osoba će siromašnog upitati ko je on. On će reći da je on ista osoba koja je na Sudnjem danu stajala pored njega. Dobar život u Dženetu ga je toliko promijenio da bogata osoba nije bila u stanju da ga prepozna.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da kada Allah ljudima na danu proživljenja naredi da se okupe za obračun, svako će zapis svojih djela držati u ruci. Neki licemjeri će se žaliti da to nisu zapisi njihovih djela koje drže u svojim rukama. U tom momentu će dva pisara posvjedočiti djela, i da zapis djela pripada definitivno onima koji ih drže u rukama. Onda će Allahu reći: “O Allah! Oni su tvoji meleci i oni svjedoče protiv nas, kako bi tebe obradovali!” Onda će se zakleti da zapis djela ne pripada njima. Allah govori o tome u časnom Kur'anu: “Na Dan u koji ih Allah sve oživi, oni će se Njemu zaklinjati, kao što se vama zaklinju, misleći da će im to nešto koristiti. Oni su doista pravi lažljivci⁹⁹.”

Imam (a.) reče: “Ovo su ljudi koji su raskinuli pravo Amir al-Muminina (a.) prema sebi. Za to vrijeme Allah će njihove usne zapečatiti. Njihova čula će posvjedočiti protiv njih. Njihove oči će reći: “O Allahu! Oni su nas upotrebljavali kako bismo slušali loše stvari!” Njihove oči će reći: “Upotrebljavali su nas da gledamo zabranjene (haram) stvari.” Na ovaj način će svako čulo posvjedočiti njeno djelo. Potom će Allah narediti da se otkloni pečat sa njihovih usana. Jezik će isto tako čulima govoriti: “Zašto ste protiv nas svjedočili?” Čula će uzvratiti: “Allah, koji je svakome posudio sposobnost govora, dao nam je hrabrost da izgovorimo istinu!”

O Zagovorništvu

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao da će na dan proživljenja sva stvorenja biti naga okupljena na Maidan al-Hašr. Oni će po Allahovom naređenju tamo stajati na ekstremnoj vrućini u nelagodi, dok se obilno ne iznoje i ne postanu nestrpljivi. Onda će Allahov izaslanik

⁹⁹ Kur'an, 58:18.

pozvati: "Gdje je posljednji Poslanik Muhamed ibn Abdulah (a.)? U tom momentu će Poslanik (s.) iskoračiti i stati u blizini izvora Kevser. Dužina zdenca je otprilike ista kao udaljenost između zaseoka Ila u Siriji i Sanaa-e u Jemenu.

Potom će se pridružiti Imam Ali (a.) da stane na stranu sa Poslanikom (s.). On će ugasiti žed svoga prijatelja na istom izvoru. Nekim ljudima će meleci naložiti da se udalje od izvora. Oni će biti spriječeni da piju vodu. Pritom će Allahov Poslanik (s.) sljedeće izložiti: "O Allahu! Ovi ljudi su prijatelji moga Ehlul Bejta! Zašto su spriječeni da piju od ove vode? O Allahu! Oprosti im iz svoje velikodušnosti!" Začut će se glas: "O Muhamede (a.)! Mi smo tvoju preporuku prihvatali i oprostili smo im! Njima će biti dozvoljeno da piju sa vrela Kevser." Potom reče Imam (a.): "U tom momentu će mnogi ljudi zbog njihove nesreće plakati, dok će našim šijama zbog njihove ljubavi prema nama biti dozvoljeno oprštanje grijeha!"

O Vrelu Kevser

Abu Turab Ensari priča da je neko upitao Poslanika (s.) o vrelu Kevser. Poslanik (s.) je rekao: "To je jedan izvor koji mi je Allah poklonio. To je jedna od privilegija koje su mi date u odnosu na druge Poslanike (s.). Dužina tog izvora iznosi skoro koliko je udaljenost između zaseoka Ila i Sanaa. Posude koje su poredane na nasipu, kako bi se pila voda, kao zvijezde su na nebnu. Dvije velike rijeke sa Prijestolja (Arš) Allahova pune ga vodom. Voda sa izvora je slada od meda i bijelja od mlijeka. Njegovo dno je mirisnije od Mošusa. Kamenje na njegovom obodu su rubini i smaragdi. Njegova trava je šafran. Allah mi je obećao da će ovu vodu piti samo one osobe čije srce je slobodno od licemjerja i politeizma. Oni treba da imaju dobru savjest i trebaju biti pristalice moga zastupnika Alija (a.), kako bi imali pravo da piju vodu sa ovog izvora. Aljevi (a.) neprijatelji će biti sa izvora otjerani kao što šugava kamila bude izdvojena od stada. Ko je jednom pio sa vrela Kevser, njegova žed će zauvijek biti ugašena."

Postoje različite predaje od Poslanika (s.), gdje je rekao da neko ko vjeruje u Allaha i zna da će sa sigurnošću doći Sudnji dan, mora također vjerovati u postojanje izvora. Inače njegova žed na Sudnjem danu neće biti ugašena sa izvora Kevser. Poslanik (s.) je također rekao: "Za nekoga ko ne vjeruje u naše zagovaranje, mi nećemo biti u stanju da se zauzmemos za istog na dan proživljjenja. Moj zagovor će biti jedino potreban za one koji nose teški teret grijeha. Bogobojaznim i čestitim zagovorništvo neće biti potrebno!"

Pouzdani izvori kažu od Imama Džafera al-Sadika (a.) da će Sudnji dan biti tako težak za ljude da će im se znoj slijevati u usta. Oni će razgovarati jedni sa drugima, a potom otići Ademu (a.) kako bi ga zamolili da se za njih zauzme za olakšanje od ektremne vrućine. Adem (a.) će ispoljiti svoju nemoć i uputit će ih ka Nuhu (a.), koji će ih uputiti dalje ka drugim Poslanicima (s.). Tako će također otići i do Isa (a.), a on će ih na kraju uputiti prema Poslaniku Muhamedu ibn Abdulahu (s.). Poslanik (s.) će tada reći: "Dođite sa mnom! Preporučit ću vas Allahu!" Poslanik (s.) će ih povesti prema vratima Dženeta. Nakon što padne pred Allahom, molit će ga da olakša teškoće ovim osobama. Tada će se začuti glas: "O Muhamede (a.)! Mi smo

prihvatili tvoj zagovor!” Ovo je značenje ajeta časnog Kur’ana: “Budite puni nade da će vas vaš Gospodar poslati prema mjestu koje preferirate, Makam al-Mahmud¹⁰⁰. ”

Kaže se da je neko došao kod Imama Muhameda Bakira (a.) i rekao: “O Imamu (a.)! Kada govorиш o zagovoru, činiš svoje ljude, sljedbenike, ponosnim!”

Imam (a.) uzvrati: “Vjeruješ li da svoje tjelesne požude, prema grijesnju, tokom svoga života možeš kontrolisati i da zagovor našeg pretka (a.), poslanika Muhameda (s.), na Sudnjem danu ne trebaš? Tako mi Allaha! Kada doživiš teškoće Sudnjega dana, sigurno ćeš moliti za zagovor. Poslanikov (s.) zagovor će biti neophodan samo za one koji su na ovom svijetu bili grešnici.”

Šije idu u Dženet

Allahov Poslanik (s.) će za svoj Umet, sljedbenike, uložiti zagovor. Također Imami (a.) će se zauzimati za svoje sljedbenike, šije. Neki vjernici, također bogobojazne osobe, molit će za oprost svojim priateljima. Broj takvih ljudi će biti jednako velik kao ukupna populacija od Rabiah i Mudar¹⁰¹. Neki vjernici će se zauzimati samo za one koji su im u životu služili.

Poslanik (s.) je rekao da će na Sudnjem danu tri vrste ljudi pokušati da se zauzimaju za svoje prijatelje, a to su Poslanici (a.), učenjaci i treći su šehidi.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Imam Ali (a.) pitao Poslanika (s.) za sljedeći ajet časnog Kur’ana: “Onoga Dana kada čestite kao uzvanike pred Milostivim sakupimo¹⁰². ” Poslanik (s.) je rekao: “O Ali (a.)! Tako mi Allaha, ovi će ljudi na dan proživljena biti podignuti iz njihovih grobova na jedan način tako da njihova lica budu bijela kao snijeg; oni će biti zaodjevani u blistajuće ogrtače i zlatne cipele, ukrašene biserima. Meleci će obezbjediti vase za njih, kako bi putovali preko Mahšira prema mjestu suda. Kod svakog vaganja bit će prisutno hiljade meleka. Oni će ih sa puno poštovanja otpratiti do dženetskih vrata. U blizini vrata stajat će jedno drvo. Pod svakim listom tog drveta sklonište može naći stotinu hiljada osoba. Sa desne strane drveta će se nalaziti slatka voda preko koje će ljudi gasiti žeđ. Voda ima posebnu osobinu za onoga ko tu vodu pije – da ukloni osjećaje srdžbe i zavisti iz prirode te osobe, kao i preostali dio dlaka sa tijela te osobe. Zato Allah u časnoj Knjizi kaže: “A vaš Gospodar dat će vam čisto piće da pijete¹⁰³. ” Tada će doći do drugog jezera, koje leži na lijevoj strani drveta. Jezero će se zvati Hašma al-Hajat (jezero života). Ljudi će se kupati u jezeru. Voda ovog jezera ima poseban efekat, kupača čini besmrtnim. Oni će zauvijek biti slobodni od bilo kakvog bola ili patnje. Potom će Allah narediti svojim melecima da te osobe prime u Dženet. Kada ih meleci dovedu do vrata Dženeta, dočekat će ih huriye koje su posebno za njih stvorene i poželit će pridošlicama dobrodošlicu. Prijatelji ovih ljudi i drugi

¹⁰⁰ Kur'an, 17:79

¹⁰¹Za to vrijeme gusto naseljena područja u Iraku

¹⁰² Kur'an, 19:85

¹⁰³ Kur'an, 76:21

stanovnici Dženeta će tada reći: "Dobrodošli! Mi smo željno čekali na vaš ulazak!" Također i pridošlice će pozdraviti svoje prijatelje u Dženetu. Kada Poslanik (s.) stigne na ovo mjesto upitat će Imam Ali (a.): "Ko su ovi ljudi?" Poslanik (s.) će tada reći: "Ovo je grupa šiita kojima si ti Imam!"

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Allahov Poslanik (s.) rekao: "Na Sudnjem danu će jedan glasnik obznaniti: 'Gdje su ljudi koji su bili strpljivi i blagi i obzirni?'" U tom momentu će iskoračiti jedna grupa. Meleci će je sa puno poštovanja upitati: "Kako ste blagost i obzirnost prakticirali?" Oni će odgovoriti: "Držali smo se podalje od neposlušnosti prema Allahu i držali smo svoju savjest slobodnom od grešnih misli." Tada će se oglasiti jedan glas: "Oni govore istinu! Njima treba dozvoliti ulazak u Dženet bez polaganja njihovih računa!" Tada će se oglasiti jedan drugi glasnik: "Gdje su ljudi izvrsnosti (Fadhl)?" Jedna druga grupa će iskoračiti, a meleci će ih primiti sa puno poštovanja i pitat će ih: "Šta vas čini izvrsnim, da ste postigli ovakav položaj?" Oni će reći: "Allahovi neprijatelji su nas mučili, zatrпavali su nas uvredama i poniženjima. Mi smo to sve izdržali sa strpljenjem i molili smo se uvijek za njihovo popravljanje (povratak)!" Onda će se začuti jedan glas: "Gdje su Humsaji-komšije?" Potom će jedna grupa izaći. Meleci će ih upitati: "Koja dobra djela ste vi radili da biste zaslужili ovakvu privilegiju, da se nazovete komšijama Allahovim?" Oni će odgovoriti: "Na svijetu smo se mukotrпno trudili da njegujemo dobar odnos sa bogobojaznim komšijama kako bi Allaha zadovoljili. Mi smo se prema njima odnosili kao prema braći i pomagali smo im u vrijeme nevolje!" Jedan glas reče: "Ovo su pouzdano iskrene osobe, povedite ih u Dženet!"

Potom Allahov Poslanik (s.) dodade: "Ovi ljudi će biti komšije Poslanika (a.) i njegovog Zastupnika (a.). Drugi ljudi će biti izloženi težini Sudnjega dana, ali ovi neće imati straha. Svi drugi će biti ispitani za njihova djela na ovom svijetu, ali ovoj grupi će biti dozvoljen ulaz u Dženet, bez da prolaze kroz proces obračuna!"

Liwaa al-Hamd – Zastava

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča kako će na Sudnjem danu Allahova milost biti takvog inteziteta da će čak i šejtan poželjeti da je primi.

Pouzdani izvori prenose od Poslanika islama (a.): "O Ali (a.)! Ti ćeš biti prvi ko će ući u Dženet. Ti ćeš nositi u svojim rukama zastavu Liwaa al-Hamd, zastavu zahvalnosti. Ova zastava će biti sadržana od hiljadu zastava. Svaka zastava će biti veća od Sunca i Mjeseca."

Jedna predaja glasi da je Poslanik (s.) rekao Imamu Aliju (a.): "O Ali! Ti ćeš biti prvi ko će biti prozvan na Sudnjem danu. Tebi će biti data Liwaa al-Hamd. Svi ljudi će na dan proživljena biti poredani na dvije strane. Ti ćeš sa zastavom ići kroz sredinu između redova. Štap zastave će biti od srebra i njegov vrh će biti ukrašen crvenim rubinima. Dužina zastave će odgovarati udaljenosti koja se može preći za hiljadu godina. Adem (a.) i svi drugi Poslanici (s.) će biti pod ovom zastavom. Ona će imati tri strane, jedna će biti prema istoku, druga će biti prema zapadu i treća će pokriti sve svjetove. Na njoj će pisati tri rečenice. Prva će glasiti: Bismillahir-rahmanir-rahim (U Ime Allaha Milostivog Samilosnog), druga će glasiti:

Alhamdulillahi-rabbil-aalemin (Hvaljen neka je Allah Gospodar svijetova), i treća će glasiti: La ilaha illallah, muhammadun rasulullah (Nema Boga osim Allaha, Muhamed je Božiji Poslanik). Svaka rečenica će biti velika kao udaljenost koja se može preći za hiljadu godina. Širina će biti istih dimenzija. O Ali (a.)! Ti ćeš biti moj barjaktar! Imam Hasan (a.) će biti sa tvoje desne strane, a Imam Husejn (a.) sa tvoje lijeve strane. Na ovaj način ćeš doći kod mene u hlad nebeskog prijestolja. Jedan komad odjeće iz Dženeta će ti biti poklonjen da nosiš. Ovdje će jedan glasnik objaviti: "Tvoj otac Ibrahim (a.) je jedan uzoriti otac, a također tvoj brat Ali (a.) je od najbolje braće!"

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Poslanik islama (a.) rekao: "Kada klanjate, radite to preko mog posredovanja (Wasila)." Ljudi upitaše: "Šta je Wasila?" Poslanik (s.) odgovori: "Allah je za mene odabrao jedno mjesto u Dženetu. Ovo mjesto se zove Wasila. Ono ima četiri stupnja. Svaki stupanj odgovara udaljenosti koja se pređe za hiljadu godina na leđima brzog trkaćeg konja. Jedan stupanj je od topaza, jedan od rubina, sljedeći od perli i četvrti od zlata i srebra. Na Sudnjem danu će stupnjevi Wasila biti doneseni zajedno sa drugim Poslanicima (s.). Moj Wasila će tada zasjati kao Mjesec. Svi Poslanici (a.) će reći da onaj ko posjeduje tako blistajuće stupnjeve Wasila mora biti veoma sretan! U tom momentu će glasnik oglasiti: "Ovo je stupanj od Muhameda ibn Abdullahe (a.)!" Ja ću je doseći sa jednim ogrtaćem od svjetlosti i krunom na glavi!" Ali (a.) će stajati ispred mene i nosit će zastavu Liwaa al-Hamda. Na zastava će biti natpis: "Nema Boga osim Allaha, Muhamed je Allahov Poslanik, uspješni su blaženi." Ja ću biti jedan stupanj iznad onog na kojoj će biti stacioniran Ali (a.). Svi od Allaha privilegovani ljudi će reći: "Kako li su samo uzvišene ove dvije osobe!" Jedan glas će odzvanjati: "To su moji miljenici (Habib), Muhamed (s.) i Wali (Zastupnik) Ali ibn Abi Talib (a.). Sretni su oni koji su njihovi prijatelji i prokleti su njihovi neprijateljji!"

Autoritet Zapovjednika Pravovjernih (a.)

Poslanik (s.) je rekao Imamu Aliju (a.): "Prilikom slušanja ove najave tvoji prijatelji će biti sretni zajedno a tvoji neprijatelji, koji su tvoje pravo otrgnuli od tebe, drhtat će od straha. Lica neprijatelja bit će crna od poniženja. Onda će dva Meleka, Ridvan, stražar Dženeta, i Malik, stražar Džehena, ući i mene pozdraviti. Ja ću ih pitati ko su oni. Ridvan će reći: "O Poštovani (a.)! Ja sam nadzornik Dženeta i došao sam da ti uručim ključeve od dženetskih vrata."

Nakon što preuzmem ključeve, zahvalit ću se Allahu za ovu privilegiju. Onda će me nadzornik Džehena Malik pozdraviti i predstaviti mi se na sljedeći način: "Ja sam nadzornik Dežehenema i došao sam da ti predam njegove ključeve." Nakon što ključeve preuzmem, ponovo ću se zahvaliti Allahu na privilegiji koju mi je ukazao. Potom ću tebi ključeve predati, a ti ćeš stajati u blizini zida Džehenema. Rukohvat za otvaranje džehenemske vrata će biti u tvojoj ruci. Džehenem će se požaliti da se njegova vatra hlađi zbog tvoje svjetlosti. Ti ćeš na to reći: "O Džehenemu, pazil! Čuvaj se toga da uzmeš naše prijatelje! Pusti naše neprijatelje u svoju blizinu i kazni ih!"

Tada Poslanik (s.) reče: "Tako mi Allaha! Na ovaj dan Džehenem će biti pokoran Aliju (a.), kao što su vaši robovi vama sada pokorni!"

Za svakog muslimana je obavezno da vjeruje da će jednog dana, po Allahovom naređenju, zemlja, nebo, planine i sve ostalo propasti. Mrtvi će tada oživjeti i biti okupljeni da odgovaraju za svoja počinjena djela.

Fišer al-Kabr (teret groba), ispitivanje od strane Munkira i Nakira¹⁰⁴, dogodit će se prije nego mrtvi budu oživljeni. Potom će duše bogobojaznih u savršena tijela biti premještene i poslane na svjetovno nebo, a ponekad će također ići i prema Wadi as-Salam u pustinji u blizini Nedžefa (gdje leži Imam Ali (a.)). Kada ljudi posjete njihove grobove, ovi mrtvaci će to znati. Duše nevjerenicima i licemjera će biti zarobljene u odgovarajuća tijela i izložena mukama. Oni će biti poslani u dolinu Barhut, gdje moraju da pate do Sudnjega dana. Za sve mrtve je to vremenski period od Berzaha do Sudnjega Dana. O Berzahu više kasnije.

Poslanik islama (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Na Sudnjem danu će u Allahovom pogledu, najgora osoba biti ona koja niti je izvlačila korisiti iz svoga znanja, niti ga je drugima dalje prenosila. Zato će onaj ko se trudi da stekne znanje samo da bi izazvao strahopštovanje i od drugih bio kao superioran priznat neće moći da osjeti ni miris Dženeta! O Ebu Zere! Kada te ljudi pitaju za neku stvar koju ne znaš, otvoreno prznaj svoje neznanje. Jer bi inače na Sudnjem danu mogao biti izložen Allahovoj srdžbi! O Ebu Zere! Stanovnici Dženeta će pitati stanovnike Džehenema: "Šta vas je odvelo u Džehenem, iako su vaši sopstveni učenici u Dženetu!" Oni će reći: "Mi smo propovijedali vrline i kreplosti, ali u praksi nismo bili ljudi od vrlina i kreposti."

U sljedećem poglavljiju radi se o Pravilima i Odredbama.

Poglavlje 6: Načelo (Životno pravilo)

6.1 Prvo Načelo: Vrlina Znanja

Znanje i učenost je najizvrsnija osobina. Ponad svih znanja dominiraju ljudi zbog njihove krepnosti u pogledu spoznaje. Zato kaže Poslanik (s.), onaj kome je dodijeljena titula "Grad Znanja" (Madinat al-Ilm): "Obavezujuće je za svakog muslimana, bio muškarac ili žena, da stiče znanje, pošto Allah takve ljude posmatra kao svoje prijatelje." Imam Ali (a.) je rekao: "Sticanje znanja i njegova dobra primjena je neophodna."

¹⁰⁴ Munkir i Nekir su imena dva meleka, koji po islamskim predajama posjećuju umrle u njihovim grobovima kako bi ih ispitivali. Između ostalog, pitat će čovjeka kojem Bogu se molio, kojeg Poslanika i kojeg Imama je slijedio.

Znanje je bolje nego sva bogatstva, jer ono štiti samo sebe. Nasuprot tome, bogatstvo se mora čuvati od lopova i pljačkaša. Postoji još jedan razlog da se traži znanje, jer znanje štiti samo sebe i svog vlasnika, a bogatstvo ostaje u Allahovoj brizi. Allah je obećao sredstva za opskrbu svakom stvorenju, ali stjecanjem znanja je privilegovan svako pojedinačno. Allah nije obećao da će svakom čovjeku dodijeliti znanje. Zato je potrebno da ljudi teže znanju kod posjednika znanja.

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Neko ko traži znanje od učenjaka u vjeri, dobit će nagradu koja odgovara onoj od sedamdeset hiljada bogobojaznih!"

Časna Fatima (a.) je kazala: "Moj otac mi je rekao da će Allah šiitske učenjake na danu proživljjenja opskrbiti odjećom iz Dženeta kao nagradu za prenošenje znanja na mudre i predanost kao zaštitnika i predvodnika u skrivenosti (Ghaibat) Imama Vremena (a.). Ovi učenjaci se brinu o djeci, jer su oni svjesni da Imam (a.) poklanja više pažnje mladima koji su na potrazi za znanjem nego njihovi rođeni roditelji." Poslanik islama (s.) je rekao: "Znanje je vrlina. Sticanje znanja je predanost. Širenjem znanja riječima stiče se nagrada koja odgovara slavljenju Boga (učenju tesbiha). Znanje je prijatelj u vremenu tegoba i saputnik dok je čovjek udaljen daleko od kuće. Znanje je za nekoga predvodnik u dobrim i lošim vremenima. Izvor je snage u starosti i pruža osobi uzvišeni položaj na ovom i na onom svijetu!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Kada Allah svede račun djela, tada će jedna kap tinte učenjaka biti teža i vrednija nego krv šehida."

6.2 Učenjaci i vrlina učenja

Muawija ibn Ammar priča da je pitao Imama Džafer al-Sadika (a.): "Ko je bolji od dvojice? Onaj koji širi tvoje predaje i upozorenja ili onaj ko je dan i noć zauzet molitvama?" Imam (a.) odgovori: "Onaj ko širi naše predaje je bolji od njih dvojice. On je bolji nego hiljadu bogobojaznih osoba." Onda je Imam (a.) dodao: "Živi na svijetu kao učenjak vjere (Alim al-Din) i kao tragatelj za znanjem (Talib al-ilm) ili kao prijatelj posjednika znanja." Priča se da je Poslanik islama (a.) rekao: "Za onoga ko napusti svoju kuću u potrazi za znanjem, Allah mu otvori vrata Dženeta, a meleci rašire svoja krila na njegovom putu i mole za oprost! Ne samo meleci, nego sva stvorenja, čak i ribe u okeanima mole za njega. Status učenjaka uspoređen sa Božjim slugama je kao mjesec među zvijezdama. Učenjaci su nasljednici Poslanika (a.). Poslanikovo (s.) nasljedstvo nije sadržano u visokom životnom standardu i bogatstvima. Njihovo nasljeđe je u znanju i učenosti. Neko ko ovo naslijedi je pravi Poslanikov (a.) nasljednik."

Imam Askeri (a.) je rekao: "Bezvrijedno stanje među našim ljudima je ono od siročadi, koji su odvojeni od svog Imama (a.) i ostaju u zbumjenosti po pitanju nadležnosti (Masail al-Šaria) religioznih stvari. Odgovornost njihovog upravljanja leži u nadležnosti naših šiitskih učenjaka. Ako oni ljudima prenose znanje u pogledu religioznih stvar, na Sudnjem danu će biti u pratinji Poslanika (s.) i njegovog Zastupnika (a.)." Imam (a.) je još dodao: "Moji preci su pričali da je Amir al-Muminin (Imam Ali (a.)) rekao: 'Oni od naših šija, koji su učenjaci, i njihova učenost biva prenesena dalje kako bi drugima njihovo neznanje bilo otklonjeno. Na Sudnjem danu će biti krune od svjetlosti na njihovim glavama i nositi će odjeću iz Dženeta. Njihova vrijednost će biti daleko veća nego sva bogatstva svijeta. Za to vrijeme će jedan glasnik reći: "O Ljudi! To je jedan od učenjaka od učenika koji su došli nakon Muhameda (a.!) Učenje mu je donijelo visoki status. Svjetlo znanja mu je omogućilo da uđe u Dženet!'"

6.3 Nagrada za traganje za znanjem

Imam Hasan Askeri (a.) je rekao: "Šiitski učenjak koji se trudi da prenese znanje neinformisanom bit će poput onoga ko gladnog i žednog nahrani! Zaista sadrži više nagrade nego hranjenje i oblačenje prosjaka." Potom reče Imam (a.): "Ko god da širi islamska učenja u našem odsustvu, o njemu će Allah reći: "O moje stvorenje! Ti si ljudi obavještavao o mojoj istinskoj vjeri! Ja sam velikodušniji i darežljiviji nego ti! Zato će te nagraditi u skladu sa slovima alfabeta koje si koristio da bi ljudima obrazovanje prenosio; za svako slovo nagradit će te hiljadama palača, a svaka palača će imati za tebe hiljade dobročinstava!"

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je kazao: "Allah je Musau (a.) saopštio: "Poučavaj moja stvorenja da budu moji prijatelji!" On upita: "O Allahu! Kako to da radim? Allah reče: "Podsjećaj ih na naša dobročinstva! Ako samo jedan zalutali bude vraćen na pravi put, dobit ćeš nagradu koja odgovara namazima koje čovjek obavi u vremenskom razdoblju od stotinu godina, pri čemu je tokom dana postio i cijele noći provodio u molitvama!" Musa (a.) upita: "Ko su tvoja zalutala stvorenja, koje se treba vratiti na pravi put?" Allah odgovori: "Ljudi koji su neznalice naspram mojih nadležnosti i načinu kako da obavljaju namaze."

Imam Ali (a.) je rekao: "Naši šiitski učenjaci će imati veliku nagradu i dobit će spasenje na Sudnjem danu."

Imam Muhammed Bakir (a.) je kazao: "Učena osoba među neznalicama je kao svjetlo u mraku koje putnicima pokazuje put, tako da se to odražava na namaze, i stiču ispravno usmjerjenje od svjetlosti. Učenjak vodi neukog na pravi put i oslobođa ga iz Džehenema neznanja. Za ovo djelo, učenjak zadobija nagradu koja odgovara nagradi hiljadu obavljenih namaskih dijelova (rekata)."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Naši učenjaci su nadzornici granice, iza koje stoji šeđtan i njegove trupe. To znači da učenjaci vjernike štite od šejtanskih napada." Potom je Imam (a.) rekao: "Oni od naših šija koji slijede zanimanje učenjaka bolji su hiljadu puta od onih koji su išli u Džihad prema Turskoj ili Rimu. Razlog je to što ovi učenjaci štite naše šije."

Imam Musa Kazim (a.) je objasnio: "Osoba koja spasi neukog šiju je učenjak u pogledu islamskih pravnih nauka. Učenjak nadvladava šeđtana više nego što to može hiljadu bogobojaznih. Jer jedan bogobojaznik teži samo sopstvenom spasenju, dok učenjak mnoge ljudi uprkos šejtanskim mahinacijama usmjerava pravim putem. Na Sudnjem danu će jedan glasnik povikati: "O predvodniče upućenih! Ti si nosio odgovornost za to da ih usmjeravaš na pravi put u odsustvu Imama (a.)! Prenesi ipak u ime onih koji su bili od tebe vođeni pravim putem! Potom će on u skladu sa tim prenijeti. Na njegov zagovor će stotinu hiljada njegovih učenika, i učenici njegovih učenika, doživjeti spasenje."

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Tokom skrivenosti posljednjeg Imama (a.) učenjaci će imati odgovornost da objašnjavaju Imamat i da štite šije od šejtanskih podmuklosti. Kada ovih učenjaka ne bi bilo, šije bi mogli otići u zabludu. Uže za šije je u rukama učenjaka, kao što mornar kormilo broda drži u svojim rukama. Zato je status učenjaka kod Allaha tako vrlo uzvišen."

Poslanik islama (s.) je kazao: "Religiozna rasprava je kao svjetiljka među brojanicama. On je prijatelj u grobnoj usamljenosti. Religiozni učenjak je kao oštri mač protiv neprijatelja. Meleci su prijatelji učenjaka i meleci ih hvale u njihovim molitvama."

6.4 Drugo načelo: Vrste znanja

Svaki tragatelj za znanjem teba da pokuša steći znanje koje je od trajne i vječne vrijednosti. Njegovo znanje bi trebalo biti u službi zadovoljenja njegovog Gospodara Allaha. Čovjek bi trebao na to misliti, da ne povlači za sobom svaka vrsta znanja zadovoljstvo Stvoritelja. Ako neko teži sticanju znanja iz astrologije ili čarobnjaštva, on će se definitivno izložiti Allahovoj srdžbi. Takvi ljudi će biti posmatrani kao oni koji su skrenuli sa pravog puta.

Poslanik islama (a.) je rekao da postoje samo tri vrste znanja:

1. učenje očitih značenja Časnog Kur'ana.
2. učenje obavezujućih praksi, koje je Allah svojom pravednošću nametnuo ljudima da rade.
3. uputstva Suneta, religioznih obreda časnog Poslanika (a.), koja su preko njega određena.

Sve ostalo je beskorisno.

Znaci učenjaka

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da je Lukman (a.) rekao svome sinu da postoje tri znaka po kojima se prepoznaje jednog učenjaka: "Prvi znak je da učenjak posjeduje znanje o Allahu Svemogućem. Drugi znak je da njegova djela odgovaraju onome što Allah od njega očekuje. Treći znak je da je potpuno svjestan djela koja su protivna Allahovoj želji i da se drži daleko od njih.

Neko je došao Imamu Džaferu al-Sadiku (a.) i rekao: "O Imamu (a.)! Moj sin želi da čuje od tebe o halalu (dozvoljenim) i haramu (zabranjenim) stvarima. On ti neće postavljati pitanja koja za njega nisu od koristi." Imam (a.) reče: "Postoje li ljudi koji pitaju nešto bolje nego što je da se informišu o halalu i haramu?"

Najkorisnije znanje je ono koje dobija Allahovo odobrenje i spas osobe bude od toga ovisila, da to sproveđe u praksi. Ova vrsta znanja dolazi nam preko medija Kur'ana, hadisa i bezgrješnih Imama iz Poslanikove porodice (a.). Također je važno steći znanje koje nam pomaže da Kur'an, hadise Poslanika (s.) i njegove časne porodice razumijemo. Otuda je kao religiozna i moralna obaveza odlučujuće samo težiti dosezanju ovakvog znanja. Ovo će služiti kao sredstvo za spas na onom svijetu.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je Lukman (a.) svome sinu objasnio da postoje tri karakteristike jednog učenjaka, po kojima on može biti prepoznat:

1. Učenjak posjeduje (dobro) razumijevanje o Allahu Stvoritelju.
2. Učenjak poznaje stvari koje izazivaju Allahovo dobročinstvo.
3. Učenjak je svjestan stvari koje izazivaju Allahovo nezadovoljstvo.

Imam (a.) je također rekao da postoje četiri korisne vrste učenja:

1. razumjeti Allaha.
2. razumjeti Allahova dobročinstva.
3. razumjeti neophodnost da se slijede Allahove želje.
4. razumijevati zabranjene stvari koje razdvajaju ljudi i njihovo vjerovanje.

6.5 Treće načelo: Norme znanja i djelovanja

Najbolje učenje i najbolje djelovanje praćeno je ciljem da se zasluži Allahova dobrohotnost. Ukoliko uslijedi jedan ispravan napor da se stekne pravo znanje i potom djeluje, postojat će i šejtanska ometanja da ljudi skrenu sa pravog puta.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Neko ko stiče znanje u pogledu predaja (Ilm al-Hadis) za svjetovne koristi, na Sudnjem danu neće dobiti nagradu za svoje napore, ali onaj ko na ovom polju (znanja) napreduje, kako bi stekao koristi na onome svijetu, obilno će biti nagrađen na oba svijeta!"

Imam Muhammed Bakir (a.) je kazao: "Neko ko stiče znanje zbog samouzdizanja, priprema sebi mjesto u Džehenemu. Učenjak je onaj čije srce je čisto od zavisti, ljubomore, ponosa i uobrazilja bilo kakve vrste. On se moli Allahu u poniznosti, kako bi proširio svoj horizont. Kada je srce slobodno od ljubavi za svjetovnim postignućima, srce postane stjecište za Allahove blagoslove."

Spoznaja i učenost učenjaka se poredi sa sadnicom, koja biva posađena u zemlju i koja nikne, raste i donese prinos. Ako je sadnica na kamenu ili u oskudnoj zemlji, neće izrasti mladica. Isto tako, spoznaja, načitanost i želja za učenjem nisu efektivni za srce koje je kruto i nesenzibilno kao kamen.

Znanje je srce života. Tako dugo koliko su štetni elementi prisutni u tijelu jednog čovjeka, ne koriste mu puno hranjive supstance namirnica. Zaista tada, koju god hranu da uzme, problemi njegove probave i drugih sistema koji opskrbuju tijelo bivaju sve veći. Zato je neophodno najprije štetne supstance odstraniti iz tijela, a potom tijelo opskrbiti hranom. Isto tako spiritualni tretman iziskuje kod čovjeka eliminaciju duhovnih patnji iz psihe jednog čovjeka, kako bi joj tada ugradio znanje i učenost.

Primjeri religioznog učenja

Jedan poznati princip od Imama Alija (a.) glasi: "Srca bogobojsnih su umotana u vjerovanje (Iman). Kada Allah želi da ih osvijetli, On otvori zavoj i posije sjeme učenja u njega." Kaže se, znanje i učenost su sa srcem povezani na isti način kao energija unesene hrane sa tijelom. Isto tako, duša dobija od mudruh riječi svoju ospkrbu. Zato se na više mjesta u Časnom

Kur'anu spominje da Allah nevjernike i duhovno slabe posmatra kao mrtvace. Naprimjer, stoji u Knjizi: "Mrtvi su idolopoklonici naspram života, samo oni to ne znaju..."¹⁰⁵

Imam Ali (a.) je rekao: "Nahrani svoju dušu tako što govorиш riječi mudrosti, da ne postane umorna, neaktivna i da joj ne postane dosadno. Na isti način tijelo postane umorno."

Postoji mnogo predaja koje ukazuju na to da učenje znači život i snagu za srce. Ali do trenutka do kada duh nije oslobođen loših osobina, kao što su ljubomora i zavist, učenje neće imati koristi. Ove loše osobine moraju biti eliminisane. Uobičajeno je da ljekar pacijentu ne propisuje Tonikum (jak lijek) prije nego što ukloni bolove. Jednako tako, oni koji pate od spiritualnih oboljenja kao što su zavist ljubomora i pohlepa mogu otići u zabludu ako si priskrbe sadržaj učenja bez da su ove osobine eliminisali iz svoje psihe. Znanje i učenje se također poredi sa lampom koja daje svjetlo. Kao što slijepac ne može da izvuče koristi iz svjetla jedne lampe, nečije je srce slijepo – ne može izvući koristi od svjetlosti učenja, koliko god znanja da stekne! Allah kaže na jednom drugom mjestu u Kur'anu o nevjernicima: "Jer zaista, nisu oči slijepi, nego su slijepa srca u grudima."¹⁰⁶

Ovdje je prikladno da se približi bliže značenje i smisao srca u tijelu.

O srcu i vjerovanju

Postoje dva objašnjenja za srce:

1. Konusno formiran organ od mesa u prsim na lijevoj strani.
2. Psiha jednog čovjeka, sposobnost razmišljanja.

Ljudski život je direktno povezan sa duhom. Duh je kucanje koje cirkulacijom krvi biva prouzrokovano. Srce je posuda krvi. Krv tokom cirkulacije dospijeva u mozak, u krvne žile mozga, a potom preko cijelog krvožilnog sistema u tijelo. Ljudsko tijelo je instrument za razvoj i napredak psihe jedne osobe. Psiha se narodnim jezikom također zove i srce. Zato se u Kur'anu na različitim mjestima riječ srce spominje umjesto psiha. Psiha ima znatan uticaj na ljudsku prirodu, bilo u dobrom ili lošem. Rijeka koja nosi mnogo vode, imat će mnoge pritoke. Kada pritoke srca izliju vjersku naklonost, efekti skrušenosti i bogobojaznosti manifestirat će se u cijelom tijelu. Ove pritoke srca se Allahovim uređenjem oslobađaju, ali na individualnoj odgovornosti ljudi je da se pritoke lošeg obuzdaju i da se potiču plemeniti stavovi.

Poslanik islama (a.) je rekao: "Postoji komad mesa u ljudskom tijelu. Ako je čist, cijelo tijelo je čisto. Ako je okovan grijesima i nečist, cijelo tijelo će biti nečisto. Ovaj komad mesa zove se srce."

Priča se da je Poslanik (s.) također kazao: "Kada je srce čisto, cijelo tijelo će biti čisto. Ako zla ima u srcu, također će i priroda osobe biti pokvarena."

¹⁰⁵ Kur'an, 16:21

¹⁰⁶ Kur'an, 22:46

Imam Ali (a.) je rekao: "Najveća nesreća za tijelo je bolešljivo srce." On je također objasnio da je bogatstvo jedan veliki dar, ali najveći dar je zdravo tijelo, dok iznad svega stoji bogobojaznost srca.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da je srce jednog čovjeka kao Imam za njega ili nju. Ono kontroliše sve ostale dijelove tijela. Oni razumijevaju njegovu želju i reagiraju bezuvjetno na njegova naređenja. Slično tome je i Imam (a.) kao srce jedne zajednice ili zemlje, a ljudi su njeni dijelovi tijela, koji moraju djelovati prema naredbama srca.

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da postoje tri vrste srca. Postoji jedno srce, u kojem nema mjesta za dobra djela. Potom postoji srce koje posjeduje dobre i loše stavove.

Ponekad dominiraju dobri, a ponekad loši. Treća vrsta srca se naziva veliko srce. U ovome srcu je upaljeno svjetlo i tamo će do kraja svijetliti. To je srce bogobojaznog vjernika.

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je rekao: "Čovjek ima četiri oka! Dva u glavi, koje treba kako bi mogao gledati stvari u okolini. I još druga dva oka, koja se nalaze u srcu čovjeka. Očima srca jedna osoba gleda spremanje za onaj svijet. Ona upozna svoje lične slabosti preko ovih očiju srca i obuzdava ih. Ova osoba je bogobojazni vjernik. Postoji jasna razlika između jednog jednostavnog muslimana i jednog vjernika."

Objašnjenje Srca

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Srce ima dva uha. Na jedno uho se slušaju bogobojazne misli, kreposnost i iskrenost. Na drugo uho osoba sluša šejtanske priče zlih namjera. Koje od dva uha dominira otkriva se preko ponašanja te osobe."

Također je Imam (a.) prenio da je njegov otac kazao: "Ne postoji ništa što srce može da pokvari osim naklonjenosti prema grijesima. Tek kada ova namjera dominira nad srcem, osoba će počiniti grijeh."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Allah je spustio Musau (a.) objavu: "O Musa (a.)! Nikada nemoj zaboraviti da govorиш o meni. Ako ipak zaboraviš, tvoje će srce postati grubo."

Imam Ali (a.) je kazao: "Suze u očima neće presušiti prije nego što srce postane grubo, a grubost srca je nagovještaj grijeha!"

U nekim predajama je spomenuto da svaki dio tijela osobe koja čini dobra djela posjeduje vjersko mišljenje. Djelovanje ovih dijelova tijela nalazi se uvijek u saglasnosti sa Allahovim propisima. Spomenuto je u predajama da kada jedna bogobojazna osoba počini veliki grijeh, od nje tada odlazi vjera.

Imam Riza (a.) je rekao: "Vjerovanje (Iman) znači jezikom obznaniti, srcem razumjeti i svim dijelovima tijela prakticirati."

Na osnovu istraživanja o značenju imana je potvrđeno da oni koji islamu i imanu dodjeljuju isti značaj, misle da je manifestaciju imana, dovoljno, posvjedočiti (samo) jezikom. Iako, po šerijatskom pravilu, za ovo vjerovanje ne mogu biti svrstani u istu grupu kao nevjernici, na dan obračuna će stajati u formaciji nevjernika!

O imanu (vjerovanju)

Neko ko se očituje prema islamu svojim jezikom, potom iz dubine svoga srca vjeruje i dijelovima tijela obavlja vjerske obrede, ali je prethodno u životu počinio nekoliko velikih grijeha, takva jedna osoba će zbog svog imana biti prevedena iz Džehenema u Dženet, nakon što je tamo (u Džehenemu) jedno vrijeme bila izložena kazni.

Predaje koje tvrde da vjernik koji počini velike grijeha biva isključen iz grupe vjernika, odnose se na vrstu muslimana koji se islamu izvanjski izjašnjavaju i sebe štite od iskušenja da bi počinili velike grijeha. Ipak suočavaju se sa propisanom kaznom kada počine velike grijeha.

Treća vrsta imana je vjerovanje Poslanika (a.), njihovih Zastupnika i njihovih nasljednika. Oni iskazuju otvoreno svoje vjerovanje, njihova srca su potpuno predana, a njihova djela odgovaraju njihovom vjerovanju. Najvažniji aspekti njihovog vjerovanja su vjerovanje u jedinstvo Allahovo uključujući pažnju na sve obavezne obrede i udaljenost od grešnih postupaka.

Ponavljano u predajama dolazi da ukoliko osoba redovno obavlja obavezne namaze, šeitan će se držati dalje od nje. Od momenta kada osobe zapostave svoje namaze, šeitan će nad njima dobiti prevlast i zapetljat će ih u grešna djelovanja.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je ispričao od Poslanika islama (s.): "Jednog dana Poslanik (s.) je obavio namaz u džamiji. Primjetio je jednu osobu mršavog tijela, blijedog lica i upalih očiju. Čovjek je bio pospan. Ime te osobe je bilo Haris ibn Malik. Poslanik (s.) ga je upitao: "O Harise! Kako si? On reče: "O Allahov poslaniče (s.)! Moje srce je umorno jer cijelu noć provodim u namazu i ostajem budan, a danju postim. Razvio sam mržnju prema ovome svijetu i zamišljam kako na danu proživljenja (Mahšer) stojim na zemlji i čitava populacija tamo stoji u strahu i bojazni od neizbjježnog. Vidim ljudi Dženeta kako uživaju u plodovima i ljudi Džehenema koji pate od Džehenemske vatre. "Kada je on ovo čuo, reče Poslanik (a.): "Allah je srce ovog čovjeka osvjetlio svjetлом vjere!" Poslanik (s.) je ovoj osobi poručio da ostane ustrajna u svom vjerovanju!" Haris reče: "O Poslaniče (a.)! Moli za mene, da za Allahovu stvar umrem kao šehid!" Poslanik (s.) je molio za njega i Haris je preselio iste godine kao šehid u jednoj odbrambenoj borbi."

Imam Riza (a.) je kazao: "Poneki musliman nije nužno ni vjernik niti nevjernik. Jedina prednost koju on može izvući iz svoga obznanjivanja za islam jeste taj da njegovo ubistvo nije dozvoljeno. Također, on neće biti smatrani nečistim (nadžis). Ljudi u njegovom prisustvu mogu jesti i piti i upuštati se s njim u bračne veze. Jedan musliman ne vjeruje (ozbiljno) u Sudnji dan i na to da se za taj dan mora pripremiti! Nasuprot tome, vjernik obznanjuje u skladu sa definicijom Poslanika (s.) i Imama (a.) otvoreno svoje vjerovanje, praktikuje ga bezuslovno i drži svoje vjerovanje čvrsto u srcu. Vjernik zaslužuje nagradu kod Allaha, stiče pravo za Poslanikov (s.) zagovor na Sudnjem danu i neće biti zauvijek predat u Džehenem ako bude počinio neke velike grijeha u svom svjetovnom životu. Njegova iskrena djela i namazi tokom njegovog života neće biti uzaludni."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Znanje napušta djelo ako ne drži korak sa njim!"

6.6 Četvrto načelo: Kvaliteti učenjaka

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da kada neko nađe učenjaka (Alim) naklonjenog ovom svijetu, ne treba ga slijediti. Primijeti se da čovjek sakuplja stvari koje cijeni. Neko ko samo stiče ovaj svijet, može drugom samo to i dati! Imam (a.) prenosi da je Allah rekao: "Postoje dvije vrste osoba koje me slijede. Ako su oni pravednici, bit će svi drugi također pravedni, a ako su pokvareni, onda će i sve ostalo biti pokvareno."

Ljudi su pitali Poslanika (a.): "O Allahov Poslaniče! Ko su ove dvije vrste osoba?" Poslanik (s.) odgovori: "Oni su učenjaci i Sultani (Vladari)."

Imam Ali (a.) je rekao: "Jedan učenjak iz jurisprudencije (Alim Fakih) oživljava nadu ljudi u Allahovu milost, opominje ih Allahovom odmazdom za njihove grijehе i drži ih u blizini Časnog Kur'ana."

Imam Džafer al-Sadik(a.) je kazao: "Postoje tri vrste tragatelja za znanjem. Čovjek treba da poznaće sva tri. Prva kategorija su debatanti, koji stiču znanje kako bi mogli argumentima druge poraziti. Druga vrsta tragatelja znanja su oni koji teže samopromociju u društvu. Oni gledaju kako bi si prisrbili svjetovna priznanja i ne propuštaju priliku da ih postignu. Treća vrsta tragatelja znanja su oni koji traže znanje kako bi ga primijenili i izvukli korist iz toga. Prva kategorija tragalaca za znanjem pokušava da svojim trzavicama i svađama u društvu stvori diferenciranja i različitosti u mišljenju. Oni će na Sudnjem danu biti kažnjeni. Druga kategorija koja se samoveliča, etablira ponos na okupljanjima. Kada posjete bogataše, ponizni su kako bi lično profitirali radi svoje lažne percepcije. Na dan obračuna, Allah će ih učiniti slijepima i odvojiti od ostalih grupa učenjaka. Treća kategorija tragalaca za znanjem su takvi da svoje noći provode u namazu i boje se da će njihovi napor moljenja Allaha biti odbačeni. Boje se Allahove odmazde i provode svoje vrijeme u tome da traže Njegov oprost. Oni prepoznaju svjetovne ljude i svjesni su toga da im oni mogu njihovom vjerovanju nanijeti štetu. Allah će takvim tražiteljima znanja dati snagu i spas na Sudnjem danu."

6.7 Peto načelo: Djelovanje bez znanja

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Neko ko djeluje bez znanja je kao putnik koji se kreće nepoznatim putem. Sve što dalje ide, više se udaljava od svog cilja."

Svaka molitva ima određene preduslove koji se moraju ispuniti. Kada nekome ovi preduslovi nisu jasni, njegove molitve bivaju besmislene. Svako djelovanje uvjetuje jedno posebno znanje o tome. Kada ovo ne bi bio slučaj, tada za Allaha ne bi bilo razloga da šalje Poslanika (s.). Ako se svjetovni putevi ne mogu preći bez uputstava za kretanje, kako bi bilo moguće naći i puteve onoga svijeta bez odgovarajućeg znanja i uputstva? Čovjek mora misliti na to da put onoga svijeta ima hiljade stanica od šejtanskih prepreka, koje osobu odvraćaju i na njenom putovanju mogu da odvedu u zabludu.

6.8 Šesto načelo: Odbacivanje zaključaka onih koji su nesposobni

Najgori grijeh je laž, uspostavljeni laži o Allahu i Poslaniku (s.). Neko ko ne poznaje Allahove naredbe i ne posjeduje sposobnost da ih razumije, ali i pored toga se prikazuje da je učen, može zaslužiti mjesto u Džehenemu. Ali ako kaže i na to ukazuje, da je on od određenog učenjaka čuo neku fetvu, onda mu može biti oprošteno.

Da bi bio kvalificiran da izda fetvu, čovjek mora biti Alim ili da je čuo o sličnoj fetvi od drugog učenjaka koji je na dobrom glasu. Inače, u drugačijem slučaju, neko ko izdaje fetvu bez potpunog znanja i autoriteta uputio se na stupanj nevjernika.

Poslanik islama (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Allahova je velikodušnost to što je ljudima poslao predvodnika. Nije dovoljno čitav život Allahu se na tome zahvaljivati. Svakog jutra i večeri treba moliti za oprost za počinjene grijeha!"

U sljedećem poglavljiju ova će tema biti temeljitije obrađena.

Poglavlje 7: Karakterne osobine

7.1 Prva karakterna osobina: Ponos zbog sopstvene bogobojsnosti

Biti ponosan na vlastitu bogobojsnost je jedan veliki grijeh. Ovakav ponos može sve namaze i molitve učiniti nevažećim. Kada neko shvati Allahovu odličnost, on neće biti ponosan i uobražen prilikom obavljanja svojih namaza. Darovi Darežljivog Allaha su tako ogromni da bi bilo nemoguće pobrojati sve njegove blagodati.

Imam Musa Kazim (a.) je rekao: "O sine! Ne odlaži obavljanje svojih namaza. Također, ne bi se trebao mnogo pouzdavati u primanje tvojih namaza i ne bi trebao biti ponosan na trud u pogledu bogobojsnosti. Mi niti možemo Allahu naše namaze posvetiti, niti iskazati pokornost, koje bi bilo ravno Njegovim blagodatima."

Imam Riza (a.) je rekao da je jedan bogobojsnik Beni Israila četrdeset godina intenzivno obavljao namaze. Tada je Allahu poklonio žrtvu, koja nije prihvaćena. On je bio neutješan od tuge zbog svog posrtaja. Proklino je svoju psihu, koju je smatrao odgovornom za svoj neuspjeh. Dobio je otkrojenje da je Allah više obradovan zbog okrivljavanja psihe i zbog prihvatanja nedostataka, nego zbog obavljenih namaza koje je obavljao u tako dugom periodu od četrdeset godina. Iz ovog razloga, Allah je prihvatio njegove duge godine kajanja. Imam Muhamed Bakir (a.) priča da su dvije osobe ušle u džamiju. Jedna je bila bogobojsna a druga je bila prekršitelj božanskih naredbi. Kada su nakon namaza izašli iz džamije, prijestupnik je izašao kao bogobojsnik, a bogobojsnik kao prekršitelj. Razlog za to je bio da je bogobojsnik iz džamije izašao kao ponosan na svoju bogobojsnost, a prekršitelj se pokajao za svoja loša djela.

7.2 Druga karakterna osobina: Zahvalnost na darovima

Među najvećim vrlinama, najdivnija je vrlina zahvalnosti na primljenim darovima. Nasuprot ove vrline je nezahvalnost. Zahvalnost na darovima može biti najava novih darova koji dolaze toj osobi.

Nezahvalnost ili posmatranje darova kao nešto što se podrazumijeva može biti razlog reduciranja darova, koji bi se čovjeku dodijelili.

Poslanik (s.) je rekao: "Izgovaranje zahvale Allahu nakon jela ima istu nagradu kao da se ispostio cijeli mjesec ramazan."

Osoba koja izriče zahvalnost Allahu za udoban život je ista kao osoba koja pred Stvoriteljem zahvaljuje na olakšici nakon tegobe! Bogataš koji izriče zahvalu Allahu je jednak siromahu koji je zahvalan na tome što ga je Allah zadovoljio primanjem dobrog ručka!

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da "elhamdullilah" (zahvala Allahu) čovjek mora da izgovori za svaku dobru stvar koju je doživio. Zahvala prema Allahu na osnovu sticanja blagodati, sadržana je u tome da se jedan dio tih blagodati udijeli potrebitim i uznemirenim.

Zahvalnost prema Allahu zbog udjeljivanja snage govora je izgovaranje zahvalnosti (Hamd) i hvaljenje (Sana). Jednako zahvaljivanje prema Allahu je za dodjeljivanje drugih čula i njihova upotreba na njegovom putu. Najveći dar koji je Allah ljudima pružio je slanje Muhameda (a.) kao Poslanika i njegovih svetih Nasljednika (a.) kao Zastupnika, kako bi čovječanstvo vodili pravim putem. Jedini put u ovom pogledu je izricanje zahvalnosti, bezuvjetno slijedeće pravila naredbi i zabrana koje su postavljeni. Kada se razmišlja o nebrojenima Allahovim darovima, on spontano izgovara "elhamdulillah rabbil alamin" (zahvala Allahu Gospodaru Svetotva). Ako čovjek razmisli o samo jednom zalogaju hrane koji upravo žvaće, primjetit će da je Allah u stvaranje tog malog zalogaja veoma mnogo brige položio.

Razmisli o stanjima koji su potrebni za produkciju spomenutog zalogaja! Majstor među stolarima proizvodi plug, seljak i tegleća životinja oru zemlju, sije se sjeme, natapa sadnicu, kiša potiče sazrijevanje biljke, sunce opskrbuje plod svjetlošću i toplotom a plod sazrijeva i potom se žanje. Proizvodi prolaze kroz proces promjene da bi nastalo brašno u mlinu. Od brašna se pravi tjesto i potom hljeb u pekari. Na kraju se treba dogoditi ugriz u ruci jedne osobe. Stvar je pretpostavke koje sve procese zalogaj prolazi u ustima. Ruke, usta, zubi, jezik, crijeva, sistem za varenje, snaga, zadržavanje hrane u tijelu, imaju svoju ulogu pri tome, pa potom se hrana pretvara u krv i energiju, koji cirkuliraju u sistemu i opskrbuju ga životom i ishranom. Ima li osoba mogućnost i sposobnost zahvaliti se Allahu za jedno takvo prekrasno stvaranje produktivne cirkulacije, koja održava ljudsku egzistenciju na zemlji?

Imam Muhammed Taki (a.) govori da je Selman Farsi jednog dana Ebu Zera Gafarija pozvao na ručak. On je iznio suhi hljeb umočen u vodu pred Ebu Zera. Ebu Zer reče: "Subhanallah (Slavljen neka je Allah), kako dobar hljeb! Kako jako želim da ima i nešto soli!" Selman je založio komad svoje odjeće i kupio je nešto soli. Ebu Zer je jeo hljeb sa solju i zahvalio je Allahu za to što mu je podario karakternu crtu zahvalnosti. Selman Farsi reče: "Da si se zaista vodio zadovoljstvom, ne bi moja odjeća otišla kao zalog!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Allah je opomenuo Musa (a.) da mu zahvaljuje i da je zahvaljivanje njemu, njegovo pravo od njega. Musa (a.) reče: 'O Stvoritelju! Kako mogu ispuniti obavezu da ti zahvalujem i da te hvalim kada je mogućnost da to učinim meni dozvoljena opet preko tebe!"

7.3 Treća karakterna osobina: Kajanje i moljenje za oprost

Za narod vjerskog uvjerenja Poslanika Muhameda (a.), Allah je kajanje (Tewba) nazvao glavnim darivanjem. On je zadaću učinio olakšanom, utoliko što je dozvolio da se ona usmjerava preko Muhameda i njegovih časnih Nasljedanika (a.). Proces kajanja i traženja oprosta (tewba wa istighfar) je za ljudе prijašnjih poslanika bilo teže, pošto su morali jedan težak put proći.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je prenio da je Allahov Poslanik (s.) rekao: "Kada neko namjerava da uradi nešto dobro i iz bilo kog razloga nije u stanju da to provede u djelo, čak i tada će mu Allah to upisati u njegova dobra djela! Kada neko učini jedno dobro djelo, bit će mu upisano deset dobrih djela (kao nagrada)! Kada neko namjerava da počini loše djelo, neće mu biti upisano u loša djela dok to isto djelo ne počini. Tada će Allah naložiti melecima da sačekaju na pokajanje i traženje oprosta od grešnika, a kada počini neko dobro djelo, ovo će biti upisano na mjesto grijeha koje je počinio."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Za neke je bolje da se drži daleko od grijeha. Iako Allah takve posmatra kao svoje prijatelje koji pokazuju kajanje i mole za oprost za svoje pogreške."

Iskulpljenje za grijeha

Imam Muhammed Bakir (a) je rekao da je Allah sputio objavu Davudu (a.): "O Davude! Idi Denialu (a.), mome stvorenju, i reci mu da mi je bio nepokoran. Oprostio sam mu, potom je ponovo prekršio (naređenja), potom sam mu oprostio! Upozori ga da ako četvrti put prekorači zapovjedi, neću mu oprostiti!" Kada je Davud (a.) ovo poruku prenio Denijalu (a.), reče on: "O Allahov poslaniče (s.)! Ti si prenio vijest od Allaha Stvoritelja! Ti si ispunio svoju obavezu. "Kada se smrkavalо Denijal (a.) je bio zauzet molitvama. On reče: "O Allahu! Tvoj Poslanik Davud (a.) mi je prenio uputstvo! Tako ti tvoje Veličine i Gospodstva! Ako me ne sačuvaš od grijeha, još ču više griješiti!"

Iz jednog pouzdanog izvora prenosi se da je Poslanik (s.) rekao: "Ako neko godinu dana prije svoje smrti bude završio sa iskulpljenjima, bit će mu oprošteno. "Potom je rekao: Jedna godina je predug vremenski period. Ako neko jedan mjesec pred njegovo preseljenje, izrazi kajanje za svoje grijeha, bit će mu oprošteno!" Ponovo reče Poslanik (s.): "Takodјer i jedan mjesec je predug period. Ako se on jednu sedmicu pred svoje preseljenje pokaje, toj osobi će biti oprošteno!" Poslanik (s.) se obrati ponovo: "Jedna sedmica je ustvari puno. Ako osoba izrazi kajanje prije na jedan dan svoga preseljenja, bit će joj oprošteno!" Na kraju reče

Poslanik (a.): "Jedan dan je također dug. Ako se grešnik pokaje prije događaja Sudnjega dana, bit će mu oprošteno!"

Kaže se da kao što postoji lijek za patnje i bolove, postoji i lijek za grijeha, naime to je pokajanje i moljenje za oprost.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je pričao da je neko počinio grijeh i potom nakon određenog vremenskog razdoblja od dvadeset godina, izrazio je kajanje. Njegovo pokajanje je bilo primljeno i njemu je bilo oprošteno. Jedan nevjernik ustvari zaboravlja svoje grijeha tek što ih počini. Potom reče Imam (a.): "Ko god svaki dan kaže 'astaghfirullah' (Molim Allah za oprost), biva mu oprošteno sedam stotina grijeha koje je počinio u vremenskom periodu od jednog dana!" Imam (a.) još dodade: "Isa (a.) je prošao pored jednog mjesta na kojem su ljudi bili zauzeti kuknjavom i jadanjima, zapomaganjima. On je pitao nekoga za brigu ovih ljudi. On reče: "Oni se kaju za svoje prošle grijeha!" Poslanik (a.) reče: "Oni umjesto toga treba da prestanu da griješe, kako bi zaslužili Allahov oprost."

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Nijedna osoba nije Allahu bliža od grešnika koji je iskazao kajanje za svoje grijeha!"

Imam Ali (a.) je kazao: "Čudim se osobi koja je izgubila nadu u Allahovu širokogrudnost. Čovjek koji je stekao sredstva kako da se odbace grijesi!" Neko je pitao: "O Učitelju! Šta je sredstvo?" Imam Ali (a.) je odgovorio: "Plać za oprostom! Mirišite se pokajanjem i plaćom za oprostom, kako vas ne bi natopio ružan miris grijeha."

Kaže se da je Maaz ibn Džabl otišao kod Poslanika (s.) i počeo je da plače. Poslanik (s.) je upitao za razlog. Maaz je plakao još više i rekao je: "Na džamijskom pragu je jedan ugledan mladić koji tako jako plače kao da je izgubio sina! On želi da te vidi. Poslanik (s.) reče: "Dovedi mi ga." Kada je mladić došao, Poslanik (s.) ga je upitao zašto plače. On reče: "Zašto da ne plače neko čiji su grijesi već toliki da ga odvedu u Džehenem?" Poslanik (s.) upita mladića: "Jesi li nekoga pripisao Allahu kao sudruga?" Mladić odgovori: "Ne!" Poslanik na to reče: "Allah će ti oprostiti tvoje grijeha, također i ako su veliki kao planina!" Mladić reče: "Moji grijesi su veći od svake planine!" Poslanik (s.) objasni: "Allah će ti oprostiti tvoje grijeha, također i ako su veći od zemlje i od svega što je u njoj!" Mladić uzvrati: "O Allahov Poslaniče (s.)! Moji grijesi su još veći od toga!" Poslanik (s.) reče: "Allah će ti oprostiti tvoje grijeha i ako su veći od cijelog univerzuma i svega što je u njemu!" Mladić je nastavio plakati i kazao: "Moji grijesi su još veći i od toga!" Poslanik (s.) upita: "Da li je Allah veći ili su tvoji grijesi veći?" Mladić poče da se valja po podu od sramote i kajanja. On reče: "O Allahov Poslaniče (s.)! Allah je veći! Ali moji grijesi su mu dovoljni da me kazni!" Poslanik (s.) kaza: "Ispričaj mi, šta su tvoji grijesi!"

Mladić reče: "Već ima sedam godina kako kradem pogrebnu odjeću sa mejita u grobovima. Jučer je preminula jedna lijepa djevojčica. Kao i obično, iskopao sam svježi grob u noći i uklonio sam njenu mrtvačku odjeću sa njenog mrtvog tijela. Malo sam se udaljio kad me dohvatio šejtan. Pomiclio sam zašto da ostavim tu tako lijepo tijelo? Tako da sam se vratio u grob i imao seksualni odnos sa lešom. Potom sam se malo odmakao nakon groznog čina, kad je jedan glas rekao: "O nesretni nečovječe! Šta si uradio? Kada nas dvoje odemo pred Allahom na Sudnjem danu, ja će biti u ovom nečistom stanju! Allah će ti najtežu kaznu nametnuti!" Nakon što je Poslanik (s.) ovo čuo, ustao je i rekao svojim sljedbenicima: "Sklonite mi s očiju ovog prestupnika, kako nas munja kazne ne bi pogodila zajedno sa njim!" Mladić se udalji od Poslanika (s.), otišao je da se penje i luta beznadežno po brdima Medine. Za čitavih četrdeset dana ispoljavao je intenzivno kajanje i plakao je za oprost. On je plakao i molio

Allaha da ako je njegovo pokajanje zaslužilo oprost, da se na Poslanika (s.) spusti objava o tome.

Objava je spuštena Poslaniku (s.): "O Muhamede! Moje stvorenje je tebi došlo i izrazilo je svoje kajanje i plakalo je za oprost! Ti si ga razočaranog vratio! Kome on da se obrati? Ko može da mu oprosti osim mene?" Tada je objavljen jedan ajet čiji sadržaj je bio da "oni koji se kaju za svoje grijeha i ne zadržavaju svoje grijeha, njihov oprost je kod njihovog Stvoritelja"¹⁰⁷. Kada je ovaj ajet objavljen, Poslanik (s.) se osmjeahu, izašao je iz kuće i pitao gdje se nalazi mladić čije ime je bilo Bahlul. Poslanik (s.) se približio Bahlulu zajedno sa svojim pratiteljima i našao ga je neutješnog i uplakanog, pri čemu je govorio: "O Allah, o Oslonče! Ja sam jedan grešnik koji se kaje! O Velikodušni Allahu! Ako mi se smiluješ, saopšti mi svoj oprost preko usta tvoga Poslanika (s.)!" Poslanik (s.) mu je prišao, uzeo ga za ruke. Potom je prenio Bahlulu dobre vijesti o njegovom oprostu. Bahlulov život je potom ispunjen velikom bogobojaznošću.

Zato grešnik treba da zna da nije nikada prekasno da se popravi. Kajanje sa odlučnošću da se nikada više ne grieši može biti razlog sopstvenog spasenja.

7.4 Vrste grijeha

Grijesi za koje se vjernik mora pokajati su:

Prva vrsta grijeha

Postoje grijesi za koje nije propisana kazna osim kazne na danu obračuna. Naprimjer, za takve grijeha kao što su da muškarci nose svilenu odjeću. Dovoljno je da se osoba pokaje i da do kraja života izbjegavaju takvu odjeću.

Druga vrsta grijeha

Postoje grijesi za koje je predviđena kazna na onom i na ovom svijetu. Za neke od ovih grijeha osoba treba da osloboди jednog roba ili udijeli sadaku prosjaku ili siromahu, uz izražavanje kajanja za počinjene grijeha. Postoje određeni Allahovi zakoni (Hukuk Allah), za prestupe za koje je religioznim zakonom predviđena kazna. Naprimjer, ako čovjek uzme opijajuća pića. Ukoliko vjerski pravnik sazna za ovo djelo, osoba ima da ode do te osobe i da prizna svoje grijeha, te da izrazi svoje kajanje. Ali bolje je da izbjegava otkrivanje svojih djela (prema Ijudima), šutnjom je bolje izraziti svoje kajanje Allahu. Ako svojim grijesima Ijudima oduzme njihova prava, najprije mora to ispraviti prema njima.

Ako njegovim djelima nije drugima nanesena materijalna šteta, ali je druge ljudi ohrabrio pri činjenju grijeha i oponaša ih, tada treba da se potrudi da izmiri njihova prava. Tako da potom treba da izrazi svoje pokajanje.

¹⁰⁷ Kur'an, 2:160.

Ako je počinjenjem svojih grijeha dužan kaznu osvete (Kisas), mora najprije – tu su pravnici saglasni – informisati one koji posjeduju pravo na osvetu. On im mora saopštiti da im je dužan da bude kažnjen ili da mora da im isplati odmazdu. Osobe koje imaju pravo na odmazdu, imaju izbor – da čovjeku oproste ili da ga optuže. Tada grešnik treba da ispolji kajanje i da se zakune da će se u budućnosti držati daleko od takvog postupka. Kod grešnika, za koje je religijski zakon propisao kaznu, naprimjer, kod grijeha da se nekoga iskoristi, žrtva koja je iskorištena ima pravo da osobu kazni ili da joj oprosti. Ako oštećeni ne zna o iskorištavanju ništa, neki učenjaci vjerskog prava misle da činilac (iskorištavanja) osobu ne treba o tome da informiše, nego šutnjom da ispolji kajanje za svoje djelo. Pravni učenjaci kažu da je propis kazne neovisan o tome da li je grešnik svoje kajanje objavio ili ne. Ako ovi uslovi nisu ispunjeni, odmazda će uslijediti na onome svijetu. Neke predaje ukazuju na to da su ispunjenje pravnih uslova najava ili preduslovi za oprost grešniku na onome svijetu. Potpuno kajanje znači puno uzdržavanje od grijeha do kraja života te osobe.

Imam Ali (a.) je kazao: "Neko je rekao 'estaghfirullah' u prisusutvu Poslanika (s.). Poslanik (s.) je upitao: "Šta znaš o moljenju za oprost (istighfar)? Istighfar u svome značenju ima šest dijelova:

1. Kajanje za prošle grijeha.
2. Čvrsto obećanje prema Allahu da neće više griješiti.
3. Ljudima iz sopstvenog imetka isplatiti njihova materijalna prava.
4. Obavezne propise ispuniti, koji u prošlosti nisu ispunjeni.
5. Skinuti opterećenje, koje se za vrijeme griješenja steklo.
6. Zauzeti se istim intenzitetom molitvom kao što je bio uporan pri činjenju grijeha.

Čovjek treba da kaže 'estaghfirullah', ukoliko ove uslove može da održi."

Metode moljenja za opskrbu

Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zer! Kod nekoga ko je lijep u nastojanju za sticanjem opskrbe, neće neko drugi biti u stanju da zgrabi njegov udio. Drugačije je kod onog ko je pohlepan i poduzima nepropisan trud. Ovaj neće dobiti više od onoga što mu je Allah dodijelio.

On (s.) je također kazao: "Neko ko ima namjeru da učini nešto dobro da stekne Allahovo zadovoljstvo i ko se udaljava od toga da počini loša djela, mora biti Allahu zahvalan za njegovu pomoć."

Mnogi kur'anski ajeti i predaje Poslanika (s.) i Imama (a.) potvrđuju da su životno bitne stvari darivanje opskrbe od Allaha. Pravni učenjaci su različitih mišljenja o zabranjenim prisvajanjima sredstava za život, a neki vjeruju da neki imaju Allahovo odobrenje. Činjenica je da je Allah svakome dodijelio halal (dozvoljenu) opskrbu. Ako neko, i pored svoje pohlepe, ipak ne primjenjuje zabranjena sredstva kako bi svoje potrebe zadovoljio, može ih sigurno zadovoljiti dozvoljenim sredstvima.

Imam Muhamed Bakir (a.) je prenio da je Poslanik (s.) na dan oproštajnog Hadža kazao: "Džibril mi je rekao da nijedna živo biće ne umire dok svoj udio hrane, koji je od Allaha dodijeljen, za njen životni period ne potroši. O ljudi, bojte se Allaha! Budite pravedni! Ne prenagljujte kod sticanja sredstava sa životnu opskrbu. Ako postoji produženje kod sticanja hrane, ne primjenjujte nedozvoljena sredstva kako biste je dobili. Ne zazivajte na sebe Allahovu srdžbu posežući za lošim sredstvima. Allah je svakome obećao određenu opskrbu. Ako čovjek strpljivo čeka i poduzima ispravne postupke, dobit će zasigurno ono čemu teži. Kod nekoga ko primjenjuje varke i lukavštine, kako bi više stekao i sakupio, nego su njegove stvarne potrebe, Allah može uskratiti ono što mu je bilo dodijeljeno, kako bi se držao dozvoljenog. Nadalje će položiti račun na Sudnjem danu za korištenje izvora životne opskrbe tokom svoga života. Ali pogrešno je misliti da ne postoji nužnost da se trudi u sticanju opskrbe, iako je Allah svima obećao dnevnu opskrbu. Postoje određene životne osnove koje nekom dolaze samo preko ozbiljnog truda. Postoje i određene druge stvari, koje neko dobije bez da se za to potрудi. Neki drugi se mogu prilagoditi preko ozbiljnih molitvi Allahu."

Priča se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je pravi musliman onaj ko ne ljuti Allaha, kako bi stekao koristi od ljudi. On također ne bi trebao druge smatrati odgovornim za ono što mu Allah nije dao. Pohlepa ne pomaže jednoj osobi kako bi stekla sredstva da stekne bogatstvo, a otklon od životnih osnova također nimalo bogatstvo ne umanjuje. Čak i kada bi neko od životne opskrbe bježao kao što neko bježi od smrti, on će ipak i dalje živjeti do vremena koje mu je utvrđeno.

Molitve usmjeriti prema Allahu

Pouzdano se prenosi od Husejn ibn Alvana da je on, zajedno sa drugim studentima, bio na jednom putovanju. Na putu su potrošili novac za svoje izdatke. Jedan od njegovih prijatelja mu je rekao: "Koga očekuješ da nam u ovoj potrebi dođe u pomoć?" Husejn ibn Alvan spomenu ime jedne osobe. Drugi student reče: "Allaha mi! Ti nećeš imati uspjeha u tome!" On upita: "Kako možeš tako u to biti siguran?" Drugi student objasni: "Čuo sam od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Allah u jednoj od svojih knjiga objavio: 'Ja ću uništiti nade onoga ko od drugog umjesto od mene očekuje pomoć! Jadnog i osramoćenog ću ga prikazati u očima njegovih prijatelja. Ja ću ga lišiti svojih darova! Neću mu dozvoliti da mi se približi. On se nada pronaći utjehu kod nekoga drugog dok sva moć ustvari leži u mojoj ruci! On kuca na vrata drugih, dok su ključevi svih vrata kod mene! Sva vrata su zaključana, ali moja vrata su uvijek otvorena za one koji me preklinju! Kada se meni obratila ova osoba u teškim vremenima da li sam joj uskratio pomoć?! Ljudske potrebe i želje su kod mene! Dozvoljavam ih kada god je to potrebno! Nisu li sretni pod mojom zaštitom?'

Moj nebeski svod je ispunjen živim bićima koji su zauzeta molitvom meni! Ja sam im naredio da drže otvorenim vrata moje darežljivosti. Zašto onda ljudi ne vjeruju u moju velikodušnost? Zar ne znaju da kada dođe nesreća, niko osim mene je ne može otkloniti? Zašto je čovjek toliko zaboravan kada sam ja u pitanju? Ja sam mu mnoge blagodati pružio bez da je on za to molio! Zašto pruža onda svoju ruku prema drugome za pomoć! Vjeruje li da mu neću dati ono za šta se moli? Jesam li ja škrt? Nije li velikodušnost moja osobina?

Nisam li ja opskrbitelj potreba svih bića? Da li oni koji traže pomoć od drugih osim od mene, imaju strah od mene? Ako bi svi stanovnici neba i zemlje istovremeno tražili ispunjenje svojih želja, mogu im ih istovremeno brzo ispuniti! Ovo ne bi umanjilo moj posjed niti za veličinu jednoga mrava. Kako je nesretan onaj ko mi je neposlušan i ko me se ne boji!”

Slijedeće učenjaka

Prenosi se od Imama Musa Kazima (a.) da je bolje sjediti sa učenom osobom u siromašnim i neurednim uslovima nego sa neobrazovanom osobom u otmjenoj sali.
Poslanik islama (s.) je rekao: “Isa (a.) je bio upitan od jednog od njegovih učenika: ‘O Allahov poslaniče! Sa kojom vrstom ljudi trebamo da sjedimo?’ On odgovori: ‘Sjedaj sa ljudima koji te podsjećaju na Allaha! Njihov govor treba da uveća tvoje znanje i njihova djela treba da te podsjećaju na onaj svijet.’”

Prenosi se da je Lukman (a.) savjetovao svoga sina: “O moj sine! Procjeni ljudi prije nego se sa njima sprijateljiš i prihvatiš za drugove! Ako nađeš nekoga ko se stalno sjeća Allaha, onda sjedaj sa njim! Ako si učen, onda mu koristi tvoja učenost. Ako je on učeniji od tebe, onda ćeš ti izvući korist iz druženja sa njim. Ti možeš imati udio u milosti koju mu Allah iskazuje! Ne sjedaj sa onima koji se ne sjećaju Allaha. Ako si učen, tvoja učenost neće im ništa koristiti. Ako si neznačica, u društvu takvih ljudi tvoje neznanje će se još više uvećati. Steći ćeš udio u prokletstvu koje Allah spušta na njih!”

Ne podcjenjuj grijeha

Čovjek ne treba misliti kako je jedan mali grijeh nebitna stvar za koju ne treba da se brine! Koliko god da je grijeh mali, njegove posljedice mogu biti vrlo ozbiljne! Kada neko počini mali grijeh, šeđtan je ohrabren da će osoba nastaviti u budućnosti sa grješnim postupcima. Doći će momenat kada će čovjek pomisliti da su također i veliki grijesi nebitni. Stoga je ne pokajati se za male grijeha samo po sebi jedan veliki grijeh. Ponekad grijesi poprime oblik nevjerstva ili dvoličnosti! Zato svaki grijeh treba tretirati kao grijeh, bez obzira koliko mali bio. Zato je Imam Ali (a.) rekao: “Jedna stvar, ma koliko bila mala, koja koristi na dan obračuna, nije mala. Isto tako, jedna mala stvar, koja na dan obračuna čovjeku donosi kaznu, ne može biti označena kao mala.”

Imam Riza (a.) je kazao “Mali grijesi su put prema prepuštanju velikim grijesima! Osoba koja čini male grijeha, može se prepustiti i činjenju velikih grijeha! Također, i da Allah nije stvorio džehenem ili dženet, svaki put kao poticaj i obračun za pravedna i loša djela, i tada bi On učinio molitve obaveznim. Neposlušnost bi bila i tada kažnjiva, pošto je ljudima jako mnogo blagodati pružio koje zaslužuju zahvalnost!”

Allahov poslanik (s.) je rekao: “Ne posmatraj svoj grijeh kao mali, svejedno kako nebitno to bilo. Nemojte precjenjivati svoje vrline, bez obzira koliko one bile važne! Mali grijesi mogu

biti oprošteni sa istigfarom (preklinjanjem za oprost), ali ponavljanje malih grijeha mogu iste učiniti velikim grijesima!”

Imam Muhamed Bakir (a.) je ustvrdio: “Jedan od grijeha koji neće biti oprošten jeste da kada neko nakon što počini neki grijeh, kaže: ‘Želim da nema druge kazne za moje grijeha osim kazne za ovaj grijeh!’”

Imam Ali (a.) je rekao: “Četrdeset grijeha jedne osobe ostaju iza četrdeset zastora skriveno. Kada jednom dostigne četrdeset grijeha, poderu se zastori i meleci koji su zaduženi za zapisivanje ljudskih grijeha izvještavaju Allahu: “Svi zastori koji su ljudske grijeha pokrivali su uklonjeni!” Allah će im naložiti da svojim krilima pokriju njihove grijeha. Osoba potom čini dalje grijeha i nastavlja da se hvali pred drugovima. Meleci kažu Allahu: “O Allahu! Ova osoba se ne susteže od bilo kakve vrste grijeha! Mi se stidimo da ga gledamo dok grieši!” Potom im Allah nalaže da otklone zaštitu koju su činili svojim krilima.

Imam Ali (a.) dodade: “Tako osoba počinje pokazivati neprijateljstvo prema nama, Ehlul Bejtu, i Allah je čini objektom podsmijeha i sramote na zemlji i na nebu. Meleci izvještavaju potom Allaha: “Ovo tvoje biće, dugo vremena štićeno, ipak je izloženo velikoj sramoti!” Onda će Allah reći: “Da sam bilo kakvu vrlinu u njima video, ne bi vam naredio da sa njih skinete zaštitu vaših krila!”

Prenosi se da je Poslanik (s.) rekao: “Lakše je grijeha izbjegavati nego se nakon njihovog činjenja pokajati. Emocije u jednom momentu mogu biti dugo razlog stida. Smrt ne sadrži vrijeme spremno za nekoga da popravi svoja loša djela.”

Imam Džafer al-Sadik (a.): “Kada Allah misli dobro nekom, nametne mu teške muke, nakon što počini neki grijeh. Ove patnje navode osobu na pokajanje kako bi se iskupile. Kada Allah ne vidi ni trunku vrline u nekom čovjeku, tada otkloni želju za iskupom i kajanjem iz misli grešnika, kako bi ga napustio u njegovom svijetu grijeha i lošeg stanja. Allah kaže u svojoj svetoj Knjizi: “Mi vas provjeravamo na način da vi ne osjećate da vas provjeravamo. Oni se prepuštaju sve više i više grijesima, a mi nastavljamo da im šaljemo blagodati (tako da ne misle na to da se iskupe za svoje grijeha).”

Kajanje i traženje milosti

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Allah uzima za prijatelja one koji su nakon počinjenih grijeha puni kajanja i preklinju za Njegov oprost. Allah ne voli osobu koja kada počini mali grijeh, izgubi isti iz vida.” Onda Imam (a.) dodade: “Plašite se malih grijeha koje možda počinite.” Budite svjesni da možda ti mali grijesi neće biti oprošteni!” Neko je pitao Imama (a.): “Koji su to grijesi?” Imam odgovori: “Kada neko nakon počinjenog grijeha, kaže: ‘Kako jako želim da nisam počinio nikakav grijeh, osim ovoga ovdje!’”

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da kada neko moli Allaha za milost, kratko prije nego se njegova molitva usliša, počini grijeh, Allah naredi melecima da se odbije prihvatanje njegove molitve. Onda je Imam (a.) dodao “U određenim godinama postoje određene regije bez kišnih padavina. Kada god Allah poželi, on spusti kišu. Kada se ljudi jedne nacije sve više prepuštaju grijesima, za njih će Allah smanjiti udio kiše i prenijeti je na mora i planine. Dok ljudi ovih područja bivaju kažnjeni za njihove grijeha, pate čak životinje i biljke koje ništa nisu

pogriješile.” Onda je Imam (a.) dodao: “O ljudi koji ste razumni, uzmite ovo kao upozorenje!”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Ponekad neko bježi od obaveznih namaza zbog loših posljedica grijeha.” Imam (a.) je dodao: “Neko misli na grijeh i počini ga, pri čemu vjeruje da mnogi drugi rade isto to. Allah kaže u vezi s tim: “Tako mi Uzvišenosti i Časti! Ja mu neću nikada oprostiti!”

Allahov poslanik (s.) je kazao: “Na sudnjem danu će neki ljudi biti na stotinu godina zatvoreni zbog toga što su počinili jedan grijeh! Dok budu posmatrali udobnosti stanovnika Dženeta, oni (griješnici) će biti ispunjeni kajanjem.”

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: “Allah je odlučio da on nekome neće oduzeti blagodati dok ne počini grijeh.”

Imam Ali (a.) je ustvrdio: “Ne postoji gora bol za jednog čovjeka od grijeha i ne postoji veći strah za njega od straha od smrti. Za razmišljanje je dovoljno da uzmete iskustvo predaka kao pouku.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je objasnio: “Grijeh koji ima za posljedicu uskraćivanje blagodati, jeste ponos i neposlušnost prema Allahu. Grijeh koji ljudima donosi kajanje jeste ubistvo ljudskog bića. Grijeh koji nosi sa sobom Allahovu odmazdu je užas prema drugima. Primjer za jedan skriveni grijeh je konzumiranje opijata. Grijeh koji utiče na životnu opskrbu je rušenje braka. Grijeh koji uskraćuje dužinu života jedne osobe je oduzimanja prava drugim ljudima. Grijeh koji otežava primanje molitve je loše ponašanje i neposlušnost prema roditeljima.”

Allahov Poslanik (s.) je rekao: “Allah će na Sudnjem danu mučiti jezik više nego ijedan drugi dio tijela. Jezik će pitati: ‘O Allahu! Zašto me kažnjavaš više nego druge dijelove tijela?’ Allah će reći: ‘O jeziče! Jedna riječ je došla od tebe i putovala je preko istoka i zapada. Nebrojene nesuglasice i borbe su se pojavile zbog toga i prouzrokovalo je za ljude i materiju nemjerivu štetu!’”

Vrline Namaza

Ebu Zer prenosi od Allahovog poslanika (s.): “Svjetlo i hladovina za moje oči je namaz. Namaz volim toliko kao što onaj ko je gladan ima želju za hranom ili žedan za vodom. Ogladnjeli ili žedni se zasite kada se njihova potreba zadovolji, ali moja potreba za namazom se nikada ne može zasiliti. Ja nisam rođen za celibat (Rahbaniat). Ja volim žene i mirise. Ali radost moga oka leži u namazu. Neko ko obavi dnevno dvanaest doborovoljnih rekata svaki dan dodatno na obavezne namaze, nužno će naći mjesto u dženetu. Kada jedna bogobojazna osoba ustane na namaz, na nju se sruče blagoslovi sa nebeskog svoda.” Čovjek treba da bude zahvalan Allahu za njegove blagodati i treba da se iskupi za svoje greške. On treba da se trudi da na dozvoljen način stekne opskrbu koja mu je od Allaha obećana.

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da je za vrijeme Poslanikovog (a.) oprosnog Hadža on skrenuo pažnju na to da neće umrijeti dok ne pojede posljednji zalogaj opskrbe koji je za njega predviđen.

Težnja prema opskrbi je za svakog čovjeka nužna, ali on se mora zadovoljiti s tim da mu Allah opskrbu dodjeljuje. To je znak jakog vjerovanja. Čovjek treba čvršće vjerovati da on misli, a Bog upravlja.

Čovjek treba zahvaliti Allahu na blagodatima. Kada je neko trgovac ili zastupnik za dijeljenje opskrbe, čovjek mu treba biti zahvalan, ali je suštinski važno biti Allahu uvijek zahvalan – On isporučuje dnevni hljeb koji je neophodan za život. Zaista je Njegova milost da on nekoga učini zastupnikom za udjeljivanje sredstava za život prema nama.

Poslanik islama (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Kada neko shvati da je on molitelj Velikog Allaha, onda nema ispitivanja o počinjenju njegovih grijeha, bili oni mali ili veliki. O Ebu Zere!

Najdraža stvar na ovom svijetu mi je namaz. Kada čovjek zna da se klanja pred Najvećim, neće nikada više svoju glavu podići sa spuštanja na tlo.

Kao rasvijetljenje ovoga, u sljedećem poglavlju će se prodiskutirati neka pojašnjenja o prosvjetljenjima.

Poglavlje 8: Prosvjetljenja

8.1 Prvo prosvjetljenje: O Namazu (Sala)

Nakon što smo razmatrali vjerska načela, sad diskutujemo fizička i praktična učenja. Najvažnije od njih je Sala (namaz), ili obavezni i dobrovoljni namazi. Zato se u ezanu oglašava "haia ala khajril amal" (dođi na najbolje djelo). Ali postoji jedna grupa koja je odlučila da ovaj uzvik u ezanu izbjegne.¹⁰⁸

Sala, kao što se najavljuje svaki namaz, najvažniji je aspekt prakticiranja muslimanskog vjerovanja. Ovo ne znači da nakon obavljanja najvažnijeg djela ne postoji potreba za prakticiranjem drugih učenja.

Allah je u svojoj potpunoj mudrosti ljudskoj vrsti naredio najljepša pravila ponašanja. Naprimjer, može se reći da je meso najbolja namirница. Ali ovo ne znači da druge namirnice nisu dobre! Možemo li zamisliti nekoga da jede meso do svog zasićenja a da ne piye vodu? To potvrđuje da je sve neophodno koristiti razborito. Također, postoji stupnjevitost u značenju različitih stvari.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je najbolje praktično učenje obavljanje namaza. Kada se neko okupa kako bi se očistio, također uzme abdest i ode u čošak da obavi namaz. Šejtan moli za to da potomci Ademovi (a.) padaju pred Allahom, dok se on sam usprotivio da prihvati Allahovo naređenje i nije se spustio na sedždu.

¹⁰⁸ Od vremena drugog halife Omara, kod sunita se ova rečenica u ezanu ne uči.

Poslanik islama kaže (s.) da se namaz u islamu može usporediti sa okomitim stubom jednog šatora, na kojeg se oslanja ukupna struktura cijelog šatora. Ako se ovaj stub ukloni, neće ništa od šatora biti od koristi.

Imam Musa Kazim (a.) kaže: "Popis djela jednog starca će se predstaviti na Sudnjem danu i ako bude primijećeno da su dobra djela manja od njegovih loših, Allah će reći: 'Ovaj starac je njegovao obavljanje namaza, a ja bih bio potišten da ga pošaljem u Džehenem!' Onda će Allah narediti melecima da čovjeka odvedu u Dženet!"

Allahov poslanik (s.) je rekao da će na Sudnjem danu prvo za šta će ljudi biti pitani biti namaz. Ako je neko redovno obavljao namaz, njegov će put prema Dženetu biti udoban. Inače će biti poslan u Džehenem.

Imam Ali (a.) kaže da kada si neko predstavi u namazu veličinu Allahovu, on će se do kraja svoga života klanjati.

8.2 Drugo prosvjetljenje: Razlike u pravnoj nauci i pokudnost licemjerja

Časni Poslanici (s.) su svi šerijatom zaduženi, koji je za njihovo vrijeme bio relevantan.

Također Poslanik islama (s.) je donio potpuni šerijat sa sobom. Ako je i bilo pravnih promjena kod svakog Poslanika (s.), to ne znači da su prijašnji zakoni na bilo kakav način bili pogrešni.

Pošto su sljedbenici Musa (a.) bili vrlo zli, nametnute su im veoma oštare kazne, kako bi se popravili. Naprimjer, bilo je pravilo da kada bi neko špricao urin na svoje tijelo, koža sa tog mesta bi se ogulila. Za ubistvo nije postojala druga kazna osim smrtne.

Narod Isaov (a.) je bio blaže prirode. Od njega se nije očekivalo da ide u Džihad. Smrtne kazne se nisu prakticirale. Celibat i pustinjački život su bili široko rasprostranjeni.

Narod našeg Poslanika (s.) je bio umjeren. Zato je šerijat srednje mjere. Za zločin ubistva primjenjivani su Kisas (život za život) i Dijja (otkupno plaćanje), oboje su dozvoljeni. U slučaju tjelesne povrede, data je mogućnost prava oprosta oštećenog ili u slučaju smrti njegovih nasljednika.

Objašnjenje novotarija

Intrepretacija ili promjena šerijata kroz korištenje njegovog neprimjerenog i neprikladnog intelekta je otpadništvo i hereza. Moliti se po sopstvenom nadahnuću i to razumijevati kao približavanje Allahu je veliko neznanje i zavedenost od šejtana. Naš intelekt je kombinacija dobrog, lošeg i osrednjeg. Poslanici (a.) sa druge strane su odlikovani superiornim intelektom, i zakoni koji su preko njih utvrđeni nose Allahov pečat saglasnosti. Svako odstupanje od toga je licemjerje i hereza. Naprimjer, jedan bogobojsazan kršćanin u celibatu misli da ako sam sebi nametne teškoću povučenosti, preko toga zaslužuje bliskost sa Bogom. To je, ustvari, samo zabluda u neznanju.

Bidaa (Novotarija) znači stvari objasniti zabranjenim koje su od Allah označene kao dobre i stvari objašnjavati kao dobre koje su po osnovu naredbi Svetog Poslanika zabranjene. Naprimjer, Allah je dozvolio (Mustehab) namaze dobrovoljno obavljati bez vremenskih ograničenja. Ali ako neko misli da namaz treba da obavi tačno u periodu zalaska Sunca, sa pretpostavkom da je Allah tačno ovo vrijeme propisao, onda je to puka novotarija i zabranjeno. Omer je propisao šest rekata suneta (dobrovoljnih rekata namaza) za vrijeme sredine prijepodneva. To je jedna novotarija i time haram. Isto tako bi bilo obavljanje dva rukua na jednom rekatu novotarija, pošto to Poslanik (s.) nije nikada prakticirao. Sljedeći primjer, riječi "la ilah illallah" (nema Boga osim Allaha) stalno ponavljati je sunet Poslanika (s.) i iznimno je korisno za molitelja. Ali propisati to kao obavezujući sunet da se dvanaest hiljada puta ponavlja nakon sabaha je zabranjena novotarija.

Bidaa ili novotarija u religioznoj praksi je veliki grijeh. Postojao je oduvijek spor između šiitskih i sunitskih muslimana, pošto šiiti slijede njihove Imame (koji tačno djeluju u skladu sa praksom Svetog Poslanika (s.)), dok suniti nevezano za to slijede Ehlul Bejt. Oni su, koristeći svoje ograničene intelekte, pomogli da se razviju neke novotarije. Naši Imami (a.) su ih zbog toga odbili.

Kulajni citira iz jednog pouzdanog izvora da je Poslanik (s.) rekao: "Svako licemjerje je hereza i put kojim ide onaj koji slijedi put hereze, vodi ga pravo u Džehenem."

Prenosi se da je neko pitao Imama Džafer al-Sadika (a.) i Imama Musu Kazima (a.): "Kako treba da obavljam namaz pred Allahom?" Oni objasniše: "Ne uspostavljam novotariju u religiji. Ko god se umiješa u vjerska učenja, bit će kažnen. Neko ko se udaljio od uputa Poslanika (s.) i Imama (a.), zalutao je. Neko ko je nepokoran prema Allahu, nevjernik je!"

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Neko ko sopstveno mišljenje u religioznim stvarima uzima za mjerodavno i izdaje fetve, miješa se u Allahove stvari. On čini pogrešku preko ličnog nadahnuća, pogrešno zaključujući šta je halal a šta haram."

Imam Ali (a.) je kazao: "Novotar je onaj ko izbjegava sunet Časnog Poslanika (s.)."

Poslanik islama (s.) je rekao: "Kada se pojavi novotarija među mojim ljudima, učenjaci (Ulema) treba da šire svoje znanje, kako bi spriječili širenje novotarije. Ako Ulema to ne uradi, oni su prokleti." Poslanik (s.) dodade: "Neko ko posjeti jednog novotara i pokaže mu poštovanje, jednak je podstrelkaču kvarenja islama!" Poslanik (s.) je također kazao: "Allah ne uslišava molitve novotara!" I dodao je: "Ljubav prema novotarijama bit će usidrena u srca novotara i nikada ga neće napustiti!"

Iluzornost traženje ovog svijeta

Ibn Babawayh citira na osnovu pouzdanog izvora da je Imam Džafer Sadik (a.) pričao nekom čovjeku koji je živio u davnim vremenima i pokušavao životnu opskrbu steći na pristojan način. Ali je zakazao. Potom je pokušavao zabranjenim sredstvima, i čak ni tada nije uspio.

Šeđtan mu je došao i predložio jednu strategiju koja će mu pomoći da uspije u svojim nastojanjima. Čovjek se složio. Šeđtan mu je predložio da pokrene jednu novu religiju i da ljudi ohrabri da joj priđu. Čovjek je postupio po tom savjetu i ubrzo se veoma obogatio.

Jednog dana čovjek pomisli da je uradio najgore od svih djela. Osjećao je da je mnogo ljudi usmjerio u krivom smjeru. Primijetio je da mu bilo kakva mjera pokajanja neće donijeti oprost dok ne ispravi ljudi koji su zbog njega napustili pravi put. On je počeo ljudima pričati da je vjerovanje koje je propagirao bilo poziranje i predstava te da treba od toga da odustanu. Ali ideja je već bila ukorijenjena u njihovim glavama i oni mu rekoše da je njegovo vjerovanje autentično i da ih on sada laže. Nije mogao niti jednu osobu promijeniti. U očaju je otišao u šumu i sam sebi je nametnuo teške okove. Odlučio je da se neće odvezati dok mu Allah ne oprosti grijeha. Allah posla objavu Poslaniku toga vremena da treba tu osobu informisati da i kada bi se njegovo tijelo iskidalo na komade zbog kajanja za njegove grijeha, njegovo kajanje ni tada ne bi bilo prihvaćeno! Jedini put za oprost njemu bio bi povratak svih osoba koje su preko njega napustile pravi put!

Prenosi se od Halabija da je pitao Imama Džafer al-Sadika (a.): "O Imame (a.)! Ispričaj mi o najmanjoj stvari koja vjernika može učini nevjernikom!" Imam (a.) reče: "To je novotarija koja se uvede preko te osobe u pitanjima vjere! Neko ko slijedi novotara je nevjernik i neko ko se suprotstavlja protivnicima novotara je nevjernik!"

Abu Rabi Šami kaže da je pitao Imama Džafer al-Sadika (a.): "O Imame (a.)! Šta je to što nekoga izvede iz vjere?" Imam (a.) odgovori: "Uvjerjenje protiv pravednosti i insistiranje na tome!"

Barid Adžali prenosi da je on Imama Džafera al-Sadika (a.) pitao: "O Imame (a.)! Šta čini nekoga nevjernikom?" Imam (a.) podiže par kamenčića sa poda i reče: "Neko ko kaže da su ovo sjemenke hurmil!" Imam (a.) dodade: "To znači da je onaj protiv kojeg govore činjenice. Slično je kada neko govori protiv pravog vjerovanja i mrzi njegove sljedbenik. Takav neko je Nasibi, neprijateljski nastrojen!"

Priča se da su ljudi pitali Imama Alija (a.): "Šta znači Sunna, Bidaa, Džamaa i Furka?" Imam (a.) odgovori: "Sunna (sunet) je ono što je Poslanik (s.) obznanio i u praksi sproveo. Džamaa su ljudi koje je Poslanik (s.) uputio i sa kojima živi; ovo su pravednici (Ahl al-Hakk), ma koliko malo broj ovih Ahl al-Hakk bio. Furka je grupa ljudi na koje je Poslanik (s.) svoje ljude upozorio da ih ne slijede. Ovi ljudi su iz grupe zabludjelih! Njihov broj može biti veći nego onih koji su na pravom putu."

Kulajni prenosi od Imama Muhameda Bakira (a.): "Allah nije ništa propustio što je za njegova stvorenja neophodno. On je objasnio sve svome Poslaniku (s.) i objavio u Časnom Kur'anu. On je odredio mjeru za sve i propisao je kazne za prekoračenje granica."

Autentični izvori prenose od Imama Zajn-ul-Abidina (a.): "Najbolje djelo u Allahovim očima, ma koliko ono bilo malo, ono je koje proizlazi iz saglasnosti sa sunetom Poslanika islama (a.)."

Prenosi se od Imama Alija (a.) da je Poslanik (s.) rekao: "Nešto reći bez da se po tome djeluje je beskorisno. Vjerovanje i djelovanje su oboje beskorisni ako namjera nije ispravna. A sve troje je beskorisno ako ne ishode iz saglasnosti osnovnih principa suneta Poslanika (s.)."

Kaže se da kada se šeđtan usprotivio da pred Ademom (a.) padne na sedždu i Allah mu nametnuo prokletstvo, sljedeće je rekao: "O Allahu! Oprosti mi što nisam pred Ademom (a.) ničice pao! Ja ču obaviti padanje ničice u takvim razmjerama kakvo nijedan melek ili poslanik (s.) nikada ne bi mogli uraditi!" Allah uzvrati: "Mi ne trebamo tvoje klanjanje! Moje naredbe slijediti je samo po sebi klanjanje prema meni!"

Šejh Tusi priča od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Poslanik (s.) rekao: "O ljudi! Za vas je obavezno da slijedite moj sunet! Raditi male stvari u skladu sa sunetom je bolje, nego više činiti što nije dozvoljeno po novotarijama (Bidaa)."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Kada god se dvoumite u vezi sa pitanjima vjere, obratite se nama. Mi ćemo vam ih objasniti!"

Imam Mahdi (a.) je rekao: "Ako se kod vas pojave dvoumljenja o učenju šerijata, obratite se na prenositelje naših predaja. Oni (Ulema) su autoriteti (Hudžat) za vas, a mi smo autoriteti (Hudžet) od Allah za njih."

Autentični izvori donose sljedeću predaju od Ehlul Bejta (a.): "Ako neko ima sumnje ili dvoumljenja po pitanju religije, treba da se obrati ljudima koji se razumiju u halal i haram. Posmatrajte ih kao vaše stručnjake, pošto ih je Allah takvim imenovao. Ako njihov savjet odbijete, to ima jednako značenje sa odbijanjem naših naređenja a Allahovih naređenja! Neko ko odbija Allahova naređenja je politeist (Mušrik) i nevjernik. Obratite pažnju na to da će na Sudnjem danu Allah imati obzira prema onome ko bude slijedio onog, ko je potpuno iskusan sa pravilima Ehlul Bejta i ne uspostavlje intrepretacije sa skrivenim motivima kako bi stekli svjetovne dobiti."

Identitet uleme

Imam Hasan Askeri (a.) prenosi od Imama Zajn-ul-Abidina (a.): "Kada čovjek vidi da po izgledu neko djeluje kao religiozni učenjak, treba duboko razmisliti. Ako daje mišljenja o vjerskim pitanjima i iznimnu poniznost pokazuje u svome ponašanju, ne požurujte da njegovoj lukavosti podlegnete. Postoji mnogo ljudi koji se predstavljaju za nešto što u stvarnosti nisu zbog svjetovnih dobiti. Ako primijetite da osoba nije zainteresirana za materijalne dobiti i izvanski pokazuje bogobojsnost, čak i tada trebate biti oprezni o sudu njene autentičnosti.

Mislite na to! Postoje mnoge vrste svjetovnih požuda. Ako se neko ne interesira za udobnost, mogao bi biti drugim stvarima naklonjen koje prekoračuju i protive se vjerskom zakonu (šerijat).

Ako ste sigurni da je taj također slobodan i od ovih zabluda, morate ga dalje posmatrati, pošto postoje neki ljudi kojima manjka intelekta i koji na osnovu ove slabosti ponekad religiji nanose velike štete u svome neznanju. Čak i ako ste se i po pitanju ove stvari osigurali, posmatrajte ga dalje, dok ne saznate da njegove emocije ne dominiraju njegovim razumom. Uvjerite se da on ne ističe svjetovnu raskoš (Rijasat) i razmetanje. Postoji mnogo ljudi na

ovom svijetu, koji svoju vjeru izgube preko traženja svjetovnih dobiti. Oni mogu biti lišeni oba svijeta! Zbog ovih grijeha, Allah uklanja svoju darežljivost i milost sa njih i napušta ih u blatu pokvarenosti. Tada počinju objasnjavati kao dozvoljeno (halal) što je od Allaha označeno kao zabranjeno (haram) i pokušavaju da stvari potvrde kao haram, koje su od Allaha Moćnog kao halal priznate. Zbog svjetovne raskoši, on zaboravlja svoje vjerske obaveze. To su ljudi, koji su od Allaha prokleti i mogu iščekivati strogu odmazdu.

Hrabar je onaj ko kontroliše svoje tjelesne požude. On kanalizira svoje energije na Allahovom putu. Takva osoba ima čvrsto vjerovanje u to da mora da se priprema na ovom svijetu za dobročinstva na onom svijetu. On zna da su svjetovna slava i laskanja prolazni. Ako on na ovome svijetu neke teškoće mora da izdrži, kako bi slijedio vjerska pravila, trajno je siguran u radosti i dobročinstva onoga svijeta. On ima sve kvalitete koje ga čine podobnim i idealnim za oponašanje (Taklid) preko drugih. Njegove molitve bivaju uvijek uslišane!"

Imam Ali (a.) je rekao: "Dvije vrste ljudi lome moja leđa (nanose mi veliku štetu)! Prvi je mudrac koji božanske tračnice prekoračuje i nemoralan je. Drugi je neznalica koja se previše zauzima namazima. Prva osoba usmjerava druge svojim djelovanjem u zabludu. Druga osoba predstavlja loš primjer za druge sa svojim ograničenim bavljenjem namazom. O ljudi! Pazite se prijestupnika učenjaka i neznalice klanjača, jer njihovo slijedenje može vas odvesti u zabludu. Ja sam čuo Allahovog Poslanika (s.) da je kazao: "Moji ljudi će patiti preko ruku dvoličnjaka!"

Prenosi se da je Imam Džafer al-Sadik (a.) savjetovao Ebu Hamza Sumalija: "O Hamza! Čuvaj se raskoša i bogatstva! Izbjegavaj da imaš učenike i izbjegavaj također da druge slijediš!" Ebu Hamza reče: "O Imam (a.)! Ja ne znam ništa o raskoši, ali sam pokušao druge oponašati i pokušao sam tvoje govore da saznam od njih!" Imam (a.) odgovori: "Nisam pod tim mislio na to. Ali misli na to da nekome jedno djelovanje ne daje pravo za nagradu. Svaku tegobu izdržati, ne približava Allahu! Mjerilo za procjenu djelovanja, bilo ono dobro ili loše, slijedi u skladu sa Allahovim naređenjem i Njegovog Poslanika (a.). Spas slijedi samo na ovom putu."

Nesretni Jevreji su veoma kruti u tome da ne prihvataju promjene u svome šerijatu. Oni ne prihvataju da je Allah kroz vrijeme mogao uraditi izmjene u šerijatu. Izmjene se ne dešavaju na osnovu neznanja komentatora ili intrepredatora, nego na osnovu promijenjenih okolnosti i potreba vremena. Jedan medicinar mijenja medicinu tokom liječenja pacijenta, kako bi ostvario napredak u liječenju. Isto tako, ima i šerijat da se podvrgava izmjenama, kako bi mogao biti dostojan okolnostima u vremenu. Zato su Poslanik islama (s.) i, nakon njega, bezgrešni Imami (a.) pravila šerijata postavljali za njihova vremena. Svaka promjena, dodavanje ili ispuštanje tih pravila jednako je jednoj novotariji (Bidaa), koja je zabranjena (haram).

8.3 Treće prosvjetljenje: O celibatu

Povučenost, uzdržanost od žena i dozvoljenih zadovoljstava života je praksa monaha u celibatu. Ovo je preovladavalo kod naroda Isa (a.). Ali je zabranjeno za sljedbenike posljednjeg Poslanika Muhameda (s.). Brak (Nikah) je praksa koja je od Poslanika (s.) naložena njegovom narodu. Ona je nazvana Sunna Muakkidah¹⁰⁹, ili njegova praksa, koje se ljudi moraju držati.

Monah je onaj koji prakticira celibat, uzdržava se od dobre hrane, dobre odjeće, žena i druženja sa ljudima. Isaovi (a.) sljedbenici izdvajali su se sami i izdvajali u pećine i brda, kako bi tamo proveli život u samoći. Oni su nosili grubu odjeću i mrzili svaki komfor u životu.

Celibat je proklet

Poslanik islama (s.) je rekao: "Ljudi moga vjerovanja treba da se drže podalje od celibata a umjesto toga treba da se odluče na džihad. Umjesto sebe samog izdvajati, treba da nađu pribježište u postu. Postoji jedna velika nagrada za muškarce koji se povezuju sa ženama, dok je celibat u islamu zabranjen."

Kada muškarac gleda svoju partnericu, pokrivaju ga dva meleka sa krilima, kao da obavlja džihad na Allahovom putu. Kada je čovjek upravo pri tome da se spoji sa svojom ženom, njegovi će grijesi otpasti kao lišće u jesen što pada sa drveća. Kad on nakon toga obavi kupanje (Ghusl), njegovi će grijesi biti oprani."

Imam Riza (a.) je rekao: "Poslanici (a.) prakticiraju tri stvari: koriste parfem, skraćuju predugu kosu i sastaju se sa svojim ženama."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da su dva obavljena rekata namaza oženjene osobe bolji nego sedamdeset neoženjene osobe. Neko ko se odluči na sklapanje braka (Nikah), osigurao je polovinu svoje vjere. Potom je dodao: "Neko je došao mome poštovanom ocu (a.). On ga upita: "Imaš li ženu?" Osoba odgovori: "Ne!" Imam (a.) mu reče: "Ja ne bih bio sretan sa bilo kakvom udobnošću u životu kada noću ne bih imao društvo svoje žene!" Potom Imam (a.) dodade: "Dva rekata jedne oženjene osobe su bolji nego namaz jedne neoženjene osobe koja cijelu noć klanja i danju posti!" Potom je čovjeku dao jedan dirhem kako bi mogao kupiti neophodnosti za svadbu i reče mu da će Allah povećati njegovu opskrbu kada bude oženjen."

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča da su tri žene došle Poslaniku (s.) kako bi se požalile na svoje muževe. Jedna se žalila da njen muž ne jede meso, druga je rekla da njen suprug ne voli miris i treća je rekla da se njen muž drži podalje od nje. Poslanika (s.) je to pogodilo, otišao je u džamiju i naredio je da treba da se ljudi sakupe. Potom je rekao: "Slušajte me! Ja jedem meso, koristim miris i spajam se sa ženama. Sklapanje braka (Nikah) je moj sunet! Neko ko odstupa od mog suneta, ne pripada meni! Ženite se kako bi porasla vaša opskrba. Dva rekata jedna oženjene osobe su bolji nego namaz neoženjene osobe koja klanja cijelu noć!"

¹⁰⁹ Sunna Muakkidah naziva se ritual koji je bio obavezan za Poslanika, i koju je on redovno prakticirao, ali svim drugima je samo preporučena.

8.4 Četvrto prosvjetljenje: Povučenost je pokudna

Neko je rekao Imamu Džaferu al-Sadiku (a.): "O Imam (a.)! Jedan čovjek se drži čvrsto šitskog vjerovanja i postojan je vjernik. Ali on se povukao i ne sastaje se sa svojim priateljima i rođacima.

Imam (a.) reče: "Kako će on učiti o religijskim stvarima ako bježi od druženja sa ljudima?"

Potom je Imam (a.) dodao: "O ljudi! Vi trebate pokušati da redovno viđate bogobojažne i dobre osobe. Ako je potrebno, treba da posvjedočite njihove stvari. Učestvujte na dženazama vjernika. Ljudski život nije moguć bez društvene interakcije."

Imam (a.) je još rekao: "Musliman ima sedam prava kod drugih muslimana. Kada neko ovih prava ne bude dostojan, tada se može osoba koja ih zapostavlja izbrisati sa liste Allahovih prijatelja.

Najmanje pravo jednog muslimana prema njegovim sa kojim živi je to da što želi za sebe isto to želi i svome bratu. Isto tako bi trebalo za ono što čovjek ne želi da mu se dogodi, također ne želi da se dogodi njegovom bratu u islamu. Drugo pravo da musliman treba da izbjegava da naljuti drugog muslimana. Treće pravo je da se muslimani treba, u skladu sa mogućnostima, pomažu fizički i finansijski. Četvrto pravo jednog muslimana je da treba druge muslimane upućivati prema najboljim vrijednostima. Peto pravo je da svoju hranu dijeli sa gladnim muslimanom. Šesto pravo je da, ako ima slugu a drugi musliman nema, da mu ga pošalje na neko vrijeme. Sedmo pravo je da posjećuje drugog muslimana kada bude pozvan, da se brine o njemu ako je bolestan i da učestvuje u njegovom ukopu ako se dogodi smrt. Ispuni potrebe drugih muslimana, bez da budeš od njih zamoljen za pomoć. Ako ova prava budu njegovana, tada postoji prijateljstvo i ljubav između članova zajednice."

Potom Imam (a.) reče svojim sljedbenicima: "Činite dobra djela. Živite kao braća i sestre. Vaša prijateljstva bi trebala biti uvijek zasnovana na Allahovom putu, i kada se sastajete, treba da diskutujete o stvarima vjerovanja i religije. Uzdižite pravo vjerovanje i jačajte ga. Nešto uraditi za vjernika je jednako tome da se oslobodi hiljadu robova. I također je bolje nego hiljadu jahača poslati u džihad.

Predaje koje govore o tome da je pohvalno držati se dalje od ljudi, ukazuju na to da se udalji od lošeg društva, pošto takvo društvo može nanijeti štetu vjeri jedne osobe. Sretati se sa čestitima i opominjati grešnike, pripadalo je uvijek običaju Poslanika (s.). Ovako djelovanje je superiorno u odnosu na mnoge druge. Ostajati kući je samo preporučljivo kako bi se udaljio od lošeg društva.

Poslanik (s.) je rekao da musliman koji započne dan bez da potroši jednu misao na potrebe svoje muslimanske braće, nije pravi musliman. Musliman koji drugom muslimanu ne pomogne sa njegovim problemima, nije musliman.

Neko je pitao Poslanika (s.) ko je najvoljenija osoba kod Allaha. Poslanik (s.) odgovori: "Neko ko drugim ljudima pomaže!" Jeden drugi upita: "O Poslaniče (a.)! Može li se Allaha vidjeti?"

Poslanik (s.): "Zašto ne! Izađi da sretneš vjernika. Nagrada koju čovjek dobije da bi video nekog bogobojaznog jednaka je nagradi susreta sa Allahom!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da pomoć muslimanskom bratu više donosi Allahovu milost nego oslobođanje hiljadu robova.

8.5 Peto prosvjetljenje: Pošteno sticanje životne opskrbe

Autentične predaje potvrđuju da je dozvoljeno truditi se kako bi osoba dozvoljenim sredstvima stekla određeno blagostanje. Obaveza je svake osobe da svoje najbolje napore uloži, a uspjeh ili neuspjeh leže u Allahovim rukama. Čovjek treba da uvijek ima u vidu: "Šta god da sam sposoban to upotpunjeno Allah." Za nekoga, ko se na Allaha oslanja, Allah je dovoljan!

Kada neko nije sposoban, nakon svih napora da zaradi dovoljno za svoje održavanje, tada on treba da bude zadovoljan sa onim što ima. Ako poštena zarada za život (Kasb al-halal) izostane, čovjek treba svoje izdatke reducirati tako što će izbjegavati nepotreban luksuz. Čovjek ne treba da teži bogatstvima ako do njih može doći samo nepoštenim sredstvima. Ako zaradi visoke sume poštenim sredstvima, treba najprije isplatiti propisana izdavanja, a potom novac upotrijebiti za porodicu i potrebite osobe. Čovjek treba da dobro jede i dobro živi, ali da izbjegava rasipništvo!

Poslanik (s.) je rekao da kada neko ima pet hurmi, ili pet hljebova, ili pet dirhema, najbolji put da ih potroši jeste da se prvo okrene svojim roditeljima. Potom da ih potroši na sebe i svoju porodicu, zatim na rodbinu i komšije, te naposljetku na siromašne i potrebite. Allah je ljude upozorio na ekstravagantnost, a On također ne voli ni škrrost. Čovjek ne treba da izdvaja premalo tako da njegova porodica bude napola sita, niti treba da novac rasipati na luksuz.

Oni čiji namaz neće biti prihvaćen

U jednoj predaji kaže se da je Poslanik (s.) rekao: "U mom umetu postoje neki ljudi kojima namaz neće biti prihvaćen. Njima pripadaju oni koji mole za to da nesreća pogodi njihove roditelje. Potom postoje oni koji udjeluju zajam, a ne uzimaju svjedoček za te transakcije. Treća kategorija su oni muškarci koji, kada nisu saglasni sa svojim suprugama, stalno ih optužuju umjesto da se razvedu, što bi za njih od Allaha bilo dozvoljeno. Četvrtoj kategoriji pripadaju ljudi koji ne poduzimaju ozbiljne napore da zarade za svoje životne potrebe i ostaju kući, da sjede i mole od Allaha opskrbu. Allah kaže: "O moja stvorenja! Ja sam vam sredstva za samostalno priskrbljivanje životnih potreba učinio dostupnim. Ja sam vas opremio udovima kako biste mogli raditi i zarađivati za svoj život. Ako vi, i nakon ozbiljnih napora, niste u stanju zaraditi, molite me za pomoć!" Petu kategoriju čine osobe, kojima je dat veliki imetak, a koji ga rastroše. Onda mole od Allaha da im još da. Allahov odgovor će biti da je njima već mnogo dano. Zašto svoj imetak ne koriste s mjerom, umjesto što ga rasipaju? Allah ne voli rasipništvo. Šesta kategorija takvih ljudi su oni koji pričaju loše o svojim rođacima."

Kada bi Selman Farsi dobio svoj udio u raspodjeli, običavao bi da dovoljno ostavi po strani koliko mu je dovoljno za izdržavanje od jedne godine, i da bi mogao ostatak podijeliti potrebitim. Neko je rekao: "Selmane! Zato što si star i bogobojazan, možeš si priuštiti da budeš dobročinitelj!" Selman reče: "O ti neznaće! Ti ne znaš, da je, kao i smrt, život također nepredvidiv. Zar ne znaš da kada neko nema sredstva za život, on je tada zabrinut? Kada ima sredstva za opskrbu, on će biti zadovoljan i smiren."

Ebu Zer je zarađivao za svoje životne potrebe tako što se bavio ovčarstvom. On je običavao da poslužuje svoje goste, tako što bi zaklao ovcu. Kada bi trebao da ugosti više ljudi, zaklao bi više životinja. Praktikovao bi da dodjeli svakome isti komad i isti komad da ostavi za sebe. Mora se napomenuti da su ova dvojica, Selman i Ebu Zer, bili voljeni i visoko cijenjeni prijatelji Poslanika (s.). Oni su bili istovremeno darežljivi i umjereni. Oni su pomagali potrebitim, ali su ostavlјali i nešto za sebe, kako ne bi bili u nevolji zbog pretjerivanja u udjeljivanju.

Imam Ali (a.) je oslobođio hiljadu robova iz zarade koju je stekao radeći težak fizički posao.

Jedan pouzdan izvor govori da je Asbat ibn Salmi otišao Imamu Džafer al-Sadiku (a.). Imam (a.) ga je upitao za Omer ibn Muslima. Asbat reče: "O Imam (a.)! On je zdrav ali on je svoje radne aktivnosti prekinuo." Imam (a.) kaza: "To je šejtansko djelo!" Imam (a.) je ponovio ovu rečenicu tri puta i još dodade: "Ne zna li Omer da se i sam Allahov Poslanik (s.) bavio trgovinom? Jednom je došla jedna karavana iz Sirije. Poslanik (s.) je trgovao s njima. Toliko je zaradio iz te trgovine da je sve svoje dugove iz toga izmirio. Ostatak je razdijelio među svojom rođbinom."

Priča se da je Omer ibn Jazid ispričao Imamu Džafer al-Sadiku (a.): "O Imam (a.)! Neko je rekao da on uvijek ostaje u kući. Da je zauzet namazom i postom. On reče da mu opskrba dolazi bez da se on za to pomjeri!" Kada je Imam (a.) to čuo, uzvratio je: "To je osoba čije molitve nikada neće biti uslišane!"

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: "Neko ko teško radi kako bi zaradio opskrbu za svoju porodicu, pomogao svojim komšijama i prijateljima, na Sudnjem danu će njegovo lice biti prikazano blistavo kao pun mjesec."

Poslanik islama (s.) je rekao: "Postoji sedamdeset vrsta moljenja Allaha. Najbolja je truditi se za sticanjem dozvoljene opskrbe!"

Priča se od Imama Džafer al-Sadika (a.): "Jednog vrućeg dana moj otac se vraćao iz okoline Medine oslonjen na dvojicu sluga. Muhamed ibn Mankandar ga je ugledao, prišao mu bliže i rekao: 'Šteta je da se ti u svojim poznim godinama još trudiš za svjetovne dobiti. Šta ako tvoj napor prouzrokuje smrt?'" Dok si je obrisao znoj sa lica, Imam (a.) reče: "Ako nađem smrt za ovo vrijeme, bit će Allahu zahvalan što sam umro pri trudu za sticanjem opskrbe za svoju djecu, kako oni svoje ruke ne bi tebi morali ispružiti za pomoć!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je pitao jednog svog prijatelje za jednu izvjesnu osobu. Oni odgovorile da je taj i taj dobro i da on dan i noć kući klanja i da mu opskrba dolazi bez da mora da se pomjeri iz kuće. Imam (a.) reče: "Ovo je osoba od koje molitve nikada neće biti prihvocene!" Imam (a.) upita za jednu drugu osobu. Prijatelji rekoše da je i ona dobro i da je sve vrijeme kod kuće zauzeta molitvama. Oni također rekoše da njene komšije snose trošak

za njeno izdržavanje. "Također molitve ove osobe neće biti uslišane", reče Imam. Djelovanje onih koji je opskrbljuju je za Allaha prihvatljivije nego sve njene molitve!"

Jedan zlatar je upitao Imama Džafer al-Sadika (a.) kako neko treba da zarađuje za svoje izdržavanje. Imam (a.) odgovori: "On treba da otvori prodavnicu, i umjereni da je organizira. Tako je on uradio što je morao. Ostalo leži u rukama Opskrbitelja!"

8.6 Šesto prosvjetljenje: Uljepšavanje, ukrašavanje i ishrana

Imam Ali (a.) kaže da je Allah divan i voli ljepotu i sklad. Zato je dobro djelo da se čovjek brine o sebi.

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da kada Allah nekoga odlikuje dobrom karakterom, to mora biti vidljivo! On treba da se brine o svojoj ličnosti, kako bi meleci rekli: "Ovo je Allahov prijatelj koji izražava svoju zahvalu Allahu tako što obznanjuje dobru ličnost, koju mu je Allah pružio!" Kada se onaj ko je gore spomenut, ponaša suprotno ovome, meleci će reći: "Ova osoba je Allahov neprijatelj. On pokriva svoju ličnost i uzima Allahove darove kao da se oni podrazumijevaju!"

Priča se iz autentičnih izvora da je Sufjana Sevri u džamiji ugledao Imama Džafer al-Sadika (a.) u skupoj odjeći. On je otišao Imamu (a.) i kazao: "O sine Poslanika (s.)! Tvoj predak, Poslanik (s.), nije nikada nosio skupu odjeću!" Imam (a.) odgovori: "Da! To je vrijeme kada su muslimani bili bez sredstava i kada prosječan građanin sebi nije mogao priuštiti skupu odjeću. Poslanik (s.) nije htio nositi skupu odjeću kako bi poštovao osjećaje ljudi. Ali vremena su se promijenila i ljudi su postali imućni, pa mogu da si priušte dobru odjeću. Pod ovim okolnostima ne može Imam (a.) nositi skromnu odjeću!" Potom je Imam (a.) privukao Sufjan Sevrija bliže sebi i reče: "Vjeruješ li da nosim ovu odjeću kako bih zadovoljio svoj ego?" Potom je uklonio skupu odjeću i pokazao mu trošnu odjeću, koju je on nosio ispod ogrtača i kazao: "Ovo je gruba odjeća koju nosim, kako bi moj savjesti odgovaralo dok je vanjska odjeća namijenjena pogledu običnih ljudi." Nakon što je ovo rekao, on skide odjeću Sufjan Sevrija i pokaza ispod odjeću koju je nosio, a koja je bila mnogo skuplja nego vanjska odjeća. Tada Imam (a.) reče: "To je odjeća koju nosiš da bi zadovoljio svoj ego, a jeftiniju vanjsku odjeću nosiš kako bi ljudima pokazao da si po običaju uvijek skroman! Ovo je pusta varka, kako bi te ljudi posmatrali kao bogobojaznu osobu!"

O eleganciji i nakitu

Kada je Imam Ali (a.) Abdulaha ibn Abbasa poslao u posjetu Haridžijama¹¹⁰, kako bi definitivno predstavio autentičnost (Hudžet) Imama, Abdullah je bio obučen u skupu odjeću i nosio je parfem koji je jako lijepo mirisao. Jahao je vrhunskog rasnog konja. Devijanti su protestovali: "O Abdullah! Zašto si obučen kao despot?" Kao odgovor, Abdullah je proučio

¹¹⁰ Haridžije su bili otpadnici i protivnici legitimnog halife Imama Alija (a.).

slijedeći ajet iz Kur'ana: "Reci: Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robe Svoje stvorio, i ukusna jela?"¹¹¹ Ukršavanje sa halalom iz čiste zarade nije zabranjeno.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je običavao da opere novu odjeću prije nošenja. On je rekao: "Oblačite pristojnu odjeću i ukrašavajte se Allahovim darovima!"

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je nosio ogrtač koji je vrijedio pet stotina (dinara) i šal koji je vrijedio pedeset dinara. Nakon zime bi prodao odjeću i naplaćeno dijelio siromašnima i potrebitima. Jednako tako nakon ljeta, odjeću koju bi nosio ljeti bi prodao i naplaćeno bi dijelio siromašnima i potrebitima.

Jedna predaja kaže da Allah voli ljudi koji se lijepo oblače. On ne voli da ljudi odaju dojam siromaštva i otrcanosti. Neko je upitao Poslanika (a.): "Kako treba da se pokaže Allahova blagodat?" On reče: "Ukrasite se dobrom odjećom, nosite dobar parfem, držite svoje boravište čistim i urednim, i upalite nakon zalaska Sunca u vašoj kući lampu – ovaj način će otjerati nevolju i glad od tebe, a prosperitet će ti doći!"

Rabi ibn Zijad se žalio kod Imama Alija (a.) u Basri na svoga brata Asima ibn Zijada koji je napustio svoju djecu i postao isposnik koji se oblači kao prosjak. Imam Ali (a.) je pozvao Asima i rekao mu: "O neprijatelju svoje duše! Šeitan te u zabludu odveo! Nemaš li milosti za svoju porodicu i svoju djecu? Jesi li vjerovao da ti je Allah svoje dozvoljene darove zabranio? Allah je najveći i ne bi te izložio jednom takvom nepotrebnom teretu. Zato On kaže u Časnom Kur'anu: "Na njoj ima voća i palmi sa plodom u čaškama"¹¹² i On je učinio zemlju za svoja bića pokrivkom od voća i palmi."

Potom je Imam (a.) nastavio: "Pustio je dva mora da se dodiruju, između njih je pregrada i oni se ne miješaju "¹¹³, iz njih se vadi vadi biser i merdžan¹¹⁴. Allah voli da se njegova stvorenja koriste njegovim blagodatima. On voli da mu se ljudi zahvaljuju za njegove darove. On kaže: 'i o blagodati Gospodara svoga kazuj!'"¹¹⁵

Asim uzvrati: "O Imam (a.)! Zašto se ti zadovoljavaš suhim hljebom i grubo šivenom odjećom?"

Imam (a.) odgovori: "O Asime! Ja nisam kao ti! Allah je za nas učinio obaveznim da živimo kao siromašni i potrebiti, kako ih (siromašne) njihovo siromaštvo ne bi ophrvalo! Kada vide svoga Imama (a.) u ovakvom stanju, pomire se sa svojom sudbinom!" Kada je to čuo, Asim se vratio svojim pređašnjim navikama.

Kada Allah nekome da obilna sredstva, on treba da ih koristi na sebe i pomogne siromašne i potrebite u skladu sa mogućnostima.

¹¹¹ Kur'an, 7:32

¹¹² Kur'an, 55:11

¹¹³ Kur'an, 55:19-20

¹¹⁴ Kur'an, 55:22

¹¹⁵ Kur'an, 93:11

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da će Allah za tri stvari tražiti odgovor od svih ljudi: prvo hrana koju je konzumirao, drugo odjeća koju je nosio, treće pomoć koju je drugima sa dobrom namjerom pružao.

Allahov Poslanik (s.) je kazao: "O Ebu Zer! Kada Allah nekome podari dobru odjeću, on treba da je nosi. Kada On nekome da grubu odjeću, tada osoba treba sa tim biti zadovoljna. Čovjek treba Allahu biti zahvalan u svim okolnostima."

8.7 Sedmo prosvjetljenje: Higijena i čistoća

Imam Ali (a.) je rekao: "Čistoća glave odbacuje prljavštinu sa tijela i daje očima svjetlo. Čista i uredna odjeća otklanja od osobe brige i potištenost. Biva razlogom da se osobe prihvate molitve. Redovno kupanje i održavanje tjelesne higijene održava osobu u dobrom zdravlju. Ljudi u društvu daju prednost čistim i urednim osobama. Nosit dobar miris je neophodno. Makar petkom čovjek bi trebao nositi dobar parfem. Ovo je bio običaj Poslanika (s.). Naš Poslanik (s.) je običavao da izdvaja više za parfem nego za svoju ishranu."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da nošenje mirisa prouzrokuje zadovoljstvo srca. On je također kazao da je jedan rekat prilikom kojeg čovjek nosi miris bolji nego sedamdeset bez mirisa.

Postoji mnogo predaja o prednosti higijene i čistoće. Mi ćemo se zadovoljiti sa nekoliko gore spomenutih primjera.

8.8 Osmo prosvjetljenje: O delikatesama

Postoje mnoge predaje Allahovog poslanika (s.) i Imama (a.) o prednostima dobre hrane. Oni su rekli da je meso najukusnija i najhranjivija hrana. Neki su ljudi pogrešno mislili da je Poslanik (s.) kritikovao domaćinstvo koje posjeduje puno mesa. Ovo je prije zamjena teza. Misliло se zaista u prenesenom smislu na domaćinstvo u kojem ljudi sjede i druge ljude kleveću. Poslanik (s.) je definitivno takvu naviku kritikovao.

Zaista je meso potpuna namirnica. Kada neko jede meso, pojača se meso njegovog tijela, a uslijed toga poveća se i njegova snaga. On ima više energije za fizički posao i za namaz.

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da je Poslanik (s.) izjavio da kada neko četrdeset dana neprekidno ne jede meso, da treba posuditi novac kako bi ga kupio da jede. Allah će mu dati sredstva kako bi izmirio svoje dugove. Kada Allah jednu osobu tako opskrbi, da nakon

izmirenja svih obaveza preostane još dobre opskrbe, onda treba dobro jesti! Inače bi njegovo uzdržavanje od dobre hrane bilo okvalificirano kao odbijanje Allahovih blagodati!

Imam Ali (a.) je rekao da Allah voli bogobojske ljude. Bogobojsnost je ukras za čovjeka. Ipak najvažnije za bogobojsku osobu je da ima poštenu opskrbu i dobru hranu. Bogobojsnik živi sa svojom svjetovnom braćom i pošteno zarađuje opskrbu i zdravu hranu. Zaista, svjetovna braća na onom svijetu ne mogu biti u pratinji bogobojsnika.

Dobra hrana poboljšava fizičku snagu tijela koja je od pomoći za izvršenje svjetovnih obaveza i duhovnih molitvi. Kada neko ne dobije potrebnu ishranu, mogao bi postati slab i bolešljiv, a potom nesposoban za izvršavanje svojih obaveza.

Imam Ali (a.) je rekao dalje da su dobra hrana, voće i piće dozvoljeni za korištenje nekome ko ih je stekao poštenim sredstvima. Zaista je proždrljivost loša. Pretjerana upotreba od bilo koje stvari može imati negativne posljedice na zdravlje čovjeka.

Izbjegavanje dobre hrane i mistična povučenost

Imam Muhammed Bakir (a.) prenosi od Allahovog Poslanika (s.): "Ovo je čvrsto i odlučno vjerovanje! Popni se na njegove visine, ali spokojno! Ne priređuj svome tijelu pretjerani teret namaza. Ne буди као јахаћ koji svoju животину измаре тако што виše putuje него је могуће! Mogla би поклесати прије него те дovedе до твога циља! Шејтан је неке наше ljude завео у заблуду и уdaljio ih је од mesa i nekih delicija. Такво uzdržavanje je protivno pravnom poretku (šerijat)."

Ljudi su počeli takvo uzdržavanje nazivati tesawwuf ili misticizam. Oni se sustežu od hrane i sjede u pećini po četrdeset dana s mislima na svog učitelja (Pir). Pošto njihove fizičke i mentalne sposobnosti bivaju usporene zbog uzdržavanja od hrane, počinju da haluciniraju. Oni nastavljaju osnaživati misli o svom učitelju u svojim umovima i ove halucinacije preplave njihove racionalne misli. Kada ponovo izrone iz svoje povučenosti, i svome učitelju pokažu svoje stanje, on im kaže da je prošle ноћи pet puta bio na nebeskom svodu i oni neće osjetiti potrebu za argumentiranjem ovih tvrdnjih.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Neko ko svako jutro namaze obavi čistog srca, njemu će Allah podariti pristup znanju i mudrosti!"

Svaki novotar (Bidati) i osoba koja širi laži o Poslaniku (s.) i njegovim časnim nasljednicima (a.), bit će proklet. Svako djelovanje jedne osobe treba da uslijedi na Allahovom putu. Ako neko nehotice uspostavi novotariju (Bidaa) sa uvjerenjem da je to učinio na Allahovom putu, ipak će biti prijestupnik. Allah ne voli takve osobe.

Misli na to da je mistična povučenost suprotna Allahovim naređenjima i da je to novotarija. Može li se molitvom nazvati ako neko četrdeset dana vježba hrvanje? Definitivno ne! Ova

povučenost je u suprotnosti sa predajom Poslanika (s.), koja je gore citirana o molitvi svakog jutra četrdeset dana. Ovaj čin otkupa je Bidaa u skladu sa drugim citiranim predajama. Nakon što čovjek zna norme ozbiljnosti molitve, shvatit će besmislenost i težinu četrdeset dana tokom povučenosti, koja je u suštini tračenje vremena i prostodušna aktivnost. Čovjek treba da koristi svoj razum, kako bi mogao razlikovati između jednog učenjaka, koji spoznaje i unapređuje znanja o Allahu, i drugog koji sve sljedbenike pušta da potonu u provaliji neznanja. Sufjan Sevri i Ibad Basri su bili osobe koje su se suprotstavljali bezgrešnim Imamima (a.) i izazivali sumnju u vjerovanje kod ljudi.

8.9 Deveto prosvjetljenje: O zabrani muzike

O Ghina ili pjavanju, mišljenja svih šitskih učenjaka su usaglašena – haram je, jer pjevač biva nazivan osobom koja je određena za Džehenem. Stoga se Ghina¹¹⁶ posmatra kao veliki grijeh u šiitskom islamu. Ghina je također u svim sunitskim jurisprudencijama haram. Jedina iznimka je sufi-kult.

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da će kuća u kojoj se slušaju pjesme biti mjesto boravka nesreće, namazi koji se tu obavljaju neće biti prihvaćeni a meleci na to mjesto neće silaziti. Ovom domaćinstvu će biti uskraćeni Allahovi darovi.

Pjesme i muzika

Rijan ibn al-Sirat upitao je Imama Ali Rizu (a.): “O Imam (a.)! Hišam ibn Ibrahim kaže da je tebi dozvoljeno slušati muziku?”

Imam (a.) uzvrati: “To je laž! Kada me pitao, ispričao sam mu da je neko Imama Muhamed Bakira (a.) pitao o muzici. Imam (a.) je odgovorio: “Kada bi ispravno i neispravno bili razdvojeni, kojoj strani bi pripali pjesme i muzika?” Čovjek odgovori: “Na stranu neispravnosti!” Imam (a.) potvrdi: “Imaš pravo!”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Allahova milost se neće spustiti na ljude koji su se okupili da slušaju muziku. Pjesma je ogledalo za licemjerje a žena koja pjeva je prokleta isto tako oni koji sa njom u tome učestvuju.”

Zabilježeno je u “Ujun al-Achbar ar-Ridha” da je neko Imama Rizu (a.) pitao: “Šta kažeš o pjesmama i muzici?” Imam je odgovorio: “Ljudi Hidžaza misle da je dozvoljeno. Ali pjevanje je zabranjeno zadovoljavanje i gubitak vremena. Zato kaže Allah u Časnom Kur’antu: “(...) i koji, prolazeći pored onoga što ih se ne tiče, prolaze dostojanstveno.”¹¹⁷ Ko se god udalji od muzike, u Dženetu će jedno drvo imati koje čim protrese, po Allahovom naređenju proizvodi muzičke note koje nikada niko nije čuo. Oni koji su na ovom svijetu slušali muziku, neće u Dženetu imati ovu privilegiju.”

¹¹⁶ Pod tim se misli na muziku i pjevanje koji stimuliraju strasti, ili uopšteno na formu koja poziva na grijeh.

¹¹⁷ Kur'an, 25:72

Ghina je definirana od uleme kao modulacija glasa u grlu na jedan način koji slušatelja uzbuduje. Ghina je ono čime pjevač nalazi potvrdu tako da slušatelje dovodi u obuzetost srećom ili tugom. Raditi takvo nešto je haram. Postoje samo rijetke prilike u kojima je muzika dozvoljena. Neki ne prepostavljaju da pjesma izaziva osjećaje radosti i tuge jer muzičke note uopšteno gledano imaju duboko uvriježen efekt na srce. Kada neka osoba ne osjeti efekat muzike, ne može se to uzeti kao razlog neefektivnosti muzike. Naprimjer, med je sladak i ugodnog ukusa. Kada neko ne voli okus meda, to se ne može uzeti kao generalno mišljenje. Nasuprot tome, osoba koja osjeća otklon od meda, u odnosu na njen ukus, bit će preispitivana! Na svadbi na kojoj nisu prisutni muškarci – takvo je mišljenje nekih ljudi – djevojčica koja pjeva i pleše (Domni), može žene zabaviti svojom izvedbom. Neki drugi kažu da je ova praksa nepoželjna. Ali ne postoji predaja koja ovu praksu odobrava.

Nako je pitao Imama (a.): "Jedna djevojčica koja pjeva živi u mome komšiluku. Kada idem u toalet, čujem je kako pjeva. Ponekad me njeno pjevanje privuče i namjerno odužim da izađem iz toaleta." Imam (a.) mu je naložio da ovu praksu izbjegava. Čovjek odgovori: "Ja ne idem u toalet sa namjerom da slušam pjesme. Samo je tako da mi glas dopire do uha i da je slušam." Imam (a.) reče: "Zar nisi čuo da će uši, oči i nos posvjedočiti djela osobe na Sudnjem danu?"

Allahov Poslanik (s.) je rekao Selmanu: "O Selmane! U posljednjoj epohi najgora je stvar koja će se pojaviti recitacija časnog Kur'ana pjevajućim glasom!" Također je rekao Poslanik (s.): "Recitiraj Kur'an arapskom melodijom govora i ne recitiraj ga sa akcentom (uvijanjem), koji je prihvaćen od neposlušnika (Fasik), jer to je jedan veliki grijeh."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je haram djevojčice koje pjevaju kao robinje kupovati ili prodavati. Neko ko na ovakav način zarađuje svoju platu, proklet je.¹¹⁸

Neki učenjaci su dozvolili pjevanje kako bi kamile potakli da se velikom brzinom kreću na putovanjima. Neki drugi učenjaci su dozvolili Marsijas (žalopijke, tužne pjesme) o Imamu Husejniju (a.) da se pjevaju. Zaista je bolje od toga se udaljiti.

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Pjevanje je veliki grijeh. Allah će onoga ko ga prakticira kazniti vatrom u Džehenemu." Potom je Imam (a.) proučio sljedeći kur'anski ajet: "Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi se, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova puta odvodili i da bi ga predmetom za ismijavanje uzimali. Njih čeka sramna kazna."¹¹⁹

Imam Džafer al-Sadik (a.) komentirao je ajet "pa budite što dalje od kumira poganih i izbjegavajte što više govor neistiniti (kaul-az-zur)"¹²⁰, kao što kaže: "Ovdje se govor neistiniti odnosi na Ghina ili pjesme."

¹¹⁸ U principu, težnja svih Imama je bila da se ukloni robovlasištvo u bilo kojoj formi.

¹¹⁹ Kur'an, 31:6

¹²⁰ Kur'an, 22:30

8.10 Deset prosvjetljenje: O sjećanju na Boga (zikr)

Leksičko značenje riječi zikr je "sjećati se, misliti na nešto". Postoji mnogo načina da se misli na Allaha. Prvi način da se sjeća Njega jeste napuštanje loših navika sa mišlu na Svemogućeg. Drugi način da se sjeća Allaha leži u obavljanju obaveznih namaza i dobrovoljnih namaza. Treći način sjećanja na Allaha je u vremenima kada čovjek dobije dozvoljena svjetovna dobra. Četvrti način je sjećati se u vremenu nevolje. Peti način sjećanja na Allaha je preko srca, tako da se misli na njegove osobine i o značenjima njegove Knjige i razmišljanje na osnovu intrepretacija koje su nam date od časnog Poslanika (s.) i Ehlul Bejta (a.). Šesti put sjećanja na Allaha je preko riječi, tako što čovjek moli za stvarno znanje, priča o osobinama Ehlul Bejta i recitira časni Kur'an, kao i Allahova Imena. Sva ova zazivanja, koja dolaze iz usta trebala bi utjecati na srce!

Prenosi se da je Imam Ali (a.) rekao: "Neko ko se Allaha sjeća u tišini, sjeća se Allaha na dobar način. Licemjer bučnim glasom svoje sjećanje na Allaha pretvara u predstavu. Takvim licemjerima Allah kaže: "Kada ustaju da molitvu obave, lijeno se dižu, i samo zato da bi se pokazali pred svijetom, a Allaha gotovo da i ne spomenu."¹²¹

Allahov Poslanik (s.) je objasnio kako je prava pokornost Allahu veća posvećenost Njemu, i pored malog odaziva obaveznim molitvama, kao što je namaz i učenje Kur'ana. Grijeh prema Allahu je ne sjećati se Allaha i pored prekomjernih rituala kao što su dobrovoljno klanjanje i post.

Imam Musa Kazim (a.) je kazao: "Ništa ne povrijedi šejtana kao onaj ko sa svojim drugovima priča o Allahovim vrlinama i vrlinama Poslanika i Ehlul Bejta (a.). Šejtan se tada žali tužan da Allahovi meleci nastavljaju da ga proklinju.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Musa (a.) pitao da li kada mu je u blizini s njim da razgovara kao što to čini sa osobama koje su mu u blizini. Ili kada je udaljen od Allaha, čovjek treba povisiti glas kako bi ga On mogao čuti! Odgovor je bio: "Ja sam jako blizu¹²² onima koji su udaljeni od ljudi i koji se sjećaju u usamljenosti! Oni su moja iskrena stvorenja! Oni koji se hvališu da me se sjećaju glasnim glasom, kako bi se pokazali pred drugima, licemjeri su i svjetovni ljudi!"

Glasno zazivanje – Zikr al-Džehri

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Ko se god sjeti Allaha u tišini, dobit će toliku nagradu koju samo Allah može odmjeriti!" Ovo dokazuje da je pokušaj da se Allaha slavi glasnim tonom, brujajućim zvucima, protivno šerijatu i, prema tome, predstavlja novotariju. sufiski Zikr al-Džehri ima još mnogo dalnjih novotarskih praksi pored ove. Naprimjer, pjavaju ljubavne stihove gromoglasnim glasom i pogrešno misle da je to jedna forma molitve. Ova praksa je, sa jednoglasnom saglasnošću mišljenja učenjaka u pravnoj školi Imamija, haram. Pored ovih odstupanja, sufije se prepuštaju mnogim neželjenim

¹²¹ Kur'an, 4:142

¹²² Kur'an, 2:186

djelovanjima kao što je pljeskanje u zajedništvu i ples, a čine ove stvari čak i u časnim dijelovima džamije. Ovo rade ne obraćajući pažnju na to da je Poslanik (s.) svoje ljude upozorio: "Nekome ko recitira pjesme u džamiji treba reći da će ga Allah udariti po ustima! Džamija je tu za učenje Kur'ana, a ne za recitiranje svjetovne poezije!"

Sufije ove aktivnosti uopšteno rade u noći na petak, iako je grijeh u noći na petak i petkom recitirati rime.

Kada se ovim ljudima kaže da djeluju suprotno pravilima šerijata, tada kažu kako su dosegli blizinu sa Allahom. Oni ne shvataju da blizinu Allahu nije moguće postići bez eksplisitnog slijedeњa šerijata. Ove prezrije aktivnosti kod sufija bivaju nazivane kao haal (ekstatično stanje). Za vrijeme haala imaju misli svjetovne ljubavi u dimu pjesme i plesa počinju da poskakuju i skaču. Iznenadujuće je da su takve scene uobičajene također i kod pijanki.

Sufije padaju u zanos – haal

Sufije se bacaju u stanje zanosa na zemlju sa umjetničkom vještinom, tako da ne budu povrijeđeni. On se predstavljaju kao neko ko se udaljio od svjetovnih radosti, kao što je konzumiranje mesa. Oni proživljavaju jednu vrstu otkupa, tako da njihova tijela bivaju slaba. Žene i djeca ovoga kulta su također slabe tjelesne građe. Ali sufije ponosno tvrde da mogu ozdraviti. Sufije zabranjuju ljudima da plaču. Oni preusmjeravaju ovaj prirodni instinkt koji se spontano ispoljava za vrijeme ekstremne radosti ili brige – ako suze ne izlaze iz očiju, srce će biti odvedeno u sažaljenje. Sufije ne mole od Allaha poboljšanje za svoje nevolje. Oni podliježu šejtanskim čarolijama i puštaju svojim osjećajima slobodu preko pjesme, plesa i skakanja! Uistinu su oni koji su bogobojazni obuzeti namazima i molitvama prema Allahu!

Sufije i novotarije – bidati

Veliki dokaz da su sufije novotari jeste to da nijedan učenjak bilo koje grupe u prošlosti nije nikada citirao sufiju u svome djelu. Poslanik (s.) nije nikada prilikom nekog Kawwali (mistični refren ili hor) pao u nesvijest niti je učio svoje sljedbenike da rade išta slično. Primijećujemo da samo rijetke osobe od njih preuzimaju molitve od bezgrešnih Imama (a.). Nasuprot tome, ljudi dolaze u gužvama na sufiska okupljanja i prepuštaju se istim pozama kao i njihovi domaćini! Oni rade stvari koje su Imami (a.) označili kao haram. Na Sudnjem danu će odgovarati za svoja djela.

Neko je došao Imamu Džafer al-Sadiku (a.) i rekao: "O Imam! Ja sam jednu molitvu izmislio!" Imam (a.) je odgovorio: "Ostavi to! Uči molitve kojima smo te mi poučili!"

Tiko moljenje – Zikr al-Hafi

Drugi način moljenja Allaha je tiho moljenje. U ovom stanju je srce za sva vremena i pod svim okolnostima Allahu naklonjeno. Očiti aspekt ove vrste moljenja je vrlo privlačan, ali sufije su mu pridružili oblik novotarije. Za takvo nešto ne postoji pokriće u šitskoj literaturi. Među sunitskim piscima, samo je Maruf Karhi citirao Imama Rizu (a.). Ipak ovo je sumnjičivo budući da ne postoji dokaz za to da je Maruf imao kontakt sa Imamom Rizom (a.). Neki kažu da je on bio kućni majstor u kući Imama Rize (a.). Ovo je također jedna vrlo upitna izjava. Drugi ljudi kažu da je učitelj (Pir al-Tarikat) Maruфа Davud Taji-a, koji je bio uskogrudni sunit. Kakvu povezanost bi on mogao imati sa Imamima (a.)? Treće: Maruf Karhijeva uvjerenja stoje od nepouzdanih osoba kao što je Nur Bakš. Nur Bakš, koji je išao tako daleko da tvrdi da je on Mehdi i mislio je da su ga ljudi kao takvog prepoznali. Četvrto, postoje različiti putevi Zikr al-Hafija. Otuda je svaki put da čini zikr, koji Pir (učitelj) svome muridu (učeniku) naredi, prihvatljiv.

Peto, sufije takve molitve smatraju boljim od obaveznih molitvi. Kako je moguće da je Imam (a.) samo Maruf Karhija uputio na ovakav način, a nije nikome više od svojih sljedbenika ništa o tome rekao? Inače, ako je Maruf bio jedini koji je ovoj metodi poučen, zašto je onda šira masa motivirana da preuzme sufiske prakse? Šesto, ako je Imam (a.) Maruфа poučio Zikr al-Hafiju u tajnosti, pa postojalo je bogobojaznijih i učenijih osoba kao što su Selman i Ebu Zer. Ne postoji predaja koja ukazuje na to da su ovi sljedbenici Poslanika (s.) i Imama (a.) bilo ikada poučavani Zikr al-Hafiju. Neobično je da sufije po strani ostavljaju hiljade autentičnih predaja, a oslanjaju se samo na jednu jedinu predaju koja je citirana preko nepouzdanog Maruf Karhija.

Poštovanje prema džamijama

Treba misliti na to da je Allah džamije nazvao svojim kućama. Stoga su one mjesta gdje ljudi mogu tražiti blizinu sa Allahom. S druge strane, Allah nije ograničen na jednu kuću ili mjesto. U usporedbi sa drugim mjestima, džamija ima više dobrodošlice i Allahovog blagoslova. Zato je bolje obavezne namaze obavljati u džamijama, sa prednošću u zajedničkim namazima. Isto tako je izdvajanje zekata (religiozno izdvajanje – porez) u javnosti preporučeno. Ali Tehedžud (namaz u kasnoj noći) treba da se obavlja usamljeno.

Pouzdani izvori prenose od Imama Muhameda Bakira (a.) da je Poslanik (s.) pitao Džibrila o namazu koji Allah voli. Džibril je odgovorio: "Džamije i ljudi koji se tamo okupljaju. Više od toga, Allah voli osobu koja ranije od drugih dolazi u džamiju i posljednja je napušta!"

Spominje se u Tori da je Allah kazao: "Moje stanište na zemlji su džamije (mjesta za molitvu). Blagoslovjen je onaj ko obavi obredno molitveno pranje (Abdest) kući prije nego se okreće mojoj prisutnosti u džamiji. Potrebno je da on one koje zatekne u džamiji prijatno pozdravi. Kaži osobama koje u mračnoj noći odlaze u džamiju da će na Sudnjem danu njihovi namazi bliстатi od svjetlosti. Svako mjesto na kojem su obavljali namaze svjedočit će njihovu bogobojaznost."

Poslanik (s.) je rekao: "Neko ko uči Časni Kur'an i odlazi u džamiju da bi obavljao namaze, Allah će mu pokloniti palaču u dženetu. Kada Allah jednu grupu zatekne koja se prepušta

pretjeranom grijesenju, i ako su tri muškarca od njih bogobojsni, on kaže: "O grešnici! Kada ove tri bogobojsne osobe ne bi bile u vašoj sredini, koji se brinu jedni o drugima i nastanjuju džamiju i svako jutro mene mole, tada bih sigurno vrlo oštru kaznu nad vama izvršio!"

Fazl Bakiaak prenosi da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "O Bakiak! Samo ako dolaze u džamiju, plemenske vođe ili poglavice familija, dobiju najmanje tri sljedeće stvari: prihvaćenost namaza, koja će ih odvesti u Dženet, sigurnost od bilo kakve svjetovne nesreće, za koju su molili, da brat ostane postojan u vjeri."

Čišćenje u i oko džamije

Prenosi se da je čišćenje džamije jednak nagrada oslobađanja jednog roba. Kada neko ukloni smeće iz džamije, Allah će mu dozvoliti dvostruku nagradu. U predajama se spominje da ko god petkom uveče pomete džamiju i smeće iz nje izbaci, Allah će mu oprostiti grijeh. Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Nemojte obavljati trgovačke poslove u džamiji. Ne dozvoljavajte maloj djeci i mentalno bolesnim osobama da sami borave u džamiji. Ne objavljujte obavijesti o nestanku nekih osoba niti podižite optužnice protiv kriminalaca u džamiji. Neko ko izbjegava da pljune u blizini džamije, njegovi prekršaji će biti zaliječeni."

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Ko god upali svjetlo u džamiji, za njega se mole meleci i stanovnici nebeskog svoda tako dugo do svjetlo svijetli!"

Imam Riza (a.) kaže da je jednom Šejtan otišao kod Jahja (a.). Jahja (a.) ga upita: "Hoćeš li mi odgovoriti na jedno pitanje?" Šejtan reče: "Zašto ne! Ja sigurno mogu tebi da se suprotstavim!" Jahja (a.) upita: "Na koje sve načine ti odvodiš ljudе u zabludu?" Šejtan reče: "Sutra ču ti ispričati." "Sutri dan Šejtan je došao Jahji (a.) u liku jednog majmuna, koji je bio obučen u žensku odjeću. Jaha (a.) ga upita: "Kakve su to sve boje?" Šejtan uzvratи: "To su različite boje koje koristim kako bih ljudе potčinio. Ako jedna boja nije učinkovita, koristim drugu." Jahja (a.) reče: "Da li si ikada bio u stanju mene da potčiniš?" Šejtan odgovori: "Ne! Ali meni se jako dopada tvoja priroda!" Jaha (a.) upita začuđeno: "Koja?" Šejtan objasni: "Ti prekomjerno jedeš i zato si lijep u obavljanju namaza za Allaha. Ti kasno ustaješ na svoje namaze i to mi se jako sviđa!" Jahja (a.) podiže svoje ruke prema nebu i reče: "O moj Održitelju! Jahja odsada više neće jesti toliko dok mu stomak ne bude pun!"

Ljudima koji muzikom i pjesmama izražavaju svoje moljenje Allahu, može se samo reći da nikakav sufija, šija ili sunit ne može iznijeti dokaz da su Poslanik (a.), Imami (a.) ili časni sljedbenici ikada pjevače ili plesače imali na svojim okupljanjima.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zer! Obavezni namaz je stub vjerovanja! A jezik je veoma poštovan! Upotreba jezika kako bi se propagiralo pravo vjerovanje, dva svjedočanstva vjere i širenje riječi Allahove je superiorno u odnosu na sve druge molitve. Zato je Allah u Kur'anu rekao: "namaz, zaista, odvraća od razvrata i do svega što je ružno; obavljanje molitve je najveća poslušnost. A zaista je sjećanje na Allaha veće."¹²³

¹²³ Kur'an, 29:45

Obavezne namaze još je korisnije obavljati u džamiji u džematu. Dobrovoljne namaze je bolje obavljati kući u osami. A bolje je neko vrijeme nakon namaza provesti još u džamiji, i širiti Allahovu riječ. Ipak, treba se pri tom držati dalje od licemjerja.

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da će se tri stvari žaliti na sudnjem danu:

1. Džamija u kojoj niko nije obavljao namaze.
2. Učenjak (Alim) koji je živio među neznalicama koji nisu obraćali pažnju na njega i nisu mu poklanjali nikakvu pažnju.
3. Kur'an, koji je stajao u regalu sa knjigama i skupljaо prašinu, jer ga niko nije čitao dugo vremena.

Imam Ali (a.) reče da namazi nekoga ko stanuje u komšiluku džamije i bez dobrog razloga svoje obavezne namaze obavlja u kući, neće biti primljeni. Svaka služba koje je za džamiju, poluči za osobu veliku nagradu.

Poslanik (s.) je rekao da meleci na nebu mole za onu osobu koja osvjetjava džamiju, dok se svjetlo ne ugasi.

8.11 Jedanaesto prosvjetljenje: Udjeljivanje i milostinja

Postoje brojne predaje koje uzdižu značaj udjeljivanja i milostinje. Mi se ovdje ograničavamo na citiranje samo nekoliko predaja.

Imam Muhamed Bakir (a.) kaže da je jedan jevrej pozdravio Poslanika (s.) riječima "assam alaik" (neka smrt dođe na tebe). Poslanik (s.) je odgovorio: "Alaik assaam" (neka smrt na tebe dođe). Sljedbenici su protestirali kod Poslanika (a.): "Jevrej ti je zaželio smrt!" Poslanik (s) im uzvrati: "I ja sam također njemu smrt zaželio! Do večeras će biti mrtav čovjek. Zmija će ga ugristi za glavu!" Jevrej je bio drvosječa. Otišao je u šumu i do zalaska sunaca vratio se sa naramkom drva na svojim ramenima. Kada su sljedbenici ugledali jevreja, informisali su Poslanika (a.) da je još u životu. Poslanik (s.) im je naložio da ga pozovu. Jevrej je došao Poslaniku (a.) koji mu je rekao da spusti bunt drva. Kada je drva spustio, izađe jedna zmija i otpuza. Poslanik (s.) upita Jevreja: "Koje dobro djelo si danas uradio?" Jevrej reče da je imao dva komada hljeba, od kojih je jedan poklonio jednom prosjaku. Poslanik (a.) je rekao: "Milostinja (sadak) te je spasila. Zmija je ponijela vijest o twojoj smrti. Ali u njenim ustima se našao komad drveta, koji ju je zadržao da te ne ugrize." Potom je Poslanik (s.) rekao da sadaka može da zaštiti od smrti. Ako čovjek želi da bude siguran od nepredvidivih poteškoća, trebao bi da dan započne udjeljivanjem.

Nagrada za udjeljivanje i milostinju

Neko ko želi da se odbrani od zlih uticaja noću, treba naveče da udijeli milostinju. Milostinja (Sadaka) gasi vatru Allahove srdžbe.

Jednog dana Isa (a.) je otišao na obalu rijeke. Na jednom mjestu uzeo je hljeb iz torbe i stavio ga u rijeku. Njegov pratilac ga je upitao: "Zašto si stavio hljeb u rijeku?" On reče: "Životinje u rijeci će jesti hljeb, a ja ću veliku nagradu dobiti za ovakvo djelo!"

Neko je upitao Poslanika islama (a.): "O Poslaniče (a.)! Šta je dobra sadaka?" Poslanik (s.) reče: "Ona koju daš svom bližem neprijatelju!"

Poslanik (s.) dodade: "Nagrada za sadaku je desetostruka, nagrada za posudbu potrebitima je osamnaestostruka, da se pomogne jednom vjerniku dvadesetostruka i nagrada za pomoći rodbini je takđer dvadesetostruka."

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) običavao je da noću napušta kuću sa vrećom hljeba na ramenu, kako bi ga podijelio siromašnima. On bi prilikom ovih izlazaka pokrio svoje lice, kako ljudi ne bi mogli prepoznati ko je njihov dobročinitelj. Skoro stotinu domaćinstava je bilo upućeno na ovu noćnu Imamovu (a.) milostinju. Tokom Ramazana Imam (a.) je u jednoj velikoj zdjeli kuhao supu sa kozjim mesom. Pripremio bi je tako da miriše, a potom bi to sve podijelio siromašnima. Svoj post bi prekidao suhim hljebom i hurmama.

O patnjama bogobojaznih na ovom svijetu

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Poslanik islama (s.) rekao: "Čovjek će biti nagrađen od Allaha u skladu sa velikim patnjama. Kada Allah nekoga smatra svojim prijateljem, nametne mu teške ispite. Ako se taj suoči sa tegobom strpljivo i istrajno, dobit će pomoći od Allaha. Ako se ne saobrazi sa Allahovom voljom, njegova patnja će biti utoliko veća."

Abdulah ibn Bakr upitao je Imam Džafer al-Sadika (a.): "Može li bogobojaznik oboliti od lepre ili druge teške bolesti?" Imam (a.) je odgovorio: "Teškoće postoje samo da bi vjernika iskušale." Potom je dodao: "Allah je od vjernika uzeo obećanje da se njihove želje na ovom svijetu neće ispuniti, i prema tome, njihovi neprijatelji neće biti kažnjeni. Vjernik mora izdržati mnoga poniženja na ovom svijetu." I on je rekao: "Vjernik neće biti slobodan od četiri stvari:

1. On će uvijek imati komšiju teške naravi.
2. Šejtan će vjernika pratiti na svakom koraku.
3. Licemjer će čekati na priliku da obznani grešku vjernika kako bi ga osramotio.
4. Vjernik će imati ljubomorne ljude oko sebe. Ovo će biti najteži aspekt u životu jednog vjernika. Zavidnici će protiv njega širiti lažna podmetanja, a drugi u društvu će to prihvati kao istinu.

Poslanik islama (a.) je rekao: "Allah kaže: 'Kada ne bi bilo da bude postižen pred vjernicima, ne bi mu na tijelu ostavio ni poderanu odjeću. Kada vidim da je neko postao potpun u svojoj bogobojaznosti, zapetljat ću ga u teškoće i ekonomske tegobe. Ako se obeshrabri, vratit ću mu nazad što sam mu uzeo. Ali ako je on strpljiv i istrajan u svojoj patnji, bit ću ponosan na njega pred melecima!'"

Poslanik islama (s.) je kazao: "O Ebu Zer! Ovaj svijet je džehenem za vjernike a dženet za nevjernike! Koliko je veći stupanj vjere jednog vjernika, utoliko će biti veće patnje i tegobe." Imam Ali (a.) je rekao: "Oni koji su imali najteža iskušenja su bili Poslanici (a.). Potom slijede njihovi zastupnici. Tegobe i patnje su vjernicima tako blizu kao kiša zemlji." Potom je Imam (a.) dodao: "Kada se vjernik sam zatvori u jednu nevidljivu utvrdu, Allah će stvoriti sredstva da mu priredi tegobe u svrhu toga kako bi mogao da mu uveća nagradu!"

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao kako je Allah poslao dva meleka na zemlju. Oni su se sreli na pola puta do cilja. Jedan je pitao drugoga zašto ga je Allah poslao na zemlju. Prvi melek je odgovorio: "U Babilonu je jedan grešnik želio da ima ribu. Poslan sam da ribu usmjerim u mrežu ribara u Babilonskom moru, kako bi se ispunila želje ove užasne osobe i da on dobije, šta god da želi sa ovog svijeta." Potom je pitao drugog meleka: "A šta je tvoj zadatak?" Drugi melek je objasnio: "Ja sam poslan da obavim jedan neobičan zadatak! Jedan bogobojažan vjernik je zauzet molitvom cijelu noć i postom tokom dana. Njegova bogobojažnost je predmet divljenja među stanovnicima nebeskog svoda! On je stavio šerpu na ognjište kako bi skuhao supu sebi za iftar. Ja trebam otići prevrnuti šerpu. Smisao je da se vjernik još više približi Allahu preko nevolje koja mu je preko toga prouzrokovana!"

Samaa Ravi prenosi da je neko otiašao kod Imama Džafer al-Sadika (a.) i požalio se kod njega na svoje siromaštvo i nevolje. Imam (a.) je savjetovao: "Budi strpljiv! Allah će ti ubrzo podariti olakšanje!" Nakon određenog vremena se pročulo da je ova osoba postala zatvorenik u tamnici u Kufi. On reče: "Zatvoren sam u jednu vrlo usku i smrdljivu ćeliju." Imam (a.) reče: "Za vjernika svijet je zatvor. Zašto se diviš onda udobnostima i radostima? Postoje također ljudi i na ovom svijetu kojima je Allah uskratio ugodnosti ovoga svijeta koje im je poslao. Koja god da nevolja dođe, ona dolazi njima!" Potom još Imam (a.) dodade: "Mi sami, ti i sve naše šije, tu su zato da se dan i noć suočavaju sa nevoljama!"

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: "Kada je Allah naklonjen nekoj osobi, On pusti da ona zaroni u rijeku nevolja. Kada se on moli, Allah kaže: "O moje stvorenje! Ja sam svemogući da ti dozvolim to za šta me moliš! Ja mogu da ti dam više nego što si tražio! Ali nagrade i blagodati koje sam za tebe spremio su daleko veće od radosti ovoga svijeta!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da vjerniku ne prođe četrdeset dana bez da ga ne pogodi nova nevolja. Zaista, on nije vjernik ukoliko je lišen svih svjetovnih teškoća!"

Imam (a.) je rekao: "Jedna osoba je pozvala Poslanika (s.) na ručak. Kada je ručak serviran u dvorištu, Poslanik (s.) je pogledao prema jednom zidu kuće. On je primijetio da je golub snio jaje na zidu i da je pri tom jaje bilo na sigurnom. Rekao je svome domaćinu: "Tvoj golub je snio jaje koje sigurno odmara gore na zidu!" Čovjek reče: "O Allahov Poslaniče (s.)! Zašto je to tako čudno? Kunem se Stvoriteljem Allahom da u cijelom svome životu nisam pretrpio nikakav gubitak!" Kad je Poslanik (s.) ovo čuo, ustao je i rekao: "Ne mogu dijeliti ručak sa osobom koja nikada u svome životu nije pretrpjela nikakav gubitak! Ovo činim jer ti nemaš kontakt sa Allahom i ne posjeduješ kvalitetu. Vjernik, čak i ako vodi ugodan život na ovome svijetu, bit će u teškoćama u poređenju sa ugodnostima koje će uživati na onome svijetu! Čak kada bi jednom vjerniku bio dat cijeli svijet, status koji ga očekuje na onome svijetu je daleko veći od onoga što mu je na raspolaganju na ovom svijetu! U poređenju sa tim, ovaj svijet je džehenem za vjernika. Istovremeno, ako bi nevjernik bio uključen u sve svjetovne

teškoće, njegov život ovdje bi bio kao dženet u usporedbi sa teškoćama koje na onom svijetu mora podnijeti.”

Imam Hasan (a.) je jahao ogrnut skupim ogrtačem na konju praćen svojim sljedbenicima koji su također jahali na konjima. Na svom putu sreli su jednog starog jevrejskog drvosječu koji je rekao: “O sine Poslanika (s.)! Tvoj predak je rekao da je svijet džehenen za vjernika i dženet za nevjernika. Vidim te kako jašeš na prekrasnom arapskom konju i nosiš skupu odjeću. Ti uživaš u ugodnostima, a ja živim u čistom siromaštvu!” Imam (a.) uzvrati: “Kada bi mome statusu i uslovima na onome svijetu svjedočio, primjetio bi da je ovaj svijet za mene gori od zatvora. Kada bi svjedočio svoju sopstvenu poziciju na onome svijetu, mislio bi da je ovaj život kao užitak nebeskih ugodnosti!”

Plakanje iz straha od Allaha

Imam Ali an-Naki (a.) priča da je Musa (a.) pitao Allaha: “O Allahu! Šta je nagrada za nekoga kome oči liju suze iz straha od Allaha?” Odgovor je bio: “O Musa (a.)! Ja ću njegovo lice zaštititi od džehenemske vatre i sačuvat ću ga od nevolja onoga svijeta!”

Poslanik islama (s.) je kazao: “Čije oči iz straha od Allaha plaču, njemu će Allah zauzvrat za svaku suzu podariti palaču u Dženetu. Palača će biti dekorisana skupocjenim dragim kamenjem.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Kada grijesi kreiraju udaljenost između grešnika i dženeta, to odgovara udaljenosti između nebeskog svoda i prijestolja palače¹²⁴, a kada bi osoba tugovala i plakala, dženet se približi kao oko trepavici! Ljudi koji svoje grijeha oplakuju iz straha od Allaha, na Sudnjem danu će biti sretni zbog milosti koju im je Allah ukazao. Sve ima težinu i mjeru. Jedna jedina kap suze zbog kajanja može da ohladi vatru rijeka od vatre u džehenemu. Za lice koje nosi suze pokajanja zbog počinjenih grijeha, Allah će džehenem učiniti haramom. Ako jedan narod jednu jedinu osobu istakne koja se žali i tuguje, Allah će svoju milost rasprostrijeti na sveukupnu zajednicu!”

Imam Muhammed Bakir (a.) je kazao: “Suze koje u tamnoj noći teku niz lice iz straha od Allaha, Allahu su draže nego išta drugo.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je objasnio: “Na Sudnjem danu će sve oči plakati, izuzev tri osobe. Jedna je ona koja je svoje oči zatvarala pred stvarima koje je Allah objasnio kao haram.

Druga je ona čije su oči ostale otvorene u poslušnosti Allahu. Treća osoba je ona iz čijih su očiju iz straha od Allaha noću tekle suze.”

Ishak ibn Ammar priča da je on Imamu Džafer al-Sadiku (a.) rekao: “O Imam (a.)! Ja želim da plačem ali suze ne teku! Mnogo puta sam pokušao misliti na smrt svojih prijatelja i rodbine sa prepostavkom da će suze poteći. Da li je dozvoljeno to raditi? Imam (a.) reče:

“Dozvoljeno je! Ali kada počneš plakati, zauzmi se razmišljanjem o Allahu!” Imam (a.) je kazao u jednoj drugoj prilici: “Ako si nesposoban da plačeš, usmjeri svoje misli na to! Ako samo jednu suzu ispustiš veličine jedne muhe, bit će dobro za tebe!”

¹²⁴ Misli se na Sulejmanovu palaču u koju je preneseno Belkisino prijestolje, čin koji je u Belkisi pokrenuo posebno kajanje. (Kur'an, 27:44)

Imam Džafer al-Sadik (a.) jednom je objasnio: "Ako te savlada strah ili budeš imao želju, onda najprije hvali Allaha. Potom izgovori selam na Poslanika (s.) i njegov Ehlul Bejt (a.). Potom se potčini Allahu za Njegovu milost! Čovjek je najbliži Allahu kada čini sedždu i plače za pomoć."

Poslanik islama (s.) je rekao: "O Ebu Zer! Allah će za sedam osoba dati mjesto na Sudnjem danu na njegovom Nebeskom svodu. To će biti sljedeće osobe:

1. pravedni Imam (Imam al-Adil).
2. istinoljubivi mladić.
3. osoba koja svoja dobročinstva krije od drugih ljudi.
4. onaj ko se sjeća Allaha u povučenosti.
5. onaj ko se sprijateljuje sa vjernicima kako bi Allaha zadovoljio.
6. onaj ko dođe iz džamije i misli na to da se opet tamo vrati.
7. onaj koga pokušava da zavede lijepa žena i ko je iz straha od Allaha odbije i kaže da se boji Allaha.

O Ebu Zer! Allah kaže: "Ja za svoja stvorenja neću istovemeno spremiti dva straha. Onaj ko me se boji na ovom svijetu, učiniti će da na onom svijetu bude bez straha. Ali onog ko me se na ovom svijetu ne boji, prepast će ga na Sudnjem danu!"

Poglavlje 9: Plodovi

9.1 O strahu i nadi

Vjernik se prepoznaće po dvije važne karakterne osobine: on se boji Allaha i nuda se njegovoj obilnoj nagradi. Vjernik niti provodi cijeli svoj život u akutnom strahu od Allahove odmazde niti ima prekomjerna nadanja u nagradu! Čovjek treba imati na umu da su obje krajnosti grijesi!

Redža znači nadu u Allahovu milost. Neko ko je ima, znači nuda se, ali ako nastavlja sa svojim grešnim djelovanjima bit će licemjer najvećeg ranga. Ovo bi bilo slično kao ne zasaditi mladice biljke u zemlju a nadati se ubiranju plodova.

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je rekao: "O moj Gospodaru! Kada usmjerim pažnju na svoje grijehu, bojam se odmazde, ali se nadam tvojoj milosti i popustljivosti!"

Lukman (a.) je dao savjet svome sinu: "O moj sine! Čak i kad bi tvoja djela bila veća nego djela svih ljudi i džina zajedno, moraš se Allaha bojati, da na sebe ne navučeš njegovu odmazdu. A i kad bi tvoji grijesi bili veći nego grijesi ljudi i džina zajedno, moraš se nadati da će Allah prema tebi biti milostiv! Ali da bi se nadao nagradi, čovjek mora pokušavati da je zasluži! Vjerovanje vjernika nije potpuno dok u sebi ne razvije dvije karakterne osobine – one od straha i nadanja."

Allah je pravedan i On ne može svojim stvorenjima činiti nepravdu. Prema tome, nagrada će biti u skladu sa dobrim djelima te osobe. Vjeruje se da Allah nekog deset puta više nagrađuje

nego su njegova dobra djela (prema tome, zato postoji desetostruka nagrada za njegova djela). Allah će kazniti onoga ko je ponosan na svoju bogobojsnost i nagraditi bogobojsnu osobu koja je ponizna u svojoj bogobojsnosti!

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "O Ishak! Moraš imati strah od Allaha kao da si u Njegovom prisustvu! Ako ti njega ne vidiš, On tebe sigurno vidi! Ako sumnjaš da te Allah vidi nevjernik si! Ako si uvjeren da te Allah vidi u svako vrijeme i čak tada ti nastaviš sa svojim grijesima, to je ravno osjećaju da je On najslabiji i da se u Njegovoj prisutnosti nekažnjeno mogu činiti grijesi!"

Dalje, jedna predaja kaže da se ljudi boje onoga ko se boji Allaha. Onaj ko nema straha od Allaha, boji se svega drugog oko sebe! Uvjerjenje onog ko se boji Allaha neće biti pomućeno svjetovnim stvarima.

Poslanik islama (s.) je rekao: "Nekome ko je privučen grijesima i razvratu, ali ih iz straha od Allaha izbjegava, Allah će mu oprostiti i zaštiti ga džehenske vatre!"

9.2 Nekoliko priča

Muhamed Jakub Kulajni citira Imama Zajn-ul-Abidina (a.) o tome kako su neki ljudi plovili brodom koji se prevrnuo. Preživjela je samo jedna žena tako što se držala za jednu drvenu dasku koja je plutala na površini vode. Ona je završila na ostrvu na kojem je srela jednu grešnu osobu. Kada je on vidoz ženu, došle su mu loše želje u misli. Žena je plakala i preklinjala ga da je poštedi sramote. Čovjek ju je upitao zašto je tako uplašena na tom usamljenom mjestu. Žena je podigla svoje ruke prema nebū i reče: "Ja se bojam Boga!" Zla osoba je upita: "Nisi li nikada takvo nešto uradila?" Žena odgovori: "Tako mi Allaha! Ja nisam nikada počinila takav grijeh!" Čovjek je otkrio da je žena bila čedna, a da je on sam imao brojne grijeha. Zato je pomislio da se mora više Allaha bojati. Sa ovim mislima je otišao u drugom smjeru, ostavivši ženu na miru.

Na putu mu se pridružio jedan isposnik. Vrućina i sunce su bili jaki, a isposnik ga je zamolio da moli da im oblak pravi hlad iznad glava, kako bi im bilo olakšano. Čovjek reče da je čitav svoj život bio grešnik i da mu na molitve nije odgovoreno! Isposnik reče da bi on trebao sam da moli, a čovjek da govoriti "amin"! Isposnik se molio, a čovjek je govorio "amin". Molitva je uslišana i oblak se pojавio iznad njihovih glava. Nakon određenog vremena stigli su na mjesto sa kojeg je isposnik trebao krenuti u drugom pravcu. Kada je isposnik krenuo svojim putem, oblak je nastavio da slijedi grešnika i daje mu hlad! Isposnik reče: "O mladiću! Kako to da moja molitva nije uslišana, a tvoja jeste?" Čovjek ispriča isposniku svoja iskustva. Isposnik zaključi: "Allah je zadovoljan tobom! Pokušaj da u budućnosti zasluziš njegovo zadovoljstvo."

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča da je jednom bio jedan dvorjanin na dvoru kralja Beni Israila. Kralj je bio vrlo prijatan prema njemu. Kralj mu je rekao jednog dana da želi neku mudru i razumnu osobu poslati u jedno drugo kraljevstvo. Dvorjanin je imao brata koji je imao veoma lijepu ženu. Dvorjanin je bacio zao pogled na ženu i tražio je priliku da je uznemirava. On je rekao da je njegov brat idealna osoba za takav zadatku. Kralju se dopao prijedlog i on

njegovog brata pozva sebi. Dvorjanin je rekao svome bratu da je to najbolja prilika da zasluži kraljevo zadovoljstvo. Brat je ovu priliku ispričao svojoj ženi, koja je poticala od nasljednika i porodice Poslanika (a.). Ona je bila žena bogobojsnosti i protivila se da u odsustvu muža sama ostane u kući. Ona je molila svoga supruga da se izvini kralju, zahvali za povjerenu obavezu i da je odbije. Ali čovjek se nije s tim složio i otisao je da izvrši zadatak koji mu je povjerio kralj. Dvorjanin je iskoristio priliku i usamljenost bespomoćne žene svoga brata i počeo je zavoditi. Ali žena je ostala čestita i čvrsta kao stijena. Dvorjanin je prijetio da ako žena ne popusti njegovim napadima, krivo će je optužiti za rušenje braka i da će preko otvorenog kamenovanja biti ubijena. Ni tada žena nije promijenila svoj stav. Dvorjanin je otisao kralju i apelovao kod njega da žena bude kažnjena zbog rušenja braka. Žena je kamenovana i osuđena na smrt.

Ali ona zapravo nije bila mrtva. Cijelu noć ležala je na mjestu na kojem je bila kamenovana. Ujutro je uspjela da dođe do isposničke ćelije koja je bila u blizini. Isposnik joj se smilovao, dao joj je da jede i zalječio joj je rane. Žena se potpuno oporavila. Isposnik je imao sina kojeg je veoma volio. Ženi je povjereni da se brine o njemu. Isposnik je imao i slugu koji se zaljubio u ženu. Pored svih pokušaja da joj se približi, on nije bio u stanju da ženu potčini. Kada su sva njegova nastojanja postala uzaludna, ubio je sina od isposnika, a krivicu za ubistvo prebacio je na ženu. Isposnik je bio veoma tužan. Ali on je bio prijatne naravi. Umjesto da ženu kazni, dao joj je malo novca i istjerao je iz isposničke ćelije.

Žena je izgubljeno putovala okolo kada je naišla na ljude koji su šamarali jednog čovjeka. Otišla im je i pitala ih za razlog zbog kojeg ga kažnjavaju. Oni su rekli da im čovjek duguje novac i da im ga ne vraća. Žena je osjećala sažaljenje prema tom čovjeku, te je izmirila njegove dugove novcem koji joj je dao isposnik. Čovjek je zbog toga pušten i pratio ju je na njenom putu. Oni su prolazili pored obale rijeke kada su u daljini primijetili grupu ljudi kako sjedi. Čovjek ju je zamolio da malo sačeka kako bi otisao da vidi ko su. Otišao je do ljudi i saznao je da se radi o lutajućim trgovcima. On im je rekao da ima jednu veoma lijepu robinju za prodaju. Jedan od trgovaca je pošao sa čovjekom prema ženi i poželio je imati. Trgovina je obavljena. Čovjek je uzeo novac i ostavio ženu kod trgovca. Koliko god da je žena pokušavala da uvjeri ljude da ona nije robinja, nisu se obazirali. Zbog njenog lijepog izgleda, svaki trgovac ju je želio za svoju suprugu.

Za vrijeme putovanja posjedovali su dva broda. Oni su odlučili da odu na palubu broda, a da drugi treba da nosi njihovu robu i ženu. Oni su zato sklopili jedra, a na njihovom putu pogodila ih je oluja i brod na kom su bili ljudi i svi trgovci je potonuo. Drugi brod, na kojem je bio teret i žena, stigao je sigurno do obale. Žena je našla jedno mjesto sa lijepim vrtom bez ljudi. Također je tu bio i jedan dobro uređen posjed, kao da čeka na stanovnike.

Bogobojsna žena počela je tu da živi i zaokuplja se molitvama. Poslaniku (s.) tog vremena je poslato naređenje od Allaha da ode kralju i da ga zamoli da ode da traži oprost osobi koja živi u jednom specifičnom vrtu na jednom ostrvu, pošto joj je određena nepravedna kazna. Kralj je nakon određene potrage stigao na mjesto i našao je lijepi vrt i ženu, koja se u osamljenosti posvetila molitvi. Kralj joj je rekao da je zamoljen od jednog Poslanika (a.) iz Beni Israila, da ode do nje i da je moli za oprost zato što joj je određena nepravedna kazna. Žena je rekla da ima uslov da bi mu oprostila. Naložila mu je da dovede određene osobe. Kralj se vratio ženi sa osobama koje je tražila. Ona mu je rekla da mora da joj obeća da u budućnosti više nikoga neće kamenovati bez da potpuno istraži pozadinu za takvo

kažnjavanje. Kralj je bio pun kajanja i zato mu je bilo oprošteno. Potom je zatražila da dvorjanin, brat njenog muža, traži oprost od Allaha. On je prolio suze pokajanja i ona mu je oprostila. Ona je također oprostila robu isposnika. Pozvala je čovjeka koji ju je prodao kao robinju i oprostila mu njegovu grešku. Na kraju je pozvala svoga supruga i ispričala mu je što je sve iskusila. Saopštila mu je da od tog dana ona više nije njegova supruga niti je on njen suprug. Dala mu je do znanja da je brod pun blaga usidren na obali. Rekla mu je također da je on bio pohlepan za bogatstvima i da može to blago da uzme i ide svojim putem. Zatražila je od njega i od ostatka grupe da je ostave samu u njenim molitvama!

Imam Zejnul-Abidin (a.) priča: "U plemenu Beni Israil bio je čovjek poznat po tome što je kralj odjeću sa mrtvaca. Jedan njegov komšija se ozbiljno razbolio i uplašio se da će on iskopati njegov grob kako bi ukrao njegovu mrtvačku odjeću. On je pozvao osobu i dao mu mrtvačku odjeću (dvije vrste da izabere) kao poklon i zamolio ga je da njegov grob ne otvara. Na početku se kradljivac opirao. Ali na kraju je popustio i uzeo jednu od dvije odjeće za mrtvace. Nakon par godina, komšija je umro. Kradljivac je mislio da budući da mrtav nema izgleda da sazna da mu je on ukrao drugu mrtvačku odjeću. Zato je on u tmini noći otišao na groblje. Nakon određenog vremena kradljivac se također ozbiljno razbolio. Imao je grižnju savjesti jer je prekršio jedno ozbiljno obećanje koje je dao komšiji. Pozvao je svoje sinove i zamolio ih je da ga zapale kada umre, a ostale ostatke njegovih kostiju i pepeo da bace u rijeku. Na ovaj način bi on ostao pošteđen toga da se pokaže pred Allahom na Sudnjem danu. On je umro, a njegovi sinovi su ispunili njegovu posljednju želju. Međutim, Allah je izdao zapovijed da se čovjekov pepeo ponovo sastavi i da on oživi. Time je kradljivac ponovo oživljen i Allah ga je upitao zašto je zapalio svoj leđ. Čovjek odgovori da je to uradio iz straha od Allaha. Jedan glasnik reče: "Tvoje pokajanje donijelo ti je oprost!"

Ibn Babawayh priča da je Poslanik (a.) jednog dana sjedio u hladu jednog drveta. Neko je došao tam, skinuo ogrtač sa svoga tijela i počeo da se vrti po podu. Čovjek je žaleći se ponavlja: "O savjesti! Osjeti ovu grubost! Grubost na Sudnjem danu će biti još mnogo gora." Poslanik (s.) ga je pogledao i upitao: "Šta je to što te prisiljava da se na ovakav način ponašaš?" Čovjek odgovori: "To je samo strah od Allaha i zov savjesti!" Poslanik (s.) reče: "Allah te hvali za ovako ponašanje pred melecima i oprostio ti je prošle grijeha!"

Prenosi se od Allahovog Poslanika (s.) da je troje ljudi zajedno putovalo. Na svome putu tražili su jednu pećinu da se zaštite od olujne kiše. Od snage vjetra i kiše odvalio se komad stijene, otkotrljao se niz strminu i blokiralo je ulaz u pećinu. Ljudi su bili vrlo zabrinuti. Znali su da ne mogu izaći i da treba da mole Allaha za pomoć, tako što su u svijest prizivali svoja najmoralnija djela.

Jedan od tri čovjeka podigao je ruke prema nebu i rekao: "O održavatelju ljudi! Angažirao sam jednog radnika i odredio sam mu kao platu mjeru riže. On je završio posao ali je otišao bez da uzme svoju platu. Posijao sam mjeru sjemena, uzeo sam plodove i kupio krave od toga naloga. Kada se radnik vratio da traži svoju platu ja sam mu ponudio krave. On je odbio da to uzme i rekao da želi da uzme mjeru riže. Rekao sam mu da su krave kupljene od otkupa riže. Sa oklijevanjem je radnik prihvatio da uzme krave koje su mnogo više vrijedile. Ja sam sve to radio iz straha od Allaha u svome srcu. Ako su ova moja djela od Allaha prihvaćena, On će stijenu sa ulaza u pećinu skloniti!" Stijena se malo pomjerila.

Drugi putnik je kazao: "O Allahu! Ti znaš kako dobro da sam jedne noći odnio svojim roditeljima hranu kada su oni već bili zaspali. Smatrao sam da je bolje da ih ne ometam dok spavaju i ostao sam cijelu noć kod njih. Ako je ovo djelo poslušnosti i ljubavi prema mojim roditeljima kod Tebe prihvaćeno, molim te ukloni ovu stijenu sa ulaza u pećinu!" Stijena se malo pomjerila sa ulaza u pećinu.

Treći čovjek je plakao i ispričao: "O Allahu! Dogodilo se jedne noći da sam bio vrlo zaljubljen u svoju rodicu. Kada sam joj otkrio svoju želju, ona je od mene zahtjevala veliku sumu novca kao protuuslugu. Kada sam joj dao novac i došlo vrijeme za ispunjenje moje želje, ona je rekla: "O užasni čovječe! Ti se ne bojiš Allaha! Ti pokušavaš da otvoriš zaključana vrata bez dozvole!" Kada je to rekla, dobio sam grižnju savjesti i distancirao sam se od sramotnog djela.

O Allahu! Ako prihvataš moje kajanje, ispriku i zabrinutost, ukloni stijenu sa ulaza u pećinu!" Samo što je osoba završila svoju molitvu, stjenoviti blok se potpuno uklonio sa ulaza u pećinu!

Neko je prenio od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Imam Ali (a.) jednog dana sjedio sa svojim prijateljima kada je neko došao i rekao: "O Zapovjedniče vjernika (Amir al-Muminin)! Ja sam počinio jedno jako ružno djelo sa jednim mladićem. Molim te, donesi presudu protiv mene!" Imam Ali (a.) je odgovorio: "Odlazi odavde! Jesi li poludio?!" Čovjek je bio nepopustljiv i ponavljao je zahtjev četiri puta. Imam Ali (a.) je rekao: "Ti si potvrđeni kriminalac! Poslanik (s.) je odredio tri kazne za takve zločine.

1. obezglavljanje sabljom.
2. udove čovjeku sajgom svezati i sa ivice litice ga baciti.
3. spaljivanje osobe.

Sad mi reci koju kaznu bi ti izabrao. Čovjek upita: "Koja kazna je najoštija?" Imam Ali (a.) reče: "Biti živ spaljen je najteža kazna!" Čovjek je plakao i kazao: "Želim da budem živ spaljen!"

Vatra se zapalila u jednoj rupi i čovjek je plačući išao prema njoj. Imam Ali (a.) je također plakao iz sažaljenja prema čovjeku i rekao: "Ti si uspio da meleci na nabeskom svodu za tobom plaču! Allah ti je u svojoj velikodušnosti oprostio!"

Imam Muhammed Bakir (a.) kaže da je u plemenu Beni Israil postojala jedna djevojčica koja je bila tako lijepa da je nekoliko mladića reklo da bi bila poljuljana i najodlučnija bogobojazna osoba tog vremena pri pogledu na nju. Žena je htjela provjeriti da li su mladići bili u pravu. Otišla je na vrata najbogobojaznije osobe i pokucala je na vrata. Kada je čovjek video da je to žena, nije joj dozvolio da uđe u kuću. Prevarila ga je tako što mu je rekla da bi je omladina koja je uhodi mogla uznemiravati ako joj on ne pruži utočište. Kada je bogobojazni čovjek to čuo, dozvolio joj je da uđe u kuću. Žena je skinula veo sa svoga lica. On je ispružio svoju ruku prema njoj i odmah je pokajnički odgurnu. Na vatri je bio samovar i bogobojazni čovjek je stavio svoju ruku u vatru. Žena istrča vani i poče zvati: "Bogobojaznik upravo prži svoju sopstvenu ruku!" Ljudi dotrčaše ali čovjek je već spalio svoju ruku!

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča da je jedna žena bila gost kod bogobojazne osobe. U toj noći je šejtan bogobojaznika zaveo. Kako bi svoje strasti kontrolisao, čovjek je spalio jedan svoj prst. Kada se loša požuda ponovo pojavila, čovjek je zapalio drugi prst. Do jutra je

bogobojazni čovjek zapalio sve svoje prste. Potom je rekao ženi: "Sad idi! Da me Allah sačuva gosta poput tebe!"

Jadikovke Jahja (a.)

Prenosi se od Poslanika islama (s.) da je Jahja (a.) od djetinjstva imao naklonost prema bogobojaznosti. On je običavao da ide u Bejt ul-Mukades kako bi gledao isposnike pri molitvi, nosili su odjeću od kose i vune i svoje uvojke kose su vezali za užad građevine. On je molio svoju majku da za njega napravi sličnu odjeću, kako bi se drugim ljudima mogao priključiti prilikom molitve. Majka je Jahjau (a.) rekla kako treba da se strpi, dok kući dođe njegov otac Poslanik Zekerijah (a.), kako bi se sa njim konsultovala prije nego za njega napravi isposničku odjeću. Kada je Zekerijah (a.) došao, konsultovala ga je. On reče Jahjau (a.): "Ti si još dijete! Zašto imaš namjeru da se priključiš redovima isposnika?" On odgovori: "O Oče! Ti možeš vidjeti da smrt ne štedi ni djecu mlađu od mene. Kako mogu da čekam ono što želim?" Zekerijah (a.) reče svojoj ženi: "Daj djetetu ono što želi!" Stoga je Jahjina (a.) majka napravila odjeću i kapu od krvnog mlijeka. Tako obučen otišao je u Bejt ul-Mukadis da obavlja molitve zajedno sa drugim isposnicima.

Jednog dana Jahja (a.) je primijetio na svome tijelu oštećenja od korištenja odjela od krutog krvnog mlijeka. Plakao je. Začuo se glas jednog glasnika: "O Jahja (a.)! Plačeš li zato što ti je tijelo oštećeno i iznemoglo? Tako mi moje Uzvišenosti! Ako usmjeriš svoje oči prema džehenu, poželjet ćeš da nosiš odjeću od željeza!" Kada je ovo čuo, Jahja (a.) zaplaka tako jako da su mu obrazi prokrvarili, meso se raspade i zubi postaše vidljivi. Kada je njegova majka čula u kakvom je stanju, požurila je njemu i upita: "Moj sine! U kakvo si se to stanje doveo?"

Potom njegov otac reče: "Zašto radiš tako nešto? Ja sam Allaha posebnim molitvama molio da dobijem sina! Ali primjećujem da samo nastojiš da se udaljiš od mene." Jahja (a.) kaza: "O oče! Tokom jedne propovijedi, rekao si da između džehenema i dženeta postoji jedan kanjon. Samo oni koji se plačući sjećaju Allaha bit će u stanju da stignu sigurno u ovaj kanjon." Zekerijah (a.) odgovori: "Nema sumnje, to je istina! Ali ti si još uvijek jedno nježno dijete! Čovjek se mora svjesno vrlo truditi da moli Allaha. U tom pogledu, i ti si također za to obavezan, kao i ostali!"

Njegova majka reče: "Ako želiš, mogu ti napraviti dva jastuka za tvoje obaze, kako bi se povukao bol tvojih rana i tvoji zubi bili pokriveni. Također suze će biti upijene ovim jastucima." Jahja (a.) uzvrati: "O majko! Slobodno uradi ono što želiš!" Tako je njegova majka pripremila dva meka jastučića i pričvrstila ih na obaze Jahji (a.). Tada je primijetila da su oba rukava suzama promočena. Kada je izvratila rukave, potekla je tekućina od suza preko njenih sklopljenih prstiju. Kad je Zekerijah (a.) to video, podigao je svoje ruke prema nebu i rekao: "Ovog sina molio sam Te da mi podariš! Ti si najveći dobročinitelj, Gospodar! Budi milostiv sa njim!" Kasnije, kada bi god Zekerijah držao propovijed, običavao bi da udesi da Jahja (a.) ne bude prisutan. Izbjegavao bi da u njegovom prisustvu govori o dženetu i džehenu!

Jednog dana Zekerijah (a.) je bio unesen u svoju propovjed dok je Jahja (a.), noseći šal, došao i sjeo. Zekerijah (a.) nije bio svjestan njegovog prisustva. On je rekao da ga je Džibrail informisao da u džehenu postoji jedno brdo po imenu Sukram. Postoji jedna dolina u

podnožju ovog brda po imenu Ghazab. U ovoj dolini postoji jedan izvor, čija dubina je jednaka udaljenosti koja se pređe za stotinu godina putovanja. U ovim izvorima kovčevi od vatre. U ovim kovčezima postoje sanduci od vatre. A u ovim sanducima postoji odjeća od vatre, ogrlice i narukvice od vatre, koje će na Sudnjem danu biti stavljene oko vratova nevjernika! Kada je ovo čuo, Jahja (a.) povika: "Mi smo bili nemarni prema ovome" i duboko uzdahnu! Potom je mirno ustao i otišao u šumu.

Zekerijah (a.) je došao kući nakon što je završio propovjed. Rekao je Jahjinoj (a.) majki: "Idi i traži Jahju (a.). Nakon što me je čuo da govorim o džehenemu, otišao je u šumu." Majka je izašla plačući i pitala ljude da li su vidjeli njenog sina. Nakon što je prešla dug put, srela je jednog pastira. On reče da je sreo jednog mladića koji odgovara tom opisu i da u jednoj pećini sjedi i plače. Toliko puno je plakao da su mu noge bile pokrivenе suzama. Pastir reče da je mladić uzviknuo: "O Allahu! Neću ni hladnu vodu piti dok mi ne bude pokazano mjesto smiraja na onom svijetu!" Jahjina (a.) majka je stigla u pećinu i zagrlila ga. Ona mu reče: "O sine! Skini ovaj pokrivač od krutog krvna koje ti je oštetilo tijelo. Nosi mekanu odjeću od pašmine."¹²⁵ Jahja (a.) je pristao da promijeni ogrtač. Majka je skuhala sočivicu za njega. On je jeo dok se nije zasitio i otišao da spava. Spavao je tako dugo da je skoro bilo prošlo vrijeme obavezne molitve. Potom se začuo glas: "O Jahja (a.)! Ti više želiš boravište ovoga svijeta nego naše! Želiš li boljeg komšiju od nas?" Jahja (a.) se odjednom podigao iz sna i pogledao u nebo. On reče: "O Stvoritelju! Ne vidim ni jedno mjesto boljim od Bejt ul-Mukadisa!" Potom je zatražio od svoje majke da mu da odjeću od grubog krvna, obukao je i spremio da ide prema Bejt ul-Mukadesu. Nije ga zaustavilo to što ga je majka uporno pokušavala nagovoriti da ne ide. Zekerijah (a.) reče Jahjinoj (a.) majci: "On neće stati zbog tvojih nagovora!" Pusti ga da ide. Uklonjen je zastor sa njegovog srca! Udobnosti ovoga svijeta su ništa za njega!" Jahja (a.) je otišao u Bejt ul-Mukades i uronio u svoje molitve.

Molitve Imama Alija (a.), Predvodnika vjernika

Ibn Babawayh je prenio od Urva ibn Zubejra da su jednog dana bili okupljeni u Poslanikovoj (a.) džamiji. Tema diskusije je bila molitva ljudi sa Bedra i Bajat al-Ridvan. Ebu Derda reče: "Cijenjena gospodo! Govorim o jednoj izvanrednoj ličnosti koja je imala manje svjetovne udobnosti nego ostali sljedbenici Poslanika (s.), ali ko je bio najodlučniji u bogobojsnosti i molitvi." Okupljeni su se pitali ko bi ta osoba mogao biti. Ebu Derda reče: "To je bio Ali ibn Ebu Talib (a.)!" Kada su to čuli, okrenuli su svoja lica! Neko iz grupe Enesarija reče: "Zašto si započeo diskusiju koju ovdje niko ne želi?" Ebu Derda reče: "Rekao sam ono šta sam video! Jedne noći otišao sam u oazu Bani Nadžar. Tamo sam čuo da neko obavlja molitvu iza drveta tonom punim srčanog prisustva: "O Allah! Ti si tako milostiv da iako vidiš bezbrojne grijehе tvojih stvorenja, ipak im dopuštaš mnoge blagodati! Mi ljudi činimo tako neoprostiva loša djela, ali ti nas ne postiđuješ! O Allahu! Čitav život se provede u poteškoćama. Na Listi naših djela (Nama al-Aamaal) preovladavat će spomen na počinjene grijehе! Ipak, tražimo izbavljenje kod tebe! Mi ne tražimo ništa osim tvoga zadovoljstva!"

Kada sam ovo čuo, približio sam se. Primjetio sam da je to bio Ali ibn Ebu Talib (a.). Nastavio sam posmatrati njegovo moljenje. Nakon molitve obavio je par rekata. Potom je nastavio sa moljenjem Allaha: "Kada Tvoj veličanstveni oprost posmatram, čine mi se ljudski grijesi

¹²⁵ Pašmina označava platno izrađeno od kašmirske vune

nebitni! Kada posmatram tvoje strogo kažnjavanje, osjećam da ljudi imaju najgore grijeha! O, mi ljudi smo zaboravili mnogo grijeha koje smo počinili. Ali Ti imaš tačan obračun djela svakog čovjeka! Po tvome naređenju, meleci će ih sakupiti! Kakav stav će ljudi imati koji nemaju podršku svojih najbližih srodnika, oni neće biti u stanju da slušaju govor odbrane ovih ljudi. Kakva užasna vatra će tamo biti da će crijeva ljudi peći! Džehenem će biti kao rijeka od vatre!”

Nakon što je to rekao, Imam Ali (a.) je veoma jako zaplakao, a tada se prekinu njegov glas. Pomislio sam, pošto je bilo kasno u noći da je zaspao. Kada je skoro bilo nastupilo vrijeme sabah namaza, otišao sam da ga probudim na namaz. Pozvao sam ga nekoliko puta, ali nisam dobijao odgovor. Dodirnuo sam njegovo tijelo, ali ono je ostalo nepokretno kao suho drvo. Nakon što sam proučio “Inna lillah wa inna ilaihi raji’un” (Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo), požurio sam prema kući Imama Alija (a.).

Ispričao sam Fatimi (a.) o stanju njenog supruga. Ona reče: “O Ebu Derda, ne буди зачуђен. Abul Hasan (a.) često zapada u takva stanja kada uči molitve Allahu!” Uzeo sam malo vode na mjestu na kojem je Imam Ali (a.) ležao i osvježih ga sa par kapljica. On reče: “O Ebu Derda! Zašto si zabrinut i uplakan?” Ja odgovorih: “Zabrinuo sam se kada sam video u kakvom si stanju!” On reče: “Kakvo će biti tvoje stanje kada vidiš meleke da te vode na obračun tvojih djela pred Allaha i kada budeš okružen sa svih strana melecima namrštenih lica. Nijedan prijatelj ti se neće približiti u tom momentu. Ljudi nebeskog svoda će imati sažaljenje prema tebi! O Ebu Derda! Samo od Allaha određeni zagovornici će osjećati sažaljenje prema tebi!” Ebu Derda dodade: “Tako mi Allaha! Nisam nikada nijednog drugog Poslanikovog (s.) prijatelja video da obavlja tako intenzivno namaze i da se toliko boji Allaha!”

9.3 Sukobljavanje sa psihom

Duša koja na zlo navodi (Nefs al-Ammara) je štetnija čak i od šejtanskog uticaja! Neko ko je u stanju da kontroliše svoje niske instinkte iz straha od Sudnjeg dana dostojan je da uđe u dženet. Na Sudnjem danu Šejtan će onima koje je zaveo reći: “Jesam li ja bio tvoj vladar da bi bio poslušan mojim naredbama? Zašto mene okrivljuješ? Okrivi svoje nisko ja!” Boriti se protiv šejtana i Nefs al-Ammare je velika borba, suočavanje protiv smrtnih neprijatelja! Borba duše (Džihad al-Nafs) drži nas udaljenim od niskih strasti uma i ne dozvoljava nam da činimo stvari koje su suprotne normama šerijata.

Imam Musa Kazim (a.) priča da je Poslanik (s.) jednog čovjeka poslao u Džihad. Kada su se vratili, rekao je: “Sretan sam što si obavio svoj mali džihad. Sad moraš prakticirati veliki džihad!” Ljudi su pitali: “Šta je veliki džihad?” Poslanik (s.) reče: “Najveći rat je borba protiv duše (Džihad al-Nafs).”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je Poslanik (s.) rekao Ebu Zeru: “O Ebu Zer! Allah nije stvorio Poslanika (s.) iz drugog razloga nego kako bi poučavao svoj narod da iskreno, bogobojazno, pravedno, ustrajno i pravovremeno obavlja molitvu. Ali najvažnija stvar je ophođenje sa svojim sugrađanima. Ukoliko su pravedni pritom, zaslужit će svoje mjesto u dženetu! Kada neko svoje vrijedne stvari povjeri nekome drugom, šejtan će imati priliku da

utiče na čulo te osobe kojoj je ta stvar povjerena. Ako se osoba odupre šejtanskom poticaju, to je Džihad al-Nafsa! Ovaj rat je dragocjeniji od rata oružjem!”

O Ebu Zer! Kada jedna osoba muči samu sebe tako što čini nepoželjne stvari, koje joj samo mogu naštetiti, Allah će je ili kazniti ili oprostiti! Ali nepravda koju počini prema drugoj osobi, nije ni najmanje oprostiva!”

O Ebu Zer! Postoje tri vrste nasilja (Zhulum). Prva vrsta u Allahovim očima je oprostiva. U ovo spada da se nepravda čini prema sebi samom zbog niskih instikata. Druga vrsta nasilja je ona koju Allah nikada ne opršta. To je slučaj kada osoba ima idolopokloničke tendencije.

Treća vrsta nasilja ili tiranije je ona koja se počini prema drugim ljudima. Ovaj grijeh kod Allaha nije oprostiv!”

9.4 Kritika ovog svijeta

Svaka osoba prosječnog razuma zna da ovaj prolazni svijet ne zaslužuje da se bude vezano za njega. Ali šeđtan ljudima ovaj svijet predstavlja lažnim ukrasima i stavlja zastore na njihove oči, kako stvarne stvari ne bi vidjeli. Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je Allah sve vrline sastavio u jednu kutiju, a njene ključeve stavio u ruke bogobojsnika. Ko god želi biti moralan, mora prihvatići bogobojsnost kao karakternu osobinu.

Imam Ali (a.) je rekao da ako neko želi da dobije nagradu na onom svijetu, mora da izbjegava ovaj svijet. Onaj ko izbjegava ovaj svijet trebalo bi mu biti jasno da izbjegavanje svijeta ne znači i nema za posljedicu uskraćivanje dozvoljenih blagodati koje su za njega predviđene. Zaista, bit će svejedno kakvu neko težnju ima prema ovom svijetu, neće postići dobit blagodati ovoga svijeta, osim onoga što mu je predviđeno po predodređenju.

Imam Ali (a.) je jednom tokom putovanja prošao pored jedne džamije. Bližilo se vrijeme namaza. Stoga je sišao sa konja. Jedna osoba je tamo stajala. Zamolio ga je da uzme uzde njegovog konja dok on ne obavi namaz. Kada je Imam Ali (a.) nakon namaza izašao iz džamije, video je kako konj sam stoji, dok je čovjek sa uzdamama otišao. On je stavio dva dirhema ponovo u svoju tašnu, koje je držao u ruci kako bi ih dao čovjeku. Popeo se na konja i vratio kući. On je dao Kanberu, svom slugi, dva dirhema da mu kupi nove uzde. Kanber je otišao kod sedlara i bio je iznenađen kada je video kako na zidu vise uzde Imama Alija. Kada je upitao kako su uzde tamo došle, rečeno mu je da je tamo neko došao i prodao ih za dva dirhema. Kanber dade vlasniku radnje dva dirhema i ponovo uze uzde. Kada se Kanber sa uzdamama vratio kući, upitao ga je Imam Ali (a.): “Odakle si ih dobio i koliko si ih platilo?” Kanber odgovori da ih je kupio od sedlara za dva dirhema. Imam Ali (a.) reče: “Koliko je nesretna ta osoba bila da izostavi dozvoljenu dobit, a pri tom da pobegne sa onim što mu je zabranjeno!”

Imam Džafer al-Sadik (a.) prenosi da je Poslanik (s.) jednog dana sjedio u džamiji u blago uznemirenom stanju. U tom momentu došao je jedan melek sa porukom od Allaha: “O moj prijatelju i poslaniče! Uzmi ove ključeve od ovo svjetskih bogatstava, podijeli od toga onoliko koliko ti želiš. Blaga ovoga svijeta nemaju vrijednost kada se uspoređuju sa tvojim zadovoljstvom!” Poslanik (s.) je rekao meleku: “Allah kaže, tako Mu Njegovog Imena, da je ovaj svijet za one koji nemaju kuću na onom svijetu!”

U jednoj drugoj predaji kaže se da je Poslanik (s.) jedne prilike šetao ulicom kada je ugledao mrtvo jagnje koje se raspadalo na deponiji. Upitao je svoje prijatelje: "Koja je vrijednost ovog jagnjeta?" Oni odgovoriše: "Kada bi bilo u životu, ne bi bilo vrijedno više od jednog dirhema." Poslanik (s.) reče: "Tako mi Allaha! Svijet za mene nije vrijedniji od ovog mrtvog jagnjeta! Posmatrajte ovaj svijet kao odmaralište na kojem se za jedno kratko vrijeme zadržavate. Svjetovne udobnosti su kao jedan san. Kada čovjek otvorí oči, ništa više od toga ne vidi!"

Ebu Zer reče: "O tražitelju znanja i mudrosti! Ne vežite se za udobnosti i vaše nasljednike! Jednog dana ćete ih morati ostaviti iza sebe! Vi ste kao gosti na ovom svijetu. Vi ste danas ovdje, a sutra će vaš cilj biti nešto drugo!"

Imam Ali (a.) je rekao: "Ne težite prekomjernom bogatstvu. Prekomjerno bogatstvo rezultira velikom količinom grijeha. Pametna osoba je ona koja može razlikovati između prolaznog i besmrtnog. Izbjegavajte prolazni svijet. Ljubav prema ovom svijetu učini da čovjek zaboravi na obaveze prema Allahu. O, vi koji težite ka ovom svijetu! Vi trčite za njim, ali on će vas izbaciti! Oni koji su ponosni na osovjetska postignuća, ubrzo će biti nedaćama progutani. Oni koji su od njega otišli nikada se nisu vratili! Oni koji ostaju nikada ne znaju kada će ići. Njihove radosti i patnje su neizvjesne. Ne pouzdajte se u vaše starosne godine, svaka stvar će prije ili kasnije otići! Kada ovaj svijet nekom da ugled i slavu, uskoro mu priredi loš glas! On svojim vladarima pripredaje podsmijeh. Život na ovome svijetu isčekuje uvijek smrt! Zar niste čuli za narode prije vas? Kako su bili bogati i ugledni u svoje vrijeme? Neki od njih su bili kraljevi, neki dvorjani. Ali kada je došlo vrijeme odlaska, niko im nije mogao pomoći! Volite li takva mjesta i ljudе koje tamo stanuju? Ne vežite svoje srce za ovaj svijet!"

Ibn Babawayh kaže da kada god bi se Poslanik (s.) vratio sa puta najprije bi i otišao kući Fatime (a.). Jednom kada se vratio s puta i kada je otišao do Fatimine (a.) kuće, primjetio je da jedan skupi zastor visi na vratima. Još je ugledao dvije naušnice koje su ukrašavale uši njegove kćerke. Poslanik (s.) je odjednom otišao bez da je razgovarao s njom. Fatima (a.) je razumjela zašto je njen otac bio uznemiren. Uklonila je zastor sa vrata i poslala ga zajedno sa naušnicama Poslaniku (s.) sa molbom da ih proda a zaradu da podijeli siromašnima. Kada je on ugledao zastor i naušnice, Poslanik (s.) je kazao tri puta: "Moja kćeri! Neka je tvoj otac žrtva za tebe! Ti si osjećaće svoga oca tačno procijenila! Ovaj svijet nije za Muhameda (a.) i njegove potomke! Kada bi ovaj svijet u Allahovim očima imao vrijednost krila jedne muhe, ne bi nevjernicima od toga dozvolio ni jedan gutljaj vode!"

Prenosi se od Imama Alija (a.) da je zalijevao voćnjak kada je naišla jedna veoma lijepa žena i rekla: "O sine Ebu Talibov! Ako si saglasan sa tim da me oženiš, otkrit ću ti tajnu blaga ovoga svijeta tako da budeš pošteđen teškog posla koji radiš!" Imam Ali (a.) upita: "Ko si ti i kako ti je ime?" Ona odgovori: "Ja sam ovaj svijet!" On reče: "Odlazi! Ovaj alat što držim u rukama, puno je vrijedniji nego sva tvoja blaga!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je ljubav prema ovom svijetu korijen svakog zla. Neko ko ne daje mnogo značaja ovome svijetu, čovjek je od mudrosti!

9.5 Šta znači ovaj svijet

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Neko ko se zagledao u ovaj svijet je poput svilene bube koja se sve više zatvara u čahuru – sve više svile oko sebe obmota i na kraju u toj čahuri umire. Neko ko se zagleda u ovaj svijet je poput ovce koja izađe na livadu da pase. Postane debela, a debljina prouzrokuje njenu smrt preko mesarevog noža! Sjetite se da će te doći pred Allaha i da će vam biti postavljena četiri pitanja: Kako ste proveli svoju mladost? Koji posao ste radili tokom svoga života? Odakle ste stekli bogatstvo? Na šta ste trošili svoj imetak? Spremite odgovore na ova pitanja."

Što se više zagledate u ovaj svijet utoliko će biti veća vaša čežnja da ga posjedujete. To je kao kad žedan pije vodu iz Darija al-Šur¹²⁶. Što više pije vodu, više osjeća žeđ!

Vanjski izgled ovog svijeta je vrlo privlačan i zaista je veoma razarajući! On izgleda zgodno kao zmija, nježan i mazan! Ali njegova priroda je otrovna! Mudri ima u vidu otrov i bježi od toga. Lakovjernik se igra s njim kao dijete! Ovaj svijet je prolazan! Poslanik islama (s.) je rekao: "Ovaj svijet je kao drvo u čijem hladu se ljudi odmore, a potom nastavljaju svoje putovanje!"

O nezahvalnosti ovoga svijeta

Imam Musa Kazim (a.) je rekao da je jednog dana ovaj svijet lijepo obučen došao Isau (a.) i rekao: "O Isa ibn Merjem (a.)! Oženi me!" Isa (a.) je upitao: "Da li si se sa još nekim vjenčao?" On odgovori: "Vjenčao sam se sa hiljadama!" Isa (a.) upita: "Da li su se svi od tebe razveli?" Svijet objasni: "Ne! Ja sam ih sve usmratio!" Isa reče: "Ko hoće da te oženi kada si hiljade svojih supružnika usmratio?"

Kako se ostvaruje olakšica od ovog svijeta

Imam Musa Kazim (a.) kaže da je Lukman (a.) dao savjet svome sinu da je ovaj svijet duboki okean koji je na hiljadi potopio. Zato on treba da teži putu izbavljenja. "Pripremi brod bogobojaznosti i ispuni ga dobrim djelima. Učini zadovoljstvo jedrom svoga broda. Učini svoju mudrost moreplovcem, znanje vodičem i strpljenje sidrom", kazao mu je.

Beskorisnost ovoga svijeta

Imam Musa Kazim (a.) je rekao: "Ovaj svijet je kao zgrada koja ima vrlo nizak krov. Kada neko podigne svoju glavu, biva povrijeđen. Kada neko svoju glavu spusti, biva smiren i spokojan!"

¹²⁶ Rijeka u Iranu koja se ulijeva u Perzijski golf.

Tužan kraj ovoga svijeta

Poslanik islama (s.) je kazao: "Ovaj svijet je kao delikatesa. Ako se konzumira prekomjerno, uzrokuje bol u stomaku!"

Ovaj svijet i onaj svijet se ne mogu spojiti

Poslanik islama (s.) je rekao: "Čovjek ovog svijeta je kao neko ko hoda po vodi, a želi da se njegove noge ne smoče!"

Kako bi istakli nedostatke ovoga svijeta, ispričat ćemo sljedeću priču o Baloharu i Juzasafu.

Priča o Baloharu i Juzasafu

Ibn Babawayh prenosi od Muhameda ibn Zakerija da je u indijskom kraljevstvu bio jedan kralj koji je imao uticaj na velika područja i narode! On je volio sve putene užitke. Preferirao je društvo onih koji mu podilaze. Mrzio je one koji bi mu dali iskren savjet. Ali i pored svega toga, bio je nenadmašan u upravljanju državnim poslovima i državnoj kontroli. Svi njegovi potčinjeni su mu bili poslušni. Preko moći uticaja i bogatstva, njegova duša je postala drska. On je bio potpuno obuzet svojim svjetom grijeha i užitaka! Hvalospjevi laskavaca su ga učinili još oholijim! Kralju je falila samo jedna stvar. Nije imao sina, nasljednika svoja krune!

Šejtan, koji je bio zadovoljan kraljevim životnim stilom, podbadao ga je prema vrhuncima grešnih djela! On je mrzio bogobojazne osobe, idolopoklonstvo je bjesnilo kraljevstvom. Jednog dana pitao je ljude za nekog koga se smatralo najmudrijim u kraljevstvu. On se raspitivao za aktivnosti ove osobe i reče da ima jedan važan zadatak za njega. Njemu je rečeno: "Vaša visosti! Toj osobi je toliko dosta ovoga svijeta, prezasilita ga se, i nikada ne izlazi iz svoje kuće!" Kada je on ovo čuo, kralj se jako naljutio i naredio svojim ljudima da čovjeka hitno njemu dovedu. Kada mu je čovjek doveden, kralj je pokušavao da ga ubjedi da prihvati njegov životni stil. Kad se čovjek usprotivio da prihvati kraljev prijedlog, kralj ga upita: "Ko ti je savjetovao da živiš kao isposnik?" Čovjek uzvrati: "Moja savjest!" Kralj izjavi: "Tvoja savjest te ubila! Zato želim da kaznim tvoju savjest kaznom koja se dodjeljuje jednom ubici!" Čovjek reče: "Ja imam velika očekivanja od tvoje mudrosti – da nećeš presudu sam izreći, nego da ćeš postaviti pametnog sudiju, čija presuda će mene zadovoljiti!" Kralj upita: "Kaži mi! Ko bi mogao da bude sudija?" Čovjek odgovori: "Mogu se pouzdati u tvoju mudrost za poštено suđenje!" Kralj reče sad: "Ispričaj mi, šta imaš da izložiš?" Čovjek ispriča: "Čuo sam jednom jednu mudru osobu kako kaže da jedna glupa osoba misli da je beskorisna stvar vrlo vrijedna, a zanemaruje stvari koje su zaista vrijedne. Potom on prihvati beskorisne stvari. Kada sam ovo čuo, počeo sam da bježim od najbezvrijednije stvari, naime, od ovoga svijeta! Sad je moj način gledanja života u smrti! Sve, posjed, zdravlje, bolest, slava, moć i bogatstvo su samo prelaz prema smrti. O kralju! Ovaj svijet je za

sažaljenja! On čini nekoga učiteljem i istu osobu učini slugom! On učini nekoga da se smije, a u sljedećem momentu prinudi ga da plače!

O kralju! Ti si rekao da sam izbjegavajući ovaj svijet svjesno povrijedio sebe i one koji su ovisni o meni i da sam im preko toga pričinio tegobu! Ali zaista je upravo suprotno od toga kako ti misliš. Iz ljubavi prema njima, odbacio sam lažne strasti i požude. Sada mogu da razlikujem prijatelje od neprijatelja!

O kralju! Među hordom tvojih laskavaca oko tebe niko nije tvoj iskreni prijatelj! Svaki ide samo za vlašću i bogatstvom! Kada ovo kraljevstvo, imetak i moć ne budu više sa tobom, više nećeš od njih imati pažnju niti poštovanje. Kada ovako živim, svi sugrađani u mojoj okolini su i moji prijatelji. Šta god da radim, slijede to prikladno. Šta god da kažem, također i oni to kažu. Ja nisam izbjegao ovaj svijet zbog trenutnog, raspoloženja, učinio sam to nakon ozbiljnog razmišljanja! Nadam se, o kralju, da ćeš se također i ti okoristiti od mog skromnog mišljenja.” Kralj je bio ljutit kada je čuo ovaj prijedlog i naredi da se čovjeka protjera iz kraljevstva. On reče da je zastranio i da je također svoje potčinjene dovodio u zabludu.

U ovo vrijeme se kralju rodilo muško dijete i on je bio oduševljen zbog toga! Bio je uvjeren da je dijete nagrada za njegovo idolopoklonstvo. Dao je cijelo bogatstvo za pompeznou slavlje. Naredio je za cijelu godinu svečanosti po kraljevini. Nazvao je svoga sina Juzasaf. Pozvao je sve astrologe iz zemlje na svoj dvor kako bi čuo predskazanja o sudbini djeteta. Izuzev jednog astrologa, svi su predvidjeli djetetu ogromno bogatstvo i slavu u usporedbi sa svom ostalom djecom koja su u to vrijeme rođena. Ali jedan astrolog, kojeg je zbog svog iskustva kralj veoma cijenio, predskaza da dijete neće biti samo izvanredno u mudrosti, nego da će biti galantno i bogobojsazno. Ustvari da će postati predvodnik bogobojsaznih u kraljevstvu. Kada je ovo čuo, kralj se malo rastužio. Počeo je dijete da odvraća od bogobojsaznosti. Naložio je gradnju jednog velikog posjeda, gdje bi dijete sa nekoliko odabranih prijatelja trebalo živjeti. Najstrožije je naređeno da se tamo ne priča o smrti ili onom svijetu u njegovom prisustvu. Kako bi minimizirao mogućnost rizika da bude izložen bogobojsaznosti, bogobojsazni su protjerani iz kraljevstva u druge zemlje. Jedan od kraljevih ministara je bio vrlo mudar i odmijeren. Kralj je običavao da se kod važnih pitanja osloni na njegov savjet. Drugi dvorjani su osjećali zavist prema ministru zbog počasti koju mu je kralj ukazivao. Jednog dana kralj je otišao u lov. Također, i ministar je bio u njegovoj pratnji. Na njihovom putu, ministar je primijetio jednog značajnog starijeg čovjeka koji je ležao povrijeđen na jednom komadu stijene. Na pitanje šta se dogodilo, starac odgovori da su ga napale divlje životinje. Ministar je osjetio suosjećanje prema njegovom stanju. Čovjek reče ministru da ako bi mu spasio život, on bi njemu u budućnosti došao u pomoć. Ministar reče da i kada on ne bi bio u mogućnosti da mu uzvrati pomoć u budućnosti, njegova je ljudska obaveza da ga sada spasi. Ali ministar ga upita koja bi to vrsta velike pomoći bila koju bi mu on u budućnosti pružio. Čovjek reče kako ima sposobnost da prilike izmiri i ispravi, stvari koje ne idu ispravno da ih dovede u red i da može uspostaviti kontrolu nad stvarima. Ministar nije obratio pažnju na ono što je čovjek rekao. Ali ga je doveo nazad kući i postupao je s njim prikladno kako bi se izlječio i on je ozdravio.

Došlo je vrijeme da su ljubomorni dvorjani zajedno poslali konspirativnu listu, kako bi umanjili pažnju koju je kralj davao ministru. Jedan ljubomorni dvorjanin reče kralju u povjerenju: “Vaše visočanstvo! Vi trebate obratiti pažnju na svoj odnos sa ministrom! On potčinjenima daje jako puno pažnje i poklone, tako da je vrlo omiljen među njima. Tajna iza

ove taktike jeste da on planira da vas zamijeni. Ako želite da ga iskušate, pozovite ga i pitajte ga mišljenje o tome da skinete krunu i da prihvate asketski život. Potom sami odaberite postupak po kojem ćete provjeriti da li on želi da vas se riješi ili ne!”

Jednog dana kralj je razgovarao sa svojim omiljenim ministrom u povjerenju: “Ti znaš u kakvom sam stanju ja bio prije nego sam se uspeo na prijestolje. Ja bih mogao ponovo u isto stanje zapasti! Šta je korist od kraljevstva koje je prolazno?! Želim da ga predam sposobnoj osobi i da se povučem asketsku izdvojenost. Trebam tvoj savjet što se tiče ovoga. “Ministar je zaplakao kada je čuo šta mu kralj ispriča. On reče: “Vaše veličanstvo! Trajnu stvar pomoći poteškoća steći je bolje od prolaznih dobara koja se stišu bez ikakvih napora! Vaša želja je plemenita i Svetog moći će vam obostranu blagoslov dodijeliti, bogobojsnost i svjetovna dobra!”

Pošto je kraljev razum već bio otrovan, nije želio ono što mu je ministar predložio. Mudri ministar je ugledao promijenjen izraz lica kod kralja i pomisli da plemić nije zadovoljan savjetom koji mu je dat. On se sjetio starog čovjeka kojeg je prije određenog vremena spasio. Pozvao ga je i rekao mu šta se dogodilo između njega i kralja. Čovjek reče: “Sada sam shvatio srž stvari. Prije nego se nešto dogodi, obuci ogrtač siromašnog lutajućeg prosjaka, otiđi kralju i kaži mu da si se odrekao ovog svijeta, prije nego kralj prihvati askezu.”

Ministar učini kako mu bi rečeno. Kad je kralj svog ministra video u prosjačkoj odjeći, primijetio je da je ljubomorni dvorjanin zatrovao njegov razum kako bi naudio ministru. Inače, ministar ne bi napustio svoje ministarstvo prije nego sam kralj ode u askezu.

Sljedećeg dana kralj je naredio svim bogobojsnim ljudima da nestanu iz kraljevstva. Nakon par dana stigla mu je informacija da su se dvije bogobojsne osobe krile u kraljevstvu. On je naložio da ih zarobe i žive zapale. U kraljevstvu nije bilo više bogobojsnih osoba, osim nekoliko koji su, pod velikim rizikom za sebe i svoje pomoćnike, bili skriveni i nadali se da će doći prilika kada će moći po zemlji propagirati vrijednosti bogobojsnosti. Juzasaf, kraljev sin je izrastao u mudru i pametnu osobu i bio je zabrinut mišljenjem da će morati u odbačenosti živjeti sa jednom malom grupom ljudi. On se počeo čuditi svojoj povučenosti i nastojao je da sazna razlog za to. Također je namjeravao pitati svoga oca za njegovu odbačenost. Potom pomisli da bi bilo pristojnije da svoga oca ne pita budući da je on bio taj koji je donosio odluke o svemu. U grupi učenjaka koji su bili s njim, bio je jedan čovjek koji je posebno simpatizirao princa zbog njegove mudrosti i inteligencije.

Jednog dana reče mu Juzasaf: “Osjećao sam te bliskim i posmatrao sam te kao oca. Znam da će svoga oca naslijediti kao kralj. Za to vrijeme tvoj stupanj će biti vrlo uzdignut ali umanjen u ništavilo!” Čovjek upita: “Zašto postoji mogućnost da će moje stajalište biti inferiorno kao što kažeš?” Princ reče: “Imam da ti postavim jedno pitanje. Ako mi ne daš konkretan odgovor, odredit ću ti najveću moguću kaznu koja je u mojoj moći!” Čovjek je bio vrlo uplašen kada je to čuo i osjetio je odlučnost u mladićevom tonu. Stoga je povjerio princu predskazanja astrologa i naredbu da se njega izoluje na usamljeni posjed i ostavi u neznanju o bogobojsnosti. Princ se zahvalio čovjeku obilato što mu je to razjasnio i zaželio mu je sreću u slavnoj budućnosti koja ga čeka.

Kad je kralj nakon toga posjetio princa, pozdravio ga je sa punim uvažavanjem i rekao: “Vaše visočanstvo! Ja nisam bio u stanju da razumijem zašto sam zatvoren na ovom usamljenom posjedu. Zašto mi je zabranjeno da izađem? Da li je to zbog neke kazne, zbog nekog zločina

koji sam počinio? Ako je razlog da me se drži u neznanju po osnovu pitanja života i smrti koliko dugo bih mogao biti držan u neznanju? Jednog dana će me svijet sam o svemu tome obavijestiti! Molim te za tvoju dozvolu da budem pušten napolje. Inače bi me radoznalost jednoga dana ubila!"

Kralj je shvatio da je tajna koja princa drži u izolovanosti otkrivena, naredio je posebnim sljedbenicima da princa odvedu u jednu tvrđavu sa konjima. Juzasaf je izašao uz grandioznu raskoš. To je bilo kao festival u cijelom kraljevstvu. Od ovog dana Juzasaf je običavao da povremeno odlazi u grad. Jednog dana primjetio je dva čovjeka. Jedan je imao nateknuto i žuto lice. Drugi je bio slijep. Pitao je ljudi za stanje ove dvojice ljudi. Oni rekoše: "Čovjek natečenog tijela trpi bolove koji su prouzrokovali njegovo sadašnje stanje. Drugi čovjek je izgubio vid zbog bolesti očiju!" Juzasaf upita da li su oni jedini bolesni ljudi ili ih ima još? Ljudi rekoše da je dosta ljudi bolesno. Princ je bio potresen kada je čuo za ljudske patnje. Jednog dana princ je izašao na izlet. Vidio je jednog starog i slabog čovjeka. Njegova kosa je bila sijeda, a leđa pogurena, tako da mu je bilo teško da hoda. Pitao je ljudi: "Da li je čovjek jedini ovakve vrste ili ima još ovakvih osoba?" Ljudi rekoše: "Svako dosegne ovu fazu u poodmakloj starosti!" Princ upita: "Sa koliko godina ljudi bivaju ovakvi?" Oni rekoše: "Sa sto godina!" Princ zatim upita: "Šta se dogodi s njima potom?" Oni rekoše: "Ljudi umru i idu na drugi svijet!" Princ je bio veoma potresen kada je ovo čuo.

On je pozvao sebi jednog od povjerljivih sljedbenika i upita ga: "Ako ovaj svijet nije trajno mjesto boravka za ljudi i ako je onaj svijet zaista krajnje stanište, zašto su onda ljudi toliko privučeni ovome svijetu?" Čovjek je ispričao princu sve razloge u detalje zbog kojih ga je kralj želio držati izolovanim. Princ upita: "Postoje li neki Božiji ljudi koji nisu vezani za ovaj svijet?" Čovjek objasni da je mnogo takvih ljudi bilo u kraljevstvu, ali da ih je kralj protjerao u druge zemlje. Postoji mogućnost da su još neki tu, koji se kriju iz straha od kraljeve srdžbe i kazne. Oni moraju da sačekaju kraj tiranske vladavine kako bi bili u stanju neometano da ljudima propovijedaju.

Tog dana princ je postao veoma zamišljen i kontemplativan. Razgovor sa građanima je uticao na prinčev um koji se okretao ka bogobojaznosti. Za ovo vrijeme sa otoka Sanadip došao je jedna bogobojazan čovjek po imenu Balohar, koji je dobio vjetar u leđa zbog prinčevog interesovanja u pogledu bogobojaznosti. Balohar je brodom pristao u kraljevstvo i dvorjani koji su bili princu bliski, bili su obučeni u odjeću trgovaca. Ispričao im je da poznaje čudesno liječenje koja potpuno slijepim ljudima vraća vid. Ona također može i potpuno gluhim osobama vratiti sposobnost sluha. Ovakva medicina, kako je on kazao, ima snagu da svaku neizlječivu bolest izliječi. Ona može tjelesne slabosti osnažiti, mentalno slabe učiniti mudrim, i potčinjenome podariti kontrolu nad njegovim smrtnim neprijateljima. Balohar je rekao da želi pokazati tu vještina liječenja princu pošto misli da je on prava osoba da je upozna. Zamolio ih je za prijem kod princa. Dvorjanin je želio da vidi liječenje prije nego upita za termin za Balohara kod princa. Ali Balohar reče da niko drugi osim princa ne može da izdrži posmatranje takve medicine.

Kad je to čuo, dvorjanin je otisao princu i ispričao mu šta se između njega i trgovca odvijalo. Intuitivno princa je preplavio osjećaj da nešto interesantno može da nauči od trgovca koji je upravo stigao iz Serandipa. On je želio susresti Balohara nasamo u tišini noći. Princ se prema njemu ophodio sa dužnim poštovanjem i prijatnošću. Balohar reče: "Nikada nisam mislio da će Vaše visočanstvo jednom potpunom strancu iskazati takvo poštovanje?" Princ reče: "Izgleda da je moguće da ti imaš ključ za rješenje tajne koju želim dokučiti!"

Balohar reče: "Ja sam tebi veoma zahvalan za prijatnost prema meni! Želim da ti ispričam jednu priču. Bio jednom jedan kralj u nekoj zemlji. Kralj je bio dobro poznat po svojoj prirodnosti i ljubaznosti prema svojim potčinjenima. Jednog dana, kada je izjavao kako bi se zabavio, kralj je posmatrao dvije osobe u odrpanoj odjeći. On siđe sa konja, pozdravi ih i razgovara s njima s poštovanjem. Pruži objema osobama ruku. Dvorjanima koji su pratili kralja nije se dopala ta gesta. Oni to kralju nisu mogli da kažu, ali su otišli kod njegovog starijeg brata i požalili su se da se kralj ponaša indiskretno. Brat je otišao kod kralja i opomenuo ga je. Ovaj je saslušao svog starijeg brata strpljivo i sa poštovanjem. Sljedećeg jutra kralj je posao glasnika smrti prema kući starijega brata. Tamo je bio običaj da kralj pošalje službenog glasnika smrti onome koga je kralj naredio da se pogubi. Kada su čuli za posjetu glasnika smrti, svi su u kući starijega brata počeli da plaču. Stariji brat je izašao na dvorište sa pogrebnom povorkom. Kada je kralj video svoga brata u takvom stanju, reče: "Kakva neznačajka i glupa osoba si ti da si tako zabrinut i neutješan, ne zbog smrte kazne, nego zbog posjete vjesnika smrti tvojoj kući. Ne misliš li na dan kada glasnik Allahov pozove i tebe ispita kako si postupao prema potomcima Ademovim, koji su također tvoja braća kao što je i tvoj rođeni brat? Kakav odgovor ćeš im dati? Moji dvorjani su te doveli u zabludu. Oni sami su upali u zabludu zbog odrpane odjeće one dvojice bogobojsaznika! Oni su u stvari bili ljudi duboke bogobojsaznosti i znanja!"

Nakon što je on ovo čuo kralj naredi da se donesu četiri velike kutije. Dvije su bile namazane katranom, ispunjene draguljima i zaključane. Druge dvije kutije su bile izvana optočene zlatom i srebrom. On je pustio da ih se ispunji prljavštinom. Ipak, on je pozvao dvorjane koji su se kod njegovog brata žalili i zamolio ih da prepoznaju koja kutija je vrjednija. Oni rekoše da su kutije optočene zlatom vrijednije, a da ove koje su namazane katranom nemaju nikakvu vrijednost.

Kralj je naredio da se otvore kutije namazane katranom. Dragulji koji su bili u unutrašnjosti osvijetlili su dvorište dvorca. Kralj reče: "Ove kutije su kao one dvije mudre osobe u krpama! Vi ste ih posmatrali sa najnižim poštovanjem kada ste vidjeli njihov vanjski izgled. Vi ste rekli da su kutije zlatom optočene vrijedne. Ali one su kao licemjeri koji oblače skupu odjeću i izdaju se za mudrace i bogobojsaznike. Takvi ljudi sa vanjskim sjajem su puni nečistoća i smeća kao ove zlatom optočene kutije!"

Kada je čuo ovu priču, princ bio je vrlo zadivljen onim što je Balohar ispričao. Uzeo je njegovu ruku i rekao: "O mudrače! Ispričaj mi više mudrih priča!"

Balohar je ispričao princu još jednu priču sa lekcijom iz bogobojsaznosti: "Svaki poljoprivrednik posije svoju zemlju sjemenom. U ovom procesu nekoliko sjemenja padne na rubove njive, gdje ih ptice pojedu. Neko sjemenje padne na kamenje i propadne nakon par dana. Nešto sjemenja padne na trnovito busenje koje mu ne dozvoljava da raste i napreduje. Sjemenje koje padne na dobro njegovano i pripremljeno zemljište sazrijeva i donosi bogate plodove. O prinče! Gubitak je sve što ne padne na prikladno pripremljeno tlo. Tako isto čestite riječi mogu samo cvjetati i doći od nekog ko ima čisto srce!"

Princ reče: "O mudrače! Zadovoljstvo koje obuzima moje srce od mudrosti tvojih riječi ne može se opisati! Ispričaj mi nekoliko priповijetki o besmislenosti ovoga svijeta!"

Balohar reče: "Priča se da je jednom slon lovio jednog čovjeka. Čovjek je bježao prestrašen a slon ga je sve više proganjao! Na putu je bila jedna fontana. U blizini je bila ograda pored koje je raslo jedno drvo. Čovjek se popeo na granu drveta. On je video da ispod drveta leže četiri zmije, a ispod ovih zmija ležao je jedan piton otvorenih usta! Kada je pogledao prema

gore, ugledao je jednog bijelog i jednog crnog miša koji su grizli granu na kojoj je on nesigurno visio. On je primijetio da na jednoj grani koju je mogao dohvati imao meda. Počeo je da liže med, ne obazirući se na opasnosti oko njega. O prinče! Život na ovom svijetu je pun opasnosti i nevolja. Četiri zmije su snažne strasti, žuč koja prouzrokuje srdžbu, lijenost i krv. Svaka prekomjernost i nedostatak ovih u tijelu jedne osobe može biti razlog za njenu smrt. Dva miša, bijeli i crni, dan su i noć u životu jedne osobe, koje su zauzete time, njihov život da skrate. Piton otvorenih usta je smrt. Ali čovjek misli da je svijet za njega sladak kao med! Slast meda čini da zaboravi na opasnosti kojima je okružen!"

Juzasaf reče: "O mudrače! Ispričaj mi još pripovijetki kao što je ova."

Balohar nastavi: "Priča se da je neko imao dva prijatelja. On je jednog od njih jako volio. Šta god da je ova osoba od njega tražila, on bi to činio sa revnošću. Drugog prijatelja je također jako volio, ali ne tako kao prvog. Treći prijatelj je dobivao samo malo pažnje od njega. Jednog dana bio je naručen na dvor kod kralja zbog prigovora koji je neko protiv njega postavio. Bio je veoma preplašen. Otišao je prvom prijatelju i ispričao mu o svojoj brzi. Zamolio ga je za pomoć. Prijatelj reče: "Ja imam posebnu odjeću koju možeš obući i nositi kad pođeš na dvor." Čovjek je bio veoma razočaran odgovorom. On je otišao drugom prijatelju i ispričao mu o svom problemu. On odgovori: "Imam toliko puno posla da obavim da nemam vremena da ti se posvetim i pružim pažnju. Ja mogu samo par koraka s tobom da te pratim na putu prema kraljevom dvoru!" Čovjek je bio također i kod drugog prijatelja razočaran i vratio se potišten od njega. Otišao je trećem prijatelju i zamolio ga je za izvinjenje što ga je stalno zapostavljaо. Ali on mu izloži svoj problem. Prijatelj reče: "Ne budi uplašen! Tvoje sadašnje kajanje ti je pomoglo da budeš spašen! Ja ћu sa tobom krenuti na dvor i pomoći ћu ti!"

Balohar nastavi: "O prinče! Prvi prijatelj bio je bogatstvo koji mu je obećao pokloniti mrtvačko odjelo za njegov sanduk ukoliko bude potrebno. Drugi prijatelj bio je njegovo dijete koje se složilo da ga nekoliko koraka prati na njegovom putu do groba. Treći prijatelj su bila njegova dobra djela koja će čak i nakon njegove smrti biti u njegovoј pravnji."

Kada je čuo ove parabole, princ reče: "O mudrače! Molim te, ispričaj mi još više pripovijetki kao što je ova!"

Balohar ispriča: "Jedno kraljevstvo je imalo čudan običaj. Kad god bi kraljevo mjesto bilo slobodno, ulovili bi prvog putnika koji bi išao putem i krunisali bi ga za kralja! Ne bi mu nikada rekli koliko dugo će biti kralj. Tako bi ga nakon jedne godine skinuli sa prijestolja i ponovo nekog stranca uzeli za kralja. Običavali bi da prethodnog kralja puste da hoda kao prosjak kroz zemlju. Jednom je jedan stranac, kada je postavljen na prijestolje, razmišljao o čudnoj praksi tog mjesta i pitao se kako on da ostane na vlasti! Ljudi su bili stranci za njega i on nije očekivao od njih samilost. Zato je tražio jednu osobu iz svog grada i ispričao joj o čudnom načinu na koji je postavljen za kralja. Čovjek mu savjetova da neki dio imetka premjesti na neko drugo mjesto za potrebe i u vrijeme nužde. Kralj je slijedio taj savjet."

Balohar reče: "O prinče! Ti si kralj koji je poslušao savjet, a ja sam tvoj prijatelj koji ti je dao taj savjet!"

Juzasaf reče: "O mudrače Balohar! Šta god da si rekao o besmislenosti ovoga svijeta, na mene je tako utjecalo da mi ne trebaju daljnji savjeti. Sada želim od tebe da mi govorиш o onom svijetu!"

Balohar savjetova: "O prinče! Izbjegavanje ovoga svijeta kao takvog je ključ za onaj svijet! Ko god odbaci ovaj prolazni svijet, dosegao je kraljevstvo besmrtnosti onoga svijeta. Ovaj svijet obuhvaća ljudе sa sedam vrsta napora: obilje, žеđ, vrućina, hladnoćа, bolovi, strahovi, smrt. Princ upita Balohara: "Kralj je protjerao mnoge osobe za života. Šta je sa ljudima koji ne ustanu kako bi pomogli onima koji pate pod kraljevim rukama?"

Balohar objasni: "O prinče! Kada psi otkriju leš, bore se međusobno za glavni dio hrane. Jedan želi čitav leš požderati, a drugi laje i grize kako bi ga odbio. Ako se u međuvremenu pojavi čovjek, psi će ostaviti leš po strani i pokušat će napasti tu osobу, iako ta osoba nema nikakvu namjeru da im oduzme tu lešinu. Takvo je stanje ljudi na ovom svijetu. Psi se bore za prolazna dobra ovoga svijeta. Kada se pojavi mudrac da ih pouči beskorisnosti ovoga svijeta, napadaju ga i iskomadaju ga kao psi što čine sa uljezom!"

Juzasaf reče: "O Balohar! Slušao sam tvoje parabole i učio o beskorisnosti ovoga svijeta! Po prirodi nisam zainteresiran za svjetovne stvari. Ja sam ti veoma zahvalan za tvoje mudre riječi! Sada mi ispričaj kako se čovjek može pripremiti za onaj svijet?"

Sve što sam ti dosada ispričao ključ je prema vratima vrline, kao i zaštita od zla", reče Balohar." To su eliksiri života koji čovjeka čine besmrtnim. To su čarobni napitci koji svako drugo djelovanje čine nepotrebnim. To je Božije uže, za koje se čovjek čvrsto drži i sa kojim čovjek nikada ne može zalutati."

Juzasaf upita: "Zašto ljudi ne izvuku korist od spoznaja ovih mudrosti?"

Balohar uzvrati: Mudrost i znanje je kao sunce koje svoju svjetlost svima poklanja. Na ljudima je da se njime okoriste. Ako ljudi ne žele izvući korist od sunca, da li je onda krivica sunca što ravnomjerno poklanja svoju svjetlost? Isto tako je mudrost i znanje za ljude tu da se ljudi njima okoriste. Oni koji teže prema toma da ih dosegnu dobijaju ih u obilju. Mudrost i znanje su kao svjetlost sunca. Oni čija srca su prijemčiva, dosežu svjetlost. Oni čije srca su slijepa, ne vide potrebu da steknu mudrost. Među onima koji dosegnu svjetlost mudrosti su oni čiji se um uobičajeno usmjerava prema upotrebi mudrosti i znanja."

Juzasaf upita: "Postoje li ljudi koji najprije ne prihvataju istinu, ali kasnije pođu na pravi put?"

Balohar reče: "Da! Postoje ljudi čija srca nakon dužeg vremena u mraka bivaju osvjetljena."

Juzasaf upita: "Da li je nekada neki mudrac govorio riječi mudrosti mome ocu?"

Balohar odgovori: "Moguće je da tvoj otac riječima mudraca nije bio motiviran, a umjesto toga je od ljudi drugaćijeg kova usmjeravan!

Bio je jednom jedan kralj čiji vezir je bio jedna osoba od mudrosti i znanja. Da bi obradovao kralja, vezir se prepustao idolopoklonstvu. Iz straha od kralja nikada nije pokušavao da ga uputi na pravi put. Jednog dana kralj je otišao u lov. Također, i vezir je išao sa njim. Usput su naišli na jednu ruševinu iz koje je prodirala neka svjetlost. Oni su ušli unutra i vidjeli kako u prljavom čošku sjedi ružan, loše obučen prosjak. Oko čovjeka su bile smrdljive fekalije. Pred njim je stajao jedan glineni vrč sa pićem. On je imao muzički instrument na kojem je svirao. Pored čovjeka je bila i jedna ružna žena. Ona je davala čovjeku piće i plesala je uz muziku koju je on svirao. Oboje su djelovali vrlo zadovoljno i sretno. Možda niko na svijetu nije bio

toliko sretan kao oni! Kralj reče veziru: "Možda nas dvojica nismo bili nikada tako sretni kao što su oni! Oni su zadovoljni pored sve prljavštine oko njih." Vezir je mislio kako je ovo dobra prilika da razgovara sa kraljem. On reče: "Postoji grupa čestitih ljudi koji kada nas posmatraju, imaju isti osjećaj kao što ga imamo mi kada posmatramo ove siromašna ljude!" Kralj upita: "Ko su ti ljudi?"

Vezir objasni: "Oni su uzbudjeni sljedbenici ispravnog vjerovanja! Oni su svjesni onosvjetskog kraljevstva!"

Kralj upita: "Šta je kraljevstvo onosvjetsko?"

Vezir reče: "To je jedno mjesto na kojem bogatstvo nije svjesno siromaštva, niti sreća poznaje tugu, gdje zdravlje nikada bolešću ne biva narušeno, gdje život ne poznaje smrt i gdje se kraljevstvo nikada ne naruši! Allah je od stanovnika onoga svijeta oduzeo bolove, bolesti, žed i smrt!"

Juzasaf reče: "O učeni mudrače! Od tebe sam čuo o bogatstvu onoga svijeta i o svemoćnom kralju. Sad mi reci svoje starosne godine."

Balohar reče: "Dvanaest godina!"

Princ je bio iznenađen kada je to čuo. On reče: "Meni se čini kao da si najmanje šezdeset godina star!"

Balohar reče: "Tvoja slutnja je tačna. Šezdeset je godina otkako sam se rodio. Ali moj pravi život je počeo kada sam prosvijetljen znanjem o onom svijetu. Ostale godine koje sam proveo u prolaznim aktivnostima ovoga svijeta ne smatram dijelom svoga života."

Juzasaf reče: "O mudrače! Da li bi bio sretan ako bi sutra susreo smrt?"

Balohar reče: "Zašto sutra? Ako sada i ovdje umrem, doseći će veliku radost!"

Princ upita: "Ako je smrt tako dobra stvar, da li bi bilo u redu počiniti samoubistvo? Daj mi jedan primjer kako bih tu stvar razumio."

Balohar reče: "Neko je posjedovao jednu baštu. Stalno ju je njegovao. Jednog dana primijetio je pticu da sjedi na jednoj grani i kljuca jedan plod. On se naljutio i ulovio pticu mrežom. Kada je želio da usmrti pticu, Allahovom dozvolom ptica progovori: "Šta imaš od tog ako me pojedeš? Ja ne mogu tebi biti ništa više od jednog zalogaja. Ako me pustiš, dat će ti savjet koji je vrjedniji nego sva bogatstva koja poznaješ!"

On upita pticu: "Kako glasi taj savjet?"

Ptica reče: "Ako obećaš da ćeš me osloboediti, savjetovat će te o tri neprocjenjive stvari."

Čovjek dade riječ.

Ptica reče: "Slušaj i dobro upamti: 'Nemoj se žaliti i kukati za onim što je mrtvo i izgubljeno. Ne vjeruj u nemoguće. Ne pokušavaj da dobiješ stvari koje su nedosezljive."

Nakon što je čuo ove riječi, pustio je pticu na slobodu. Ptica je uzletjela na vrh drveta i reče: "Pošto si me oslobodio, doživio si tako veliki gubitak koji nikada više nećeš moći nadomjestiti!" Čovjek uznemireno upita: "Koji gubitak mi se dogodio?" Ptica reče: "Da si me zaklao, našao bi u mojoj unutrašnjosti biser velik kao labudovo jaje. Njegova vrijednost bi te učinila bogatim i zadovoljnim čitav život!" Čovjek je bio potišten zbog toga što mu je ptica rekla. On reče ptici: "Pusti da ono što je prošlo ostane u prošlosti! Dođi sa mnom u moju kuću, gdje će te zadržati da budeš sretna!" Ptica uzvrati: "Ja znam koja bi me sudbina zadesila ako bih pošla. Glupane! Prije nekoliko trenutaka sam ti rekla da ne treba da žališ za onim što je prošlo! Ne vjeruj u nemoguće! Ne pokušavaj da dobiješ ono što je van dosega! A sada žališ za onim što je prošlo! Vjeruješ u nemoguće, da u mome tijelu postoji jedan veliki biser! Zar nisi pomislio da cijela ja nisam tako velika kao jaje jednog labuda?"

Balohar reče: "O prinče! Ljudi ovoga svijeta su idole svojim rukama stvorili i vjeruju da su ih idoli stvorili! Oni štite idole i vjeruju da ih štite idoli! Oni izdaju dozvole za sve stvari koje su fizički nemoguće! Oni su glupi isto tako kao i vlasnik bašte!"

Juzasaf upita: "O mudrače! Ispričaj mi ko je najveći tiranin, a ko je najvelikodušniji?"

Balohar reče: "Najveći tiranin je onaj ko svoju tiraniju smatra pravičnošću! Najpravedniji je onaj ko se prema svakom odnosi pravedno bez straha ili naklonosti."

Juzasaf upita: "Šta su vrline a šta su mane?"

Balohar uzvrati: "Vrline su istina i pravičnost, a mane su loše namjere!"

Juzasaf kaza: "Šta su dobre namjere?"

Balohar uzvrati: "Dobre namjere su pravednost u mislima."

Juzasaf upita: "Koja je najljepša karakterna osobina?"

Balohar uzvrati: "Gostoprимstvo, poniznost i dobar govor sa bogobojaznim ljudima."

Juzasaf potom upita: "Koja karakterna osobina kod ljudi je najljepša?"

Balohar uzvrati: "Ljubav prema iskrenim ljudima!"

Juzasaf upita: "Jedan kralj je od svoga djetinjstva bio idolopoklonik i vodio je život pun razvrate i poročnosti, nanosio je štetu bogobojaznima i ubijao ih, a nije uradio nijedno dobro djelo u svome životu. Postoji li mogućnost za njega da se pred kraj svoga života popravi za bolji život na onom svijetu?"

Balohar reče: "Potpuno razumijem na koga misliš. Za svog oca se brineš! Prirodno je da voliš svoga oca i da mu želiš oprost od Svemogućeg na onom svijetu! Postoji uvijek prilika za oprost ako se neko pokaje i do kraja svoga života se distancira od loših djela.

Poslušaj jednu priču. Bio jednom jedan kralj koji se prijatno i pravedno odnosio prema svojim podanicima. Podanici su mu bili vrlo lojalni i predani. Kralj je umro. On još nije imao muškog nasljednika. Ali jedna od njegovih žena bila je trudna i jedan astrolog je predvidio da će roditi muško dijete. Potom se rodilo muško dijete. Godinu dana se slavilo diljem kraljevstva. Bogobojazni ljudi su upozoravali zbog nepotrebnog glamura. Oni rekoše da ljudi treba da svoju zahvalu izraze Stvoritelju, a umjesto toga se prepustaju šejtanskim metodama. Ljudi su savjet shvatili ozbiljno i narednu godinu su proveli u molitvi i dovama. Astrolog je predskazao da će princ poći lošim putem ali da će se ipak popraviti.

Dogodilo se upravo tako. Kada je princ, a sada kralj, napunio dvadeset tri godine, sakupio je svoje ministre i podanike u širem skupu. Na poligonu dvorca bio je skup kraljevih trupa. Kralj je bio preplavljen srećom kada bi pogledao taj prizor. Kako bi mogao baciti pogled na svoje sretno lice, kralj je naredio da mu se donese ogledalo. On primijeti da se u njegovoj crnoj bradi nalazi jedna sijeda dlaka i zaplače zbog toga. Pomislio je da ga je mladost napustila. Vjerovao je da je sijeda dlaka glasnik njegove smrti. Plaćući je sišao sa svoga prijestolja. On reče svojim dvorjanima: "Kakav kralj sam bio prema vama?"

Oni rekoše jednoglasno: "Mi ne nalazimo riječi koje bi izrazile našu zahvalu! Mi smo tvoji vjerni podanici! Izdaj nam naređenje i mi ćemo svoje živote žrtvovati za tebe!"

Kralj reče: "Jedan neprijatelj, zbog kojeg sam veoma zabrinut ušao je na dvor a niko od vas ga nije primijetio! Niko mi ne dolazi u pomoć!"

Podanici užviknuše jednoglasno: "O kralju! Gdje je taj neprijatelj?"

Kralj reče: "Sramota je što sam uvijek mislio da ste vi svi moji prijatelji i da mi želite dobro! Ja sam vas obasuo svojim imetkom i bogatstvima! Sve sam to uradio iz jednog razloga, da mi dođete pomoći u slučaju potrebe! Ali neprijatelj je već stigao, a vi to niste ni primijetili!"

Podanici kazaše: "Molimo te, pokaži nam ko je neprijatelj. Mi ćemo ga odmah uništiti!"

Kralj uzvrati: "Neprijatelj je glasnik smrti koji me podsjeća da su dani monarhije, mira i blještavila za mene prošli i da trebam da se pripremim za posljednje putovanje!"

Podanici rekoše: "O kralju! Ne postoji lijek za smrt! Svaki čovjek ma koliko god da bio moćan pred smrću je bespomoćan!"

Kralj reče: "Do sada sam bio u stanju obmane! Šejtan me je nadmudrio! Po svim pitanjima sam se pogrešno oslonio na vašu pomoć! Ipak, sada sam se odlučio da izbjegnem ljubav i prijateljstvo prema svjetovnim užitcima i da ostatak svoga života provedem u ljubavi i prijateljstvu prema onome što će mi na onom svijetu biti od koristi! Ništa više neću imati sa ovim prijestoljem i krunom!" Kada su podanici ovo čuli, plakao je cijeli skup. Preklinjali su ga da ih ne napušta. Predložili su mu da ako se on promijeni, i oni će okrenuti leđa svjetovnim naslađivanjima. Kralj je prihvatio njihovu želju i nakon toga je vladao još 32 godine.

Juzasaf reče: "O mudrače! Kada sam čuo ovu priču, osjetio sam sreću u svome srcu! Ispričaj mi još priča kao što su ove, koje će povećati moje znanje i razumijevanje!"

Balohar nastavi: "Priča se da je jednom bio jedan kralj. On je volio nagizdanost, raskoš i uživanja. Potonuo je u grijehu strasti. Potčinjeni su bili nezadovoljni njegovim zanemarivanjem državnih prilika. Neprijatelji su isturili svoje vratove prema kraljevstvu kojim se loše vladalo. Potčinjenima je bilo dosta svega i nisu više imali strpljenja do neprijateljskih napada na njihove živote i imetak. Jedan od kraljevih sinova je bio izuzetno bogobojažna i plemenita osoba. On je običavao ljudima savjetovati da budu bogobojažni i moralni. Kada je njegov otac umro, ovaj princ je sjeo na prijestolje. Sa svojim bogobojažnim i plemenitim stavom kralj je bio u stanju da savlada sve neprijatelje. Mir i opuštenost su vladali kraljevstvom. Pošto je imao sve pod kontrolom, kralj je usmjerio svoju pažnju prema svjetovnim zadovoljstvima. Njegova izopačenost je išla čak tako daleko da kada bi nekog našao da se moli, tu osobu bi pogubio. Izopačenost je išla i do te mjere da su ljudi počeli kralja smatrati bogom! Moć mu je udarila toliko u glavu da su se njegove oči potpuno zatvorile pred istinom!"

Među kraljevim podanicima bio je jedan bogobojažan čovjek. Često bi se veoma loše osjećao zbog stanja u kojem se kraljevstvo nalazilo. Želio je da podsjeti kralja na put kojim je išao prije nego se uspeo na prijestolje. Čekao je na zgodnu priliku da mu otvori oči a da ne izazove njegovu srdžbu. On nije imao na dvoru nikoga ko bi mu pomogao kod ovog nauma. Ali postojao je jedan bogougodnik koji je živio na usamljenom mjestu na periferiji glavnog grada. Jednog dana bogobojažnik se usudio na hrabar korak kako bi kralju otvorio oči. Umotao je oči jednog leša u šal i odnio ga je na dvor. On odmota šal pred kraljem i poče gaziti nogama po mrtvoj glavi. Mrtva glava je bila smrskana, a kosti su se rasipale po podu. Kralj je bio veoma ljut zbog ovog prizora.

Svi dvorjani su bili zatečeni onim što su vidjeli. Kada su vidjeli ljutitost na kraljevom licu, približavali su se izvršitelji podaniku i čekali pomjeranje kraljevog prsta da se obruše na njega. Ali u to vrijeme običaj kod kraljeva nije bio da narede egzekuciju odmah. Običavali su da prilike dubinski istraže prije nego bi donijeli odluku. Također, i ovaj kralj je suzdržao svoju srdžbu i nije naredio da se podanik usmrti.

Podanik ponovi isti postupak drugi i teći dan. Kralj na to ništa ne reče. Četvrti dan podanik je držao mrtvu glavu u jednoj ruci i jednu količinu pijeska u drugoj ruci. Također, donio je i vagu na dvor. Stavio je mrtvu glavu pred kralja. Na jedan tas vase stavio je jedan novčić, a na drugi pijesak. Kad su oba tasa bila u balansu, pijesak je počeo da curi kroz usta i oči lobanje. Kralj je bio zbumen ovako neobičnim ponašanjem jednog podanika. On reče: "Šta je razlog za tvoje ludo ponašanje u mome prisustvu? Jesi li postao smion kako bih te poštovao i priznao? Objasni mi šta ovim čudnim postupcima namjeravaš."

Kada je ovo čuo, podanik ustade i dodirnu kraljeve noge i reče: "O vladaru! Imam nešto da ti kažem! Ako me strpljivo saslušaš, želim da ti kažem nekoliko mudrih riječi! Ti znaš da su mudre riječi kao strelice koje probadaju mekane stvari, ali ne mogu kamen! Dobar savjet je kao kiša – ako padne na dobro tlo, proizvede plodove i cvijeće, ali na stjenovitom tlu to ne čini! Ljudi imaju bezbrojne želje i zato će stalno biti ustrajna borba između mudrosti i želja. Ako želje dominiraju, onda dobar savjet nema efekta. Ako dominira mudrost, dobar savjet razvije učinak i osoba ide pravim putem! Sada ću ti objasniti razlog moga poduhvata! Od djetinjstva volim znanje i sposobnosti da ga dosegnem! Običavam da provodim mnogo vremena tragajući za znanjem. Kada sam dosegao znanje, počeo sam da izvodim eksperimente. Jednog dana, tokom mojih istraživanja, zadesio sam se slučajno u kraljevskom groblju. Ova isprljana lobanja bila je u blizini jednog groba. Pošto sam se kraljevima veoma divio, podigao sam lobanju i ponio je sa sobom kući. Kući sam je očistio i umotao u jedan svileni šal. Njegovao sam je, mirisao ružinom vodom i čuvao u kući na jednom uzdignutom mjestu. Mislio sam kako kraljeva lobanja može da ponovo oživi u svoje prvobitno stanje i da kralj može ponovo da se vrati u život!"

Ovaj ritual izvodio sam četiri dana ali nisam primijetio nikakve promjene na lobanji. Potom sam pomislio da je ova lobanja pripadala siromašnom prosjaku. Povjerio sam je jednoj siromašnoj osobi da je njeguje. On ju je spremio na zapušteno i prljavo mjesto. Ponovo se nisu vidjele nikakve promjene na lobanji. Kada svi moji naporci nisu izazvali promjene na lobanji, posjetio sam nekoliko mudrih ljudi. Oni također nisu bili u stanju da me zadovolje. Pomislio sam kako je kralj najmudrija osoba u kraljevstvu, i da njemu moram prezentirati svoj problem. Birao sam ovu strategiju za demonstraciju, kako bih istražio tvoju pomoć kod rješenja problema. Želim da znam da li se radi o kraljevoj lobanji ili lobanji nekog prosjaka! Vidio sam da kraljevi nisu nikada zadovoljni svojom imovinom! Čak i ako čitav svijet steknu, razmišljaju o tome da zaplijene i nebo! Uzeo sam pjesak u skladu sa težinom jedne novčanice i time ispunio oči lobanje. Isto tako, uzeo sam šaku punu pjeska i ispunio usta lobanje dok nisu bila puna, iako nikada nisam video sita kraljevska usta. Kada zamislim da je lobanja pripadala nekom prosjaku, onda se pitam šta je radio na kraljevskom groblju? Kako je siromašni čovjek došao tamo? Želim da odgonetnem ovu misteriju! Ako lobanja pripada nekom kralju, onda mora da je nekada uživao u grandioznom glamuru i moći! O moj kralju! Ne mogu da podnesem da se jednog dana nađeš u bespomoćnom stanju! Da vašu plemenitu lobanju smrskaju neki stranci! Vaše osjetljivo tijelo da poždere gamad u grobu! Vaše tijelo preneseno iz palače u grob od dva metra! Da ove dobro namještene palače padnu u ruke stranaca! Kada te tvoji podanici zovnu u pomoć, ti nisi u stanju da im je pružiš!"

Kralj je drhtao kada je sve ovo čuo. Suze su počele da mu teku niz lice. Kada je podanik video da njegova strategija ima uticaja na kralja, ispričao je još stvari kako bi potkrijepio svoje argumente. Konačno kralj dođe na pravi put! On napusti raskoš i glamur i prihvati se bogobojsnog života. Cijelo kraljevstvo bilo je puno čestitosti i bogobojsnosti. Mnogi učeni ljudi došli su u kraljevstvo, a ljudi su imali koristi od njihovog društva."

Juzasaf reče: "O mudrače! Moje srce još nije zadovoljno tvojim mudrim govorom! Ispričaj mi još nekoliko priča!"

Balohar reče: "Slušaj prinče! U starim vremenima bio je jedan kralj koji je bio iznimno bogat i moćan. Jedino što mu je falilo je nasljednik za njegovu krunu. Pokušavao je sve moguće metode da dobije sina, ali u svojim iščekivanjima bio je sve stariji. Ipak, Allah mu je pred kraj života podario sina. Veliko je slavlje bilo u kraljevstvu. Dijete je odgajano uz veliku brižnost i pažnju. Raslo je, počelo je da puže, da trči i da govori. Jednog dana dok se igralo napravilo je jedan korak i reklo: "Maad (proživljenje) će se dogoditi, a ti činiš nepravde!" Dijete napravi

još jedan korak: "Ti ćeš ostariti!" Potom dijete napravi treći korak i reče: "Potom ćeš umrijeti!" Tada, se dijete zabavilo igrom. Kralj koji je ovo posmatrao, bio je vrlo začuđen zbog govora malog princa.

Astrolozi su pozvani i obaviješteni o prernom zrelom osrvtu malog princa. Bilo im je naređeno da ispitaju ove navode i da donesu izvještaj. Astrolozi su formirali svoja mišljenja ali su bili nesposobni da predvide nešto važno. Odvažno su pretpostavili da će dijete biti veoma bogobojazno i prijatne naravi. Kada je ovo čuo, kralj se veoma naljutio i zadržao je princa u izolaciji. Imenovao je ljudi od povjerenja da nadgledaju dijete. Kada je princ dosegao svoju mladost, izašao je iz palače, pri čemu se njegovim čuvarima dogodila nezgoda. On je otišao na bazar i video dženazu. Upita je nekog: "Šta je to?" Njemu bi rečeno da ljudi nose mrtvu osobu na groblje. On upita: "Šta je razlog za smrt ove osobe?" Objasnili su mu da je čovjek bio star i slab, te da je bilo došlo vrijeme njegove smrti. Princ upita: "Da li je on bio prije mlad i zdrav kao mi?" Oni pojasniše da je čovjek u svojim mlađim godinama bio veoma zdrav i da je bio majstor borilačkih vještina u hrvanju.

Princ je otišao malo dalje i posmatrao jednog starog čovjeka. On upita: "Kakva je osoba ovaj? Zašto izgleda tako slabo? Odgovor je bio: "On je veoma ostario, njegovi udovi su slabi i sve njegove sposobnosti su zbog njegovih godina ograničene!" Princ upita: "Da li je ovaj stari čovjek ikada bio mlađi kao ja?" Oni odgovoriše: "Da! On je prvo bio dijete, potom je izrastao u mladića, zatim je bio odrasla osoba, a sada je star čovjek!" Princ je nastavio dalje i naide na bolesnika. On upita: "Kakva je ova osoba bila ranije?" Oni rekoše: "Ovaj čovjek je prije bio jak i zdrav. Njegova bolest ga je oslabila!" Kad je ovo čuo, princ zastade jedno vrijeme zadubljen u misli, a potom reče: "Tako mi Boga! Ako je sve to istina što mi je rečeno, onda su ovi ljudi glupi što okolo hodaju razdragani. Oni su lakomisleni luđaci!"

Tada se princ okrenuo i vratio u svoje mjesto, te legao na krevet. Jedno vrijeme je zurio u plafon. Potom je pozvao jednog slugu i upitao ga: "Da li su grede u krovu bile i prije kao što su sada ili su imale drugačiju formu? Sluga odgovori: "Mladice su izrastale iz zemlje u veliko drveće u visinu. Potom su pilani u balvane, a nakon toga bi se oblikovale grede, koje se nakon toga učvrste na krovu!"

Istovremeno kralj je poslao svog vezira da vidi kakav je napredak princa i kako bi zaključio o čemu govori. Kada je vezir došao kod princa, također su mu postavljena slična pitanja. Vezir je otišao kralju i ispričao mu da princ govori kao nenormalna osoba. Kralj je pozvao astrologe i prodiskutovao je situaciju sa njima. Astrolozi su mislili da bi ozdravljenje za princa bilo to da ga zaruče za neku djevojku. Kralju se dopao prijedlog i tako je izdao instrukcije kako bi se našla odgovarajuća djevojka za princa. Mudri i diskretni ljudi poslani su u susjedna kraljevstva, kako bi tražili djevojku iznimne ljepote koju bi vjerili za princa. Zato su odabrali jednu vrlo lijepu princezu kao mlađu za princa. Pripreme za kraljevsko vjenčanje bile su u toku. Grad je bio raskošno ukrašen. Priređene su proslave, pjesma i ples. I ljudi izdaleka su došli kako bi doživjeli tu svečanost. Princ se počeo čuditi zašto je toliko nemira u gradu. On je upitao jednog od sluga za tok aktivnosti u glavnom gradu. Sluga reče: "Izvode se pripreme za vjenčanje! Ti mora da si jako sretan zbog toga!" Kad je ovo čuo, princ zašuti.

Utvrđen je povoljan dan za svadbu. Jednog dana kralj je pozvao buduću mlađu kod sebe i rekao joj da je izabrana da bude zaručena s nasljednikom krune. On joj je rekao da je princ njegov jedini sin i da mu je draži nego njegov sopstveni život! Zamolio ju je da sa princem razgovara ne jedan takav način da joj princ bude naklonjen i da ga sebi privuče. Kada je vjenčanje nastupilo, princeza se dobro brinula o princu. Ona je davala sve od sebe kako bi u prinčevom srcu potakla ljubav prema sebi. Kada je ručak serviran, mlada je popila piće, kako

je bilo uobičajeno. Pića su je opila i ona je otišla spavati. Princ je uhvatio priliku da se izvuče iz palače. Počeo je da luta gradom. Na putu je sreo jednog mladog čovjeka svojih godina i sprijateljio se s njim. On je dao mladiću da nosi njegovu skupu odjeću, a on je obukao uobičajenu odjeću svoga prijatelja. U međusobnom sporazumu izašli su iz grada i sakrili su se do ranog jutra na jednom napuštenom mjestu.

Kada se mlada ujutro probudila iz sna, nedostajao joj je princ. Kako ga nigdje u palači nije mogla naći, izgubljeno i bespomoćno je sjela. U svitanje, sve sluge su počele da tragaju za princom. Pri zalasku sunca, princ je započeo svoje putovanje sa prijateljem. Sakrili su se na jednom napuštenom mjestu i nastavili svoje putovanje pred zalazak sunca. Stigli su u glavni grad drugog kraljevstva. Kralj je imao kćer koja je bila jedna veoma lijepa djevojka. Donio je odluku da svoju kćerku uda za onoga koga ona bude željela. On je izgradio jednu posebnu palaču za svoju kćer, da tamo može da živa sa svojim odabranikom. U palači je bio jedan balkon prema glavnoj prolaznoj ulici, odakle je princeza mogla da posmatra mladiće kako prolaze, da bi mogla da odabere i doneše odluku.

Princeza je upravo gledala sa balkona, kada su princ i njegov prijatelj prolazili ulicom. Primijetila je mladića plemičkih manira, obučenog u odjeću običnih ljudi. Poželjela ga je istog trena. Poslala je vijest kralju da želi da se uda za tog mladića. Kralj je bio veoma sretan što to čuje, i požurio je u preodjevenoj nošnji prema mladićima.

On upita: "Ko si ti i odakle dolaziš? Princ reče: "Ja sam jedna siromašna skitница. Šta želiš od mene? Kralj reče: "Vi izgledate kao stranci u ovom gradu. Ispričajte mi više o vama!" Princ reče: "Ja nisam toliko siromašan i potrebit! Zašto želiš više o meni saznati?" Koliko god da je kralj pokušavao, princ mu nije davao odgovor.

On se vratio u palaču i naložio je da se temeljito istraži ko su nepoznati mladići. Kako ljudi nisu imali uspjeha u traženju informacija o princu, kralj je poslao svoje ljude da mladića dovedu na dvor. Princ je upitao ljude: "Šta hoće kralj od mene? Niti ga poznajem niti imam bilo kakvu potrebu kod njega." Kako se princ uporno opirao da pođe sa kraljevim ljudima, prisilno su ga doveli na dvor. Kralj je bio vrlo radostan da vidi mladića, i ophodio se prema njemu sa naklonošću i poštovanjem. Ponudio mu je stolicu da sjedne. Kraljeva žena i kćerka su ga posmatrale iza jednog zastora.

Kralj reče: "O mladiću! Doveo sam te zbog jedne plemenite svrhe. Želim da pristaneš da budeš moj zet! Ja nemam nedostataka u bogatstvu. Ti ćeš čitav svoj život provesti u izobilju! Poštovanje i čast prema tebi će biti kao prema kraljevima! Princ uzvrati: "O plemeniti kralju! Ja ne žudim za takvim stvarima! Ako mi dozvoliš, ispričat ću ti vezano za ovo jednu priču. Kralj mu dade dozvolu.

Princ reče: "Bio jednom jedan princ. Nekoliko njegovih prijatelja su aranžirali banket za njega. Nakon ručka, prijatelji su popili nekoliko pića. Svi su bili opijeni i zaspali, pošto je slavlje bilo navečer. Princ se probudio tokom noći i iskrao se iz palače. U opijenom stanju zaboravio je put u palaču, a umjesto toga došao je na groblje toga mjesta. Našao je svježe iskopan grob. Mislio je da je stigao kući i pade u grob. Namirisao je miris mrtvog tijela. Mislio je da je njegov sluga raspršio miris ruže u njegovoj sobi. Mislio je također da je sanduk mrtvog čovjeka krevet. Princ je od mrtvog tijela mislio da je njegova voljena, koja je nakon dugog čekanja na njega, zaspala. Spavao je cijelu noć i s vremenom na vrijeme je ljubio nježno mrtvog čovjeka. U svitanje se probudio i video da se našao sa mrtvacem u grobu. Jako se prepao i otrčao u grad. Bio je veoma postižen zbog svog stanja. Kada je stigao u palaču,

okupao se kako bi se očistio, obukao je čistu odjeću i namirisao je svoje tijelo i odjeću parfemom. Zahvalio se Bogu što je sigurno stigao u palaču.” Sad je princ upitao kralja: “Nakon što je počinio grešku, da li će on svoju pogrešku ikada više ponoviti?” Kralj reče: “Ne, nikada!” Princ uzvrati: “Moja situacija je kao kod ovog princa!”

Kralj se okrenuo svojoj ženi i kćerki i kazao im: “Čule ste šta je mladić rekao. Kako možemo očekivati da on promijeni svoju odluku?” Kraljica uzvrati: “Kada mu se predoče kvalitete naše kćerke, možda će promijeniti svoju odluku!” Kralj reče: “O mladiću! Moja žena želi da te vidi i da s tobom razgovara. U prošlosti ona nikada nije izašla kako bi razgovarala sa nepoznatim muškarcima.” Princ reče: “Ja nemam ništa protiv toga da kraljica razgovara sa mnjom.” Kraljica izađe, sjede pored princa i reče: “O moj sine! Ne odbacuj mogućnost da oženiš moju kćerku. To je jedna Božija blagodat! Ti ćeš od toga imati veoma mnogo koristi. Kada bi znao kako je lijep izgled i karakter moje kćerke, bio bi sretan što si našao tako dobru mlađenku. Bogu ćeš biti zahvalan da te blagoslovio takvom zaručnicom!”

Princ reče: “O kraljice! Ispričat ću ti jednu priču u vezi s tim. Molim te, pažljivo poslušaj: Bio jednom jedan kralj čije su riznice zlata bile ispunjene ogromnim blagom. Imao je bezbroj čudesa iz svih krajeva svijeta u ovim riznicama. Lopovi su planirali da opljačkaju kraljeve riznice. Oni su ušli u riznice tako što su probušili zid zgrade. Lopovi nikada niti u svojim najluđim snovima nisu vidjeli takva čuda. Vidjeli su jednu zlatnu zdjelu i pomislili su da mora da je puna najvrjednijeg blaga. Mislili su da stvari koje se čuvaju u zlatnoj zdjeli moraju biti vrjednije od samog zlata. Lopovi su uzeli zdjelu i zadovoljno pobegli iz riznice. Kada su stigli u šumu, bili su radoznali i željeli su da podijele pljen. Okupili su se da pokušaju otvoriti poklopac zdjele. Kada su podigli poklopac, izmigoljilo je mnogo otrovnih zmija iz posude. Od ugriza ovih zmija, svi lopovi su popadali mrtvi u šumi.

O plemenita kraljice! Da li bi se jedna osoba koja poznaje ovu priču usudila da uzme udio u ovom blagu?” Kraljica zaključi: “Definitivno ne!” Princ uzvrati: “Kako bih onda ja mogao tvoj prijedlog prihvatići?!” Princeza zamoli kralja: “Ako mi dozvoliš, voljela bih lično da porazgovaram sa mladićem!” Kralj se složi i princeza izađe graciozno iz sobe u dvorcu i sjede pored princa. Ona reče: “O mladiću! Reci mi iskreno da li si ikada video ženu koja je lijepa kao što sam ja! A ja sam zainteresirana da budem tvoja zaručnica. Ako to odbiješ, sigurno ćeš se pokajati!”

Princ reče: “Poslušaj priču koju ću ti ispričati, a potom ćemo dalje pričati: Jedan kralj je imao dva sina. Tokom jedne bitke jednog od sinova zarobili su neprijatelji. On je zatvoren u jednu veoma malu mračnu prostoriju. Neprijatelj je naredio da ko god bude prolazio putem pored tamnice mora bacati kamenje na zatvorenika. Kada je nekoliko dana prošlo, drugi princ se uputio da traži izgubljenog brata. On je zamolio svoga oca da mu dozvoli da, uz pomoć mudrog plana, osloboди svoga brata. Kralj reče: “To je jedan plemenit plan! Spremi se za put i pođi bez odlaganja!” Princ je uzeo mnogo robe i poveo jednu grupu plesačica, kako bi odavao dojam da je trgovac. Kada je njegova grupa stigla do zidina tvrđave grada neprijateljskog kralja, kralj je saznao za njihov dolazak i naložio je svojim ljudima da trgovca sa poštovanjem uvedu u grad. Podanici su se sa poštovanjem ophodili prima putnicima. Ušli su u grad, raspakovali su stvari, a prinčevim slugama je naloženo da na nekim prometnijim mjestima izlože svoju robu i prodaju je po nižim cijenama. Naložio im je specijalno da idu na bazar, koji je bio u blizini gdje je bio zatvoren njegov brat.

Oni su, dakle, krenuli najkraćim putem prema bazaru u blizini mjesta gdje je princ bio zarobljen. Njihove cijene su bile tako niske da je cijelo stanovništvo došlo kako bi kupilo robu. Princ se ušunjao bliže mjestu gdje je njegov brat pritvoren. Uzeo je jedan kamenčić i

bacio ga na mjesto kako bi zaključio da li je njegov brat još živ. Kada ga je kamenčić pogodio, princ je vrlsruo. Stražari su požurili prema njemu i rekoše: "Svaki dan ljudi bacaju kamenčić na tebe, ali ti ne vrištiš kao što vrištiš danas. Zašto si danas tako ljutit?" On reče: "Svaki dan kad ljudi bacaju kamenje na mene primijetim da su to stranci koji nemaju saosjećanje prema meni. Ali danas, kada me kamenčić pogodio, osjetio sam se kao da me pogodio neko ko mi je blizak!" Stražare je iznenadilo to što je princ kazao.

Sljedeće jutro princ je poslao svoje ljude sa još više robe, kako bi trgovali na istom mjestu. Sa njima je poslao i plesačice da zabave masu. Muškarci su prodavali, a žene su pjevale i plesale. Svo stanovništvo je bilo zauzeto zabavom. Princ je tajno ušao u mjesto gdje mu je brat zarobljen, slomio je njegove okove i izveo ga napolje. Sakrio ga je u kući, u kojoj je bila njegova grupa. Prinčeve rane su zbrinute. Kad je princu bilo bolje, posjeli su ga na jednog brzog konja i poslali da ide. Objašnjeno mu je da ga na jednom određenom mjestu u luci čeka brod koji će ga sigurno odvesti kući. Princ je otišao u pravcu za koji mu je rečeno da ga čeka brod. Na nesreću, zbumio se nakon nekog vremena i našao se u jednoj gustoj šumi. Na putu je pao u jedan bunar. Unutra je bio jedan piton. Kada je pogledao, video je mnogo bandita koji su izgledali veoma grubo i mračno. Oni su nosili mačeve. Sa velikim poteškoćama uspeo se iz bunara i pobjegao. Nakon mnogo dana lutanja, našao je ulicu. Srećom, uspio je da stigne na brod, i otplovio je sigurno prema svome gradu."

Princ upita princezu: "Da li bi neko ko je izdržao ovakve teškoće, želio biti uključen u neke druge opasnosti?" Princeza reče: "Ne, nikada!" Princ reče: "Ja sam u sličnoj zamci!"

Nakon što su oni sve ovo čuli, kralj, kraljica i princeza su bili razočarani. Prinčev prijatelj, mladić, šapnuo mu je na uho da ako on nije zainteresiran oženiti princezu, da njega predloži kralju kao mladoženju!

Princ reče kralju: "Ako odobravaš, moj prijatelj bi bio spreman da uzme princezu za mladu. Mada bi to bilo kao primjer jedne grupe koja je otišla na brod koji je potonuo na sredini rijeke. Svi putnici su se utopili osim jednog preživjelog, koji se zadržao na uskoj drvenoj dasci i tako stigao ne jedno ostrvo. Tamo je počeo da se snalazi u prirodi. Ostrvo je bilo nastanjeno šeđtanima. Jedna šeđtanica se zaljubila u čovjeka. Ona mu je došla u liku jako lijepa žene i uzela ga je sa sobom. Cijelu noć su se zabavljali.

Ujutro ga je usmrtila i dala je svojoj djeci njegovo meso da jedu. Nakon nekoliko dana, slučajno se našla još jedna osoba na ostrvu. Šeđtanica ga je ugledala. Uzela ga je sa sobom, provela je noć sa njim i htjela je pred svitanje da ga ubije, ali je on uspio da joj izmakne iz ruku i pobjegne. Otišao je na obalu i ugledao je brod koji se približavao. Čovjek je počeo da zove upomoć. Kad su ga mornari ugledali, došli su do obale i poveli ga sa sobom na brod. Čovjek je stigao sigurno kući. Šeđtani na ostrvu su mislili da je šeđtanica sama pojela čovjeka, bez da ga podjeli sa drugima. Naredili su joj da odbjeglog pronađe i da ga vrati inače će nju ubiti, a njeno meso pojesti. Šeđtanica je došla do čovjekove kuće i ušla je unutra u liku mlade žene. Ona mu reče da je ona ista ona sa kojom je proveo noć na ostrvu i da je došla da ga tamo ponovo vrati! Čovjek je počeo da plače i da je preklinje da ga poštedi. Šeđtanica se sažalila na njega i prihvatile je da ga pusti. Čovjek ju je poveo sa sobom kod kralja te zemlje. Kralj upita oboje: "Ispričajte mi šta je problem između vas dvoje." Šeđtanica reče: "O kralju! Ja sam njegova žena. Jako ga volim, ali on mene ne želi. Protivi se da mi dođe. Očekujem pravednost od tebe!" Kralj se zaljubio do ušiju u njen izgled. Pomislio je da je zadrži za sebe. Izdvojio je čovjeka sa strane i rekao: "Ako ovu ženu ne želiš, razvedi se. Ja ću je oženiti!" Čovjek reče: "Slažem se sa tvojim zahtjevom! Razvodim se od nje!" Po kraljevom nalogu,

žena je primljena u njegov harem. Te noći zaspao je sa njom. Pri svitanju, šeđtanica je isjekla kralja na komade, uzela je komade mesa, ponijela na ostrvo i podijelila ga šeđtanima da jedu.”

Princ reče: “O kralju! Da li će se onaj kome se sve ovo dogodilo usuditi ikada više kročiti na šeđtansko ostrvo?”

Nakon što je on ovo čuo, reče prinčev prijatelj: “Sada ne mogu pristati da postanem kraljev zet. Neću napustiti pratrnu svoga prijatelja!” Potom su obojica napustili kralja i otišli svojim putem. Lutali su gradovima i kraljevstvima i tako su nastavili da izvlače pouke iz iskustava koje su imali tokom njihovih putovanja. Bili su zauzeti bogobojsnošću i molitvama. Nastavili su da dijele upute ljudima o moralu i bogobojsnosti. Mnogi ljudi su se popravili pod njihovim uputama. Princ je postao poznat širom svijeta po svojoj mudrosti i bogobojsnosti.”

Nakon ove posljednje priče, Balohar se oprostio od Juzasafa vrlo tužan. Juzasaf se dalje bavio molitvom. Kada je dosegao stupanj bogougodnika, pomislio je da ode u druge zemlje kako bi širio istinu. Allah mu je spustio jednog meleka. Melek mu je došao u ljudskome liku i kazao: “Allah ti je poslao svoje blagoslove i slavljenja. Ti si među ljudima kao čovjek među divljim životinjama! Ja sam poslan od Allaha da te poučim o bogobojsnosti i onome svijetu. Rastani se od svjetovne odjeće i izbjegavaj svjetovne želje! Napusti svjetovno carstvo koje uvijek završi u sramoti i ruševini. Pokušaj da dosegneš kraljevstvo koje ne propada! Učini svoje riječi i djela istinitim! Koračaj putem pravednosti! Allah te učinio predvodnikom bogobojsnih za usmjeravanje i vođenje mase!”

Kada je ovo čuo, Juzasaf pade na sedždu. Melek mu naredi da ljude vodi pravim putem i reče mu da mora da putuje u druge zemlje kako bi širio poruku! Zato je Juzasaf odlučio da otpočne svoje putovanje. On nije informisao svoje ljude o svojim namjerama. U dogovorenou vrijeme melek se ponovo pojavio. Juzasaf je poveo svoga jednog podanika od povjerenja. Kada se popeo na konja, jedan gradski plemić je čvrsto držao uzde i upitao: “Gdje ideš a ostavljaš svoje podanike za sobom?” Juzasaf je pokušao da ga utješi i reče: “Bog je sa vama!” Juzasaf poče svoje putovanje. Nakon što je jahao neko vrijeme, poslao je nazad podanika zajedno sa konjem u grad. Htio je da dalje putuje pješke. Dvorjanin reče: “O prinče! Kralj će me sigurno pogubiti!” Juzasaf uruči podaniku svoj skupocjeni ogrtač i rubine i naloži mu da kralju prenese njegove pozdrave. Kada je Juzasaf dalje nastavio, pronašao je ukusne plodove u šumi. On ih je dobio za poslaničku službu. Od Allaha je dobio znanje i spoznaju o kraljevstvu duša.

Juzasaf je izrazio svoju zahvalnost i usmjerio je svoju pažnju na to da pozove svoga voljenog oca. Namjeravao je da uputi svoga oca na pravi put, to je prvi korak koji treba da uradi kako bi dobio blagoslov na onom svijetu. Zato je poslao jednog glasnika svome ocu sa najtopljjim pozdravima i porukom da mu je njegov voljeni sin napustio prolazna bogatstva i raskoš kako bi se pripremio za vječni svijet. On je želio da njegov voljeni otac također krene pravim putem, putem pravednosti. On mu reče kako je njegova prva obaveza da one koji njega najviše vole uputi na pravi put! Kralj je bio motivisan da prihvati put bogobojsnosti.

Juzasaf je potom putovao od grada do grada i propovijedao put istine i bogobojsnosti. Na kraju je stigao u Kašmir i usmjerio je kompletno stanovništvo na pravi put. Tamo je izdahnuo svoj posljednji udisaj. Poruke koje je Juzasaf ljudima prenosio nisu bile misli jednog filozofa, nego istina o bogobojsnosti, onom svijetu i pravednim i pohvalnim zapovjedima. Neka Allah bogobojsnima da priliku da se okoriste od ovakvih učenja.

9.6 Šesti plod: Šta znači ovaj svijet (2. dio)

Postoje ljudi koji ovaj svijet predstavljaju kao nešto nepoželjno, a sami su upleteni u pretjerano mnogo aktivnosti. Oni te aktivnosti predstavljaju kao moralne i potiču ljudi da ih slijede. Zato ovaj svijet, koji se kritikuje šerijatom, mora biti temeljito prostudiran kako bi se utvrdilo šta je dobro a šta loše.

Značaj koji ljudi daju ovom svijetu je pogrešan. Ovaj svijet potpuno odbaciti sasvim je pogrešno. Zaista, priželjkivanje smrti i moljenje da se umre jednako je odbacivanju božanske milosti. Težnja prema svjetovnim dobrima je pokudna. Takvi ljudi potpuno zaboravljaju smrt i trče za dobrima i nagradama ovoga svijeta. Oni misle da imaju dug život pred sobom i da će uvijek biti još vremena da steknu Allahovu popustljivost za loša djela koja su počinili. Oni su proveli svoj život u tome da si priskrbe svjetovna bogatstva i ljepote i činili su sva loša djela koja su im za to bila od koristi. Inače, svijet i život u njemu pruža ljudima priliku da se u znanju i bogobojsnosti potpuno ostvare. Kada ne bi bilo ovog svijeta kako bi bogobojsni ljudi mogli da izvršavaju svoje obaveze i obavljaju molitve svome Stvoritelju?!

Imam Zejnul-Abidin (a.) kaže u jednom svom moljenju: "O Allahu! Daj mi više godina da živim, kako bi ih mogao provesti u pokornosti i molitvi prema tebi, a ako je ovo moje vrijeme bilo provedeno u lošim šejtanskim djelima, ubrzaj moju smrt, da ne postanem žrtva tvoje kazne!"

Imam Ali (a.) je rekao: "O ljudi! Zašto ne uzmete pouku od svojih prethodnika? Posmatrajte njihovu smrt, kako bi sopstveni kraj držali pred očima! Ovaj svijet je jedno veoma privlačno mjesto za one koji iz njega uzimaju pouku. Ovo je mjesto sigurnosti za one koji su mudri. Kako bi se moglo ovaj svijet kazniti prezicom kada je on jedan prijateljski upozoritelj? On nastavlja ljudima govoriti kako on nije mjesto gdje će vječno živjeti! Dan posljednjeg putovanja i odlaska je blizu! Ako ne danas, onda ima sutra da otputuje odavde! Neko ko je jučer bio bogat, danas je siromašan. Neko ko je prije bio zdrav, danas je bolestan. Nekom ko je jučer bio živahan, danas je prošlost. Ovaj svijet pokušava na ovaj način zaboravne ljudi probuditi iz sna! Također nisu sva bogatstva ovoga svijeta vrijedna prijezira. Nejprezrenije bogatstvo je ono zbog kojeg neko zaboravi na Allaha i koje se koristi za egoistične i niske svrhe. Bogatstvo koje se koristi za dozvoljene, lične udobnosti i isto tako na Allahovom putu poboljšanja i popravljanja sunarodnjaka dozvoljava da se preko njega zasluži dobro i na onom svijetu. Ovaka vrsta sticanja i korištenja imetka je časna i plemenita."

Poslanik islama (s.) je rekao: "Obilje je časno u slučaju kad se iz njega naprave izvori iz kojih proisteku bogobojsnost i pravednost."

Imam Džafer al-Sadik (a.) bio je od nekog upitan: "O sine poslanika (a.)! Ja volim ovaj svijet i njegova bogatstva. Također želim da me ljudi na ovom svijetu gledaju sa poštovanjem!" Imam (a.) upita: "Zašto imaš takvu želju?" Čovjek uzvrati: "Imam ovakvu želju jer želim da od tog profitiram i da također moja rodbina i prijatelji imaju koristi, kao i drugi potrebiti ljudi.

Imam također jaku želju da izvršim obavezu Hadža.” Imam (a.) reče: “Ovo nije žudnja za ovim svijetom! To je tvoj korak postizanju dobra na onom svijetu!”

Isto tako, konzumiranje ukusne hrane, nošnje skupe odjeće i sticanje vrijednih stvari nije nužno znak da si svjetovno orijentiran; zavisi također od namjera djela te osobe koja to čini. Inače, Sulejmanovo (a.) carstvo bi se moralo nazvati svjetovnim. Upravo suprotno, ono što je on radio bilo je najbolje za onaj svijet.

Ukratko rečeno, sve što nas od Allaha i onog svijeta udaljava uslovljeno je svjetovnom pohlepoljom, a ono što je razlog približavanja Allahu i predznaci darova onoga svijeta je časno. Svako licemjerno djelo koje djeluje kao molitva i poniznost, nije ništa drugo nego čin kojim ljudi žele ljudima predstaviti onakvim kakvi nisu.

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da nije bogobojsnost napustiti svoja bogatstva i dozvoljene (halal) stvari za sebe objasniti kao zabranjene (haram). Ali bogobojsnost znači da se ima više povjerenja u Allaha nego u sopstveno bogatstvo i svoju moć. Stvarna bogobojsnost proizlazi iz poznavanja Kur’ana, suneta i odgovarajućih postupaka. Ona znači također da se slijede Sveti Imami (a.) i da se izvršavaju sve obaveze koje je Allah svojim stvorenjima nametnuo. Jedna bogobojsna osoba treba sve svjetovne želje iz svog srca iskorijeniti i svaki korak koji učini mora biti u saglasnosti sa Allahovim naredbama!

Ljubav prema svjetovnim dobrima

Prosjaci često pretiču druge u težnjama da steknu osovjetska dobra. Oni definitivno nisu bogobojsne osobe. To potvrđuje činjenica da onaj koji teži svjetovnim stvarima ne mora nužno biti prepoznat po vanjskom izgledu.

Bogobojsni su oni koji bezrezervno slijede norme vjerskog učenja. Ovo može uključiti veoma širok dijapazon aktivnosti, kao što je obredna molitva, post, djelovanje, brak, vođenje domaćinstva itd. Ako se ove aktivnosti izvode u suprotnosti prema pravilima koja su vjerom određena, bit će smatrana prezrenim. Ona su od sljedeće tri vrste:

1. Svijet zabranjenog (Dunja al-Haram): neko zasluzuje Allahovu kaznu ako čini zabranjena djela (haram), kao što je propuštanje obaveznih molitvi ili zabranjeni spolni odnosi – djelovanja suprotna šerijatu.
2. Svijet pokuđenog i nepreporučenog (Dunja al-Makruh): činiti djela koja Allah ne označava zabranjenim (haram), ali se smatra pokudnim ili nepoželjnim.
3. Svijet ravnodušnosti (Dunja al-Mubah): uživanje u blagodatima koje je Allah ljudima dozvolio. Ovo bi moglo nekada pasti u drugu kategoriju, ako neko naginje ispadima. Ponekad neka osoba takva djelovanja smatra kao obavljanje molitve ili moljenje. Tada, kako bi se taj status zadržao, neko izbjegava dozvoljene i važne aktivnosti da obavlja u za njih određenom vremenu, sa pretpostavkom da to raduje Allaha. Njegova djelovanja bi tada bila jednaka nedozvoljenim novotrijama (bidaa), što je grijeh!

Imam Ali je rekao: “Bogobojsan čovjek je neko ko iz svog srca ukloni velike želje. On se zahvaljuje Allahu na njegovim davanjima i odriče se zabranjenih postupaka.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je bio upitan za odricanje (zuhd). On je rekao: "To znači da izbjegava aktivnosti koje je Allah zabranio (haram)."

Imam Ali (a.) je rekao: "Tri su vrste ljudi: onaj koji se odriče (zahid), strpljivi (sabir) i onaj koji je sklon ovom svijetu (raghib). Zahid je onaj za koga radosti i боли na ovome svijetu nemaju razliku. On nije presretan da stekne svjetovna dobra i nije mnogo tužan zbog patnji koje doživi. Sabir je onaj ko ima svjetovne želje, ali svoje želje kontroliše i pored ostvarenja svjetovnih dobara. Priroda prolaznosti svjetovnih stvari u njihovim srcima izaziva odbojnost. Raghib je onaj ko teži prema tome da stekne svjetovna dobra, bez obzira na to da li su njegove želje dozvoljene ili zabranjene. Raghib je neko ko je ulovljen u umotanosti ovoga svijeta i pokušava da uhvati svoj kraj iako se u tome guši."

Poslanik islama (a.) je rekao: "O Ebu Zere! Allah nam nije naredio da skupljamo bogatstva. On je spustio objavu u kojoj od ljudi traži da mu budu zahvalni, da o njemu govore i svoj život provedu na njegovom putu. On želi da mu se zahvaljuje na blagodatima koje je pružio ljudima. O Ebu Zere! Udobnosti i slava ovoga svijeta uništavaju čovjeka. Ovo su dva vuka, koji se približavaju stadu ovaca i preko noći ih požderu! Čovjek zaspi u potrazi za ugodnostima i bogatstvom, a kada se probudi, nađe meleka smrti, koji ga zove. Tada on shvati da je sve izvrnuto naopako i da on odlazi praznih ruku!"

Prenosi se od Abdulaha ibn Abasa da se šejtan, kada je počela upotreba novčanica, radovao i skakao u zrak od radosti zbog toga što sada u rukama ima sredstvo kojim će ljude voditi u zabludu.

Imam Ali (a.) reče da muškarci imaju tri brige:

1. Ljubav prema ženama: to je šejtanska sablja.
2. Opijati: to je šejtanska mreža.
3. Ljubav prema novcu: to je šejtanska strijela.

Neko ko se prepušta ljubavi prema ženama, ne može se udaljiti od zabranjenih djela. Neko ko uzima opijate, ne može ući na dženetska vrata. Neko ko se prema dinarima i dirhemima ophodi kao prema svojim prijateljima jedno je svjetovno stvorene.

Prva osobina

Pohlepa i skupljanje bogatstava je najgora osobina. Neko sa ovim osobinama postaje tiranin i biva uobražen, te čini velike grijehu u svom lovu na bogatstvo. Jedan čovjek ne može imati više od jedne ljubavi. Ako voli skupljanje bogatstva, neće imati ljubavi za Allaha. Drugim riječima, on biva nazivan robom novca! Iscjeljenje za ove patnje je u tome da osoba svu svoju pažnju usmjeri prema Allahu i da razmisli o beskorisnosti i prolaznosti ovoga svijeta. Tada će vidjeti da sva bogatstva koja je sakupio nisu ni od kakve koristi. Ako to na Allahovom putu udijeli, tada će na onom svijetu biti nagrađen. On treba da misli na to da je napor prilikom postizanja znanja u vjerskim pitanjima i obavljanje molitve za Allaha u ovom životu najbolje za njega na onom svijetu. On ne treba da sve svoje vrijeme proveđe u skupljanju svjetovnih bogatstava. On treba također da misli na kaznu zbog sakupljenih zabranjenih bogatstava. Čak i za dozvoljena bogatstva čovjek će na Sudnjem danu biti pitan! Ako je on

svoje bogatstvo udjeljivao na Allahovom putu, možda će za to biti nagrađen! Ovu će nagradu dobiti ako se na danu obračuna bude osjećao izgubljeno i bespomoćno.

Opskrba ljudi pripada Allahu. Čovjek treba da mu vjeruje! Bogatstvo nije ništa u šta čovjek treba da gradi svoje pouzdanje. Žalosna činjenica je da oni koji su iskupili ogromna bogatstva, sve za sobom ostave i praznih ruku idu na onaj svijet. Takvi ljudi su zanemarili pripremanje za onaj svijet. Oni nose jedno veliko breme. Nasuprot tome, ljudi koji su svoj život proveli u ljubavi prema Allahu i pripremili za onaj svijet, sretni i zadovoljni su tokom njihovog života na ovome svijetu i zadovoljni idu na onaj svijet!

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Neko ko vjeruje u dan oživljenja, nikada neće težiti da skuplja bogatstva." On kaže dalje: "Jednom je Beni Israil bio suočen sa velikom glađu. Ljudi su počeli da jedu leševe svojih umrlih. Jednog dana neko je iskopao grob. Čovjek je iskopao iz groba jednu tablu. Na tabli je bilo ugravirano da je taj mrtvac bio Poslanik (s.) i da je njegov grob iskopao jedan pripadnik plemena Nubi. Na tabli je stajalo također: "O ljudi! Znajte da sam ja za sve što sam pred sobom poslao nagrađen! Moj trud pri molitvama je uslišan! Sve što sam za sobom ostavio je postalo bezvrijedno!"

Isa (a.) reče: "Udobnost je patnja za vjeru, a učenjaci su njeni liječnici. Ako iscjelitelja vidiš da je bolestan od iste bolesti, onda ga ne smatraj ispravnim! Jednom učenjaku koji je pohlepan za bogatstvima ne treba vjerovati. Čovjek treba sljedeće razumjeti: "Ako jedna osoba sebi samom nije od koristi, kako onda može drugima biti od koristi."

Druga osobina: Beskorisna uvjerljivost ovoga svijeta

Štetne posljedice ljubavi prema ovome svijetu su gore od ljubavi prema udobnostima i bogatstvu. Ova ljubav biva u ljudima skrivena. Neki pogrešno misle da ovu grešku ne nose u sebi. Ali pri dubljem promišljanju, primijete da je ova osobina ukorijenjena u njihovu prirodu.

Zaista je ovaj grijeh izvor svih grijeha kod jedne osobe i vodi u velike nevolje. Taj neko biva egoističan i počinje da voli kada mu se podilazi. Vjera u Allahovu veličinu umanjuje se u njegovom srcu, povjerenje u svjetovne stvari jača do te mjere da osobu čini nevjernikom. Jedino ljekovito sredstvo je da čovjek svoju pažnju usmjeri prema Allahu i shvati da krajnja dobit i gubitak iz svakog postupka leži u moći Svetogog. Prednosti koje neko izvlači iz ovog svijeta su prolazne. One se brzo potroše. Čovjek treba da uči iz života onih koji su jedno vrijeme upravljali ovim svijetom i kojima je smrt donijela odmazdu za svu moć i slavu koju su imali. U suprotnom, ostaju spoznaje i djela jedne pravedne osobe trajno postojani. Neko je pitao Imama Zejnul-Abidina (a.): "O učitelju! Koje djelo je najvrijednije u Allahovim očima?" Imam (a.) uzvrati: "Nakon pokornosti Poslaniku (a.) i Imamima (a.) najvrijednije djelo jedne osobe u Allahovim očima je odbojnost prema ovome svijetu!"

Prvi grijeh koji je ikada jedno stvorenje počinilo je ponos. To je bio šejtanski ponos koji mu nije dao da pred Ademom (a.) padne na sedždu, što ga je učinilo nevjernikom.

Drugi grijeh je bio pohlepa. Adem (a.) i Hava (a.) počinili su grijeh tako što su jeli zabranjeno voće. Ovo je stvorilo nagon za pohlepom kod Ademovog (a.) potomstva.

Treći grijeh bila je zavist, što se naprije ispoljilo preko Kabilia, jer je bio ljubomoran na svoga brata Habila i ubio ga.

Potom je počelo griješenje u žudnji za ženama. Ovo se proširilo na ljubav prema moći, ljubav prema udobnostima, ljubav prema lošim mislima, ljubav prema nadmoći nad drugima, ljubav prema dobrima i bogatstvima. Svih ovih sedam loših nagona u ljudima imaju svoj korijen u ljubavi prema ovome svijetu. Poslanici (a.) i mudraci ove nagone u ljudima nisu odobravali.

Svjetovnost ima dvije izražene forme. Prva forma svjetovnosti ograničava čovjeka da bude zadovoljan onim što ima. Druga forma svjetovnosti sadržana je na osnovu pohlepe u čovjeku. Ova svjetovnost je vrijedna prezira. Čovjek treba da se drži daleko od ponosa, pohlepe i zavisti. Ponos je predviđen samo za Stvoritelja, čovjek treba da bude skrušen i ponizan. Na osnovu čovjekove poniznosti, poklonjena su mu bogatstva i bezbrojne blagodati zemlje. Allah je zemlju učinio mjestom rizničenja mnogih dragulja. On je ljudi stvorio od zemlje. On je ljudima posudio neobičnu privilegiju, tako što je melecima naredio da Ademu (a.) padnu na sedždu!

Vatra koja u sebi nosi buntovništvo od Allaha je upotrebljena kako bi bio stvoren šejtan. Zato čovjek mora nužno biti skroman i ponizan, ako ni zbog čega drugog, onda zbog toga što je stvoren od zemlje!

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da jedna dostojanstvena i skrušena osoba ne bi trebala da gleda na mjesto koje će joj donijeti privilegiju i ugled kada ide negdje u posjetu. Treba da uvijek pokušava da zauzme mjesto koje je malo ispod njenog statusa u društvu. On treba da druge u pozdravu preduhitri. Ako je u nekoj situaciji bolje informisana, treba da izbjegava odavanje utiska da je učenija od drugih. Treba da izbjegava debatu samo iz razloga da bi dokazala svoje stajalište.

9.7 Vrlina poniznosti

Poniznost je najbolja od svih ljudskih osobina. Čovjek treba da misli stalno na to da veličina jedino pripada Allahu. Što je neko više ponizan, utoliko više su mu dozvoljene Allahove blagodati. Zemlja u svojoj poniznosti je spremište dragulja neprocjenjivih resursa. Ona pomaže pri proizvodnji bezbrojnih plodova i cvijeća. Isto tako čovjek koji je stvoren iz ponizne zemlje, ima privilegiju da meleci pred njim na sedždu padaju i da ima intelekt koji je superioran u odnosu na sva ostala stvorenja. Pošto je vatra po svojoj prirodi buntovna, šejtan je od nje stvoren.

Zato bi čovjek trebao da prihvati poniznost i strpljivost u svim okolnostima. On bi se trebao distancirati od ponosa i predrasuda i ne težiti ka dominaciji nad drugim ljudima. Nikada se ne bi trebao ponositi svojim porijekлом. Trebao bi si prizvati u svijest činjenicu da je njegov početak malen kao jedna kap sperme. Mnogo mjeseci ga je u majčinim njedrima hranila plodna voda. On bi trebao znati da nosi nečistoće u svome tijelu kao što je krv, sluz i izmet. Kada god on neku nečistoću izbací napolje, sam u sebi osjeća kako mu raste gađenje.

Nakon smrti, čovjek biva poništen na takav način da ništa na svijetu nema što bi izazvalo veće gađenje. Kada leš jedne mrtve osobe bude prepušten propadanju, biva napadnut od takvih štetočina, kakvim ne biva napadnuta nijedna mrtva životinja. Neko ko si sve ovo držao pred očima, poniznost prihvata u svim svojim postupcima. Što je čovjek obrazovaniji i mudriji utoliko je veća mogućnost da prihvati poniznost u svom držanju na ovome svijetu. Čovjek stekne superioran položaj nad svojim sugrađanima, tako što je poniran i promišljen u ponašanju sa njima. Ovo biva jasno na osnovu života Poslanika (a.) i njihovih zastupnika.

Pošto sva veličina pripada Allahu, čovjek mora da bude poniran. Što više neka osoba pokaže poniznost u svom držanju, utoliko je prihvatljivija kod Allaha. Kada neko teži lažnoj veličini, utoliko će dublje pasti u provaliju pokvarenosti!

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je Allah odredio dva meleka čija funkcija je da uzdigne osobe u njihovom statusu, koji prihvate poniznost u svome životu i da ponize osobe koje traže postizanje nadmoći preko svoga ponosa iz egoističnih pobuda. Allah je spustio Davudu (a.) jednu objavu: "O Davude (a.)! Dok one koji su mi ponizno zahvalni odlikujem, tako ponižavam one koji su ponosni!"

U jednoj predaji se spominje da je Musa (a.) dobio objavu od Allaha: "O Musa (a.)! Da li si svjestan zašto sam te odabrao između svih ostalih i nazvao te Kalimom¹²⁷?" Musa (a.) reče: "Ne znam, zašto?" Allah uzvrati: "Posmatrao sam tvoj narod, ali nisam našao nikoga ko je ravan tebi u poniznosti i skromnoj naravi. O Musa (a.)! Dok preda mnom padaš na sedždu, ti trljaš svoje obaze o pod! Volim tvoje takvo držanje!"

Prenosi se iz jednog pouzdanog izvora da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "Prava poniznost je kada čovjeku ništa ne smeta da zauzme mjesto na nekom skupu koje ne odgovara njegovom statusu, koje je ispod njegovog statusa. Poniznost je stav koji čovjeka navodi da prilikom susreta sa drugim ljudima prvi pozdravi, te da izbjegava svađu sa drugima i onda kada je njihov stav pogrešan. Ponizna osoba ne osjeća laskavost kada čuje pohvalu od drugih."

Imam Riza (a.) definira poniznost u jednoj osobi kao naviku da čuva prava drugih, kao da ostvaruje lična prava! Neko upita: "Šta je mjerilo poniznosti? Kada možemo nekoga smatrati poniznim?" Imam (a.) reče: "Postoje različiti stupnjevi poniznosti. Jedan od njih je da se čovjek ne smatra boljim nego jeste. On je izbjegavao da bude ponosan bez predrasuda. On se odnosi prema drugima na isti način kako očekuje da se drugi odnose prema njemu. I kada se drugi prema njemu loše ponašaju, on se prema njima ophodi dobro. On potiskuje ponos te je obziran i blag prema onome ko pogriješi. Allah smatra takve ponizne ljudi svojim prijateljima!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao kako je jedan čovjek u Medini nosio nešto što je kupio. Čovjek je bio iznenađen da vidi Imama (a.). Imam (a.) reče: "Ti si neke namirnice kupio za svoju porodicu i nosiš sam teret kući! Da se ne pribjavam zurenja ljudi na ulici i ja bih kao i ti nosio namirnice kući!"

¹²⁷ Kalimullha je časna titula Musa (a.), a znači onaj koji je sa Bogom razgovarao.

Jednog dana Imam Zejnul-Abidin (a.) je išao svojim putem. On primijeti nekoliko osoba koje su bile udubljene u svoju hranu. Ljudi su zamolili Imama (a.) da im se pridruži na ručku. On reče: "Da ne postim, sigurno bih vam se pridružio!" Kada je stigao kući, Imam (a.) je naložio da se pripremi hrana koju je ugledao na ulici. Pozvao ih je i s njima podijelio jelo.

Priča se da je Imam Ali (a.) savjetovao Imamu Hasanu (s.): "Prihvati poniznost. To je najbolja od svih molitvi!"

Poslanik islama (s.) reče: "Neko ko je prihvatio poniznost i skromnost zadobija poštovanje od Allaha i duboko uvjerenje."

Imam Zejnul-Abidin bi običavao reći da prednost nema ni Arap niti Kurejšija ako nije ponizan u svome nastupu.

Nadžašijeva poniznost

Imam Džafer al-Sadik (a.) je pričao da kada je Dženabe Džafer al-Tajjar Ebu Talib bio na dvoru kod Nadžašija (abesinijskog kralja), pozvao ga je vladar. On je zatekao kralja kako sjedi na golom podu. Džafer al-Tajjar osjetio je strahopoštovanje kada je video kralja da tako sjedi. Nadžaši reče: "Hvaljen neka je Bog koji je vašem Poslaniku (s.) poklonio pobjedu nad njegovim neprijateljima! Pozdravljam te ovom prilikom!" On upita: "Vaše visočanstvo! Kako ste mogli za to znati?" Nadžaši reče: "Moji špijuni su mi ovu vijest prenijeli. Oni su me poučili i imenima osoba koje su zarobljene. Mjesto na kojem se bitka dogodila zove se Bedr. Na ovom mjestu raslo je jako puno misvaka. Osjećao sam kao da ovo mjesto leži u mome vidokrugu!" Džafer al-Tajjar ga upita: "Zašto sjedi u čučnju na podu?" Nadžaši reče: "O Džafere! Od zapovjedi koje je Allah dao Isau (a.), jedna je da kada ljudi od njega dobiju novi poklon, treba da iskažu poniznost i skromnost. Sada, pošto je Allah ove blagodati dozvolio, obavezujuće je za mene da pokažem poniznost u svome držanju!"

Kada je Poslanik (s.) obaviješten o tome šta se dogodilo između Džafer al-Tajjara i Abesinijskog kralja, on reče: "Poniznost povisuje poštovanje! Budite ponizni i pokorni prema Allahu! Darežljivost proizvodi prosperitet! Vježbaj mnogo darežljivost kako bi tebi Allah dobra podario. Oprosti greške drugih, to će uzvisiti vaše poštovanje! Ako ste vi uviđajni prema greškama drugih, Allah će vaše poštovanje uzvisiti!"

Imam Hasan al-Askeri (a.) je rekao da kada neko obrati pažnju na prava vjernika i poštuje ga, Allah će mu uzvisiti ugled. Neko ko usvoji ponizno držanje kod jednog vjernika, bit će pribran kod Allaha kao pravednik (Sadikin). On će biti priznat kao šija Ehlul Bejta.

Poniznost i jednostavnost

Imam Ali (a.) je rekao Imamu Husejnu (a.) da je najbolja molitva u Allahovim očima poniznost i da nijedno porodično stablo nema vrijednost kao poniznost jedne osobe.

Imam Musa Kazim (a.) kaže da nakon što se Nuh (a.) popeo na lađu i druge stvari bile utovarene, otplovili su. U tom momentu, Allah je govorio brdima da želi da brod pristane na jedno od njih. Svako ogromno brdo mislilo je da baš ono ima privilegiju da na njega pristane Nuhova lađa. Ali brdo Džudi, najmanje od njih, koje se nalazilo u blizini Nadžaf al-Ašrafa, mislilo je kako je nebitno u poređenju sa drugim ogromnim brdima i da nema šanse da bude dijelom tako velikog i važnog događaja. Allahu se dopala poniznost brda Džudi i lađa je pristala na njega!

Imama Alija (a.) je jedna prilike posjetio njegov sljedbenik. Imam (a.) se prema njemu ophodio sa najvećom ljubaznošću i pažnjom. On je naredio svome slugi Kanberu da pripremi ručak za njegovog gosta. Kanber je spremio sto i donio vodu kako bi oprali ruke i peškir kako bi ih osušili. Imam Ali (a.) je uzeo posudu vode iz Kanberove ruke i želio gostu pomoći da opere ruke. Gost je prijatno rekao: "O učitelju! Kako je moguće da sluga dozvoli da mu njegov učitelj čini takvu uslugu?" Imam Ali (a.) je rekao: "Šta ako je moj učitelj i Stvoritelj zadovoljan sa tim da ja prema tebi ispoljim ovakvu uslugu?" Nakon ovih riječi, gost je bio prinuđen da mu Imam Ali (a.) pomogne pri pranju ruku. Nakon što je on svome gostu pomogao da opere ruke, Imam Ali (a.) je naložio svome sinu Muhametu ibn Hanafiju da pomogne oprati ruke sinu njegovog gosta, kako ne bi bio izjednačen status oca sa sinom. On je još dodao da otac nije došao sa sinom, on bi sam sinu gosta pomogao pri pranju ruku.

Imam Ali (a.) jednom je otišao u trgovinu i zatražio je od prodavca da mu pokaže nekoliko kaputa. Čovjek upita: "O Amir al-Muminin (a.)! Kakve kvalitete treba da bude kaput koji želiš da kupiš?" Nakon što je to čuo, Imam Ali (a.) se udaljio iz prodavnice. Razlog za to je bio što ga je čovjek oslovio sa Amir al-Muminin (a.) čime mu je bilo jasno kakav je status njegovog posjetitelja. Imam Ali (a.) je potom otišao u drugu prodavnicu. Za to vrijeme, vlasnik radnje nije bio prisutan, a njegov mlađi sin je usluživao mušterije. Imam Ali (a.) je naložio mladiću da mu da dva kaputa. Kupio je jedan za dva dirhema, a drugi za tri dirhema. Sada je Imam Ali (a.) naložio Kanberu da uzme kaput koji je vrijedio tri dirhema, a zadržao je jeftiniji za sebe. Kanber reče: "O učitelju! Molim te uzmi bolji odjevni predmet za sebe!" Imam Ali (a.) reče: "Uvijek je mladost ta koja zaslужuje da koristi bolje stvari. Zato ti moraš uzeti bolji kaput! Zaista je Allahov Poslanik (s.) rekao: "Opskrbite slugu odjećom iste vrste koju sami nosite i dajte im hranu koju sami jedete!"

Rukavi Alijevog (a.) kaputa bili su nešto duži od njegovih ruku. Skratio ih je, kako bi platno moglo biti iskorišteno za izradu kapa onima koji su u potrebi.

Nakon nekog vremena, vratio se vlasnik u svoju radnju i saznao da je kod njega Amir al-Muminin (a.) kupio kapute. On je otišao Imamu Aliju (a.) i rekao: "O Amir al-Muminin (a.)! Moj sin te nije prepoznao i stekao je profit od dva dirhema u poslu sa tobom! Zato te ljubazno molim da uzmeš nazad ova dva dirhema." Imam Ali (a.) reče: "Mi smo bili saglasni sa cijenom koju je on rekao! Trgovina je zaključena! Ti također moraš biti svjestan da smo mi Ehlul Bejt! Šta god da damo, ne uzimamo nikada nazad!"

Poniznost Poslanika islama (s.)

Prenosi se od jednog pouzdanog izvora da je Muhamed ibn Muslim jednog dana otisao Imamu Muhametu Bakiru (a.) koji je upravo ručao. Imam (a.) je ponudio posjetitelja da mu se pridruži na ručku. Nakon što su jeli, Imam (a.) reče: "O Muhamede! Moj djed, Poslanik islama (s.), nikada se nije naslonio tokom ručka na jastuk otkako je određen za Poslanika (s.) pa do svog posljednjeg daha. Tako mi Allaha! Tokom ručka nikada nije upotrebljavao oslonac. Nikada Poslanik (s.) nije tri dana uzastopno jeo pšenično brašno! Od dana kada je određen za Poslanika (s.) nikada se nije najeo da bi se zasitio pšeničnog hljeba!"

Ja time ne želim reći da on nije imao sredstva da si priušti dobru hranu! On je običavao da stotine kamila udjeli potrebitima! Da je on to želio, mogao je sebi naručiti najbolje namirnice. Zaista je došao Džibrail tri puta i ponudio Poslaniku (s.) ključeve blaga ovoga svijeta i rekao da ukoliko bi prihvatio ovo svjetska bogatstva, njegov status se ne bi ni najmanje promijenio na Danu obračuna. Poslanik (s.) je sa potpunom poniznošću odbio tu ponudu, ma koliko mu je ona bila nuđena! On je uvijek nastojao najbolje se brinuti o potrebama ljudi koji su kod njega tražili pomoć. Kada god u nekom momentu za to nije imao sredstva, on bi tom čovjeku ponizno kazao da će mu potrebe zadovoljiti čim bude mogao! Kada god bi bio blagoslovljen dobrima, nikada ih nije gomilao. Mnogo puta bi svome posjetiocu garantirao Dženet, a Allah bi uslišao njegovu želju!"

Poniznost Zapovjednika Vjernika Imama Alija (a.)

Zapovjednik vjernika (a.) je siromašne opskrbljivao mesom i pšeničnim brašnom. Ali je kod kuće običavao da jede suhi ječmeni hljeb sa maslinovim uljem. Samom sebi je uvijek nametao poteškoće. Tokom 25 godina vladanja nije živio nikada u kući koja je bila sagrađena od dobro zbijenog kamenja (u smislu da je bila velika i vrijedna). Nikada nije uzeo niti jedan komadić zemlje za sopstvenu upotrebu. On nije ostavio nikakvu imovinu kao naslijeđe za svoju djecu. On nije imao nikakve ušteđevine osim 700 dirhema, koje je sačuvao kako bi mogao otkupiti jednu djevojčicu iz roblja, da je osloboди i da ženama u kući bude od pomoći. Niko nije mogao obavljati molitve kao što bi to on činio. Imam Zejnul-Abidin (a.) ubičavao je da posebno čuva knjigu moljenja Imama Alija (a.), pri čemu bi isticao svoju nesposobnost da radi po njoj.

Priča se da je Fidha, Fatimina (a.) sluškinja, donijela Imamu Aliju (a.) zapečaćen kovčeg. On je slomio pečat i izvadio suhi hljeb sa korom. Za to vrijeme kod Imama Alija (a.) je bio Umro ibn Haris. On tužnim glasom reče Fidhi: "Bilo bi bolje da si koru odvojila!" Fidha uzvrati: "Razlog zašto je stavljen pečat je da niko ne može ništa da uradi sa onim što se nalazi u kovčegu!"

Prenosi se iz jednog pouzdanog izvora da je Sawad ibn Ghafla došao Imamu Aliju (a.) na dan Bajrama. On je primijetio da je u njegovoј posudi bilo nešto brašna i suhog hljeba koji je bio umočen u mlijeko. On upita: "O učitelju! Ti jedeš također istu hranu i pri svečanim prilikama?" On uzvrati: "Bajram je za onoga ko je siguran da su mu oprošteni prošli grijesi!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) priča da je Imam Ali (a.) na svojim ramenima običavao nositi drva za ogrijev i spremnike vode za svoju kuću, te da mete kuću svaki dan. Fatima (a.) je imala naviku da melje brašno i da zamijesi tjesto, kako bi ispekla hljeb.

Prenosi se da je jednom Imam Ali (a.) kupio svježe hurme u Kufi. Svezao je u čvor nekoliko plodova, stavio ih u svoj ogrtač i ponio ih kući. Nekoliko sljedbenika ga je srelo i ponudilo se da ponesu njegov teret. Imam (a.) reče: "Pravo da nosi teret porodice, leži na ramenima glave porodice!" Potom je dodao: "Ako jedna osoba od ugleda nosi potrebe svoje porodice, njen ugled ni u kojem pogledu neće biti umanjen!"

Zabilježano je da je Imam Ali (a.) u pet prilika hodao bos pješke. Tom prilikom svoju bi obuću nosio u lijevoj ruci. Išao bi bos u džamiju na ramazanski Bajram, Kurban-bajram i na džumu petkom, kao i na okupljanje za molitvu. Imam (a.) bi također išao bos kada bi obilazio bolesne. Išao je bos i na dženaze. Govorio bi da čovjek treba ići bos na obavljanje zadataka prema Allahu!

Priča se da je Imam Ali (a.) išao sam na pijacu. Kada bi tokom ovih odlazaka sreo nekog stranca koji je zalutao, tada bi ga Imam (a.) uputio na pravi put. Kada bi stare i slabe sreo na putu, ponudio bi im pomoć i podršku. Kada bi primijetio da neko Kur'an na pogrešan način uči, tada bi on osobu uputio kako da tačno uči. Potom bi on sam proučio jedan ajet koji glasi: "Taj drugi svijet dat ćemo onima koji ne žele da se na zemlji ohole i da nered čine, a one koji se Allaha boje čeka sretan kraj."¹²⁸

Ibrahim ibn Abas prenosi da on nije ponizniju osobu video od Imama Ali ar-Riza (a.). On nije nikada bio grub ni prema kome. Nikada ne bi nekoga prekinuo dok govori. Nikada nije odbio kada bi neka osoba tražila nešto od njega. Imam (a.) nije nikada sjedio ispruženih nogu prema nekoj osobi i nikada nije sjedio naslonjen na naslonjač, dok bi dočekivao ljudе. On nikada nije ukorio svoga roba ili послugu. Imam (a.) nikada nije viđen da se grohotom smije. On je običavao da svoju hranu dijeli sa svojim robovima i slugama. Spavao je malo i noću je bio zauzet molitvama. Imam (a.) je običavao da posti većinu dana. On je bio veoma darežljiv, a to bi radio najčešće skriveno u tišini noći, kako ljudi ne bi znali ko je dobročinitelj!

9.8 Siromaštvo – pokudno i pohvalno

Poslanik islama (a.) je rekao da je prvi ko će uči u Dženet siromah i onaj ko je bez imetka. Kada njima bude dozvoljen ulazak u Dženet, ljudi će se čuditi da im je dozvoljen ulazak bez ispitivanja. Tada će siromasi reći da oni ne moraju da polažu račune. Pošto oni niti su bili kraljevi niti su bilo kakav drugi visok status imali na ovom svijetu. Oni nisu imali posjed za čiju bi rasподjelu oni bili odgovorni. Na ovom svijetu bili su zauzeti da se Allahu mole i čekaju na svoj obračun.

Čovjek treba da zna kako postoje dvije vrste siromaštva. Jedno je siromaštvo na Allahovom putu. Drugo je siromaštvo za ljudе ili siromaštvo kojim bi se ljudе zadivilo, kako bi se od njih profitiralo i milostinja isprosila. Posljednje siromaštvo je najpokudnije. Ovo siromaštvo čini osobu pohlepnom. Tako, kao što ljudi dobiju platu zato što su svoj imetak na Allahovom putu trošili, tako postoji i nagrada za one koji su svoj život proveli u strpljenju i dugom

¹²⁸ Kur'an 28:83

trpljenju, tako što su podnosili siromaštvo. Nagrada za takve osobe je veća nego za bogate dobročinitelje. Generalno, bogatstvo vodi prema zlu i nesreći, dok siromaštvo čovjeka usmjerava prema mislima o Allahu. Da Allah nije na ovom svijetu stvorio siromaštvo, nikada se izvanredne karakterne osobine poput strpljivosti i praštanja ne bi mogle prakticirati. Na pitanje siromaštva nije lako odgovoriti. Zašto je Allah stvorio siromaštvo? Zašto je ljudima dao naklonost da čine grijeha? Da nema naklonosti prema grijesima, kako bi onda mogla postojati nagrada za izbjegavanje grijeha? Preporučljivo je da se ne udubljuje u ovakve misli. Čak i Poslanik (s.) i Imami (a.) su nekim ljudima savjetovali da ne istražuju preduboko ove stvari.

Siromaštvo i bogatstvo

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da će siromašni bogobojsaznici ugledati Dženet prije na četrdeset godina nego bogati bogobojsaznici. Imam (a.) je tada citirao jednu usporedbu – da će siromašni i bogati biti kao dva broda koja su usidrena. Jedan je natovaren trgovačkom robom, a kod jednog nema ništa na brodu. Osoba na praznom brodu ide bez plaćanja carine ili poreza sa broda, a kapetan broda morat će položiti račun za trgovačku robu prije nego mu bude dozvoljeno da ide na kopno!

Poslanik islama (s.) je rekao da čovjek mrzi dvije stvari. Jedna je misao na smrt, a druga je oskudan imetak. A ovo i pored činjenice da smrt osobi olakša sve brige ovoga svijeta a oskudnost imetka na sudnjem danu čini manjom obavezu polaganja računa i pravdanja!

Imam Ali (a.) je kazao: "Dvije stvari ubijaju čovjeka. Prva je strah od siromaštva i oskudnosti, a druga je želja za statusom i poštovanjem."

Imam Musa Kazim (a.) je rekao: "Ne ponizi siromašne Alijeve (a.) šije. Na sudnjem danu će se svaki od njih zagovarati za tako veliki broj ljudi koji je jednak broju stanovnika plemena Rabiah i Mudhar."¹²⁹

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.): "Poteškoće ovoga svijeta su Allahovi pokloni. Za bogobojsaznog je Allah siromaštvo spremio u svoju riznicu!"

Jedna predaja ukazuje na to da je siromaštvo Allahova zadužbina. Neko ko je svoje siromaštvo držao za sebe, bit će nagrađen kao neko ko je postio svaki dan svoga života a noćima klanjao. Za nekoga ko svoj oskudan položaj izloži nekoj osobi koja je u stanju da popravi njegov položaj, ali pri tome zakaže, jednako je ubistvu te osobe. To nije kao ubistvo oštrim smrtonosnim oružjem, nego to znači ubiti ga preko povrede njegove psihe.

Što je jača vjera jedne osobe, to se više uskraćuju njena sredstva za život. Imam (a.) je rekao: "Kada ljudi ne bi Allaha ponizno molili, čak i tada bi Allah učinio da im bude teško da preživljavaju. Allah je ovaj svijet stvorio kao mjesto opomene i provjere, kako bi se sa ravnodušnošću suočavali sa poteškoćama.

¹²⁹Dva velika plemena na sjeveru Arabije za vrijeme Poslanika (s.)

U jednoj drugoj predaji se kaže: "Allah našim šijama nije dodijelio lažno bogatstvo. On im je pripremio dovoljno sredstava za život. Oni neće više od toga zadobiti, koliko god da putuju zapadom i istokom."

Još je rečeno: "Na sudnjem danu će Allah našim siromašnim šijama pružiti takvu pažnju, kao da suosjeća sa njima."

U jednoj drugoj predaji se prenosi da na isti način kako se jedan brat kod drugog brata izvinjava, Allah također sa ljudima suosjeća, pri čemu On govori: "Ja vas na ovom svijetu nisam učinio siromašnim jer vas smatram potčinjenima. Ali ćete vi vidjeti kako ću vas darivati! Ko god da je prema vama bio ljubazan, njegovu ruku ćete moći uzeti i povesti ga sa sobom u Dženet!" U tom momentu će siromah reći: "O Allah! Svjetovni ljudi su se zabavljali na ovome svijetu. Ženili su lijepe mlađe žene, jahali su rasne konje, ukusnu hranu su jeli i skupu odjeću nosili. Sad dozvoli i nama iste privilegije!" Allah će uzvratiti: "O siromahu! Tebi i tvojim prijateljima će biti dozvoljeno sedamdeset puta više nego što su ovi ljudi uživali!"

Priča o siromahu i bogatašu

Prenosi se da je jedan bogataš u skupocjenoj odjeći posjetio Poslanika (s.). Potom je došla jedna druga osoba u zašivenoj odjeći i sjela pored prve osobe. Osoba sa skupocjenom odjećom povukla je ogrtač prema sebi i malo se odmaknula od novoprdošle osobe. Poslanik (s.) je to primijetio i upitao ga: "Da li te je strah da će te zaraziti siromaštvo ove osobe?" Čovjek odgovori: "Ne!" Poslanik (s.) upita: "Da li te je strah da će prljavštine odjeće siromašnog čovjeka isprljati tvoju skupocjenu odjeću?" Čovjek uzvrati: "Ne!" Poslanik (s.) upita: "Da li te je strah da će ti ovaj siromah oduzeti bogatstvo?" Čovjek uzvrati: "O Poslaniče, ne, ni najmanje!" Poslanik (s.) sad upita: "Zašto si se tako ponašao?" Čovjek reče: "Imam jednog veoma lošeg saputnika! To je moj podsvjesni ego. On kaže da su sve moje greške zapravo vrline! Kao otkup za to, sada siromahu izdvajam polovinu svog imetka!" Poslanik (s.) upita siromaha: "Prihvataš li njegovu ponudu?" On uzvrati: "Ne!" Bogataš upita: "Zašto odbijaš moju ponudu?" On odgovori: "Bojam se da mi tvoj imetak ne nanese istu bolest od koje ti boluješ!"

Prenosi se u predajama da je Musa (a.) primio od Allaha objavu: "O Musa! Kada siromaštvo dođe kod tebe, iskaži mu dobrodošlicu kao osobini vrline! Kada ti dođe bogatstvo, onda ga upitaj da li je on kazna za loša djela na ovome svijetu koja si prije počinio!"

Muhamed ibn al-Hasan Chazar kaže da mu je Imam Džafer al-Sadik (a.) pričao: "O Muhamedel! Kada ideš na bazar, tamo vidiš voće i povrće dobre kvalitete i primijetiš da nemaš sredstva da ih kupiš. Da li ćeš imati težnju da ih kupiš?" On odgovori: "O Imam (a.)! Ja osjećam želju da kupim tako kvalitetne stvari!" Imam (a.) reče: "Za sve što poželiš da imaš a ne dobiješ, na sudnjem danu će biti uneseno u knjigu dobrih djela!"

Imam Musa Kazim (a.) je rekao da Allah tvrdi: "Ja nisam bogataše učinio siromašnim jer su oni u mojim očima prezreni. Ja siromašne nisam učinio bogatim jer ih volim." Bogati bi trebali zbog ove činjenice razmisliti. Siromašni su ispit za bogate. Kada siromaha na svijetu ne bi bilo, bogatima se ne bi moglo omogućiti da dospiju u Dženet."

Imam Zejnul-Abidin (a.) priča da je jednog dana Poslanik (s.) bio na putu. Na putu je naišao na osobu sa krdom kamila. Poslanik (s.) ga je zamolio za malo mlijeka. Čovjek reče: "Mlijeko

koje je u vimenu je predviđeno za upotrebu u ujutro!” Poslanik (s.) je obavio namaz za dobrobit i dobro stanje tog čovjeka. Nakon jedne kraće dionice puta, Poslanik (s.) je naišao na čovjeka sa stadom ovaca. I njega je također pitao za nešto mlijeka. Čovjek je dao mlijeka koliko je imao na raspolaganju i odmah je pomuzao nekoliko ovaca. Zatim je Poslaniku (s.) poklonio jednu ovcu.

On je potom Poslanika (s.) upitao da li on možda ipak nešto drugo želi. Poslanik (s.) je molio za njega sljedeće: “O Allah! Blagoslovi čovjeka sredstvima za život, koja su mu potrebna!” Saputnici su upitali Poslanika (s.): “O Allahov Poslaniče (s.)! Za čovjeka koji je odbio da ispunji twoju želju molio si povećanje njegovog imetka i potomstva. Mi također želimo da na isti način budemo blagoslovljeni. Ali za čovjeka koji je udovoljio twojoj želji, molio si nešto drugo, što mi nismo željeli.” Poslanik (s.) reče: “Što su nekome manja svjetovna dobra, utoliko je bolje za njega. Dobro je da su zadovoljene potrebe jedne osobe. Ali kada bi dobio obilno bogatstvo, mogao bi biti bezobziran prema Allahu!” Potom je Poslanik (s.) molio: “O Allahu! Daj Muhamedu i njegovim potomcima dovoljnu opskrbu za njihovo izdržavanje. Podari im sposobnost da se drže daleko od zabranjenih djelovanja (haram) i podari im potrebna sredstva da ispune svoje osnovne potrebe. Podari našim neprijateljima više bogatstva i potomstva!”

Ponekad je vjernik tužan što ga je Allah učinio siromašnim. On mora da zna kako je njegovo siromaštvo sredstvo da bude doveden u Allahovu blizinu. Kada vjernik dobije bogatstvo u prekomjernim količinama, osjeća se sretno. Ali on ispušta iz vida da ga bogatstvo može udaljiti od Allah-a!

Allah kaže da je najsretniji vjernik onaj koji čini dobra djela i koji nije omražen među svojim kolegama. On zarađuje svoja sredstva za život u skladu sa svojim potrebama i vodi jedan zadovoljan život. On napušta rano prolazni svijet, ostavlja malu svjetovnu ostavštinu i ima malo onih koji žale zbog njegove smrti!

Ozbiljnost djela

Poslanik islama (s.) je rekao: “O Ebu Zere! Sretni su ljudi koji izbjegavaju ovaj svijet i svoju pažnju usmjeravaju na onaj svijet! Oni provjeravaju svoje mjesto ukopa i posmatraju prašinu na njemu kao svoju pokrivku. Oni uzimaju vodu kao zamjenu za mirise. Oni osjećaju da je sveta Knjiga njihov ogrtač, a molitve njihova odjeća. Oni misle da su dobra djela njihova žetva za onaj svijet, a žetva ovoga svijeta njihov imetak i njihova primanja. Neko ko teži onom svijetu Allah će dati sredstva da ostvari spasenje! Nasuprot tome će neko ko samo teži svjetovnom dobitku biti u istoj rupi kao zamci, kao i sam šeitan. On na onom svijetu neće ubirati plodove dobrih djela.

Ovo naglašava da licemjeri koji čine dobra djela kako bi stekli ugled kod ljudi i simpatije samo, odnosno kako bi stekli nagradu na ovom svijetu, neće imati nikakve nagrade na onome svijetu.

U predaji se govori da kada vjernik dosegne jedan visok stupanj bogobojsnosti, on prestane tokom sna da sanja loše stvari.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da niko vjerniku ne zahvaljuje na njegovim dobrim djelima. On ne smije među svojim sugrađanima postati poznat budući da on nema interesa da bude slavan. Njegov cilj je samo da zadovolji Allaha, a njegova dobra djela su uvijek usmjerena prema Dženetu. S druge strane, dobra djela nevjernika imaju za posljedicu ugled kod prijatelja. Razlog za to je što on čini dobro samo da se drugima dopadnu. Imam Musa Kazim (a.) priča da ljudi Allahovom poslaniku nisu bili zahvalni na njegovim dobročinstvima: "Upravo suprotno, odbijali su njegove zapovjedi: također su odbijali da slijede nas, Ehlul Bejt. Također, dobra djela naših šiija ne zadobijaju priznanje kod drugih. Pored njihovih dobrih djela, ljudi su protiv njih. Patnje koje su ljudi činili Jahja ibn Zeheriju (a.), Ali ibn Ebiju Talibu (a.) i Husejn ibn Aliju (a.) ilustriraju okrutnost koja im je nanesena."

Jedna predaja naglašava da učenje Kur'ana ima prednost u odnosu na učenje dova. Prijeko se savjetuje da se njeguje navika učenja Kur'ana. Ova navika je odjeća koja se vani nosi na tijelu, a dova je kao potkošulja koja osobi stoji bliže. Čovjek može ili uzeti Kur'an ili dove, kako on želi. Čak i najbogobojazniji ljudi neće imati spasa iz dova kao oni što plaču i žale se. Kaže se: "Mudri među vjernicima su oni koji misle na smrt i dobro se spremaju za nju."

Prenosi se da je neko Allahovom Poslaniku (a.) poklonio dvanaest dirhema. Poslanik (s.) reče Imamu Aliju (a.): "O Ali (a.)! Kupi jedan mantil za mene od ovih dirhema." Imam Ali (a.) je otišao u trgovinu i kupio jedan veoma lijep mantil. Poslanik (s.) reče da nije želio skup mantil i naložio mu je da kupi jedan koji nije toliko skup. Imam Ali (a.) odnese mantil nazad, a Poslaniku (a.) uruči ponovo dvanaest dirhema. Poslanik (s.) je krenuo sam da kupi mantil. Na putu je sreo jednu uplakanu ženu. On joj je prišao i upitao je zašto plače. Ona reče da joj je njen vlasnik dao četiri dirhema da kupi nešto namirnica. Na putu je izgubila novac i zabrinuta je kakav odgovor da da vlasniku zato što je izgubila novac. Poslanik (a.) joj je dao četiri dirhema i otišao dalje. Izabrao je mantil koji je vrijedio četiri dirhema i pošao kući. Na putu je sreo jedno starog derviša koji je hodao u zakrpama i koji je prosio da kupi novu odjeću. Poslanik (s.) mu je dao svoj novi mantil. Kada je dalje krenuo, ponovo je naišao na istu robinju. Kada je upitao zašto plače ona reče da je neko vrijeme prošlo otkako je izašla iz kuće i da je zabrinuta kakav bi odgovor mogla da da svome vlasniku zbog svoga kašnjenja. Poslanik (s.) reče: "Ja će te otpratiti do kuće tvoga vlasnika." Kada su stigli, vlasnik reče: "O Poslaniče (a.) zašto si se mučio da dođeš ovamo? Ne samo da će joj oprostiti njeno zakašnjenje nego će je od danas osloboediti!" Poslanik (s.) reče: "Kako su povoljni i sretni bili dirhemi čestitog čovjeka, od kojih su potrebe jednog potrebitog ispunjene, jedna osoba u krpama dobila novu odjeću i jedna robinja zaradila svoju slobodu!"

Poslanik islama (s.) je kazao: "O Ebu Zere! Kunem se velikim Allahom da mi je rekao da će vjernik koji plače u molitvi dobiti palaču u Dženetu, koja nikome neće biti dostupna osim Poslanicima (a.)! O Ebu Zere! Znakovi bogobojaznog čovjeka su da se u spoznaji Allahove veličine spušta na sedždu i plače."

Postoje različite vrste plača (Giria):

- Plać kojim se moli povećanje životne opskrbe.
 - Plać kako bi bio sačuvan od toga da zbog počinjenih grijeha bude uveden u Džehenem.
 - Plać kojim se moli Allah da mu podari mjesto u Dženetu.
 - Plać kako bi dosegao Allahovu blizinu. Takva osoba voli Allaha iako je materijalni život napravio distancu između stvorenja i Stvoritelja. Ovaj plać je najplemenitiji od svakog plaća.

Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Kada bi čovjek obratio pažnju da pri svim postupcima koje izvodi čini da zasluži zadovoljstvo Stvoritelja, čak i kada bi to bio jedan zalogaj hrane sa sviješću da iz toga proiziđe energija kako bi ga se molilo (to je jako vrijedno)! Bilo bi to najbolje bogobojazno djelo kada neko sve što čini jednostavno čini kako bi stekao Allahovo zadovoljstvo!"

Imam Ali (a.) je kazao: "Blagoslovljena i stotine puta hvale su vrijedna ona Allahova stvorenja koja ljudima nisu poznata i koja ne teže prema tome da dosegnu visok položaj u društvu. Samo takvi ljudi će biti kod Allaha priznati. On će njima dati nagradu za njihove plemenite namjere. Ovi ljudi su svjetiljke na putu čestitosti. Njihova srca sijaju svjetlom vjere. Oni shvataju sveobuhvatno i temeljito uzaludnost i prolaznost ovoga svijeta. Oni teže prema tome da dosegnu Dženet i plaču iz straha od Džehena. O Ebu Zere! Vjeruj u postojanje Dženeta a Džehenem je obavezan. Negirati njihovo postojanje je hereza i nevjernstvo."

Jednom je poricatelj Islama postavio dva pitanja Imamu Džafer al-Sadiku (a.).

Prvo pitanje glasi: "Kako je moguće da voćke u Dženetu kontinuirano daju plodove, iako ih stanovnici stalno konzumiraju?"

Imam (a.) odgovori: "To je kao kada se upali hiljadu lampi pri čemu se svjetlost prve lampe ne gasi."¹³⁰

Druge pitanje je bilo: "Vjeruje se da ljudi u Dženetu neće ništa iz sebe ispuštati. Šta će biti sa otpatcima onoga što se konzumira?"

Imam (a.) reče: "Izmet će iz tijela biti izbavljen u formi ugodno mirisajućeg isparavanja (znojenja)."

Nakon što je čuo odgovore, nevjernik je prihvatio islam.

Neko je Bilalu postavio pitanje o dženetu. Bilal reče: "Ja sam Allahovog Poslanika (s.) čuo da govori o tome da su dženetski zidovi sastavljeni od zlatnih i srebrenih kamenja i od plemenitih kamenja, pomiješani sa mošusom, amberom i safranom. Dženet ima različita ulazna vrata. Vrata sa imenom Darwaza al-Rahmat (vrata milosti) su od crvenih rubina a Darwaza al-Sabr (vrata strpljivosti) od žutih rubina i Darwaza al-Šukr (vrata zahvalnosti) od bijelih rubina. Kroz najveća i najimpozantnija vrata prema Dženetu proći će samo poštovane osobe, koje su svoj čitav život provele moleći se Bogu. Kod ovih vrata postoje rijeke, kojima će se vjernici u brodovima obilaziti. Allah će svim vjernicima dati priliku da si omoguće ulazak u Dženet.

Abu Salat Harwi upitao je Imama Rizu (a.): "O sine Poslanika (a.)! Da li u ovom momentu postoje dženet i džehenem?" Imam (a.) je odgovorio: "Bez sumnje!" Abu Salat reče: "Ljudi kažu da će Allah stvoriti dženet i džehenem i da još ne postoje!" Imam (a.) odgovori: "Onaj ko to tvrdi nije od nas! Poslanik (s.) je putovao u noći Miradža (Poslanikovo nebesko putovanje) nebom i video je također džehenem!" Tada se Imam (a.) osvrnuo na par ajeta iz časne Knjige i predaje koje potvrđuju da je poricanje postojanja dženeta i džehenema jednakoto tome da se ne vjeruje u Kur'an, Poslanika (s.) i njegove zastupnike. Neko ko u tako nešto vjeruje, nevjernik je.

¹³⁰ Paljenje vatre vatrenom bakljom.

Ljudi džehena

Važno je vjerovati da će nevjernici zauvijek živjeti u džehenemu. On neće imati pauzu od odmazde! Izuzimajući šije, ljudi drugih pravaca koji su mudri i koji su poučeni sa dokazom i pored toga se čvrsto drže za svoju pogrešnu pretpostavku, živjet će zauvijek u džehenemu. Neuke žene i ljudi slabog razuma koji ne mogu da razlikuju ispravno od pogrešnog, ali koji imaju u svojim srcima ljubav prema Ehlul Bejtu, dobit će oprost od Allaha.

Šije koji imaju pravo zagovorništva, iako su počinili velike grijeha, mogu od Allaha biti spašeni džehenemske vatre. Neko ko se protivi da obavlja obavezna djela, kao što su namaz, post, izdvajanje zekata i oni koji poriče postojanje dženeta i džehenema, nevjernik je i zauvijek će biti u džehenemu.

O džehenemu

Prenosi se od Ebu Basira da je pitao Imama Džafer al-Sadika (a.): "O sine Poslanika (a.)! Moje srce je postalo ekstremno bezosjećajno. Molim te da mi pričaš o Allahovoj odmazdi na onom svijetu!"

Imam (a.) reče: "Život na onom svijetu nema kraj! Jednog dana došao je Džibril u jednom užasnom liku Poslaniku (a.). Poslanik (s.) ga upita: "O Džibrile! Zašto si danas tako neraspoložen?" Džibril odgovori: "O Allahov Poslaniče (s.)! Allah je naredio da se hiljadu godina puše zrak u džehenem. Kao posljedica toga, džehenem je postao bijel. Ponovo je slična naredba došla, a kao posljedica hiljadugodišnjeg puhanja džehenem je postao crven. Naredba je ponovljena i teći put, a nakon toga je džehenem postao crn. Kao posljedica ovoga postupka grešnici i rušitelji brakova ispustili su tečnosti iz spolnih organa, koje se zovu Darih. Ova prljavština koja ključa u džehenemskoj vatri, razvija tako ružan smrad, da kada bi jedna kap toga pala na zemlju, cijela populacija bi bila pogubljena. U džehenemu postoji lanac dug 64 metra¹³¹ i skopčan oko vrata ljudi. Kada bi samo jedna karika tog lanca pala na zemlju, svojom vrućinom bi ubila sve stanovnike na površini zemlje. Odjeća stanovnika džehenema tako će zaudarati da kada bi čak jedna pala na ovaj svijet, to bi imalo za posljedicu smrt svih stanovnika zemlje!"

Nakon ovog kazivanja, počeše Džibril i Poslanik (s.) da gorko plaču. U tom momentu, Allah je poslao jednog meleka. On reče: "Allah je vama obojici uputio pozdrave i kaže da će vas čuvati od grijeha koji bi za sobom povukli kaznu. "Nakon ovog događaja, Džibril je uvijek kada bi išao kod Poslanika (s.) bio vedar i veselog raspoloženja."

Imam Džafer al-Sadik (a.) dodade: "O Ebu Basire! Nevjernici i poricatelji saznat će za Allahovu odmazdu kada budu predati džehenemu. Pod velikim bolovima pokušavat će hiljadu godina dugo da se uspenju. Kada dosegnu vrh, njihove glave će udariti meleci vatrenom toljagama. Ovim udarcima bit će bačeni nazad ponovo na dno džehenema. Koža na njihovim tijelima od vrućine će ispucati. Oni će dobiti novu kožu koja će izgorjeti i ispucati. Ovaj proces mučenja će trajati zauvijek."

Imam (a.) reče: "O Ebu Basire! Da li ti je dovoljno što sam ti ispričao ili želiš da ti još pričam?"

¹³¹ Moguće da se misli čisto figurativno i nije prispodobivo egzaktnom proračunu.

Ebu Basir odgovori: "O učitelju! Molim te, nemoj mi više pričati o tome! Kada čujem za kaznu, zadrhti mi srce!"

Hrana stanovnika džehenema

Amru ibn Sabit priča da je Imam Muhamed Bakir (a.) rekao: "Stanovnici džehenema će preklinjati džehenem kao psi i vukovi da ih poštedi odmazde. O Amru! Kakvo će stanje biti onih kojima se nikada neće skinuti kazna u džehenemu. Bit će gladni, žedni, slijepi, gluhi i njemi, i gorjet će u vatri! Oni će se kajati za svoje počinjene grijeha. Neće postojati niko ko će suosjećati sa njima. Oni će umjesto vode dobiti od džehenema da piju Hamim,¹³² a Zekum¹³³ da jedu. Dobijat će udarce u glavu vatrenim toljagama. Ljutiti meleci će ih okrutno staviti u okove i licima okrenute prema dolje vući kroz goruću žeravicu. Niko se neće obazirati na njihove molitve i preklinjanja. Molit će da umru, kako bi pobegli od odmazde, ali će im smrt izmaći. Nakon svih ovih kazni na njih čeka još jedan gori ispit."

Imam (a.) je nastavio: "Kada Sadid¹³⁴ džehenema bude za njih donesen da piju, njena vrućina će odguliti kožu sa njihovih lica. Čim popiju Sadid, njihova crijeva će biti iskidana i iz njihovih će otvora iscuriti. To će biti kao tekućina od gnoja i krvi. Oni će od bola toliko plakati da će njihove suze kao rijeke teći. Potom će suze presušiti, a umjesto njih iz očiju će početi da teče krv. Toliko puno će teći krv da će u njoj moći ploviti brodovi.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Džehenem ima sedam vrata, kroz prva će ući Faraon, Hamam i Karun¹³⁵, kao prvi, drugi i treći! Kroz druga vrata ući će licemjeri i nevjernici. Kroz treća vrata je predviđeno da uđu Bani Ummaja (Pleme Umejada). Niko drugi neće koristiti ova vrata. Četvrta vrata džehenema su Sekar¹³⁶. Peta vrata su Badia. Oni koji prođu kroz Badiju, sedmadeset godina će se spuštati a potom će se ponovo prema gore izbaciti. Ovo su najveća vrata i najteža."

U predajama se spominje da je vatra na ovom svijetu sedamdeseti dio džehenemske vatre, da je sedamdeset puta hlađena vodom prije nego je došla na Zemlju. Kada ovo ne bi bio slučaj, vrućina ne bi pošteldjela nikakav život na zemlji. Na Sudnjem Danu, džehenem će biti doveden na mjesto al-Mašhar¹³⁷. Most Sirat će biti obješen iznad te razine. Toliko će biti vrisaka i jauka u džehenemu da će meleci i Poslanici (a.) početi od straha da preklinju za milost!

¹³² ključajuća voda u džehenemu, koja se spominje u Časnom Kur'anu (22:19)

¹³³ drvo u džehenemu, koje se spominje u Kur'anu (44:43)

¹³⁴ odvratna džehenemska voda, koja se spominje u Kur'anu (14:16)

¹³⁵ tiranin koji se u Časnom Kur'anu spominje kao predvodnik određenih obilka ugnjetavanja.

¹³⁶ ekstremni oblik žeravice koji se spominje u Kur'anu (74:42).

¹³⁷ mjesto okupljanja kojem je svjetovno ogledalo, ritualno okupljanje kao tokom hodočasništva.

Stupnjevi u Džehenemu

U jednoj predaji se kaže da u džehenemu postoji jedna dolina po imenu Gasak. U ovoj dolini postoji 300 palača. Svaka palača ima 300 soba. Svaka soba ima 40 čoškova. U svakom čošku sobe jedna zmija koja u svome trbuhu ima 330 škorpija. Svaka Škorpija ima 330 otrovnih kesica. Ovaj otrov je tako otrovan da kada bi jedna kap pala u džehenem, svi stanovnici u džehenemu bi izginuli!

Prenosi se da postoji sedam nivoa u džehenemu. Prvi stupanj je Džahim. Kada stanovnici tamo budu stajali na stijeni, njihovi mozgovi počinju ključati od vrućine koja isijava iz kamenja. Drugi stupanj u džehenmu je Lazha¹³⁸. Allah obavještava o ovom stupnju koji posjeduje prejaku gravitacijsku snagu. Ona će povući sebi udove licemjera. A povući će sebi i ljude koji su poricali istinu, na nepravedan način zgrtali imovinu i drugim nisu davali njihova prava. Treći stupanj džehenema je Sekar. Ovo je vatrica koja neće ni meso ni kožu, niti vene i kosti poštediti. Oni svi će izgorjeti. Iz ove gareži i čadi Allah će ponovo tijela stvoriti. Sa ovog stupnja će biti ispušten tako veliki plamen da će svi nevjernici postati crni. Postoji 19 meleka koji su čuvari (Muvekil) ovoga stupnja džehenema. Četvrti stupanj džehenema je Hutma. Odavde dolazi plamenje visoko da doseže do krova kuće. Plamenovi će biti slični žutim kamilama koje se kreću na vjetru. Ko god da bude predat plamenu bit će progutan. Bit će pretvoren u jednu vrstu tekućine (jedna vrsta sluznice). Allah će osobu koja je tamo opet oživjeti i plamen će je ponovo progutati. Peti stupanj džehenema je Havia¹³⁹. Ljudi će čuvara ovoga stupnja preklinjati za pomoć. On će im dati vatrenu posudu punu gnoja da jedu. Od vrućine ove posude će koža sa njihovih lica otpasti i past će u posudu.

Zato je Allah rekao: "Zaista, mi smo nepravednicima pripremili vatrenu posudu od vatre, zatvorenu poklopcem. A kada zovu upomoć, bit će im ukazana pomoć vodom ognjene rude koja će lica istopiti – jedno grozno piće i jedno opasno odmaralište!"¹⁴⁰

Za ljude u džehenemu postoji jedno mjesto po imenu Mohl¹⁴¹. To je vrsta vatre. Mohl se stavlja na stupanj Hawia i on će biti spuštan sedam stotina godina u vatru. Koža koja u njemu izgori, bit će ponovo formirana i ovaj proces će biti neprekidan. Šesti stupanj džehenema je Sair. Ovaj stupanj ima 300 zastora od vatre. Sa svakim zastorom ima 300 palača od vatre. U svakoj palači postoji 300 soba. U svakoj sobi je 300 vrsta različitih kazni. Zmija, škorpija i ognjenih lanaca tamo će biti u izobilju.

Zato je Allah rekao: "Mi smo za nevjernike pripremili okove i sindžire i oganj razbuktali." ¹⁴² Sedmi stupanj u džehenemu ima jedan izvor. Kada se njegovo ždrijelo otvorи, bezbrojni plamenovi će se popeti. Ovo je najteži stupanj u džehenemu. Postoji brdo u centru ovog stupnja po imenu Sauud¹⁴³. To je brdo od bakra i rijeka od istopljenog bakra, koja teče oko brda. Ovo je mjesto najveće kazne u džehenemu.

¹³⁸ rasplamsala vatra, jedno od imena džehenema koje se spominje u Časnom Kur'anu (70:15)

¹³⁹ posebna vatra koja se opisuje na kraju 101. sure u Časnom Kur'anu

¹⁴⁰ Kur'an (18:29)

¹⁴¹ izuzetno ognjena ruda u džehenemu, koja se spominje u Časnom Kur'anu (44-45)

¹⁴² Časni Kur'an (76:4)

Sekar

Imam Musa Kazim (a.) govori da je Sekar dolina u džehenemu. Od dana kada ju je Allah stvorio, nije disala. Kada bi disala – samo kroz iglene uši – sva živa bića na Zemlji bi izgorjela. Stanovnici džehenema boje se njene vrućine. Postoji jedno brdo u ovoj dolini, koje izaziva strah ljudima džehenema zbog svoje ekstremne vrućine i njegovog užasnog smrada. Ima jedan pojas na ovom brdu, a ovaj pojas sadrži jamu koja je puna gnojnog odpada, a njen smrad je čak i za njene stanovnike odvratan. U ovoj jami ima jedna zmija koja ispušta posebno odvratan smrad. U trbuhu ove zmije je sedam kovčega.

Ibn Abbas priča da su dva Jevreja došla kod Imama Alija (a.) i pitali ga gdje su džehenem i dženet smješteni. Imam Ali (a.) je uzvratio da je dženet na nebu a džehenem na zemlji.

Imam Džafer al-Sadik (a.) upitan je za značenje Falak. On odgovori da je Falak jedno od najvrelijih područja džehenema.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika da je Allahov Poslanik (s.) rekao: "Na putu noćnog nebeskog putovanja (Miradž) čuo sam užasnu buku. Prepao sam se i upitao Džibrila o buci. Džibril odgovori: 'O Muhamede (a.)! Ovo je buka kamena koji je bačen prije sedamdeset godina sa ruba džehenema. Buku je proizveo zvuk udara ovog kamena.'" Od tada нико виše никада nije video Poslanika (s.) da se smije. Poslanik (s.) je dodao: "Kada sam stigao na prvo nebo, melek me je srdačno pozdravio. Zaista je postojao jedan melek koji je imao zastrašujući izgled. On me također pozdravio. On zaista nije bio ugodan i priјatan kao drugi meleci. Upitao sam Džibrila: 'Ko je ovaj melek čiji izgled izaziva jezu?' Džibril reče: 'O Muhamede (a.)! Mi meleci se također plašimo njegovog izgleda. Njegovo ime je Malik, čuvan džehenema. Od toga dana, kada mu je Allah prenio brigu o džehenemu, on se nikada nije nasmijao. Njegova srdžba na stanovnike džehenema od toga dana samo se povećava. Allah će mu naređiti da izvrši osvetu nad ljudima džehenema. O Muhamede (a.)! Ako bi se Malik ikada nasmijao, onda bi se nasmijao pri pogledu na tebe!' Pozdravio sam ga i on mi je prenio radosnu vijest dženeta. Rekao sam Džibrilu: 'Meleci su poslušni tvojim naređenjima. Zamoli ga da mi pokaže džehenem!' Malik je zato sklonio u stranu zastore džehenema i jedan dio otvorio. Plameni su udarali iz džehenema, dosezali su skoro do neba! Zvuk i bijes su me prepali, pa sam zamolio Džibrila da naredi da se zastor džehenema ponovo navuče. Čim se zastor zatvorio, plamenje je nestalo.'"

Prenosi se u predajama da ajeti iz Časne Knjige kazuje: "Onima koji ne budu vjerovali bit će odjela od vatre skrojena"¹⁴⁴, a objavljeni su vezano za Benu Umeje (Umjeadska dinastija). Oni će tako blisko biti okruženi džehenemskom vatrom da će djelovati kao da nose vatrene odjevne predmete. Njihove donje usne će visjeti do pupka. Njihove gornje usne dodirivat će vrhove njihovih glava. Allah tada dodaje: "A one koji nisu vjerovali, čeka vatra u kojoj će

¹⁴³ pojам koji se spominje u Časnom Kur'anu (74:17)

¹⁴⁴ Kur'an 22:19

prebivati. Kada god pokušaju da iz nje izađu, bit će u nju vraćeni i bit će im rečeno: 'Trpite kaznu u vatri koju ste poricali.'¹⁴⁵

U predajama se prenosi da će toljage kojima će biti udarani biti tako teške da čak svi ljudi i džini zajedno ne bi bili u stanju da ih pomjere.

Priča se da je Imam Ali (a.) kazao da će za nevjernike u džehenu biti pripremljena Nakba¹⁴⁶ (patnja). Njihovi udovi bit će u okove svezani i njime će se staviti lanci oko vrata. Njima će se obući komadi odjeće od topljenog bakra. Njima će biti dato da obuku mantile od vatre. Potpuno će im biti uskraćen svjež zrak. Stalno će im dosada biti spremna. Niti će biti kraja njihovom životu niti će biti kraja njihovoj kazni. Oni će moliti Malika (čuvar džehenema) za milost. On će uzvratiti: "Ova vaša kazna trajat će za sva vremena. Neće nikada biti umanjena!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da u džehenu postoji jedno mjesto koje je tako strašno da se stanovnici vrlo plaše da budu тамо. Ovo mjesto je predviđeno za tiranine i neprijatelje Ehlul Bejta. Najlakše mjesto u džehenu će biti тамо gdje je vatrena rijeka. Stanovnici će nositi cipele od vatre na svojim nogama. Od vrućine ovih cipela ključat će mozgovi nosilaca kao što kuha hrana u loncu. Ovi ljudi će vjerovati da je njihova kazna najveća.

Ali, zaista, kazna je lakša u usporedbi sa onim šta će biti sa drugim stanovnicima džehenema.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Kada bi u džamiji bilo stotinu hiljada ljudi a jedan od njih bio stanovnik džehenema, tada bi čitav skup izgorio i niko ne bi preživio!" Tada je Poslanik (s.) nastavio: "U džehenu postoje zmije sličnog obima kao vrat kamile. Kada zmija nekoga ugrize, on neće zbog bola imati mira četrdeset godina. U džehenu isto tako postoje otrovni škorpioni."

Abdulah ibn Abas kaže da džehenem ima sedam vrata. Kod svakih vrata je sedamdeset hiljada brda. Svako brdo ima sedamdeset hiljada spilja. Svaka spilja ima sedamdeset hiljada pukotina u stijenama. Svaka od ovih pukotina ima sedamdeset hiljada prostorija u tim pukotinama. Postoji sedamdeset hiljada zmija u svakoj prostoriji. Svaka zmija će biti duga kao udaljenost koju čovjek može preći za tri dana. Zmije imaju zube koji su veliki kao datule. Ove zmije će zagristi meso stanovnika džehenema. Kada pokušaju da pobjegnu od zmija, past će u džehenemu jamu i propadati četrdeset godina.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da Allah nije stvorio čovjeka kojem nije odredio mjesto u dženetu ili džehenu. Glasnik će zamoliti stanovnike dženeta da pogledaju na stanovnike džehenema .Kada ih ugledaju nepomične i kako pate,čući će glasnika kako kaže: "O ljudi dženeta! Da ste prema Allahu bili neposlušni i vaše stanje bi bilo jednako teško kao njihovo!" Potom će stanovnicima džehenema biti rečeno: "Pogledajte na udobnosti stanovnika dženeta!" Potom će glasnik dodati: "O nesretni narode! Da ste prema Allahu bili poslušni, i vi biste uživali u istim udobnostima dženeta!"

¹⁴⁵ Kur'an 32:20

¹⁴⁶ Pojam ima brojna značenja, kao što su probušiti, nanijeti povrede i slično.

Imam Musa Kazim (a.) je rekao da džehenenem ima sedam stupnjeva. Posljednji stupanj ima sedam sanduka. Jedan sanduk sadrži pet osoba iz vremena prošlih Poslanika (s.) i dva iz vremena Poslanika islama (a.), koji nisu prihvatali vjeru u Allaha.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je Allah za svakog pojednica pripremio mjesto u dženetu ili džehenenemu. Glasnik će stanovnicima dženeta javiti da pogledaju stanovnike džehenema. Kada ih vide nemirne u džehenemskoj vatri kako pate, čut će glasnika: "Da ste vi bili neposlušni Allahu i vaša situacija bi bila teška kao i naša!" Potom će stanovnici džehenema biti pozvani od glasnika da pogledaju prema dženetu. Kada ugledaju blagostanje i udobnosti stanovnika dženeta, stanovnici džehenema će početi da jadikuju i plaču. Glasnik će dodati: "Da ste i vi također dobra djela činili, uživali biste u istim udobnostima!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) prenosi da će kada stanovnici dženeta i džehenema stignu na njihovo predodređeno mjesto, jedan glasnik reći: "O ljudi! Da li ćete prepoznati smrt kada vam dođe?" Oni će svi jednoglasno odgovoriti da nisu u stanju smrt prepoznati! Smrt će se pojaviti u prostoru između dženeta i džehenema u liku ovce crne i bijele kože. Glasnik će kazati: "Gledajte! Ovo je smrt!" Tada će ovca po Allahovom naređenju biti zaklana i glasnik će obznaniti: "O ljudi dženeta i džehenema! Ostanite na mjestima koja su vam određena! Sada za vas više neće biti smrti!"

Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Dženet je takvo mjesto da kada bi jedna žena gledala na zemlju, ukupna zemlja bi joj zbog refleksije blistavih lica blještala kao puni mjesec!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Dženet je mjesto mirisa koji je rasprostranjen slično udaljenosti koju čovjek pređe za godinu dana. Vjernik će u dženetu biti tako dobro opskrbljen da kada bi pozvao sve ljude i džine kod sebe bili bi siti i još bi ista količina hrane ostala! Stanovnici dženeta će dobiti sve blagodati dženeta, a svaki pojedničano dobit će osam stotina djevica, četiri hiljade onih koje nisu djevice i dvije Hur-al-Ain (također nazvane Hurije)!"

O Hurijama

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "O Ebu Besire! Postoji jedna rijeka u dženetu, na čijoj obali stoje djevice. Vjernik koji pođe tim putem odabire djevice koje ga rado prate. Allah će još više djevica na ovom mjestu stvoriti i postaviti. Hur al-Ain su stvorene od blistajućeg gornjeg sloja zemlje (Nurani). Njihovi udovi će sijati blještavo kroz unutrašnjost hiljadu zastora. Srce vjernika će biti ogledalo za Hur al-Ain, a njihova srca bit će ogledalo za vjernika. Njihova srca bit će blistavo bistra i prefinjena kao ogledalo. Govor Hur al-Ain bit će tako ljubak i pitak da nikada niko prije nije čuo takav govor. One će reći: "Mi smo postojane i besmrtnе! Mi imamo sreću i blagoslov zauvijek. Tuga i brige neće na nas nikada uticati. Mi ćemo zauvijek u dženetu živjeti i nikada se nećemo od njega rastati. Sretna je osoba koja je

za nas rođena. Kada bi samo jedna vlas naše kose u dženetu bila postavljena, oči onih koji bi je gledali bi zatreptale.”

Dženetska vrata

Imam Ali (a.) priča da dženet ima osam vrata: “Jedna vrata su za Poslanike (a.) i iskrene (Siddikin). Druga vrata za šehide i salihe (dobročinitelje). Drugih pet vrata su za naše prijatelje šije, koji vjeruju u naše zastupništvo, predvodništvo (Imamat) i koji nam pomažu. Ja ću stajati pored mosta Sirat i moliti za siguran prelazak šija i naših pomagača. Za to vrijeme će jedan glasnik sa nebeskog svoda viknuti: “Mi smo prihvatali tvoje molitve! Ti imaš pravo po nalogu tvojih šija da predložiš zagovor! Svaki od njih također može predložiti zagovor za sedamdeset hiljada svojih prijatelja!” Osma vrata su za ostale muslimane, koji nisu gajili ni najmanje neprijateljstva prema Ehlul Bejtu. Oni će kroz ova vrata ući u dženet.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Allah je učinio petak danom dobročinstva za stanovnike dženeta zbog vjernika. Na ovaj dan će meleci svakom vjerniku od Allaha donijeti dva ogrtića. Oni će čuvarima dženeta reći: “Molim te pitaj po imence vjernika za dozvolu, da im mogu uči!” Čuvar dženeta će otići vjerniku i kazati: “O vjerujuće stvorenje! Allahovi meleci mole za tvoju dozvolu, da ti dođu u posjetu!” Vjernik će tada pitati čuvara: “Šta treba da uradim?” Čuvar će odgovoriti: “O vjerniče! Zahvaljuj Allahu! On ti je ukazao veliku čast da ti pošalje jednog poslanika sa poklonom za tebe!”

Potom će se melek približiti vjerniku i dati mu dva ogrtića, koje je Allah poslao. Jedan će nositi oko struka, a drugi preko ramena. Melek će vjernika povesti prema dolini milosti. Kada svi vjernici stignu u sličnoj odjeći, Allah će im pokazati svoj sjaj. Oni će svi svoje glave spustiti na sedždu. Tada će im Allah narediti da podignu svoje glave sa sedžde budući da to nije vrijeme za molitvu! Oni će svi jednoglasno reći: “O Allahu! Kako mi možemo da ti se zahvalimo što si nam dozvolio blagodati dženeta?” Odgovor će glasiti: “Vama će biti dozvoljeno sedamdeset puta više blagodati nego ih sada imate! Svakog petka će vam biti dato sedmadeset puta više blagodati nego prethodne sedmice!” Zato je Allah u Časnoj knjizi rekao: “Ako budete zahvalni, ja ću vam, zacijelo, još više dati.”¹⁴⁷ Petak je dan uvećanja blagodati. Noć uoči petka je veoma prosvijetljena, a dan je veoma osvijetljen. Vjernik se mora zauzeti molitvama u noći uoči petka. On treba ponavljati riječi slavljenja Allaha “Subhanallah, Allahu ekber wa la ilaha illallah” (Slavljen neka je Allah, Allah je najveći i nema Boga osim Allaha). Oni također trebaju učiti “Alhamdulillah” (Hvaljen neka je Allah) na tespih kao i što više donositi salavate na Poslanika i Njegovu Čistu porodicu (Durud Šarif).

Kada se vjernici vrati ponovo sa mjesta milosti (Makam ar-Rahman) u dženet sa poklonjenim ogrtićima, reći će im njihove žene: “Tako nam velikog Allaha koji nam je mjesto u dženetu podario, mi te nikada uglednijeg nismo vidjeli nego danas. Odakle ti tako dobar izgled?! Vjernik će reći: “Ovako dobar izgled sam od svjetla i sjaja Allahovog dobio!”

¹⁴⁷ Kur'an, 14:7.

Tada reče Imam (a.): "Žene u dženetu neće imati menstruaciju. One neće imati nagon ljubomore ili lošeg raspoloženja!"

Pripovjedač upita: "Da li će u dženetu biti muzike i pjesme?"

Imam (a.) odgovori: "U dženetu ima jedno drvo. Po Allahovim naređenju sa vjetrom će se drvo ljudjati i davati tako predivan zvuk kojeg na svijetu nikada nije bilo. Ova muzika će biti samo za vjernike koji su na ovom svijetu izbjegavali muziku iz straha od Allaha. Allah je u dženetu stvorio što ljudsko oko nikada nije vidjelo. Svako jutro će se Dženet otvoriti i miris će doći do stanovnika dženeta. Allah kaže: "Nijedno stvorene ne zna koje skrivene blagodati su za njega spremne, koje njegovim očima donose svjetlo i osveženje. Ovo je nadoknada za dobra djela koja su radili na ovom svijetu."

Imam Ali (a.) je rekao da je korijenje drveta Tuba¹⁴⁸ u kući Poslanikove porodice (s.) i jedna grana doseže do zavičaja vjernika. Šta god da jedan vjernik poželi, bit će mu data grana tog drveta. Obim drveta Tuba je tako širok, da jahač koji jaše velikom brzinom za stotinu godina ne bi mogao da stigne sa jednog kraja na drugi. Drvo je tako veliko da kada bi vrana letjela čitav život do smrti, ne bi uspjela da dosegne vrh tog drveta. Tada reče Imam Ali (a.): "O vi ljudi! Težite prema tome da dosegnete hlad drveta Tuba!"

U drugoj predaji će se spomenuti kako u dženetu postoji jedno drvo na kojem se proizvode nebeski ogrtići (Hilaj). Pod drvetom će se pojaviti bijeli konji sa uzdamama i uzengijama. Ovi konji će imati krila. Oni neće imati potrebu da ispuštaju izmet. Vjernici će jahati na ovim letećim konjima i tako putovati gdje god žele. Vjernici nižeg ranga će ovo vidjeti i reći: "O Allahu! Za koje djelo si ih ovakom blagodati počastio?" Allah će odgovoriti: "Oni su izbjegavali da spavaju noću kako bi obavljali molitve! Običavali su da danju poste, išli su u džihad protiv mojih neprijatelja i trošili su svoj imetak na mome putu!" Jedan list sa drveta Tuba bit će tako širok da će se pod njegovim hladom moći sakupiti svi sljedbenici jednog Poslanika.

Prenosi se da je Poslanik islama (s.) često mirisao na Fatimu Zehru (a.). Aiša nije voljela ovaj običaj Poslanika (s.). Jednom je pitala Poslanika (s.) zašto ovo radi. Poslanik (s.) je odgovorio: "O Aiša! U noći nebeskog putovanja (Miradž) bio sam na nebeskom svodu. Džibril (a.) me poveo do drveta Tuba. On mi je dao plod sa tog drveta i ja sam ga pojeo. Ovo se sprovelo prema sjemenoj tekućini u mojoj kičmi. Kada sam se vratio, spojio sam se sa Hatidžom (a.) i ona je rodila Fatimu (a.). Ja sam miris drveta Tuba mirisao na Fatimi (a.)." Poslanik (s.) još dodade: "Fatima (a.) ima narav hurije, a ima ljudske sposobnosti. Kada god mislim na dženet, mirišem Fatimu (a.). Ona širi miris dženeta!"

Abdullah ibn Abbas govori da je Allahov Poslanik (s.) rekao: "U dženetu ima jedan prsten od rubina koji je obješen na zlatnu ploču. Kada prsten udari o ploču, učini zvuk kao "O Ali (a.)".

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Allahov Poslanik (s.) rekao: "U noći nebeskog putovanja (Miradž), ušao sam u dženet. Primjetio sam nekoliko meleka koji su bili zauzeti nekom građevinom. Naizmjenično su prepravljali jedan zlatni i srebreni kamen. Između toga su pravili pauzu. Pitao sam ih zašto su u smjenama obavili posao. Oni rekoše da su okončavali posao dok ne stigne vezivno sredstvo. Ja upitah: "Šta je vezivno sredstvo?" Oni

¹⁴⁸ Tuba je drvo blaženstva u dženetu.

odgovoriše: "To je učenje vjernika na tespihu riječima 'subhanallah wa alhamdulillah wa la ilah illallah wa allahu akbar'. Kada jedan vjernik uči ove riječi, mi počinjemo sa našim poslom. Kada on učenje završi, mi također završim naš posao."

Džabir ibn Abudllah kaže da je Poslanik (s.) rekao: "Na dženetskim vratima stoji jedan natpis: 'Nema Boga osim Allaha, Muhamed je njegov Poslanik (s.) i Ali (a.) je Poslanikov brat.' Ovaj natpis je stajao na nebeskom svodu hiljadu godina prije nego je zemlja stvorena. U dženetu je Allah stvorio jedan stub od rubina na kojem stoji sedamdeset hiljada palača. Svaka palača ima hiljadu vrata. Ove palače su za osobe koje su se sa ljudima sprijateljile, kako bi Allaha zadovoljile, i putovali su kako bi ih viđali."

Imam Bakir (a.) je pričao da je Imam Ali (a.) jednog dana zamolio Poslanika (s.) da da komentar na sljedeći ajet: "A oni koji se Gospodara svoga boje čekaju odaje, sve jedna iznad drugih sagrađene, ispred kojih će rijeke teći – obećanje je Allahovo, a Allah neće obećanje svoje prekršiti."¹⁴⁹ Imam Ali (a.) upita: "Kakve će biti te odaje?"

Poslanik (s.) je odgovorio: "Allah je ove odaje napravio od najplemenitijeg kamena. Stropovi su od zlata sa srebrenim gravurama. Na vratima svake odaje bit će učvršćeno hiljadu bisera. Tepisi su od svile i brokata. Bit će namirisane mošusom, amberom i kamforom. Kada vjernik u njih uđe, bit će mu stavljena kruna na glavu. Kruna će biti optočena dragim kamenjem. Njemu će biti dat ogrtač koji će biti ukrašen crvenim rubinima i biserima. Bit će mu ukazano da sjedne na prijestolje.

U jednom momentu će ga melek dženeta zamoliti da mu dozvoli da ga pozdravi. Pratioci vjernika će meleku reći kako mu ne može biti dozvoljeno pošto se vjernik upravo odmara sa jednom hurijom. Kada hurija izađe, ući će melek kako bi pozdravio vjernika. Melek će primjetiti hiljadu robinja oko prijestolja. Vjernik će pokušati da se podigne kako bi iskazao poštovanje prema meleku. Melek će reći: "Nemoj ustajati! Ovo je vrijeme odmaranja!"

Potom će se zagrliti. Ovaj zagrljaj će trajati kao pet stotina godina na ovom svijetu. Ali se oni pri tom neće ni najmanje umoriti niti će se neugodno pri tom osjećati.

Tada će vjernik pogledati na huriju koja će oko vrata nositi tablu sa gravurom: "O Allahov prijatelju! Ti si kod mene omiljen, a ja sam omljena kod tebe. Ja sam bila jako željna tebe, a ti si bio željan mene!" Tada će slijediti drugi meleci kako bi ga pozdravili. Na ovakav način Allah će poslati hiljadu meleka da pozdrave vjernika. Kada meleci dođu do dženetskih vrata, čuvara će zamoliti za dozvolu od vjernika kako bi mogli ući u dženet. Čuvar će reći da se vjernik sastaje sa hurijom i da oni treba da sačekaju kako bi bili saslušani. Hiljadu meleka će na ovakav način čekati da dođu na red da se vide sa vjernikom i da ga pozdrave. Čuvar će otići do privatnog sluge vjernika, koji ide u susret vjerniku, kako bi mu saopštili kada će biti odobrena dozvola da hiljadu meleka napokon prođe kroz vrata. Meleci će tada vjernika pozdraviti i čestitati mu. O ovom događaju je Allah u Časnoj knjizi rekao: "I meleci će prema njima kroz svaka vrata ulaziti. Mir neka je sa vama, pošto ste bili postojani; gledajte kako je ovo divno boravište!"¹⁵⁰ Isto tako Allah kaže u suri Ad-Dahr u 20. ajetu: "I gdje god da tamo pogledaš, vidjet ćeš udobnost (Najm) i carstvo prostrano."¹⁵¹

¹⁴⁹ Časni Kur'an, 39:20

¹⁵⁰ Časni Kur'an, 13:23-24

¹⁵¹ Časni Kur'an, 76:20

Allahov poslanik (s.) je reka da "Najm" znači bogatstvo koje će Allah pokloniti svome prijatelju na Sudnjem danu. Tamo će meleci pozdravljati i čestitati, ali oni neće ulaziti bez izričite dozvole vjernika. Potom je Poslanik (s.) dodao da će ispod prostorija vjerničkih, rijeke teći, a na njihovim obalama biti drveće puno plodova. Kako koji plod poželi, tako će se grana na kojoj se nalazi primaći ustima vjernika. Po Allahovom naređenju, plodovi će pričati sa vjernikom i kazat će: "O bogobojazna osoba! Molim te, pojedi me!" Svaki vjernik će posjedovati različite vrtove, gdje teku rijeke od mlijeka i slatke vode i pića. Šta god da on poželi da jede, odmah će mu biti dostupno. Vjernici će u dženetu zajedno skupa okolo hodati. Oni će se sastajati i međusobne odnose njegovati. Uvijek će ugodni povjetarac u dženetu osjetiti kako lahari, sličan onome što se može vidjeti u vrijeme sumraka na ovom svijetu. Svaki vjernik će imati sedamdeset hurija i četiri žene (supruge)¹⁵².

Imam Bakir (a.) je još rekao da će vjernik u dženetu sjediti sa jastukom iza leđa. Odjednom će primijetiti svjetli sjaj. On će svoju poslugu upitati kakvo je to svjetlo. Oni će mu reći da je to jedan spontani, kratki pogled hurije, koja sa vrata unutra gleda, kako bi bacila jedan pogled na njega. Kada ga je vidjela, nasmijala se, a sjaj je bio refleksija njenih blistajućih zuba. Tada će vjernik huriji dozvoliti da uđe u njegovu sobu.

Kada ovo čuju, posluga će potrčati da huriji prenesu poruku. Tada će se hurija odjenuti ogračem od dragulja, nositi parfem od Mošusa i Ambera i doći vjerniku. Hurija će biti tako nježna, da će njeni vitki udovi biti vidljivi kroz njen ogrtač od dragulja. Vjernikova posluga će u čast hurije raspršiti kupku od dragulja. Tada će hurija krenuti kako bi zagrlila vjernika. Nakon što je ispričao ovu predaju, Imam (a.) reče: "Dženeti koje je Allah spomenuo su Džena al-Adan (Eden), Džena al-Firdevs, Džena al-Najm i Džena al-Maawa. Između ovih dženeta bit će još nekoliko drugih dženeta. Vjernik će se odmarati u svakom dženetu u kojem bude želio da se odmara. Ako on bilo šta poželi, reći će: "Subhanaka allahume (Hvaljen neka si naš Allahu). Kada sluge ovo čuju, donijet će mu ono što bude želio. Zato je Allah rekao: "Molitva njihova bit će u njima: 'Hvaljen neka si, Allahu!', pozdrav njihov: 'Mir vama!' A njihova posljednja molitva: 'Tebe, Allaha, Gospodara svjetova, hvalimo!'"¹⁵³

Neko je upitao Imama Džafer al-Sadika (a.) nakon interpretacije ajeta: "U njima će biti ljepotica naravi divnih."¹⁵⁴ Imam je objasnio da se time misli na bogobajazne šiitske žene, koje će ući u dženet i koje će biti udate za vjernike.

Potom je ova osoba upitala: "Šta se misli pod 'Hurije u šatorima skrivenim?'"¹⁵⁵ Imam (a.) je odgovorio: "U dženetu će biti hurije nježnih udova, lijepog izgleda, koje će sjediti u šatorima od smaragda i korala. Svaki šator ima četiri vrata. Svaka vrata će imati sedamdeset hurija kao čuvare. Ove hurije su stvorene da bi pravile društvo vjernicima."

¹⁵² Ovaka izlaganja treba razumjeti u kontekstu vremena u kojem su pisana. U današnje vrijeme se predstavljaju modeli prema kojima će vjernik imati idealnu ženu.

¹⁵³ Kur'an, 10:10

¹⁵⁴ Kur'an, 55:70

¹⁵⁵ Kur'an, 55:72

Allahov Poslanik (s.) je rekao da je stablo svakog drveta u dženetu od zlata. Ljudima u dženetu će se svaki dan povećavati ljestvica izgleda, snaga i jasnoća će im biti uvećavana. Stanovnici dženeta sa najnižim statusom imat će sedmdeset sluga. Devedeset dvije uzvišene razine u dženetu će biti za njega pripremljene.

Žene u dženetu će čak i nakon spajanja sa svojim muževima ostati djevice, pošto su one stvorena od čiste i neopterećene zemlje. One neće imati fleke niti bilo kakve degenerativnosti i ništa neće postojati što bi ušlo u njihove intimne dijelove. One neće imati menstrualne izlučevine. Njihova djevičanska kožica (himen) će čak i nakon odnosa ostati neoštećena.¹⁵⁶

U jednoj drugoj predaji Poslanik (s.) je rekao: "Četiri dženetska zida su napravljena od zlatnog i srebrenog kamenja. Umjesto maltera za zidanje korištena je mješavina od mošusa, ambera i ružine vode. Njegovi zaštitni zidovi su izgrađeni od crvenih i zelenih smaragda. Ima mnogo vrata. Vrata milosti (Bab ar-Rahma) su sazdana od crvenih smaragda. Vrata strpljivosti (Bab al-Sabr) su jedna mala vrata, koja su napravljena od smaragda, a ta vrata nemaju zasun, nemaju lanac za zaključavanje. Vrata zahvalnosti (Bab al-Šukr) sadržana su od bijelih smaragda, a njihove dvije ključa imaju međusobnu udaljenost jednaku onoj koju čovjek može da pređe za pet stotina godina. Iza ovih vrata dolazi šapat koji kaže: "O Allahu! Pošalji prema meni one koji to zaslужuju!" Vrata ožalošćenih (Bab al-Bala) su napravljena od žutih smaragda! Ljudi koji prođu kroz ova vrata, na ovom svijetu su patili od bolesti, a svoju nagradu nisu uništili tako što se nisu žalili na svoje stanje. Postoje još jedna velika vrata u dženetu, kroz koja će proći ljudi koji su napuštali ovaj svijet kako bi se zaštitili da ne počine loša djela."

Poslanik (s.) je bio upitan: "Šta će raditi stanovnici dženeta kada tamo stignu?"

Poslanik (s.) je odgovorio: "Oni će se ukrcati na brodove a dragocjenosti će se ogledati u riječnim vodama. Brodovi će biti od smaragda, vesla će biti od bisera, a meleci će biti mornari. Ime rijeke je skrovište dženetske bašte (Džena al-Mawa)."

Potom Imam (a.) dodade: "U dženetu će postojati jedan drugačiji dženet, koji će imati ime Eden. Njegovi zidovi će biti od crvenih rubina, a plodovi od bisera. Potom će postojati jedan drugi dženet po imenu Džena al-Firdaus¹⁵⁷. Njegovi zidovi i vrata su sazdani od svjetlosti."

Poslanik islama (s.) je rekao: "U dženetu stanovnici neće imati potrebu za nuždom, umjesto toga nužda će se pretvoriti u mirisnu tekućinu."

Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Budi šutljiv tokom pogrebne ceremonije i tokom borbe i uči pri tom iz Časne Knjige!"

Vođa pravovjernih (a.) je rekao: "Postoji pet vremena kada se uči dova, kada ona biva primljena:

1. vrijeme dok se uči Kur'an.
2. vrijeme kada se uči ezan.
3. vrijeme dok pada kiša (kada prva kap pada na zemlju).
4. za vrijeme borbe dok je u toku borba u sukobu između vjernika i nevjerenika.
5. vrijeme kada se potlačeni mole.

¹⁵⁶Iz ovog opisa se ne bi trebale izvlačiti pogrešne pretpostavke o moralu. Što se tiče ovoga, istraživanja današnjih učenjaka su relevantna.

¹⁵⁷Firedevs je pojam iz Časnog Kur'ana, koji u pravilu označava najuzvišeniji stupanj Dženeta ili jedan od najuzvišenijih

Dok se uči Kur'an slušaj šuteći i pažljivo. Za ovo vrijeme, šutnja je obavezna a govor zabranjen. Neki vjerski pravnici su mišljenja da kada Imam (a.) predvodi molitvu i uči ajete skup šuteći treba da stoji iza njega. Također je Poslanik (s.) na to upozorio (Sunnat al-Muwakkida), da ljudi šutke treba da slušaju učenje Kur'ana.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da kada jedna osoba šuteći jednu riječ Kur'ana sasluša, njemu će Allah dodijeliti nagradu i jedan grijeh iz njegove knjige grijeha pobrisati. Osoba će zbog ovoga djela biti u Dženetu uzdignuta na veći stupanj.

Ostati miran tokom pogrebnog procesa znači da čovjek sa strpljivošću i ravnodušnošću treba da se kreće, a ne da plače i nariče.

Poslanik islama (s.) je rekao da Allah ne voli dva zvuka: zvuk ljudi koji u vremenu teškoća plaču žaleći se i pjevanje za vrijeme radosti.

Smijeh i šala

Vjernik nosi zahvalnost na licu, čak i ako osjeća tugu u srcu. Osoba koja je stalno smrknuta i neraspoložena odaje svoj loš karakter. Vjernik treba imati široko, otvoreno čelo, ugodne gestikulacije i njegovati prijatnu prirodu. On bi trebao imati iskreni osjećaj za humor ali sve to treba da bude sa mjerom.

Prenosi se od Poslanika islama (a.) da pretjerano zbijanje šala jednoj osobi donosi sramotu, a pretjeran smijeh šteti sopstvenom vjerovanju. Kada jedna osoba laže, smanjuje se sjaj njenog lica.

Poslanik Davud (a.) je rekao Sulejmanu (a.) tri stvari, od kojih je jedna bila: "Moj Sine! Ne smiji se puno, da ne bi na sudnjem danu zbog toga bio proživljen kao prosjak!"

U predajama je navedeno da tri stvari izazivaju Allahovu srdžbu:

1. spavati tokom dana, bez da se bilo budno noću.
2. smijeh bez razloga.
3. jesti do potpunog zasićenja.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da neko ko se pri svjetovnim aktivnostima puno smije, mnogo će plakati na Sudnjem danu. Postoje mnogi koji plaču iz straha od Allahove kazne. Oni su ti koji će na Sudnjem danu biti sretni.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Iznenađen sam da se smije neko ko je siguran u džehenemsку kaznu. Od pretjeranog smijeha umire srce."

Allahov Poslanik (s.) je svoj smijeh odmjerio uvijek jednim osmijehom. Niko ga nije čuo da se glasno smije. Kada je on jedanput prolazio pored grupe ljudi koji su se glasno smijali, kazao je: "O ljudi! Očekivanja izvan kontrole i nedostatak dobrih djela odveli su vas u zabludu.

Mislite na svoje grobove. Učite od sjećanja na neizbjježnu smrt i odmazdu na Sudnjem danu!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je objasnio da smijeh prouzrokuje gubitak vjere kao što se so gubi u vodi. Smijeh iz jednog ništavnog povoda je znak neznanja. On je također kazao: "Ne šali se i ne svađaj se sa svojim prijateljem. Šala je kao zloupotreba i povod za mržnju i

neprijateljstvo.” On je također rekao: “Ne pokazujete svoje zube kad se smijete dok postoje loša djela koja vam mogu nanijeti sramotu. Vi ne možete odbiti napad smrti!”

Poslanik islama (s.) je kazao: “O Ebu Zere! Dvije stvari su loše: smijeh bez povoda i odgađanje obaveznog namaza iz lijenosti.

O Ebu Zere! Čovjek zna da ga njegova unutarnja težnja (Nafs al-Amara) navodi na to da danju i noću čini grijeha, što mu donosi nevolje i kajanje. Kako onda neko može da se smije kada sve ovo zna? To ne znači da on treba uvijek biti potišten i zabrinut. Vjernik treba da izgleda ugodno i nasmijano. Ali on ne treba da se smije van kontrole. Čovjek treba da zna kako sa mnogo šale čovjek gubi poštovanje, a da prekomjerno smijanje umanjuje vjerovanje.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da ljudi koji idu za beskorisnim svjetovnim aktivnostima, uvijek se smiju. Oni će na Sudnjem danu plakati. Oni koji plaču iz straha od kazne, na onom svijetu neće plakati.

Šala i dobar humor sa mjerom su dio dobrog ponašanja i nešto po čemu se vjernik prepoznaće. Šala treba da se desi samo iz jednog jedinog razloga, a to je da vjernika obraduje.

9.9. Deveti plod: Lijenost pri obavljanju namaza

Lijenost pri obavljanju obaveznih namaza je karakterna osobina kod licemjera. Vjernici ne bi trebali biti neodgovorni spram obavljanju namaza i ovu obavezu bi trebali obavljati sa poniznošću i iz straha od Allaha.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Kada čovjek misli na to da učini dobro djelo, treba da se požuri da to uradi, kako mu šeitan ne bi odvratio misli od tog djela i kako to djelo ne bi ostalo neučinjeno!”

Predanost srca u Namazu

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: “Držite se daleko od dvije navike: da ne izgubite interes u obavljanju zadatka i da izbjegavate obavljanje poslova.”

Gubljenje interesa za posao umanjuje čovjekovu sposobnost za strpljenje, a lijenost će ga voditi ka tome da se ne pridržava svojih vjerskih obaveza.

Poslanik islama (s.) je rekao: “O Ebu Zere! Obaviti dva rekata namaza sa potpunom predanošću je bolje nego cijelu noć klanjati bez prisutnosti srca.

O Ebu Zere! Istina je vrijedna i gorka, pri čemu je pogrešnost lahka i slatka. Mnogo više će strast jednoga momenta biti razlog za kaznu na onom svijetu. Čovjek ne može biti mudar ili sudija, ukoliko sebi ne može da predstavi ljude kao kamile u usporedbi sa Svetomogućom Allahovom Veličinom. Ako on svoju pažnju usmjeri prema samome sebi, primijetit će da je najmanji.

O Ebu Zere! Ti nećeš upoznati vrijednost vjerovanja dok ne spoznaš da svi ljudi imaju potencijal postati učeni što se tiče vjere. Svakoj osobi je ugodno kada joj se laska, iako zna da sve što joj je rekao onaj ko laska jesu čiste laži.

Mora se obratiti pažnja da postoje dvije vrste nepromišljenosti. Jedna kategorija je dobra a druga je loša. Jedna nepromišljenost je da neko misli kako sav profit i gubitak nastaju u skladu sa Allahovom željom. On pri tom ne primijećuje šta drugi misle o njegovom promijenjenom statusu. Generalno ga ne brine šta drugi misle kada odluči da nešto uradi kako bi Allaha zadovoljio. Ovaj status se ostvaruje kada osoba razumije Allahovu veličinu. Loša vrsta nepromišljenosti nastaje na osnovu ponosa i predrasuda. Takvi ljudi posmatraju druge ljude kao inferiorne i ne obaziru se na sopstvene greške. Za vrijeme molitve takvi ljudi se ne brinu o drugima. Oni druge ljude posmatraju kao da su ravni životinjama, kao obične kamile.”

Potom je Poslanik (s.) rekao: “Dok se čovjek provjerava, trebao bi se smatrati poniznim. Neko ko pokušava da zadovolji onoga ko je u poziciji moći, pri čemu se suprotstavlja Allahovim naređenjima, samo sebe će učiniti poniženim.”

Imam Ali (a.) je kazao: “Dezerter vjerovanja je onaj ko, kako bi se dopao ljudima zanemaruje Gospodareve propise i pravila. Nikada nemoj izazivati Allahovo nezadovoljstvo kako bi se smrtniku dopao. Nemoj pokušavati da postigneš bliskost sa ljudima na osnovu djela koja te udaljavaju od Allaha. Ne postoji drugi način da se dobije nagrada od Allaha, osim da mu se bezuslovno bude pokorno i ponizno.”

Pokornost prema Allahu je put prema uspjehu i spasenju. Allah štiti pokornog od svega lošeg. Nepokorni se ne može sam odbraniti od Allahove odmazde. Kada dođe vrijeme, takvi ljudi neće imati mjesta na koje se mogu sakriti.

Potom je rekao Imam (a.): “Zaštitite se od optužbi onih koji imaju razlog za optužbu. Allah će vas štititi od neprijateljskih varki.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: “Neko ko vjernika posmatra sa visine kao potčinenog, bit će od Allaha smatran niskim i poniženim.”

Poslanik islama (a.) je rekao: “Jedan vjernik bi trebao uvijek ispitivati svoju savjest i podsjećati se na to da će jednog dana polagati račun za svoja djela. Bolje je popis svojih djela danas počistiti, da nema sutra za čim da žali i da se kaje!”

Preneseno je iz pouzdanog izvora od Imama Musa Kazima (a.): “Neko ko dnevno ne preispituje svoje djela, nije od nas.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: “Kada neko u sebi nađe nešto dobro, treba da se moli Allahu, da mu se dobra djela uvećaju. Ako on primijeti da je počinio neka loša djela, treba da moli za oprost kod Allaha.”

Imam Ali (a.) je rekao: “Njegujete održavanje vaše savjesti. Budite zahvalni kako bi posjedovali zdravlje prije nego budete bolesni i budite zahvalni u mladosti prije nego postanete stari i slabi.”

Ne potcenjuj nijednu stvar koja ti na Sudnjem danu može donijeti nagradu. Također, i ne potcenjuj nijednu stvar koja ti na Sudnjem danu može donijeti kaznu. Misli na to – stvari na koje nas je Allah upozorio, moraju se uvijek uzimati u obzir.

Imam Ali (a.) je kao dio svoga testamenta kazao Imamu Hasanu (a.): “O Sine! Postoje tri važna momenta za vjernika. U jednom momentu on moli svoga Stvoritelja. U drugom

momentu on svodi račun svojih djela, a u trećem momentu izvlači zadovoljstvo iz svojih dobrih djela i zahvaljuje se Allahu.”

On (a.) je također rekao: “Neko ko istražuje zastranjenja svoje savjesti, a ne odstranjuje ih i biva savladan svojim strastima, bolje mu je da umre.”

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je kazao: “O Sine Ademov (a.)! Onoliko koliko je tvoja sopstvena savjest tvoj savjetnik i tvoj reformator, tvoja djela ostaju dobra. Kada ovakav status ostvariš, učiniš svoj strah od Allaha svojom navikom. Nosi ogrtač brige i kajanja. O sine Ademov (a.)! Ti si predodređen za to da umreš! Ti ćeš biti ponovo oživljen, kako bi polagao račun pred Allahom! Sada se pripremaj za ovaj dan!”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da prije nego ti bude naređeno da podneseš račun za svoja djela, svoju knjigu djela sam treba da ispitaš i provjeriš!

Poslanik islama (s.) je objasnio: “O Ebu Zere! Strah od Allaha je obavezan. Ako hoćeš da uđeš u dženet, čuvaj svoje oči, uši, jezik i misli od grješnih djelovanja. Biti skroman pred Allahom znači držati se daleko od loših djela i da se ne čine grijesi.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: “Skromnost i vjera pripadaju zajedno. Skromnost je jedan dio vjere a vjera je jedan dio skromnosti. Bez skromnosti nema vjere!”

Jedna predaja Poslanika (s.) glasi: “Kada se kod nekoga nađu četiri karakterne osobine, njemu je džehenska vatra zabranjena, čak i ako je beskrajno činio grijehu. Ove osobine su iskrenost, poniznost, dobro ponašanje i zahvalnost.”

Skromnost i vjerovanje

Jedan od Čistih (a.) je rekao: “O Ebu Zere! Skromnost podsjeća čovjeka da će truhnuti u grobu. Čovjek drži požudu svoga stomaka i glave zauzdanim, svoju strast putenih nagona pod kontrolom. Neko ko teži blagodatima onoga svijeta, treba da izbjegava ovaj svijet. Ako to možeš da postigneš, bit ćeš dostojan da dosegneš prijateljstvo i Vilajet sa Allahom.”

Skromnost (Hajah) znači da se prigušuju naklonosti koje bi mogle da postide savjest. Postoje dvije kategorije skromnosti:

Jedna kategorija je na nivou virtuoznosti, koja donosi radost. Druga kategorija je na nivou pokvarenosti.

Kvalitet virtuoznosti se ostvari kada je čovjek u stanju da razluči dobro od lošeg. Čovjek počinje da se stidi što je ikada napustio dobra djela i što je propustio obavezne molitve. Čovjek se potčinjava Allahu skromno i drži se daleko grijeha koji su šerijatom označeni kao zabranjeni. Postupci islamske zajednice (Umma) se prezentiraju svaki dan Poslaniku (s.) i Imamima (a.). Dva meleka uvjek stoje u pripravnosti, kako bi zapisali djela jedne osobe. Kada Allah skloni zastor, svi stanovnici nebeskog svoda su svjedoci ljudima za njihove postupke i na Sudnjem danu će ih pred 124.000 Vjerovjesnika (s.) i cijelom kreacijom posramiti.

Druga kategorija skromnosti je manje vrijedna. Iz neznanja neko svoje postupke smatra zabranjenim i distancira se od tog. Ovo se dešava na osnovu nedostatka ispravnog znanja. Naprimjer, nekada kada je čovjek suočen sa nekim problemom, previše je stidan da bi tražio

objašnjenje od učenog. Ovakva skromnost može biti razlog za to da čovjek izgubi blagoslov i sreću onoga svijeta. Allah kaže: "Allah nije skroman (stidan) spram istine."¹⁵⁸

Poslanik islama (s.) je objasnio da postoje dvije vrste skromnosti: "Postoji skromnost mudrosti i također skromnost gluposti. Osnova za skromnost mudrosti je oština uma i znanje. Skromnost iz gluposti nastaje na osnovu ignorantnosti i neznanja."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Neko ko je tvrdoglav imat će skromno znanje. O ljudi! Nemojte se stidjeti da steknete znanje!"

Poslanik islama (s.) je savjetovao: "Izbjegavanje skromnosti je osnova za sva zla i sve grijeha. Skromnost je od dvije vrste. Jedna je povezana sa slabošću intelekta i greškama u znanju. Druga vrsta znači snagu islama i vjerovanja."

Isa (a.) je rekao: "Neko ko želi da ima privatnost u svojoj kući, mora da navuče zastor. Allah je naredio ljudima skromnost, kao što je im je omogućio sredstva za život."

9.10. Deseti plod: Dozvoljena opskrba

Čovjek se treba suzdržavati od toga da konzumira stvari koje su zabranjene, kao i one koje su šerijatom nazvane sumnjivim (makruh). Čovjek ne treba da jede hranu koja je sumnjiva i također sjediti za stolom sa onim ko se bavi zabranjenim zanimanjem. U današnjem svijetu težak je zadatak¹⁵⁹ zaraditi halal opskrbu. Ali Allah je ljudima učinio obaveznim da teže zarađivanju dozvoljene opskrbe.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Neko ko želi da mu molitve budu uslišane, mora da se trudi za dozvoljenu opskrbu!"

Čuvanje stida

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Najbolje bogoslužje Allahu je čuvanje svoga intimnog djela tijela za zabranjena (haram) djelovanja." Jedna osoba upita: "O Imam (a.)! Moja djela nisu pohvalna niti redovno postim. Ali se trudim kako da steknem dozvoljenu (halal) opskrbu." Imam (a.) je odgovorio: "Ne postoji veća molitva od umjerenosti stomaka i stida."¹⁶⁰

Poslanik islama (s.) je rekao: "Glavni razlog da moji sljedbenici idu u džehenem su dvije stvari koje ih razgoličuju – otkriven stomak i njihovi razgoličeni spolni organi."

Od Imama Džafer al-Sadika (a.) se prenosi da je on Nedžmu kazao: "O Nedžme! Sve šije će biti sa nama u Dženetu, ali zamisli ružnu situaciju onih čiji griesi će tamo biti razotkriveni." Nedžm upita Imama (a.): "O Poštovani! Da li će to biti stanje tvojih šija?" On reče: "Da! Ako nisu čuvali svoj stomak i bili stidljivi."

¹⁵⁸ Kur'an, 33:53.

¹⁵⁹ Ovdje se misli na autorovu epohu, 17. vijek, ali je ova tvrdnja također i danas validna.

¹⁶⁰ Iz tog razloga je najbolje bogoslužje, svoj stomak puniti halal opskrbom i spolne odnose upražnjavati na halal način.

Poslanik islama (s.) je rekao: "Ja sam veoma zabrinut zbog sljedećih stvari mojih sljedbenika: zabranjena zarada, želje, zadovoljavanje tajnih strastvenih želja, prevara, kamata i bespotrebno uzimanje kredita."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je objasnio: "Kada neko ima neiskrene prihode i od uštede takvih novaca ode na Hadž, odgovor na njegov 'labbaik' (ovdje sam odazivam se) biće: 'La labbaik' (nisam na usluzi/ne odazivam se). A kada on kaže "sadaika" (blagoslovjen od tebe) odgovor će biti : 'La sadaik' (nema blagoslova za tebe), što znači da svi njegovi napori nisu prihvaćeni kod Allaha."

Imam (a.) je rekao: "Jedna grupa je dobila ovaj svijet na dozvoljen način, ali oni to nisu prihvatali i otišli su u takvom stanju sa ovoga svijeta. Potom je jednoj drugoj grupi ponuđeno dozvoljeno zajedno sa sumnjivim. Oni su se suprotstavljali da prihvate sumnjivo i zadovoljili su se samo sa dozvoljenim. Potom je trećoj grupi prezentiran samo zabranjen imetak, kojeg su odbili i otišli. Vjernik uzima samo nužna sredstva za život i dobra iz ovog svijeta. Kao neko ko je gladan, pa jedne meso životinjskog leša kako bi svoj život spasio."

Imam Musa Kazim (a.) je kazao: "I ako zabranjeni imetak raste, neće donijeti blagoslov (Baraka). Ako se ovakav novac izdvoji za siromašne, neće donijeti nagradu. Ako neko takav nepravedan imetak ostavi iza sebe, to će biti za njega nagovjestitelj džehenema."

Pouzdano je preneseno od Sama da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "O Učeni! Jedan od Umejada je ogroman imetak iskupio i udjeljuje velike sume potrebitim. On se ophodi prema svojim prijateljima i rodbini velikodušno, obavlja hodočašće hadža i kaže da će za ova dobra djela definitivno biti nagrađen. On je ovo rekao zbog Allahove izjave: "Zaista, dobročinstva poništavaju loša djela."¹⁶¹

Imam (a.) odgovori: "Čovjek drugim ljudima udjeljuje imetak koji je grešno djelo. Kako jedan grijeh može drugi grijeh poništiti?" Vezano za ovo Allah kaže: "I mi ćemo pristupiti djelima njihovim koja su učinili u prahu i pepeo ih pretvoriti."¹⁶²

Imam Džafer al-Sadik (a.) je pojasnio: "Tako mi Allaha! Vaša djela će biti zaista sjajna i blistava, ali pošto se niste odrekli nepravedno stečenog imetka, Allah će reći da se vaša djela rasprše kao prašina."

Uzdržavanje od nedozvoljenog sticanja imetka

Obavezujuće je da se ustegne od zabranjenog (haram) imetka. Halal i čista hrana je običaj dobrih, iskrenih i bogobojaznih osoba. Vođa pravovjernih (a.) je zbog toga posebno bio brižan za svoju hranu. Hrana koju čovjek uzima ima veliki uticaj na djela i bliskost sa Allahom. Snaga ljudskog tijela vezana je za životinjski instinkt, a životinjski instinkt vezan je za krv koja je proizvod varenja hrane. Stoga ako je hrana čista i dozvoljena, krv koja je proizvedena rezultirat će dobrim djelom koje će od Stvoritelja biti smatrano molitvom. U suprotnom, ako hrana jedne osobe dolazi na nedozvoljen način, njene molitve od Allaha neće biti prihvaćene.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Svaka osoba od mojih sljedbenika koja se bude suzdržala od četiri stvari, zaradit će mjesto u dženetu – pohlepa za ovim svijetom, strasti, svoj stomak puniti nedozvoljenom hranom, razvratnost stidnih dijelova."

¹⁶¹ Časni Kur'an, 11:114

¹⁶² Časni Kur'an, 25:23

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da neko ko želi da njegove molitve budu uslišane, treba da teži tome da ima dozvoljena primanja, kako bi svoju hranu mogao kupovati iz takve zarade.

9.11 O rušenju braka

Čovjek treba da se distancira od rušenja braka. To je jedan od glavnih grijeha koje čovjek može da počini. Postoje različite vrste rušenja braka. Postoji rušenje braka preko intimnog djela, rušenje braka preko očiju – tako što žene gleda požudno, rušenje braka tako što čovjek gleda odrasle žene koje mu nisu mahrem (žene koje u skladu sa šerijetom stoe van neposrednog porodičnog srodstva), rušenje braka preko ušiju – tako što se sluša požudan govor ili erotske pjesme ili se raduje slušajući govor ne mahrem žena.

Imam Muhamed Bakir (a.) i Imam Džafer al-Sadik (a.) su rekli da postoji malo muškaraca koji su sigurni od rušenja braka. Razlog za to da postoje različite kategorije razvoda braka: rušenje braka očima (požudno posmatranje žena), rušenje braka preko dodira (požudno dodirivanje žena), rušenje braka preko usana (ljubljenje ne mahrem žena), i najprokletiji na Sudnjem danu bit će onaj koji je svoje sjeme unio u intimni dio žene koja nije njegova vjenčana žena.

Imam Musa Kazim (a.) je kazao da čovjek treba da se uzdrži od rušenja braka pošto to utiče na životnu opskrbu i uništava onaj svijet.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Rušenje braka ima šest karakternih osobina, tri svjetovne i tri onosvjetske. Svjetovne osobine bi bile: gubitak blistajućeg lica, osoba ostaje bez sredstava i kreće se prema propasti. Onosvjetske karakterne osobine bi bile da se on suočava sa Allahovom srdžbom, bit će mu jako teško na Sudnjem danu da položi račun i bit će zauvijek poslan u džehenem. Nakon mene bit će rasprostranjeno rušenje braka. Zbog toga će se odjednom događati smrtni slučajevi među ljudima."

Sljedbenici Isa (a.) mu rekoše: "O potpuni predvodniče! Daj nam uputu." On odgovori: "Musa (a.) vas je opomenuo da ne dajete lažna obećanja. Musa (a.) vam je naredio da nikada ne rušite brak. Upozoravam vas da nikada ne dozvolite da se u vašim bićima pojavi nijedna misao o rušenju braka."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao Mufazalu: "O Mufazale! Neko ko sruši brak sa nekom osobom, jednoga dana će biti u jednakoj ružnoj situaciji. Poslušaj pažljivo! Postojala je jednom jedna prominentna i zloglasna žena iz plemena Beni Israil koja se razvodila. Jedan čovjek je običavao često da je posjećuje. Jednog dana Allah je dozvolio da ta žena njemu ispriča da njegova supruga upravo ruši brak (čini preljubu) sa drugim muškarcem u njegovoj kući. Čovjek čini isto sa (tvojom) ženom, kao što ti činiš sa mnom. Ljutit je požurio kući.

Ugledao je kako jedan čovjek spava sa njegovom ženom. Otišao je Musau (a.) i požalio se. Džibril (a.) dođe i reče Musau (a.): "Molim te, reci ovom čovjeku da će požnjeti ono što je posijao! Ti možeš da se brineš za čednost drugih ako se brineš za svoju sopstvenu!"

Kazna za raskid braka, muška i ženska homoseksualnost

Poslanik islama (s.) je rekao kako mu je Džibril (a.) ispričao da se miris dženeta može osjetiti sa udaljenosti koja odgovara hiljadu godina putovanja. Ali neko ko je od svojih roditelja razbaštinjen, neko ko prekine trudnoću i neko ko je rušitelj braka, neće biti u stanju da osjeti taj miris.

Stoji u predajama da onaj ko sa jednom ženom (protiv njene volje) spolno opšti kroz njen analni otvor ili počini homoseksualnost na Sudnjem danu će biti proživljen u gorem stanju od leštine mrtve životinje. Ljudi će tada zbog veoma ružnog smrada biti uznemireni. On će biti poslan u džehinem i na njegova prošla djela neće se obraćati pažnja. On će biti zaključan u jedan sanduk koji će biti zakovan metalnim ekserima. Dobit će tako brutalnu kaznu da kada bi samo jedna jedina vena bila od njega oduzeta i bila prinesena u blizinu stotinu hiljada ljudi, svi oni bi od groznog smrada pomrli.

Kaže se da jedna osoba koja usmjeri zao pogled prema kući svoga komšije i požudno posmatra kosu i tijelo žena bit će zajedno sa licemjerima poslana u džehinem. Osoba koja otkriva intimne stvari muslimana neće otići sa ovoga svijeta prije nego što njena sopstvena loša djela budu otkrivena.

Kaže se da neko ko ima priliku da siluje jednu robinju i toga se sustegne iz straha od Allaha, bit će pošteđen džehenemske vatre i na Sudnjem danu će biti u miru. On će biti nagrađen jednim mjestom u dženetu.

Kaže se da ako čovjek dodirne jednu ženu sa lošom namjerom, ruka će mu na Sudnjem danu biti svezana za vrat.

Prenosi se da ako čovjek razgovara šaljivo sa ženom koja mu nije mahrem, bit će zarobljen hiljadu godina na prostoru za obračun.

Prenosi se da kada čovjek posmatra ženu koja mu nije mahrem sa lošom namjerom, njegove oči će biti izbijene vatrenim klinovima. Ovaj proces će trajati toliko dok ukupna kreacija prođe kroz obračun. Potom će osoba biti poslana u džehinem.

Kada neko počini rušenje braka sa udatom ženom, takvom čovjeku i takvoj ženi će curiti smrdljiva tekućina iz stidnih dijelova čiji će se smrad u džehenemskoj ulici osjetiti sa udaljenosti koja se može preći za pet stotina godina.

Kada udata žena baci zao pogled prema čovjeku koji joj nije mahrem, suočit će se sa Allahovom kaznom, a sva njena dobra djela bit će poništена.

Žena koja legne sa tuđim čovjekom u vatri će gorjeti.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da čovjek treba da se dobro ophodi prema svojim roditeljima, kako bi se njegova djeca isto tako prema njemu ophodila. "Ne čini rušenje braka sa ne mahrem osobom, kako to neko ne bi uradio sa vašom ženom", on dodade.

Postoje tri znaka za potomstvo koje se rodi iz preljube (Walad-az-Zina)¹⁶³:

1. osoba ima sklonost da nanosi štetu ljudima.
2. osoba ima želju za rušenjem braka.
3. osoba nosi mržnju u sebi prema Ehlul Bejtu.

Poslanik islama (s.) je rekao: "U noći potovanja na Nebo (Miradž) primijetio sam nekoliko žena koje su bile obješene za grudi. Saznao sam od Džibrila (a.) da su ovo bile žene koje su rađale djecu preko rušenja braka i podmetale ih svojim muževima koja bi ih tako naslijedivala."

¹⁶³ Misli se na osobu koja naginje nedozvoljenom spolnom opštenju.

Poslanik (s.) je također objasnio: "Ako neko počini raskid braka sa krišćaninom, zoroastrijcem, jevrejem ili muslimanom, neće ni pomirisati miris dženeta. Ako neko ima vlast nad jednom ne mahrem ženom i iz straha od Allaha ne počini s njom preljubu, svi njegovi grijesi će biti oprošteni i bit će mu dato mjesto u dženetu. Kada jedna neudata žena dobrovoljno počini preljubu sa muškarcom, nosit će jedan dio njegovih grijeha. U slučaju prisilne preljube, odgovoran je samo muškarac."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Homoseksualnost je gora od rušenja braka. Zbog ove ružne prakse Allah je uništio Lutov narod."

Allahov poslanik (s.) je rekao: "Neko ko počini homoseksualnost, na Sudnjem danu će biti proživljen kao nečist. Zemaljske vode ne mogu ga očistiti. Allahovo prokletstvo će biti na takvima osobama. Oni će se peći u Džehenemu."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Kada se jedan muškarac približi drugom muškarcu sa leđa zbog homoseksualnosti, zatrese se nebeski svod, a osoba koja je ulazila u analni otvor bit će zakovana na džehenmskom mostu do vremena dok ne bude predavao račun za svoja djela. Potom će biti zauvijek poslan u džehenem. On će na kraju doseći najniži nivo džehenema kako bi dosegao najveći stupanj patnje."

Imam Ali (a.) je rekao: "Homoseksualnost je spolni odnos preko analnog otvora. Ova aktivnost je nevjerništvo u Allahovim očima."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Žene koje počine homoseksualnu radnju, bit će na Sudnjem danu odjevene u vatrenu odjeću. Na njihovim glavama bit će prekrivači od vatre, a jedno vatreno uže bit će uneseno u njihova tijela. Na kraju će biti poslane u džehenem."

9.12 Čuvanje svojih očiju

Oči su ljudski dio tijela koji je najviše izložen grijesima i prekoračenjima. Oko je to koje izaziva u čovjeku niske nagone za činjenje manjih ili većih grijeha. Usmjeriti pogled prema jednoj osobi koja nije mahrem je nedvosmisleno zabranjeno, kao i usmjeravanje pogleda na bilo šta što je šerijatom zabranjeno. Molitve onih koji ne čuvaju svoje oči, neće biti uslišane ma koliko bili bogobojazni. Mi ćemo prihvatanje molitve obraditi u tri koraka.

Neko je pitao Imama Džafer al-Sadika (a.): "O učeni! Šta je ljubav?" Imam (a.) odgovori: "Onima čija se srca ne sjećaju Allaha, on stavi u srca ljubav prema drugima."

Poslanik islama (a.) je rekao: "Čuvajte se druženja sa sinovima bogataša. Oni imaju više nedostataka nego djevojčice koje ostaju pod velovima."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Pogled je najotrovnija šejtanska strijela. Onaj ko se uzdrži iz straha od Allaha da oko sebe baca zle poglede, njemu će Allah pokloniti vjeru, opskrbu i dozvoljene užitke."

Poglavlje 10: Zvijezde

10.1 Prva zvijezda: Vrlina dove

Najbolji način i najlakša metoda da se traži blizina sa Allahom je putem molitvi. Obavljanje molitvi, kao što je od Bezgrešnih Imama (a.) opisano, obično se prakticira nakon obavljanja obaveznih namaza. Čovjek treba molitve da obavlja ovisno o vremenu koje za to može odvojiti i u skladu sa drugim obavezama koje ima.

Stvoritelj univerzuma sam kaže (kao u jednoj predaji): "Zovi me (preko dove) i ja će ti se odazvati! Oni koji ne vjeruju u molitve, uobraženi su ljudi. Njihovo mjesto boravka na onom svijetu bit će Džehenem. Kada čovjek želi da pozove Allaha da mu usliši dove, onda on bezuslovno ima da slijedi Allahova naređenja."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao Maisaru: "O Maisare! Moli se Allahu i nemoj reći da će se desiti ono što je predodređeno. Ti trebaš da se sjetiš toga da Allah ima potpunu kontrolu nad sudbinama i da molitve mogu da promjene ljudsku sudbinu."

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Najbolja molitva je dova, a najgori Allahov neprijatelj je onaj ko se zbog ponosa opire da uči dove i da moli Allaha. Nasuprot tome, bit će uslišane molitve onih koji preklinju Allaha primjerenom poniznošću. To je kao otvaranje vrata na koja osoba običava da kuca!"

Imam Ali (a.) je rekao: "Allahu najdraže što čini jedno stvorene jesu molitve."

Allahov Poslanik (s.) je kazao: "Dove su sredstvo za vjernike kako bi se zaštitili od svojih protivnika. To je jedno uže vjerovanja koje jača strukturu vjerovanja. Ono osvjetljuje nebeski svod i zemlju."

Imam Riza (a.) je kazao: "Dova je jača nego luk i strijela. Odbija nesreću. Učite dove i obavljajte ih puno! Dova je ključ Allahove milosti. To je lijek za svaku patnju i bol."

Imam Ali (a.) je rekao da kako bismo se zaštitili od nevolja prije nego su i došle, treba da učimo dove kako se ne bi neželjene situacije niti dogodile. On također kaže da vjernika nevolje posjećuju tako brzo kao što voda teče brzo niz brdo. U jednoj takvoj situaciji, jedina mogućnost za osobu je dova i molitva.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da postoje tri stvari za zaštitu jedne osobe: molitva, kada se pojavi nevolja, pokajanje, nakon što čovjek počini grijeh, zahvala Allahu na blagodatima.

10.2 Druga zvijezda: Pravila dove

Dova je poziv Allahu da se ispune dozvoljene želje. Zato je nužno da je onaj ko moli upoznat sa značajem moljenja i pravilima učenja molitve. On mora da uči molitvu predanog srca, a njegovo ponašanje treba da bude također ponizno, čak i više ponizan nego kada se nekog prijatelja pita za uslugu.

Prvi preduslov: Kada neko nekoj osobu dođe sa nekom potrebom, on misli na određene stvari. Šta god da kaže, on to kaže sa punom pribranošću. Šta god da u mislima planira, on to dogovara sa tom osobom. Dok neko moli Allaha, on bi trebao svoju konkretnu namjeru imati u vidu.

Imam Ali (a.) je kazao: "Allah neće uslišati molitvu osobe koja ne dolazi iz srca." Zato bi čovjek trebao da moli sa punom predanošću srca i da bude u uvjerenju da će Allah ispuniti njegovu molitvu.

Drugi preduslov: Kada neko u teškoćama moli nekoga za pomoć, nužno je da tu osobu poznaje. Sljedeća prednost je ako su se u prošlosti već upoznali. Također, nužno je ako se želi približiti Allahu, kako bi mu se ispunila želja, da Svetogućem izrazi zahvalu za Njegove blagodati!

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da ako neko želi da mu Allah pomogne u nevolji, mora imati običaj da moli Allaha prije nego se teškoće pojave. On ne bi trebao da se pokaže Allahu kao neki potpuni stranac kada mu treba pomoć.

Jedna osoba je rekla Imamu Džafer al-Sadik (a.) da Allah ljudi upozorava da mu se mole, a da će on njima ispunjavati želje. Taj čovjek je kazao da se ustrajno molio, ali da su njegove molitve ostale neuslišane. Imam (a.) je odgovorio: "Da li si ispunio ugovore koje si sklopio sa Allahom? Da li si pazio na naredbe i zabrane koje su ti propisane? Ako nisi, kako onda možeš od njega očekivati da ispuni tvoje želje?"

Treći preduslov: Kada mi od nekog očekujemo neku uslugu, pažljivo mu služimo kako bismo ga zadovoljili. Isto tako, oni koji su temeljiti u obavljanju molitvi Allahu, njihove želje obično bivaju prihvaćene. Zato molitve onih koji su Allahu bliži, bivaju uslišane. Jer čovjek ima da bude bogobojazan, iskren i pravedan.

Četvrti preduslov: Sljedeći preduslov za učinkovitost dove je sticanje razumijevanja Allaha Svemoćnog. Što je jače vjerovanje onog ko moli, utoliko je veća mogućnost da njegove molitve budu uslišane.

Imam Musa Kazim (a.) je bio od nekog upitan: "O Sine Poslanika (a.)! Mi se molimo, ali naše molitve nisu uslišane." Imam (a.) odgovori: "Poznajete li onoga kome se približavate kako bi se vaše želje ispunile?"

Peti preduslov: Preklinjajuće moljenje i oplakivanje tokom molitve je veoma djelotvorno za primanje molitve. Što više skrušenosti molitelj ispolji, utoliko će biti i veća mogućnost da Allah njegove želje ispuni. Uopšteno je poznato da čak i u svjetovnim stvarima, ljudi koji imaju poziciju moći, saslušaju one koji ih skrušeno i preklinjući mole za pomoć.

Šesti preduslov: Pravila dove uvjetuju da onaj ko moli smisao svoje molitve ne otkriva drugima. Uvjerenje je da Allah daje prednost individualnoj molitvi pred molitvom u grupi. Ali ako se molitelj osjeća kao grešnik, može da se priključi grupi bogobojaznih, kako bi obavio molitvu. Imam Džafer al-Sadik (a.) je vezano za ovo rekao da kada četrdeset ljudi kao grupa petkom obavlja molitvu, njihove molitve će biti definitivno uslišane. Imam (a.) je također kazao: "Kada god je moj poštovani otac učio dovu, običavao je da pozove članove porodice, kako bi i oni uzeli učešće u molitvi. On je učio molitvu, a ostali bi izgovarali 'amin'."

Sedmi preduslov: Odabir vremena učenja dove je također odlučujuće za njen učinak. Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da su četiri prilike najbolje za učenje dove:

1. tokom pješčane oluje.
2. kada pada kiša.
3. dok nastupa borba (tokom rata).
4. kada vjernik pogine kao šehid i prve kapi njegove krvi padnu na tlo.

Imam Ali (a.) je rekao da su četiri vremena posebno prikladna za primanje dove:

1. tokom učenja Kur'ana.
2. kada se začuje ezan (poziv na molitvu).
3. kada pada kiša.
4. kada se bije boj i vjernici kao šehidi umiru.

Allahov Poslanik (s.) je rekao da je najbolje vrijeme za molitvu oko svitanja (Sahr).

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Obavljajte svoje molitve prije izlaska sunca. To je vrijeme kada su rijeke nebeskog svoda otvorene, opskrba se udjeljuje i molitve bivaju uslišane."

Imam Ali (a.) je rekao: "Kada neko želi za nešto da moli Allaha, najbolje je vrijeme:

1. petkom prije nego se drži hutba za vrijeme džuma namaza.
2. za vrijeme zalaska sunca.
3. prije izlaska sunca.

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je pričao da je Fatima Zehra (a.) čula Allahovog Poslanika (s.) da kaže kako petkom postoji jedno posebno vrijeme u kojem se molitve generalno uslišuju. Kada je on bio upitan koje je to vrijeme, Poslanik (s.) je rekao da je to vrijeme kada se sunce nalazi na pola udaljenosti od svog zalaska.

Imam Ali (a.) je rekao da petkom za vrijeme zalaska sunca Allah šalje udar vjetra Njegove milosti. Za to vrijeme su vrata Dženeta otvorena. To je najbolje vrijeme da se uče dove Allahu.

Osmi preduslov: Plać i preklinjanje čine molitvu učinkovitom. Kada suze iz oka onoga ko moli poteku, dok on moli, čak i ako samo jedna jedina kap iz oka poteče, molitve će sigurno biti uslišane.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da stvorenje koje je Allahu najbliže jeste ono koje pri učenju molitve plaće, i u slučaju da izgubi nadu da će njegove molitve biti uslišane, treba svoje ruke da digne prema nebu, kao da Allaha moli prinudno za ispunjenje svoje želje.

Deveti preduslov: Molitelj bi trebao da potrebitim udjeljuje milostinju pošto su sluge Allahove. Oni su čuvari na kraljevom dvoru. Kako bi dosegao do kralja, čovjek mora čuvara obradovati.

Deseti preduslov: Čovjek bi trebao potrebe drugih učiniti sredstvom prihvatanja sopstvene molitve. Kada se neko približi nekoj darežljivoj osobi i potrebe drugih stavi ispred svojih

potreba, darežljiva osoba će se obradovati da vidi brigu za drugog, i ispunit će molitvu molitelja.

Zato je Allahov Poslanik (s.) rekao da kada se moli, čovjek ne bi trebao moliti za samoga sebe, nego i za druge. Takve molitve bivaju uslišane.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da kada se neko u svojoj molitvi sjeti četrdeset vjernika, njegove lične molitve također bivaju prihvaćene.

Poslanik islama (s.) je kazao da nijedna molitva ne može biti tako brzo primljena kao molitva onoga ko moli za neku osobu sa velike udaljenosti.

Imam Muhammed Bakir (a.) je kazao da je najprihvatljivija molitva molitva onoga ko je obavlja za vjernika koji nije prisutan.

Poslanik islama (s.) je rekao da kada neko uopšteno moli za vjernike, Allah uzima u obzir broj vjernika u prošlosti i brojnost onih koji će tek doći, i njegovu želju odgovarajuće ispunii. Ako djela te osobe nju kvalifikuju za džehenem, duše vjernika izmole Allahov oprost, pošto je ta osoba običavala moliti za njih. Potom će Allah toj osobi oprostiti i uvesti je u dženet.

Imam Musa Kazim (a.) je rekao da kada vjernik moli za drugog vjernika, koji nije prisutan, Allah će ga za to djelo nagraditi stotinu puta.

Jedanaesti preduslov: Kako bi povećali mogućnost prihvatanja molitve, trebali bismo se zahvaliti Allahu na blagodatima, prije nego što dovu izgovorimo. Isto tako, kada čovjek posjeti nekoga na visokoj poziciji kako bi tražio pomoć, iskazuje veliku zahvalu za njegovu darežljivost u prošlosti.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ako hoćete da vaše molitve budu uslišane, trebali biste najprije se Allahu zahvaliti, potom donijeti salavat na Poslanika (s.) i njegove svete potomke, kako bi vaše molitve bile brzo uslišane. To je skoro tako kao kad bi neko želio da ide kod kralja, tada on također nosi poklone onima koji su u kraljevoj blizini. Zato je važno da se blagoslovi zazivaju na Poslanika (s.) i njegovu Porodicu (a.). Ovi blagoslovi bi se trebali ponavljati prije i nakon molitve. Naime, ako će biti prihvaćeno ono što je prije i nakon molitve, naravno da će biti uslišena i molitva!"

Allahov Poslanik (s.) je kazao: "Učite blagoslove na mene i moj Ehlul Bejt, kako bi meleci izgovarali blagoslove na vas. Blagoslovi udaljuju smutnju i svađu između ljudi."

Kaže se: Kada čuješ Poslanikovo (s.) ime, izgovaraj stalno blagoslove. Jer kada neko jedanput izgovori blagoslov, sva stvorenja hvale tu osobu. Neuk i nesretan je onaj ko nije sretan zbog ovog cilja. Allah, Poslanik (s.) i Ehlul Bejt (a.) će biti uznemireni takvim ljudima.

U jednoj predaji se spominje da na vagi djela nijedno djelo nema takvu težinu kao blagoslovi na Poslanika (s.) i Ehlul Bejt (a.). Na Sudnjem danu će djela ljudi biti stavljena na vagu, ali pošto će djela biti lahka, vaga će prevagnuti na drugu stranu. Potom će Poslanik (s.) blagoslove koje ova osoba izgovarala staviti na stranu vase gdje se nalaze dobra djela. Time će se vaga u korist te osobe prevagnuti!

Ima jedna predaja koja kaže da ako čovjek želi svoje lice sačuvati od džehenemske vatre, treba da prouči stotinu salavata nakon sabah namaza. Allah će onome ko petkom (nakon džuma namaza) prouči blagoslov stotinu puta biti ispunjeno šezdeset želja, trideset u ovom životu, a trideset na onom svijetu.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da u noći uoči petka meleci sa nebeskog svoda silaze i njihov broj je jednak broju prašine u atmosferi ili mrava na zemlji. Ovi meleci će imati zlatne olovke i table u svojim rukama. Oni neće pisati dobra djela ljudi koji nisu uzimali učešće u zazivanju blagoslova na Poslanika (s.) do subote te sedmice. Zato je zbog toga preporučljivo da se uoči petka i petkom blagoslovi opetovano uče. Imam (a.) je također kazao da je Poslanik (s.) upozorio na to (Sunna al-Muakkidah) da čovjek hiljadu puta prouči blagoslov petkom i stotinu puta drugim danima u sedmici.

Imam Riza (a.) je rekao: "Ako neko nema sredstva da plati otkup za svoje grijeha (Kefaret), on bi trebao učiti blagoslove na Poslanika (s.) i njegov Ehlul Bejt (a.) kako bi teret njegovih grijeha bio smanjen."

Imam Ali Naki (a.) je kazao: "Allah je Ibrahima (a.) uzeo za svog prijatelja, jer je on obilno učio blagoslove na Muhameda (s.) i njegov Ehlul Bejt (a.)."

Imam Džefer al-Sadik (a.) je rekao da će grijesi onoga ko blagoslove ovako uči: "Neka su mir i blagoslov meleka i Poslanika i Vjerovjesnika i svega stvorenog na Muhameda i Porodicu Muhamedovu i neka je mir sa njim i sa njima milost Božija i Njegov blagoslov", biti izbrisani i on će preko toga biti očišćen kao kad je bio rođen.

Imam Muhammed Bakir (a.) citira iz jednog pouzdanog izvora: "Kada neko kihne, trebao bi da kaže: 'Zahvala neka je Gospodaru svjetova i neka je blagoslov na Muhameda i Njegov Ehlul Bejt.'"

U jednoj drugoj predaji kaže se da kada neko čuje nečiji zvuk kihanja treba da izgovori gore spomenuti blagoslov. Tako čovjek neće nikada zaboljeti zubi i oči.

Poslanik islama (s.) je rekao: "Onaj ko ne izgovara blagoslove na mene i moje potomke, neće nikada pomirisati miris dženeta, iako se taj miris osjeti na udaljenosti koja se pređe za pet stotina godina."

Onda je Poslanik (a.) objasnio: "Neko ko na mene i moj Ehlul Bejt (a.) donosi Salavate, za njega se otvaraju vrata Dženeta, a meleci uče sedamdeset puta salavate na njega. Ako on grijesi, grijesi će otpasti kao što lišće pada u jesen. Allah kaže: 'O stvorene! Ja sam tvoje molitve uslišao i ja će ti pružiti utjehu!' Potom će Allah narediti melecima da sedamdeset puta pruoče blagoslov na tu osobu."

Poslanik je kazao: "Ako neko prouči blagoslov na mene, a ne na moj Ehlul Bejt, spustit će se sedam zastora dženetskih na nebeskom svodu, a Allah će reći: 'La labbaik wa la sadaika' (Niti je tvoja molitva prihvaćena, niti ćeš dobiti utjehu). Allah kaže također: "O moji meleci! Ne dozvolite da njegova molitva stigne do neba, dok u svome blagoslovu ne priključi i Poslanikov (s.) Ehlul Bejt (a.)."

U jednoj drugoj predaji od Poslanika (s.) je zabilježeno: "Kada pred nekim bude spomenut (Muhammed s.), a ta osoba ne doneše blagoslov na mene i moj Ehlul Bejt, njoj njeni grijesi neće biti oprošteni, takvom će biti otkazana Allahova nagrada."

Na drugom mjestu Poslanik (s.) je rekao: "Najnesrećniji i najlošiji je onaj ko ne uči blagoslov na mene kada se u njegovom prisustvu spomene moje ime." Još je Poslanik (s.) dodao: "Onaj ko zabravi donijeti blagoslove na mene, zaboravio je put u dženet."

Malik Džahni kaže da je Imamu Džafer al-Sadiku (a.) poklonio jedan cvijet. Imam (a.) ga je uzeo i pomirisao ga, dodirnu njime svoje oči i kazao: "Kada neko pomiriše cvijet, njime dodirne svoje oči i doneće blagoslov na Poslanika (s.) i njegov Ehlul Bejt (a.), bit će mu dato spasenje, prije nego cvijet napusti njegovu ruku!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Osoba koja prouči stotinu puta blagoslove, njene želje će biti definitivno ispunjene!"

Allahov Poslanik (s.) je kazao: "Ko god da prouči salavat na mene i moju porodicu petkom, njemu će Allah ispuniti šezdeset želja, trideset na ovome i trideset na onome svijetu!" Sunna al-Muakkidah je da vjernik hiljadu puta prouči salavat uoči petka i petkom.

Imam Riza (a.) je rekao da ako neko nije u stanju da isplati Kefaret (otplatu grijeha) za svoje grijehu, on treba da ponavlja blagoslove na Poslanika (s.) i njegov Ehlul Bejt (a.), kako bi mu Allah oprostio njegove grijehu. Osoba koja uči blagoslove kada kiše, neće nikada patiti od bolesti zuba i očiju.

10.3 Treća zvijezda: Neprihvatanje dove

Iako je Svemogući obećao stvorenjima da će njihove molitve biti uslišane, postoje određeni razlozi za neprihvatanje nekih molitvi.

Pošto je On Svemogući i Sveznajući, njegova volja će dominirati iznad svega što se dešava. Ako su želje ljudi u skladu sa Njegovim željama, tada će te molitve najvjerovaljnije biti uslišane. Kada bi, naprimjer, jedna dobrodušna osoba bila zamoljena da stavi otrovnu zmiju u ruku druge osobe, ili flašu otrova koji drugi želi da popije? Dobrodušna osoba poznaje konsekvenke takvih postupaka i njeno opiranje bi bilo u najboljem interesu primatelja. Na sličan način, neki ljudi mole Allaha za ispunjenje želja koje, kada bi bile ispunjene, bile bi štetne po njih. Ali ovi ljudi nisu svjesni takvih štetnih posljedica koje žele da dosegnu. Allah je Sveznajući i ima u vidu najbolji interes za svoja stvorenja. Neko bi mogao prigovoriti da ako Allah odlučuje šta je u najboljem interesu jedne individue, šta je onda smisao molitvi koje se upućuju njemu? Oni misle kako mi sve želje treba da možemo prepustiti Allahu.

Odgovor onima koji tako sumnjaju je da postoje tri vrste ljudskih želja koje Allah uzima u obzir:

1. postoje određene želje koje Allah nekom ispuni bez da je ikada za njih molio.
2. postoje određene želje koje se ne ispunjavaju i pored opetovanih moljenja.
3. postoje određene želje za čije ispunjenje čovjek treba da se moli.

Pošto čovjek u većini slučajeva svoje želje ne može kategorizirati, on ima da moli kod Allah za ispunjenje svih svojih želja. Čovjek treba da zna da je dova samo po sebi jedna vrhunska molitva.

Još jedan razlog za molitvu je to što je sve regulisano određenim standardima. Naprimjer, obavljanje obaveznih molitvi je sredstvo za sopstveno spasenje. Zaista! Ali čak i ta molitva je podvrgnuta određenim standardima. Ako neko klanja bez da je obavio obavezno vjersko pranje (uzeo abdest), njegov namaz neće biti prihvaćen, iako namaz predstavlja uopšteno sredstvo za spasenje osobe. Isto tako, čovjek mora za molitvu paziti na određena pravila. Ako neko obavlja molitvu bez skrušenosti, poniznosti, suza, spoznaje Allaha, redovnog moljenja, udaljavanja od loših djela, dozvoljenih sredstava za opskrbu, pravednosti u govoru

i djelu itd., njegove želje neće biti ispunjene. Zato, kako bi Allah održao svoje obećanje o ispunjenju molitvi, njegova stvorenja trebaju da slijede određene uslove.

Treći razlog je da Allah želi molitvu prihvati nakon nekog odgađanja. Možda trenutačno uslišavanje dove ne bi bilo u najboljem interesu ljudi. Ili možda Allah želi da stvorenje još moli tonom poniznosti i predanosti, kako bi njegov status bogobojsnosti bio uzdignut. U određeno vrijeme, molitva će biti prihvaćena, ali postoji odgovlačenje pri ispunjenju. Trebalo je trideset godina za ispunjenje Musaova (a.) dove za uništenje faraona.

Razlozi za kašnjenje u prihvatanju dove

Prenosi se iz pouzdanih izvora da je Ahmed ibn Abi Nasr rekao Imamu Rizi (a.): "O Imamu! Nekoliko godina je prošlo u kojima sam učio molitve, ali moja želja mi do sada nije ispunjena. Počinjem da sumnjam zbog ovog otezanja!" Imam (a.) je rekao: "O Ahmede! Čuvaj svoje srce od šejtanskih sumnji. Šejtan je taj koji te navodi da sumnjaš u Allahovu darežljivost. Muhamed Bakir (a.), moj predak, rekao je: "Za jednog vjernika je nužno da se u vremenima teškoća isto tako moli kao u dobim vremenima. Kada se želje ispune, ne treba prestajati sa moljenjem. On ne treba da se zasiti obavljanja molitvi. U Allahovim očima dova ima vrhunski status. Važno je da u teškim vremenima ostaneš miran i strpljiv. Moli Allaha za dozvoljene stvari. Ne izbjegavaj da pomogneš svoje rođake i prijatelje. Drži se podalje od raspravljanja, sitničavosti i svađe sa ljudima. Misli na to da mi od Ehli Bejta njegujemo srdačne odnose čak i sa onima koji hoće da nam naude. Tako mi Allaha! Mi se molimo za njihovo dobro. Ti trebaš da znaš da kada jedna bogata osoba pomogne jednoj potrebitoj osobi, primatelj razvije nadu i očekuje da dobije još više pomoći od iste osobe. Kada Allah nekome da blagodati, on treba da misli na to da Allah zauzvrat od njega očekuje da ispunjava određena pravila."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da molitve jednog vjernika bivaju uslišane sa odgovlačenjem, jer Allah svoje iskreno stvorenje želi da sluša uvijek iznova kako se moli! Imam (a.) je upitao nekoga da li mu vjeruje ako mu on (Imam) da neko obećanje? Čovjek reče: "O sine Poslanika (a.)! Kako da tebi ne vjerujem?" Imam (a.) reče: "Ti si spremna da vjeruješ jednome stvorenju kao što si ti, nećeš li onda vjerovati u obećanje koje ti je dao Allah?" Potom je Imam (a.) dodao: "Neophodno je da vjeruješ u Allahovo obećanje. On je obećao: "A kada te moji robovi za mene pitaju, ja sam sigurno blizu: odazivam se molitvi molitelja kad me zamoli."¹⁶⁴ Onda kaže Allah: "I ne gubite nadu u milost Allahovu."¹⁶⁵ On je rekao i sljedeće: "A Allah vam obećava oprost i nagradu Svoju."¹⁶⁶ Naređeno vam je da Allahu više vjerujete nego bilo kome drugom. Ako vi u svojim srcima nosite dobre misli, ne dajete sumnji nikakav prostor. Time će vaši grijesi biti oprošteni."

¹⁶⁴ Kur'an, 2:186

¹⁶⁵ Kur'an, 12:87

¹⁶⁶ Kur'an, 2:268

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Mnogo puta Allah usliši dove ljudi, ali za korist od toga treba vrijeme, da stigne do molitelja. Allah ne izdaje uputu dvojici Meleka čuvara čovjekovih da mu isporuče koristi molitve, čak i kada je molitva primljena, kako bi molitelj još neko vrijeme molio. Allah će također i kod meleka napomenuti kako voli način na koji mu se osoba moli."

U jednoj drugoj predaji Imam (a.) je ispričao: "Čovjek je uvijek u dobrom stanju i očekuje Allahove blagodati na pravedan način, dok ne izgubi povjerenje u Allahovu darežljivost i prestane da moli za milost prema sebi. On ne bi trebao da žuri s tim da dobije uslišenje svojih molitvi." Pripovjedač je pitao: "O Imam (a.)! Šta misliš pod tim da se molitelj žuri?" Imam (a.) odgovori: "Kada se molitelj požali da je mnogo vremena prošlo otkako je obavljao svoje molitve, a želja ipak ostala neispunjena, potom on pokušava da se požuri pri ovoj stvari."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je jednog dana Ibrahim (a.) bio na izviđanju u okolini brda Bait al-Mukaddas za ispašu svoje stoke. Čuo je neki glas da zove. Krenuo je naprijed u pravcu zvuka. Našao je nekoga ko je upravo obavljao svoju molitvu. Visina te osobe je iznosila oko jedanaest metara.¹⁶⁷ Kada je taj čovjek završio svoju molitvu, upitao ga je Ibrahim (a.): "Kome si upućivao svoje molitve?" Čovjek odgovori: "Molio sam se Stvoritelju nebesa i zemlje." Ibrahim (a.) upita: "Gdje stanuješ?" Čovjek pokaza da stanuje u jednoj pećini. Ibrahim (a.) reče: "Želim da posjetim mjesto gdje boraviš." On odgovori: "Na tom putu protiče jedna rijeka, koju ne možeš pregaziti." Ibrahim (a.) upita: 'Kako ti možeš da pređeš preko rijeke?' On reče: "Ja idem po vodi." Ibrahim (a.) kaza: "Možda Allah također i meni dadne takvu sposobnost, da hodam po vodi."

Tako da su obojica prešli preko rijeke. Ibrahim (a.) upita: "Ispričaj mi koji je najveći od svih dana?" Čovjek odgovori: "Dan obračuna." Ibrahim (a.) reče: "Dođi! Da zajedno molimo Allaha za spas na ovaj sudbonosni dan." Veoma bogobojazan čovjek reče: "Zašto me činiš svojim sudrugom u molitvi? Ja obavljam molitve tri godine i moja želja mi do danas još nije ispunjena!" Ibrahim (a.) upita: "Šta je tvoja želja?" Čovjek reče: "Jednog dana sreću sam jednog naočitog stočara, koji je držao krdo stoke na ispaši. Upitao sam ga ko je vlasnik ovog krda. Mladić odgovori da je vlasnik Ibrahim Halil ar-Rahman (Prijatelj Milostivog). Molio sam Allaha da ako na zemlji ima jednog halila (Prijatelja), da mi dodijeli čast susreta sa ovakom časnom i poštovanom ličnosti. Ali moja molitva je do danas ostala neuslišana." Ibrahim (a.) reče: "Tvoja želja je ispunjena. Ja sam Ibrahim Halil Allah! Razlog za odugovlačenje uslišenja tvoje molitve je bio to što je Allah cijenio način kako si obavljao molitvu, i on je htio tvoju molitvu da sluša stalno iznova. Tvoje ponavljanje molitvi su užvisile tvoj status kod Allaha." Četvrti razlog da Allah ne usliši molitve molitelja je to da je protiv interesa te osobe da molitve budu uslišane. Allah ima namjeru da ga nagradi nečim korisnim. Naprimjer, neko ode darežljivoj osobi da zamoli za finansijsku pomoć u određenem iznosu. Nakon odmјerenog razmišljanja koje može uzeti određeno vrijeme, darežljiva osoba mu pomogne određenom sumom, koja je deset puta veća nego je čovjek očekivao! Zato ovo nije odlaganje molitve, nego zaista uzdizanje darežljivosti.

¹⁶⁷ Postoji nekoliki islamskih, kršćanskih i jevrejskih predaja koje govore o visokim ljudima iz ranog perioda. Predlaže se kako doslovna tako i metaforična interpretacija.

Koristi i prednosti molitve

Postoji mnogo blagodati koje proizlaze iz molitve. Ukupno vrijeme koje čovjek proveđe u nastojanju da uđe u Allahovu blizinu, a molitva samo po sebi je jedan dio blagodati.

Dragi čitaoče! Trebalo bi da si primijetio da Allah neuka stvorenja vuče ka sebi tako što čini bezbrojna obećanja. Ovo može biti jednak kralju koji je dobrovoljno dozvolio jednom sokolu da sjedi na njegovoj ruci, kako bi ga trenirao za lov. On daje ptici raznovrsnu hranu kako bi se s njom sprijateljio. Kada sokol bude potpuno istreniran, pušta ga da kreće u lov i ponovo vrati na njegovu ruku. Jednako je i s roditeljima koji svoju djecu treniraju i odgajaju, i tokom ovog procesa informišu o mnogostrukoj koristi učenja i osposobljavanju. Ako dijete nije pažljivo, daju mu lijepu odjeću i ukusne delicije, kako bi mu učenje učinili što ukusnijim. Kada se dijete motiviše, ono samo pokušava da samo sebe nadmaši u određenim vještinama, kojima roditelji žele da ih stekne. Potom dijete sa tim nastavlja, da napreduje ma šta mu se pojavljivalo na putu kao prepreka. Slična je situacija sa ljudima. Čovjek ne razumije radosti i uspjeh na onom svijetu. Zato Svemogući svojom prijatnošću i popustljivošću ljudi na sljedeći način poziva ka sebi: O moja stvorenja! Dođite. Za šta god da me zamolite, ja će vam dati! Ja imam sve što vas može meni približiti! Vi tako možete svoje želje na ovom svijetu ostvariti a također i na onom svijetu. Koji stupanj darežljivosti je to bez obzira na Svemoć koju imam da vas zovem bliže sebi. Ali neuka stvorenja se uzaludno brinu da su im molitve ostale neuslišane!

Zato Allah kaže: "Čovjek je, zaista, Gospodaru svome nezahvalan."¹⁶⁸

Čovjek se čudi zašto njegove molitve ostaju neuslišane. On ne misli da je molitva jedan dio poticajne molitve od njega. Kada svoje preklinjanje usmjeri prema Allahu, on mu se približava! On djeli svoje osjećaje i želje sa Stvoriteljem i Održavateljem! On čuje Allahovo Labbaik (ovdje sam) i božanske pozive!

O molitelju! Kada prepoznaš stvarnu radost molitve, a kad bi oči tvoga srca misteriju pažnje moglo sagledati, koju Allah daje tvojim jadikovkama, svoje sopstveno jastvo bi tada žrtvovao kako ne bi pričao o svojim svjetovnim željama! Zamisli da jedna osoba dobije priliku da se susretne sa autoritetom kao što je kralj. I ovaj plemić posmatra posjetioca sa svom svojom pažnjom. U svome čuđenju čovjek bi mogao da zaboravi na svoj zahtjev da ga izloži pred monarhom!

Kakva je šteta da ljudi dok obavljaju molitve pri tom zaboravljaju da imaju priliku obraćanja Allahu koji kontroliše sve u univerzumu.

Allah kaže: "O moje Stvorenje! Moli se meni i imaj povjerenje u mene zbog svoga dobra!" Ali čovjek se ponaša u svome neznanju tvrdoglavu. Kada on ne bi imao zastor od nemara na svojim mislima, mogao bi razumjeti istinu.

Allah kaže: "O meleku! Produc i ispunjenje njegove želje! Ja volim glas kojim me on moli." Kada bi čovjek ovo prepoznao, on bi se potpuno Allahovoj želji potčinio i moljenje za svjetovne želje bi izbjegavao.

¹⁶⁸ Kur'an, 100:6

Oni čije molitve bivaju uslišane

Autentični izvori citiraju da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "Postoje tri vrste ljudi, čije molitve bivaju uslišane:

1. Oni koji obavljaju sveto hodočašće Hadža, njihove molitve bivaju uslišane. Preporučljivo je da se dobro brine o ljudima kod kuće.
2. Oni koji čine džihad na Allahovom putu. Za njihove familije i djecu mora se brinuti za vrijeme njihova odsustva.
3. Molitva bolesnika biva uslišena. Zato bi se ljudi trebali brinuti o bolesnim i ne uznemiravati ih."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da će Allah sigurno uslišati pet molitvi:

1. molitvu jednog pravednog Imama.
2. molitvu onoga ko je potlačen (Mazlum).
3. molitva bogobojsnog sina za svoje roditelje.
4. molitva bogobojsnih roditelja za svoga sina.
5. molitva vjernika za svog brata vjernika u njegovom odsustvu.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Allah će sigurno prihvati šest vrsta molitvi:

1. molitve bogobojsnog oca za svoga sina.
2. prokletstvo jednog oca za razbaštinjenje njegovoga sina.
3. prokletstvo potlačenog na njegovog tiranina.
4. molitva vjernika za nekog drugog.
5. molitva potlačenog kada dobije premalenu nadoknadu od zle osobe.
6. molitva za zadovoljstvo Ehlul Bejta (a.)."

Oprez od prokletstva potlačenog

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Budite oprezni od prokletstva potlačenog, da ne dosegne do onog svijeta i ne dopre do neba i da Allah na njega ne pogleda sa samilošću i kaže: "Uzdignite njegovu molitvu, prihvativat će je!"

Poslanik (s.) je također kazao: "Čuvajte se prokletstva vaših očeva. Ono je oštije od kopljja!" U predajama stoji da četiri vrste molitvi Allah neće odbiti:

1. molitva oca za svoga sina.
2. molitva potlačenog protiv tlačitelja.
3. molitva osobe koja obavlja Umru.

4. molitva postaća.

Kaže se da neće biti uslišena molitva od pet vrsta ljudi:

1. Suprug koji, iako ima mogućnosti da se razvede od svadljive žene, tako što joj isplati njen mehr (alimentaciju), od nje se ne razvodi, ali protiv nje uči molitve.

2. Nekom kome je konj tri puta pobjegao iz imanja i on ga ne prodaje ,nego ga proklinje.

3. Nekom ko ne želi da se brzo pomakne od zida koji prijeti da padne i moli: "O Allahu! Ne daj da zid padne na moju glavu!"

4. Nekome ko nekome posudi nešto bez da za to uzme svjedočke i potom moli: "O Allahu! Učini da dobijem svoj novac nazad!"

5. Fizički sposobnoj osobi, koja je u stanju da zarađuje za svoje životno izdržavanje, ali se ne trudi da zarađuje sama, i moli: "O Allahu! Daj mi moja sredstva za život!"

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Kada u jednom gradu žive samo neposlušni grešnici sa samo tri bogobojske osobe među njima, tada Allah neće to mjesto prokleti. O Ebu Zere! Allah je ponosan i zahvalan trima osobama.

Prva osoba: Neko ko uči ezan i ikamet, dok je sam u šumi i obavlja svoje obavezne namaze. Allah potiče meleke da ponosno posmatraju njegovo iskreno stvorenje, koje svoga Stvoritelja u samoći u šumi nije zaboravilo.

Druga osoba: Neko ko obavlja noćni namaz¹⁶⁹ i ko se u noćnoj samoći spušta na sedždu, iako je savladan umorom. Allah kaže melecima da je duša iskrenog stvorenja sa njim dok se on zadržava na sedždi.

Treća osoba: Onaj ko se na bojnom polju drži stameno i čvrsto bori protiv neprijatelja, dok su mu saborci od straha u svojim srcima pobjegli!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je obavljanje obavezognog namaza u očima ljudi poželjno. Namaz u džamiji ima prednost u odnosu na onaj obavljen u kući. Isto tako je izdvajanje zekata bolje u okolini džamije, pošto druge ohrabruje da to isto čine. Neobavezni namazi i milostinja siromašnim i potrebitim bolje je da se obavlja skriveno u povjerenju. To isključuje mogućnost da se ljudima prenese dojam da se osoba ponosi svojim statusom, a također i primatelji pomoći bi se mogli osjećati postiđeno ako bi pomoć bila prikazano javno.

Potom je rekao Imam (a.): "Obavljanje noćnog namaza je bio običaj Poslanika (s.) a bogobojski ljudi su ga oponašali. To otalanja bolove i čini lice blistavim. Onaj ko obavlja noćni namaz, biva susretljiv i ugledan. To povećava opskrbu jedne osobe. Osam rekata noćnog namaza¹⁷⁰ su ukras onoga svijeta za onoga ko ih obavlja. Očima daje svjetlost i odnosi tugu."

¹⁶⁹ Dobrovoljni namaz Salat-ul-Lajl, također nazvan poslijeponočni namaz, koji je razdvojen od petog obavezognog namaza Salat-il-lša.

¹⁷⁰ Noćni namaz se sastoji od jedanaest rekata, podijeljenih u tri poglavља, četiri puta po dva rekata, jedanput dva rekata i jednom jedan rekata. Ovdje je uzeto u obzir osam rekata koji se obavljuju.

U predajama se spominje da noćni namaz povećava sjaj lica i lijep miris tijela. Uvećava opskrbu osobe. Onaj ko obavlja ovaj namaz, pronalazi sredstva da vrati svoje dugove. U jednoj daljoj predaji spominje se da kuća u kojoj se uči Kur'an i obavlja noćni namaz, ljudima na nebeskom svodu se čini kao svjetleća zvijezda.

Zabilježeno je da je Allahov Poslanik (s.) komentirao ajet: "Dobra djela zaista poništavaju rđava", tako što je rekao: "Ajet znači da kada jedan vjernik obavi noćni namaz njegovi grijesi, koje je počinio tokom dana, bivaju izbrisani."¹⁷¹

Poslanik islama (s.) je rekao: "Kome god da je Allah dao privilegiju da obavlja noćni namaz, ko noću ostaje budan i namaz obavlja pravilno i sa potpunom predanošću, nakon što je uzeo abdest, njemu Allah dodjeljuje devet reda meleka koji su prisutni iza njega prilikom namaza. Samo Allah poznaće broj meleka u svakom od devet redova. Kraj jednog od tih redova će biti na sjeveru, a drugi kraj na jugu. Kada osoba upotpuni namaz, vrline na listi dijela će biti dodata srazmjerne broju meleka, koji budu stajali iza onoga ko obavlja namaz."

Prenosi si se od Poslanika (s.) da Allah usipa svjetlost u srce bogobojažne osobe, koja tokom kasnih noćnih sati стоји na namazu. Kada osoba kaže: "Ja Rabb, ja Rabb (O Gospodaru, o Gospodaru), Allah odgovara sa "labbaik, labbaik" (Ja sam ovdje, Ja sam ovdje) i kaže: "O moje stvorenje! Moli me za šta želiš da me moliš! Pouzdaj se u mene, da ti budem dovoljan za rješenje tvojih problema!" Tada Allah kaže svojim melecima: "Gledaj kako moje stvorenje стоји u pustoj noći u mome prisusutvu! Ovo je vrijeme kada ljudi bez pameti leže u dubokom snu. Vi morate posvjedočiti da sam popis svih njegovih grijeha izbrisao!"

U predajama se prenosi da je Allahov Poslanik (s.) rekao: "Džibril me uvijek upozoravao vezano za noćni namaz da sam bio toliko zabrinut da će ljudi mogu umeta mislima na ovaj namaz potpuno izgubiti san."

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da za onoga ko vjeruje u Sudnji dan, Allah neće dozvoliti a da prođe noć da ne obavi noćni namaz."

Prenosi se da se jedna osoba približila Amir al-Mumininu (a.) i rekla: "O Imame! Ja nisam u stanju da obavljam noćni namaz!" Imam Ali (a.) mu reče: "Tvoji grijesi te priječe da to radiš." I on još dodade: "Sulejmanova (a.) majka mu je savjetovala: 'O sine! Nemoj puno spavati noću! Takva jedna navika učini čovjeka prosjakom na Sudnjem danu!'

Prenosi se od Imama Alija (a.) da ga je neko zamolio da nešto ispriča o vrlinama i značaju noćnog namaza. Imam (a.) odgovori: "Znaj da kada neko jednu desetinu noći provede u noćnom namazu, Allah njegovim melecima kaže: "Upišite za moje stvorenje toliko vrlina, kao što je broj listova i pupoljaka drveća koje raste na obalama Nila."

U jednoj drugoj predaji je spomenuto da Allah melecima naređuje da upišu vrline u knjigu molitelja koje su ravne broju listova svog cvijeća u univerzumu.

Imam (a.) je rekao: "Neko ko provede jednu devetinu noći obavljujući noćni namaz, njemu će njegova knjiga djela na Sudnjem danu biti data u desnu ruku!" Onome, ko osminu noći provede u namazu, Allah će podariti status šehida koji se hrabro borio na Allahovom putu i poginuo. Onaj ko provede sedminu noći u namazu bit će iz svoga groba proživljen blistajućeg lica kao pun mjesec, a Sirat čupriju će preći brzinom svjetlosti! Onaj ko provede jednu

¹⁷¹ Kur'an, 11:114

šestinu noći u namazu, doseći će Allahov oprost za svoje grijeha i bit će priključen onima koji se smatraju pokajnicima. Onaj ko jednu petinu noći provede u namazu naći će svoje mjesto u Dženetu u blizini Ibrahima (a.). Onaj ko jednu četvrtini noći provede u namazu, na Sudnjem danu će biti proživljen sa uspješnima, a Sirat čupriju će preći brzinom vjetra i ući u Dženet. Onaj ko provede jednu trećinu noći u namazu, Allah će dodijeliti jedan takav status koji bi poželio svaki melek. Na Sudnjem danu postojat će nalog da on može da uđe u Dženet na bilo koja vrata koja želi!

Onaj ko polovinu noći provede u namazu, dobit će toliku nagradu da kada bi cijela površina zemlje bila od zlata i bila ponuđena vjerniku, on bi takvu ponudu odbio. Ovako djelovanje jedne osobe kod Allaha je vrijednije od oslobođanja sedamdeset robova od potomaka Ismaila (a.). Za nekoga ko dvije trećine noći provede u namazu, Allah će zapisati vrline u takvoj količini kao što ima kamenčića u pustinjskom pijesku. Najmanja količina vrlina za jednu takvu osobu bit će slična desetostrukoj veličini brda Uhud. Onome ko provede cijelu noć obavljujući namaz, nekada na sedždi, nekada na rukuu, nekada učeći Časni Kur'an i spominjući Allahova Imena, Allah će dati toliku nagradu da svi njegovi grijesi budu oprošteni da će biti tako bezgrješan kao novorođeno dijete. Vrline koje će biti upisane za jednu takvu osobu su iste brojnosti kao što ima stvorenja na svijetu. Grob takve osobe nakon smrti biće ispunjen svjetlošću. Zavist i pohlepa će takvoj osobi biti izbrisani iz srca. Bit će oslobođena optužbi koje nastupaju u grobu nakon smrti. Bit će oslobođena od džehenske vatre. Na Sudnjem danu će ustati iz groba bez ikakvog straha od odmazde. Allah će melecima reći: "Gledajte na moje stvorenje koje je cijelu noć provelo u mislima na mene. Dajte mu jedno mjesto u Dženetu (al-Firdaus, najuzvišeniji stupanj Dženetu) i dajte mu stotinu hiljada gradova u Dženetu, pri čemu svaki grad treba da bude ukrašen onim što on želi! Dajte mu više od toga, što mu je već bilo dozvoljeno!"

U jednoj drugoj predaji kaže se: "O Ebu Zere! Svaki dio zemlje na koji čovjek spusti glavu na sedždu, na Sudnjem danu će položiti svjedočenje. Nema odmarališta na kojem se putnici odmaraju koja ne mole za njihovu sigurnost, dok putnici u njima obavljaju svoje namaze. Ta mjesta će proklinjati one koji su činili djela koja se protive Allahovim naređenjima, dok se tamo odmaraju.

O Ebu Zere! Niti postoji svitanje niti sumrak, bez da se mjesta boravišta međusobno zovu: O moj susjede! Da li je ijedan putnik govorio o Allahu dok je kod tebe ostao? Da li je ijedan putnik svoje čelo oborio za obavljanje sedžde? Neka mjesta će potvrditi da su putnici obavljali spuštanje na sedždu a druga će priznati da su samo odmarali a potom otišli. Mjesta koja potvrde da su njihovi posjetitelji tokom boravka obavljali namaze, bit će ponosna na to da su imali privilegiju da ljudi koji Allahu obavljaju namaz, zbrinu kao goste. Misli na to! Zaborav je ljudi tako savladao da su ne oživljene stvari (mrta priroda) bliže namazu nego čovjek. Nežive stvari, iako posjeduju veoma slaba čula, bave se i zauzete su obavljanjem molitve."

Neko je upitao Imama Džafer al-Sadika (a.) da li čovjek treba dobrovoljne namaze (nafila) obavljati uvijek na istom mjestu ili na različitim mjestima. Imam (a.) odgovori da je bolje ove namaze obavljati na različitim mjestima, pošto će ova mjesta na Sudnjem danu svjedočiti o takvim djelima.

Prenosi se da kada se ljudi okupe na jedno mjesto a ne hvale Poslanika (s.) i njegove Nasljednike (a.), ovaj skup će biti glasnik odmazde za taj skup na Danu obračuna.

U jednoj drugoj predaji kaže se: "O Ebu Zere! Kada je Allah stvorio zemlju i drveće pustio da na njoj raste, nije bilo drveta od kojeg potomci Ademovi ne bi mogli imati korist. Zemlja i

flora su dobili opskrbu sa blagodatima za ljude, pošto su zahvaljivali Allahu na svim blagodatima. Ali oni koji su zastranili su rekli: "Bog ima sina!" Kada se ovo desilo, dogodila se katastrofa na zemlji i blagodati koje su ljudima i drveću bili na raspolaganju su jednostavno nestale. Kurejšije su vjerovali da su meleci božanske kćeri. Jevreji su mislili da je Aziz (od Egipta) Božiji sin.¹⁷²

Krišćnani su rekli: 'Isus je sin Božiji.'

Iz pouzdanih izvora se prenosi da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "Allah nije stvorio drvo koje ne nosi plodove. Ali kada su ljudi počeli da govore da Bog ima sina, polovina flore je postala neplodna. A kada su ljudi počeli postajati politeisti, izraslo je trnje na mnogom drveću."

Prenosi se od Poslanika islama (s.): "Allah je poslao poslanika jednom narodu. On je njima propovijedao četrdeset godina. Pozivao ih je da vjeruju u Allaha, ali niko iz tog naroda nije pristao. Ljudi ovoga mjesta su običavali da se okupljaju prilikom jednog svečanog događaja. Pri jednom takvom skupu otisao je također i Poslanik i rekao: "O ljudi! Vjerujte u Allaha! On je jedan i jedini i on nema sudruga!" Ljudi rekoše: "O ti čovječe! Ako si ti Allahov poslanik, zamoli ga da nam da plodove u boji naših ogrtača!" Na taj dan su ljudi nosili narandžaste ogrtače. Poslanik se udaljio malo sa tog mjesta i doneće suhu granu jednog drveta. Obavio je molitvu, a potom je suha grana postala ponovo zelena i mlada. Nosila je narandžaste plodove. Ljudi su vidjeli i jeli plodove. Oni, koji su se uvjerili u Allahovo postojanje, vidjeli su da je jezgre plodova bila slatka. Ali drugima, koji su još uvijek sumnjali, jezgre su bile gorkog okusa."

Poslanik islama (s.) je rekao: "O Ali (a.)! Postoje tri stvari koje tježe srce vjernika:

1. susresti brata vjernika.
2. prekid posta u vrijeme iftara.
3. obavljanje noćnog namaza kasno noću (Tehedžud)."

Poslanik (s.) je dodao: "O Ali (a.)! Po mome mišljenju je obavljanje dva rekata noćnog namaza bolje nego sve ne svjetu. O Ali (a.)! Vjernik ima jedan uzvišen položaj! Kada on umre, meleci se žale u Dženetu budući da je on bio kao zaštita jednoga grada za druge vjernike protiv zlih šejtanskih namjera, novotara i nevjernika."

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Mi smo nesposobni da Allaha slavimo onako kako mu priliči, jer on nadilazi naše mogućnosti poimanja! Jednako tako mi ne možemo da nabrojimo kvalitete Poslanika islama (s.) jer Allah kaže: "Slavljenje njega je slavljenje Mene, njegove naredbe su moje naredbe, pokoravanje njemu je pokoravanje meni!" Jednako tako mi ne možemo Ehlul Bejt slaviti, pošto nas je Allah učinio čistim od bilo kakve greške. Također ni vjernici se ne mogu primjereno slaviti, jer kada vjernik sretne jednog vjernika, njegovi grijesi padaju kao lišće u jesen!"

¹⁷² Ova izjava se odnosi na ličnost po imenu Uzeir, koja se u Časnom Kur'anu spominje samo jedan jedini put (9:30) Tu se kaže: "Jevreji govore: 'Uzeir je Allahov sin', a kršćani kažu: 'Mesih je Allahov sin.' To su riječi njihove, iz usta njihovih, opomašaju riječi nevjernika prijašnjih, ubio ih Allah! Kuda se odmeću?" Ajet je kontraverzno diskutovan. Neki Jevrejski učenjaci ukazuju na to da takve datosti nikada u istoriji nisu bile dio judaizma. Neki pokušavaju Uzeira izjednačiti sa biblijskim likom Ezra. Postoji također i legenda u muslimanskoj literaturi prema kojoj je Uzeir čovjek koji je bio povezan sa svetim jevrejskim tajnim sandukom (Kovčeg Saveta ili Sveti Kovčeg) kojeg navodno jevreji obožavaju. Muslimanski učenjaci inače ukazuju na to da bi ovaj Uzeir mogao možda da bude neko od idola Egipta (kao naprimjer Oziris), koji je po nekim Jevrejima čekao na povratak Musaa (a.) na brdu Sinaj, napravljen kao zlatni kip.

Koristi zagrljaja

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Kada se dva vjernika zagrle, Allahov blagoslov će biti na njima! Kada jedan drugog zagrle, samo kako bi Allaha obradovali i bez svjetovnih motiva, meleci kažu: "Svi tvoji grijesi bit će oprošteni! Ponovite zagrljaj! Kada dva vjernika počnu da razgovaraju, meleci koji su odgovorni za zapisivanje ljudskih djela se udalje od njih pošto je moguće da oni tada razmjenjuju tajne, a Allah želi, da ih sačuva od slušaoca!" Prenositelj upita: "Da li meleci ovaj razgovor ne zapisuju, i pored Allahovog iskaza 'on ne izusti nijednu riječ a da pored njega nije prisutan Onaj koji bdije?'"¹⁷³

Imam (a.) uzdahnu i reče: "Allah je melecima naredio da se od njih udalje iz strahopoštovanja od njihove veličine. Iako meleci njihovu konverzaciju ne čuju, tajne o skrivenostima i tajnama poznaje Allah-Znani – zna njihova djelovanja i čuje njihove razgovore!"

Imam Ali (a.) je rekao: "Jedan vjernik se kreće unutar pet svjetlosti. Kod okupljanja i religioznih stvari, njegov dolazak i odlazak bivaju praćeni svjetлом. Njegovo znanje je svjetlo i njegov govor je obuhvaćen jednom aurom od svjetlosti. Na Sudnjem danu je vjernikov pogled na Božije blagodati također praćen svjetлом."

Iz predaja biva jasno da su djelovanje i moral jedne osobe refleksija njegovog vjerovanja. Izbjegavanje obaveznih djela i činjenje velikih grijeha, čovjeka odvaja od vjere. Ponekad jedna veoma bogobojazna osoba biva nazvana vjernikom ili šijom, a za neko drugo doba biva nazivana waliom. Jedna osoba se naziva vjernikom ili šijom kada su njena djela iskrena i ispravna. Ali čovjek ne treba da bude ponosan i uobražen kada sazna za ove predaje koje definiraju jednog šiju i vjernika. Čovjek treba da shvati kako je jako teško pronaći osobe na koje se odnosi opis vjernika.

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Allah je vjerniku podario tri osobine: poštovanje na ovom svijetu, spas na onom svijetu, strah od njega u srcima tiranina."

Nekoliko sljedbenika Imama Džafer al-Sadika (a.) su jedne noći po mjesecini otišli kod njega. Zadivljen ovim blistavo svjetlim ambijentom, ispričao je jedan Imamov (a.) sljedbenik: "Kako je prekrasna ova noć punog mjeseca i zvijezda. Privlačnost neba se vremenom čak još pojačava tokom noći." Imam (a.) reče: "Kako ti govoriš za nebo, tako meleci Džibrail i Mikail govore vječita i uzvišena slavljenja o svjetlosti zemlje i vjernicima koji na njoj žive. Israil i Israfil¹⁷⁴ također imaju slično mišljenje o zemlji."

Allahov Poslanik (s.) je rekao da je vjernik u očima Svemogućeg tako važan da ga meleci na nebu jako dobro znaju. Poslanik (s.) je još dodao da vjernik gleda svjetлом koje mu je Allah spremio.

Priča se od Allahovog Poslanika (s.) da vjernik treba da posjeduje sljedeće kvalitete: On treba biti smiren i sabran u vremenima nesreće i udara sudbine, u siromaštvu treba da bude strpljiv i uviđavan, zahvalan u vremenima obilja, zadovoljan sa svim što mu Allah daje, ne treba da bude grub prema svojim rivalima, ne treba na nepravedan način pomagati svoje prijatelje, on treba da bude spreman podnosići teškoće zbog namaza i molitvi i on treba da

¹⁷³ Kur'an, 50:18

¹⁷⁴ Džibrail, Mikail, Israil i Israfil su meleci najvećeg ranga.

je pažljiv i obziran prema svima oko sebe. Znanje je prijatelj i saputnik jednom vjerniku. Strpljivost i tolerancija su veziri jednog vjernika, a odvažnost predvodnik njegovih snaga. Kolegijalnost i sposobnost su braća vjernika i dobro ponašanje i ophođenje su kao njegov otac.

Osobine jednog vjernika

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je rekao: "Vjernik ostaje šutljiv budući da on želi da se zaštiti od grijeha. On govorи sa ciljem da dobije nagradу od Allaha. Šta god da mu se u povjerenju kaže, on neće otkritи nikada, čak ni svom najboljem prijatelju. Šta god da on posvjedočи, to neće sakritи pred svojim prijateljima. Šta god od dobrih djela da je počinio u sebi ne nosи element tajnovitosti. On se nikada ne stidi da obavlja namaz i da bude pokoran. Kada ga ljudи za njegova dobra djela hvale, ispoljava strah da mu hvala ne bi udarila u glavu. Za to vrijeme on moli oprost (Istighfar) i tražи Allahovu zaštitu od šejtana, pošto osoba koja ga hvalи nije svjesna njegovih mana. On svoje sopstvene grijehе ne zaboravlja, kako ne bi pohvalama drugih bio otuđen. Vjernik je stalno svjestan "popisnika" svojih djela.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Vjernik je u vjerskim stvarima ustrajan. U svakokm momentu on misli na onaj svijet. On se ponašа dobroćudno i prijatno prema drugima.

Vjernik ће uvijek biti u potrazi za znanjem, za činjenicama i spoznajom Allaha. On uživa u zadacima koji mu pomažu da povećа svoje znanje. Čini dobra djela strpljivo i pravedno. Iako posjeduje široko znanje, on je u ophođenju sa drugima ponizan. Iako je intelektualno superioran, on pred drugima nikada ne uzdiže svoje osobine. Za istinu je neutrašiv i pravedan. Čak i ako je bogat, ide ravnodušno kroz život. Kada je siromašan, on je ponosan na svoje siromaštvo. On je prema greškama drugih popustljiv i oprаšta kada mu drugi nanesu štetu. Osveta nije u njegovoј prirodi. Posmatra blagonaklonost prema drugim muslimanima kao poslušnost prema Allahu. On savladava svoje loše požude velikom hrabrošću. I pored užitaka u grijesima, on se drži podalje od takvog djelovanja.

On žudi za džihadom. Tokom namaza njegove misli su potpuno posvećene Allahu. U teškim vremenima on je strpljiv. On ne biva nikada savladan svjetovnim teškoćama. On je Allahu zahvalan za prednosti i blagodati koje su mu dostupne. Ne kleveće nikada druge. Vjernik uvijek misli dobro o svojim rođacima i prijateljima. On nije nikada lijен da čini dobra djela. Nikada nije razdražljiv i grub u svom ophođenju sa drugima. On kontroliše svoje oči, a kada nešto ugleda, ima Allahovu blagonaklonost na umu. Kako bi svoja usta zadovoljio, on ne čini nikada zabranjene stvari. Strasti ga nikada ne savladavaju. Slobodan je od svih zavidnih osjećaja. On nije rasipnik ali je uvijek spreman, po mogućnosti, drugima pomoći. Kako bi drugima ugodio, spreman je kojekakve neugodnosti da podnese. Vjernik ne ide za svjetovnom slavom i raskoši. On se ne plaši nikada poteškoća sa kojima se suočava. Njemu se ne može nikada krivica za neko djelo staviti na teret. Kada bude upitan za savjet, on daje dobro promišljen odgovor o toj temi. Siromašni i potrebiti očekuju pomoć od njega. On se drži podalje od glupe, besramne i beskorisne priče."

Neko je upitao Poslanika islama (s.):"Ljubazno te molim da mi ispričаš o osobinama jednog vjernika."

On odgovori: "Vjernik ima dvadeset osobina. Nije vjernik onaj ko ne posjeduje ove osobine jer tada njegovo vjerovanje nije potpuno. Ove osobine su: vjernik redovno klanja, izdvaja zekat, hrani gladne, blag je prema siročadi, nosi urednu i čistu odjeću, moli se Allahu sa velikom posvećenost, nikada ne govori laži, uvijek održava svoja obećanja, iskazuje veliko poštenje, uvijek podržava istinu, obavlja noćne namaze, danju je hrabar, poduzima iskrene napore na putu istine, noću ostaje budan a danju posti, blagonaklon je prema svojim komšijama, spreman je da pomogne udovicama, učestvuje u sahranama, uzima učešće u džihadu i po zemlji hoda ponizno svojim putem. Neka nam Allah pomogne da dosegnemo osobine jednog vjernika."

Imam Muhamed Bakir (a.) je pričao da je neko zamolio Poslanika (s.) da da opis dobrih ljudi. Poslanik (s.) odgovori: "Dobra osoba je ona od čijih ruku i jezika su drugi ljudi sigurni. Dobra osoba je ona koja se Allahu zahvaljuje na blagodatima koje joj je dao. U teškim vremenima treba da je strpljiva i ravnodušna. Ako je neko nepotrebno dovede u nevolju, treba da to strpljivo podnese i toj osobi oprosti. Ako počini grijeh, treba da moli Allaha za oprost."

Alijeve šije

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Alijeve (a.) šije su ljudi čiji stomaci dodiruju njihova leđa kao posljedica gladi. Njihove usne su isušene od posta. Oni su blage naravi i ozbiljni u svome istupanju. Oni su razumni ljudi i dobro poznati po intenzitetu njihovih namaza i moljenja. Zato, prijatelji, prihvativate bogobojsnost i pomožite nam da se za vas zauzimamo na Sudnjem danu! Zaokupite se molitvom i pokornosti Allahu."

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da je Amir al-Muminin (a.) jednog dana obavio sabah namaz u Iraku. Nakon namaza, održao je govor. Dok je pričao o strahu od Allaha, Imam (a.) je plakao. Ostali su također plakali. Potom je rekao: "Tako mi Allahove Uzvišenosti! Ja sam jednu grupu vjernika video za vrijeme života Poslanika islama (s.). Običavali su biti razbarušeni, prašnjavi i iscrpljene tjelesne konstitucije. Njihovi stomaci su obično visili na njihovim leđima (zato jer su bili veoma mršavi). Čela tih vjernika su bila nažuljana od stalnog sruštanja na sedždu. Ovi ožiljci su bili kao oni koji se mogu vidjeti na koljenima kod kamilia. Dok su noćima obavljali molitve i padali na sedždu, običavali bi da dočekuju svitanja. Oni su plakali neutješno dok su tražili zaštitu od Allahove džehenske vatre. Kada bi se pred njima spomenulo Allahovo Ime, drhtali bi kao drveće na oluji. Ovako je bilo njihovo stanje kada god bi mislili na Allahovu odmazdu. A kada ljudi vidim sada, nalazim ih u stanju zaborava i neopreznosti." Nakon govora Imam Ali (a.) je otišao prema Bait al-Šaraf¹⁷⁵ i nikada se više nije nasmijao do dana svoga šehadeta.

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira da je neko pitao Poslanika islama (s.): "O Poštovani! Ko su dobra i plemenita Allahova stvorenja?" Poslanik (s.) je rekao: "To su ljudi koji rade dobra djela a kada počine grijeh, traže Allahov oprost tako što čine istigfar. Kada im Allah da blagodati, oni mu se obilno zahvaljuju. Kada budu suočeni sa nesrećama, strpljivi su i uviđajni. Kada su na druge ljuti, velikodušno im oprštaju."

Jedne noći Amir al-Muminin (a.) je otišao prema džamiji kroz divljinu Nedžefa. Bila je veoma svijetla noć punog mjeseca. Primjetio je nekoliko ljudi koji su ga slijedili. On se zaustavio i

¹⁷⁵ Časna kuća, izvorno označavala kuću stanovanja Poslanika (s.) a kasnije Imama (a.).

upitao ih je: "Ko ste vi?" Oni rekoše: "O Poštovani! Mi smo tvoje šije." Imam (a.) ih pogleda i reče: "Ne izgledate kao šije?" Ljudi rekoše: "O Poštovani! Kako izgledaju tvoje šije?" On odgovori: "Od neprospavanih noći u namazu su njihova lica potonula. Kao posljedica prekomjernog plača, njihove oči izgledaju kao kod onih što su slijepi. Njihova leđa su savijena zbog dugih pregibanja u namazu. Pošto većinu vremena provode u postu, njihovi stomaci dodiruju njihova leđa. Zbog konstantnih namaza, njihove usne su isušene. Njihova lica zrače njihovu poniznost i strah od Allaha."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Vjernik ne može biti posjednik vjerovanja, dok ne bude posjedovao potpuni intelekt. Intelekt ne može biti potpun dok ne bude imao sljedećih deset osobina:

1. Ljudi očekuju dobro ophođenje od njega.
2. Ljudi ne očekuju loše ophođenje od njega.
3. On cjeni svoja dobra djela kao mala.
4. On daje veliki značaj malim dobročinstvima drugih.
5. On smatra svoje male greške velikim, a velike greške drugih kao male.
6. On nije nikada umoran da sasluša one koji traže pomoć.
7. On neumorno radi na potrazi za znanjem.
8. On daje sramoti prednost nad svjetovnom slavom.
9. On daje prednost siromaštvu nad bogatstvom i ostaje zadovoljan sa malom svjetovnom udobnosti.
10. Deseta je najteža. Kada god on nekoga sretne, prosuđuje tu osobu bogobojsnjom od sebe samog."

Imam (a.) je još rekao: "Postoje dvije vrste ljudi. Postoje oni koji smatraju sve ljude boljim i bogobojsnjim od sebe samog. Druga vrsta su ljudi koji smatraju da im drugi nisu ravni. Najbolji stav je da kada čovjek nekoga smatra boljim od sebe, treba da se s njim ophodi ponizno i treba da pokušava da stremi njegovim dobrim osobinama." Imam (a.) je dodao: "Ako usvojite ovakav stav, doseći ćete poštovanje i ugled."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je prenio da je Poslanik (s.) jednog dana sreo Harisa ibn Numan Ansarija i rekao: "O Harise! Kakvo je bilo tvoje jutro?" Haris reče: "O Poštovani! Počeo sam jutro potpunim povjerenjem i čvrstog vjerovanja!" Poslanik (s.) reče: "Svemu je nužan dokaz. Šta je dokaz da je tvoje vjerovanje potpuno?" Haris reče: "O Poštovani! Moje srce je ovim svijetom obeshrabreno. Ja nemam interesa za ovim svijetom. Ovako vjerovanje me je ohrabrilo da noću klanjam a danju da postim. To je jednako rečeno kao da vidim obračun djela na Allahovom nebeskom svodu. Ja jasno vidim da stanovnici dženeta žive sretno zajedno jedni sa drugima, a ljudi džehenema proživljavaju kažnjavanje. Poslanik (s.) reče: "Nema sumnje! Ti si vjernik! Allah je tvoje srce prosvijetlio vjerom. Ostani ustrajan u tom stanju. Neka ti Allah pomogne u tvome nastojanju!" Haris reče: "O Poštovani! Ja se ne bojim da ću preko nečega biti upleten u grijehu osim preko svojih očiju. "Poslanik (s.) je molio za njega i Haris je postao slijep, tako da je od njega bio otklonjen strah od činjenja grijeha.

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da je Poslanik islama (s.) prošao pored grupe jahača. On ih upita: "Ko ste vi?" Oni odgovorile da su vjernici. Poslanik (s.) ih zamoli da mu iznesu dokaz da su vjernici. Oni rekoše: "O Poštovani! Mi smo se potčinili Allahovoj želji. Mi smo pokorni njegovim naredbama. Povjeravamo sve svoje prilike Allahu i vjerujemo samo u Njega." Poslanik (s.) reče: "Ovi ljudi su mudri i pametni. Sa svojom mudrošću i pameću su prilično blizu došli statusu Poslanstva!" Potom je Poslanik (s.) dodao: "Ako hoćeš da budeš prijatelj Allahov, ne uređuj svoj boravak na ovome svijetu koji je prolazan. Ne sakupljaj

bogatstvo pošto nećeš biti u stanju da ga koristiš i upotrebljavaš. Čuvaj se Allahovih poricatelja jer se Allahu brzo moraš vratiti!”

Nagrada za Ezan i Ikamet

Allahov Poslanik (s.) je rekao: “O Ebu Zere! Kada vjernik obavi tejenum u divljini, ukoliko mu nije dostupna voda, obavi ezan i ikamet i obavi svoj namaz, Allah naredi melecima da mu se u velikom broju pridruže u namazu. Melecima će se naređiti da formiraju safove iza vjernika, tako da ništa drugo ne bude vidljivo koliko ljudski pogled doseže. Kada vjernik učini ruku, meleci to rade isto odmah za njim kao što vjernici rade kada klanjaju u džematu. Također, kada se vjernik spusti na sedždu, padaju također i meleci za njim na sedždu. Na kraju, kada vjernik uči dove, meleci izgovaraju ‘amin’.” Poslanik (s.) još dodade: “O Ebu Zere! Kada ovi vjernici samo prouče ikamet u obavezno vrijeme obaveznog namaza a ne ezan, tada će mu se pri namazu priključiti samo dva meleka koji su uvijek u pratnji te osobe.”

Neki vjerski pravnici misle da je obavezno učiti ezan i ikamet za svaki obavezni namaz, dok drugi kažu da je ikamet dovoljan. Neki kažu da su oba, ezan i ikamet, obavezni za sabah namaz i noćne namaze. Posljednje je bolja praksa.

Ezan i ikamet su samo propisani za obavezne namaze. Dobrovoljni namazi mogu se klanjati bez učenja ezana i ikameta. Oni koji ovo uče i za dobrovoljne namaze prakticiraju jednu nedozvoljenu novotariju (Bidaa).

U jednoj predaji od Poslanika (s.) se prenosi da kada neko prouči ezan sa posvećenošću, dobit će nagradu od Allaha, koja je jednaka četrdeset hiljada šehida i četrdeset hiljada iskrenih (Siddikun). Zauzimanjem ove osobe Allah će četrdeset hiljada grešnika uvesti u Dženet. Zahvaljujući tome, kada mujezin kaže “ašhadu an la ilaha illallah”(Svjedočim da nema Boga osima Allaha), devedeset hiljada meleka doneće salavat na njega. Također, oni mole Allaha za oprost. Na Sudnjem danu ova osoba će biti u hladu Allahovog nebeskog svoda, dok ne bude završeno sa procesom obračuna. Kada mujezin kaže “ašhadu anna Muhammadun rasulullah”(Svjedočim da je Muhamed Allahov poslanik), četrdeset hiljada meleka pišu blagoslove za njega. Svaka osoba koja daje prednost prisustvovanju namazu u džematu i čuje veličanje (Tekbir)¹⁷⁶ dobit će nagradu koja je ravna mnogo mujezina, ali sa pretpostavkom da ta osoba nikada nije bila razlog nesreće nekog muslimana.

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da nekome ko deset godina uči ezan u ime Allaha, grijesi će biti oprošteni, koliko god da se on sjeća da ih je počinio. Glas ove osobe će se čuti do nebeskog svoda. Svi oživljeni i neoživljeni objekti u okruženju toga mjesta na kojem se uči ezan, svjedočit će ovu činjenicu. On će dobiti jedan udio nagrade onih osoba koje su došle u džamiju kao odgovor na njegov ezan (poziv) kako bi klanjali. Kako raste broj klanjača u džamiji kao odgovor na njegov ezan, u skladu sa tim će rasti i popis njegov dobroih djela.

¹⁷⁶ Misli se na početak namaza, koji počinje podizanjem ruku i izgovorom Allahu ekber.

Bilal¹⁷⁷ prenosi od Poslanika islama (s.) da su mujezini čuvari vjere. Oni su također čuvari obavezni dana posta i namaza. Šta god da oni mole kao protuuslugu za svoje služenje, Allah će im dozvoliti. Za koga god da traže zagovorništvo, Allah će njihovo zauzimanje prihvati. Poslanik (s.) je također rekao da ako neko četrdeset godina iskreno uči ezan u ime Allaha, Allah će mu dati nagradu koja je jednaka nagradi četrdeset iskrenih (Siddikun). Neko ko uči ezan deset godina, dobit će mjesto u kući (Kubba) Ibrahima (a.). Neko ko uči ezan jednu godinu, njegovi grijesi će na Sudnjem danu biti oprošteni makar bili teški kao planine. Ako neko prouči ezan samo jednom u propisano vrijeme namaza, Allah će mu oprostiti sve njegove prošle grijeha i štiti ga od toga da čini dalje grijeha. Njemu će biti dat status Šehida u Dženetu.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Mujezin između ezana i ikameta postiže nagradu šehida koji udara oko sebe svojim dijelovima tijela preplavljen krvlju u Ime Allaha. Neko ko ne može dobiti potomstvo treba da uči ezan u četiri zida svoje kuće."

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže da je Allahov Poslanik (s.) rekao: "Kada susretnete zle duhove (Ghul)¹⁷⁸, učite glasno ezan, tada će oni pobjeći. A Poslanik (s.) je rekao: "Kada neko prouči ezan za namaz, njemu se priključe dva reda meleka koji stanu iza njega, tako dugi kao što je udaljenost od istoka do zapada i kao što je udaljenost između zemlje i neba."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da će tri vrste ljudi u velikom broju biti uvedeni u Dženet:

1. pravedni Imami.
2. pravedan trgovac.
3. starci, koji su proveli svoj život u pokornosti Allahu.

Prenosi se od Allahovog Poslanika (a.) da će sedam vrsta ljudi odmarati u hladu nebeskog svoda na Sudnjem danu. Na ovom sudbonosnom danu neće biti za ljudsku masu drugog hлада. Ovih sedam kategorija će biti:

1. pravedni Imami.
2. omladina koja je svoje vrijeme provodila moleći Allaha.
3. onaj ko izađe iz džamije dok njegovo srce ostane u džamiji.
4. saputnici koji su zajedno dok idu na zajedničku molitvu.
5. onaj ko u samoći misli na Allaha, pri čemu se njegove oči ispune suzama iz straha od Njega.
6. onaj ko od lijepе djevojke bude zavoden da počini grijeh, ali iz straha od Allaha se distancira.
7. onaj ko u tajnosti udjeljuje potrebitima tako da njegova desna daje, dok lijeva o tome ništa ne zna.

¹⁷⁷ Prvi mujezin u islamu.

¹⁷⁸ U perzijsko-arapskim kulturnim krugovima označava zlog džina.

Nagrada za učenje Kur'ana

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada jedan mladi vjernik uči Kur'an, Kur'an postane dio njegove krvi i mesa. Allah će ga na Sudnjem danu proživiti sa Poslanikom (s.) i melecima. Časni Kur'an će svoju ljubav prema njemu ispoljiti i kazati: "O Allahu! Svaka osoba očekuje nagradu za svoja dobra djela! Zato zahtjevam nagradu za osobe koje su običavale da me uče!" Tada će Allah pokloniti mlađiću svoje dva Hilla (nebeska ogrtača). Kruna odličnosti će mu biti stavljena. Tada će Allah pitati Časni Kur'an: "Da li si sada zadovoljan?" Sveta knjiga će odgovoriti: "O Allahu! Ja sam očekivao mnogo više nego to! Tvoja nagrada je mnogo manja od onoga što je osoba zaslужila!" Tada će Allah toj osobi dati dozvolu u njenu desnu ruku da uđe u dženet i potvrdu u lijevu ruku da ne uđe u džehenem. Osoba će tada biti uvedena u dženet i bit će joj naloženo da prouči jedan ajet iz Kur'ana, kako bi bila uvedena na najveće područja Dženeta. Sada će Allah upitati Kur'an: "Jesi li sad zadovoljan?" Kur'an će odgovoriti: Nema nikakve sumnje! Sada sam zadovoljan!"

Imam (a.) je također rekao: "Kada neko uči Časni Kur'an kako bi ga naučio napamet, Allah će za njega nagradu udvostručiti."

Dalje je kazao: "Za nekoga, ko uči Kur'an za dobrobit neobrazovanih, to će biti kao da obavlja džihad. Za jednu takvu osobu, Dženet će biti obavezan."

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Ne uzimaj nikoga za prijatelja osim vjernika. Ne dijeli svoje obroke ni sa kim osim sa bogobojsznima. Ne dijeli svoj sto sa licemjerima i lošim osobama. O Ebu Zere! Dijeli svoju hranu sa onima koje označavaš kao svoje prijatelje i sa onima koji njeguju svoje prijateljstvo s tobom u Ime Allaha!"

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: "Moj poštovani otac Imam Zejnul-Abidin (a.) je rekao: 'O sine! Ne sastaj se, ne razgovaraj i ne sprijateljuj se sa pet vrsta ljudi:

1. Ne sjedaj u društvo onoga ko laže. On je poput opsjene ili privida, tako da ti daleke stvari izgledaju bliske a bliski objekti daleko.
2. Nemoj pratiti licemjera, kako te on ne bi prodao za jedan zalogaj ili manje od toga.
3. Ne sprijateljuj se sa škrticom, koji svoj novac cijeni više nego tebe u vremenu tvoje potrebe.
4. Ne sprijateljuj sa glupanom, da ti on ne bi, i pored dobrih namjera, svojom ograničenošću nanio štetu.
5. Ne sprijateljuj se sa nekim ko svojoj rodbini uskraćuje njihovo pravo. U Časnom Kur'anu Allah takvu osobu proklinje tri puta."

Imam Ali (a.) kaže u jednoj propovjedi: "O vjerniče! Nužno je da se distancirate društva tri vrste ljudi: bestidnog grešnika i licemjera, glupog varalice, onih koji lažu."

On je dodao: "Licemjer će vam loša djela predstavi kao dobra i pokušati da vas okrene na svoj put. On vas u stvarima vjere neće ispravno usmjeravati. Njegovo društvo bit će osnova sramote za vas. Društvo glupe osobe neće vam pomoći da idete pravim putem. Ne očekujte od njega, da vam u teškim vremenima pritekne upomoć, koliko god on to pokušavao. Ne očekujete prijatnost u društvu sa onim ko laže. On će drugima pričati laži i o tebi. Kako bi svoju pokvarenost ispravio, izmislit će mnoge laži. Također, i kada bi neko od njih govorio

istinu, ljudi mu ne bi vjerovali. On bi mogao preko lažnih priča prouzrokovati neprijateljstvo između ljudi. Vi morate uvijek dobro razmisliti kakvo ćete prijateljstvo održavati.”

Imam Muhammed Bakir (a.) je kazao: “Sprijatelji se sa onim ko te iz straha od Allah navodi na plač i ko ti je priyatno naklonjen. Ne slijedi onoga ko te navodi na smijeh i ko te u grijehu zapetjava. Uskoro ćeš morati da ideš Allahu, kako bi položio račun za svoja djela!”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Od moje braće, najbolji prijatelj je onaj ko mi ukazuje na moje greške.” I on je dodao: “Postoje granice za prijateljstvo i iskrenost. Oni koji ne prepoznaju ove granice, ne shvataju vrijednost iskrenosti. Pravi prijatelj je onaj ko:

1. U javnosti i tajno prema tebi ima isti stav.
2. Ono što on smatra dobrom za sebe, također smatra dobrom i za tebe, i ono što on za sebe smatra lošim, također lošim smatra i za tebe.
3. Kada on ostvari visoku poziciju u društvu, njegovo ponašanje prema tebi se ne mijenja.
4. Tebi ne uskraćuje na šta on ima uticaj.
5. Ne okreće ti leđa kada te zadesa svjetovne nevolje.”

Prenosi se od Poslanika islama (s.) da je najsretnija osoba ona koja njeguje druženje sa dobrim ljudima.

Isa (a.) je jednom upitan od svog sljedbenika: “O Allahov Poslaniče (a.)! Sa kojom vrstom ljudi treba da se sprijateljimo?” On reče: “Sa onima pri čijem pogledu se sjetite Allaha! Čiji govor popravlja vaše znanje! Čija djela također i vas potiču da tražite nagradu na onom svijetu!”

Imam Ali (a.) je rekao: “Neko ko sjedi na mjestu koje je na lošem glasu, ne treba da se žali ako ljudi na njega pokazuju!”

Imam (a.) je kazao: “Ako neko sopstvene stvari zadrži za sebe, zadržao je kontrolu nad sobom. Ako neku stvar odkrije pred dvoje ljudi, ona biva javno vlasništvo!”

On je također rekao: “Dobro misli o postupcima svoga brata vjernika i šta god da ispolji, prihvativte kao istinu. Pokušajte koliko god je to moguće da njegujete odnos sa moralnim prijateljima. Takvi prijatelji su vaš ukras i ponos u dobrom vremenima i štit u teškim vremenima.

Ako se morate sa nekim konsultirati u teškim vremenima, tražite savjet od bogobojazne osobe.

Njegujte prijateljstvo sa vašom braćom u mjeri koliko su bogobojazni.

Odbacite društvo sa ženama na lošem glasu i distancirajte se također od žena dobrog karaktera! Također ako vas žene ohrabruju na nešto dobro, uzdržite se od toga, kako ne biste bili umiješani u loša djela.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Prijateljstvu onoga ko ti nije od koristi u tvome vjerovanju, ne trebaš imati povjerenje! Ne ugledaj se na njegovo društvo jer ishod jednog djelovanja koje nije proisteklo na Allahovom putu, nije nikada dobro!”

Od Allahovog Poslanika (s.) se prenosi: “Srce muškarca biva ugašeno ako se druži sa ove tri vrste ljudi: zlim i strašljivim ljudima, ženama i bogatašima.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Postoje četiri stvari koje su beskorisne i propadaju: prijateljstvo sa nevjernikom, nezahvalnoj osobi uraditi nešto dobro, savjeti i propisi za osobe koje to ne slušaju, otkrivanje tajni nepouzdanim ljudima."

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: "Treba izbjegavati druženje sa bogatim ljudima. Onaj ko sjedi u njihovoј blizini na početku osjeća kao da su mu sva dobra ukazana i dostupna, ali vremenom počinje misliti da on ništa nije stekao."

Allahov Poslanik (s.) je istaknuo: "Četiri stvari umrtviju srce: ponavljanje griješenja, puno razgovora sa nepoznatim ženama, svadbanje sa glupom osobom, sjedenje pored mrtvaca." Prijatelji upitaše: "O Allahov Poslaniče (s.)! Ko su mrtvaci?" Poslanik (s.) je odgovorio: "Mrtvaci su bogati koji su zbog posjeda ekstremnog bogatstva postali tvrdoglavi!"

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Nahraniti vjernika je veoma dobro djelo. Uvijek hranite druge kako bi oni, u slučaju da budu okvalifikovani kao vjernici, to moglo biti osnova za vašu nagradu."

Neko ko nahrani gladnog vjernika, Allah će nahraniti plodovima u dženetu. Ko god vjerniku da jedan gutljaj vode, njega će Allah opskrbiti zapečaćenim pićem u dženetu. Ko god obuče jednog vjernika, bit će u dženetu obučen odjećom od svile i brokata. Ukoliko od odjeće koju je čovjek vjerniku dao preostane jedan konac, meleci će slaviti dobročinitelja. Ko god jednom vjerniku pomogne u vremenu njegove nužde, njemu će Allah dati mjesto u hladu nebeskog svoda. Dok će drugi u dolini proživljena podnositi ekstremnu vrućinu.

Autentično je preneseno da je Imam Muhamed Bakir (a.) rekao: "Tri stvari uzdižu stupanj vjernika: svakoga pozdraviti, ljudi hraniti, moliti se u vremenu dok su drugi savladani snom."

Hraniti muslimansku braću

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Ko god nahrani tri muslimana, Allah će tome dati tri ručka u dženetu: ručak nebeskog kraljevstva (Malakut al-Samawat) na najuzvišenijm dženetu (Džana al-Firdaus), ručak vrta Eden, ručak od Tuba, koje je drvo u dženetu. Ovo drvo je Allah posadio u vrtu Eden.

Djela koja zaslužuju Allahov oprost uključuju hranjenje gladnih muslimana do sitosti.

Ko god na jednom mjestu utaži žeđ jednog muslimana, na kojem ima malo vode, njemu će za svaki gutljaj u knjigu djela biti upisano sedamdeset hiljada dobrih djela. On će dobiti nagradu koja je jednakoslobođanju deset osoba od potomaka Ismaila (a.). Kada gost uđe u kuću, on otjera grijehe stanovnika te kuće."

Na drugom mjestu kaže Poslanik (a.): "Kada dođu gosti, dođu sa mnogim nadanjima, a kada odu, odu kao uzročnici vašega spasenja."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ko god pravi društvo jednoj bogatoj osobu pri ručku, dobit će nagradu koja odgovara spašavanju od pogubljenja jednog potomka od Ismaila (a.).

Neko ko nahrani siromašnog vjernika, dobit će nagradu koja je jednaka spasenju stotinu osoba od potomaka Ismaila (a.).”

Nahraniti jednom jednog vjernika bolje je nego osloboditi deset robova i obavljanja Hadža deset puta.

Poslanik islama (a.) je ljudima zabranio da prihvate poziv licemjera.

Poslanik (s.) je kazao: “O Ebu Zere! Napusti nebitne razgovore. Za tebe je dovoljno da govorиш onoliko koliko je neophodno!”

On je dodao: “O Ebu Zere! Da bi se nekoga označilo lašcem, dovoljno je da on ponavlja ljudima ono što je od drugih čuo! Misli na to! Niko nije više zaslužio da bude držan iza zuba kao jezik. Kada čovjek izgovoreno ponavlja, bolje je obznaniti ime osobe koja je izvorno o tome govorila. Ako je govornik bogobojsan i iskren, bit će nagrađen. Ako je laž, izvorni govornik će dobiti kaznu.”

Poslanik (a.) je također rekao: “O Ebu Zere! Poštuj sljedeće vrste ljudi: osobe koje slijede propise Časnog Kur'ana, pravedne i dobre vladare.”

Džabir Džufi priča da je Imam Muhamed Bakir (a.) kazao: “O Džabire! Da li je za nekoga ko tvrdi da je šija dovoljno da samo obznani ljubav prema nama, Ehli Bejtu? Tako mi Allaha! Našim šijama pripada samo onaj ko je bogobojsan i Allahu poslušan. Naše šije se poznaju po gostoprimaljivoj prirodi i dobrodušnim srcima, oni su ljudi čestitosti i zauzeti su mislima o Allahu. Oni klanjaju redovno svoje namaze i poste. Oni se dobro ophode prema svojim roditeljima, brinu se o svojim komšijama, siromašnim, potrebitim i siročadima. Oni su iskreni i redovno uče Časni Kur'an. Oni svoja usta drže zatvorena vezano za druge stvari osim za one stvari koje se tiču dobra, a loše zabranjuju. Oni se u krugovima njihovih porodica smatraju povjerljivim i pouzdanim.”

Džabir Džufi je rekao: “Ovih dana ne nalazim nikoga kome odgovara ovaj opis!” Imam (a.) odgovori: “O Džabire! Čuvaj se da te različiti putevi ne odvedu u zabludu! Ljudi su smatrali dovoljnim da samo svoju ljubav prema Imamu Aliju (a.) obznane i priznaju njegov Vilajet, pri tome bez da pokušaju biti pravedni i prakticiraju Islamske propise. Ako zbog toga neko kaže da voli Poslanika islama (a.), koji je bolji od Imama Alija (a.), ali pri tome on ne slijedi put i primjer (Sunna) Poslanika (s.), onda on neće izvući koristi od površne obznane ljubavi prema Poslaniku (s.). Zato, boj se Allaha i učestvuj u dobrim djelima koja je On propisao. Misli na to! Ne postoji veza između Allaha i nekog drugog (neovisno o djelima). Najdraža osoba u Allahovim očima je onaj ko je bogobojsan i ko mu je poslušan. O Džabire! Blizina Allahu je moguća samo onome ko mu je poslušan! Mi nemamo nikakvu dozvolu za isključenje od džehenske vatre! Ko god je poslušan Allahu, pripada našim priateljima. Ko god grieveši prema Allahu, naš je neprijatelj. Naš Wilajet dosežu samo oni koji su bogobojsni i čine dobra djela.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: “Našim šijama pripada onaj ko čuva dvije stvari: jedna stoji između dva obraza¹⁷⁹, a druga između dvije butine¹⁸⁰. ”

Poslanik islama (s.) je rekao: “Dvije osobe će uživati u hladu ispod nebeskog svoda, kada se čak i čestiti budu brinuli za sebe: prvi je onaj ko se u samoći moli i žali, a drugi je onaj ko je u društvu mlade nepoznate djevojke a ne bude od nje zaveden.”

¹⁷⁹ Misli se na jezik.

¹⁸⁰ Misli se na spolne organe.

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže: "Jedan potpuni vjernik je onaj ko posjeduje deset osobina: ljudi očekuju dobro od njega. Ljudi se ne boje štete od njega. Svoja dobra djela posmatra kao nebitna. On svoje male greške smatra velikim grijesima. On posmatra mala dobra djela drugih kao velika. On vidi velike grijeha drugih kao neznatne. Čitav život se bavi traganjem za znanjem. Za njega je siromašna osoba bolja od bogate. On je zadovoljan opskrbom koju je dobio. Prosuđuje svakoga koga sretne boljim od sebe samog."

Jedan sljedbenik Imama Alija (a.) ga je zamolio: "O Predvodniče! Molim te, opiši mi jednog vjernika!" Imam (a.) pokazao je na jedan zid pred njima i reče: "Vjernik je onaj ko može narediti jednom zidu da se pretvori u zlato i on se pretvori u zlato!" Kada je sljedbenik pogledao u zid, video je da se pretvorio u zlato! Bio je začuđen i upita: "O Mewla (vođo)! Ti zidu nisi naredio da se pretvori u zlato nego si samo meni to opisao kao osobinu jednog vjernika. I pored toga zid se pretvorio u zlato!" Imam (a.) odgovori: "To je razlika između jednog vjernika i Amir al-Muminina (vođe pravovjernih)!"

Imam Ali (a.) je kazao da milostinja (sadaka) ima veliki oblik bogobojaznosti: "Ono što daje tvoja desna ruka kao sadaku, ne treba da zna tvoja lijeva ruka!"

Poslanik islama (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Ne gledaj za prijateljstvom sa nekim drugim osim sa vjernikom. Dijeli svoj ručak sa vjernikom. O Ebu Zere! Pozovi na ručak onoga ko je Allahov prijatelj i ko se s tobom sprijateljuje zbog Allaha! Drži se podalje od druženja sa lošim ljudima kako oni ne bi i tebe učinili lošim. Također, i dobra osoba u društvu zlih izgleda loše!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Četiri stvari su gubitak: prijateljstvo nevjerne osobe, nezahvalnoj osobi učiniti nešto dobro, bezobzirnoj osobi pripisati moralnost, glupoj osobi otkriti tajnu."

Priča se da je Amir al-Muminin (a.) jedne noći došao iz džamije. On je otišao u pravcu divljine u Nedžefu. On je već određenu odaljenost prevadio kada je iza sebe primijetio nekoliko ljudi. Kada su mu se ljudi približili, upitao ih je ko su. Oni rekoše da su šije. Imam (a.) znatiželjno pogleda njihova lica i reče: "Ja mislim da vaša čela nisu od mojih šija!" Oni upitaše: "O Amir al-Muminin (a.)! Kakva su čela tvojih šija?" On odgovori: "Njihova lica su žuta. Njihove oči izgledaju kao u slijepaca od njihovih dugih noćnih namaza. Oni imaju pogrbljena leđa zbog njihovih pretjeranih namaza, a njihovi stomaci dodiruju njihova leđa zbog prevelikog posta. Njihove usne su isušene od prevelikih molitvi i oni djeluju kao ustrašeni ljudi (ali to nisu)." Husejn ibn Naam je rekao da ga je Imam Džafer al-Sadik upitao da li bi volio imati brata vjernika? On je potvrdio. Imam (a.) ga je pitao da li je svoj ručak s njima podijelio? On je rekao da su bili prisutni jedan ili više gostiju, koji su s njim dijelili ručak. Imam (a.) reče: "Oni su sa ovim djelom velikodušniji prema tebi nego ti prema njima, koji ih hraniš!" On upita: "Kako je to moguće? Ja sam ustvari taj ko s njima dijeli dragocjenu hranu?" Imam (a.) odgovori: "Kada oni pređu prag tvojih vrata, grijesi svih članova tvoje familije bivaju oprošteni. Kada odu, odnesu sa sobom sve grijeha onih koji borave u kući."¹⁸¹

Poslanik islama (s.) je rekao da je jednak laži da čovjek ponavlja ono što je pokupio iz "rekla-kazala".

¹⁸¹ Grijesi potom bivaju izbrisani, a ne preneseni na goste koji su bili posjetitelji.

Imam Ali (a.) je kazao: "Kada nečiji govor ponavljaš, imenuj ime te osobe koja ti je priču ispričala. Tada ćeš biti nagrađen ukoliko je ta stvar istina, a ako je pogrešna, kazna će pogoditi onoga ko je ispričao laž."

Poslanik islama (a.) je rekao: "O Ebu Zere! Poštuj muslimana sijede brade. Poštuj one koji slijede propise Časnog Kur'ana. Poštuj pravednog vladara. Sva ova djela su jednaka sa tim da se pokazuje poštovanje prema Allahu."

Mi ćemo ih opisati u sljedećem poglavlju kao tri izvora.

Poglavlje 11: Izvori

11.1 Prvi Izvor: O Muslimanima u poznim godinama

Allah poštije sjedokosog muslimana. Pouzdana predaja govori da se treba sa naklonošću ophoditi prema jednom mladiću, a prema starijima sa poštovanjem.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Za nekoga ko doživi starost od pedeset godina, njemu će obračun na Sudnjem danu biti lakši. Nekome ko doživi šezdeset godina, prema njemu će čak i meleci biti prijatni. Kajanje za grijeha onoga ko doživi sedamdeset godina bit će prihvaćeno. Allah će melecima narediti da samo zapišu dobra djela osobe koja doživi osamdeset godina. Onome ko doživi devedeset godina, njegovi prošli grijesi bit će oprošteni i čak grijesi koje će kasnije počiniti, mogu biti oprošteni. On će biti ubrojan u grupu sluga Božijih, a na Sudnjem danu će se moći zauzimati za svoje srodnike."

11.2 Drugi Izvor: O vrlinama Časnog Kur'ana

Poslanik islama (s.) je rekao da kada se čovjek nađe u jednoj situaciji koja se čini mračnijom od najmračnije noći i nemoćan je da nađe rješenje, Časni Kur'an će dati pomoć da se uklone sva dvoumljenja vezano za tu situaciju. Ovo će pomoći u pokidanim mislima, u rješavanju nerješivih problema, i to je baklja koja pokazuje put prema Dženetu. Zapostavljanje Kur'ana je to koje prijeći da se ide u džehenem! Kur'an je najbolji vodič i uputitelj. To je knjiga koja sadrži sve naredbe i detalje. Sadrži dvije vrste naredbi: jasne i skrivene. Njegovi jasni aspekti su puni Allahovih naredbi za ljude. Skriveni aspekti Kur'ana tretiraju beskrajne sadržaje znanja. Jasni aspekt Knjige je za njegove sljedbenike, glasnik svega dobrog, a skriveni aspekt je pozadina. Postoje nekoliko zvijezda Samica (kao smjernice) za njegovu interpretaciju. Ove zvijezde su bezgriješni Imami (a.), koji tvrdoglavice izvode na pravi put. Ovi bezgrešni Imami posjeduju znanje Kur'ana. Samo preko njih samih se može dosegnuti spoznaja Kur'ana. Oni su oni koji šire znanje o Knjizi. Sura Pokajanje¹⁸² koja je objavljena u Časnom Kur'anu ukazuje

¹⁸² Misli se na 9. suru Časnog Kur'ana.

na to da poglavlje o nevjernicima Meke biva objavljeno ili preko Poslanika (s.) samog ili preko njegove duše¹⁸³.

Ljudi očima svoga srca ima da spoznaju put koji im se pokazuje od bezgrešnih Imama (a.) i da ih slijede oni koji su iskrenog srca. Oni su rekli da je Kur'an pravi put za neupućene kao i pomoćnik za one koji su u zabludi, svjetlo u mraku, najbolji prijatelj na ovom i na onom svijetu. Kur'an između svoje dvije korice sadrži kompletno vjerovanje.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Allah, koji ima znanje o svemu skrivenom, poslao vam je ovu knjigu. Ova knjiga poznaje stvari iz prošlosti i one koje će doći. Ona sadrži informacije o zemlji i nebeskom svodu (nebu). Oni, koji posjeduju kompletno znanje o Kur'antu, najučeniji i oni koji ga sprovode u praksi¹⁸⁴ mogu otkrivati činjenice o skrivenim stvarima (Ghaib)." Poslanik islama (s.) je kazao: "Ja idem iz vaše sredine i ostavljam vam dvije vrlo važne stvari. Jedna je Allahova Knjiga, a druga je moja ltra (nasljednici), moj Ehlul Bejt. Ako se budete držali ovo dvoje, nećete nikada zastraniti i otići sa pravog puta."

Jedna napomena od Mevlane Sajjid Alija Aštar Amruhija: "Ovo je bio jedini propis za dobrobit islama i jedinstvo muslimana. Da su muslimani iskreno slijedili ovu predaju Časnog Poslanika (s.), ne bi slijedili različita učenja i ne bi se dogodila podjela u 73 sekte."

11.3 Vrline nosilaca Časnog Kur'ana

Poslanik islama (s.) je rekao: "Kada ljudi na Sudnjem danu budu dovedeni za polaganje računa svojih djela, Kur'an će biti prisutan u liku osobe lijepog izgleda, kako bi svjedočio. On će reći: "O Allahu! Ovaj vjernik je noći bez sna provodio kako bi mene učio! Za vrijeme noćnog namaza¹⁸⁵ običavao je imati suhe usne i mokre oči. O Allahu! Oprosti im njihove greške!" Allah će desnu ruku toga ispuniti zadovoljstvom (Radha), a lijevu ruku svojom milošću (Rahma) i taj će uči u Dženet, dok uči Kur'an." Potom je Poslanik (s.) dodao: "Nakon velikih Poslanika i drugih Poslanika (a.) učači Kur'ana imat će visok status u dženetu. Ne podcjenjuj ljude koji uče Kur'an! Oni imaju visok stupanj u Allahovim očima!"

U jednoj drugoj predaji Poslanik (s.) je rekao: "Allah u Časnom Kur'antu govori na sljedeći način: "Kunem se mojom Veličinom! Ko god te poštuje, toga će ja poštovati! Neko ko tebe ponizi, njega će ja također poniziti!"

U jednoj predaji se prenosi da je Poslanik (s.) kazao: "Učite Kur'an, i učite ga napamet! Na Sudnjem danu Kur'an će se približiti onima koji su ga učili. On će poprimiti izgled jedne jako lijepе osobe. On će reći: "Ja sam isti onaj Kur'an, kojeg si u besanom noćima učio. Danju si bio suhih ispucalih usana, osušenih usta od učenja. Suze su običavale da kvase tvoje oči

¹⁸³ Misli se na Imama Aliju (a.).

¹⁸⁴ Misli se na Ehlul Bejt.

¹⁸⁵ Misli se na namaz koji se klanja nakon ponoći, nakon što se ustane da se klanja namaz (Tehedžud) a prije sabah namaza.

tokom napora prouzrokovaničitanjem! Zato sam ja kod tebe, gdje god da ti ideš. Koje god djelovanje da poduzmeš, uradi to danas! Ja sam s tobom, kako bih ti još više dobiti priskrbio koje ne mogu dobiti drugi trgovci! Ja svjedočim da su Božiji blagoslovi na tvome putu!” Potom će biti donesena jedna kruna i postavljena na glavu te osobe, te dato pismo u njenu desnu ruku, koje govori o dozvoli oslobođenja od Allahove kazne. U njegovoј lijevoj ruci dobit će pismo koje ukazuje da ima dozvolu trajnog boravka u Dženetu. Dva nebeska ogrtića bit će mu data da ih nosi. Njemu će biti naređeno: “Uči Časni Kur'an, a za svaki proučeni ajet dobit ćeš još jedan veći stupanj u Dženetu!”

Ako su roditelji učača Kur'ana bili vjernici, njima će također biti poklonjena po dva nebeska ogrtića i njima će biti rečeno da je to nagrada kao protuusluga za poučavanje njihovog sina učenju Časnog Kur'ana.”

Prenosi se od Časnog Poslanika (s.): “Ugledni i veliki ljudi moje zajednice (umma) su oni koji su nositelji Kur'ana i koji su ostajali budni noću zbog molitvi. Nositelji Kur'ana će biti smatrani superironijim drugim ljudima u Dženetu.

Allah neće opteretiti kaznom srca onih koji su Časni Kur'an znali napamet. Nositelji Kur'ana u Dženetu će stajati na drugom stupnju iza Poslanika (s.). Zato ne podcjenujte učača Kur'ana. Oni kod Allaha imaju jedan veoma visok položaj.”

11.4 Osobine učača Kur'ana

Formulacija nositelja Kur'ana (Haamilan al-Kur'an) ima različita značenja:

1. Čovjek treba da poznaje tačno riječi Kur'ana.
2. Čovjek treba da uči ispravno značenje sadržaja Knjige. Takva osoba će imati viši položaj nego prva.
3. Čovjek treba da prakticira kur'anske propise. Zato je pravi nositelj Kur'ana onaj ko razumije riječi i njihovo značenje, kao i da prakticira Kur'anske propise.

Poslanik islama (s.) je rekao da je Časni Kur'an sto koji je pokriven Allahovim darovima, kao što je neki sto prekriven raznim vrstama jela kod velikodušne osobe.

Postoje neki ljudi koji izvuku korist iz kur'anskog značenja. Ljudi koji su pripremili tintu za pisanje ili štampanje Knjige ili oni koji su papir pripremili, također imaju korist od ovog Svetog djela. Ukratko rečeno svako ko je učestvovao u objavljuvanju, prevođenju, komentaranju i dijeljenju Knjige, dobit će svoj udio u nagradi za djelo.

Kratko i jasno: Ljudi svih oblasti, kao što su učenjaci, pravnici, matematičari, pjesnici itd. vuku iz neizmjernog znanstvenog spremišta Kur'ana svoju korist. Oni koji potpuno vladaju sadržajem Kur'ana su Poslanici i njegovi bezgriješni nasljednici (a.). Zato se sa njima povezuje riječ “Kur'an”.

Imam Ali (a.) je rekao: “Ja sam Kur'an koji govori (Kur'an al-Natik)”. Svo znanje koje Kur'an sadrži, u posjedu je bezgrešnih Imama (a.). Kaže se da je jedna trećina Kur'ana došla kao slavljenje Bezgrešnih (Masumin), a sljedeća trećina Knjige kao kritika neprijatelja Ehlul Bejta. Ostatak sadrži naredbe koje se odnose na obaveze i principe za vjernike. Na koju god

osobinu Kur'an ukazuje, to se tiče Ehlul Bejta i koja god kritika da postoji tiče se njihovih neprijatelja. Odakle je došao Kur'an u sadašnjoj formi? Prvo je bio kod Allaha (u smislu učenja nužne egzistencije (Ilm al-Wadžib al-Wudžud), potom je prenesen na ploču (Lawh)¹⁸⁶, potom je Poslaniku (s.) direktno preko meleka Džibrila objavljen. Preko srca Poslanika (s.) prenesen je u srca (Čistih (a.)), a potom je prenesen na papir.

Tako je stvarni Kur'an, utisnut u srca Bezgrešnih Imama (a.). Ako već oni koji Kur'an koji je ispisan na papiru potcjenjuju, bivaju ocijenjeni kao nevjernici, onda su oni koji potcjenjujući prilaze Kur'anu al-Natik (Imamima), najgori nevjernici.

Kaže se za Poslanika (s.) da je Kur'an usidren u njegov karakter i da Kur'an predstavlja njegov karakter. Zaista se Kur'an manifestira u Bezgrešnim osobama, koje u sebi nose riječi, značenja i osobine Kur'ana. Sada se može razumjeti ponavljana predaja od Imama Džafer al-Sadika (a.) – da će Kur'an na Sudnjem danu doći u odjeći lijepе osobe i da će se zauzimati za one koji ga uče i proučavaju. Imam (a.) je također rekao da namaz (Sala) ima lice i da će pričati o naredbama i zabranama.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Hadž i hodanje u krug oko Kabe je nužno jer nas nakon ovih rituala ljudi trebaju vidjeti kako bi nešto saznali o vjerskom učenju."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Postoje tri kategorije učača Kur'ana:

1. Oni koji uče Knjigu zbog ovosvjetskih ciljeva, kao što je dobar glas i slava.
2. Oni koji uče Kur'an, ali ne djeluju u skladu sa njegovim propisima. Allah će oslobođiti svijet od ove dvije kategorije ljudi.
3. Oni koji Kur'an smatraju lijekom za liječenje svojih srca. Oni ostaju noću budni i pale lampe duhovnosti u džamijama i kućama. Oni iz učenja Knjige vuku koristi za sebe i posvećujući se Allahu pružajući korist dalje i prema drugima. Blagoslovom takvih osoba Allah će sačuvati nesreće koje nekim ljudima predstoje. Ali postoji vrlo malo tako posvećenih učača Knjige."

Poslanik islama (s.) je rekao: "Ukrasite se Kur'anom za Allaha, a ne kako biste se kod ljudi pokazali! Onaj ko upotpuni učenje Kur'ana, dobio je poslanstvo u svoju ruku koje samo ne posjeduje element objave! Učač Kur'ana trebao bi se podalje držati od druženja sa neukim ljudima. On bi trebao biti daleko od strastvenih požuda i svjetovnih želja. On bi trebao biti Allahu zahvalan što ga je učinio učačem Kur'ana, pošto je on ovlašten za bogatstva onoga svijeta."

I od njega (s.) je preneseno da je kazao: "Ko čita Kur'an, nakon toga popije nešto zabranjeno ili bude imao ljubav prema ovome svijetu ili na njega ostave uticaj njegovi ukrasi, zaslужuje srdžbu Božiju, osim ako se pokaje, da ne umre bez pokajanja, koje će za njega argumentirati i da neće biti od onih koji će biti prepušteni pobijanju i opovrgavanju Allahovim argumentima."

¹⁸⁶ Lawh znači ploča, tabla za pisanje ili daska, i opisuje u Časnom Kur'anu ploče zakona koje je Musa (a.) dobio (7:142, 149, 153). Ali pojam također stoji i u vezi sa Nuhom (a.), čiju lađu ovim pojmom opisuje Časni Kur'an (54:13).

11.5 Pravila učenja Časnog Kur'ana

Kiraet ili učenje Kur'ana ima jedan osnovni zahtjev, naime tartil ili jasno glasno melodično izgovaranje. Tokom učenja čovjek treba da pazi na Fasl (podjela) i Wasl (povezivanje) riječi i rečenica. Imam Ali (a.) je rekao da je Tartil izgovaranje riječi u mjeri njihove tačne intonacije. Riječi jasno i polahko govoriti i sa razumijevanjem učiti kao i sadržaj tačno ponavljati od velike je važnosti.

Čovjek ne bi trebao Kur'an učiti takvom brzinom da postane nerazumljiv i da slušatelju dosađuje. Također, učenje ne treba da bude previše sporo da uzme previše vremena i slušatelje rastjera. Najbolje je slijediti srednji put.

Važan aspekt učenja je i čitanje sa razumijevanjem i razmišljanjem. Čovjek bi trebao obratiti pažnju na značenje Kur'ana. Dok čovjek uči ajete o Allahovim blagoslovima, čovjek bi trebao tražiti oprost od Allaha (Istigfar).

Imam Riza (a.) je običavao da Kur'an uči sa osjećajem i suzama. On je plakao kada bi se spominjao dženet i džehenem u Knizi. Na ovim mjestima običavao bi da moli Allaha za pomoć.

Kada bi Imam (a.) učio ajet sure Kulhuwalahu ehad (112. sura)¹⁸⁷, običavao bi tri puta reći "Kezalik Allahu Rabbi" (takov je Gospodar moj). Isto tako, običavao je Imam (a.) nakon što bi proučio ajet Kul ja ajuhal kafirun (109. sura), izgovoriti tri puta "rabi Allah din al-Islam" (moj Gospodar je Allah, njegova vjera je islam). Nakon učenja Sure Wat-tin wazzaitun (Sura 95.), Imam Rida (a.) običavao bi reći: "bala wa ana zaalika min al-šahidin" (tako je, i ja sam svjedok toga). Pri učenju Sure Laa ukusimu bi jaum-il-kijama (Sura 75.), Imam (a.) bi rekao: "Subhanake allahumma balah" (Zaista neka je Slavljen naš Allah). Nakon učenja Sure Fatiha¹⁸⁸ Imam (a.) bi rekao: "Alhamdu lillahi rabbil aalamin" (Zahvala je Gospodaru svjetova)¹⁸⁹. Kada god bi Imam (a.) pri učenju Kur'ana naišao na riječi: "ja ajuhallazine amanu" (O vi koji vjerujete), polahko bi izgovorio riječi "labbaik allahume labbaik" (ovdje sam, naš Allahu, ovdje sam, odazivam se).

Imam Ali (a.) je rekao da kada neko uči "innallahe wa malaikatahu jusallune alannabi (...)" (Zaista, Allah i njegovi Meleci šalju svoje blagoslove na Poslanika¹⁹⁰ (...)), da nakon toga treba da slijedi zazivanje blagoslova na Poslanika i Njegovu Porodicu (Salavat), bilo to pri učenju dove, pri namazu ili tokom učenja Kur'ana. On je također rekao da kada se prouči ajet "Wattini (...)"¹⁹¹, treba reći "nahnu ala zalika min al-Šahidin" (mi smo svjedoci toga). Imam Džafer al-Sadik (a.) je običavao reći: "dinil islam alaihi ahjaan wa alaihi amwaatu inaša allah" (Religija islama je sa živima i umrlima, ako Boga da) nakon proučenog ajeta Sure Kul ja ajuhal kafirun. (Sura 109.)

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je rekao: "Kada neko želi da razgovara sa Allahom, treba da uči Kur'an. Kada dođe do dijela gdje se Allah ljudima obraća, treba da kaže "labbaik allahumma

¹⁸⁷ Prve riječi ove sure glase kao zamjenski naziv za ovu suru.

¹⁸⁸ Prva sura Časnog Kur'ana.

¹⁸⁹ Odgovara prvom ajetu nakon Bismile.

¹⁹⁰ Kur'an, 33:56

¹⁹¹ Sura 95.

labbaik”(ovdje sam, Allahu naš, ovdje sam), a u dijelu gdje se Allah obraća Poslanicima (s.) ili ljudima prijašnjih vremena, treba da osjetimo da je to komunikacija za njegovu sopstvenu korist. Kada čita o podjeli hrane sa neba, treba da se raduje u mislima zbog delikatesa. On treba da si predstavi da mu je njegov Prijatelj spremio ručak. Ponekada Allah nabraja svojom najuzvišenijom osobinom dobročinstva i opskrbe u Kur'anu a na drugom mjestu on govori o neizmjernim blagima znanja.

Time Allah nabraja svoje bezbrojne blagodati prema svojim stvorenjima u Knjizi i pokazuje im put prema sreći i blagostanju. On im obećava mjesto u dženetu i upozorava ih na džehensku vatrnu. Okupljanja za učenje Kur'ana su najdivnija okupljanja. Na ovim okupljanjima Allah je domaćin, a Poslanik (a.) i njegovi zastupnici (a.) su dvorjani. Kako neko na takvom skupu ne bi bio sretan? Dužno poštovanje prema jednom takvom skupu je vrlo važno. Zato je nužno prethodno uzeti abdest kako bi se očistio.

11.6 O Istiazi: Traženje Allahove zaštite od Šejtana

Prije nego se počne sa učenjem Časnog Kur'ana, treba tražiti utočište (Istiaza), zato što čovjek traži Allahovu zaštitu od šejtanskih spletki. Zbog toga treba reći “auzhu billahi”(tražim utočište kod Allaha). Ovo je u Kur'anu ovako navedeno.¹⁹²

Postoje dvije vrste prakticiranja utočišta (Istiazha). Prva vrsta je izgovaranje “auzu billahi min aš-šaitani ar-radžim”(Utječem se Allahu od šejtana, prokletog), a druga vrsta je reći “auzhu billahi sami-ul-alim min aš-šaitani ar-radžim”(Utječem se Allahu Svečujećem, Sveznajućem, od šejtana, prokletog). U skladu sa nekoliko drugih predaja treba se reći “auzhu billahi min aššaitani arradžim innallaha huwel fattahul aliiim” (Utječem se Allahu od šejtana, kamenovanog, zaista Allah, on je onaj koji bjelodano i jasno sve zna). Ove dvije metode odbijanja šejtana preko utočiša Allahu su svakako vrlo poznate.

11.7 Okretanje u pravcu Kible tokom učenja Kur'ana

Preporučljivo je okrenuti se prema Kibli dok se uči Kur'an, bilo to samostalno ili grupno. Čovjek ne bi trebao tokom učenja Kur'ana sjediti okrenutih leđa prema bilo kome.

11.8 O Hatm al-Kuran (Učenje čitavog Časnog Kur'ana)

Neko je ispričao Imamu Džafer al-Sadiku (a.) da je u toku jedne noći proučio cijeli Kur'an do kraja. Imam (a.) reče: “Bolje bi bilo da kompletno učenje Kur'ana završiš u okviru jednog mjeseca. Kur'an treba da se uči sa Tartilom, znači polako sa primjerenum izgovorom i

¹⁹² Kur'an,23:97-98.

naglaskom. Čitanje treba biti tako da riječi budu razumljive čitaču i slušatelju. Kada god se spomene dženet u Kur'anu, učač bi trebao moliti za pomoć i njegov spas. Isto tako treba tražiti spas kada se spomene džehenem. Trebalo bi Kur'an u Svetom mjesecu Ramazanu češće učiti.”

Ali ibn Mugira pitao je Imama Džafer al-Sadika (a.): “Moj otac je pitao tvog pretka Poslanika islama (a.) o učenju cijelog Kur'ana u jednoj noći. Poslanik (s.) je odgovorio: “Da, to se može uraditi!” Moj otac je običavao četrdeset puta cijeli Kur'an proučiti ili čak i više tokom mjeseca Ramazana. Ja slijedim istu praksu a na Eid al-Fitr¹⁹³ (Bajram) upotpunim jedno učenje za Imama Alija (a.), jedno za Fatimu Zehrnu (a.) i za svakog po jedno, kao sjećanje za svakog Svetog Imama (a.). Ovo je moja praksa oduvijek. Koju nagradu mogu zato postići? Da li će to uči u obračun mojih djela?”

Imam (a.) odgovori: “Na osnovu takve prakse, Allah će te na Sudnjem danu spojiti sa ovim Bezgrešnim osobama!” Ibn Džasim je bio začuđen i upita: “Postoji li tako velika nagrada za jednu beznačajnu osobu kao što sam ja?” Imam (a.) ustvrdi: “Da, Da, Da!”

11.9 Nagrada za učenje, poučavanje i učenje Kur'ana napamet

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da neko čije pamćenje je slabo treba da uči Kur'an sa više truda. Allah će mu dati više nagrade. Kur'an treba da se uči dobrim zvukom ali ne sa ritmom. Nije dobro za nekog da Kur'an nauči napamet, a da ga potom zaboravi. Ajeti koji je on naučio napamet pa ga zaboravio obratit će se učaču na Sudnjem danu pozdravom sa jednog uzvišenog mjesta sa “salamun alaikum”(Mir neka je sa tobom). Osoba će uzvratiti pozdrav i pitati ko su oni i zašto ga pozdravljaju sa jedne udaljenosti. Oni će odgovoriti da su oni bili ajeti Kur'ana koje je on bio naučio napamet, a nije se brinuo da ih sačuva u pamćenju. Da se brinuo da ih sačuva u pamćenju, bio bi sa njima na najvećem stupnju u dženetu!

Allahov Poslanik (s.) je rekao: “Neko ko Kur'an nauči napamet i namjerno zaboravi, na Sudnjem danu će biti proživljen na način da će mu ruke biti svezane za potiljak. Za svaki ajet koji je zaboravio, Allah će mu staviti zmiju na tijelo i on će biti poslat u džehenem.”

Imam Ali (a.) je rekao da kada Allah hoće nekome narodu koji je jako mnogo grijesio da pošalje svoje prokletstvo i odmazdu, i među lošim ljudima nađe nekoliko ljudi koji obavljaju namaze i nekoliko djece koja uče Kur'an, on ukloni svoju odmazdu sa tog naroda.

11.10 Koristi učenja Kur'ana

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je Kur'an Allahova zapovijed ljudima. Zato je obavezujuća obaveza za svakog muslimana da hitno i uporno proučava Kur'an.

¹⁹³ Ramazanski Bajram

Imam Ali (a.) je rekao da u kući u kojoj se uči Kur'an meleci silaze, a šeđtan iz te okoline bježi. Kuća u kojoj se uči Kur'an izgleda ljudima nebeskog svoda kao zvijezda.

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: "Onaj ko Kur'an uči stojeći, dobit će nagradu koja odgovara onoj od pedeset dobrih djela. Ako neko moli ili traži iskreno utjehu iz Kur'ana protiv svojih neprijatelja, bit će cijenjen od protivnika, svejedno koliko jako bilo neprijateljstvo prema njemu!"

Prenosi se od Bašir ibn Ghaliba da je Imam Hussejn (a.) rekao: "Kada osoba stojeći uči Kur'an, Allah će joj dati nagradu koja odgovara nagradi deset dobrih djela za svaku proučenu riječ. Kada neko sluša učenje svjesno, dobije jedno dobro djelo upisano u svoju knjigu dobrih djela za svaku riječ koju je slušao. Kada neko prouči cijeli Kur'an za jednu noć, slave ga meleci u jutro. Kada neko prouči cijeli Kur'an za jedan dan, meleci ga slave i jedna od želja koju je nakon učenja ispoljio bit će ispunjena. Nagrada za cijeli proučen Kur'an je bolja nego nagrada za bilo koje dobro djelo. "Priopovjedač je upitao Imama (a.): "O Poštovani! Ako neko nije naučio da uči Kur'an, šta on treba da radi?" Imam (a.) odgovori: "Allah je dobar i darežljiv! On treba da uči onoliko koliko može! On će sigurno dobiti nagradu!"

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Kada neko prouči cijeli Kur'an u Meki od jednog petka do drugog ili u jednom sličnom vremenskom periodu, bit će od Allaha izdašno nagrađen."

Prenosi se od Allahovog Poslanika (s.): "Neko ko prouči samo deset ajeta u jednoj noći, neće biti ubrojan u nemarne ljude. Ako prouči pedeset ajeta bit će ubrojan u one koji se sjećaju (Zakir). Ako prouči stotinu ajeta, bit će ubrojan među poslušne (Kanitin). Neko ko prouči dvije stotine ajeta u jednoj noći, biva ubrojan među ponizne (Džašin). Ako prouči tri stotine ajeta u jednoj noći, on je jedan od uzvišenih (Fajizin). Ako neko prouči pet stotina ajeta u jednoj noći, bit će uračunat u grupu ljudi koji su čitav život klanjali. Ako neko prouči hiljadu ajeta u jednoj noći, dobit će kantar nagrade. Jedan kantar odgovara petnaest hiljada miskala (Jedan miskal odgovara 24 karata zlata). Ovo odgovara masi brda Uhud."

Imam Ali (a.) je rekao: "Kada neko prouči stotinu ajeta iz Kur'ana iz bilo koje Sure i nakon učenja tri puta izgovori riječi "allahumma akšif anni bala" (Allahu naš, skini patnju sa mene), njegove nesreće će biti od njega odbijene."

Poslanik islama (s.) je kazao: "Kada neko ima bolove u prsimu, treba da traži utjehu u Kur'anu. Allah je obećao da Kur'an liječi bol u prsimu!"

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Svako mjesto ima svoje proljeće. Za Kur'an je proljeće u svetom mjesecu Ramazanu!"

Prenosi se od Imama Zajn-ul-Abidina (a.) da kada neko i samo jednu riječ Kur'ana sa interesom posluša, Allah će tada narediti da se upiše jedno dobro djelo u njegovu bilježnicu a jedan grijeh izbriše iz nje. Osoba će biti postavljena jedan stupanj više. Kada neko samo i jednu riječ nauči napamet iz Kur'ana, Allah će mu upisati deset dobrih djela i izbrisati deset grijeha iz njegove bilježnice. On će biti uzdignut deset stupnjeva više u njegovom statusu. Kada neko prouči jedan ajet stojeći u namazu, upisat će mu se stotinu dobrih djela, stotinu grijeha iz njegove knjige djela pobrisano i njegov status za stotinu mjesta podignut. Kada neko prouči kompletan Kur'an, Allah će mu ispuniti želju u ovom životu ili na onom svijetu. Imam Ali (a.) je rekao da kada neko prouči bilo kojih stotinu ajeta iz Kur'ana a potom sedam puta kaže "ja Allah" (O Allah) i potom jednom kamenu naredi da se raspade, ako Allah bude, želio raspast će se!

11.11 Vrline učenja Časnog Kur'ana dok se gleda u njegove ajete

Čovjekov vid će se popraviti ako gleda u otvoreni Kur'an dok ga uči. Allah će smanjiti kaznu grijeha roditelja onoga ko ga uči, također i ako su otac ili majka bili nevjernici.

Kuća u kojoj bude sačuvan jedan primjerak Kur'ana, ne može od šejtana biti posjećena.

Pouzdane predaje ukazuju na to da će se tri stvari žaliti Allahu: džamija u koju ljudi nisu išli da klanjaju, učenjak koji živi među neukim ljudima, od kojih ga niko ne poštuje, primjerak Kur'ana koji стоји u kući i na koji pada prašina jer ga niko ne čita.

Neko je upitao Poslanika islama (a.): "Ja sam naučio Kur'an napamet. Da li je bolje iz pamćenja ga učiti ili ga učiti tako što se gleda u knjigu?" Poslanik (s.) odgovori: "Bolje ga je učiti dok se gleda u knjigu, jer čak i gledanje u knjigu je sretno nagovještavanje." Potom je Poslanik (a.) rekao da postoji šest stvari koje jednoj osobi donose korist nakon smrti:

1. Bogobojan sin, koji se moli za spasenje svojih roditelja nakon njihove smrti.
2. Primjerak Kur'ana, koji se nakon smrti osobe bude učio i čitao.
3. Bunar koji je iskopan za dobrobit ljudi.
4. Usmjeravanje rijeke ili nekog drugog izvora tekuće vode.
5. Drvo koje je posađeno kako bi drugima činilo hlad.
6. Dobar primjer koji je prihvatile druga osoba, kako bi ga (primjer) drugi nakon njegove smrti slijedili.

Poslanik islama (s.) je kazao da je posmatranje lica Ali ibn Ebu Taliba jednako obavljanju namaza. On je također rekao da je pogled pun ljubavi usmjerjen prema roditeljima jednak obavljanju namaza. Gledanje u Kur'an je molitva i usmjeriti pogled prema Kabi je također molitva.

11.12 Korist određenih sura Časnog Kur'ana

Imam Rida (a.) je rekao da je Ism al-Azam (najveće Ime) tako blizu Bismillah kao što je beonjača u oku blizu zjenice. Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Kako bi se riješili bilo koje vrste patnje, dovoljno je sedam puta proučiti Al-Fatiha. Ako nakon toga još nema olakšanja, prouči ajete ove sure sedamdeset puta i ja ti garantujem oslobođenje od bolesti!"

Imam Hassan Askeri (a.) prenosi da je Allahov Poslanik (s.) kazao da je Allah suru Fatiha podijelio u dva dijela. Jedan dio je za Njega samog, a drugi za Njegova stvorenja. Kada neko kaže "bismillahi-rahmanir-rahim" (U Ime Allaha, Milostivog Samilosnog), tada Allah kaže: "Moje stvorenje je počelo mojim imenom! Ja ću sva njegova djela učiniti sretno

upotpunjennim!” Kada osoba kaže “alhamdullilah rabbil alamin” (hvaljen neka je Allah, Gospodar Svjetova), tada Allah kaže: “Moje stvorenje je izrazilo zahvalnost za moju darežljivost. Zato sam mu uvećao dobročinstvo i na ovom i na onom svijetu!” Sada kada osoba kaže: “ar-rahmanir-rahim”(Milostivog, Samilosnog), tada Allah kaže: “Moje stvorenje je posvjedočilo da sam ja najdarežljiviji i najmilostiviji! Ja ču nagradu za njega povećati!” Kada osoba prouči “maaliki jaumidin-din”(Gospodar Sudnjega dana), Allah kaže: “O vi meleci! Vi morate posvjedočiti da je ova osoba prihvatile da sam ja Vladar Sudnjega dana. Zato ču mu ja sve grijeho oprostiti na ovom Sudbonosnom danu!” Kada osoba prouči: “ijjaka nabudu” (samo tebi klanjam) Allah kaže: “Ti si me molio i ja ču te za to djelo nagraditi!” Osoba potom prouči: “Wa ijjaka nastain”(samo tebe molimo za pomoć), a Allah odgovori: “Ja ču doći za tvoj spas u svim nesrećama i teškoćama!” Osoba potom moli: “Ihdinas-sirat-al-mustakim”(uputi nas na pravi put), pri čemu Allah odredi: “Šta god ti od mene molio, ja ču ti to dodijeliti i koji god strah da si imao, uklonio sam ti ga!”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Protiv svake patnje i bola prouči Al-Fatiha sedamdeset puta i bol će nestati. Kada se Al-Fatiha prouči iznad mrtvog tijela, ne bi bilo čudo kada bi se mrtvac vratio u život!”

Neko se požalio Poslaniku islama (s.) na akutnu glavobolju. Poslanik (s.) je rekao: “Stavi svoju ruku u blizini mjesta koje boli i prouči Suru Al-Fatiha i Ajat al-Kursi¹⁹⁴ Potom prouči sljedeće: “Allah je najveći, Allah je najveći, nema Boga osim Allaha i Allah je najveći, Allah je Najuzvišeniji, i veći od svega onoga čega se bojim i od čega se sustežem, i tražim utočište kod Allaha od džehenemske vatre.”

Neko se žalio na povišenu tjelesnu temperaturu. Poslanik (s.) je kazao: “Otvari svoju kragnu, spusti svoju glavu u ogrtač i kaži ezan i ikamet i prouči Al-Fatiha sedam puta.” Čovjek je uradio kako mu je rečeno i temperatura je nestala.

Poslanik (s.) je također objasnio da neko ko redovno uči ajete Sure Al-Bekare¹⁹⁵ i Ali Imran¹⁹⁶, zbog ovih ajeta će na Sudnjem danu dobiti hladovinu!

Imam Zajn-ul-Abidin (a.) je rekao: “Allahov Poslanik (s.) je naglasio: “Ko god prouči posljednja tri ajeta Sure Al-Bakare, neće imati materijalnih gubitaka, šeđtan se nikada neće približiti takvoj osobi i ta osoba neće nikada ignorisati Časnu Knjigu!”

Imam Riza (a.) je rekao kada jedna osoba prouči Ajetul Kursi prije spavanja, neće nikada patiti od oduzetosti. Ako ovaj ajet prouči nakon obavezognog namaza neće nikada doživjeti ubod otrovnog insekta.

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao ako jedna osoba prouči jednom Ajetul Kursi, Allah će je lišiti hiljadu potreba.

Prenosi se od Ebu Zer Gaffarija da je pitao Poslanika (s.): “Koji je najveći ajet iz Časnog Kur'ana?” Poslanik (s.) je rekao: “Ajat al-Kursi!”

Neko se požalio Imamu Džaferu al-Sadiku (a.) na temperaturu. Imam mu je naložio da napiše Ajat al-Kursi na jedan tanjur, da ga vodom opere i popije vodu.

¹⁹⁴ Najveći ajet u Kur'anu 2:255 Časnog Kur'ana, u kojem slijedi najdivniji opis Prijestolja. Po Šiitskom shvatanju ovaj opis obuhvata tri ajeta 2:255-257.

¹⁹⁵ 2. sura Časnog Kur'ana.

¹⁹⁶ 3. sura Časnog Kur'ana.

Imam Musa Kazim (a.) je rekao da je jedan od njegovih predaka čuo da neko uči Al-Fatihi i rekao mu: "On se zahvalio Allahu i njemu je oprošteno!" Potom je čuo jednog čovjeka da uči Suru Kulhuwallahu ehad¹⁹⁷ i kazao: "Ova osoba vjeruje u Jedinstvo Allahovo i postade neustrašiva!" Kada je osoba proučila Inaenelnahu¹⁹⁸, Imam (a.) je rekao: "Osoba je posvjedočila poslanstvo Muhameda (s.) i njemu je od Allaha oprošteno". Kada je čovjek proučio Ajat al-Kursi, Imam (a.) reče: "Subhanallah! (Slavljen neka je Allah). Osoba je izbjegla džehenem!"

Imam Ali (a.) je rekao da kada neko ima bol u očima, treba da uči Ajat al-Kursi sa punim uvjerenjem, i time će biti izlijеchen. Ako neko prouči Ajat al-Kursi, Kulhuwallah, El-Kadr po jedanaest puta u svitanje, njegov imetak ostat će zaštićen. Kada neko napusti svoj dom da bi stekao opskrbu, treba da prouči Ajat al-Kursi, El-Kadr i Fatihu, prije nego što kreće na put. Osoba će tada imati uspjeha pri sticanju opskrbe.

Allahov Poslanik (s.) je kazao: "Ko god prouči stotinu puta Ajat al-Kursi, dobit će nagradu u skladu njegovim namazima koje je obavio za vrijeme cijelog života."

Imam Ali (a.) je rekao: "Kada bi musliman znao koristi učenja Ajat al-Kursi, ne bi nikada zaboravio da ovaj ajet uči redovno."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Kada je Allah objavio Ajat al-Kursi, Al-Fatiha, Šahid allahu annahu la ilaha (Allah svjedoči: Da nema Boga osim Njega)¹⁹⁹, Kul allahumma al-mulk (reci: Allahu naš, Vladaru Kraljevstva)²⁰⁰, ovi ajetu su se učvrstili na nebeskom svodu i kazali: "O Allahu! Gdje nas objavljuješ? Ipak su ovi ljudi grijesnici?" Allah im je naredio da idu na Zemlju i naglasio: "Tako mi moje moći! Ko god od Muhamedovih (s.) potomaka i njihovih šija vas uči, njega će u tajnosti obasuti svojim blagoslovom. Svakoga dana će ispuniti sedamdeset želja te osobe. Prihvatiće njeno kajanje, iako je počinila mnogo grijeha!"

Ašjah Salma²⁰¹ je rekao Imam Džafer al-Sadiku (a.): "Moram često da prolazim kroz strašnu divljinu. Pouči me nekoj dovi, kako bi ovim područjem mogao prolaziti u sigurnosti ." Imam (a.) reče: "Drži svoju ruku na glavi i uči Ajat al-Kursi."

¹⁹⁷ Kur'an, 112

¹⁹⁸ Kur'an, 97

¹⁹⁹ Kur'an, 3:18

²⁰⁰ Kur'an, 3:28

²⁰¹ Poznat po tome da je posjetio Imama Sadika (a.) kad je bio bolestan i posvetio mu je par stihova o ozdravljenju, na što ga je Imam nagradio.

11.13 Koristi drugih sura Časnog Kur'ana

Sura An-Nisa (Sura 4: Žene)

Amir al-Muminin je rekao da onaj ko ovu Suru uči petkom, bit će siguran od muka u grobu.

Sura Al-Maida (Sura 5:Trpeza)

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: "Onaj ko ove ajete uči četvrtkom, neće nikada postati licemjer."

Sura Al-Anam (Sura 6: Stoka)

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Kada neko oboli od teške bolesti, preko ovih ajeta dobit će olakšanje."

Sura Al-Araf (Sura 7: Bedemi)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je objasnio da osoba koja uči ove ajete, pripadat će Allahovim prijateljima. Kada neko ove ajete uči petkom, bit će oslobođen polaganja računa za svoja djela na Sudnjem danu.

Asbagh ibn Nabata je prenio da je Amir al-Muminin (a.) kazao: "Tako mi Velikog Allaha, koji je Muhameda (s.) poslao kao iskrenog Poslanika i podario uzvišeni položaj njegovom Ehlul Bejtu, kako bi se ljudi, koji su običavali tražiti talismane i pločice, kao zaštita od utapanja, od vatre i krađe i da sačuva njihove robe i životinje da nadziru, da ne bi zalutali. Sve ove sigurnosne mjere su upisane u Časnom Kur'anu. Ko god želi pomoći, može me pitati."

Jedna osoba je ustala i pitala: "O Amir al-Muminin! Molim te pouči me ajetima Kur'ana."

Imam (a.) je proučio dva ajeta: "Zaista moj Zaštitnik je Allah, koji je spustio Knjigu. I on je zaštitnik pravednih." (7:196) i "I oni ne veličaju Allaha onako kako ga treba veličati, a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati, Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim." (39:67)

Čovjek je učio ove ajete i izbjegao nepovrijeđen strahovitu vatru koja spalila mnoge kuće u njegovom komšiluku.

Jedna druga osoba je ustala i upitala Imama Alija (a.): "O Poštovani! Ja imam jedno stado. Neke od njih (životinja) sklone su bijegu iz stada." Imam (a.) je savjetovao: "Prouči ove ajete u uši tih životinja koje su sklone bježanju iz stada: 'Zar pored Allah žele drugu vjeru, a Njemu se, htjeli ili ne htjeli pokoravaju i oni na nebesima i oni na Zemlji, i Njemu će se sve vratiti!'" (3:83)

Osoba je slijedila te Imamove (a.) instrukcije i životinje su ostale u svome stadu.

Još jedna osoba je ustala i zamolila Imama Alija (a.): "O Poštovani! U mjestu gdje stanujem postoji puno divljih životinja. One navaljuju u moju štalu i ugrožavaju moje domaće životinje." Imam (a.) je rekao: "Uči sljedeća dva ajeta: 'Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv.' (9:128) i 'A ako oni glave okrenu, ti reci: 'Meni je dovoljan

Allah, nema boga osim Njega, samo se uzdam u Njega, On je Gospodar svemira veličanstvenog!” (9:129) Kada je čovjek počeo da redovno uči ove ajete, divlje životinje su se držale podalje od njegovog mjesta.

Jedna druga osoba ustade i upita: “O Poštovani! Patim od teškog oboljenja žuči, koje me veoma muči. Molim te, daj mi jedan ajet da se riješim ove bolesti.” Imam Ali (a.) je rekao: “Dobro me slušaj! Ti nećeš dati ni direhme niti jedan dinar za ovaj tretman! Napiši Ajat al-Kursi na stomak a potom to operi. Napiši također Ajat al-Kursi na jednom tanjiru, saperi ga vodom (u jednu posudu) i popij to. Allah će ti dati ozdravljenje.”

Još jedna osoba je zamolila: “O Poštovani! Moj sluga je pobjegao. Šta mogu uraditi kako bih ga vratio?” Imam Ali (a.) je rekao: “Uči ovaj ajet: ‘ili su kao tmine nad dubokim morem koje prikrivaju talasi sve jedan za drugim, iznad kojih su oblaci, sve tmine jedne iznad drugih, prst se pred okom ne vidi, a onaj kome Allah ne da svjetla neće svjetla ni imati.’”(24:40)

Kada je čovjek počeo da uči ovaj ajet, sluga se sam vratio nazad njegovoj kući.

Još jedna druga osoba je zamolila: “O Poštovani! Molim te da mi pokažeš jedan ajet, kako bih se zaštitio od kradljivaca i provalnika.” Imam (a.) reče: “Kada ideš u krevet, prouči sljedeća dva ajeta i tvoj imetak će biti zaštićen. Reci: ‘Zovite, Allah, ili zovite, Milostivi, a kako Ga god budete zvali, Njegova su imena najljepša. Ne izgovoraj na sav glas Kur’an kad molitvu obavljaš, a i ne prigušuj ga: traži sredinu između toga (...) sve do kraja sure.’” (17:110-111) Potom reče Imam Ali (a.): “Kada se neko noću nađe u divljini, trebao bi proučiti ajet zahvalnosti (Ajat al-Suhra) i Meleci će ga čuvati, a šejtani se neće usuditi da mu se približe. Ovaj ajet glasi: ‘Gospodar vaš je Allah, koji je nebesa i zemlju u šest vremenskih razdoblja stvorio, a onda svemirom zagospodario. On tamom noći prekriva dan, koja ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde se pokoravaju Njegovoj volji. Samo On stvara i upravlja! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova!’”(7:54)

Neko ko je tome svjedočio proveo je slučajno noć u divljini. On se nije mogao sjetiti tih ajeta. Dva šejtana su mu došla. Jedan mu je zatvorio usta, kako bi ga spriječio od učenja ajeta, a drugi je rekao: “Nemoj mu vezati usta! Daj mu još malo vremena!” Čovjek se odjednom sjetio ajeta i proučio ga je. Odmah su se pored njega pojavili meleci i stajali su kao straža oko njega i tako su ostali kod njega do jutra. Čovjek je otišao Amir al-Mumininu (a.) i reče: “O Poštovani! Ja sam twoje savjete doživio kao adekvatne i istinite!” Ispričao je o svom doživljaju iz prethodne noći. On reče: “Otišao sam na to mjesto nakon zalaska Sunca i video sam tragove šejtana koji su pobegli sa tog mjesta.”

Amir al-Muminin (a.) reče da oni koji su izloženi opasnosti da se uguše u dubokom jezeru treba da uče sljedeće ajete kako bi proputovali sigurno put: “I on reče: ‘Ukrcajte se u nju, u ime Allaha, neka plovi i neka pristane! Gospodar moj, uistinu, prašta i samilostan je.’” (11:41) i “Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati, a čitava zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim!”(39:67)

Sura Beni Israil (Sura 17.: Djeca Izraelova, također nazvana Al-Isra: noćno putovanje)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da jedna osoba koja uči svako noć uoči petka ove ajete neće umrijeti bez da vidi Sahib al-Asr.²⁰² Ova osoba će steći status prijatelja Poslanika (s.). Prenosi se da je Omer ibn Hanzal došao Imamu Džafer al-Sadiku (a.) i žalio mu se na glavobolju. Imam (a.) mu je rekao: "Stavi svoju ruku na mjesto gdje boli i uči sljedeći ajet: "Reci: 'Da pored Njega postoje drugi bogovi, kao što oni govore, oni bi onda potražili put do Allaha Svevišnjeg.'"(17:42)
"Kad im se kaže: 'Prihvate ono što Allah objavljuje, i Poslanika!', vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću."(4:61)

Sura Hud (Sura 11.)

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Ko god ove ajeta uči svakog petka, bit će na Sudnjem danu uzdignut sa Poslanikom (s.)."

Sura Jusuf (Sura 12.: Josip)

Neko ko ove ajete uči redovno svaki dan na Sudnjem danu će imati blistavo lice kao što je u Poslanika islama (a.)

Sura Raad (Sura 13.: Grom)

Onaj ko uči ove ajete, bit će zaštićen od udara groma.

Sura Ibrahim (Sura 14.: Abraham) i Sura Hidžr (Sura 15.: Stjenovoto gorje)

Neko ko uči ove ajete petkom, zajedno sa namazom koji se sastoji od dva rekata, neće nikada biti u nevolji.

Sura Nahl (Sura 16.: Pčele)

Onaj ko uči ove ajete, neće nikada biti zadužen.

Sura Kahf (Sura 18.: Pećina)

Onaj ko uči ove ajete petkom, doseći će status šehida kada umre.

²⁰² Vlasnik vremena, misli se na Imama Mehđija as.

Sura Al-Hadž (Sura 22.: Hodočašće)

Onaj ko uči ovaj ajet svaka tri dana, obavit će Hadž iste godine.

Sura Ankabut (Sura 29.: Pauk) i Al-Ruhm (Sura 30: Bizantinci)

Onaj ko uči ove ajete 14. u mjesecu ramazanu, uči će u dženet.

Sura Jasin (Sura 36.)

Ovi ajeti su srce Kur'ana. Učenje ovih ajeta uvećava opskrbu i odbija zlo. Neko je upitao Imama Rizu (a.) za lijek protiv hemeroida. Imam ga je potakao da napiše suru Jasin medom na jednom pergamentnom papiru, potom da ga opere a tečnost popije.

Osoba koja ima oboljenje bijelih fleka²⁰³ treba također da se podvrgne istom tretmanu.

Neko je zamolio Amir al-Muminina (a.) da mu da molitvu za pronalaženje izgubljenih predmeta. Imam (a.) ga je uputio da klanja dva rekata namaza i na svakom da prouči suru Jasin. Potom treba da kaže: "O Upućivaču, daj izgubljeno nazad onome ko ga je izgubio."

Imam Muhamed Bakir (a.) priča da će Allah onome ko jedanput u životu prouči suru Jasin, upisati broj dobrih djela onoliko koliko ima stvorenja u cijelom univerzumu. Pored toga, Allah će mu oprostiti dvije hiljade grijeha. On će biti zaštićen od siromaštva, zaduženja i bolesti. Smrtnе patnje i pritisak kabura za njega će biti učinjen lakin. On će biti uspješan na ovom svijetu, a dobit će nagradu na onom svijetu. Allah će ga nagraditi tako da će melecima naložiti da stalno mole za spasenje te osobe.

Imam (a.) je također rekao da osoba koja ima naznake oboljenja bijelih fleka na svome licu, treba da napiše suru Jasin medom, potopi u vodu i potom je popije.

Sura Al-Saffat (Sura 37.: Redovi)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ko god ove ajete uči petkom, bit će zaštićen od svih vrsta nesreća. Njegov imetak će porasti. Nesreća neće zadesiti njegov život, imetak i porodicu. Užasni vladar ili šejtan neće mu praviti poteškoće. On će sa Šehidima uči u dženet."

Amir al-Muminin (a.) je rekao da jedna osoba koja ima strah od uboda škorpiona ili od ugriza zmije, treba da uči ove ajete. Onaj ko želi da dobije nagradu na Sudnjem danu, treba nakon

²⁰³ Izražen poremećaj pigmenta na koži. I u 21. vijeku smatra se neizlječivim.

svakog namaza da uči sljedeće ajete: "Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga predstavljaju oni! I mir poslanicima i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!"(Kur'an, 37:108-182)

Ako neko ove ajete uči svaki put kada ustane bit će mu oprošteno šta god od grijeha da je počinio tokom sjedenja.

Sura Saad (Sura 38.)

Allah će onome ko uči ove ajete uoči petka, dati toliku nagradu na ovome i na onom svijetu, kakvu nije pružio nikome osim Poslaniku (s.). Rodbina ove osobe, čak i njeni robovi i sluge uči će u Dženet po njenom zagovoru.

Sura Ha Mim (Sura 41., također nazvana Fusilet: Objašnjenje)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Svakome ko uči ove ajete, Allah će dati svjetlo na Sudnjem dan, tako da će biti osvijetljen onoliko daleko dokle mu seže pogled. Allah će ga blagosloviti zadovoljstvom i radošću. Pri pogledu na ovu osobu druge osobe će poželjeti da budu kao ona."

Sura Ha-Mim-Ain-Kaf (Sura 42., također nazvana Aš-šura: Dogovaranje)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da onaj ko redovno uči ove ajete, bit će proživljen iz groba na Sudnjem danu lica bijelog kao snijeg i da će sijati kao sunce: "Dok on stoji pred Allahovim nebeskim svodom, Allah će reći: "O moje stvorenje! Ti si uvijek učio ove ajete! Kada bi bio svjestan nagrade za to, ne bi nikada bio umoran od toga da to činiš!" Znaj sada da je nagrada za to takva da će melecima biti naređeno da ga odvedu u dženet. On će biti odveden do jedne palače koja je napravljena od rubina. Ograde će biti napravljene od zelenih smaragda. On će biti tako filigranski konstruisan, da će sve van palače biti vidljivo kroz zidove. U palači će biti prisutne hurije, djevice i hiljade sluga i sluškinja, koje će ga služiti."

Sura Az-Zuhraf (Sura 43.: Ukras)

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Ko god ove ajete redovno uči, Allah će ga sačuvati od gamadi u kaburu i bit će siguran od pritiska u kaburu. Ovi ajeti će se zauzimati za ime te osobe na Sudnjem danu i odvesti će ga u Dženet."

Sura Muhamed (sura 47.)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ko god bude učio ove ajete, bit će zaštićen od činjenja grijeha. On neće imati sumnje u svoje vjerovanje. Neće ga zadesiti siromaštvo. Biće slobodan od straha pred Vladarom. Allah će sazvati hiljadu Meleka, koji mole za njega na njegovom mezaru. Hiljadu Meleka će biti sa njim kada na Sudnjem danu bude proživljen iz kabura. Ovi meleci će ga štiti od događaja toga dana. Ta osoba će biti povjerena Allahu i Poslaniku (s.)!"

Sura Ar-Rahman (Sura 55.: Milostivi)

Ovi ajeti sadrže blaženstvo. Osoba koja ih uči, ima će lice koje blista kao Mjesec .Pohvalno je kada god čovjek može da uči "Pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete!" (Sura 55, 13. ajet). a potom da kaže "la bi šejin min ala-ika rabbi ukazzib"(ne postoji ništa od blagodati moga Gospodara koje poričem).

Sura Džin (Sura 72.: Džini)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Onaj ko bude učio ove ajete redovno, bit će zaštićen od džinskih povreda i čarobnjaštva na ovom svijetu. On će biti u dženetu među prijateljima Poslanika (s.)."

Sura Al-Wakia (Sura 56.: Događaj)

Sa onim ko uči ove ajete svaku noć, Allah će se sprijateljiti. Takav nikada neće patiti od siromaštva i gladi.

Sura Inna anzalnahu (Sura 97., također nazvana Al-Kadr: Određenje)

Ako neko uči ove ajete, steći će status šehida. Ako je neko uči tokom namaza, svi njegovi grijesi će biti oprošteni. Ako neko ove ajete tokom ramazana uči redovno i hiljadu puta u noći uoči 23. ramazana, ujutro 23. doživjet će takva čuda da će biti zatečen! Njegovo vjerovanje će biti čvršće!

Kada god bi Imam Riza (a.) oblačio novi komad odjeće, učio bi suru Inna anzalnahu (sura Al-Kadr), sura Kulhuwallah (sura Ihlas), sura Kul ja ajuhal kafirun (Sura Kafirun) po deset puta, puhnuo bi iz usta prema maloj količini vode i pošpricao bi time po novoj odjeći. Imam (a.) bi običavao reći da ko god ovako uradi, dobijat će opskrbu od Allaha tako dugo kao što ima konca na toj odjeći.

Neko je pitao Imama Džafer al-Sadik (a.): "O učitelju! Ja sam oženio par žena, ali još uvijek sam bez potomstva!" Imam (a.) je odgovorio: "Prije spolnog odnosa moraš da učiš Suru Inna anzalnahu deset puta, pri čemu tvoja desna ruka treba da bude u blizini pupka tvoje žene.

Dok trudnoća ne bude jasno vidljiva, ostavi ruku u blizini pupka tvoje žene i uči ove ajete svaku noć.” Kada je ta osoba to primijenila u praksi, njegova žena je ostala trudna, a on je nakon toga blagoslovjen sa sedam sinova.

Imam (a.) je također rekao: “Za nekoga ko u svojim namazima uči samo ajete Sure Inna anzalnahu umjesto Kulhuwallahu, postoji sumnja po osnovu prihvatanja takvih namaza. Čak i ako budu prihvaćeni, možda neće biti nagrade za takve namaze.”

Sura Al-Zulzilet (Sura 99.: Zemljotres)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Jedna osoba, koja ove ajete uči u dobrovoljnim namazima, bit će zaštićen od zemljotresa, gromova i drugih nesreća. Za vrijeme njegove smrti, meleku koji uzima duše (Malak al-Maut) bit će naređeno da mu smrt učini lakšom. Ta osoba će prije smrti vidjeti svoje mjesto u Dženetu. Svi zastori će pred njom biti spušteni a njena duša će biti mirno odnesena.”

Prenosi se od Imama Rize (a.) da je Allahov Poslanik (s.) rekao: “Za nekoga ko prouči četiri puta Suru Al-Zilzal isto kao da je proučio cijeli Kur'an.”

Sura Al-Karia (Sura 101: Smak svijeta)

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: “Ko god redovno uči ove ajete, Allah će ga zaštiti od Dedžalovih²⁰⁴ muka. On će biti na onom svijetu isključen iz Džehenske vatre.”

Sura Al-Takasur (Sura 102: Nadmetanje)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: “Onaj ko uči ove ajete, dobit će nagradu jednaku stotinu šehida. Ko je uči u dobrovoljnim namazima, njegova nagrada će biti jednaka pedeset šehida u njegovoj knjizi djela. Iza takve jedne osobe klanjat će četrdeset safova meleka u obaveznim namazima.”

Sura Al-Asr (Sura 103: Vrijeme)

Allahov Poslanik (s.) je rekao: “Onaj ko uči ove ajete u dobrovoljnim namazima, Allah će proživjeti blistajućeg i nasmijanog lica i radosnih svjetlećih očiju. On će biti odveden u Dženet.”

²⁰⁴ Dedžal (obmanjivatelj ili poricatelj) je zla figura koja će se, po nekim islamskim predstavljanjima, pojavit na kraju vremena, prije nego dođe spasitelj. Objasnjenja odgovaraju monstrumima u spisima objave. Bit će uništen pojavom Imama Mehdija (a.) i Isa (a.).

Sura Al-Kevser (Sura 108: Mnogo dobro)

Ko uči ovu suru kod dobrovoljnih i obaveznih namaza, njegovu žed će Allah ugasiti sa vrela Kewser i dodijeliti mu mjesto u blizini Allahovog Poslanika (s.).

Sura Izadža nasrullah (Sura 110, također nazvana An-Nasr: Pomoć)

Učenje ovih ajeta u namazima, štiti istog od spletki njegovih neprijatelja.

Sura Al-Ihlas (Sura 112: Iskrenost)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ko ove ajete jednom prouči, njega će Allah sa svojim blagodatima zatrpati. Kada ih dva puta prouči, Allah će također blagosloviti i njegovu djecu. Ako ih proučite tri puta, Allah će blagosloviti njegove prijatelje. Što češće uči ove ajete, utoliko više će biti blagoslovljen od Allaha. Za učenje ovih ajeta hiljadu puta, dobit će status uzvišenog položaja jednog šehida."

Dok je Allahov Poslanik (s.) obavljao dženazu Saad ibn Muazu²⁰⁵ primjetio je da sedamdeset hiljada meleka s njim učestvuju u namazu. On je upitao Džibrila za razlog takve počasti njegove smrti. Džibril odgovori da je Saad običavao često učiti Suru Al-Ihlas.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ako želiš Allahovu zaštitu od tvojih neprijatelja, uči Suru Al-Ihlas na svojih šest strana tijela, a to su: desno, lijevo, gore, dolje, naprijed i pozadi. A kada treba da izađeš pred nekog pretpostavljenog, uči ove ajete tri puta pred tom osobom i zatvori pri svakom učenju jedan prst svoje lijeve ruke. Allahovom pomoći uspješno ćeš izaći iz toga!" Potom reče Imam (a.): "Ako neko jednu sedmicu dugo ne uči Suru Ihlas, onda će njegov obračun doći zajedno sa prokletnikom Abu Lehebom."²⁰⁶

Imam (a.) je dalje kazao: "Ako neko pati od neke bolesti i ne izvuče pomoć od ovih ajeta, onda je on stanovnik džehena."

On je također rekao: "Ako vjeruješ u Allaha i Sudnji dan, onda ne zaboravi nakon obaveznih namaza proučiti Suru Al-Ihlas. Allah će oprostiti grijehu tvojih predaka i tvojih potomaka."

Imam Ali (a.) je rekao: "Ako neko uči Suru Al-Ihlas jedanaest puta nakon obaveznog jutarnjeg namaza, ne može ga šejtan navesti da počini grijeh, čak i ako ga stotinu hiljada puta dovede u iskušenje."

Isto tako Amir al-Muminin (a.) je kazao: "Ako neko ove ajete uči noću, Allah će ostaviti pedeset hiljada meleka, koji će čuvati stražu pored njega cijelu noć."

²⁰⁵ Sadh ibn Muaz ibn Imru al-Kais ibn Zaid ibn Abdulašal al-Ansari al-Ausi bio je vođa u Jesribu pripadnik Banu Aus i prijatelj Poslanika Muhameda (s.).

²⁰⁶ Abu Leheb ibn Abdul Mutualib je jedan od sinova Abdul Mutualiba, odnosno daidža Poslanika Muhameda (s.). Njegovo pravo ime je Abdul Uzza ibn Abdul-Mutalib. Abu Leheb je bio jedan od najvećih neprijatelja islama za vrijeme Poslanika (s.) zajedno sa njegovom ženom Umm Džamil. Oboje se spominju u 111. suri Časnog Kur'ana, u kojoj se on spominje po imenu. Njegovo ime u prevodu znači "otac vatre" ili "otac plamena".

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ako neko uči suru Al-Ihlas, isto je kao da je pročitao trećinu Kur'ana, jednu trećinu Tore, Jevanđelje (Indžil) i Psalme (Zebur)."

Također je Imam (a.) je kazao: "Allah je spustio temperaturu sa Fatime Zehre (a.) kao nadoknada za imanje Fedek²⁰⁷. Zato ako neki prijatelj Ehlul Bejta uči Suru Al-Ihlas hiljadu puta, a potom puhne preko nekoga ko ima visoku temperaturu, uz Allahovu pomoć će ozdraviti."

Imam Riza (a.) je savjetovao: "Ako neko sjedi pored bolesnika, prouči Suru Al-Fatiha, Al-Ihlas, Kul auzhu birabbin-naas (Suru An-Nas) i Kul auzu birabil felek (Suru Al-Falak) i dodirne lice bolesnika, bolest će, ako Bog da, nestati."

Sura Al-Kafirun (Sura 109.: Nevjernici)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ako neko uči Suru Al-Kafirun i Al-Ihlas u obaveznim namazima, Allah će oprostiti njegovim roditeljima i braći i sestrama. Ako je on osoba tvrdog srca, Allah će ga izbrisati s liste takvih osoba i upisati ga u listu čestitih. Allah će mu dati sreću u svjetovnim stvarima, umrijet će smrću šehida a na danu obračuna će biti proživljen kao Šehid."

Sure Mu'avvizetejni (Sura 113. i 114.: Dvije sure zaštite)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Postoje dvije Sure, An-Naas i Al-Felek, koje su objavljene upravo dok je Poslanik (s.) imao temperaturu, a ovi ajeti su primijenjeni kao zaštita, nakon čega se on oporavio."

Sura Ad-Dahr (Sura 76., također je nazvana Al-Insan: Čovjek)

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Ko god ove ajete uči četvrtkom ujutro, njemu će Allah u Dženetu podariti osam stotina djevica i četiri hiljade hurija. Osoba će biti u društvu Poslanika (s.)."

Imam Riza (a.) je kazao da je zao pogled činjenica. Neko čak može na samoga sebe baciti zao pogled. Kako bi se odbranio od uticaja zlog pogleda, čovjek bi trebao tri puta proučiti sljedeće: Ma šallahu la kuwatte illa billah al-ali al-azim."(Bog daje, nema snage niti moći osim kod Allaha Uzvišenog, Moćnog).

Ako se čovjek boji da će biti pogoden zlim pogledom, treba kada izađe da uči ajete Sura Mu'avvizetejni.²⁰⁸

²⁰⁷ Fedek je područje zemlje u blizini Hajbera koje uključuje je i jednu oazu. To je bilo jedno malo mjesto sa nekoliko kuća i plodnih polja. Na ovom posjedu se dogodio jedan od najtragičnijih događaja u islamskoj historiji. Fedek je bio u posjedu Fatime (a.), a posjed joj je oduzet od strane Ebu Bekra.

²⁰⁸ Sure zaštite, Sura 113. i sura 114.

11.14 Treći Izvor: O ponašanju sa kraljevima i vladarima

O pravednosti i tiraniji kraljeva se kaže da dobrobit podanika jednog kraljevstva jako ovisi o pravednosti njegovog vladara. Zato je Allahov Poslanik (s.) rekao: "Napredak moga umeta zavisi od dvije vrste osoba: 'Prva su Fakihi (vjerski znalci iz jurisprudencije, prava) a druga su plemiči."

Poslanik (s.) je također rekao: "Na Sudnjem danu, džehinem će se obratiti trima kategorijama ljudi: umra (plemstvu, naredbodavcima), kura (učačima), Aghnia (bogatašima).

Plemićima će reći da im je Allah podario autoritet, a da su oni isti zloupotrijebili za korumpirane tiranine naspram nesretnih ljudi. Sada ima da plate za svoja djela.

Džehinem će učačima reći da su prezentirajući svoje sposobnosti kako bi dosegli pogrešnu slavu učili Kur'an i time se neposlušno postavili prema Allahu. Sada će okusiti džehinemsku vatru.

Džehinem će se obratiti bogatašima time da ih je Allah odlikovao udobnostima i da ga ni na kakav način nisu koristili za Allahovo zadovoljstvo. Sada će te snositi svoju kaznu."

Amir al-Muminin (a.) je rekao da je pokornost jednom tiranskom i užasnom vladaru veliki grijeh. Dok poslušnost zastupnicima naredbodavne moći (Aulu al-Amr), bezgrešnim Imamima, obavezujuća je za vjernika. Neposlušnost Imamima je veliki grijeh. Imami su bezgrešni, a Allah je pravedan, tako da On ne naređuje pokornost prema grešnim vladarima. Imam Ali (a.) je također kazao: "Allah će dati svoju kaznu za šest vrsta ljudi i njihova zla djela:

1. arape, za njihovu vjersku zatucanost, fanatizam, licemjerje.
2. bogate, za njihov ponos i njihovo uobraženje.
3. plemiče, i kraljeve zbog njihove tiranije.
4. pravnike i učenjake zbog njihovih zavidnosti.
5. trgovce, zbog njihovih nepravednih poslovnih običaja.
6. seljake, zbog njihovog neznanja.

Prenosi se od Poslanika islama (s.) da postoji jedan mlin u džehenemu koji se stalno vrti. Ljudi ga upitaše: "O Poštovani! Šta melje taj mlin?" Poslanik (s.) odgovori: "On melje grešne vjerske učenjake (Ulama), grešne učače, tiranske kraljeve i vladare, nepouzdane vezire i dvorjane koji se prilagođavaju i predstavljaju za ono što nisu."

Poslanik islama (s.) je rekao: "Proklinjem sedam vrsta ljudi, svi Poslanici (a.) koji su dolazili prije mene, također su takve ljude prezirali. A to su:

1. oni koji Allahovoj knjizi nešto dodaju ili oduzimaju.
2. onaj ko poriče Božije predodređenje (Kadha wa Kadr) i ne vjeruje u sudbinu, koju je Allah odredio.
3. onaj ko djeluje protiv moga Suneta i nedozvoljene novotarije unosi u vjeru.

4. onaj ko prisvaja sebi pravo moga Ehlul Bejta .Allah je takve namjere označio zabranjenim.
5. onaj ko se drugim ljudima nameće nasilno i ko poštije one koji su pali u Allahovu nemilost, a ponizuju one koje Allah poštije.
6. onaj ko prisvaja sebi imetak muslimana i ko sebe smatra jedinim vlasnikom svega.
7. onaj ko označava haramom ono što je Allah označio halalom.”

Prenosi se autentično od Imama Rize (a.): “Kada oni koji nose odgovornost počnu da lažu i stranačke ili nepravedne odluke donose, sa neba prestane da pada kiša. Kada su vladari tirani i nepravedni, njihove vladavine (kraljevstva) postat će slaba. Kada ljudi prestanu da plaćaju zekat, počinje da umire stoka!”

Ponašanje ljudi koji su na položaju moći

Priča se da je Zijad Kandi²⁰⁹ došao Imamu Džafer al-Sadiku (a.). Imam (a.) ga je upitao: “O Zijade! Da li si imenovan za poglavara od strane tiranskog halife?” Zijad odgovori: “O sine Poslanika (a.)! Neosporno sam poglavatar. Ali ja sam razborit! Ne pripadam onima koji zgrču imetak. Šta god da dobijem, dijelim sa vjernicima koji su to zasluzili. Ponašam se prema njima ravnopravno!” Imam (a.) reče: Ako to zaista radiš, onda je to jako dobro. Misli na to. Kada te tvoja savjest vodi ka nepravednim postupcima i ti možeš da kontrolišeš savjest, onda misli na Allahova prava. Nekome ko pravda tiraniju prema ljudima, zadesit će Allahova odmazda! Također, i kada ti drugi ljudi prave probleme, ipak ti problemi prođu! Ali ako druge nepravedno teroriziraš, čekat ćete kazna!”

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada Allah nekome podari kraljevstvo on dane i noći, mjesece i godine utvrdi za koje vrijeme će kraljevstvo trajati. Ako je vladar pravedan, Allah naredi odgovornim melecima da produže vrijeme za kralja. Onda će biti korigirani dani, noći, mjeseci i godine. Ako je kralj nepravedan i zao prema svojim podanicima, Allah naredi melecima da mu skrate vladavinu.

Amir al-Muminin (a.) je Nauf al-Bakaliu²¹⁰ rekao: “O Naufe! Slušaj i djeluj u skladu sa mojim savjetom! Ne prihvataj nikada da plemensko vođstvo bude u komisiji za skupljanje poreza i na poziciji objavitelja i prenositelja (Nakib).”

Neko je došao Imamu Muhamed Bakiru (a.) i kazao: “O Poštovani! Ja sam poglavatar ljudima od vremena Hadžadža²¹¹ do danas. Da li će moje pokajanje biti prihvaćeno od Allaha?” Imam (a.) je šutio. Čovjek je ponovio svoje pitanje. Potom Imam (a.) odgovori: “Tvoje pokajanje neće biti prihvaćeno dok ne vratiš svim osobama njihova prava koja si im oteo!”

²⁰⁹ Kasnije je bio ovlašten za finansijska pitanja kod Imama Kazima (a.) u Bagdadu.

²¹⁰ Prijatelj Imama Alija (a.), koji se, između ostalog, spominje u Nahdžul Belagi.

²¹¹ Al-Hadžadž ibn Jusuf al-Thakafi bio je jedan od najvažnijih i najbrutalnijih velikoposjednika i guverner za vrijeme Umejada od 694-714 nakon Krista.

Prenosi se od Poslanika islama (a.) da je neko bio nepravedan prema drugome i da je to želio rado da ispravi, ali onoga kome je bila nanesena nepravda nije bilo moguće naći. U ovom slučaju treba da osoba koja se kaje moli za osobu kojoj je nanesena nepravda i na takav način njeni grijesi mogu biti oprošteni. Poslanik (s.) je još dodao: "Prvi koji će uči u džehenem, bit će poglavar koji je bio nepravedan. Drugi će biti bogataš, koji po Allahovom pravu svoj imetak nije dijelio. Treći će biti prosjak koji je bio ponosan na svoje siromaštvo."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao jednom poglavaru: "Suzdrži se tiranije i nepravde! Ugnjetavni će prebroditi bolove tiranije, ali tiranin će kaznu za svoju tiraniju zauvijek trpjeti."

Imam (a.) je dodao: "Na Sudnjem danu Allahu će biti najdraže tri osobe:

1. onaj ko prema drugima nije bio nepravedan, čak niti u stanju žestoke srdžbe.
2. onaj ko u ponekim situacijama djeluje nepristrasno i ne zauzme se nepravedno za neku stranu.
3. onaj ko istinu govori čak i onda kada je moguće da time ugrožava sopstvenu sigurnost."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Čovjek treba da se plaši toga da nanese nepravdu nekoj osobi, koja na ovom svijetu nema drugog pomoćnika osim Allaha." Imam (a.) nastavi dalje govoriti: "Jedna zla osoba prisvaja sebi koristi od onoga ko je slabiji samo onoliko kao što onaj ko je slabiji od tiranina uzima sebi od njegove vjere! A kada neko nekome drugom učini nepravdu čini, ustvari, sebi nepravdu: kako čovjek sije, tako i žanje!"

Međusobna prava vladara i podanika

Imam Zejnul-Abidin (a.) je rekao: "Pošto je Allah kraljevima i upraviteljima podario autoritet, za njih je neophodno da se prema svojim podanicima ophode pravedno i pametno. Oni treba da pokažu naklonost prema svojim podanicima kao roditelji prema svojoj djeci. Oni treba da budu zahvalni Allahu za poziciju koju im je poklonio. Vezano za ovo u pismima Malik al-Aštaru, Sahl ibn Hanifu, Muhamed ibn Ebu Bekru²¹², imamo podrobnu lektiru."

Prenosi se pouzdano da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "Pravedan čovjek koji ima odgovornost nad drugim muslimanima, i ophodi se prema njima pravedno, drži svoja vrata uvjek otvorena za njih, ne uspostavlja zastore niti prepreke između sebe i njih. Posmatra njihove stvari sa revnosnim interesovanjem i udovoljava njihovim dozvoljenim zahtjevima. Allah će sav njegov strah ukloniti i dozvoliti mu da na Sudnjem danu uđe u dženet."

Zaista! Allah je svaku individuu postavio kao kralja nad svojim kraljevstvom. Prikladno je da na ovome mjestu citiramo slijedeću predaju: "Svako je vladar, i vi ćete morati položiti račun za svoje podanike." Pitanja će biti postavljena i radit će se izvještaji. Isto kao što će biti ispitivani pastiri za svoja stada.

²¹² Vidjeti skup pisama u Nahdžul Belagi.

Na Sudnjem danu će svako biti ispitivan kako se ophodio prema svojim podanicima. Kao što je Allah kraljevima dao autoritet nad podanicima u svome kraljevstvu, tako je plemićima i dvorjanima također podario autoritet nad manjim brojem njihovih porodica, osobljem i slugama. Domaćin je odgovoran za opskrbu njemu potčinjenih osoba. Jednako tome, svaka je osoba upravitelj nad svojim udovima i svojim sopstvenim tijelom. On ima svoja čula da drži pod kontrolom, kako na Sudnjem danu ne bi bila razlogom za kažnjavanje. Allah je pojedincu potčinio ponašanje i navike. Ne postoji niko na ovome svijetu ko nije vladar u većoj ili manjoj mjeri. Svakome je dopuštena moć upravljanja u skladu sa njegovim sposobnostima. Allah od njega očekuje da bude zahvalan i da zadatak izvršava u skladu sa Allahovim naredbama. Ako taj svoje obaveze izvršava prikladno, Allah će njegov autoritet i blagodat za njega uvećati. Neko ko čini suprotno, Allah će mu blagodati oduzeti. Kada su vladari pravedni prema podanicima i zajedno sa podanicima izražavaju svoju zahvalnost prema Allahu, Allah će produžiti vrijeme njihove vladavine. Zato je on rekao da čak i kada je vladar nevjernik, ali se pristojno odnosi prema podanicima, njegova vladavina će napredovati. Nasuprot tome, kraljevstvo jednog okrutnog muslimanskog kralja će propasti.

Pomaganje i zadovoljavanje vjernika

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da je najveća čestitost nasmijati vjernika. Ne postoji bolja molitva od toga da se vjernika učini sretnim i pri tome mu biti od koristi, da mu se zadovolje potrebe.

Preneseno je da je Allah Musau (a.) objavio: "O Musa! Ja sam Dženet dozvolio (halal učinio) nekim mojim stvorenjima." Musa (a.) je pitao: "Ko su te osobe?" Allah odgovori: "To su osobe koje su činile sretnima svoje prijatelje!"

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da jedan vjernik, koji nije više želio da podnosi ugnjetavnjе od nekog muslimanskog kralja, pobjegao u kraljevstvo nekog nevjerničkog vladara i tamo našao pribježište. Tamošnji kralj je imao prikladno ophođenje prema vjerniku i opskrbio ga svom potrebnom pomoći. Za to vrijeme, umro je kralj nevjernik. Allah mu je objavio da kad on ne bi bio nevjernik, Allah bi ga poslao u dženet. Ipak, džehenska vatra je za njega učinjena hladnom.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Ako neko obraduje vjernika, to je isto kao da je Poslanika islama (s.) obradovao. Ko obraduje Poslanika (s.), obradovao je Allaha. A ko Allaha obraduje, kvalifikovao se da uđe u Dženet."

Prenosi se od Sadir Sarraf da je jednom bio zajedno sa Imamom Džafer al-Sadikom (a.). Pri tom susretu je krenula diskusija o pravima braće vjernika. Imam (a.) mi je poklonio svoju pažnju i upita: "Ako želiš, nešto će ti ispričati o pravima." Sadir reče: "O Poštovani! Ispričaj mi, molim te!" Imam (a.) kaza: "Kada Allah odredi smrt nekoj osobi, upute se dvojica Kiramin Katibin (dva meleka koji su vodili dvije knjige djela) prema nebeskom svodu i kažu Allahu: "O Allahu! Ovo je bilo tvoje bogobojazno stvorenje! On je bio uvijek zauzet time da ti bude pokoran, stalno se držao dalje od onoga što bi bila nepokornost prema Tebi! Sada si uzeo njegovu dušu. Šta je u vezi s tim ovo tvoje naređenje prema nama?" Allah će reći: "Idite nazad na svijet, sjedite pri njegovom grobu moleći se i napišite nagradu za vaše molitve u njegove knjige, dok ga ja ne proživim na Sudnjem danu!"

Imam (a.) upita: "O Sadire! Želiš li još da čuješ o čestitosti vjernika?" On reče: "O poštovani! Molim te, ispričaj mi!"

Imam (a.) reče: "Za vrijeme kada jedna osoba bude proživljena iz groba, pojave prijatnog izgleda izronit će iz groba i pred nju će istupiti. Ako se osoba bude bojala manifestacije Sudnjega dana, ova pojava će joj strah oduzeti. Ona će joj prenijeti vijest radosti i ugodnosti koji na nju čekaju, i da ne treba da se brine. Ona će ostati kod te osobe do mjesta kada ta osoba bude morala položiti svoj račun. Allah će proceduru polaganja računa toj osobi olakšati i naložit će joj ulazak u dženet. Za to vrijeme će ta pojava izaći pred nju. Vjernik će toj pojavi reći: "Neka je Allah milostiv prema tebi! Ti si me pratila otkada sam proživljen iz groba i bila si pri svakom mome koraku glasnik dobrih novosti. A sada me vodiš u dženet! Ispričaj mi ko si ti." Pojava će odgovoriti: "Ja sam radost i ugodnost koju si vjerniku tako i tako priredio. Allah me je stvorio samo iz razloga ove radosti koju si priređivala ljudima, kako bi ti prenijela poruku radosti i blaženstva koje će te susresti!"

Mašal priča da je jedne godine išao na Hadž. Nakon Hadža je otišao kod Imama Džafer al-Sadika (a.). Imam (a.) ga je upitao: "Odakle dolaziš? On reče: 'Dolazim sa obavljanja Hadža.'" Imam (a.) upita: "Znaš li da sreća obavljanja Hadža leži u tome da šest hiljada dobrih djela bude upisano u knjigu dobrih djela? Allah će osim toga oprostiti toj osobi šest hiljada loših djela!" Mašal reče: "Subhanallah (Slavljen neka je Allah)! Postoji toliko puno nagrada za Hadž!" Imam (a.) reče: "Otkrit ću ti jedno djelo koje još više nagrade donosi: Vjernik koji drugom bratu vjerniku pomogne ili ga usreći dobija desetostruku nagradu od one za obavljanje Hadža."

Ostvarivanje sreće priticanjem u pomoć drugim vjernicima

Prenosi se od Mufazel ibn Umara da je Imam Džafer al-Sadik (a.) rekao: "O Mufazale! Slušaj šta imam da kažem i postupaj po mom savjetu! Informiši također svoju braću vjernike o ovome što ću ti sada reći." Mufazal upita: "O Poštovani! Neka je moja duša žrtva za tebe. Ko su ljudi koji će biti obradovani kada pomognu svojoj braći vjernicima?" Imam (a.) odgovori: "Kada neko pomogne da zadovolji potrebe vjernika, Allah će zadovoljiti stotinu hiljada njegovih potreba na onome svijetu. Jedna od njegovih želja bit će da svoje prve pripadnike porodice, prijatelje i rodbinu pozove u dženet. Jedini uslov koji će mu biti postavljen je da osobe za koje se bude zauzimao nisu bili neprijatelji Ehlul Bejta."

U jednoj predaji se kaže da je Imam Džafer al-Sadika (a.) rekao Mufazalu: "O Mufazal! Allah je jednu grupu svojih stvorenja odabrao da se bave potrebama naših siromašnih šija. U zamjenu zato, Allah će ih nagraditi dženetom. Zato pomozi im svom snagom i budi dio odabrane grupe!"

Priča se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada jedan vjernik zamoli nekoga za pomoć, a onaj ko je zamoljen, zahvalan je – pošto je dolazak onoga ko traži pomoć pitanje sreće i prikladno je da mu pomogne – ovo postane razlog za naše prijateljstvo sa njim. Naše prijateljstvo je Allahovo prijateljstvo. A ukoliko on odbije vjernikovo traženje pomoći, i pored sredstava na raspolaganju koja ima da mu je ispuni, Allah će mu zmiju od vatre staviti u

grob. Ova zmija će ga mučiti do Sudnjega dana. Kasnije će biti Allahova odluka hoće li ga kazniti ili nagraditi.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je u njegovim očima bolje pomoći jednom vjerniku, nego dvadeset puta obaviti Hadž pri kojem se udijeli svaki put stotinu hiljada dirhema.

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Kada vjernik vidi nekoga u potrebi, želi da mu pomogne ali nije u mogućnosti da mu pomogne, Allah će i takvu osobu nagraditi dženetom."

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: "Kada se neko trudi da pomogne bratu vjerniku, sedamdeset i pet hiljada meleka prave mu hlad svojim krilima, a za svaki korak koji poduzme u tu svrhu, Allah će mu dodati dobro djelo u njegovu knjigu djela, a svi njegovi grijesi će biti oprošteni. Allah će također uzdići status jedne takve osobe. Kada se osoba vrati sa izvršenja toga djela, nagrada za obavljanje toga djela bit će unesena u knjigu djela kao nagrada za obavljanje Hadža i Umre."

Allahov Poslanik (a.) je rekao: "Kada neko ne pomogne jednom vjerniku a imao je sredstva da to učini, Allah će ga poniziti na ovom i na onom svijetu."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: Postoje četiri vrste osoba kojima će Allah dati blagoslov na Sudnjem danu:

1. onome od koga je neko drugi nešto kupio, ali taj to ponovo vrati nazad, a prodavač dobrovoljno prihvati vraćenu robu.
2. onome ko drugom čovjeku u teškoćama pritekne u pomoć.
3. onome ko osloboди roba.
4. onome ko pomogne siromašnom pri ženidbi.

Amir al-Muminin (a.) je rekao: "Onome ko spriječi prijetnju vatrene stihije, prijetnju poplave ili opasnost od neprijatelja prema muslimanima, Allah će oprostiti njegove grijehе."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Nekoga su meleci oživjeli iz groba i rekli mu: "Mi ćemo hiljadom udaraca bičem izvršiti Allahovu kaznu!" Ta osoba odgovori: "Ja nemam snage da podnesem toliko puno udaraca." Meleci su rekli: "U redu, mi ćemo oduzeti jedan udarac!" On kaza: "Ja nemam snage da podnesem tako užasno kažnjavanje." Na ovaj način Meleci su skraćivali pomalo broj udaraca koje su toj osobi htjeli zadati, a on je preklinjao dalje, i govorio kako nema dovoljno snage da izdrži udarce. Na kraju Meleci rekoše: "Moramo te makar jedan put udariti!" Čovjek je protestirao: "Niste mi rekli zbog čega me kažnjavate." Meleci odgovorile: "Jednom si klanjao bez da si obavio obavezno obredno pranje, a drugom prilikom si prošao pored jednog starog čovjeka koji je tražio pomoć i nisi mu pomogao." Nakon što su ovo rekli, meleci ga udariše jednom. Udarac je bio tako jak da se mala vatra u grobu rasplamsala."

Prenosi se od Allahovog Poslanika (a.), da ko god odbije da zadovolji potrebu potrebite osobe a ima mogućnosti za to, njegovi grijesi će biti kao kod Ašarija. Neko upita: "Ko je Ašari?" Poslanik (s.) reče: "Grešnik koji od Allaha, meleka i svih stvorenja biva proklinjan svaki dan i noć. Ko bude od Allaha proklet, njemu ne može niko više pomoći."

Poslanik (s.) također kaza: "Ko pokrije grešku jednog vjernika, njemu će Allah pokriti sedamdeset njegovih grijeha na onom svijetu."

Poslanik (s.) je rekao da Allah neće nagraditi onoga ko je počinio prnevjeru. Neko upita: "Ko je prnevjeritelj?" Poslanik (s.) je objasnio: "To je onaj, ko je pri pomoći bratu vjerniku uskogrudan i škrt."

Zabrana ponižavanja ili nanošenja štete vjerniku

Prenosi se od Imama Rize (a.) da su za vrijeme Beni Israila bila četiri pouzdana vjernika. Trojica od njih su jednog dana imali sastanak kada je četvrti pokucao na vrata. Kućni sluga je izašao. Vjernik ga je upitao da li je njegov domaćin kući. Kada je sluga to negirao, vjernik je otišao. Domaćin je pitao slugu ko je bio posjetitelj. Sluga odgovori ko je to bio, te da mu je rekao da domaćin nije kući. Domaćin i druga dva vjernika nisu osudili slugin postupak. Sljedećeg dana vjernik je ponovo došao tačno dok su ostala trojica izlazila iz kuće. On ih je pozdravio i kazao da je dolazio i dan prije. Ta trojica su se nasmijala i nisu čak izrazili ni žaljenje zbog toga što nisu bili u stanju da se vide sa njim. Potom su otišli svojim kućama. Pritom je lebdio jedan oblak iznad njihovih glava. Melek Džibril povika: "O, Munjo iz oblaka! Ud'ri na glave one tri osobe i pretvorih ih u pepeo!" Gromovi su udarili iz oblaka i spalili ih u pepeo.

Četvrti vjernik je ispoljavao duboku tugu i bol zbog tragedije koja je zadesila njegove prijatelje. Otišao je kod Poslanika (s.) tog vremena, kod Jošue (a.)²¹³, i ispričao mu je šta se dogodilo. Jošua (a.) je objasnio: "Allah ne voli vjernike koji druge ponižavaju i ismijavaju ih. Tvoja tri prijatelja su to uradili sa tobom. Ti si ih prvi dan posjetio dok su bili kući i kada te njihov sluga slagao da nisu kući. Oni su prešutno odobrili to što je sluga učinio. Pri tvojoj drugoj posjeti nisu ispoljili nikakvo žaljenje zbog neugodnosti koju su ti nanijeli. Naprotiv, oni su te ponizili tako što su ti se smijali! Ti nisi bi svjestan njihovih namjera, ali Allah zna sve i ne voli njihovo ponašanje. Oni su kažnjeni za njihovo neispravno ponašanje!" Vjernik reče: "O Allahov Poslaniče! Ja sam mojim prijateljima oprostio!" Jošua (a.) reče: "Za oprost postoji slobodan prostor samo prije dolaska Allahove kazne! Ali ne postoji mogućnost oprosta nakon što je kazna stigla grešnika! Ipak, moguće je da tvoji prijatelji za ova zla djela ne budu pozvani na odgovornost."

Utjerivanje straha jednom vjerniku

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da kada neko vjernika posmatra prijetećim pogledom, Allah će ga na danu kada ne bude druge utjehe, osim milosti Allahove, prestrašiti! Imam (a.) je također kazao da kada musliman posjeti nekog drugog ko niti ga pušta u svoje prostorije niti izlazi pred njega kako bi ga susreo, ovaj privlači na sebe Allahovo nezadovoljstvo dok ne susretne posjetitelja.

²¹³ Jošua (a.), jedan od nasljednika Musaa (a.).

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da neko ko jednog vjernika prepadne svojim položajem i uticajem i pri tom misli da mu nanese štetu, zaslužuje mjesto u džehenu. Zapravo, ako vjerniku nanese fizičko nasilje, u džehenu će biti u društvu faraona i njegovih potomaka.

U drugoj predaji se spominje da ako neko jednu jedinu riječ izgovori kako bi vjerniku nanio štetu i zauzme stav na stranu tiranina, na njegovom čelu će biti ispisane riječi: "Za ovu osobu nema nade u moj (Allahov) oprost."

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da u sredini džehenema postoji jedno brdo koje se zove Saada. Pored ovog brda postoji jedna dolina Sekar. Tamo u dolini postoji bunar po imenu Habhab. Kada god se digne zastor sa ovog bunara, od stanovnika Džehenema će se začuti vrisak pokajanja. Tirani su stanovnici predjela u susjedstvu ovoga bunara. Imam (a.) je dalje dodao: "Čovjek ne bi trebao da drugima nanosi štetu niti nesmotreno a niti da se šali sa nekim! Ko zna već, možda je žrtva sa kojom se ovakvo postupa vjernik, a čovjek to nije znao!"

Prihvati popustljivost i dobrotu kao svoje uvjerenje. Ljutnja i prikrivenost su šejanovo oružje. Allah ne voli ništa više od nježnosti, blagosti i poniznosti.

U jednom drugom pripovijedanju od Poslanika (s.) se kaže: "Kada jedan musliman udari drugog, Allah će na Sudnjem danu sve njegove kosti raznijeti i njega svezanog za vrat baciti u džehensku vatru."

Ko jednom kralju služi bičem²¹⁴, tome će Allah bič na Sudnjem danu pretvoriti u zmiju. Zmija će biti duga sedamdeset lakata i obmotat će se oko tijela te osobe.

Ako neko nekom tiraninu izvještava protiv vjernika i pogrešne optužbe protiv njega podiže, onaj ko je izvještavao će izgubiti nagradu za sva svoja dobra djela, čak ako onaj prema kome je to bilo usmjereni i ne bude oštećen na osnovu zlonamjernih priča izvjestitelja.

Imam Ali (a.) je pitao Poslanika islama (s.): "O Allahov Poslaniče! Šta će se dogoditi sa užasnim vladarom koji se prema svojim podanicima ne odnosi u skladu sa Allahovim naređenjima?" Poslanik (s.) je odgovorio: "On će u džehenu biti četvrti, nakon šejtana, kabila²¹⁵ i faraona."

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada neko udari nevinog vjernika, za vrijeme njegovog preseljenja, od njega će se zahtijevati: "Prihvati smrt jednog jevreja, kršćanina ili vatropoklonika!"

Poslanik (s.) je rekao: "Neko ostaje biti musliman sve dok se ne spusti na to da ubije drugog muslimana! Kada neko namjerno usmrти muslimana, njegovo pokajanje neće od Allaha nikada biti prihvaćeno!"

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da će na Sudnjem danu ubica biti proživljen kao najgori zločinac. On će se kleti da on nikada nekoga nije ubio ili da nije pripadao grupi onih koji su činili krvoproljeće. Allah će odgovoriti: "Ti si zločudno posvjedočio protiv jednog posebnog stvorenja preda mnom, a to je bio razlog za njegovo pogubljenje!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da postoje tri vrste osoba koje nikada ne ulaze u dženet: oni koji su bez opravdanog razloga krv prosipali, oni koji su se opojnim pićima opijali i oni koji su klevetali.

²¹⁴ Ko god, po nalogu kralja, bičuje ili generalno provodi kraljevo kažnjavanje.

²¹⁵ Kabil (Kain), onaj što je ubio svoga brata Habila (Abel).

Od Imama Muhameda Bakira (a.) se prenosi da prva presuda koju će Allah donijeti na Sudnjem danu biti prosipanje krvi nedužnog muslimana. Ademova (a.) dva sina bit će prvi koji će biti ispitani. Potom će biti presuđivano drugima koji su učestvovali u ubijanju muslimana. Ubice će svoje žrtve donijeti pred Allaha u stanju kakvom su bili za vrijeme počinjenja zločina; njihova tijela i lica umazana krvlju. Usmrćena osoba će reći: "O Allahu! Ova me osoba dovela u ovo stanje!" Ubica neće biti u stanju da negira svoje grijeha. Kada neko ubije nedužnu osobu na ovome svijetu, Allah će ga na sličan način ubiti stotinu puta na onom svijetu.

Poslanik islama (s.) je također rekao: "Kada neko nedužnog vjernika namjerno usmrti, Allah će sve žrtvine grijeha prenijeti na popis djela ubice."

Prenosi se također od Allahovog Poslanika (s.): "Na danu obračuna neko će otići kod nekog drugog i njegovo tijelo i lice umazati krvlju. Umazani će reći: 'Šta sam uradio da zaslužim da se sa mnom ovako postupa?' Drugi će odgovoriti: 'Na taj i taj dan pričao si laži o meni, što je imalo za posljedicu moje pogubljenje!'"

Autentične predaje spominju da je Allah rekao: "Neko ko ismijava jednog vjernika, bit će jednak buntovniku protiv mene!" U Allahovim očima, najgori grešnik je onaj ko vjernika ismijava ili ubija. Ako neko nedužnog ubije, Allah će sve žrtvine grijeha prenijeti na popis djela ubice.

Prava vladara

Religiozno pravedni vladari imaju mnoga prava kod svojih podanika. A oni moraju prava i privilegije ljudi da poštuju – da ih od neprijatelja čuvaju, kao i da im u vremenima prirodnih katastrofa pomažu.

U jednoj pouzdanoj predaji se kaže da se pravedni vladari trebaju poštovati i uvažavati. Ovako postupanje od strane podanika je kao poštovanje Allaha. U određenim drugim predajama se Sultan al-Adil (pravedni vladar) odnosi kao prema Imam al-Adil (pravednom Imamu).

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Nimrud Poslanika Ibrahima (a.) bacio u vatru i on je neozlijeden iz nje izašao, i protjeran je u kraljevstvo Kabt. Sarah, njegova supruga, pratila ga je skrivajući se u drvenoj nosiljci, kako je nijedan ne mahrem ne bi mogao vidjeti. Inspektori na granici su pretresli Ibrahima (a.) i htjeli su da nosiljku otvore za detaljan pregled i provjeru. On reče, da je u nosiljci njegova supruga, koja je također njegova rodica sa očeve strane. Oni ipak nasilno otvorile nosiljku i otkriše neobično lijepu ženu. Oni informisaše kralja o tome, koji je potom sve svoje dvorjane sazvao na okup.

Kada se Ibrahim (a.) predstavio na dvoru, kralj je insistirao da se otvori nosiljka. Ibrahim (a.) reče: "Koji god porez da želiš, uzmi ga od mene, ali me nemoj tjerati da otvorim nosiljku. Svaki pogled koji bi na nju usmjerio stranac (ne mahrem), za mene bi bio nepodnošljiv. Ipak, kralj se nije obazirao na Ibrahimovu (a.) molbu. Kada je on ugledao tako lijepu Saru, pružio je ruku prema njoj. Ibrahim (a.) je tada proučio molitvu Allahu: "O moj Održavatelju! Sačuvaj moju čast!" Kraljeva ruka se momentalno osušila kao mrtvo drvo. On je preklinjao Ibrahima (a.) da moli Allaha da mu vrati prethodno stanje. Ibrahim (a.) je molio Allaha za to, i kraljeva ruka je ponovo ozdravila. Kralj je bio pun pokajanja i prema Ibrahimu (a.) se ophodio sa

puno poštovanja. Ponudio je Ibrahimu (a.) sluškinju, čednu Hadžeru, koja je kasnije postala majka Poslanika Ismaila (a.). Ibrahim (a.) je ponovo krenuo, pri čemu ga je kralj pratio jedno vrijeme u znak poštovanja. Potom je Ibrahim (a.) dobio objavu da ne treba da ponižava kralja, tako što ga pušta da ovaj ide iza njega.

Ibrahim (a.) tada reče kralju da Allah ne želi da on (Ibrahim) ide ispred kralja i da on treba da ide iza monarha. Kralj je bio zadržan riječima Ibrahima (a.) i rado je prihvatio njegovu vjeru. Allahov Poslanik (s.) je kazao kako nas Allah opominje da ne govorimo loše o kraljevima, pošto su sa Njegovim dopuštenjem na svojim pozicijama: "Narod dobije vladara kakvog zaslužuje! Kada su ljudi neposlušni prema Allahu, dobit će vladara tiranina. Zato bi trebalo umjesto da se žale na nepravednog vladara, sami sebe da popravljaju, kako bi Allah imenovao pravednog vladara za njih."

Pokudnost bliskosti sa vladarom

Blizina sa kraljevima i plemićima biva razlogom gubitka na ovom i na onom svijetu. Kada neko stekne priznanje za blizinu sa vladarem, bit će izložen podsmijehu kada otpadne od vladareve milosti, i bit će uskraćen za nagradu na onom svijetu ako bude podržavao loša vladareva djela. Na ovaj način će se on sve više i više udaljavati od Allaha.

U vladarevoj blizini čovjek biva saučesnik u pogrešnim postupcima svoga vladara, a stalno ima da održava naklonost prema svome zapovjedniku. Allahovi nalozi su definitivno protiv ove prakse: "I ne puzdajte se u one koji su ugnjetavali kako vas ne bi vatra obuhvatila."²¹⁶ Zato postoje mnoge predaje koje su protiv održavanja blizine sa takvim ljudima. Osoba se mora usaglasiti sa lošim djelima takvih ljudi, a to je postupanje koje odgovara djelovanju idolopoklonika. Osoba koja posmatra ružna djela ovih ljudi, razvija naklonost da sama tako ružna djela čini. Čovjek ne može da mirno šuti u društvu takvih učitelja i podržava njihova ružna djela. Ovo samo po sebi je neposlušnost prema Allahu i Poslaniku (s.). Osoba neće imati moć da se suprotstavi ružnim djelima tih nadređenih i zato će zanemariti i napustiti naređenje da se odbacuju loše stvari. Iz sopstvenih razloga, takav će biti prinuđen da slijedi njihove loše primjere, kako bi sačuvao sopstvenu čast. On također propada pošto dan i noć provodi vrijeme sa takvim autoritetima.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da škrta osoba nikada nije sretna. Ljubomorna je pokradena i uskraćena od uobičajenih radosti života. Kraljevi nisu nikada obzirni. Lažljivac nije nikada zahvalan. Glupa osoba, kojoj fali mudrost, neće nikada dosegnuti da bude bitna.

Imam je također rekao da kada jedan prijatelj stekne moć i bogatstvo, njegovo dobro ponašanje prema tebi će se devetostruko smanjiti u usporedbi sa njegovim prijašnjim nazorom i uvjerenjem. Ali čak ni tada ga se ne treba smatrati lošim prijateljem!

Od Imama Musa Kazima (a.) se pouzdano citira: "Četiri stvari uništavaju srce i čine da čovjek postane kruta i tvrda srca:

1. posmatranje plesa i slušanje muzike.
2. korištenje ružnog načina izražavanja.
3. često posjećivanje kraljeva i vladara.

²¹⁶ Kur'an, 11:113

4. stalna potraga za igrom."

Prenosi se od Poslanika islama (s.) da neko ko se stalno nalazi u društvu kraljeva biva lukava osoba. Što se više približi kralju, više se udalji od Allaha.

Pouzdano se prenosi od Amir al-Muminina (a.) da su onaj ko istrajava u krutosti i tvrdoći srca i onaj ko mu pri tome pomaže i podržava ga, obojica grijesnici.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Onaj ko hvali neprijatnog vladara i ko se zbog ovo svjetskih ciljeva ponaša snishodljivo, bit će u džehenu u društvu ovih vladara. Onaj ko pokaže jednu vrstu tiranske okrutnosti bit će zajedno sa Hamanom²¹⁷ bačen u džehenem. Onaj ko uzrokuje svađu sa drugima, kako bi podržao neprijatnu osobu, melek smrti za vrijeme njegovog umiranja će mu reći: "Dajem ti nagovještaj Allahovog prokletstva i mjesto u džehenu!"

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da čovjek ne treba da ide u društvo u kojem bi vladar tiranin ljudi mogao kažnjavati i ubijati. Ovo se savjetuje jer bi bilo moguće da čovjek ne bude u stanju da bude od pomoći onome ko je potlačen. Naime, obavezno je da se osobi pritekne u pomoć koja je podvrgnuta tiraniji. Ako u takvoj situaciji čovjek nije prisutan, niti ima mogućnost da dobije vjest o jednom tako surovom ponašanju, tada nije pod obavezom da djeluje.

Pomoćnici okrutnih ljudi

Nakon što je Amir al-Muminin (a.) smrtno ranjen oružjem atentatora, Imamu Hasanu (a.) je prenio svoje posljednje želje: "Moj sine! Uzmi sebi za prijatelja osobu zbog njenog morala. Održavaj poznanstvo sa prestupnicima (Fasik) samo u nužnim razmjerama, kako bi tvoja vjera bila sačuvana od njihovih ružnih planova. Tvoje srce treba da bude oprezno od prestupnika."

Priča se da oni koji namjerno pomažu zlikovcima, na Sudnjem danu će ostati pod vatrenim zastorima. Jedan melek će kao Allahov izaslanik pitati za okrutne ljudi i njihove pomagače, koji su vunu stavljali u njihove posude za tintu (i kroz to njihova djela učinili neupotrebljivim, tako da se djela ne mogu zapisivati), njihovo izobilje zaključali (tako da su poticani na škrrost) i da im nikakvu drugu vrstu pomoći nisu pružali. Takvi pomagači bit će također ubrojani među okrutne.

Dalje se u jednoj predaji spominje kako se čovjek ne može približiti jednom kralju dok se ne udalji od Allaha. Niko neće postati jako bogat da na Sudnjem danu neće za njega biti veoma teško da položi račun. Čovjek nema sve više i više sljedbenika bez da među svojim sljedbenicima ima šejtane.

²¹⁷ Haman je bio sljedbenik i činovnik faraona za vrijeme Musaa (a.), a po Časnom Kur'anu, faraon mu je naložio da mu sagradi tako veliki toranj, kako bi se mogao uspeti na nebo da vidi Boga Musaovog (a.), u kojeg sam nije vjerovao. Toranj je tebao dati dokaz da Bog ne postoji, a na kraju je doveo do njegovog rušenja.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da čovjek treba sam da se štiti od lošeg, tako što usvoji bogobojaznost i moralne osobine. Čovjek treba da jača svoju vjeru preko pribjegavanja Tekiji.²¹⁸

Vjernik, koji se pred kraljem ili nevjernikom, zbog svjetovnih koristi zgrožava, Allah smatra svojim neprijateljem! Svjetovni posjedi takvih ljudi gube svoju vrijednost. On također neće dobiti nagradu za obavljanje Hadža i Umre ili za oslobođanje roba.

Sastajanje sa nosiocima vlasti

Iako za vjernike nije poželjno da pripadaju podanicima na dvoru kraljeva i plemića, postoje određeni uslovi pod kojima je održavanje takvih kontakata dozvoljeno. Ovi uslovi su slijedeći:

1. Ako su život ili imetak dovedeni u opasnost potpunim distanciranjem od nosilaca vlasti, dozvoljeno je posredstvom tekije (prikrivanja) održavati sa njima kontakt. Ovo je bio razlog zašto Sveti Imami (a.) nisu nikada pokušavali da se postavljaju protiv vladara.²¹⁹
2. Održavanje kontakta sa vladarom je dozvoljeno ako se preko takvih kontakata osigurava pomoć za vjernike ili obezbjeđuje olakšica u teškoćama.
3. Ako su nosioci vlasti okrutni, ali ako su prijemčivi za dobre savjete, svoje postupke ublažuju, tada je poželjno sa njima održavati harmoničan odnos.

U predjama se prenosi da je zekat onih koji su u službi upraviteljskih organa zekat za pomoć koju pružaju braći vjernicima. Kao što se blagostanje uzdiže na osnovu podizanja zekata, također se popravlja autoritet i poštovanje jedne osobe kada pomaže vjernicima posredstvom svoga autoriteta i pozicije.

Dalje u jednoj predaji Poslanik islama (s.) je rekao: "Radije bih sa brda pao i u komadiće se raspao nego ljudima bio nametljiv kao zastupnik vladara tiranina ili nogom kročio u jedan takav dvor. Jedino bih se složio tamo otici kada bi jedan vjernik kroz to dobio pomoć ili da neko bude oslobođen zbog ozbiljno teških optužbi, ili da bude oslobođen svojih dugova preko mog zagovaranja."

Poslanik (s.) je dodao: "Misli na to! Najniža kazna za tiranske pomagatelje jeste da imaju zastor od vatre pred sobom do vremena kada Allah ne provede puni obračun svih njihovih djela."

²¹⁸ Pretvaranje (Takijja) je u islamu je dozvoljena metoda za prikrivanje sopstvenog religioznog uvjerenja kada je sopstveni ili život drugih ili opstanak islama ugrožen. Posljednje, po konsenzusnom mišljenju svih učenjaka (Fakiha), bio je slučaj samo u početnim fazama islama, a životna ugroženost u iznimnim slučajevima u kojima jedan musliman smije svoju vjeru javno prikrivati i tako lagati, što mu je inače strogo zabranjeno.

²¹⁹ Misli se na ustanke, koji bi islamu i muslimanima zajedno nanijeli štetu, nasuprot neophodnim ustancima protiv nepravde za održavanje islama, kao što je to bilo posebno kod Imama Husejna (a).

Kasnije je Poslanik (s.) Zajid ibn Kaladu rekao: "O Zijad! Kada te jedan okrutni vladar pozove da obavljaš službu, pokaži dobrotu prema svojoj braći vjernicima. Možda će to jednom biti razlog tvoga spasenja!"

Pouzdano se prenosi od Imama Džafer al-Sadika (a.): "Ne postoji okrutan i nepravedan vladar koji ne bi imao vjernika među službenicima na svojoj listi. Allah dijeli pravdu među vjerujućim šiitima preko njega i čuva ih (time) od okrutnosti tiranina. Ali nagrada za ove vjernike na Sudnjem danu bit će najniža od svih drugih vjernika. To je zbog njegove blizine sa tiraninom za vrijeme njegovog života."

Lukman (a.) je običavao kraljeve i plemiće da posjećuje i da im propovijeda i dijeli savjete. Osjećao je sažaljenje prema njima budući da ih je vidio okružene mnogim nesrećama. On se obično čudio njihovim težnjama za svjetovnim dobrima i bogatstvima. Stalno ih je usmjeravao lekcijama o devijantnosti njihovog karaktera i ophođenja. Na ovaj način je Poslanik (a.) držao svjetovne želje pod kontrolom.

Pouzdano se prenosi od Imama Muhamed Bakira (a.) da je vjera vjernika potpuna kod onih koji imaju izvanredan moral.

Poslanik islama (s.) je rekao: "Na Sudnjem danu neće biti ništa bolje vrednovano kao dobro ponašanje ljudi."

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da u Allahovim očima nijedno djelo jedne osobe nije prihvatljivije od toga da se dobro ophodi prema svojim sljedbenicima. U jednoj drugoj predaji je spomenuto da dobar način ponašanja jednoj osobi donosi status osobe koja je čitav svoj život postila i klanjala kasno noću.

Prenosi se da je Poslanik islama (s.) kazao: Glavni razlog zašto će moji ljudi doseći dženet je uzdržavanje od onoga što je Allah imenovao zabranjenim, kao i prihvatanje bogobojaznosti i dobro ponašanje."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je objasnio da dobro ponašanje topi grijehu kao što sunce topi snijeg. On je potom rekao da dobro postupanje prema ljudima kojima je čovjek okružen, pruža miran suživot, povećava blagostanje, dugovječnost i održava lijepu opskrbu.

U jednoj daljnjoj predaji je kazao da je dobro ponašanje poklon od Allaha. Postoje određene osobine koje su nasljedne, a postoje i one koje osoba sama izgradi. Pripovjedač upita: "O Poštovani! Koje od tih dvoje je bolje?" Imam (a.) odgovori: "Ljudi čije su osobine od rođenja prisutne su sretnici kojima je Allah ove dobre osobine poklonio i na osnovu njih ne mogu izvršiti prekoračenje. Za onoga ko je trudom dobre osobine usvojio, svoje misli i djelovanje kontroliše kao zalog za to da stekne Allahov blagoslov, postoji velika nagrada!"

U jednoj predaji se kaže da će Allah stvorenjima za njihova dobra djela prema sugrađanima dati nagradu kao za džihad.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Poslanik (s.) jednog dana bio u džamiji kada je jedna sluškinja od jednog Ensarije došla i uhvatila ga za kragnu. Poslanik (s.) je ustao i pomislio da djevojka želi nešto da kaže. Ali je djevojka je ostala nijema. Na isti način djevojka je postupila još tri puta. Kada je Poslanik (s.) ustao po četvrti put, djevojka je otkinula jedan komad njegovog ogrtača. Poslanikovi (s.) sljedbenici su bili ljutiti zbog djevojčice drskosti i rekoše: "O djevojko! Zašto si tako Poslanika (s.) uznemirila?" Ona odgovori: "Postoji jedan bolesnik kod nas. Moj gazda mi je naredio da donesem jedan mali komad Poslanikovog (s.) ogrtača kako bi bolesniku preko aure bilo bolje. Kada god sam pokušala jedan komad

ogrtača da otkinem, Poslanik (s.) je ustao, a ja sam se postidjela da izvršim zadatak. Konačno sam pri četvrtom pokušaju skupila svu hrabrost i sada idem kući sa komadom materijala!"

Neljubaznost

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da loše raspoloženje i loše ponašanje upropastavaju vjeru, a dobra djela te osobe eliminišu kao što sirće uništava med. Imam (a.) je također rekao da pokajanje neprijatnoj osobi neće biti prihvaćeno, jer kada se pokaje za loše djelo, preko pogrešnog ponašanja drugo djelo održava! Imam (a.) je dodao da vjernik mora uvijek imati lijepe manire, biti nježan u razgovoru i prijatne naravi. Nasuprot toga, nevjernik je neraspoložen i grub u svome ponašanju.

Neko je pitao Poslanika (s.): "O Poštovani! Šta je pravilo za dobro ponašanje?" Poslanik (s.) je odgovorio: "Drži se prirodne blagosti, kako niko ne bi bio povrijeđen zbog tvoga držanja. Usvoji nježan i pitak način razgovora koji druge obraduje. Kada sretneš brata vjernika, uputi mu srdačnost i prijatnost!"

Amir al-Muminin (a.) je kazao: "Ako sve ljudi na svijetu ne možeš obradovati svojim blagodatima, onda ih svojim dobrim ponašanjem i svojom naravi učini svojim prijateljima!"

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika da je Poslanik (s.), kada je čuo za vijest o smrti Saad ibn Maaz Ensarija, zajedno sa svojim sljedbenicima otisao na dženazu. On je stajao pored Saada, dok se nad njim obavljalo posljednje obredno pranje (gusul). Kad je gusul završen, ispratio je povorku bez obuće i bez pokrivke na glavi, kao što priliči onome ko je u žalosti. Kada su stigli na groblje, Poslanik (s.) je sam sišao i svojim rukama je Saada spustio u grob. Potom je poredao kamenje u grobu i zasuo je zemlju u grob. Dok je usipao zemlju u grob, Poslanik (s.) je rekao: "Saadovi ostaci izgubit će se u zemlji, ali Allah voli da su djela jedne osobe dobra i trajna!" Kada je Poslanik (s.) posljednji put dodirnuo Saadov grob, plakala je majke umrlog prijatelja: "O Saad! Neka su pozdravi na tebe za tvoje dosezanje Dženeta!" Poslanik (s.) je rekao: "O majko Saadova! Sačuvaj šutnju! U ovom momentu Saad trpi kaburske tegobe!"

Kada se Poslanik (s.) vratio sa groblja, pitali su ga sljedbenici: "O Poštovani! Nismo te nikada prije vidjeli da tako postupaš kao prilikom Saadovog pokopa. Bio si bos i gologlav." On odgovori: "Vidio sam meleke da ovo rade i učinio sam isto kao oni." Sljedbenici su primijetili: "Ponekad si nosio tabut na desnom a ponekad na lijevom ramenu." Poslanik (s.) je odgovorio: "Bio sam sa Džibrilom i išao sam na istu stranu na koju je on išao!" Sljedbenici upitaše: "Ti si sam obavio obredno pranje Saadu, vodio si dženazu, u grob si ga spustio i na kraju si rekao da trpi teškoće u kaburu!" Poslanik (s.) je odgovorio: "Saad je prošao kroz kaburske tegobe jer je običavao da se prema ljudima u svojoj kući i prijateljima odnosi neraspoloženo i mrzovoljno."

Kaže se da je Poslanik (s.) kazao: "Dvije osobine kod vjernika ne bi trebale biti prisutne. Prva je škrtost, a druga neraspoloženje i mrzovoljnosc." Poslanik (s.) reče: "O Ebu Zere! Znak jednog vjernika je dobro ponašanje. Mrzovoljna osoba nije nikada Allahov prijatelj! Vjernik

sa lijepim manirima je puno bolji nego jedan bogobojačnik koji je prema ljudima oko sebe nepričajan."

Poslanik (s.) Islama je kazao: "Dobri maniri su radosno ponašanje jednog vjernika prema drugom u formi srdačnosti u pristupu i govoru. On pruža bratu vjerniku u vremenima nevolje pomoći i daje mu poklone koji ga uveseljavaju!"

Poslanik (s.) je još dodao: "O Ebu Zere! Dobra i čista riječ je forma milostinje. Ako je riječ bila od koristi vjerniku, onaj koji je izrazio tu riječ, bit će nagrađen!"

Poslanik (s.) reče: "O Ebu Zere! Posjetiti džamiju i tamo sjediti je beskorisno ako čovjek ne uradi tri stvari: obavljanje namaza, učenje Kur'ana i vjerske obrede ili učenje.

O Ebu Zere! Allah nije ograničen na vrijeme i prostor! On nema potrebu za kućom! Licemjeri su oni koji tvrde "On je sve", pri čemu je sve odraz Njegovih unutrašnjih osobina (Sifaat al-Kamaliah). Čovjek može da si predoči Njegovu uzvišenost samo onda kada posmatra stvari oko sebe. Kaba koja je izgrađena od kamenja i maltera, a nije ukrašena zlatom niti draguljima, mjesto je gdje padaju na sedždu kraljevi i ostalo stanovništvo. Stare i oronule džamije koje su slične Kabi, poštuju se tako da istrošene prostirke u njima imaju bolju vrijednost od onoga što isporučuju Cezari.

Od svih koristi koje čovjek iz džamije može uzeti, najvrjednije je da su one mjesto okupljanja muslimana. Ovo su mjesta na kojima se ljudi okupljaju i pozdrave i poruke jedni s drugima razmjenjuju."

Koristi od zajedničkih namaza

U predajama se može pročitati da između safova prilikom zajedničkog namaza ne treba da postoji slobodan prostor. Kaže se da šejtan takve slobodne prostore popunjava.

Postoji i druga verzija – da čovjek ne treba da bude udaljen od zajedničkog namaza, jer kada jedna ovca pase odvojeno od svoga stada, postoji mogućnost da je vuk proguta.

U pouzdanoj predaji od Poslanika islama (s.) se prenosi: "Na zemlji postoje redovi mojih sljedbenika, kao što na Nebeskom svodu postoje redovi meleka." Potom je dodao (s.): "Jedno poglavje (jedan rekat) u zajedničkom namazu vrijedi 24 puta više od namaza obavljenog (samostalno), svaki pregib u Allahovim očima je bolji od kontinuiranih namaza u jednom vremenskom periodu od četrdeset dana. Na dan kada sva stvorenja budu sabrana, od dana stvaranja do kraja, od težine toga dana bit će zaštićeni onaj koji je ikada učinio jedan korak da obavi namaz u džematu. Takvoj osobi Allah će pokloniti mjesto u dženetu."

U jednoj drugoj predaji Poslanik (s.) je rekao: "Ko god obavlja jutarnji namaz u džematu, a potom uči dove do izlaska sunca, njega će Allah nagraditi sa sedamdeset visokih položaja u dženetu. Svaki stupanj će odgovarati distanci koju čovjek sa brzim konjem prevali za sedamdeset godina. Nekome ko podne namaz obavlja u džematu, Allah će podariti pedeset položaja u dženetskom Edenu. Udaljenost između svakog stupnja odgovarat će udaljenosti koju brzi konj pređe u vremenskom periodu od pedeset godina. Neko ko i kindiju namaz obavlja u džematu, nagrada će odgovarati oslobođanju osam hiljada robova od potomaka Ismailovih (a.). Ona osoba koja akšam namaz obavlja u džematu, dobit će nagradu koja

odgovara obavljanju hadža i umre. Onaj kojaciju namaz obavlja u džematu, nagrada će biti slična kao nagrada koja se dobije za obavljanje namaza u Lejlat al-Kadr.”

Prenosi se da je Allahov Poslanik (s.) rekao svojim sljedbenicima: “Želite li da znate za jedno djelo koje poništava sve posljedice vaših loših djela i koje će vas uzvisiti u Allahovom pogledu?” Svi rekoše jednoglasno: “O Časni (s.)! Molimo te izvijesti nas?” Poslanik (s.) reče: “Obavljajte temeljito obredno pranje (abdest), bez obzira na hladnoću vremena ili vode, potom idite na namaz u džamiju i ostanite tamo do sljedećeg namaza. Za nekoga ko nakon uzetog namaza ode u džamiju, tamo klanja u džematu i sačeka dolazak drugih ljudi za sljedeći namaz, meleci mole: “O Allahu! Oprosti mu! Budi milostiv prema njemu i prospi na njega svoje blagoslove!”

U jednoj drugoj predaji se spominje: “Kada neko sa dozvolom zajednice predvodi namaz u džematu, tokom namaza treba da drži umjerenost. On treba da uči ajete tako da uzme u obzir tjelesno stanje grupe koja učestvuje u namazu. Allah će ga u skladu sa kombinovanom nagradom nagraditi za namaz u džematu, a neće biti redukcije u nagradi.” I on je rekao dalje: “Pri svakom koraku koji jedna osoba poduzme kako bi učestvovala zajedničkom namazu u džamiji, sedamdeset hiljada vrlina bit će upisano u njegovu listu obračuna. Ona će biti uzdignuta za sedamdeset stupnjeva u svome položaju. Kada čovjek umre prilikom odlaska na zajednički namaz, Allah će sedamdeset hiljada meleka pozvati da ga posjete u kaburu i da sa njim ostanu u klanjanju dok otamo ne bude ponovo proživljena.”

U jednoj drugoj predaji se prenosi: “Onaj ko čuje poziv na namaz (ezan) i bez opravdanog razloga izđe iz džamije, on je licemjer.”

Prenosi se u pouzdanoj predaji od Imama Džafer al-Sadika (a.) da čovjek mora da održava dobro mišljenje o nekome ko pet puta klanja u džematu. Čovjek treba da svjedočenje takve osobe smatra prihvatljivim.”

Dalje u jednoj predaji se prenosi od Poslanika islama (a.): “Neko ko ujutro i navečer obavlja namaz u džematu, ostat će pod Allahovom skrbi. Ako ga neko uznemiri, to će biti kao da Allaha uznemiravate. Za nekoga ko prekrši obećanje koje je dao jednoj takvoj osobi, to će biti kao da prekrši obećanje koje je dao Allahu.

Zajednički namaz odgovara vrijednosti dvadeset i pet pojedinačno obavljenih namaza. Izmoliti opskrbu od Allaha od početka zore do izlaska sunca ima jači efekat nego putovanje ka trgovackim mogućnostima.

Ebu Zere! Steći više znanja je zaista bolje nego obavljanje više namaza bez da se ima znanje. Kada čovjek klanja bez bogobojsnosti u jednoj mjeri da mu se leđa od napora saviju, čak ni tada neće od toga imati koristi ako bogobojsnost u naporima ne bude prisutna. Oni koji se udaljavaju od zabranjenih stvari, prihvataju bogobojsnost i odreknu se svjetovnih želja, sigurno su Allahovi prijatelji i njegova odabrana stvorenja!”

Bogobojsnost i uzdržanost

Postoje mnogi stupnjevi bogobojsnosti i uzdržanosti. Prvi stupanj je izbjegavanje nevjerojanja i licemjerja. Ovi postupci će imati za posljedicu da se gori u džehenskoj vatri. Onaj ko ne pobjedi svoje nevjerojanje i svoje licemjerje, ne može na putu bogobojsnosti napredovati. Namaz i dove takvih osoba bit će uzaludni. Drugi stupanj

bogobojaznosti je uzdržavanje od svih zabranjenih stvari. Treći stupanj bogobojaznosti je izbjegavanje stvari koje ustvari nisu zabranjene ali je bolje da se izbjegavaju. Ove stvari se označavaju kao mekruh (pokudne stvari). Jedna bogobojazna osoba koja je dosegla treći stupanj, neće biti privučena ni od čega više i usmjerava svoju pažnju samo na Stvoritelja, Allaha. Prva tri stupnja bogobojaznosti su preovlađujući stupnjevi jedne osobe koja ima potpunu bogobojaznost. Što se više jedna osoba u ova dva stupnja ostvari, utoliko će biti prihvaćenija u Stvoriteljevim očima. Njihovi postupci oslikavaju blizinu sa Allahom, ljubav prema Njemu, razumijevanje Stvoritelja i primjereni ponašanje prema stvorenjima. U Časnom Kur'anu se kaže: "Budite bogobojazni prema Allahu u strahu od istine"²²⁰. Imam Džafer al-Sadik (a.) jer rekao kao tumačenje ovog ajeta: "Stvarna bogobojaznost je da se ljudi Allahu pokoravaju i da ne čine grijeha. Oni se zahvaljuju Allahu u svakom momentu njihovog života i ne zaboravljaju ga nikada! Oni mu se obilno zahvaljuju za njegove blagodati i drže se dalje od nezahvalnosti prema njemu!"

Neko je pitao Amir al-Muminina (a.): "O Časni! Šta je najbolje od svih djelovanja?" On (a.) je rekao: "Bogobojaznost i uzdržanost!"

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.): "Malo djelo iz bogobojaznosti je bolje od mnogo djela bez bogobojaznosti."

Imam (a.) je također kazao: "Izbjegavajte stvari koje je Allah označio kao zabranjene!

Potrudite se na putu molitvi i pokornosti! Pazite: napor pri obavljanju namaza bez izbjegavanja zabranjenog je uvijek uzaludan!"

Umar ibn Sajjid zamolio je Imama Džafer al-Sadika (a.) za jedan savjet. Imam (a.) reče: "Drži se podalje od zabranjenih stvari! Prihvati bogobojaznost. Drži se daleko od svega što ti je Allah zabranio da radiš! Potrudi se da u namazu mislima budeš vezan za Allaha. Budi siguran da svaki napor u pravcu bogobojaznosti je uzaludan ako se ne izbjegavaju zabranjene stvari!"

Prenosi se od Allahovog Poslanika (s.) da je obavezujuće da se čovjek čuva od zabranjenog (što biva označeno kao wera). Ne postoji nagrada na Allahovom sudu bez ustezanja od zabranjenog.

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da je od svih molitvi najteža wera. Wera znači štititi samoga sebe od zabranjenih postupaka.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "U moje sljedbenike će biti ubrojani samo oni koji su bogobojazni i Allaha mole sa nadom u nagradu od njega."

U jednoj drugoj predaji od Ehlul Bejta (a.) se kaže: "Čovjek treba da bude prepoznat kao vjernik ukoliko se drži naših naloga. On će u svome srcu osjetiti potrebu da slijedi naše upute. Jedan važan preduslov koji taj neko mora ispuniti jeste da bude bogobojazan i uzdržan (od grijeha). On mora bogobojaznost učiniti svojim ukrasom, tako da on Allahove blagodati vidi i da uz pomoć wera čuva od licemjerja naših neprijatelja. On izbjegava sumnjive stvari, obavlja više namaza i poslušno pazi na obaveze. Najbogobojazniji je onaj ko se drži daleko od zabranjenih stvari."

²²⁰ Kur'an, 4:102

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Važno je za jednog muslimana da prakticira wera, tako što se suzdržava od zabranjenih i sumnjivih postupaka. Wera je jedna komponenta vjerovanja, koju mi održavamo i temelj je našim molitvama Allahu. Mi očekujemo isto od naših prijatelja i (svih) šija. Zato nemojte činiti zabranjene (haram) postupke i nemojte nas dovoditi u teškoću prilikom zauzimanja na Sudnjem danu! Jer će u takvoj situaciji zagovor biti težak!"

Poslanik islama (s.) je kazao: "Allah nije nikome dao ugled ko živi u neznanju i On nije nikada nekoga zbog njegove jednostavnosti i ljubaznosti ponizio."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Onaj ko posjeduje ove tri osobine, u dženetu će biti nagrađen sa Hur al-Ain²²¹:

1. on savladava svoju srdžbu.
2. kada je na Allahovom putu ranjen, ostaje smiren.
3. iako mu se pruža prilika da stekne zabranjeno (haram), iz straha od Allaha, on se drži daleko od tog."

Pouzdan izvor prenosi od Imama Rize (a.): "Allah je jednom svome poslaniku poslao objavu da ujutro kada se probudi, prvu stvar koju vidi treba da pojede! Drugo, šta god da vidi, sakrije. Treće, treba smireno da prihvati šta god da mu se dogodi. Četvrto, šta god da mu dođe, da to ne razočara, te da od pete stvari treba pobjeći.

U zoru je poslanik krenuo na put. Prva stvar koju je ugledao bila je brdo. On se upitao da li mu je Allah zaista naredio da pojede prvu stvar koju vidi. On je pomislio da nema sposobnost za to, Allah mu to ne bi naredio da to učini. Sa ovim mislima približio se brdu, kako bi ga pojeo. Što je bliže prilazio, brdo je manje bivalo. Kada je brdo dodirnuo, imalo je veličinu jednog zaloga. Poslanik ga je pojeo i bilo mu je ukusno. Nastavi i primijeti zlatnu tacnu. Pošto je bio instruiran da je sakrije, poslanik iskopa jednu malu rupu i zakopa tacnu u zemlju. On je išao malo dalje i kada se okrenuo primijetio je da zlatna taca malo viri iz zemlje. On je mislio da je Allahovo naređenje u vezi sa tacnom ispunio i nije se više time bavio. Kada je malo odmaknuo, poslanik je primijetio jednu pticu kako leti. Zapazio je i sokola koji uhodi pticu. Ptica je tražila sklonište. Zato je poslanik otvorio za pticu svoj plašt, da je zaštiti. Sokol se približavao poslaniku i žalio se na to da se neko vrijeme trudio da ulovi pticu, a da mu je poslanik sada oduzeo plijen. Poslanik je imao uputu da nikoga ne razočara. Zato je odrezao jednu porciju mesa sa svojih bokova i dade sokolu. Poslanik je otišao malo dalje i primijeti pokvarenu strvinu. Paraziti i crvi su migoljili iz lešine. On je imao uputu da pobjegne od toga, zato se poslanik udaljio od atle i otišao svojoj kući.

Navečer je sanjao da Allah kaže: "O moj Poslaniče! Ti si učinio sve što sam ti naredio! Ali nisi prepoznao šta su ove stvari bile u svijetu suštine, u stvarnosti?" Poslanik reče: "Ne, ne znam." Allah odgovori: "O moj Poslaniče! Brdo koje si vidio bilo je ljudska srdžba. Kada je neko ljutit, on izgubi kontrolu i zaboravi sebe. Ali kada on svoju srdžbu savlada, rezultat biva kao ukusan zalogaj koji si pojeo! Zlatna tacna je bila primjer za dobra djela. Koliko god ti i da pokušavaš da je sakriješ, Allah će je na vidjelo iznijeti kako bi ti na ovome svijetu dobio poštovanje i nagradu na onome svijetu. Usporedba ptice i sokola je da nikoga ko te moli za pomoć, ne razočaraš. Usporedba pokvarene strvine je kao kleveta i prenošenje priča, što se mora izbjegavati."

²²¹ predivna dženetska bića

Dobrota Imamaa (a.)

Amir al-Muminin je rekao da je Poslanik (s.) svoj ogrtač koristio za uređenje mjesta na kojem će spavati, a ovčiju kožicu, ispunjenu korom od palminog drveta kao svoj jastuk. Jedne noći ogrtač je bio duplo savijen kako bi ležaj učinio udobnijim. Na to je Poslanik (s.) rekao: "Budući da sam spavao u mekšem krevetu, ujutro nisam mogao ustati i zakasnio sam na namaz.²²² Ubuduće ne savijaj moj ogrtač kada mi pripremaš krevet!"

Nije tajna da je Imam Ali (a.) doživio neopisive teškoće preko ruku Poslanikovih sljedbenika i svojih sljedbenika. Ali iako je imao sposobnost i autoritet da ih žestoko kazni, dobrovoljno je to trpio. Primjer za to je bitka kod Deve.²²³ U ovoj bitci su njegovi poznati sljedbenici postali šehidi. Ali nakon pobjede u borbi, Imam Ali (a.) je pomilovao protivničku stranu. On je imao apsolutni autoritet da kazni protivnike. Aišu je poslao uz prikladno poštovanje prema Medini. Poslao je pratnju od sedamdeset žena. Oslobođio je Mervan ibn Hakima, i pored sve njegove zlobe. Abdulah ibn Zubejr je bio zarobljen, a potom ponovo oslobođen. On je bio smrtni neprijatelj Imama Alija (a.) i ponašao se prema Imamu veoma loše.

Imam Ali (a.) je tako nastavio slično i sa Haridžijama od Nahravena²²⁴. Kada je prokleti Ibn al-Muldžem na kraju smrtno ranio Imama Alija (a.), on nije naredio momentalno pogubljenje zločinca. Naredio je Imamu Hasanu (a.) da okrivljenom ne učini ništa više od jednog uboda sabljom. Naložio mu je također da ne odsječe uši i nos Ibn al-Muldžemu, kao što je u to vrijeme bio praksa i običaj sa takvim kriminalcima. On je rekao da on treba da bude nahranjen istom hranom kao i sam Imam. Za vrijeme Imama Alija (a.) postojalo je hiljade Haridžija koji su ga otvoreno okrivljivali za nevjerstvo i na različite ga načine kritizirali. Ali Imam (a.) im je oprostio i nikada ih nije dovodio na ispitivanje.

Prenosi se da je Amir al-Muminin (a.) jednog dana primijetio jednu ženu koja je nosila kanister vode na ramenima. On joj je preuzeo kanister i rekao joj da će joj pomoći do kuće. Na putu se Imam (a.) informisao o njenim porodičnim prilikama. Žena reče: "Moj muž je pozvan od Amir al-Muminina (a.) na bojno polje, gdje je pao kao šehid. Sada sam sama sa svojom siročadi i nemam sredstva da ih hramim. Obavljam sitne radove kod komšija i pokušavam sa naporom da se probijem i snađem sa ovo malo što zaradim." Imam (a.) ostavi kanister vode u kući žene i vrati se svojoj kući. Cijelu noć se brinuo za nju i njenu siročad. U zoru je uzeo vreću punu brašna, hurmi, mesa i drugih namirnica i uputio se prema kući te

²²² Misli se na to da Poslanik (s.) nije namaz obavio odmah neposredno po nastupanju njegovog vremena, nego nešto kasnije, ali da ga je u dozvoljeno vrijeme obavio. Predaje, po kojima bi trebalo da je Poslanik (s.) propustio a potom naklanjao, smatraju se nepouzdanim.

²²³ Bitka kod Deve je bitka pri kojoj je Poslanikova (s.) udovica Aiša zajedno sa Poslanikovim (s.) sljedbenicima Talhom i Zubjerom krenula na bojno polje protiv Imama Alija (a.).

²²⁴ Havaridži ili Haridžije su prebjegli protivnici zvaničnog Halife Imama Alija (a.) koji su u Nahrevanu otvorili borbu protiv Imama.

žene. Sljedbenici rekoše: "O Poštovani! Mi ćemo ti ponijeti teret!" Imam (a.) reče: "Vi biste sigurno mogli ponijeti ovaj tovar. Ali ko će na danu obračuna nositi moj teret?" Sa vrećom na leđima Imam (a.) je pokucao na vrata žene. Žena otvorila i upita: "Molim, ko si ti?" Imam (a.) reče: "Ja sam onaj koji ti je jučer pomogao pri nošenju kanistera! Sada sam donio nešto namirnica za tvoju djecu." Žena reče: "Neka ti Allah podari dobru nagradu za tvoje dobročinstvo i neka Allah presudi između mene i Alija (a.)." Imam (a.) reče: "Kako bih zaradio još malo više nagrade, želim da zamijesim tjesto kako bih ispekao hljeb za tvoju djecu. Za to vrijeme ti možeš paziti na svoju djecu ili ću se ja brinuti oko djece dok ti ispečeš hljeb!" Žena reče: "Ja mogu bolje peći hljeb. Ako se ti budeš brinuo o mojoj djeci, rado ću tako uraditi." Tako je žena bila zauzeta svojim poslom, a Imam (a.) je kuhao nešto malo mesa i pri tome gledao na djecu, dok im je davao nekoliko hurmi. Kada je meso bilo gotovo, hratio je djecu malim zalogajima i reče: "O djeco! Oprostite Aliju zato što vam je bio razlog oduzimanja ljubavi vašega oca!" Kada je tjesto bilo gotovo, žena reče: "Dragi gospodine! Molim te, upali vatru u pećnici kako bi se tjesto moglo ispeći."

Imam Ali (a.) je počeo da loži vatru u šporetu kada je jedna žena iz komšiluka ušla u posjetu. Žena je prepoznala Imama Alija (a.) i upita domaćicu kuće: "Šta je s tobom? Ti si naložila Amir al-Mumininu (a.) da ovaj mali posao za tebe uradi!" Kada je ovo čula, žena utrčala i pada Imamu Aliju (a.) na noge i reče: "O Amir al-Muminin! Kakvog posramljeng lica moram da dođem pred Allaha? Molim te, oprosti mi!" Imam (a.) odgovori: "Naprotiv, ja se osjećam posramljeno! Kakvim licem ću ja prići Allahu za teškoće koje sam nametnuo tvojoj djeci?"

Mi znamo iz predaja da su Muhamed ibn Hanefija²²⁵ i Imam Hasan (a.) jednog dana imali razlike u mišljenju. Muhamed ibn al-Hanefija napisao je pismo Imamu Hasanu (a.): "O brate! Tvoj i moj otac je Imam Ali (a.). Ali tvoja majka je poštovana Fatima Zehra (a.), kćerka Poslanika (a.). Kada bih čitav svijet pretvorio u zlato i došlo u vlasništvo moje majke, čak ni tada ona ne bi bila ravnopravna sa Fatimom Zehrom (a.). Čim pročitaš ovo pismo, dođi kod mene da uklonimo između nas naša mimoilaženja. Molim te to zato što je tvoj status mnogo veći od mog. Srdačani pozdravi." Kada je Imam Hasan (a.) dobio pismo, odmah je otisao kod Muhamed ibn al-Hanefije, kako bi uklonili različitosti u mišljenju. Nikada više nije bilo neslaganja između njih.

Amir al-Muminin (a.) je rekao: "Tri stvari uzdižu jednu osobu (podiju njen položaj): uzimanje abdesta hladnom vodom, čekanje u džamiji da klanja u džematu nekon što je obavio namaz u džematu, i ko učestvuje u svakom zajedničkom moljenju."

Allahov Poslanik (s.) je kazao: "Naložit ću Aliju (a.) da izbjegava svaku kuću onoga ko namjerno propušta namaz u džematu!"

Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Prihvati bogobojaznost jer nijedno dobro djelo nije tako korisno kao da se bude bogobojazan." Ebu Zer upita: "O Poslaniče (s.)! Šta je bogobojaznost?"

Poslanik (s.) odgovori: "Bogobojazan je onaj ko čini dobra djela, hrani gladne, brine se o komšijama. Ali s druge strane, ne čini grijeha. Bogobojaznost je, ustvari, činiti sva dobra djela a ne počiniti grijeha!"

Poslanik islama (s.) je rekao: "Najčestitija osoba je ona koja tiraninu opršta tiraniju, osobi koja joj je nanijela štetu čini dobro i velikodušna je prema onome ko je odgovoran za njen

²²⁵ Muhamed ibn al-Hanefija je sin Imama Alija (a.) i njegove žene Havla bint Džafer al-Hanefije. On je poznat po nadimku njegove majke. On je bio hrabar ratnik, Imam Ali (a.), njegov otac, jednom ga je nazvao "moja desna ruka". On je, između ostalog, imao veoma istaknutu ulogu na bitci kod Deve.

gubitak!” Potom je Poslanik (s.) dodao: “Bogobojazan je onaj ko loše ponašanje podnosi sa ravnodušnošću i svoju srdžbu kontroliše u pokornosti Allahu! On je postojan u naporima!” Allahov Poslanik (s.) se nikada nije loše ophodio prema svojim najgorim neprijateljima. Jedna osoba se približila Poslaniku (s.) s leđa i nasilno ga povukla za njegov šal. Ovaj iznenadni trzaj imao je za posljedicu ožiljak na Poslanikovom (s.) vratu. On se okrenuo i upita: “Šta mogu da za tebe uradim?” Čovjek reče: “Pomozi mi!” Poslanik (s.) je odmah ispunio njegovu želju.

Nakon osvajanja Meke, nevjernici su bili sigurni da će Posalanik (s.) nad njima izvršiti osvetu. Upravo suprotno je bio slučaj: Poslanik (s.) im je oprostio i pomogao čak mnogima od njih. Amir al-Muminin (a.) je bio upitan: “Ko je najmoćniji?” Imam (a.) odgovori: “Onaj ko je najpriyatniji i najnježniji.” Potom je On (a.) bio upitan: “Ko je najpriyatniji?” Imam odgovori: “Onaj ko svoju srdžbu najbolje može da savlada!”

Poslanikova (s.) prijatnost i nježnost je bila beskrajna. On je čak mogao da oprosti najužasnijoj ženi, koja je jela jetru njegovog časnog amidže šehida Hamze. Poslanik (a.) je dao kuću njegovom smrtnom neprijatelju (Ebu Sufijanu) i status amnestiranog u gradu Meki. Od dana njegovog poziva u Poslanstvo do njegove smrti, Poslanik (s.) je podnio nebrojene teškoće sa velikom ravnodušnošću. Intenzitet ovih teškoća bio je toliki da je on sam rekao da nijedan poslanik u svome vremenu nije doživio tolika protivljenja. Ali on (a.) je izdržao te teškoće bez žaljenja.

Isto tako je bilo držanje njegovog zastupnika Imama Alija (a.). Poteškoće kojima je on bio izložen nakon preseljenja Poslanika (s.) bile su za normalne smrtnike nepodnošljive. On je dokazao svijetu da Ali ibn Ebu Telib (a.) nije bio samo najnježniji nego i da ima prekrasne osobine strpljenja i ravnodušnosti u nevoljama. On je strpljivo podnosio nevolje koje su bile nanesene Poslanikovoj (s.) voljenoj kćerki. U bitci kod Deve, Imam Ali (a.) je ostvario pobjedu nad svojim smrtnim neprijateljima, a potom ih velikodušno pomilovao. Njegova veličina je bila da poraženu udovicu²²⁶ pošalje u Medinu u pratinji sedamdeset naoružanih ženskih stražara. Kada je njegov ubica uhvaćen, Imam Ali (a.) je naredio da mu serviraju hladno piće, kako bi se njegovi izmučeni nervi smirili.

Pouzdan izvor citira da je jednog dana Muavija držao raspravu u sudu. Zarar ibn Hamza je bio prisutan. Muavija mu je naložio da nabroji osobine Imama Alija (a.). Zarar reče: “Tako mi Allaha! Ali (a.) je bio ekstremno obziran i ustrajan na Allahovom putu. Šta god da je rekao, bila je istina! Šta god da je naredio, služilo je na putu pravednosti! Sa svih strana on je bio uronjen u more Allahovog znanja. Njegove misli su bile stalno pune znanja. Njegove oči su obično bile stalno mokre od ljubavi prema Allahu i moljenja svome Stvoritelju. On je nosio uvijek grubu odjeću i nije uživao u delikatesama. Među nama je bio jedan od nas. Kada bismo došli kod njega, zamolio bi nas ljubazno da sjednemo pored njega. Ali zbog njegove neopisive aure, mi nismo bili u stanju da s njim razgovaramo. Kada se smijao, njegovi zubi su blistali kao biseri. On je poštovao ljudе od nauke, a siromašnim i potrebitima iskazivao je naklonost.

Tako mi Allaha! Vidio sam da moli Allaha sa jednom takvom strašću, kao neko koga je zmija ujela ili škorpija ubola. Čuo sam da je najčešće tokom molitve izgovarao slijedeće riječi: “O svijete! Ne napadaj me! Idi i zavodi nekog drugog u zabludu! Mene ne možeš namamiti! Ja sam se od tebe tri puta razveo! O svijete! Tvoj život je veoma kratak. Ti ne možeš nekome

²²⁶ Misli se na Poslanikovu udovicu Aišu.

biti vjeran. Beskorisno je diviti se tebi!” Zarar je u svome izlaganju došao do tačke kada su krenule suze da teku iz Muavijinih očiju i svi drugi prisutni u sudnici počeli su da plaču. Ebu Zer Gaffari priča da je Džafer ibn Abi Talib (a.) kupio jednu robinju iz Abesinije za četiri stotine dirhema i poklonio je Amir al-Mumininu (a.). Ali Imam Ali (a.) je oslobođio robinju kako bi obradovao Časnu Fatimu Zehru (a.) i dao četiri stotine dirhema potrebitima. U tom trenutku spuštena je objava Poslaniku (s.): “O Poslaniče (a.)! Reci Aliju (a.) da smo mu mi za oslobađanje robinje i udjeljivanje milostinje poklonili dženet i dali mu da nadzire džehenen. Ali (a.) ima pravo na to koga god želi da pošalje u dženet! Isto tako on može odabrat koga da pošalje u džehenen!” Ebu Zer nastavi: “Od ovog dana, Amir al-Muminin (a.) je običavao govoriti da je on Kasim an-Naar wal-Dženet, dželitelj vatre (džehenema) i dženeta.”

Također strpljenje i ravnodušnost časne Fatime bint ar-Resul (a.), koju je pokazala nakon preseljenja njenog oca, uzorno je i primjera vrijedno. Knjige pripovijetki su pune opisa njene ravnodušnosti. Provaljivanje vrata njene kuće i šehidsko preseljenje njenog nerođenog sina Muhsina, mrtvorođenog, nije bilo ništa manje nego jedna tragedija!

Imam Husejn (a.) je analima ljudske istorije pružio jedan primjer tako što je najveću žrtvu za Allaha dao. On je gledao svoje prijatelje, rođake, braću, sestriće i sinove tokom jednog dana kako postaju šehidi! Na njegovom tijelu bilo je bezbroj rana od kopalja, strijela i sablji neljudskog neprijatelja! Pod neprijateljskim bodežima ubica, Imam (a.) je iskazivao zahvalnost svome Stvoritelju Allahu!

Dobrota Imama Husejna (a.)

Prenosi se od Imama Ali ibn al-Husejna (a.): “Kada sam ja sa svojim časnim ocem krenuo iz Medine za Kerbelu, primjetio sam da je on puno pričao o časnim Jahji (a.), gdje god da bi stigao i krenuo. Jednog dana rekao je: “Svijet u Allahovim očima je tako beskorisna stvar da je čak otkinuta glava poslanika Jahje (a.) data kao poklon ženi iz Beni Israila koja je bila bludnica!”

Imamova (a.) ljubaznost je bila takvog inteziteta da, iako je cijela njegova pratnja u njegovom prisustvu dosegla šehadet, i iako su mu svi meleci, džini i divlje životinje bili na usluzi, on niti jednog jedinog puta nije pomislio da se osveti svojim neprijateljima! On također nije molio Allaha da prokune neprijatelje! Po jednoj predaji na njegovom tijelu je nađeno tri stotine šestdeset rana. Jedna druga predaja kaže da je na njegovom tijelu bilo stotinu osamdeset rana od koplja i četiri hiljade rana od strijela, koje su doslovno kapale iz njegovog tijela! Čak ni tada Imam nije digao svoje ruke da moli za kaznu užasne mučitelje. On se trudio dalje do posljednjeg daha da ih vodi na put pravednosti! Allahovom snagom i junačkom hrabrošću, koju je naslijedio od Hajdar al-Karar (Imama Alija), Imam (a.) je poslao mnoge nevjernike na ovaj sudbonosni dan u džehenem! U nekim prenošenjima se spominje da je on usmratio 1950 zločinaca! Na to još dolazi broj onih koje je Imam ranio.”

Prenosi se da kada bi god Imam Husejn (a.) noću sjedio na nekom mračnom mjestu, njegovo čelo i njegov vrat tako bi sijali da bi ljudi primjećivali njegovo prisustvo.

Dobrota Imama Zajn-ul-Abidina (a.) i drugih

Prenosi se da je jednoj bivšoj robinji Imama Zajn-ul-Abidin (a.) iz ruku iskliznula kristalna zdjelica koja se razbila. Djevojka je drhtala od straha. Imam (a.) je rekao: "Zašto se plašiš? Idi, oslobođio sam te u Imenu Allaha!"

Jednog dana neko je koristio neprilично izražavanje protiv Imama Zajn-ul-Abidina (a.). Kada je on ignorisao taj događaj, osoba je podsjetila Imama da je razlog bio izljev bijesa. Imam (a.) reče: "Ja sam tebi oprostio i preko tvoje greške prešao!"

Prenosi se da je Imam Zajn-ul-Abidin (a.) jednom bivšem robu (kojeg je kupio i prodao) dao jednu malu farmu koju je posjedovao. Jednog dana Imam (a.) je otišao da obide farmu, i ugledao sa zaprepaštenjem da je čovjek, zbog nemara, pokvario usjeve. Imam se uznemirio i udario osobu jednim udarcem biča, kao mjeru opomene. Imam je bio veoma nesretan zbog toga šta je u srdžbi učinio.²²⁷ Otišao je kući i pozvao osobu da dođe. Kada je čovjek kod njega stigao, čovjek nađe Imama (a.) bez košulje i sa bičem u ruci. Čovjek se platio dodatnog kažnjavanja. Imam (a.) uze bič, dade ga čovjeku i reče: "Danas sam ja prema tebi bio neodmjeren! Na isti način kako sam ja tebe bičevao, trebaš sada ti mene zauzvrat bičevati!"

Rob reče: "O učitelju! Ja sam mislio da si me pozvao da mi odrediš još kazne za moju bezobzirnost! Koju god kaznu ti da mi odrediš, pravedno je!" Imam (a.) je insistirao ponovo na tome da rob uzvrati udarac. Rob reče: "Neka me Allah sačuva! Ja sam tebi oprostio!"

Kada je Imam (a.) vidio da rob ne pokazuje ništa kako bi popustio u svojoj odlučnosti, rekao mu je: "U redu! Kao poravnanje za počinjenu grešku, dajem ti u vlasništvo imanje na farmi na kojoj radiš!"

Prenosi se da je jednog dana nekoliko ljudi pozvano na ručak kod Imama Zajn-ul-Abidina (a.). Oslobođeni rob koji je bio ostavljan da servira hranu, nosio je vruću hranu prema stolu.

Tabla na kojoj je rob nosio vruću hranu, iskliznula je iz njegovih ruku i pala na malo Imamovo dijete koje je puzalo po sobi. Opeketina je bila tako teška da je dijete odmah umrlo. Rob se ukočio od straha. Imam (a.) reče: "Ne boj se! Ti nisi ništa namjerno uradio. Sad idi, oslobođio sam te!" Potom Imam (a.) sa gostima uze hranu. Nakon što su gosti otišli, Imam (a.) je obavio dženazu umrlom djetetu.²²⁸

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Allah Poslaniku (s.) spustio objavu da ako on vjerniku ne da sve što mu zatraži, u ovom odbijanju postoji uvijek najbolji interes. Osoba mora tada biti zadovoljna sa onim što je dobila. Ona treba ostati opuštena za vrijeme nevolja i Allahu biti zahvalna za njegove blagodati, kako bi mogla biti ubrojana među pravedne!

U jednoj drugoj predaji Imam (a.) je rekao da kada god bi se nešto dogodilo Poslanik (s.) nikada nije rekao bilo bi bolje da se događaj na drugačiji način dogodio! Poslanik (s.) bi umjesto toga rekao: "Neko ko na ovaj način govori, nije nikakav vjernik, jer na ovakav način on dovodi u pitanje Allahovu volju. Za nekoga ko se potčinjava Allahovoj volji, svjedočim da će njegove molitve biti uslišane!"

Prenosi se da je neko pitao Imama Džafer al-Sadika (a.): "O Poštovani! Kako čovjek može da prepozna vjernika?" Imam (a.) je odgovorio: "Po tome kako se podvrgava Allahovoj volji, kako u teškoćama, tako i u udobnosti!"

²²⁷ Islamska znanost današnjeg vremena, dovole bi u sumnju predaji ovoga tipa.

²²⁸ U neke od ovih predaja se sumnja u današnjem vremenu.

Prenosi se od Poslanika islama (s.) da Allah kaže: "O sinovi Ademovi! Budite mi pokorni i ne podsjećajte me na stvari koje su za vas od prednosti! Jer ja ih poznajem bolje nego vi!"

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.): "Bogatstvo i ugled se okreću i crkulišu. Gdje god nađu ljubaznost, tu se spuste i nastane i naprave si mjesto!"

Imam (a.) reče na jednom drugom mjestu da je Allah Poslaniku Davudu (a.) spustio jednu objavu: "O Davude! Kada se neko u mene pouzda, pravedan je i svoje lice okreće od naroda, pored svih prepreka na zemlji i na Nebu, ja će mu omogućiti put oslobođenja. Kada jedno stvorenje samo vjeruje drugim mojim stvorenjima, poznajem stanje njegovog srca. Ja će njegova sredstva na nebu i njegove prolaze na zemlji pobrisati. Tada se neću brinuti u kojoj divljini će on biti ubijen!"

U jednoj drugoj predaji Imam (a.) reče: "Kada se neko posveti sa pažnjom zadacima koji se sviđaju Allahu, Allah biva njemu privučen i opskrbuje ga stvarima koje on želi. Ko god traži pomoć od Allaha, kako bi se držao podalje od grijeha, njemu će Allah pomoći. Onaj ko zadobije Allahovu pažnju, ne zabrine se nikada, šta god od nesreća da ga zadasi! Zbog njegove bogobojaznosti i uzdržanosti, on pripada ljudima koji su pod Allahovom zaštitom. Zato Allah kaže: "Bez sumnje, bogobojazni su na mjestu mira!"²²⁹

Prenosi se od Amir al-Muminina (a.): "Umjesto da se osvrćete prema stvarima koje želite da imate, mislite na Musu (a.), koji je svjetlo vidio i koji je bio u potrazi za vatrom, otišao od svoje žene i postao Riječ Allahova i koji je poslanstvo zadobio. Belkisa, kraljica od Sabe, pošla je na jedno putovanje i prihvatile je islam. Mađioničari sa faraonovog dvora tamo su došli, kako bi mu iskazali poštovanje, i sami su zadobili čestitost prihvatajući pravu vjeru, tako što su prihvatali vjeru Musaovu!"

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da se Musa ibn Imran (a.) obratio Allahu: "O Gospodaru! Ti si me poslao, a ja sam svoje male sinove ostavio!" Allah uzvrati: "O Musa! Nisi li zadovoljan time da sam ja njihov zaštitnik i opskrbitelj?"

Pouzdano se prenosi od Amir al-Muminina (a.) da je Lukman (a.) svome sinu dao ovaj savjet: "O sine! Onaj ko se u potrazi za životnom opskrbom ne pouzdaje u Allaha, mora se sam sebe sažaljevati. On treba da misli na to da ga je Allah stvorio i da mu je opskrbu dao u tri situacije u kojim ne postoji drugi opskrbitelj osim Allaha. Zato mu na četvrtom stupnju niko drugi osim Njega neće pružiti opskrbu!"

Poslanik (s.) islama je rekao: "O Ebu Zere! Ako želiš da postaneš najjača osoba, prihvati popustljivost, strpljenje i ljubaznost!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Vjernik je onaj ko je u izobilju, kao i u siromaštvu zadovoljan!"

Amir al-Muminin (a.) je rekao da čovjek treba da se Allahu zahvaljuje u svim okolnostima, jer su njegove blagodati bezbrojne.

Lukman (a.) je savjetovao svome sinu: "Postoje četiri razine čovjekovog života. Tri stupnja su takva da čovjek nema nikoga da mu pomogne. Allah sam opskrbuje osobu na ovim razinama. On čovjeka štiti od vrućine i hladnoće u majčinoj utrobi. Na drugoj razini, kada osoba izađe iz majčine utrobe, Allah uredi da teče rijeka mlijeka za nju. Potom Allah u srca roditelja usadi ljubavi prema djetetu, kako bi se trudili da ga njeguju i odgajaju. Kada taj čovjek odraste, zašto bi trebao imati bilo kakvu sumnju u Allahove blagodati? On bi prije

²²⁹ Kur'an, 44:51

trebao vjerovati da mu je Allah pomagao kada je u potpunosti bio ovisan i kada je Allah čak, u usporedbi prema njegovim roditeljima, prema njemu bio još bolji i pun ljubavi!"

Pouzdanje u Allaha

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) kako Šejtan tvrdi da sve ima pod svojom kontrolom sve, osim pet vrsta ljudi, na koje ne može utjecati:

1. oni koji se iskreno pri njihovim zadacima oslanjaju na Allaha.
2. oni koji su dan i noć zauzeti molitvom Allahu.
3. vjernici koji drugim vjernicima žele ono što žele sebi.
4. oni koji u teškim vremenima ne kukaju i ne plaču.
5. oni ostaju zadovoljni onim što zarade i koji se ne žale na oskudicu.

Prenosi se iz pouzdanih izvora od Imama Rize (a.) da se Imam Džafer al-Sadik (a.) raspitivao za jednog sljedbenika koji prilikom jednog njegovog skupa nije bio prisutan. Sljedbenici rekoše: "O Poštovani! Nije mu dobro!" Stoga je Imam (a.) otisao njegovoju kući, kako bi vidio kakvo mu je zdravlje. Kada ga je video, Imam (a.) je primijetio da je on na samrti. Imam (a.) je sjeo pored njegove glave i reče: "Imaj povjerenje u Allaha!" Čovjek odgovori: "Imam jaku vjeru u Allaha, ali sam veoma zabrinut za svoje sinove. Oni su razlog moje patnje!" Imam (a.) reče: "Onome koga si molio da ti oprosti tvoje grijeha i da uveća tvoje vrline, pouzdaj se u Njega također i po pitanju tvojih sinova! Allahov Poslanik (s.) je rekao: "U noći Noćnog Putovanja (Miradž), dok sam prelazio preko Sidrat al-Muntaha²³⁰, gledajući njegove grane i listove, primijetio sam da na listovima vise vimena i da se cijedi mljeku iz njih. Med je kapao sa listova, a ulje sa nekolicine drugih. Sa nekih drugih grana visili su skupi ogrtači. Razmišljao sam o tome odakle sve ove stvari dođe. Za to vrijeme Džibril nije bio sa mnom, tako da ga nisam mogao pitati za objašnjenje. Tada sam bio izvan područja u kojem je dozvoljen pristup za Džibrila. Tada je Allah sa mnom komunicirao: "O Muhamede (a.)! Ja sam stavio da ove stvari rastu na uzvišenom mjestu iz razloga da bi tvojoj djeci dodijelio opskrbu! Reci očevima sinova da se ne trebaju obeshrabriti siromaštvom. Kao što sam im dao živote, tako će i njihovim sinovima pustiti da im stigne opskrba!"

Allahov Poslanik (s.) kaže: "Allah je rekao: 'Onaj ko ne vjeruje u moju volju, i ne vjeruje u ono što sam odredio, on treba da traži drugog opskrbitelja! Šta god da je za tebe na svijetu sudbinski napisano, ono će ti doći, koliko god ti bio slab! Koja god teškoća da je za tebe predodređena, ti ćeš se s njom morati suočiti, čak i da si najjača osoba na zemlji. Ako izgubiš nadu da ćeš ponovo dobiti ono što si izgubio, nakon toga bit ćeš zadovoljan.' Onaj ko je zadovoljan sa tim, kakvu god da mu je opskrbu Allah dodijelio, on će uvijek biti zadovoljan."

Neko je pitalo Imama Rizu (a.) za pouzdanje u Allaha. Imam (a.) odgovori: "Pouzdanje u Allaha (Tawakkul) znači uvjerenje da kada je Allah sa nama, nema razloga da se bojimo ičega drugog osim Njega! Mi ostajemo zadovoljni u svim okolnostima, raspolažali udobnostima ili bili suočeni sa teškoćama! Pouzdanje u druge osim Allaha, čak i po osnovu malih djela, biva nazivano Širk al-Hafi (malo mnogoboštvo).

²³⁰ grandiozno lotusovo drvo na kraju sedmog neba koje se spominje u Časnom Kur'anu, 53:14

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Premjestiti prsten sa ruke sa jednog prsta na drugi sa sjećanjem na obavljenu stvar bez pouzdanja na Boga, također je Širk al-Hafi. To je zato jer se osoba oslanja na svoje prste kako bi se sjetila svojih obaveza."

Pouzdano se prenosi da je Poslanik islama (s.) pitao Džibrila (a.) za značenje pouzdanje (Tawakkul) u Allaha. Džibirl (a.) reče: "To znači da ljudi moraju znati kako oni u svojim stvarima nemaju absolutnu moć nad dobitkom i nad gubitkom. Oni niti mogu nešto dati, niti mogu nešto spriječiti. Zato bi trebali prestati da imaju očekivanja od događaja. Onaj ko to radi, on će sve uraditi sa pouzdanjem u Allahovu volju. On neće očekivati ništa od nekog drugog. On se neće plašiti nikoga drugog osim Allaha. On će posjedovati ubjedjenje da šta god Allah sa njim uradi, to je za njega najbolje!"

Neko je pitao Bahlula za njegovo stanje. Bahlul odgovori: "Pitaj za stanje onoga po čijem naređenju se čitav univerzum okreće! Na njegovu naredbu Zemlja staje mirno i šta god da se dogodi na Zemlji ili na nebeskom svodu, događa se isključivo po Njegovom naređenju!" Ljudi rekoše da je Bahlul postao nevjernik. Bahlul reče: "Slušajte! Na dan kada sam stekao percepciju čula, svoju volju sam povjerio volji Stvoritelja! Gledam njegovu volju kao svoju volju! Ali sve što se dogodi, dogodi se po njegovoj volji! Šta god da je Allah propisao kao sudbinu jednoj osobi, to će ta osoba također sigurno i dobiti! Koliko god da neko bježi od opskrbe koja mu je određena, on će je ipak i pored toga dobiti!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "S pozicije Allahovog viđenja, strpljenje je glava jedne osobe a vjera njeno tijelo. Ako nema strpljenja (sabur) u jednoj osobi, vjera će ostati kao beživotno tijelo!"

Slijedeњe Allahove volje

Pouzdano je preneseno od Imama Muhameda Bakira (a.) da ko god sa ravnodušnošću i strpljivošću podnese teškoće na ovom svijetu, izvjesno ide u dženet. Neko ko slijedi svoje tjelesne strasti na ovom svijetu, završit će u džehenu.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada vjernik dođe u grob, njegove obredne molitve mu stoje sa desne strane, zekat koji je udjeljivao sa njegove lijeve, dobro koje je radio svojim roditeljima i rodbini u blizini njegove glave, a njegovo strpljenje pored njega. Dva meleka, Munkir i Nekir, posjetit će ga u grobu, kako bi osobu ispitali. Na ovom mjestu obratit će se strpljenje svom saputniku obrednoj molitvi, zekatu i dobrim djelima na sljedeći način: "Sada je vrijeme da našem vlasniku priteknemo u pomoć! Ako vi ne možete, ja ću mu pomoći!"

Prenosi se od Poslanika islama (s.): "Doći će vrijeme, kada se bogatstvo i moć neće moći steći bez prosipanja krvi. Obilje neće biti moguće steći bez da se drugu osobu pokrade i bez škrtosti. Međusobno prijateljstvo među ljudima se neće moći razvijati osim kroz napuštanje vjere i slijedeњa odvratnih strasti.

Oni među vama koji ostanu zadovoljni u siromaštvu, iako imaju mogućnost da preko loših postupaka postanu bogati i koji budu zlostavljeni zato što slijede pravi put, ovim ljudima će Allah dati nagradu u skladu sa nagradom pedeset iskrenih, koji su u moje ime posvjedočili!"

Vrste strpljivosti

Prenosi se od Poslanika islama (s.) da postoje tri vrste strpljenja:

1. Strpljivost pri naporu koji se preuzima na sebe u pokornosti prema Allahu, koji se odgaja u strpljivosti prema Allahu, Allah će ga nagraditi sa šest stotina stupnjeva u dženetu. Udaljenost između dva međusobno udaljena stupnja je kao od kraja Zemlje do Neba.
2. Strpljivost pri izbjegavanju grijeha: onaj ko se uči strpljenju u izbjegavanju grijeha, Allah će mu dodijeliti devet stotina stupnjeva, pri čemu će udaljenost između dva međusobna stupnja jednaka udaljenosti između zemlje i nebeskog svoda.
3. Strpljivost pri trpljenju nevolja u nesrećama: onoga ko trpi tegobe, Allah će nagraditi sa tri stotine stupnjeva. Udaljenost između dva stupnja bit će jednaka udaljenosti između zemlje i neba.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada jednog vjernika zadesi nevolja i on tu nevolji podnese ravnodušno, Allah mu daje nagradu koja je predviđena nagradi hiljadu šehida.

Pouzdano se prenosi od Poslanika islama (a.) da će na Sudnjem danu, kada Allah sakupi sva stvorenja na jednom mjestu, jedan glasnik će u Njegovo Ime povikati: "Gdje su oni koji su se učili strpljivosti i ravnodušnosti?" Jedna grupa ljudi će istupiti. Meleci će im iskazati dobrodošlicu i upitati ih: "U kojoj situaciji ste iskazali strpljenje?" Oni će odgovoriti: "Mi smo iskazali strpljivost u teškoćama molitvi Allahu, mi smo istrpjeli teškoće pri izbjegavanju grijeha! Potom će jedan glasnik na Allahov poziv objaviti: "Ova stvorenja su pravedna! U velikom broju ih pustite da uđu u dženet!"

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Imam Ali (a.) jako volio svoga slугу Kanbera. Kada bi Imam Ali (a.) izašao, Kanber je običavao da nosi sablju u svojoj ruci kao mjeru zaštite za njegovog vođu. U jednoj od mjesecine svjetloj noći Imam Ali (a.) je izašao iz svoje kuće. Na putu, on je primijetio da ga Kanber prati kao i obično i upita ga: "Kanbere! Zašto si pošao?" Kanber reče: "Ja sam pošao da ti niko ne bi mogao nauditi!" Imam Ali (a.) ga upita: "Namjeravaš li da me zaštitiš od stvorenja onoga svijeta ili ovoga svijeta?" Kanber je odgovorio: "Ja mogu da te zaštitim od stvorenja na zemlji!" Imam Ali (a.) je kazao: "Ukoliko to Allah neće, ne može me niko na ovome svijetu povrijediti. Mirno idi nazad, vrati se kući!" Kanber se vratio kući, kao što mu je njegov vođa rekao.

Imam Riza (a.) je kazao: "Iman (vjera) je jedan stupanj veći od islama (svjedočenje vjere u Allaha i Poslanika). Takva (bogobojaznost) je jedan stupanj veća od imana. Ademovu potomstvu Allah nije dragocjeniji poklon dao od jekina (čvrsto uvjerenje). "Neko je upitao: 'Šta je jekin?" Imam (a.) reče: "Povjerenje u Allaha, Njemu bezuslovno biti pokoran i biti strpljiv pri svemu onome što je sudbina, što je osoba htjela i prepuštanje svega Allahu!"

Jedna predaja, ispričana od Ebu Zera, glasi: "Četiri osobine se mogu naći samo kod vjernika:

1. mirnoća: ovo je prva forma molitve Allaha.
2. ljubaznost (tawazuh): to znači pokazati poniznost Allahu i Allahovim stvorenjima zbog njega iskazati ljubaznost.
3. u svim situacijama Allaha se sjećati i o Njemu govoriti.
4. sa ravnodušnošću prihvati nedostatak sredstava za život.”

Poslanik je također rekao: “O Ebu Zere! Teži ka dobrim djelima i moralnim postupcima, čak i ako zaboraviš da ih ostvariš! Ovo je bolje nego da svoje ime nađeš napisanim među onima koji su nemarni.

O Ebu Zere! Neko ko ono što je između njegovih bokova i ono što je između njegovih vilica zaštiti od onoga što je haram (zabranjeno) djelovanja i stavi pod kontrolu, ući će u dženet.” Ebu Zer upita: “O časni! Da li moramo odgovarati za ono što ispolje naši jezici?” On (a.) je odgovorio: “O Ebu Zere! Šta će inače drugo ljudi odvesti u džehenum nego riječi koje dođu sa njihovih jezika! Bit ćeš siguran dok ne otvorиш svoja usta! Ako jednu dobru stvar ospoljiš, bit ćeš nagrađen. Međutim, ako nešto loše ospoljiš, srazmjerno tome bit će zapisana i kazna za tebe!

O Ebu Zere! Kada neko na nekom skupu govori i navodi na smijeh, on će biti poslan na jednu razinu džehenuma, čija visina je kao udaljenost između zemlje i neba.

O Ebu Zere! Smrt i džehenum su za onoga, ko neistine govori! Za onoga ko priča prosto onako da druge zabavi i navede na smijeh, određen je džehenum. Onaj ko je šutio dobit će svoje spasenje. Kada god govorиш, moraš govoriti istinu. Ne dozvoli da neistina izđe iz tvojih usta!” Ebu Zer upita: “Šta je iskup za jednu osobu, koja je namjerno lagala?” Poslanik (s.) odgovori: “Kajanje za prethodne laži i redovno obavljanje pet dnevnih namaza. Ovo će obrisati grijeha. Jedna istinoljubiva osoba neće nikada propustiti svoje obavezne namaze i uvijek će se držati daleko od zabranjenih stvari. Čovjek kaže Allahu najmanje deset puta tokom namaza ‘samo Tebi služimo i samo Tebe molimo za pomoć’.”²³¹

Laži su proklete

Jasno je dokazano iz bezbrojnih predaja da laž, neovisno od toga, da li je šala ili ozbiljno izražena, predstavlja zabranjeno djelovanje. Međutim, nije dobro pod određenim okolnostima govoriti potpunu istinu. Također, postoje okolnosti u kojima čovjek u nuždi mora da izgovori laž. Naprimjer, izgovarati istinu je haram ako postoji mogućnost da se kroz to našteti vjerniku. U suprotnom, kada čovjek mora da izgovara laž, kako bi spasio život vjernika, onda je to i dozvoljeno da se uradi. Pretpostavimo da vjernik nekome povjeri određenu zakladu sredstava. Ako neki tiranin zahtjeva tu sumu od osobe kojoj je povjerenio na čuvanje, tada osoba može ići tako daleko da da pogrešnu prisegu da taj novac ne posjeduje.

Prenosi se od Imama Džefer al-Sadika (a.) da kada neko govoriti istinu, također i njegova djela postanu čista i omiljena.

Amir al-Muminin (a.) je jednom prilikom je sjedio i držao propovjed pored ruševnog zida. Neko reče: “Zid pored kojeg sjediš propada. Mogao bi se srušiti.” Imam (a.) odgovori: “Smrt je stražar!” Kada se Imam (a.) podigao i otišao s tog mesta, zid se srušio.

²³¹ Kur'an, 1:4

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Prvi koji će pružiti svjedočanstvo o pravičnosti bit će Allah! Onda će on posvjedočiti da ono što Allah kaže uvijek je istina!"

Amir al-Muminin (a.) je kazao: "Ukras riječi je istina. Govori istinu. Allah se zahvaljuje iskrenima tako što im daje nadimak Sadikin (iskreni)! On je uvijek sa pravednima. Čuvajte se nepravde. Nepravda čovjeka odvodi od vjere. Pravedni je na temelju spasenja. Onaj ko laže, propast će u provaliji sramote i ponora."

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da je Allah grijeha opremio šiframa, a licemjerje je njihov ključ. Pričanje laži je gore od konzumiranja alkohola.

Potom je Imam (a.) rekao: "Pričanje laži je jednako rušenju vlastitog vjerovanja!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da su laži o Allahu i njegovom Poslaniku (s.) veliki grijeh.

Preneseno je od Imama Muhameda Bakira (a.) da je prvi koji će pružiti svjedočanstvo o onome ko je lagao biti Allah. Potom će to slijediti svjedočanstvo dvojice meleka, koji zapisuju riječi i djela svake osobe. Na kraju će osoba sama posvjedočiti svoje laži.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je Isa (a.) rekao: "Lice jednog lažljivca izgubit će sjaj i dobar izgled!"

Zadovoljstvo u obilju

Allahov Poslanik (s.) je kazao: "O Ebu Zere! Prihvati zadovoljstvo (ghina), da bi porastao u Allahovom sistemu vrijednosti!" Ebu Zer upita: "O Poštovani! Šta je ghina?" Poslanik (s.) odgovori: Zadovoljan je onaj ko ima dva obroka za dan i za noć."

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "O Ebu Zere! Onaj ko je zadovoljan jednostavnom opskrbom od Allaha, sa malim djelima takvog, Allah će biti zadovoljan!"

Izbjegavanje neistine

Allahov Poslanik (s.) je kazao: "Onaj ko čuva ono što je između njegovih vilica i što je između njegovih prepona, njemu će Allah dati mjesto u dženetu!" Čuvanje jezika sadržano je u izbjegavanju laži. Istina bi trebala ležati kako u riječima tako i u djelima jedne osobe.

Neko ko redovno klanja, ponavlja sljedeće riječi najmanje deset puta na dan: "Samo tebi služimo i samo od tebe pomoći tražimo."²³² U stvari, čovjek ne govori istinu ukoliko pri bilo kakvim djelima traži pomoći od drugog osim od Allaha. Ako ljudi sa pogrešnim djelima nastave, dopuštaju pomoći šeđtanovu. Čak je grijeh i da čovjek priča lažnu šalu. Ali u iznimnim situacijama, laž je dozvoljena. Kada nedužnog preko neke laži možemo sačuvati od pogubljenja, onda je to jedno plemenito djelo. Kada u sličnoj situaciji čovjek govori istinu i to bude povodom da neko ko je nedužan bude ubijen, tada je počinjen veliki grijeh. Ako je ponovno približavanje između dvojice posvađanih vjernika moguće aranžirati preko neke laži, to se onda može uraditi.

²³² Kur'an, 1:4

Poslanik (s.) islama je rekao da laž u tri situacije nije grijeh: u ratu, ugovor sa neprijateljem prekršiti, bračnog partnera slagati kako bi se postigao mir u kući i ponovno uspostavljanje prijateljstva između dva posvađana prijatelja.

Poslanik (s.) je također kazao: "Biografije kraljeva, priče vatropoklonika, priče o Lejli i Medžnunu itd., iako su istinite, ne treba da budu dalje pričane.²³³

Imam Muhammed Bakir (a.) prenosi od Poslanika islama (s.): "Govor o Aliju (a.) je molitva budući da je govor o njemu kao govor o meni. A govoriti o meni je kao da se govori o Allahu. A govor o Allahu je molitva po sebi!"

Neko je pitao Imama Džafer al-Sadika (a.) za priču o sveštenicima. Imam (a.) odgovori: "Kada neko sluša nekoga ko širi glasine, u nekom smislu ga služi! Ako osoba govori o Allahu, onda će to biti služenje Allahu. Ako osoba govori o šeјtanu ili loše stvari govori, onda slušalac služi šeјtana!"

Poglavlje 12: Položaji

12.1 Ogovaranje se kažnjava

Sve škole islama su saglasne vezano za osudu ogovaranja kao zabranjenog djelovanja. Nedvosmisleno je preko pouzdanih predaja potvrđeno da je Poslanik islama (s.) klevetu označio kao veliki grijeh, koji je gori od raskida braka.

Klevetanja su sramnija od raskida braka. Kada jedna osoba sruši brak i čistog srca izrazi pokajanje, Allah bi joj mogao oprostiti. Ali kleveta je neoprostiv grijeh. Jedini način da se izvuče iz klevete je taj da onaj ko je oklevetan oprosti onome ko je klevetao i širio glasine. Jednog muslimana poniziti je grešnost, njega poraziti je nevjerovanje, ali njega oklevetati je kao da se jede meso brata svoga. Ovo je jednako kao i neposlušnost prema Allahu.

Pouzdano se prenosi od Imama Džafer al-Sadika (a.): "Ako neko prenosi glasine o vjerniku koje je doživio ili čuo njegovo stanje će biti takvo kao što Allah objašnjava: "One koji vole da se o vjernicima šire bestidne glasine čeka teška kazna i na ovom i na onom svijetu; Allah sve zna, a vi ne znate."²³⁴ Kleveta uništava vjeru jednog muslimana, kao što lepra uništava tijelo koje je obuzela. Čekanje na obavljanje namaza u džematu je moralno djelo ukoliko u međuvremenu ne uzme učešće u klevetanju drugih."

Prenosi se od Imama Džafera al-Sadika (a.): "Ako neko o djelima jednog vjernika priča nekom drugom kako bi ga ponizio Allah će ga otpustiti iz svoje zaštite i prepustiti da šeјtan o njemu skrbi. Šeјtan spremno prihvata odgovornost za jednu takvu osobu!"

²³³ U današnjem vremenu postoji sumnja u ovakve predaje.

²³⁴ Kur'an, 24:19

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da onaj ko vjeruje u Sudnji dan, ne treba da sjedi u društvu ljudi koji govore protiv bezgrešnih pripadnika Poslanikove porodice (a.) ili ogovaraju druge vjernike. Ako neko sprečava druge da ogovaraju, Allah će od njega hiljadu teškoća oduzeti. Ako neko šuteći sluša ogovaranje i ne istupi u ime te osobe koju se kleveće, bit će sam djelom grijeha ogovaranja. Ovaj grijeh će biti teži sedamdeset puta od osobe koja je klevetala.

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da potomstvo jednog klevetnika koji ogovara vjernika, čak i ako ne gaji neprijateljstvo prema onome koga se ogovara, u sebi nose tragove šejtana.

Amir al-Muminin (a.) je rekao da kada neko govori protiv vjernika sa namjerom da ga ozloglasi, Allah će ga na Sudnjem danu dovesti na mjesto na kome postoje tragovi sperme od onih koji su rušili brakove. On će tamo ostati, dok mu ne bude oprošteno.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Odustanite od toga da prema drugima imate loše namjere. To je najveća slabost. Krećite se na Allahovom putu kao braća. Allah određuje sljedeće: "Ne zovite jedni druge ružnim imenima. Ne istražujte greške drugih. Ne koristite sramotan govor dok jedni s drugima razgovarate. Ne ogovarajte. Izbjegavajte borbu. Ne mrzite se i ne budite ljubomorni jedni na druge. Mislite na to: "Ljubomora proždire vjerovanje jednako kao što vatra guta suho drveće!"

U jednom drugom izlaganju Poslanik (s.) je rekao: "Allah je poslao Poslanika Musa (a.) sa objavom: 'Kada se jedan klevetnik pokaje, bit će među posljednjima koji će ući u prostor dženeta. Ako se ne pokaje za svoje djelo, bit će među prvima koji će ući u džehenem!'"

Poslanik islama (s.) je rekao: "Muke tih osoba bit će tako velike da će priređivati bol i stanovnicima džehenema. Hamin (ključala voda) džehenema će biti tu da ih nahrani. Oni će mnogo jaukati. Ljudi džehenema će se i pored svojih sopstvenih bolova žaliti na ove ljude pošto će ih njihova vriska još više uz nemiravati. Neki od njih će visiti na mrtvačkim kovčezima džehenema. Oni će se međusobno čupati za utrobe. Iz usta drugih teći će gnoj i krv. Neki drugi će si svoje sopstveno meso sa tijela kidati i jesti. Ljudi džehenema će pitati za one koji vise preko mrtvačkih kovčega. Njima će biti rečeno da su za vrijeme njihove smrti dugovali mnogo novca drugim ljudima. Oni nisu ništa iza sebe ostavili kako bi mogli izmiriti potraživanja. Oni će tada pitati za one koji si međusobno čupaju utrobe. Njima će biti rečeno da su to bili ljudi koji su bili sebi najbitniji i nisu brinuli o drugima. Kada upitaju za ljude, kojima iz usta curi gnoj i krv, njima će biti rečeno da su ovo bile osobe koje su imale navike da kleveću i prenose glasine.

Sljedbenici Imam Džafer al-Sadika (a.) su ga pitali za značenje Poslanikove (s.) predaje: "Žena jednog vjernika zabranjena je drugom vjerniku."

Imam (a.) odgovori: "Zabranjeno je da se otkriva tajna jednog vjernika. Post i uzimanje abdesta klevetnika je bezvrijedan. Onaj ko slabosti drugog dalje prenosi, ima sam mnogo greški."

Amir al-Muminin (a.) je ljudima naredio izbjegavanje klevetanja. Ova navika je hrana džehenemskim psima.

12.2 Značaj ogovaranja

O vjerniku govoriti tonom na način da bi ga mogao povrijediti kada bi bio prisutan i kada bi čuo govor, jednako je klevetanju.

Čak i kada se ogovaranje dogodi na osnovu geste i suptilnim natuknicama, zabranjeno je. Kada ime osobe ne bude spomenuto nego se samo kaže da postoji neko u gradu sa ovom i onom lošom osobinom tada neće biti označeno kao ogovaranje. Ali kada osobi određene osobine budu pripisane u njenom odsustvu, a ona te osobine zaista ne posjeduje, tada je to djelovanje zabranjeno. Uistinu bi to bila tvrdnja koja je gora od klevete.

12.3 Opravdavajući razlozi za ogovaranje

Postoji deset situacija u kojima je ogovaranje²³⁵ opravdano:

1. Kada tiranin nekoga ugnjetava a ugnjetavani traži pomoć kod osobe koja je u vlasti, pri čemu ga on informiše o tlačenju koje je trpio od tiranina.
2. Nekom ispričati o grešci neke osobe u nadi da je to jedini način da se greška te osobe korigira.
3. Kada se kod traženja dozvole (fatwa) spomene ime druge strane. Naprimjer, kod sudije dati informaciju o imenu brata koji mu je njegova prava uskratio.
4. Kada vjernik prihvati savjet drugog vjernika da drugoj osobi povjeri vrijedne stvari i da li ovoj osobi po njegovom mišljenju može vjerovati.
5. Opravdano je licemjerno postupanje licemjera otkriti, koji društvu mogu da štete.
6. Kada jedan vjerski pravnik (mudžtehid) ukaže na pogrešnu presudu drugog pravnika. To je dozvoljeno.
7. Dozvoljeno je o vjerodostojnosti (ili drugim osobinama) pripovjedača nekog događaja diskutovati.
8. Kada se ljudima priča o slabostima jedne osobe i oni se s tim ne saglase, onda je opravdano rasvijetliti slabosti zbog objašnjenja. Naprimjer, neko kaže o nekoj osobi da je brbljiva.
9. Kada jedna grupa ljudi, po navici, čini istu grešku, onda je dozvoljeno razgovarati o njihovim greškama.
10. Kada neko ko je okrivljen pred sudijom za ponovljeno kazneno djelo, tada je opravdano njegovo loše postupanje pred sudom nabrojati.

²³⁵ Zavisi od definicije, u spomenutim slučajevima tada se ne radi više o kleveti.

12.4 Slušanje ogovaranja

Neko ko sluša ogovaranje je grešnik, kao i onaj ko izgovara glasine. Amir al-Muminin (a.) je rekao: "Neko ko sluša klevetu je jedan od dva klevetnika!" Jedna predaja kaže da čovjek treba da spriječi klevetu. Ako to čovjek ne može da učini, treba odmah da se udalji sa tog mesta.

Imam Muhamed Bakir (a.) je kazao: "Neko ko ljudi priječi od toga da ogovaraju braću vjernike i ovoj braći pomaže, njega će Allah od napora ovoga svijeta i onoga svijeta sačuvati."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Kada neko koga mi ne poznajemo ogovara vjernika, ne trebamo vjernika ponižavati. Ko zna da on možda nije pravednik!"

12.5 Kazna za ogovaranje

Kazna za ogovaranje je da treba da se traži pokajanje protiv koga je bilo poduzeto djelovanje i treba da pokuša da isčupa gorčinu iz srca.

Allahov Poslanik (s.) je rekao da je kleveta gori grijeh od rušenja braka. Ljudi su pitali za razlog toga. Poslanik (s.) je odgovorio: "Kada se neko pokaje za rušenje braka, Allah toj osobi može da oprosti. Ali pokajanje za počinjenu klevetu neće biti primljeno dok žrtva počinjocu tog djela ne oprosti." Poslanik (s.) je također rekao: "Čak i kada osoba koju se klevetalo nije toga svjesna, osoba koja je loše o njemu govorila treba da lično traži oprost od osobe koju je ogovarala. Ako je u međuvremenu žrtva umrla, klevetniku neće moći biti oprošteno."

12.6 Pogrešne tvrdnje su kažnjive

Poslanik islama (s.) je rekao: "Neko ko pogrešne tvrdnje iznese protiv nekog vjernika ili vjernice, i o njima dalje prenosi stvari koje nisu istina, na Sudnjem danu će biti stavljena na brdo od vatre."

Neko je upitao Amir al-Muminina (a.): "Šta je udaljenost između istine i laži?" Imam (a.) uzvratiti: "To je samo širina koja odgovara širini četiri prsta!" On reče ovo pri čemu stavi četiri prsta između uha i oka. Potom dodade: "Ono što vidiš očima, istina je i najčešće, a ono što ušima čuješ, laž je!"

Neko ko priča laži o braći vjernicima, kako bi ih ponizio, njemu će Allah prirediti sramotu na ovom i na onom svjetu!

Amir al-Muminin (a.) preporučio je da ljudi treba da se podalje drže od onih koji pogrešne tvrdnje o drugima donose. Njihovo društvo moglo bi druge navesti da preuzmu ove opake navike.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Neko ko održava druženje sa ljudima koji pričaju laži, mogao bi imati istu naviku."

12.7 Zavist

Ljubomora spada u najgore psihološke grijeha. Ovo je prvi grijeh koji je šeđtan prema Ademu (a.) počinio. Ljubomora je jedan od najvećih grijeha. Ljubomorna osoba želi objektu svojih osjećaja nešto loše. Kada žele da ostvare jednak status koji posjeduje druga osoba, tada bi to moglo biti označeno kao takmičenje, što je dozvoljeno. Međutim, kada jedna ljubomorna osoba želi da se status objekta njegove ljubomore umanji, ali to se ne dešava, pošto te privilegije dolaze od Allaha. Ljubomora prema nečemu što je Allah nekome dao je kao da se Allahu suprotstavlja! Zato ljubomorna osoba biva tužna i deprimirana zbog ove štetne navike.

Amir al-Muminin (a.) je rekao: "Ne budite ljubomorni! Ljubomora kida vjeru kao što vatra suho drveće proguta!"

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Vjernik uzima utočište u takmičarskom duhu (ghibta), a ne u ljubomori. U Ghibta ne postoji element želje za umanjenjem statusa druge osobe, nego želj da se s njima izjednačiš ili da ih u njihovim ostvarenjima nadižeš."

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao: "Dženet je zabranjen za klevetnike, prenositelje glasina i one koji su ljubomorni!"

Allahov Poslanik (s.) je objasnio: "O Ebu Zere! Neko ko je na ovom svijetu klevetnik i prenositelj glasina, na Sudnjem danu bit će u džehenemu. Klevetnik je neko ko jednu osobu u njenom prisustvu hvali, a u odsustvu ponižava."

Poslanik (s.) je također rekao: "O Ebu Zere! Ako jednu tajnu koju ti je povjerio brat vjernik privatno otkriješ drugima, to vrijedi kao neiskrenost. Odrecite se toga da to otkrivate. Ako ne možeš da sačuvaš tajnu braće vjernika, možda onda ni on neće moći da zaštititi twoju tajnu!"

12.8 Prenosioci glasina, oni koji tračaju i ogovaraju

Prenosilac glasina neće nikada ući u dženet i neće nikada dobiti olakšicu od muka u džehenemu.

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Oni koji su učinili svojom navikom da šire trač i priče kako bi stvorili neprijateljstvo među dobrim prijateljima, a neprisutnim podmetnuli slabosti, to su najgori ljudi. Takvim ljudima je dženet zabranjen. Potom je Poslanik (s.) dodao: "Za četiri kategorije ljudi dženet će biti zabranjen:

1. prorocima, vidovnjacima i mađioničarima.
2. Klevetnicima.
3. Alkoholičarima.
4. i prenosiocima glasina.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da tri kategorije ljudi neće ući u dženet:

1. oni koji su prosipali krv muslimana.
2. oni koji su opijate uzimali.
3. prenosioci glasina.

Prenosi se od Poslanika islama (s.) da je u noći noćnog putovanja (miradž) ugledao jednu ženu kojoj je glava izgledala kao kod svinje, a tijelo kao kod majmuna. Bila je žrtva hiljada mučenja. Sljedbenici su pitali Poslanika (a.): "O Časni! Zašto ova žena doživljava tolike muke?" On (a.) odgovori: "Ona je prenosila glasine i govorila je laži!"

Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao: "Jako loša je osoba koja ima dva mišljenja i dvije izjave! Ona hvali nekoga u lice, a proklinje ga iza njegovih leđa! Ona postaje ljubomorna kada je nekome drugom nešto dato i nastavlja upadati u teške situacije!"

Poslanik islama (s.) je kazao: "Neko sa dva lica na Sudnjem danu će imati lice sa dva jezika na stražnjem dijelu glave. Jedan jezik će mu visiti na prednjoj strani glave. Vatreni plamen će izlaziti iz oba jezika. Potom će vatra obuzeti cijelo tijelo. Jedan glasnik će tada obznaniti da je ovo ista osoba koja je (na ovom svijetu) imala dva lica i dva jezika!"

Imam Musa Kazim (a.) je rekao: "Tri vrste ljudi će na Sudnjem danu biti u hladu nebeskog svoda, kada ne bude drugog hладa osim ovog:

1. onaj ko je među nevjenčanim vjernicima uređivao sklapanje braka.
2. onaj ko bratu vjerniku da roba na raspolaganje.
3. onaj ko čuva tajne vjernika. Napomena: čuvanje tajni je veoma važno."

Amir al-Muminin (a.) je savjetovao: "Njegujte sa svojim prijateljima dobre odnose kako jednog dana ne bi postali vaši neprijatelji. Ne pretjerujte u neprijateljstvu sa vašim neprijateljima. Možda će jednog dana biti vaši dobri prijatelji!"

Poslanik (s.) je kazao: "O Ebu Zere! Djela ljudi koja su počinili od petka do petka, sljedeće srijede i četvrtka bivaju pobrojani. Allah opršta sve grijeha osim jednog, gajenja neprijateljstva protiv braće. Allah naređuje da njihova djela ostanu da lebde, dok ne poduzmu približavanje i neprijateljstvo nestane.

O Ebu Zere! Izbjegavaj distancu sa svojom braćom! Jer zbog stvaranja distance za Allaha nijedno djelo neće biti prihvatljivo! O Ebu Zere! Upozoravam te na stvaranje distance! Ako su okolnosti rastanka nužne, ne dozvoli da to bude duže od tri dana! Za nekoga ko se duže od tri dana drži podalje od brata vjernika, a za to vrijeme umre, prije će za njega biti prikladna džehenemska vatra!"

Pouzdan izvor kazuje od Poslanika islama (s.): "Neko ko ima puno briga i nevolja, bit će boležljiv. Neko ko ima loš karakter, bit će omražen. Neko ko se sa ljudima bori i svađa, izgubit će ljudskost i opreznost." Potom je Poslanik (s.) dodao: "Džibril (a.) me uvijek na isti

način upozorava na svadljivost, kao što me je upozoravao na piće (alkohol) i idolopoklonstvo!"

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.): "Dok god su dva muslimana posvađana, šejtan će biti sretan. Kada bude poduzeto približavanje, šejtanova koljena bivaju zdrobljena! Potom se on žali: "Kakva nevolja mi se dogodila!"

Imam (a.) je također rekao: "Sadaka (milostinja) jako raduje Allaha. U to spada također uređenje približavanja između dvije zaraćene grupe. Organizirati primirje između dvije zaraćene grupe ljudi bolje je nego dva zlatnika udijeliti kao milostinju!"

12.9 Ponos

Poslanik (s.) je kazao: "O Ebu Zere! Većina ljudi koji će završiti u džehenu su oni koji su žrtve ponosa!"

Neko upita: "O časni! Kako čovjek može sam sebe da zaštiti da bude ponosan?"

Poslanik (s.) odgovori: "Neko ko nosi grubu odjeću, dugorogog magarca jaše²³⁶, svoje koze muze, svoju hranu dijeli sa siromašnima, preferira da sam nosi svoj teret, slobodan je od osobine ponosa!" Ovo znači da poniznost čovjeka štiti da postane ponosan.

Poslanik (s.) je također kazao: "O Ebu Zere! Neko ko iz ponosa svoj ogrtač povlači na sebi, Allah ga neće na Sudnjem danu pogledati pogledom samilosti! Neko ko kraj svoga ogrtača svojim rukama povlači i putem ne ide kao ponosni i uobraženi arapi i onaj ko svoj nakit sam popravlja i svoju glavu saginje u pješčani pod pred Allahom, slobodan je od osobine ponosa!"

Poslanik (s.) je rekao: "Vrlo brzo u mome umetu će biti ljudi koji će biti rođeni u izobilju. Oni će biti pokvareni uz delikatese. Laskave poete će za njih pjevati hvalospjeve i trijumfalne pjesme. Ovo će biti loši od moga umeta!"

Poglavlje 13: Blistava svjetla

13.1 Ponos se osuđuje

Šejtan je bio prvi ko je počinio ovaj grijeh kada se suprotstavio da Ademu padne na sedžu i tako je ispoljio ponos budući da je stvoren od superiorne vatre, a Adem od jednostavne zemlje.

²³⁶ suprotno rasnim konjima

U njegovojoj hutbi Kasia²³⁷ Amir al-Muminin (a.) je rekao: "Svo Slavljenje pripada Allahu, koji se zaodjenuo čašću i ponosom, ove dvije osobine za sebe odabroa je isključujući svoja stvorenja i drugim čineći nedopustivim i zabranjenim. On ih je odabroa za svoju raskoš i sjaj. On je odredio prokletstvo protiv onih među svojim slugama, koji nastoje da mu oduzmu ovu raskoš. Potom je sebi bliskog meleka stavio na kušnju, kako bi među njima razlikovao ponizne od oholih. I tako je Allah rekao uzvišenim poznavacima tajni srca i pokrivenog i skrivenog: "Ja sam u stanju čovjeka od blata stvoriti, a kada sam ga formirao i od moga duha u njega udahnuo, tada padni pred njim na sedždu." Tada su svi meleci pali na sedždu osim Iblisa."²³⁸

Pogrešna revnost i trud stali su mu na put, gajili su ponos prema Ademu na osnovu njegovog stvaranja i postavio se prema njemu fanatično zbog porijekla. Zato je neprijatelj Allahov ovaj predvodnik fanatičnog truda i predak arogantnih, koji je uspostavio temelje fanatizma, i on je pokušao da Allahu otrgne ogrtač ponosa, odložio je odjeću primjerenošti i lišio se ogrtača poniznosti.²³⁹

Zato je Iblis, koji je šest hiljada godina proveo u molitvi Allahu, postao šejtan zbog svoga neposluha i protjeran je iz dženeta. On je bio prvo ponosno stvorenje koje je Kabilia (Kain) odvelo u zabludu i protiv Allahove volje djelovao pri čemu je ovaj svoga brata Habila, koji je bio vjernik, usmratio iz zavisnosti i ponosa.

Zato čovjek treba da se drži daleko od ponosa. Ljudi bi trebali da uče lekciju od onih koji su zatrpani teškim teretom zemlje. To su bili oni koji su bili veoma ponosni i nikoga nisu smatrali ravnim sebi. Kada bi ponos kod ljudi bio poželjna osobina kod Allaha, on svoje Poslanike (s.) ne bi lišio te osobine. Uzvišeni Allah voli da njegovi ponizni robovi svoje čelo spuštaju na prašnjav pod kao ispit pokornosti.

Udobnost i bogatstvo su veliko zlo, a siromaštvo i bogobojaznost su očita iskušenja. Allah provjerava ponosne ljude preko ovih slabih i malenih stvorenja.

Musa (a.) i Harun (a.) su dospjeli na Faraonov dvor pri čemu su nosili grubu vunenu odjeću i jedan štap. Oni su Faraonu rekli da ako on želi trajni ugled i dugo vremena da vlada, treba primiti islam. Kada je faraon ovo čuo, smijao se i rekao svojim dvorjanima da dva siromašna monaha, koji niti imaju dobru odjeću, niti sjajnu pojавu i jedan prosjački štap u ruci drže, njemu nude vječni život i čast! Ako imaju toliku moć, zašto onda sami nisu vladari i kraljevi? Oni čak ne nose ni narukvice od zlata!

Iz faraonovog govora postalo je jasno da su u njegovom poimanju udobnost, sjaj i narukvice znaci ugleda i moći. Kada bi Allah ovim stvarima davao bilo kakvu vrijednost, sigurno da bi ove stvari svome Poslaniku (s.) dozvolio.

Ali Allahova namjera bila je ponosne i uobražene vladare svijeta preko svojih Poslanika (a.) da testira, a poslanici su bili primjeri jednostavnosti i poniznosti. Kada bi poslanici bili bogati i moćni, ljudi bi ih poštovali zbog njihovog vanjskog sjaja. Ali Allah je želio vidjeti ko su njegova ozbiljna stvorenja. Također je Allah sagradio svoju kuću od običnog kamena i pijeska. Imao je mogućnost da naredi da bude od zlata, srebra i dragog kamenja sagrađena.

²³⁷ 192. Propovjed iz Nahdž-ul-Belaga od Imama Alija, ona se naziva i Hutba Kasia, Propovjed poniženja, jer ona sadrži prijekoravanje Iblisa.

²³⁸ Kur'an, 38:71-74

²³⁹ U ostatak ovog podnaslova 13.1 je parafrazirana propovijed od Imama Alija (a.).

To bi možda stavilo u sjenu ponos svijeta. Ali Stvoritelj je htio da se ljudi svi stupnjava moći i ponosa saginju pred njegovom skromnom kućom!

Filozofija obredne molitve (sala) je ista. Ponosni i uobraženi ljudi padaju čelom u prašinu priznajući Uzvišenost Allahovu. Imućni ljudi poste u svetom Ramazanu kako bi zaslužili Allahovu naklonost!

Oni udjeluju zekat, pri čemu se zahvaljuju da ih je Allah darivao imetkom i blagostanjem i da sa onima koji su u potrebi to treba da dijele. Iako je Allahova kuća na jednom izoliranom i ostavljenom prostoru, ljudi moraju poštovati crni kamen (Hadžerul-Esvet) u pokornosti Božijim naređenjima budući da je on u vezi sa velikim Stvoriteljem!

13.2 Vrste ponosa

Ponosni se smatraju velikima i moćima. Postoji nekoliko kategorija ovih ponosnih ljudi. Ponos koji dodiruje granice nevjerovanja je onaj koji se pokazuje prema Poslanicima, Bogobojaznim, Učenima i uzdržanima kako bi ih se ponizilo. Tako ponosni ljudi grade velike posjede za sebe, nose skupu odjeću i jašu rasne konje, kako bi se pred ljudima svojim bogatstvom bahatili. Oni imaju skupinu robova i sluga koji se oko njih vrzmaju. Sve ove stvari su prateće pojave ponosa jedne osobe.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da je čovjek pokvarenog ponosa onaj ko ne posjeduje znanje o istini i druge ponižava i gleda sa visine na ljude istine.

Neko je pitao Imama (a.): "O časni! Ja živim u jednoj pristojnoj kući, jedem dobru hranu, koristim konja na mojim putovanjima, a jedan sluga me prati na izlascima. Jesu li ovo znakovi ponosa?" Imam (a.) upita: "Radiš li ovo sve da bi se pred ljudima hvalio i ponosio?" "Definitivno ne!", odgovori čovjek. Imam (a.) uzvrati: "Onda to nije ponos! Ponos je ono što čovjeka navodi da zaboravi istinu i iskrene ponižava. Kada neko pokaže ponos, čak i u veličini zrna pšenice, on neće biti sposoban da uđe u područje dženeta!"

Allahov Poslanik (s.) je jednom prošao pored jednog mjesta na kojem se puno ljudi okupilo. On je upitao zašto se tako velika masa ljudi tu okupila. Njemu je rečeno da jedan ludak živi u komšiluku i da su ljudi iz znatiželje došli kako bi ga vidjeli. Poslanik (s.) je rekao: "On niti je lud, niti je psihički poremećen. Ta osoba je bolesna. Zaista su bolesni oni ljudi koji misle da su drugi ljudi nenormalni, a potom od ovog čine kuriozitet. Zabavljati se ovakvim bolesnicima, to je kao da se čovjek šali sa Božijom voljom!"

U jednoj drugoj predaji kaže Allahov Poslanik (s.): "Kada moj umet krene iz neumjesnog ponosa okolo da luta i oholim načinom hodanja u pratnji robova iz Perzije isele prema Rimu, tada će među njima nastati rat i borba."

Potom je Poslanik (s.) dodao: "Miris dženeta će se raširiti u širini koja odgovara udaljenosti koja se može preći za hiljadu godina. Ali oni koji su prema svojim roditeljima bili neposlušni, koji su drugim ljudima uskratili njihova prava, koji brakove ruše, koji zbog ponosa vuku svoje orgatače za sobom, koji drugima nanose štetu svojom lukavošću, koji su bili nemilosrdni, koji su se drugima suprotstavljali, oni koji su prezrivo govorili, i žrtve pohlepe, neće biti u stanju da osjete ovaj miris."

U jednoj drugoj predaji, Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Za nekoga ko sagradi veliko mjesto boravka koje prevazilazi njegove potrebe, samo kako bi se time pred drugima hvalili i

pokazivali, Allah će mu ovo boravište pretvoriti u vrele prstenove i pričvrstiti na vrat ponosne osobe. Tada će osoba sa vrelim prstenom oko vrata biti odvedena u džehenem.”

Poslanik (s.) je kazao: “Nekoga ko se hvali skupom odjećom, Allah će na donjem nivou džehenema zatvoriti u društvu Karuna. Karun je bio prva osoba koja se pokazala ponosnom svojim bogatstvom i u zemlju je sahranjena!”

Poslanik (s.) je također rekao: “Osobu koja udari prosjaka ili ga smatra manje vrijednim, Allah će na Sudnjem danu proživiti u veličini mrava i poslati ga u džehenemsку vatru!”

13.3 Lijek za ponos

Lijek za bolest koja se zove ponos je da si pred očima uvijek drži svoj početak, neizbjegni kraj svoj, svoje slabosti, greške, poraze, bolesti i teškoće koje je za vrijeme života podnosio. Imam Muhammed Bakir (a.) je rekao da se čudi osobi koja je rođena od prezrivog sjemena, koja će sigurno umrijeti da bi se na kraju raspala – a da za vrijeme svog života pokazuje visok stepen ponosa!

Amir al-Muminin (a.) se čudio da je ponosnog ponašanja onaj ko je formiran od kapljice započeo svoj život, a završio ga kupanjem za dženazu. Njegovo tijelo mu služi za vrijeme njegovog života kao spremnik za urin i fekalije. Ali čak i tada nosi veliki stepen ponosa. Neko ko želi da od sebe odstrani tu osobinu, treba da ruča sa svojom poslugom, svoje koze sopstvenim rukama da muze, u društvu prosjaka da sjedi i da se drži daleko od društva bogatih!”

13.4 Poboljšanje svoje unutrašnjosti

Čovjek bi trebao svoju unutarnjost (batin) istražiti, dok obraća pažnju na svoju spoljašnost. Cilj bi trebao biti da ustanovi da oboje, njegova pojava i njegovo unutarnje ja, budu čisti i dobri. Praksa sufija da ponize svoju vanjsku pojavnost u saglasnosti sa pretpostavkama unutarnjeg ja, pogrešno je. Počiniti grijeh javno je gore, nego ga počiniti privatno. Kod suprotstavljanja pretpostavljenom, njegovo nezadovoljstvo će biti više uzbudjeno nego da privatno protiv njega kuje planove i da iza njegovih leđa loše govori. Islamski šerijat ne dozvoljava takve postupke. Kaže se da Allah ne želi da se nekoga direktno ili javno kritizira. Ali ugnjetavani može ugnjevitelja kritizirati.

13.5 Nošenje vunenih ogrtača

Vuneni ogrtač kao odjevni predmet u sunitskoj literaturi je naišao na mnoge pohvale. U određenim šiitskim predajama ova praksa bi bila čak pokudna, a u određenim drugim predajama je vrlo pohvalna. Možda predaja ovog sadržaja u sebi sadrži element tekije. Ako se vuneni ogrtač nosi za vrijeme namaza ili kako bi se izrazila poniznost ili kako bi se zaštitilo od uticaja hladnoće, onda to nije problem. Ali stalno nošenje takve odjeće kao lični zaštitni znak, nije primjereno.

Prenosi se od Amir al-Muminina (a.) da treba da se nosi odjeća od vune. Ovo je bila sklonost Allahovog Poslanika (a.) i Ehli Bejta (a.). Poslanik (s.) nije nikada nosio kožnu kapuljaču, osim kada je to zbog vremenskih uslova bilo neophodno.

Poslanik islama (s.) je rekao: "Pet stvari do svoje smrti neću napustiti, kako bi ostale djelom moga suneta:

1. sjediti na podu i ručati sa svojim slugama.
2. jahanje na mazgi sa kožnim podvezom za sedlo i uzdama.
3. muženje koze svojim rukama.
4. nositi odjeću od vune.
5. davati prednost potrebama djece.

On (s.) je također rekao: "O Ebu Zere! U posljednjim danima ovoga svijeta, ljudi će vunenu odjeću nositi u hladnim i toplim danima kao statusni simbol. Ali će ih meleci na zemlji i na nebu zbog toga proklinjati. Ljudi koji zasluže dženet, imat će na sebi prašnjavu odjeću, neurednu kosu i vrlo malu pažnju ljudi oko sebe. Kada ovi ljudi Allaha za nešto mole, Allah će im njihovu želju ispuniti."

Allahov Poslanik (s.), koji je poznavao skrivenе stvari, rekao je da će nakon njega postojati ljudi koji primjenjuju pritajenost i varku, a druge zapliću u dvoličnost i samovolju. Zato je Poslanik (s.) rekao: "Ljudi koji ovaj ogrtač obuku su prokleti. Ne dozvolite da preko njih budete odvedeni u zabludu!" Ovo je jedno od čuda Poslanika (s.), da je postupke jedne grupe ljudi predvidio prije nego su se pojavili, i osudio ih. Neko ko ovu činjenicu negira da je grupa sufija nepredvidiva, zaslužit će prokletstvo Allaha i njegovog Poslanika (s.). Nije to samo nošenje ogrtača, koji za njih znači zastranjenje nego uopšteno njihov napad na šerijat. Njihova navika je prihvatanje prakse nevjernika i zlikovaca i napuštanje šerijata. Sa svojim novotrijama oni ljudi odvode od pravog puta.

Postoji nekoliko drugih predaja koje sufiske grupe osuđuju. Šiitski učenjaci već su oduvijek osuđivali sufijski kult. Neki su čak pisali i rasprave o osudi ovih sekti. Na primjer Ali ibn Babawayh, čija su pisma o pitanjima šerijata dospjela do Sahib al-Asra (Vlasnika vremena, Imama Mehđija (a.)) i koji je odmah dobijao odgovore. Jednako tako je njegov sin, Muhammed ibn Ali ibn Babawayh²⁴⁰, predvodnik šitskih prenositelja, dobio odlikovanje od časnog Sahib al-Asra (Dvanaestog Imama (a.)) za prenošenje hadisa. On je napisao obimnu knjigu u kojem kudi sufijski kult.

Šejh Tusi, Mullah Hilli i šejh Šahid su također napisali tomove rasprava ovoga kulta. Šejh Ali je napisao knjigu Mataan Mudžramiah u kojoj je sufijski kult prokleo. Njegov sin Hasan je također o istoj temi pisao u svojoj knjizi Umdat at-Mikaal. Džafer ibn Muhammed Duresti je u svojoj knjizi Aitikaad uvjerljivo obrađivao sufijski kult. Ibn Hamza i Sejjid Murteza Razi su

²⁴⁰ Abu Džafer Muhammed ibn Ali (923.991 n.k.) poznat kao Ibn Babawayh al-Kummi, ali prije svega poznat kao Šejh Saduk, autor je poznatog djela "Ono što je za pravne stručnjake nedosezljivo" (man la jahdhu-ruhu-l-fakih) koje spada u četiri najvažnija djela hadisa kod šija (kutub arba'a).

također iscrpno pisali o ovoj temi. Mevlana Ahmad Ardbil je u svojim tekstovima sektu vrlo uvjerljivo osudio.

Prijatelji! Zašto poštujete ovu sektu? I to iako su je Poslanik (s.) i Ehlul Bejt jasno osudili. Želite li tvrditi da ste vi sljedbenici Hasana al-Basrija? On je onaj koji je bio meta mnogih autentičnih predaja! Ili se želite nazvati sljedbenicima Sufjan Sevrija, koji je bio smrtni neprijatelj Imama Džafera al-Sadika (a.). Ili se želite priključiti redovima Gazalija, koji je bio jedan poseban Nasibi (Protivnik Ehlul Bejta)²⁴¹. On je napisao u svojoj knjizi da je on na isti način Imam svojom ličnošću kao što je to Ali Murteza (Imam Ali (a.)). Napisao je da ko god proklinje Jezida, grešnik je. Napisao je različite knjige protiv šija.

Ili želite da zaštitite njegovog brata Ahmeda Gazalija, kao dokaz da on vjeruje, prokleti šeitan da je predvodnik bogobojaznih! Ili želite Mevlana Rumija prihvatići za svoga zastupnika, koji je rekao da će se Amir al-Muminin (a.) zauzeti za prokletog Ibn al-Muldžema²⁴² i da će ga odvesti u dženet? On kaže da Ibn al-Muldžem nije počinio grijeh i da je ono što je on počinio (znači ubistvo Imama Alija (a.)), bila sADBina!

Ne postoji strana od Mevlane Rumija u Mesneviji²⁴³ na kojoj ne piše o uzaludnosti molitve i pokvarenog vjerskog ubjeđenja. Njegovi sljedbenici vjeruju da je slušanje tambura, harmonike i gusli vrsta molitve.

Hoćete li Muhjid-Din ibn Arabiju učiniti svojim uzorom, koji je nebitnim vjerskim mislima podario časno mjesto u svojoj knjizi? On kaže da su evlije jedna grupa ljudi, prema kojima rafidije izgledaju kao svinje. Također je rekao da kada je otišao na Miradž (Nebesko putovanje), da je ugledao status Alija (a.) na nebeskom svodu nižim od Osmanovog, Omerovog i Ebu Bekrovog! On je rekao kada se vratio da bi pitao Alija (a.) kako je mogao tvrditi da je bolji od druge trojice iako je njegov status na Nebeskom svodu niži od ove trojice!

Postoje još i mnoge druge takve tvrdnje koje bismo mogli o njima iznijeti, a samo bismo bespotrebno ovo izlaganje oduljili. Zato čovjek ne treba da si dozvoli da njihovim govorom bude zaveden. Sve što su uradili, učinili su zbog svjetovnih privilegija. Ovi ljudi su tvrdili da su Nebeski svod posjećivali deset puta u jednoj noći, ali su ipak nesposobni rasvijetliti odgovore na jednostavna pitanja iz islamskog prava (fikh).

Prenosi se od Imama Džafera al-Sadika (a.) kako znak jednog prevaranta leži u tome da novosti sa Nebeskog svoda, istoka i zapada na jasan način može da pruži. Ali kada bude upitan o dozvoljenom i zabranjenom, biva zakovan kao gubitnik! On tvrdi da je razumio kompleksnost Wahdat al-Wudžuda (Jedinstvo/Jedinosti Boga), čemu drugi načitani učenjaci nisu sposobni. Ali on nije niti jednu činjenicu shvatio koja mu je toliko puta objašnjena.

Ljudi koji kažu da keš²⁴⁴ i kuffr nisu suprotstavljeni i mogu uvijek biti složeni. Oni vjeruju da je među nevjernicima iz Indije bilo ljudi koji su prakticirali keš. Pretpostavimo da je keš

²⁴¹ Što se ovoga tiče u novijim istraživanjima postoje drugačija saznanja vezano za kasnije godine Gazalijevog života.

²⁴² Ubica Imama Alija (a.), autor je prethodno navedena djela nekih duhovnjaka shvatio doslovno.

²⁴³ Mesnevija je literarna vrsta od duplih stihova, narativa, dugo ispričanih priča, animira i vrlo poznata je po pjesmama u Islamskom svijetu, posebno kod mistika. Sa 30.000 sadržanih stihova od Dželaludina Rumija zove se Mesnewi-e-Menawi (duple strofe duha).

realitet i nije dvoličnost, kakvu vrlinu su kroz to stekli?! Oni su ostali nevjernici i to će ostati do Sudnjeg dana.

U knjizi "Ihtidžadž" od Tabrisija stoji da je jednom Amir al-Muminin (a.) prošao pored Hasana Basrija koji je upravo uzimao abdest. Imam Ali (a.) reče: "O Hasane! Obavi abdest ispravno!" On odgovori: "O Amir al-Muminin (a.), jučer si ubijao ljudi koji su običavali ispravno i potpuno da uzimaju abdest. Danas meni kažeš da ispravno uzmem abdest." Imam ga upita: "Zašto nisi došao da im pomogneš?" Tako mi Allaha! Ujutro sam uzeo gusul. Potrao sam svoje tijelo kamforom²⁴⁵, uzeo sam svoje oružje, pri čemu nisam imao ni najmanje sumnje da je neprijateljstvo prema Aiši nevjerstvo. Na putu sam čuo glas koji je rekao: "Kuda ideš?" Vrati se! Oni koji ubijaju i oni koji će biti ubijeni, svi idu u džehenem!" Uplašio sam se ovoga glasnika i vratio sam se kući. Sljedećeg dana sam se spremio da pomognem Aiši. Ponovo sam čuo isti glas i ponovo sam se vratio!" Imam (a.) reče: "Ti si rekao istinu! Znaš li ko je bila ta osoba koja te dozivala?" Hasan reče: "Ne, ne znam!" Imam (a.) objasni: "To je bio brat šeđtanov (Iblisov)! On ti je rekao istinu, da oni koji ubijaju i oni koji će biti ubijeni iz Aišinih trupa idu u džehenem!"

U jednoj drugoj predaji prenosi se da je Amir al-Muminin rekao Hasanu Basriju: "Svako vrijeme ima svoga Samiriju"²⁴⁶, a ti si Samirija tvoga vremena!"

Imam Muhamde Bakir (a.) je rekao: "O Hasan Basri! Išao na istok ili na zapad, nećeš steći znanje! Jedini izvor znanja smo mi, Ehlul Bejt!"

Čovjek treba da se zapita da je ovaj Hasab Basri ista osoba koja je poglavar sufija. Sufije se strastveno osjećaju sa njim povezano. Oni uglavnom njega citiraju. Oni govore da je jedan od velikih šejhova Ibad Basri. On je običavao da se šali na račun Imama Zajn-ul-Abidina (a.) i kritikovao ga po pitanjima džihada.

Jednom je jedna grupa koja se sastojala od Ajjub Sadžistanija, Saleh Marnija, Utba, Habib Farsija, Malik ibn Dinara, Sabu Salih Aami, Džafer ibn Sulejman Rabia i Saadana od Basre krenula na hodočašće. U ovim danim bila je velika nestašica vode u Meki. Cijeli skup pored Kabe je molio za kišu. Ali su molitve ostale neuslišene. U međuvremenu tamo je stigao Imam Zejnul-Abidin tužnog lica. Nakon što je tavafio Kabu, naložio je svima koji su se tamo okupili da odu od Kabe. Potom je pred Kabom pao na sedždu i molio. Prije nego je završio svoju molitvu, došli su sastavljeni oblaci i padala je kiša tako jako da se oskudica vode pretvorila u obilje! Primijetite li da su imena ovih osoba grupe iz Basre bili sve predvodnici sufijskog kulta! Oni nisu bili sljedbenici Imama (a.) vremena! Jedan iz grupe je bio Tawus Jammani, čije su svade i rasprave sa Imamom Muhamed Bakrom (a.) bile poznate!

²⁴⁴ Kešf (otkrovenje) je jedan mistični koncept koji se oslanja na gnostičke ideale, pri čemu se razmatra srčano znanje a ne razumijevanje.

²⁴⁵ To spada u običaj prilikom rituala kupanja mrtvog tijela mrtvaca, čime on pojašnjava svoju spremnost za Šehadet, da žrtvu podnese kao mučenik.

²⁴⁶ Samirija je ime ili naziv osobe koja je, po Časnom Kur'anu, Izraelćane nevela na grijeh prema zlatnom teletu, dok je Musa (a.) dobio deset zapovjedi na brdu Sinaj. Značenje od Samir često biva navedeno sa Samaritanci.

Šejh Tusi piše u knjizi Ghaiba da neki ljudi pogrešno zahtjevaju za sebe zastupništvo od Sahib al-Asr(a.)²⁴⁷ Oni su opozvani i izrugani. Kada bi zaista bili zastupnici Imama (a.), tada bi mogli pokazati čuda kao Sahib al-Asr (a.). Prvi takav prevarant bio je Šarij, koji je nakon njegovih tvrdnji bio izložen ismijavanju. Časni Sahib al-Asr (a.) je odobrio presudu kojom je njegove tvrdnje odbacio. Šejh reče da je Talakbari kazao da bi ljudima bilo jasno da je prevarant bio neki nevjernik. Prvo je običavao da širi lažne glasine o Imamu (a.), kako bi sebi privukao neznačajke. Nakon što je istrajao u tom svom lošem djelu, skliznuo je u vjerovanje Kulta Haladža na način kao što je Abu Džafer Šalmafani. Šejh je dodao da je pored drugih prevaranata istima pripadao i Husejn ibn Mensur.

Prenosi se od Hibtullah ibn Muhameda Katiba da je Sahl ibn Ismail Naubhakti, koji je bio strastveni šija, Menusuru Haladžu rekao kako bi bio njegov (Haladžov) sljedbenik pod uslovom da izvede čudo tako što će mu kosu trajno obojiti u crno. On reče kako je prinuđen svoju kosu farbatи svakog petka kada posjećuje svoju robinju, te da mu je ova praksa naporna. Kada je Haladž ovo čuo, rekao je kako je greška što Sahl od njega zahtjeva jedno takvo čudo. Sahl je običavao ovu priču pričati svuda, a ljudi su se Haladžu smijali.

U djelu "Ihtidžadž" od Tabrisija spominje se da je donesena presuda od Sahib al-Asra (a.) preko Husejn ibn Ruha, koja je prokletala grupu pod vođstvom Husejn ibn Mensur Haladža. Takvi ljudi su uvijek bili protivnici Ehlul Bejta. Šitski hroničari ovoga vremena i vremena koje je neposredno nakon toga slijedilo uvijek su izražavali svoju odvratnost prema ovoj grupi i iznosili su dovoljno dokaza za njihovo nevjerstvo. Također i tada, kada neki ljudi napuste pravi put Ehlul Bejta, grijesi idu na njihov popis djela!

Poglavlje 14: Molitve

14.1 Preporučljivost molitvi i koristi slavljenja i veličanja Allaha

Prenosi se od Imama Hasana (a.) da je jedna grupa Jevreja došla kod Poslanika (s.) kako bi njihov predvodnik postavio nekoliko pitanja i dobio zadovoljavajuće odgovore. Kompletna grupa je prihvatile islam. Jedno od pitanja Jevreja bilo je o riječima kojima je bio poučen Ibrahim (s.) za vrijeme gradnje Kabe. Poslanik (s.) mu reče, ajet glasi ovako: "Slavljen neka je Allahu, Hvala Allahu i nema Boga osim Allaha i Allahu je najveći (subhan allah walhamdulillahi wa la ilaha illallahu wallahu akbar)." ²⁴⁸

Jevrej upita: "Kakvu nagradu čovjek može da dobije ako ovu rečenicu redovno uči?" Allahov Poslanik (s.) reče: "Kada onaj ko slavi kaže 'subhanallah' (slavljen neka je Allah), tada meleci na nebeskom svodu ponove također 'subhanallah'. A onaj ko uči, dobit će deset puta veću nagradu. Kada osoba kaže "alhamdulillah" (hvaljen neka je Allah), Allah ga nagradi sa

²⁴⁷ Imam Mehdi (a.).

²⁴⁸ Ovo učenje je danas sastavni dio obredne molitve-namaza

svijetom na onom svijetu. Ovo su riječi koje leže u ustima ljudi koji će uči u dženetski prostor, jer su na zemlji običavali da izgovaraju te riječi. Kada osoba kaže "la ilaha illallah" (nema Boga osim Allaha), Allah mu naredi mjesto u dženetu zbog izražavanja ovih riječi, jer, zar može čovjek koji čini dobro Bogu, biti drugačije nagrađen nego da mu bude dobro učinjeno?"²⁴⁹ Kada je jevrejski učenjak ovo čuo rekao je: "O Muhamede! Ti si rekao istinu!"

Amir al-Muminin (a.) je kazao: "Jedna grupa prosjaka je došla kod Poslanika islama (a.) i reče: 'O Resulallah (a.)! Bogati imaju novac i mogu obaviti Hadž. Mi nemamo sredstva da ispunimo ovaj važni propis! Oni imate robe koje mogu oslobođiti, kako bi stekli Allahovu naklonost. Mi ne možemo to da uradimo. Oni imaju bogatstvo, tako mogu milostinju dijeliti. Mi ne možemo humanitarno djelovati! Oni mogu ići u džihad, mi to ne možemo!'"

Poslanik islama (a.) odgovori: "Neko ko riječi 'Allahu akbar' ponovi stotinu puta, dobit će nagradu koja odgovara oslobađanju stotinu robova. Neko ko ponovi riječi 'subhanallah' stotinu puta, dobit će nagradu koja odgovara obavljenom hadžu, u kojem je žrtvovano stotinu kamila kao kurban. Neko ko kaže riječi 'allahamdu lillah' stotinu puta, dobit će nagradu koja odgovara onima koji idu u džihad, pri čemu je stotinu konja donirao. Kada jedna osoba kaže riječi "la ilaha illallah" stotinu puta, nagrada će biti najveća." Ova novost je došla i do bogatih i oni su također počeli da uče ove riječi. Prosjaci se vratiše Poslaniku (s.) i rekoše: "O Allahov Poslaniče (s.)! Bogati su počeli da rade isto kao što si savjetovao nama da radimo!" Poslanik (s.) odgovori: "To je Allahova velikodušnost! On može dati kome hoće!"

Imam Rida (a.) je rekao: "Neko ko stotinu puta prouči sljedeće riječi: alhamdulillah, subhanallah, la ilaha illallah, i salavat/allahuma salli ala muhammad wa aali muhammad i kasnije još kaže "Allahu naš, oženi nas hurijama", njemu će Allah odobriti Hur al-Ain. Ovih pet stotina riječi bit će mehr (poklon za mladu) koja će biti Hur al-Ain. Ovo je razlog zašto je pet stotina dinara utvrđeno kao mehr za ženu vjernicu!"

Nagrada za Tahlil: Objašnjavanje Jedinstva Allahovog (Izgovaranje "La ilaha illallah")

Poslanik islama (s.) je rekao: "Allah je Musau (a.) rekao da sve što postoji na Zemlji i Nebu, stavljeno je na jedan vase a riječi 'la ilaha illallah' na drugi vase; vase u koji su stavljene ove riječi, pretegnuti će se prema dolje." I on je rekao: "Učenje ovih riječi prilikom zadnjeg uzdisaja bit će od velike prednosti, tako da duša može jednostavno napustiti tijelo."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Što se više ove riječi uče, utoliko će veća biti nagrada. Ovo je molitva čija superiornost je neizmjerna. Svaka molitva ima svoj kraj. Kada se pet dnevnih obaveznih namaza obave, čovjek je svoju obavezu izvršio! Ali ne postoji ograničenje za učenje 'la ilaha illallah'. Čovjek može da je uči koliko god hoće." Potom je Imam proučio sljedeći ajet: "O vi koji vjerujete, slavite Boga čestim sjećanjem. I slavite ga jutrom i navečer." ²⁵⁰

²⁴⁹ Kur'an, 55:60

²⁵⁰ Kur'an, 33:41-42

Imam Riza (a.) je ispričao da je Allah kazao Nuhu (a.) da ukoliko se dogodi da njegova lađa počne da tone, on treba da uči slijedeće riječi hiljadu puta: "la ilaha illallah". Imam je također rekao da ove riječi odbijaju siromaštvo i nevolje i čine kaburski pritisak lakšim. Neko ko ove riječi redovno uči, Allah će oprostiti pet hiljada grijeha. To će biti kao da je čovjek Kur'an dvanaest puta dnevno kompletno proučio.

Zato je svjedočenje Allahovog jedinstva učenjem "ešhedu en la ilah illallah" (svjedočim da nema Boga osim Allaha) bitna molitva, koja će biti razlog sopstvenog spasenja.

Pouzdano se prenosi da je jednom Džibril (a.) došao Jusufu (a.) u gornju sobu njegovog kraljevskog dvora. On je primijetio drumskog razbojnika kako banči po ulici. Džibril (a.) reče: "O Allahov Poslaniče (s.)! Znaš li koja osoba je to?" Jusuf (a.) reče: "Molim te, reci mi ko je?" Džibril reče da je to osoba koja svjedoči svoju nevinost! Kada je on ovo čuo, Jusuf (a.) naloži svojim ljudima da mu dovedu tu osobu. Nakon što je ovaj čovjek njemu doveden, Jusuf se prema njemu ophodio iskazivanjem velike počasti, te naloži da se čovjeku pripremi dobra kupka, doneće skupa odjeća, dodijeli soba za stanovanje u palači i da ga se vjenča sa lijepom mladom ženom. Kada je sve ovo urađeno po Jusufovoj (a.) želji, osoba je otišla radosno kući. Potom je Džibril (a.) kazao: "O Allahov Poslaniče (s.)! Kako je nezahvalan ovaj čovjek. Ako on iz dubine svoga srca svjedoči jednost Allaha, Allah će mu palače u dženetu, delikatese i Hur al-Ain kao pratnju dati! Ako Allah ovo sve može dati jednoj osobi za svjedočenje njegove nevinosti, onda su riječi 'ešhedu en la ilah illallah' bez sumnje ključevi prema dženetu!"

14.2 Vrlina učenje dova Allahu

Imam Džafer al-Sadik (a.) kaže: "Za one koji izgovaraju riječi 'la ilaha illallah', Allah će stvoriti jednog pomoćnika, koji će lebdjeti iznad njegove glave do Sudnjeg dana i moliti Allaha. A nagrada za to će biti da ta osoba uđe u dženet."

Allahov Poslanik (s.) je rekao: "Naredite svojim ljudima da na pragu smrti uče 'la ilaha illallah', jer onaj kome ovo budu zadnje riječi, sigurno će ući u dženet."

Prenosi se od Imama Rize (a.) da kada je Nuh (a.) krenuo upravljati lađom, Allah mu je poslao objavu: "Ako se bojite da vam brod potone, učite hiljadu puta 'la ilaha illallah'."

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da ko god stotinu puta prouči riječi "nema Boga osim Allaha, Vladara objavljene istine", njega će Allah štititi od siromaštva i uzeti ga u zaštitu od kaburskog pritiska. Osim toga, u ovom životu će biti imućan.

U jednoj drugoj predaji se kaže da onaj ko ovu molitvu uči 32 puta, okrenut će se u pravcu imućnosti. Siromaštvo i teškoće će ga napustiti. On će kucati na prag vrata dženeta.

Jedna pozdana predaja kaže da ko god riječi "nema Boga osim Allaha", u poniznom obožavanju i služenju prouči petnaest puta, njega će se Allah sjetiti velikodušnim pogledom, dok ta osoba ne uđe u područje dženeta. Allah će ga gledati pogledom blagoslova.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da kada neko deset puta dnevno prouči molitvu "Svjedočim da nema Boga osim Allaha, ništa mu nije ravno, jedan i jedni Bog, koji nema sudruga niti je prihvatio potomstvo", četrdeset i pet hiljada dobrih djela bit će biti upisano u njegovu knjigu djela a četrdeset i pet hiljada grijeha iz nje će biti izbrisano. U istom razmjeru će biti podignut status te osobe.

U jednoj drugoj predaji se kaže da će ga ova molitva na Sudnjem danu zaštiti od šejtanskih spletki. Njegovi najveći grijesi će biti izbrisani. On će dobiti nagradu kao da je deset puta proučio kompletan Kur'an i mjesto u dženetu.

14.3 Vrline tespiha

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da kada vjernik kaže "Slavljen neka je Allah i zahvala pripada Njemu", Allah mu tri hiljade dobrih djela upiše u njegovu knjigu djela i hiljadu grijeha iz nje briše. Allah će za njega stvoriti jednog pomoćnika koji ovaj tesbih ponavlja²⁵¹, a nagrada za ovo djelo bit će upisana u knjigu djela te osobe.

Amir al-Muminin (a.) je kazao da kada neko kaže "subhanallah", za njega će se moliti meleci.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da kada neko prouči trideset puta "slavljen neka je Allah i hvala Njemu, slavljen neka je Allah Uzvišeni", od njega budu otklonjeno siromaštvo i nevolje, Allah ga učini imućnim i biva mu dodijeljen dženet.

Prenosi se od Amir al-Muminina (a.) da je Allah stvorio svjetlost Poslanika (s.), sačuvao ga tokom dvanaest hiljada godina ispod zastora Hidžab al-Kudret. Svjetlost je običavala da uči sljedeći tespih "Slavljen neka je Veliki Gospodar i Hvala Njemu", a potom je svjetlost ostala pod zastorom Hidžab al-Azamat i učila je riječi "Slavljen neka je Onaj koji poznaje skrivene tajne". Narednih deset hiljada godina, svjetlost je ostala ispod zastora Hidžab al-Rahmet, gdje je učila: "Slavljen neka je onaj koji je vječan, koji nikada ne prolazi." Sljedećih devet hiljada godina svjetlost je ostala pod zastorom Hidžab al-Mann i učila: "Slavljen neka je Uzvišeni, Visoki." Nakon toga je svjetlost bila osam hiljada godina pod zastorom Hidžab al-Saadaat i učila "Slavljen neka je onaj koji je stalni, neprestani, nikada nemarni." Sljedećih sedam hiljada godina svjetlost je ostala ispod zastora Hidžab al-Karamat i učila je "Slavljen neka je onaj koji je bogat bez nedostataka." "Narednih šest hiljada godina svjetlost je bila ispod zastora Hidžab al-Manzil, gdje je učila: "Slavljen neka je Sveznajući, Plemeniti."

Narednih pet hiljada godina svjetlost je bila ispod zastora Hidžab al-Hidajet, gdje je učila "Slavljen neka je Posjednik Uzvišenog Prijestolja." Narednih četiri hiljade godina svjetlost je bila ispod zastora Hidžab an-Nabbuwa i učila "Slavljen neka je Vladar moći, visoko iznad onoga što se opisuje." Naredne tri hiljade godina svjetlost je bilo ispod zastora Hidžab ar-Rafaa i učila "Slavljen neka je Posjednik vidljivih i nevidljivih svjetova." Potom je svjetlost naredne dvije hiljade godina bilo ispod zastora Hidžab al-Haibat, gdje je učila "Slavljen neka je Allah i ja mu se zahvalujem." Najzad, svjetlost je hiljadu godina bilo ispod zastora Hidžab aš-Šafat, gdje je učila "Slavljen neka je Uzvišeni Vladar i ja mu se zahvalujem."

²⁵¹ Tespih predstavlja vijenac slavljenja, kao i učenje odgovarajućeg zikra.

14.4 Vrline Tahmida (zahvaljivanje Allahu)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je bio upitan koje djelovanje je najbolje u Allahovom pogledu. On odgovori: "Njemu se zahvaljivati!"

Imam Ali ibn Husejn (a.) je rekao: "Neko ko kaže 'elhamdulillah' (hvaljen neka je Allah), Allah će mu zahvaliti za sva njegova dobra djela."

Imam Riza (a.) je kazao da je Poslanik islama (a.) naglasio da Allah svoje blagodati daje osobi koja se Allaha sjeća i slavi ga. Onaj ko doživi zakašnjenja u pristizanju opskrbe, treba da čini istigfar (moliti od Allah oprost). Kada je neko umiješan u teškoće, treba da uči „la haula we la kuwatta illa billa“. (Nema moći ni snage osim kod Allaha)

Kada bi god Allahov Poslanik (s.) bio nečim zadovoljan, običavao je da kaže "Hvaljen neka je Allah, onaj ko svojim blagoslovima upotpunjuje blagodati", a kada god bi se tužan događaj desio on bi rekao "alhamdulillahi ala kuli haal" (Hvaljen neka je Allah u svakom stanju).

Imam Džafer al-Sadik (a.) prenosi od Allahovog Poslanika (s.) da se Poslanik (s.) svaki dan zahvaljivao Allahu. On je običavao tako puno učiti sljedeće riječi onoliko koliko mu je dozvoljavalo njegovo tjelesno stanje: "Hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova, bogati u svakoj situaciji."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao: "Onome ko kaže 'Hvaljen neka je Allah kako njemu dolikuje' zapisivači njegovih djela Allahu će reći da su umorni upisujući dobra djela u njegovu knjigu djela Nama al-Aamal. Allah će im reći da njegovu knjigu djela upotpune!"

14.5 Vrline istigfara (traženje oprosta od Allaha)

Amir al-Muminin (a.) je rekao da se miris grijeha odbija mirisom kajanja. Traženje oprosta od Allaha (istigfar) bit će razlog za produženje sopstvene opskrbe.

Imam Zejnul-Abidin (a.) je kazao da kada neko ima naviku da kaže "astaghfirullah rabbi wa atubu ilaihi" (Tražim oprost od Allah, moga Gospodara, Njemu se pokajnički okrećem), neće biti nikada ponosan niti uobražen.

Koju god grupu da je Allahov Poslanik (s.) posjećivao običavao je puno vremena provoditi učeći Istigfar.

Prenosi se da je Allahov Poslanik (s.) svaku noć izgovarao stotinu puta istigfar, iako je on bio bezgrešan (masum) i nije bio prijemčiv za grijehe. Zato je izgovaranje istigfara samo po sebi velika molitva, bilo da je čovjek počinio grijehe ili da ga ipak nije počinio. Istigfar je voljen od Stvoritelja i Njegovog Poslanika (s.).

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada neko počini grijehe, on dobije odgodu od sedam sati, kako bi se pokajao i izmolio oprost od Allah, tako što izgovori tri puta istigfar. Ako on to uradi, njegov grijeh neće ući u njegovu knjigu djela. Istigfar glasi: "Ja tražim oprost od Allah, osim kojeg nema drugog Boga, on je Živi, Vječni, i njemu se pokajnički okrećem."

Potom je Imam (a.) rekao: "Ko izgovori Allahu istigfar stotinu puta na dan, njemu će Allah oprostiti sedam stotina grijeha. Razmislimo: nema vrline u jednoj osobi koja sedam stotina grijeha može počiniti u jednom danu!"

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.): "Kada jedan vjernik počini tokom noći i dana četrdeset grijeha i iz kajanja prouči sljedeće, onda će mu Allah oprostiti njegove grijeha: "Molim Allaha za oprost, osim kojeg nema drugog Boga, Živog, Stalnog, Stvoritelja nebesa i zemlje, pun veličanstva i časti, i molim ga da blagoslovi Muhameda i Porodicu Muhamedovu, da ih blagoslovi i da ih prikloni prihvatanju moga kajanja."

14.6 Različite molitve

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao kako se čudi da neko ko ima strah od neprijatelja, ne uči sljedeću molitvu: "hasbunallah wa ni'mal-wakil" (Bog nam je dovoljan, on je najbolji pomoćnik (wakil)²⁵², jer Allah je rekao da će oni koji uče ove riječi dobiti velike darove.

Imam (a.) je bio začuđen zašto ljudi ne uče sljedeće riječi, koje je Junus (a.) učio dok je bio u stomaku ribe: "Nema Boga osim tebe, slavljen neka si ti, ja sam jedan od tlačitelja (koji svoju sopstvenu dušu tlače)", jer Allah je rekao kako je On čuo Junusovu molitvu i oslobođio ga iz njegove nevolje.

Imam (a.) se čudio zašto neko prema kome njegovi neprijatelji prevarantski nastupaju, ne uči sljedeće riječi: "A ja Allahu prepuštam svoj slučaj; Allah, uistinu, robevo svoje vidi."²⁵³ Jer Allah kaže da nakon što su vjernici iz faraonovog plemena učili ove riječi, on ih je zaštitio prevara njihovih neprijatelja.

Imam (a.) se čudio zašto neka osoba koja teži imućnosti i bogatstvu ne uči sljedeće riječi: "Maa šaallah la haule wala kuwatta illa billahi."(Tako Allah hoće, nema moći niti snage osim kod Allaha). Jer Allah je obećao da će uslišiti molitvu vjernika.

Neko se požalio Poslaniku (s.) zbog straha i tereta dugova. Poslanik (s.) mu je savjetovao da uči sljedeće riječi: "Ja sam se pouzdao u Živog, koji ne umire, i kojem pripada zahvala, Allah, koji si nije uzeo sina, i koji nema saučesnika u svojoj Vlasti, koji nema prijatelja zaštitnika zbog slabosti, i njegovo je najveće veličanje."

Poslanik islama (s.) je rekao da se Adem (a.) žalio Allahu zbog straha i neraspoloženja. Džibril (a.) je došao i uputio ga da će njegov strah proći ako bude učio sljedeće riječi: "La haula wa la kuwatta illa billahi (nema moći niti snage osim kod Allaha)."

Također je kazao Poslanik islama (s.) da Allah svoje darove prosipa na osobe koje uče "Alhamdulillahi rabbil aalamin"(hvaljen neka je Gospodar Svjetova).²⁵⁴

Neko ko je upleten u brigu i poteškoće, trebao bi da uči "La haula wala kuwwata illa billahil alijil azim" (nema moći niti snage osim kod Allaha, Uzvišenog, Veličanstvenog).

²⁵² Kur'an, 3:173

²⁵³ Kur'an, 40:44

²⁵⁴ Kur'an, 1:2

Poslanik (s.) je također rekao da je Allah u noći Miradža (Nebesko putovanje) spustio sljedeću objavu: "Nema snage niti moći osim kod Allaha i nema zaštite od Njega osim preko Njega."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je objasnio da kada neko uči sljedeće riječi, dok uči molitvu, njegovo moljenje će biti definitivno uslišeno: "Maša allahu la haula wala kuwwata illa billahi" (tako Allah hoće, nema moći niti snage osim u Allahu).

Imam (a.) je također rekao da kada neko uči sljedeće riječi sedam puta, "ja arham ar-rahim" (O Milostivi, Samilosni), meleci će reći: "Tvoj glas je čuo Ja Arham ar-Rahimin (Milostivi, Samilosni) i šta god da si želio bit će ti od Njega ispunjeno!"

A kada neko deset puta prouči riječi "Ja Allah" (O Allah), tada Allah kaže: "Moli za šta god trebaš!"

Imam Riza (a.) je rekao: "Kada je neko u nevoljama, treba da trajno uči "ja Ra'ufu ja rahimu" (o Saosjećajni, o Milostivi).

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada neko uči ajete Kul huwallah²⁵⁵, Inna anzalna²⁵⁶ i Ajat al-Kursi²⁵⁷ i pri tom se okreće prema Kabi, Allah će definitivno uslišiti njegove želje budući da ova molitva u sebi sadrži Ism al-Azam (Najveća Imena).

Imam Riza (a.) je rekao da su sljedeće riječi neopisive (Ism al-Azam): "Ja hajju, ja kajjum" (o Živi, o Vječni)²⁵⁸.

Prenosi se od Imama Ali ibn al-Husejna (a.) da je sljedeća molitva bazirana na Ism al-Azam i kada se uči molitve bivaju uslišene: "O Allah, O Allah, ti si Jedini, ti nemaš suačesnika, Ti si dobročinitelj, Ti si onaj koji je Stvoritelj Neba i Zemlje, pun veličanstva i časti, Posjednik najuzvišenijih Imena, Posjednik moći koja nikada ne prolazi (I vaš Bog je jedan Bog, nema boga osim Njega, Milostivog, Samilosnog), i neka Allah Blagoslovi Muhameda i svu Njegovu porodicu."

Prenosi se od Sakin ibn Ammara da je jedne noći zaspao u gradu Meki. U snu je vidio osobu koja mu je naredila da se probudi i vidi kako neko uči molitve Allahu. On se probudio iz sna, ali je ponovo zaspao. Ponovo je video isti san drugi put. Probudio se i zaspao ponovo. Kada je ponovo usnio san, čuo je glasno jedan glas koji kaže da je Imam Musa ibn Džafer (a.) učio Ism al-Azam. Okupao se, obukao čistu odjeću i otišao prema crnom kamenu (kod Kabe). Tamo je našao jednu časnu osobu koja je u pravcu Kabe pala na sedždu. On je otišao i predstavio mu se.

Kada je pažljivo saslušao, čuo je: "ja nuru, ja kuddusu" (o Svjetlo, O Sveti) tri puta, "ja hajju ja kajjumu" (O Živi, koji nikada ne umire) tri puta, "ja hajju hina la hajju" (o Živi, bez Kojeg ništa ne živi) tri puta, "ja hajju la illaha illa anta" (o Živi, nema Boga osim Tebe) tri puta, "eseluke bian la illaha illa ente" (molim Tebe osim kojeg nema drugog Boga) tri puta.

Sakin reče da je Imam (a.) ove riječi ponavljaо toliko često da ih je (pri slušanju) mogao naučiti napamet.

²⁵⁵ Kur'an, 112

²⁵⁶ Kur'an, 97

²⁵⁷ Kur'an, 2:255-257

²⁵⁸ Oba ova imena nalaze se u Časnom Kur'anu 2:255

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da će molitve onoga ko uči sljedeće riječi, sigurno biti uslišene: "O Slušatelju slušanog, o onaj koji najdublje gleda gledanog, o Najbrži u obračunu, o Najmilostiviji od Milostivih, o Najmudriji od učenih."

14.7 Vrijeme za određene molitve

Molitve nakon obaveznih namaza ujutro i navečer

Imam Musa Kazim (a.) priča da kada se završi jacija namaz, bez da se s nekim razgovara, prouči se sljedeće stotinu puta: "U Ime Boga, Milostivog, Samilosnog. Nema snage niti moći osim u Allaha, Uzvišenog, Veličanstvenog", i ako se isto ujutro učini nakon sabah namaza, Allah stotinu zala otkloni, pošto se u ovim riječima nalazi Ism al-Azam.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao: "Kada neko sljedeću molitvu prouči deset puta prije izlaska sunca i prije zalaska sunca, svi grijesi koje je počinio taj dan bit će oprošteni: "Nema Boga osim Allaha, on je jedinstveni, bez saučesnika, Njegova je Vlast, i Njemu pripada zahvala, On daje život i smrt, i On daje smrt i život. I On je Živi, ne umire, u Njegovoj ruci je dobro i on je Moćan nad svim stvarima."

Imam Bakir (a.) je rekao: "Neko ko u cik zore uči salawat (blagoslov na Muhammeda i njegovu Porodicu) deset puta a potom zikr ponovi "subbhanallah" (slavljen neka je Allah) 35 puta, alhamdulillah (hvaljen neka je Allah) 35 puta, i isto to ponovi pri dolasku noći u sumrak, bit će ubrojan u one koji su obavljali molitvu Allahu čitav dan. A neko ko izgovori Allahu Ekber (Allah je najveći) stotinu puta u svitanje i sumrak, dobit će nagradu koja odgovara oslobođanju stotinu robova.

Prenosi se da je Allahov Poslanik (s.) tri stotine šezdeset puta u zoru i u sumrak učio "hvaljen neka je Gospodar Svetova, beskonačni (zahvalom veličani) u svim situacijama".

On (a.) je rekao da postoji 360 vena u tijelu. Od toga su 180 pokretne, a drugih 180 statične. Ako samo jedna pokretna vena postane statična ili jedna od statičnih pokretna, osoba neće moći da spava i cijelu noć će ostati uznemirena. Zato treba gore spomenutu molitvu redovno učiti.

Prenosi se od Imama Muhamede Bakira (a.) da treba ujutro učiti sljedeću molitvu: "Ja sam u jutro ušao kao jedan od onih koji je uvjeren u Allaha, u vjeri Muhamedovoj i njegovom sunetu, u vjeri Alijevoj i njegovom sunetu, u vjeri izvršitelja testamenta (Imama) i njihovom sunetu. Ja sam uvjeren u njihovu tajnu njihovim objavama, njihovim prisustvom i njihovim odsustvom. Ja uzimam pribježište Allahu od onih od kojih je Allahov Poslanik – Allah ga blagoslovio i njegovu porodicu –, Ali i opunomoćitelji – Allahov blagoslov neka je na njih – pribježište uzeli, i želim od Allaha ono što su oni od Njega željeli, nema snage niti moći osim kod Allaha."

Također se prenosi od Allahovog Poslanika (s.) da molitva onog ko uči sljedeće prije izlaska sunca, biva nošena na krilima jednog meleka do nebeskog svoda. Kada tamo stigne, drugi ga pitaju šta nosi sa sobom. Potom meleci mole Allaha za uslišenje molitve vjernika. Isto tako svi meleci mole i ljudi nebeskog svoda u njegovo ime. Ova molitva biva sačuvana u vjernikovoj knjizi djela kao dobro djelo: "Allah je najveći, Allah je najveći, Allah je najveći, i

slavljen neka je Allah ujutro i navečer i mnogobrojna je hvala Allahu, Gospodaru svjetova, On nema saučesnika. I neka je Allahov blagoslov na Muhameda i njegovu porodicu.”

Ibrahim (a.) je običavao ovu molitvu učiti tri puta ujutro, i Allah bi ga sačuvao od svih nesreća tokom dana: “Ušao sam u jutro i slavljen neka je moj Gospodar. Ušao sam u jutro, ja Allahu ništa ne pripisujem. I ne zazivam nikakvog drugog boga, i ne uzimam nikoga drugog za prijatelja zaštitnika osim Allaha.”

Prenosi se od Imama Muhameda Bakira (a.) da, prije nego što se ujutro s nekim razgovara, uči Sura al-Kadr²⁵⁹, puhne u Akik-kamen (karneol), a potom treba ovu molitvu izgovoriti: “Ja sam stekao uvjerenje u Allaha, On je Jedini, On nema saučesnika, i ja sam se udaljio do čarobnjaštva i tlačiteljstva. Stekao sam uvjerenje o tajni porodice Muhamedove, kao i očigledno o njihovom vidljivom i njihovom nevidljivom, o njihovom prvom i njihovom posljednjem.” Tada će ga Allah na ovaj dan zaštiti od svih nesreća.

Prenosi se od Amir al-Muminina (a.) da onaj ko uči sljedeći ajet tri puta za vrijeme maghrib namaza (večernjeg namaza), do sljedećeg jutra neće doživjeti gubitak i bit će siguran od prirodnih katastrofa: “Pa hvaljen neka je Allah kad god omrknete i kad god osvanete! Njemu neka je pohvala i na nebesima i na zemlji, i u predveče i u podne!”²⁶⁰

Amir al-Muminin (a.) je rekao da će Allah onoga ko tokom jutra i večeri uči sljedeće riječi sigurno uvesti u dženet: “Ja sam zadovoljan sa Allahom kao Gospodarom, islamom kao religijom, sa Muhamedom – Allah ga blagoslovio, i njegovu porodicu – kao poslanikom, sa Kur'anom kao objavom i sa Alijem i (ostalim) opunomoćiteljima iz njegovog potomstva kao Imamima.”

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao kada neko svaki dan uči sljedeće riječi 25 puta, Allah će jedno dobro djelo u ime svih vjernika od Adema (a.) do sudnjeg dana zapisati i onome ko je učio dati kao nagradu u mjeri svih vjernika: “Allahu naš, oprosti vjernicima muškarcima i vjernicama ženama, i muslimanima i muslimankama.”

Halkam je zamolio Imama Džafera al-Sadika (a.): “O sine Allahovog poslanika (a.)! Pouči me jednoj molitvi koja će mi biti od koristi sada i također na onom svijetu.” Imam reče: “Nakon fedžr-namaza do izlaska sunca uči sljedeće: “Slavljen neka je Allah, Uzvišeni sa slavljenjima njegovim. Ja molim Allaha za oprost i molim ga za njegovu milost.”

Molitve nakon svakog obaveznog namaza

Od molitvi nakon obaveznih namaza, najbolji je tasbih al-Fatima (a.) (Fatimin tespih). Uči se “allahu akbar” (Allah je najveći) 34 puta, “alhamdulillah” (hvaljen neka je Allah) 33 puta, “subhanallah” (slavljen neka je Allah) 3 puta.

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da nakon svakog obaveznog namaza nema bolje molitve od tasbih al-Fatima(a.). Kada bi postojao učinkovitiji put slavljenja Allaha, sigurno bi Poslanik (s.) o tome informisao svoju kćerku.

²⁵⁹ Kur'an, sura 97

²⁶⁰ Kur'an, 30:17-18

Imam Džafer al-Sadik (a.) je kazao da je učenje tasbih al-Fatima (a.) nakon svakog obaveznog namaza bolji od hiljadu pregiba. Nakon učenja, čovjek bi trebao jednom da prouči "la ilaha illallah" (nema Boga osim Allaha).

Imam Muhamed Bakir (a.) je rekao da Allah oprosti sve njegove grijeha onome ko nakon svakog namaza ostane da mirno sjedi i tri puta prouči: "Molim Allaha za oprost, osim koga nema drugog Boga, postojanog, punog veličanstva i časti, i okrećem se ponovo Njemu, pokajnički."

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao kada neko nakon svakog obaveznog namaza prouči ove riječi, njegovi grijesi će biti oprošteni "subhanallah" (slavljen neka je Allah).

Prenosi se od Amir al-Muminina (a.) da ako čovjek želi da ode sa ovog svijeta bezgrešan kao od majke rođen, suru Al-Ihlas²⁶¹ treba da uči dva puta nakon svakog obaveznog namaza, potom svoje ruke ispruži prema nebu i prouči molitvu: "Allahu naš, molim te tako ti tvojih skrivenih, sačuvanih, čistih, čistećih i blagoslovljenih Imena, i molim te, tako ti tvojih Uzvišenih Imena i tvoje sveodržavajuće vlasti: o Darivaoče darova, o Osloboditelju zarobljenih, o Spasioče onih koji su zaglavljeni u vatri, molim te, da blagoslovio Muhameda i porodicu Muhamedovu i da mene spasiš iz vatre, te da me uzmeš na sigurno od ovoga svijeta, da me neozlijedenog uvedeš u dženet, da prvi dio moje molitve dovedeš do ispunjenja, njenu sredinu do uspjeha i njen poslijednji dio do popravljanja mene. Zaista, Ti si Znalac skrivenog."

Imam Riza (a.) bio je upitan za metodu kako treba da se blagoslovi uče na Poslanika (s.) i njegov Ehlul Bejt (a.). Imam (a.) nam je naložio da izgovaramo: "Mir neka je na tebe, o Allahov Poslaniče, i Njegova milost i samilost. Mir neka je na tebe, o Muhamede, Abudalhov sine. Mir neka je na tebe, o Allahov odabranče. Mir neka je na tebe, o Allahov miljeniče, mir neka je sa tobom, o dostojniče Allahovog povjerenja. Ja svjedočim da si Allahov Poslanik i svjedočim da si svome umetu dobar savjet dodijelio da si se na putu svoga Gospodara zauzimao, da si mu služio dok do tebe nije stiglo sigurno uvjerenje. I Allah te odlikovao, o Allahov Poslaniče, najboljim čime je Poslanika svoga umeta odlikovao. Allahu naš, blagoslovio Muhameda i porodicu Muhamedovu sa najboljim sa čim si blagoslovio Ibrahima i porodicu Ibrahimovu, zaista si ti hvale dostojni, slavni."

Prenosi se od Imama Džafer al-Sadika (a.) da je on nakon svakog obaveznog namaza ostao da sjedi dok ne bi prokleo iz umeta četiri prokleta čovjeka i četiri proklete žene.

Molitve nakon zuhr-namaza (podne namaz)

Prenosi se od Imama Alija (a.) da je Allahov Poslanik (s.) ovu molitvu učio nakon zuhr-namaza (podne namaza): "Nema Boga osim Allaha, Uzvišenog, Strpljivog. Nema Boga osim Allaha, Gospodara Časnog Prijestolja. Zahvala pripada Allahu, Gospodaru Svetova. Allahu naš, molimo te za dopuštenje Tvoje milosti, (Tvoje) odlučnosti za Tvoj oprost, odliku svake vrline i neokrnjenosti od bilo kakvog grijeha. Allahu naš, ne ostavi nijedan grijeh u meni, bez da ga oprosiš, niti brige, bez da je olakšaš, niti bolesti, bez da je izliječiš, niti sramote, bez da je prekriješ, niti opskrbe, bez da je produžiš, niti straha, bez da od tog budemo zbrinuti na

²⁶¹ Kur'an, Sura 112

sigurno, niti zlo bez da bude otklonjeno, niti želje u kojoj leži tvoje zadovoljstvo i moje poboljšanje, bez da bude ispunjena, o Milostivi Najmilostiviji.”

Molitve nakon asr-namaza (ikindija, poslijepodnevni namaz)

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da ako neko nakon asr-namaza sedamdeset puta prouči istigfar, Allah će mu oprostiti sedam stotina grijeha. Ako takav na svojoj listi grijeha nema toliko grijeha, onda će Allah oprostiti grijehu njegovim roditeljima ili drugom srodnicima.

Allahov poslanik (s.) je rekao da će Allah onome ko jedan put prouči istigfar nakon asr-namaza, oprostiti sve grijehu. Istigfar glasi ovako: “Molim Allaha za oprost, osim kog nema drugog Boga, Živog, Trajnog, Milostivog, Samilosnog, Punog Veličanstva i Časti, i molim ga da mi se okreće zbog kajanja poniznog, skromnog, potrebitog, poniženog, jadnog, bijednog tražioca zaštite, koji za svoju sopstvenu dušu ne može prouzročiti niti korist, niti štetu, niti smrt, niti život, niti proživljenje.”

Molitve nakon večernjih namaza (magrib i iša) i noćnog namaza (lajl)

Imam Muhamed Taki (a.) je rekao kada se prouče ajeti Inna anzlana (Sura al-Kadr) nakon obavezna dva večernja namaza, do jutra čovjek ostane u Allahovoju zaštiti.

Šejh Tusi je rekao da se nakon noćnog namaza treba deset puta proučiti sura Al-Fatiha, sura Kul huwallah (sura Ihlas), sura Kul auzu birrabinaas (sura an-Nas) i sura Kul auzu birabbil falak (sura Al-Falak). Također bi trebalo proučiti deset puta taspihat al-arbaa (Subhan Allah, wa l-hamd li-lallah, wa la ilah-a illa Allah, wa Allah Akbar) i salavat.

Sedžda al-šukr – sedžda zahvalnosti

Sedžda zahvalnosti nakon svakog obaveznog namaza bila je praksa (Sunna al-Muwakkida) Poslanika (s.). Imam Džafer al-Sadik (a.) je ukazao na to da je veoma preporučljiva i rekao je da kada neko obavi sedždu zahvalnosti, Allah se obrati melecima i kaže im kako jedno ozbiljno Stvorenje upravo obavlja sedždu al-šukr. On nalaže melecima da predlože nagradu koju će dati toj osobi. Meleci predlažu da Allah pruži svoj blagoslov ovoj osobi za ovo djelo. Allah će ih ponovo upitati koja nagrada teba da bude predviđena za ovu osobu? Meleci će reći: “O Opskrbitelju! Daj mu jedno mjesto u dženetu!” Allah će Meleke ponovo upitati: “Šta još!” Meleci odgovaraju: “O Allah! Daj roditeljima i djeci te osobe jedno mjesto u dženetu!” Allah će Meleke ponovo pitati da za ovo osobu još nagrada predlože. Meleci će odgovoriti: “Mi smo dali najbolje prijedloge koje smo znali! Sada nemamo ništa drugo da predložimo! Ti znaš sve!” Potom će Allah reći: “Ova osoba se meni zahvaljivala sa svom ozbiljnošću i poniznošću, zato također i ja njoj uzvraćam zahvalnost!”

Imam Riza (a.) je kazao da tokom obavljanja sedžde zahvalnosti, treba izgovoriti najmanje tri puta "šukran lillah" (hvala Bogu). Također trebalo bi reći stotinu puta "afvan" (oprost) ili "šukran" (hvala). Na sedždi treba najprije reći stotinu puta "afvan" (oprost) ili "al-afvu, al-afvu" (oprost, oprost). Potom treba desni obraz spustiti na mjesto sedžde i proučiti molitvu, naprimjer "ja allahu, ja rabbahu, ja sajjidahu" (o Allahu, o Gospodaru, o Poglavaru). Isto tako trebalo bi lijevi obraz spustiti na mjesto sedžde i iste riječi izgovoriti. Na kraju bi trebalo svoje čelo spustiti na isto mjesto i stotinu puta reći "šukran, šukran, ja šukran allah".

Treba uzeti u obzir da ova sedžda nije obavezni dio namaza. Ovo je samo sunet. Dok je obavlja čovjek treba da svoja prsa i stomak pozicionira na pod, svoje ruke raširi i svoja koljena pružiti ravno na podu. Treba suznim očima da se moli za svoju dobrobit i dobrobit svih vjernika. Allah voli svoja stvorenja koja ga na ovakav način mole za pomoć.

Naši Imami (a.) su običavali obavljati duge sedžde zahvale. Posebno Imam Musa Kazim (a.) običavao je ovu sedždu obavljati nakon završetka fedžr-namaza (jutarnja molitva), što bi se oteglo do izlaska sunca.

Kada je bio upitan za sedžda al-šukr (sedžda zahvale), Imam (a.) je rekao da ovo treba učiti tokom obavljanja sedžde: "Allahu naš, uzimam te za svjedoka, i uzimam tvoje meleke za svjedočke, tvoje Poslanike, tvoje Vjerovjesnike i tvoje ukupno stvaranje, da si ti Allah Gospodar, islam moja religija, Muhamed moj Poslanik, a Ali, Hasan, Husejn, Ali ibn Husejn, Muhamed ibn Ali, Džafer ibn Muhamed, Musa ibn Džafer, Ali ibn Musa, Muhamed ibn Ali, Ali ibn Muhamed, Hasan ibn Ali i Dokaz (Hudždža, Imam Mehdi) ibn Hasan moji Imami. Uzimam ih sebi kao zaštitnike i odričem se njihovih neprijatelja."

Potom treba reći stotinu puta "šukran" (hvala) i isto tako salavat.

Nakon toga treba reći sljedeće: "Allahu naš, ja ti prinosim krv onih koji su tlačeni."

Potom treba tri puta izgovoriti: "Allahu naš, ja tražim pribježište u Tebi, kod Tebe samog, kako bi ti svoje neprijatelje uništio preko naših ruku i ruku onih koji su uvjereni u vjeru, i ja tražim pribježište kod Tebe, kod Tebe samog, kako bi ti svoje prijatelje pomogao pri pobradi nad tvojim i njihovim neprijateljima, da blagoslovš Muhameda i one kojima je povjereni da čuvaju pravo Porodice Muhamedove."

Potom treba sljedeće tri puta proučiti: "Allahu naš molim od Tebe olakšanje nakon poteškoća."

Zatim treba svoj desni obraz spustiti na mjesto gdje se obavlja sedžda i ponoviti tri puta: "O utočište moje, kada me putevi zlostavljaju i zemlja za mene postane tjesna, i ti moj Stvoritelju, Tvoje stvaranje je milost prema meni, dok ti nemaš potrebu za mojim stvaranjem, blagoslovi Muhameda i one koji su čuvari povjerenog naslijeda Porodice Muhamedove."

Potom se lijevi obraz spusti na mjesto gdje se obavlja sedžda i ove riječi se tri puta prouče: "O ponizitelju svakog tiranina, o Odlikovatelju i Uzdizatelju svakog poniženog, jer – tako mi tvoje Časti – moja nastojanja su stigla do cilja."

U jednoj drugoj predaji se kaže da je Allahov Poslanik (s.) tokom sedžde zahvalnosti običavao da uči sljedeće: "Tražim utočište kod Tebe, od vatre čija vrućina ne može biti ugašena, i uzimam utočište kod Tebe od vatre čija novost se ne može istrošiti, i tražim utočište kod Tebe od vatre čija žđ ne može biti ugašena, i tražim utočište kod Tebe od vatre, čije otgnuto ne može biti pokriveno."

Prenosi se, da je Amir al-Muminin (a.) običavao prilikom sedžde zahvalnosti (sedžda al-šukr) učiti sljedeću molitvu: "Smiluj se mojoj slabosti kod Tebe, mojoj poniznosti pred Tobom, mojoj napuštenosti od ljudi i mome povjerenju prema Tebi, o Velikodušni."

Molitve prije odlaska na spavanje

Prije polaska na spavanje preporučljivo je uzeti abdest. Trebalo bi spavati na desnoj ruci, tako da je lice okrenuto u pravcu klanjanja. Dobro je proučiti tespih al-Fatima prije odlaska na spavanje, kako ne bi bilo uznemirujućih snova.

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao da se prije odlaska na spavanje prouči jedanaest puta Sura Enzalna²⁶², isto tako jedanaest puta Sura Ihlas²⁶³. Grijesi onoga ko ovo uradi bit će oprošteni za sljedećih pedeset godina. Ako čovjek ima uznemirujuće snove, treba prije odaska na spavanje da prouči obje zaštitne Sure, Kul auzu birabbil falak i Kul auzu birabbin-nnas.²⁶⁴

Imam Muhammed Bakir (a.) je kazao da treba sljedeće da se uči ukoliko se neko zbog nesanice vrti u krevetu: "Alhamdulillah wallahu akbar" (hvaljen neka je Allah i Allah je najveći).

Imam Džafer al-Sadik (a.) je rekao ako čovjek želi da se probudi u neko određeno vrijeme tokom noći, treba prije polaska na spavanje proučiti: "Allahu naš, nemoj me pustiti da zaboravim da Te se sjećam, nemoj dopustiti da se sigurno osjećam od tvoga plana, ne dopusti da pripadam onima koji su nemarni, učini da budem pažljiv prema Tvojim omiljenim satima, da Te u njima dozivam i da me uslišaš. Da Te molim, i da mi Ti daš da te molim za oprost, i da mi oprostiš. Zaista, niko ne opravi grijeha osim Tebe, o Milostivi Samilosni.

Džanab Sajjid Taus citira od Imama Džafer al-Sadika (a.) da kada vjernik želi u snu da vidi Poslanika (s.), nakon noćnog namaza treba da okupa cijelo tijelo, obavi četiri rekata namaza i na svakom ovom rekatu prouči Suru Hamd (Suru Fatiha) jedan put, i Ajat al-Kursi stotinu puta. Nakon namaza treba da prouči hiljadu salavata na Poslanika (s.) i njegove časne potomke (a.). Trebalo bi spavati u čistoj odjeći bez fleka a desnu ruku ostaviti pod glavom, a dok ide na spavanje stotinu puta da prouči "Slavljen neka je Allah, hvaljen neka je Allah, i nema Boga osim Allaha, Allah je najveći, nema moći niti snage osim kod Allaha" (subhanallah, wal hamdulillah, wa la ilaha illallahu, wallahu akbar, wa la haula wa la kuwwata illa billah).

Treba prije odlaska na spavanje stotinu puta izgovoriti sljedeće riječi "mašaallah" (tako hoće Allah, tako je Allah htio). Tada će u svome snu vidjeti Poslanika (s.).

Ako čovjek hoće da u snu vidi Predvodnika Vjernika (Amir al-Muminin) (a.), treba sljedeću molitvu da uči prije odlaska na spavanje: "Allahu naš, molim te, o onaj, koji posjeduje

²⁶² Kur'an, sura 97.

²⁶³ Kur'an, sura 112.

²⁶⁴ Kur'an, sura 113. i sura 114.

skrivenе blagosti u svojim rukama koje su širom otvorene i nemaju kraja. Molim te, tako ti tvoje blagosti, kojom ni prema jednom od svojih sluga nisi bio milosrdan, osim da je dovoljno da mi, moј zaštitničе, pustiš da u snu vidim Zapovjednika Vjernika.”

Ako čovjek želi da u snu vidi umrlog srodnika, treba da obavi gusul, prouči taspih al-Fatima a potom ovu molitvu prouči “Allahu naš, ti si Živi, koji ne može biti opisan, dok je vjersko uvjerenje preko njega prepoznatljivo. Preko Tebe se pokazuju stvari i vraćaju prema Tebi. Što od njih prema Tebi dolazi, tome si mjesto pribježite i spas, a onaj od njih koji ti je leđa okrenuo taj ne nalazi skloništa i spasa osim kod Tebe. I molim te činjenicom da nema Boga osim Tebe, i molim Te Allahovim Imenima, Milostivi, Samilosni, i istinom Tvog miljenika Muhameda, Allah ga blagoslovio i njegovu porodicu, prvakom Poslanika, istinom Alijevom, najboljim izvršiteljem testamenta, istinom Fatiminom, prvakom žena Svetova, istinom Hasanovom i Husejnovom, koje si učinio predvodnicima mladića u dženetu, mir neka je sa svima njima, da blagosloviš Muhameda i njegovu Porodicu, i da me u mojoj smrti ostaviš u stanju kakvo je on imao.”

Među najpoznatijim molitvama spada Sala al-Amir al-Muminin (obredni namaz Imama Alija (a.)). Ovo zahtjeva četiri rekata i dva selama (znači dva puta po dva rekata). Na svakom rekatu uči se Fatiha i pedeset puta Sura al-Ihlas. Kada čovjek završi ovaj namaz, Allah mu oprosti sve grijeha!

Dodatak: Savjeti Poslanika (s.) Ebu Zeru

Iz Makarim al-Ašlak, Poglavlje 12, odjeljak 5, stranica 458., sastavljeno od šejh al-Džaliel Radiju ad-Din Abu Nasr al-Hassa ibn al-Fadhl al-Tabarsi, jednim od najvećih učenjaka u šestom vijeku nakon Krista.

Moj Poglavar (šejh Abu Nasr al-Hassan), otac, neka Allah produži njegov život, Al-Fadhl ibn-Hassan je rekao: “Ove stranice su savjeti Allahovog Poslanika (s.), koje je dao Ebu Zer Gafariju.” (Potom on navodi cijeli lanac prenosilaca, pri čemu ide od šejh Mufida i šejh Abu Džafer Muhamed ibn Hassan Babawayha do Abu al-Aswad-a).

Abu al-Aswad je rekao: “Došao sam u al-Rabdha i sreo Abu Zer Džundeba, sina Džanadovog (r.), i on mi je ispričao sljedeće:

15.1 Savjeti Poslanika (s.) u prvom kazivanju Ebu Zeru

Jednog dana otišao sam na podne u džamiju, kako bih sreo Allahovog Poslanika (s.). Nisam video apsolutno nikoga u njegovoj džamiji osim Allahovog Poslanika (s.) i Alija (a.), koji je pored njega sjedio. Tako sam iskoristio priliku da se približim Poslaniku (s.). Rekao sam: “O

Allahov Poslaniče (s.), tako ti moga oca i moje majke, daj mi jedan savjet preko kojeg će mi Allah dati korist."

On (a.) reče: "Da, kako si plemenit, o Ebu Zere! Zaista si ti od nas, Ehli Bejta (a.), i dat će ti jedan savjet, zato ga sačuvaj u sjećanju, jer on je zaista jedan skup svih puteva dobra. Ako ga naučiš napamet i sprovedeš ga u praksi, preko toga će ti biti dodijeljena Kiflan (dvostruka milost, na ovom i na onom svijetu):

O Ebu Zere! Moli Allaha, kao da možeš da ga vidiš, a i ako ga ne vidiš, On tebe vidi sigurno. Znaj da je prvo moljenje Allaha Spoznaja (Marifa), jer On je sigurno prvi od svake druge stvari, znači nema ništa prije njega, Jedinog bez drugog, Vječnog bez kraja. On je Stvoritelj Nebesa i Zemlje i svega što je između njih. I on je nježni, Svesni (također: Znajući) i on ima moć nad svim stvarima; potom (drugi najvažniji faktor u moljenju Boga) je vjerovanje u mene²⁶⁵ i priznavanje da me Allah cijelom čovječanstvu poslao kao nosioca radosne vijesti, kao jednog upozoritelja, pozivatelja (Ijudi) Allahu njegovom dozvolom kao jedna svjetleća svjetiljka; potom, treći, najvažniji faktor, u moljenju Allaha, ljubav je prema ljudima Kuće (Ehlul Bejt), prema onima od kojih je Allah otklonio svaku nečistoću i oplemenio ih potpunom čistoćom (doslovno: očistio ih).²⁶⁶

Ti moraš da znaš, Ebu Zere, da je Allah, Uzvišeni i Veličanstveni, Ehlul Bejt učinio primjerom mome narodu, kao što je Nuhova lađa. Ko god izađe na brod, spašen je, a ko god nešto drugo želi, utopit će se. On ih je učinio primjerom vrata Jerihona djece Israelove i ko god uđe na ta vrata, na sigurnom je.

- O Ebu Zere! Sačuvaj šta sam ti savjetovao i bit ćeš zadovoljan na ovom i na onom svijetu.
- O Ebu Zere! Postoje dva blagoslova koja ljudi (začudo) uzimaju zdravo za gotovo – to su zdravlje i slobodno vrijeme.
- O Ebu Zere! Iskoristi pet stvari, prije nego te sustignu: mladost prije starosti, zdravlje prije bolesti, imućnost prije siromaštva, slobodno vrijeme prije zauzetosti i svoj život prije smrti.
- O Ebu Zere! Čuvaj se oklijevanja, jer ti egzistiraš danas, a ne sutra. Ako za tebe postoji sutra, budi sutra kao što si danas. Ako za tebe ne postoji sutra, bolno ćeš žaliti za prilikom koju si danas propustio.
- O Ebu Zere! Koliko ljudi ima, koji dožive jedan dan, čiji kraj ne dožive! Kako mnogi čekaju sutra koje neće naći!
- O Ebu Zere! Kada bi poznavao sav svoj život i sudbinu, mrzio bi nadu i njenu obmanu. O Ebu Zere! Budi na ovom svijetu kao stranac ili kao neko ko je samo na proputovanju i ubroj se u ljudi grobova.
- O Ebu Zere! Kada se ujutro probudiš, razgovoraj sa samim sobom o noći, a kada dođe noć, ne brini se za iduće jutro, jer ti potpuno sigurno ne znaš u kakvom stanju ćeš sutra biti.

²⁶⁵ Dakle, vjerovanje u poslanstvo Muhamedovo (s.)

²⁶⁶ Kur'an, 33:33

- O Ebu Zere! Čuvaj se da ne umreš prilikom grijeha, grijeh neće biti oprošten, a ti se nećeš vratiti na ovaj svijet. Oni koje ostavljaš iza sebe nisu ti zahvalni za naslijeđe (oni ne misle na tebe) i Allah ti neće ovaj grijeh oprostiti.
- O Ebu Zere! Budi pohlepniji po osnovu svoga vremena, nego po osnovu tvojih zlatnika i srebrenjaka.
- O Ebu Zere! Čeka li neko na bogatstvo koje će ga učiniti tlačiteljem, ili siromaštvo koje će ga odvesti u zaborav, ili bolest koja je razarajuća, ili starost koja mu neće dozvoliti da išta drugo radi, osim da sjedi, ili smrt koja će ga završiti ili na velikog prevaranta Dedždžala – zaista je on onaj od najgorih stvari koje se očekuju – ili na čas (Sudnji dan), koji je sudbonosan i gorak. Zaista, potpuno sigurno najgori položaj kod Allaha na Sudnjem danu ima čovjek koji nije uzeo korist iz svoga znanja. Onaj ko teži ka znanju, kako bi pažnju ljudi prema sebi usmjerio zasigurno neće osjetiti miris dženeta.
- O Ebu Zere! Onaj ko teži ka znanju, kako bi time druge varao neće čak miris dženeta ni osjetiti (niti izdaleka).
- O Ebu Zere! Ako budeš upitan za znanje koje ne posjeduješ, reci: "Ja ne znam!" Bit ćeš zaštićen od negativnih posljedica. Ne sudi ni o čemu o čemu nemaš znanje, tada ćeš na Sudnjem danu biti zaštićen od Allahovog gnjeva.
- O Ebu Zere! Postojat će dan na kojem će jedna grupa stanovnika dženeta stajati iznad grupe ljudi iz džehenema, pri čemu će reći: "Šta vas je odvelo u džehenemsку vatrnu? Jer mi smo ušli u dženet tako što ste nas vi podučavali i disciplinirali (odgajali)." Oni će reći: "Mi smo običavali da drugima naređujemo dobro dok to isto sami nismo radili."
- O Ebu Zere! Zaista su prava koja Allah nad nama ima veća, nego što njegove sluge mogu da ih ispune! Zaista je Allahova milost veća, nego što to njegove sluge ikada mogu pojmiti. Zato provode dan i noć u kajanju.
- O Ebu Zere! Uistinu, provodiš dane i noći ,pri čemu je život kratak, djela bivaju zapisana i smrt iznenada zatiče. Ko god dobro sije, stoji blizu toga da dobro i požanje, a ko god loše sije, blizu toga je da žaljenje požanje. I svakom sijaču vraća se nazad ono što je posijao. Čak i jedna spora osoba neće moći provesti jedan momenat i pohlepna osoba neće steći, osim ono što je za nju određeno. Kome god da je dobro dato, to mu je Allah dao i ko god je od zla zaštićen, toga je Allah zaštitio.
- O Ebu Zere! Skromni su predvodnici/znaci. A učenjaci su vođe. Odražavanje druženja sa njima znači porast dobra. Zaista, vjernik svoj grijeh vidi kao ogromnu stijenu: on se boji, da na njega ne padne. I zaista, nevjernik svoj grijeh gleda kao da je muha, koja mu pred nosom odleti.
- O Ebu Zere! Zaista kada Allah želi svome robu dobro, učini da mu njegovi grijesi budu pred očima. A kada svome robu želi nešto loše, učini da ovaj zaboravi na svoje grijeha.

- O Ebu Zere! Ne posmatraj neznatnost grijeha, već posmatraj prema kome si grijeh počinio.
- O Ebu Zere! Vjera bježi od grijeha jače nego vrabac kada ga se pusti iz kaveza.
- O Ebu Zere! Onaj čije riječi su podudarne sa njegovim djelima je neko ko je dosegao svoj udio na onom svijetu, onaj čije riječi nisu u skladu sa njegovim djelima, samoga sebe uništava.
- O Ebu Zere! Zaista je opskrba jednog čovjeka zabranjena zbog grijeha koji je počinio.
- O Ebu Zere! Izbjegavaj ono sa čim nemaš ništa, ne pričaj o onome što te se ne tiče i čuvaj svoj jezik, kao što čuvaš svoj novac.
- O Ebu Zere! Zaista, Allah, obilno je njegovo Slavljenje, pušta da ljudi uđu u dženet i nagrađuje ih dok ne postanu mrzovljni, i nad njima će biti ljudi najuzvišenijih stupnjeva. Kada na njih pogledaju, ponovo će ih prepoznati i tako će reći: "O naš Gospodaru, oni su naša braća, mi smo običavali na ovom svijetu da budemo zajedno, zašto si ih uzdigao iznad nas?" Tako će njima biti rečeno: "Daleko od toga, daleko od toga! Zaista bili su gladni dok ste vi bili siti, oni su bili žedni, dok je vaša žeđ bila utežena, oni su običavali da stoje na namazu, dok ste vi spavalici, oni su običavali da se dižu (zauzimali su stav), dok ste vi bili opušteni (bili ste letargični, pasivni)."
- O Ebu Zere! Allah, velika je Njegova Slava, učino je da namaz bude radost moga oka i učinio je da namaz tako volim, kao što je hrana učinjena tako dragom onome ko je gledan i voda žednom. I sigurno gladni biva sit kada jede, i žedni ugasi žeđ kada piće, ali meni nikada nije dosta namaza.
- O Ebu Zere! Neko ko dobrovoljno obavi dvanaest rekata namaza dodatno pored obaveznih namaza, ima sigurno pravo na kuću u dženetu.
- O Ebu Zere! Zaista kucaš na vrata Veličanstvenog Kralja kada se nalaziš na namazu, a ko god često kuca na vrata kralja, njemu biva otvoreno.
- O Ebu Zere! Nema vjernika koji stoji na namazu, a da ga ne zadesi dobrota (birr) koja se događa između njega i prijestolja. I jedan melek je za njega postavljen koji viče: "O sine Ademov, kada bi znao šta je za tebe spremljeno u namazu kada zazivaš, ne bi se okretao."
- O Ebu Zere! Radosne vijesti su onima koji na Sudnjem danu nose zastave, jer će prije svih ljudi ući u dženet. Zaista, to su oni, koji su svoje dane i noći u džamijama provodili.
- O Ebu Zere! Namaz je stub vjere (din) a jezik je veći (u svom djelovanju). Milostinja uništava grijehu, a jezik je veći. I post je zaštita od vatre, a jezik je veći. I napor (džihad) je plemenitost a jezik je veći.

- O Ebu Zere! Na dženetskom nebu stoji jedan stupanj iznad drugog (kao stepenice), kao što je, ono što je između neba i zemlje. Sigurno rob diže svoj pogled i biva zaslijepjen svjetlošću, koja ga zamalo zaslijepi i od čega on potresen upita: "Šta je to?" Bit će mu rečeno: "Ovo je svjetlo tvoga brata." Onda će biti rečeno: "Moj brat tako i tako?" Mi smo običavali na ovom svijetu zajedno da radimo i on je imao više koristi?" Tada će biti kazano: "On je sigurno u djelovanju bio bolji od tebe." Tada će zadovoljstvo biti stavljeno u njegovo srce, dok nije zadovoljen.
- O Ebu Zere! Ovaj svijet je zatvor za vjernike, a dženet za nevjernike. Nijedan vjernik se u njemu ne probudi bez da se rastuži u njemu. A kako može u njemu da se ne rastužuje, kada se Allah zakleo, da će ga ovaj svijet odvesti u džehenem i nije mu obećao da će ga spasiti od ovoga svijeta, te da će ga u njemu zadesiti bolesti i poteškoće i prilike koje ga uzinemiravaju, i da će mu time biti nanesena nepravda, a neće mu biti pomognuto. On traži nagradu od Allaha i nastavlja se mučiti dok ne ode sa ovog svijeta. A kada sa njega ode, dostiže utjehu i čast.
- O Ebu Zere! Allaha se ne moli nijednom boljom stvari nego što je ustrajno unutarnje povlačenje.
- O Ebu Zere! Kome god da je dato znanje, a da se na tome plačući ne zahvaljuje, on od toga neće profitirati. Allah je učenjake na sljedeći način opisao: "Zaista se oni kojima je prethodno dato znanje, bacaju licima na tlo (u zahvalnosti), kada im bude poznato i kažu: "Slavljen je naš Gospodar. Zaista će se Allahovo obećanje ispuniti." Oni padaju uplakani na svoja lica i uvećavaju svoju poniznost.
- O Ebu Zere! Ko god je u stanju da plače, pusti ga da plače. Ko je nesposoban da plače, pusti ga da njegovo srce osjeti tugu i pusti ga da pokuša da plače. Zaista je tvrdo srce daleko udaljeno od Allaha, ali oni to ne prepoznaju.
- O Ebu Zere! Allah kaže: "Ja za svoje robe niti ću dva straha niti dvije sigurnosti zajedno kombinirati. Dakle, kada se on na ovom svijetu osjeća sigurno od mene, na Sudnjem danu ću ga ostaviti u stanju straha. A ako me se plaši na ovom svijetu, dat ću mu sigurnost na Sudnjem danu."
- O Ebu Zere! Kada bi jedan čovjek uradio djela kao čak sedamdeset Poslanika, gledalo bi se da li se plaši teškoća Sudnjega dana, i od njega on ne bi bio siguran (ukoliko njegovo srce ne bi bilo ispunjeno ljubavlju).
- O Ebu Zere! Zaista će robu na Sudnjem danu biti pokazani grijesi zajedno sa onim ko je također činio svoje grijeha. Dakle, bit će rečeno: "Što se mene tiče, ja sam se bojao i imao sam strah (zbog mojih grijeha)", dakle Allah će mu oprostiti.
- O Ebu Zere! Zaista, čovjek učini dobro djelo, pouzdaje se u to i počini prezrena djela, dok mu Allah ljutit ne dođe. Zasigurno će čovjek koji je činio loša djela i osjećao strah zbog toga (od posljedica), na Sudnjem danu biti siguran.

- O Ebu Zere! Zaista rob počini grijeh i na osnovu toga biva odveden u dženet!” Ja upitah: “Tako ti moje majke i oca, kako to o Allahov Poslaniče?” On (s.) odgovori: “Ovaj grijeh pred njegovim očima učinio ga je punim pokajanja i to ga je navelo da traži od toga utočište kod Allaha, dok ne uđe u dženet!”
- O Ebu Zere! Pametan je onaj ko se savlađuje i djeluje za ono što dolazi nakon smrti, a slab je onaj ko slijedi svoje ja i svoje raspoloženje i potom polaže velike nade u Allaha.
- O Ebu Zere! Zaista je prvo što će ovoj zajednici (Umma) biti oduzeto starateljstvo (Amanat) i poniznost, dok će bogobojaznost biti rijekost.
- O Ebu Zere! Tako mi Onoga u čijoj ruci je Muhamedova duša: kada bi ovaj svijet kod Allaha imao vrijednost jednog krila muhe, nevjerenicu ne bi dobili ni čašu vode od njega.
- O Ebu Zere! Svijet je proklet! Proklet je ono što je na njemu osim onog preko čega se slavi Allahovo lice. I ne postoji kod Allaha ništa omraženije nego ovaj svijet. On ga je stvorio, napustio ga je, ne gleda ga i neće ga gledati dok ne dođe čas Sudnjega dana. I ne postoji kod Allaha ništa vrjednije od vjerovanja (iman) u Njega i napuštanja onoga što je on naredio da se napusti.
- O Ebu Zere! Zaista je Allah objavio mome bratu Isa (a.): “O Isa! Nemoj voljeti ovaj svijet, jer ja ga zaista ne volim, i voli onaj svijet jer on je zasigurno mjesto povratka.”
- O Ebu Zere! Zaista mi je došao Džibril (a.) sa blagom ovoga svijeta i rekao: “O Muhamede (s.)! Ovo su blaga ovoga svijeta (za tebe) i ona neće umanjiti tvoj udio na onome svijetu.” Tada sam rekao: “Moj cijenjeni Džibrile! Ja nemam potrebu za tim. Kada sam sit, zahvaljujem se svome Gospodaru, a kada sam gladan, molim ga.”
- O Ebu Zere! Kada Allah jednom svome robu želi dobro, podari mu razumijevanje za vjeru, učini ga skromnim na ovom svijetu i učini da vidi sopstvene greške.
- O Ebu Zere! Nijedan rob se ne uzdržava od ovoga svijeta bez da mu Allah podari rast mudrosti u srcu, njegov jezik potakne da se izražava mudro i podari uvid u nedostatke ovoga svijeta, podari mu lijekove za bolesti ovog svijeta i zatim ga od njega izbavi u boravište mira.
- O Ebu Zere! Kada vidiš da se tvoj brat uzdržava od svjetovnosti, slušaj ga, jer on zaista upućuje ka mudrosti.” Tada ja rekoh: “O Allahov Poslaniče, ko je najuzdržaniji od ljudi? On odgovori: “Onaj ko ne zaboravlja grobove i prolaznost ovoga svijeta i napušta višak ukrasa ovoga svijeta i daje prednost onome što je trajno u odnosu na ono što je prolazno i ko sutrašnji dan ne računa u svoje dane i sebe samog (ubraja) među mrtve.
- O Ebu Zere! Allah mi nije obajvio da sakupljam bogatsvo na bogatsvo. Ali mi je objavio: “Slavi hvalama svoga Gospodara i budi od onih koji padaju na sedždu i moli svoga Gospodara, dok ne stekneš čvrsto uvjerenje.”

- O Ebu Zere! Ja nosim grubu odjeću, sjedim na podu, nakon ručka ližem prste, jašem bez sedla na magarcu i puštam da sa mnom neko zajedno jaše iza mene. Ko ne voli moje postupke, ne pripada meni.
- O Ebu Zere! Ljubav prema bogatstvu i časti mogu čovjeka udaljiti od vjere više nego dva divlja vuka u štali ovaca; oni napadaju ove (njegovu vjeru) sve do jutra. Šta će od toga ostati?
- Ja rekoh: "O Allahov Poslaniče (s.), bogobojazni, ponizni, skromni ljudi, koji mnogo Allahu zahvaljuju, da li će biti prvi među ljudima koji će ući u dženet?" On na to reče: "Neće, to će biti siromašni među muslimanima. Oni će ostalo čovječanstvo prestići. Čuvari dženeta će im reći: "Dok vi ne dobijete obračun, (ostajete kao i ostali)!" Oni će uzvratiti : "O čemu traba da položimo račun, jer, tako nam Allaha, mi nismo ništa posjedovali čime bismo mogli nekoga tlačiti ili čime bismo mogli pravdu provoditi i nama nije dat nikakav imetak koji bismo ostavili ili drugima mogli pokloniti, ali mi smo molili našeg Gospodara, dok nas nije pozvao, dakle, tome smo se odazvali."
- O Ebu Zere! Ovaj svijet zaokuplja naša srca i tijela, a Allah će nas pitati čime smo bili povlašteni, i potom, šta smo od njegovih zabrana (haram) uživali!
- O Ebu Zere! Ja sam zaista Allaha, veličanstveno je Njegovo Slavljenje, molio za to da podari dovoljnu opskrbu, onome ko mene voli, a onima koji me mrze da pokloni veliko bogatstvo i djecu.
- O Ebu Zere! Blago onima koji su na ovome svijetu uzdržani, koji teže kao onom svijetu; oni uzimaju Allahovu zemlju kao tepih i njihov pod kao jastuk i njenu vodu kao parfem. Oni ponizno uče Allahovu knjigu i zazivaju ga glasno i odvajaju se potpuno od ovog svijeta.
- O Ebu Zere! Plodovi onoga svijeta su dobra djela, a plodovi ovoga svijeta su bogatstvo i djeca.
- O Ebu Zere! Zaista me moj Gospodar poučio i on je rekao: "Tako mi moje Slave i Veličanstva, nijedan rob ne plače, bez da mu nisam sagradio dvorac u dženetu, u kojem nijedan drugi sudrug s njim neće stanovati."
- A ja (Ebu Zer) rekoh: "O Allahov Poslaniče (s.), ko su od vjernika najpametniji?" On odgovori: "Oni koji najviše misle na smrt i koji se na najbolji način pripremaju za nju. O Ebu Zere! Kada svjetlo uđe u srce, proširuje se i biva prostrano." Ja upitah: "Tako mi moje majke i moga oca, o Allahov Poslaniče (s.), šta je znak toga?" On kaza: "Njegovo obraćanje pažnje prema vječnom prebivalištu i uzdržavanje od boravišta obmane i pripremanje za smrt, prije nego ona nastupi."
- O Ebu Zere! Boj se Allaha, i ne pokazuj ljudima da se bojiš Allaha kako bi te oni poštivali, pri čemu je (u stvarnosti) tvoje srce loše.

- O Ebu Zere! Imaj u svemu skromne namjere, čak i kada se to tiče spavanja i jela.
- O Ebu Zere! Ti moraš u svome srcu uvećati Allahovo Veličanstvo. Ne zahvaljuj mu se kao što čine neznalice u prisustvu psa, pri čemu kažu: "O Allahu, njemu je sramota nanesena." I kako u prisustvu svinje pomisle (i kažu): "O Allahu, njoj je sramota nanesena."
- O Ebu Zere! Zaista Allah posjeduje meleke koji u strahu pred njim stoje. Oni ne podižu svoje glave dok ne bude puhnuto u rog, zvuk onoga svijeta. Tada će svi reći "slavljen neka si naš Gospodaru, i slavljeno neka je Tvoje veličanje". Mi te nismo molili kako Tebi dolikuje da budeš moljen!"
- O Ebu Zere! Kada bi čovjek posjedovao djela sedamdeset Poslanika, svoja djela smatrao bi malim zbog tegobe koju će vidjeti na Sudnjem danu (danu proživljenja). Kada bi jedna kanta bila prosuta za dva spremnika u mjestu izlaska sunca, lobanje onih koji doživljavaju svoju propast dovelo bi do ključanja. I kada bi džehenem ispustio samo jedan uzdah, ne bi ostao nijedan melek ili poslanik bez da padne na koljena i kaže: "Gospodaru, smiluj se mojoj duši", dok ne zaboravi na Ibrahima i Ishaka i kaže: "Moj Gospodaru, ja sam tvoj Halil (priatelj) Ibrahim, nemoj me zaboraviti!"
- O Ebu Zere! Kada bi se jedna žena od stanovnika dženeta uzdigla sa neba u najmračnijoj noći, osvijetlila bi zemlju jače nego što to čini Mjesec kada je pun i svi ljudi na zemlji bi osjetili njen miris koji ispušta. A kada bi se jedan komad odjeće stanovnika dženeta danas pojavio, svako bi pao u nesvijest od prizora onoga što su oči ugledale.
- O Ebu Zere! Utišaj svoj glas na dženazi, prilikom borbe i pri učenju Kur'ana.
- O Ebu Zere! Kada si na dženazi, zauzmi svoju dušu razmišljanjem i poniznošću i znaj da će ti se desiti ista sudbina.
- O Ebu Zere! Znaj kada se nešto pokvari, so je lijek za to, a kada je sol pokvarena, nema lijeka za to. I znaj da u tebi postoje dvije opasne osobine: nečemu se smijati što nije zabavno i lijnost bez da si umoran.
- O Ebu Zere! Dva potpuno obavljena rekata namaza sa razmišljanjem su bolja nego cijelu noć nemarnog srca stajati na namazu.
- O Ebu Zere! Istina je teška i gorka, a pokvarenost je laka i slatka i može biti da želja jednog sata (i njeno ispunjenje) nosi sa sobom dugo vremena brige.
- O Ebu Zere! Čovjek nije dosegao potpuni razum dok pored Allaha ne vidiš ljudе kao kamile, utoliko još sebe posmatra i smatra sebe još prezrenijim.
- O Ebu Zere! Nećeš dosegnuti stvarnu vjeru dok ne budeš ukupno čovječanstvo posmatrao u pogledu njihovih ciljeva prema vjeri i u pogledu intelligentnosti spram ovoga svijeta.

- O Ebu Zere! Svedi račun sa sobom prije nego što budeš morao položiti račun kako bi sutra tvoj obračun bio lakši. I vagaj samoga sebe (svoja djela) prije nego što budeš izvagan, i pripremaj se za veliko okupljanje; na Dan na kojem ćeš tamo biti izведен neće ni najmanja tvoja skrivena stvar pred Allahom ostati skrivena.
- O Ebu Zere! Budi stidan pred Allahom, jer zaista se osjećam – kod onog kod kojeg je moja duša – postiđeno kada odem u kupatilo; pokrijem se svojom odjećom zbog dvojice meleka koji su kod mene.
- O Ebu Zere! Želiš li da uđeš u Dženet?” Ja odgovorih: “Da, neka je moj otac žrtva za tebe.” On (s.) odgovori: “Drži malim svoja nadanja i drži smrt uvijek pred svojim očima i osjećaj stid (sram) od Allaha, stid kojeg je On dostojan.” Ja rekoh: “O Allahov Poslaniče (s.), mi se svi stidimo Allaha.” On (s.) objasni: “To nije stid. Prije je stid kada čovjek ne zaboravlja grobove (tjelesno propadanje), čuva svoj stomak i ono što se njega tiča, čuva svoju glavu i ono što je u njoj. I ko god želi čast na onome svijetu, neka napusti ukrase ovoga svjetovnog života. Ako ličiš na ovakvog, dosegao si Allahovo namjesništvo (Wilaja).
- O Ebu Zere! Nekoliko molitvi sa skrušenošću su dovoljne kao što je malo soli dovoljno u hrani.
- O Ebu Zere! Onaj ko bez dobrih djela uči dovu je kao neko ko pokušava da ispali strijelu bez luka.
- O Ebu Zere! Zaista Allah popravlja zbog vrlina, kreposti, čestitosti jednog roba situaciju čitave porodice i čak situaciju njegovih komšija i kuća oko njega, dok je on među njima.
- O Ebu Zere! Zaista se Gospodara diči pred svojim melecima trojicom ljudi: čovjekom koji se nalazi sam na napuštenom mjestu (i iako je sam) uči ezan i ikamet, pa potom klanja. Na to Gospodar kaže melecima: “Gledaj u moga roba! On klanja i niko ga ne vidi osim mene.” Tako se spušta 70.000 meleka i klanjaju iza njega i izmole za njega oprost do idućeg dana. Drugi je čovjek koji usred noći ustane i sam klanja i obavlja sedždu i pri spuštanju na sedždu ne zaspi. Allah na to kaže: “Gledajte moga roba! Njegova duša je kod Mene i njegovo tijelo se spušta na sedždu.” Treći je čovjek koji se nalazi u ratu i svi njegovi saborci pobjegnu, pri čemu on ostaje čvrsto u borbi, dok ne bude ubijen.
- O Ebu Zere! Nijedan čovjek ne spusti svoje čelo u sedždi na neko mjesto bez da to mjesto to ne posvjdeoči za njega na Sudnjem danu. Nema mjesta koje ljudi posjećuju, bez da im to mjesto šalje pozdrave ili ih proklinje.
- O Ebu Zere! Ne postoji mjesto boravišta ili odlaska na zemlji koji jedno drugo ne dozivaju: “O komšija, da li je neko prošao pored tebe ko se Allaha sjećao ili mu klanjao tako što je svoje čelo spuštao u klanjanju Allahu?” Tako će jedan reći da, a jedan ne. Kada jedan kaže da, uzdrmat će se i saviti od radosti, jer vidi da ima uzvišeniji stupanj nego njegov komšija.

- O Ebu Zere! Zaista je Allah stvorio zemlju i ono što je na drveću da koriste djeci Ademovoj kada god im priđu. Zemlja i drveće su bili u ovakvom stanju dok oni koji su zli od Ademove djece nisu počeli sa uvredljivim postupcima. Oni su rekli: "Allah je sebi uzeo sina." Kada su oni ovo rekli, zatresla se zemlja, i koristi od drveća su nestale.
- O Ebu Zere! Zemlja plače u trajanju od četrdeset jutara, kada umre jedan vjernik.
- O Ebu Zere! Kada se rob nalazi na jednom napuštenom mjestu, obavi abdest ili tajammum, potom prouči ezan i ikamet, pa klanja, Allah naredi melecima da iza njega formiraju red, pri čemu se dva kraja ovoga reda ne mogu vidjeti. Oni se saginju kada se on sagne i spuštaju na sedždu kada se on spusti i izgovaraju "amin" na njegove dove.
- O Ebu Zere! Kada neko prouči ikamet bez ezana, sa njim zajedno klanjaju samo dva meleka.
- O Ebu Zere! Nijedan mladić ne napusti ovaj svijet, ko je svoju mladost proveo u poslušnosti Allahu, bez da mu Allah ne da nagradu 72 iskrenih.
- O Ebu Zere! Onaj ko se sjeća Allaha usred nemarnih je kao ratnik među onima koji bježe.
- O Ebu Zere! Skroman skup je bolji nego biti sam, a biti sam je bolje nego u lošem društvu, dobro govoriti je bolje nego šutjeti, a šutnja je bolja nego loše govoriti.
- O Ebu Zere! Ne prati nikoga drugog nego vjernika i nikada nemoj svoju hranu jesti sa nekim drugim nego sa skromnima, i nemoj jesti hranu sa zlikovcem.
- O Ebu Zere! Daj svoju hranu onome koga voliš u ime Allaha, i jedi hranu sa onima ko te u ime Allaha voli.
- O Ebu Zere! Zaista je Allah sa jezikom svakog govornika, zato čovjek treba da se plaši i bude svjestan šta govori.
- O Ebu Zere! Ostavi se prekomjerne priče; dovoljno ti je da sa tim ispunjavaš svoje potrebe.
- O Ebu Zere! Neprovjerene priče dalje prenositi dovoljno je za čovjeka da se te priče označe lažnim.
- O Ebu Zere! Ništa ne zaslužuje više da bude utamničeno u džehenem kao jezik.
- O Ebu Zere! Iz poštovanja prema Allahu, čovjek uvažava starijeg muslimana, odgovornog nositelja Kur'ana i pravednog vladara.
- O Ebu Zere! Onaj ko nije sačuvao svoj jezik, on nema ništa (nema dobrog djela).

- O Ebu Zere! Ne budi kao neko ko traži greške kod drugog ili kao neko ko druge prekomjerno hvali, niti kao neko ko druge kleveće, niti svadljivac.
- O Ebu Zere! Jeden rob se sve više udaljava od Allah dok je njegovo ponašanje loše.
- O Ebu Zere! Jedna dobra riječ (savjet) je milostinja (sadaka) i svaki korak prema namazu je (također) sadaka.
- O Ebu Zere! Ko god se pozivatelju Allahu (mujezinu) odazove i Allahove džamije dobro oživljava, njegova nagrada kod Allaha je dženet.
- Ja upitah: "Neka su moja majka i otac žrtva za tebe, o Allahov Poslaniče (s.). Kako treba Allahove džamije da budu oživljene?" On (s.) odgovori: "U njima glasovi ne treba da budu povišeni i nikakva beskorisna tema da se raspravlja, i roba u njima ne treba da se kupuje i prodaje. Pusti praznu priču kada se u njima zadržavaš i također van njih; dakle, na Sudnjem danu ne prigovaraj nikome osim samome sebi."
- O Ebu Zere! Zaista, Allah će ti dodijeliti mjesto u dženetu za svaki uzdisaj u džamiji. A meleci šalju svoje blagoslove na tebe i za svaki izdisaj koji tamo pustiš, upisat će se deset dobrih djela i izbrisati deset loših.
- O Ebu Zere! Znaš li zašto je ovaj ajet objavljen? "O vjernici, budite strpljivi i izdržljivi, na granicama bdijte i Allaha se bojte, da biste postigli ono što želite!"²⁶⁷ Ja odgovorih: "Ne znam razlog. Neka su mi majka i otac žrtva za tebe." On (s.) objasni: "Razlog leži u čekanju na obavljanje namaza nakon obavljenog namaza."
- O Ebu Zere! Uzimanje abdesta, čak i uz poteškoće, spada u stvari koje brišu grijeha. A često posjećivanje džamija znači povezivanje sa Allahom.
- O Ebu Zere! Allah kaže: "Zaista su mi najdraži robovi koji se međusobno vole zbog mene; oni čija su srca vezana za džamije i oni koji u svitanje traže oprost. Kada ljudi na zemlji želim da kaznim, oni su ti kojih se sjetim i kaznu zbog toga od njih otklonim."
- O Ebu Zere! Svako sjedenje u džamiji je rasipanje vremena, osim u tri slučaja: učenje klanjača, sjećanje Allaha i pitanje za znanjem.

²⁶⁷ Kur'an, 3:200

- O Ebu Zere! Budi zabrinut da obavljaš djela sa skromnošću, nego samo djela da činiš. Jer ono što bude učinjeno iz skromnosti, neće biti smatrano malim. A kako jedno djelo može biti malo koje je primljeno? Allah kaže: Allah prihvata samo od skromnih.”

- O Ebu Zere! Čovjek ne može da pripada skromnim ljudima dok ne bude strožiji prema sebi više nego ljudi sa kojima posluje. Tako će znati odakle mu dolazi opskrba, od dozvoljenog ili zabranjenog.

- O Ebu Zere! Ko god je bezbrižan i nemaran prema tome odakle zarađuje svoj novac, za takvog Allah ne mari odakle će ući u džehenem.

- O Ebu Zere! Allaha se ne boji onaj kome se sviđa da bude najpoštovaniji među ljudima.

- O Ebu Zere! Najvoljeniji od vas kod Allaha, Slavljen i Hvaljen neka je, jeste onaj ko ga se najviše sjeća. A najpoštovaniji od vas kod Allaha jeste onaj ko je najbogobojazniji među vama. A najzaštićeniji među vama od Allahove kazne je najjači od vas u pogledu straha od njega.

- O Ebu Zere! Zaista su bogobojazni oni koji su oprezni, što se tiče onih stvari, sa kojima se ljudi uopšteno ne bave, iz straha kako ne bi upali u nejasne i sumnjive stvari.

- O Ebu Zere! Ko je god pokoran Allahu, sjetio ga se čak i kada su njegovi namazi, njegov post i učenje Kur'ana neznatni.

- O Ebu Zere! Kralj vjere je bogobojaznost a njegova kruna pokornost.

- O Ebu Zere! Budi bogobojazan! Budi najbolji među čovječanstvom u klanjanju, a najbolje u vašoj vjeri je bogobojaznost.

- O Ebu Zere! Vrijednost znanja je veća nego moljenje. I znaj da kada bi klanjao dok ti se leđa ne saviju, i kada bi postio sve dok ne postaneš mršav kao štap, ništa ti ovo ne bi bilo od koristi ako se ne dogodi sa bogobojaznošću.

- O Ebu Zere! Zaista su ljudi bogobojaznosti i suzdržljivosti na ovome svijetu pravi prijatelji Allahovi.

- O Ebu Zere! Ko god se na Sudnjem danu ne pojavi sa tri osobine, zaista je na gubitku. Ja upitah: “Neka su moja majka i otac žrtve za tebe, koje su to tri osobine?” On (s.) reče: “Bogobojaznost, koja ga čuva od onog što je Allah Uzvišeni Veličanstveni zabranio, blagost (hilm), kojom neznanje onoga ko se ismijava oslabljuje, i dobro ponašanje (huluk), kojim se prema ljudima ophodi.

- O Ebu Zere! Ako želiš da budeš najjači među ljudima, onda se osloni na Allaha. A ako želiš biti najvelikodušniji među ljudima, onda budi pun strahopoštovanja prema Allahu. A

ako želiš da budeš najimućniji od ljudi, budi pouzdaniji u ono što je u Allahovim rukama od onoga što je u rukama tvojim.

- O Ebu Zere! Kada bi svi ljudi iz ovog ajeta uzeli korist, bilo bi im dovoljno: "A onom ko se Allaha boji, on će izlaz naći. I opskribit će ga odakle se i ne nada, On mu je dosta. Allah će, zaista, ispuniti ono što je odlučio. Allah je svemu već rok odredio."²⁶⁸
- O Ebu Zere! Allah kaže: "Tako mi moje Časti i Uzvišenosti, kada moj rob moju želju prepostavi svojoj želji, dodijelit će mu ugodnost u njemu samom i njegove brige će usmjeriti na onaj svijet. A Nebo i Zemlja će garantirati njegovu opskrbu i ja ću ga od njegovih teških vremena osloboditi i čuvat ću ga u svakom trgovačkom poslu."
- O Ebu Zere! Čak i kada bi sin Ademov bježao od opskrbe kao što bježi od smrti, ona će ga opet sustići kao što ga smrt dostiže.
- O Ebu Zere! Donosim ti mudrosti preko kojih će ti Allah pomoći. Iskaži poštovanje Allahu, kako bi On tebe također poštovao. Iskaži poštovanje Allahu kako bi On tvoj put osvijetlio. Upoznaj Allaha u vremenu dokolice i udobnosti i Allah će u teškim vremenima misliti na tebe. Kada moliš, onda moli Allaha. Sve šta god do Sudnjeg dana treba da se dogodi, već je zapisano. Čak i kada bi sva stvorenja pokušala da ti pomognu i da budu od koristi, za ono što Allah ne želi za tebe, neće biti za to u stanju da ti pomognu. A kada bi pokušali nečim da ti naude što Allah ne želi za tebe, ne bi bili u stanju to da urade. Dakle, ako si u stanju da sa punim uvjerenjem služiš Allahu, onda je to za tvoju korist. A ako nisi u stanju za takvo nešto, onda znaj da u istrajnosti leži velika nagrada za tebe, u istrajnosti na onome što ne voliš. Ustrajnost vodi ka cilju.
- O Ebu Zere! Budi zahvalan Allahovim imetkom i Allah će ti imetak dati. A ja upitah: "Šta je taj imetak, o Allahov Poslaniče (s.)?" On (s.) reče: "Danju jedan ručak, a noću jedna večera. Ko god je sa tim zadovoljan, što mu Allah daje, spada u najimućnije ljudi.
- O Ebu Zere! Allah je rekao: "Ja ne prihvatom priču jednog mudraca, mnogo više ono što vrijedi su (namjera, usmjerenje) i njegova želja. Ako njegova briga i želja leži u onome što Ja volim, i on je time zadovoljan, onda njegovu šutnju zapisujem kao zahvalu prema Meni i kao namjeru i čast, čak i ako nije ništa govorio."
- O Ebu Zere! Allah ne gleda u vaše tjelesne pojave ili vaš finansijski status ili vaše riječi, nego u vaša srca i djela.
- O Ebu Zere! Ovdje je bogobojaznost, ovdje je bogobojaznost (pri tom Poslanik pokazuje na prsa).

²⁶⁸ Kur'an, 65:2-3

- O Ebu Zere! Postoje četiri stvari koje se ne tiču nikoga osim vjernika (njemu koriste): šutnja, koja je prva stvar u molitvi. Poniznost prema Allahu, Allaha se sjećati u svakoj situaciji i malo posjedovanje imetka ili zlata.
- O Ebu Zere! Požuri se u obavljanju dobrih djela, čak i kada nemaš priliku za obavljanje dobrih djela, kako ne bi bio ubrojan među nemarne.
- O Ebu Zere! Ko god ima pod kontrolom ono što je između njegovih nogu i njegove brade, ući će u Dženet. Ja upitah: "O Allahov Poslaniče (s.), da li ćemo polagati račun za ono što naši jezici izgovaraju?" On odgovori: "O Ebu Zere! Zaista, zbog onoga što njihovi jezici izgovore, baca ljudе na nos u džehenemsку vatru. Ti si siguran dok šutiš, a kada govorиш, Allah to zapisuje u tvoju korist ili protiv tebe."
- O Ebu Zere! Čovjek može na nekom skupu davati savjete, pa i pored toga pasti u džehenemsку vatru koja je velika poput udaljenosti između Zemlje i Neba.
- O Ebu Zere! Teško onome ko govorи i laže kako bi jednu grupу nasmijao, teško njemu, teško njemu, teško njemu!
- O Ebu Zere! Ko se god pridržava šutnje, bit će spašen, dakle budi iskren i nikada ne laži. Ja ga upitah: "O Allahov Poslaniče (s.), šta je sa kajanjem jednog čovjeka koji je namjerno slagao?" On (s.) odgovori: "Kajanje i pet obaveznih namaza čiste grijehе."
- O Ebu Zere! Čuvaj se klevete, jer kleveta je gora od raskida braka! Tada ga upitah: "O Allahov Poslaniče (s.), zašto je to tako?" On (s.) odgovori: "Jer čovjek može da počini razvod braka i ako se potom pokaje Allahu, Allah mu može oprostiti. Ali klevetniku ne može biti oprošteno dok mu onaj ko je bio oklevetan prvo ne oprosti."
- O Ebu Zere! Proklinjanje vjernika je pokvarenost, protiv njega se boriti je nevjernstvo i njegovo meso jesti je nepokornost Allahu. Nedodirljivost njegovog imetka i imovine je kao nedodirljivost njegove krvi. Ja upitah: "O Allahov Poslaniče, a šta je ružno ogovaranje?" On odgovori: "Nešto o svome bratu reći, što on ne bi (rado) želio da čuje. Ja rekoh: "O Allahov Poslaniče, šta ako je ono što se izgovori zaista prisutno kod njega?" Poslanik objasni: "Znaj da kada nešto spomeneš što je prisutno kod njega, smatra se ogovaranjem (ghiba), a ako o njemu nešto kažeš što mu nije pripisivo i ne nalazi se kod njega, onda si počinio klevetu."
- O Ebu Zere! Ko god svoga brata muslimana odbrani od klevete, zasluzio je da ga Allah osloboди iz džehenemske vatre. O Ebu Zere! Ko god vidi da se kleveće njegov brat vjernik, a on je u stanju da ga odbrani, i odbrani ga, tako će ga Allah braniti na ovom

svijetu i ona onom svijetu. A ako pri tom zakaže, a bio je u stanju da ga zaštitи, Allah ga neće ni na ovom niti na onom svijetu pomagati.

- O Ebu Zere! Onaj ko se bavi Kutaatom, neće ući u Dženet.
Ja upitah: "Šta je Kutaat?" On odgovori: "Prenošenje izmišljotina."
- O Ebu Zere! Klevetnik se od Allahove kazne u Džehenu neće moći oporaviti.
- O Ebu Zere! Ko god na ovom svijetu posjeduje dva lica i dva jezika, također će i u džehenemskoj vatri posjedovati dva jezika.
- O Ebu Zere! Okupljanja su povjerljiva, a otkrivanje tajni tvoga brata je izdaja, dakle, izbjegavaj ovo i izbjegavaj plemenska okupljanja.
- O Ebu Zere! Djela ljudi ovoga svijeta od petka do petka se prezentiraju ponedjeljkom i četvrtkom. Kajanje (istigfar) se obavlja u ime svakog vjernika, osim za onog roba koji je gajio mržnju prema drugom vjerniku. Kaže se: "Ostavi djela ove dvije osobe, dok se ne pomire."
- O Ebu Zere! Čuvaj se toga da se okrećeš od svoga brata, djela neće biti prihvaćena dok si okrenut od svoga brata.
- O Ebu Zere! Zabranjujem ti da se okrećeš od svoga brata, a ako to ipak moraš da uradiš, ne izbjegavaj ga za tri cijela dana. Ko god da unutar ova tri dana umre, dok se okrenuo od brata, on je zasluzio džehenemsку vatrnu.
- O Ebu Zere! Ko god druge prinudi da ustane sa svoga mjesta kako bi on sjeo, on zauzima njegovo mjesto u džehenemskoj vatri.
- O Ebu Zere! Ko god umre sa mrvom oholosti u svome srcu, neće mirisati miris dženeta, osim ako se pokaje.

Jedan čovjek upita: "O Allahov Poslaniče, toliko sam zadivljen ljepotom da želim da moja odjeća i moje cipele dobro izgledaju. Da li je to nešto što treba da me zabrine? On (s.) upita čovjeka: "Kakvo je stanje tvoga srca?" Čovjek odgovori: "Znam istinu i osjećam se dobro zbog toga." Poslanik potom objasni: "To nije arogantnost, arogancija podrazumijeva napuštanje istine – prekoračiti je zbog nečega drugog i ljudi posmatrati na način da njihove porodice nisu jednake kao tvoje i njihova krv nije jednaka kao tvoja sopstvena." Poslanik (s.) nastavi: "O Ebu Zere! Većina ljudi koji idu u džehenem su oholi." Jedan čovjek upita: "Može li

se oholost izbjegći?” Poslanik (s.) reče: “Da, ko oblači grubu, jednostavnu vunu i ko jaše na magarcu, ko muze ovce i ko održava druženje sa siromašnim, on izbjegava oholost.”²⁶⁹

Poslanik (s.) nastavi: “O Ebu Zere! Ko god pri hodanju vuče svoju odjeću za sobom iz ponosa, njega Allah na Sudnjem danu neće ni pogledati.

- O Ebu Zere! Košulja vjernika treba da bude duga do sredine njegove noge i nije problem ako donji dio noge ostane nepokriven.
- O Ebu Zere! Ko god svoju odjeću podiže sa poda, popravlja svoje kućne papuče i svoje lice spušta na sedždu u namazu, bit će slobodan od arogantnosti i ponosa.
- O Ebu Zere! Ko god posjeduje dvije košulje, treba jednu da nosi, a drugu da dadne svome bratu.
- O Ebu Zere! Postojat će jedna grupa ljudi iz moga naroda koja će biti rođena u luksuzu i postojano će u tome živjeti. Njihova pažnja će biti na različitim bojama hrane i pića, to su najgori iz moga naroda.
- O Ebu Zere! Ko god napusti ljepotu odjeće iz ljubavi prema Allahu, dok je u stanju da se tako oblači, i ponižava se, iako to ne bi morao, a ono što je zaradio za nešto donira, što nije neposlušnost prema Allahu, i smiluje se onima, na koje se ne obraća toliko pažnja, i spaja se sa onima koji posjeduju znanje i mudrost, onda nagovijesti takvom obećanje, ako djeluje u skladu sa svojim znanjem i udjeljuje od svog imetka i pazi na ono šta govori.”
- O Ebu Zere! Nosi grubu i jednostavnu odjeću kako se ne bi u tebi pojavio prostor za ponos.
- O Ebu Zere! Na kraju vremena postojat će grupa ljudi koji će i ljeti i zimi nositi vunu i pri tome će misliti da su zbog toga bolji od drugih ljudi. Meleci Zemlje i Nebesa proklinju ih.
- O Ebu Zere! Hoćeš li da ti kažem ko su stanovnici dženeta? Ja rekoh: “Da, o Allahov Poslaniče.” On (s.) reče: “Svako onaj ko ima nepočešljjanu kosu i prašnjava lice, za koga nikoga nije briga, ali koji u Allahovim očima ima veoma visok položaj, da kada on nešto obeća, njegovo obećanje Allah ispuni.”

15.2 Savjeti Poslanika (s.) u drugom kazivanju od Ebu Zera

Jednog dana sam otišao (Ebu Zer) Poslaniku (s.) dok je on sam sjedio u džamiji. Iskoristio sam njegovu samoću (da mu se obratim) i On (s.) reče: “O Ebu Zere! Džamija ima jedan

²⁶⁹ Misli se generalno na život u skromnosti.

pozdrav.” Ja upitah: “A šta je pozdrav, o Allahov Poslaniče?” On (s.) odgovori: “Dva rekata namaza koje obaviš.” Potom sam mu se okrenuo i rekao: “O Allahov Poslaniče, ti si mi naredio da klanjam, a šta je namaz tačno?”

On (s.) objasni: “Obredna molitva (sala) je najbolja pozicija koju čovjek može imati, jer ko god želi da malo radi, to može kroz to savladati i ko god odluči da uradi mnogo, također kroz to može to savladati.”

Potom upitah: “O Allahov Poslaniče, koje djelo je najbolje djelo kod Allaha?”

On (s.) odgovori: “Vjera u Boga, a potom napor na Allahovom putu.”

Ja kazah: “O Allahov Poslaniče, koja osoba među vjernicima je upotpunila svoju vjeru?”

Poslanik (s.) reče: “Najbolji u pogledu ponašanja.”

Ja upitah: “A koji je najbolji vjernik?”

Poslanik (s.) odgovori: “Onaj od čijeg jezika i ruku su sigurni ljudi.”

Zatim ga upitah: “A koja vrsta odricanja je najbolja?”

On (s.) reče: “Onaj ko na najbolji način izbjegava zlo.”

Ja kazah: “A koji dio noći je najbolji?”

On (s.) odgovori: “Sredina kasnog djela noći.”

Ja upitah: “Koji namaz je najbolji?”

On (s.) kaza: “Odužen kunut (dova tokom namaz, na stajanju)”

Zatim upitah: “Koji post je najpreporučljiviji?”

On (s.) reče: “Obavezni post i Allah umnogostručava nagradu.”

Potom upitah: “Koja vrsta sadake je najbolja?”

On odgovori: “Čak i najmanje izdvajanje koje se potajno uruči onome ko je siromašan.”

Ja rekoh: “Koji zekat je preporučljiv?”

On (s.) objasni: “Onaj koji ima visoku cijenu i koji je najpotrebniji i iz kojeg primatelj izvuče najveću korist.”

Zatim kazah: “A koji džihad (napor na Allahovom putu) je najpreporučljiviji?”

On odgovori: “Onaj prilikom kojeg čovjek na svom konju ode u borbu, izgubi ga i sopstvenu krv prospe.”

Ja upitah: “A koji ajet koji ti je objavljen je najuzvišeniji?”

On (s.) odgovori: “Ajet prijestolja (Ajat al-Kursi).”

Ja upitah: “O Allahov Poslaniče, šta je sa spisima poslanika Ibrahima (a.)?”

On (a.) objasni: “Oni su uzorni: ‘O poštovani i provjereni upravitelju, ja te nisam poslao da sakupljaš materijalna dobra, nego sam te ovlastio da pomažeš potlačene. Jer ja ne odbijam poziv onoga ko je tlačen, čak i kada je nevjernik ili grešnik, koji sam sebi štetu nanosi.’ A postoje i druga učenja kao što je: ‘Onaj ko je razuman trebao bi svoje vrijeme podijeliti na četiri dijela: jedan dio za moljenje svoga Gospodara, jedan dio da razmišlja o Allahovom stvaranju, jedan dio da se preispituje i da sa sobom svodi račun koja djela je počinio i jedan dio u kojem na dozvoljen način nešto stekne za svoju hranu i piće.’ Onaj ko je razuman trebao bi također svoje vrijeme podijeliti na tri djela: uvećavanje djela za Sudnji dan, sticanje životne opskrbe i uživanje u dozvoljenom. Razuman čovjek bi trebao da posjeduje uvid i razumijevanje u okolnosti vremena, da se brine za lične stvari i čuva svoj jezik. Ko god svoj govor uračunava u svoja djela, treba da smanji svoj govor, osim u slučajevima kada ga se lično tiče.”

Ja upitah: “O Allahov Poslaniče, šta je sa objavom Poslaniku Musau (a.)?”

On odgovori: “Sve su to bile pouke: ‘Osjećam čuđenje prema onome za koje je izvjesna džehemenska vatra a on se i pored toga smije, kao i prema onome za koga je smrt izvjesna a on je sretan, čuđenje prema onome koji posmatra kako se život na ovom svijetu sa svojim

Ijudima i situacijama mijenja a on se i pored toga osjeća sigurno na njemu. Čudim se i onome ko je siguran u obračun na Sudnjem danu, i pored toga ne raspolaže dobrim djelima.”

Ja recoh: “O Allahov Poslaniče: Postoji li što se tiče ovoga života bilo šta što je u objavama poslanicima Ibrahimu i Musau (a.) bilo sadržano, a što je tako i tebi objavljen?”

On (s.) objasni: “O Ebu Zere! Uči: ‘Postići će šta želi onaj koji se očisti i spomene ime Gospodara svoga pa molitvu obavi! Ali, vi više život na ovom svijetu volite, a onaj svijet je bolji i vječan je. Ovo, doista, ima u listovima davnašnjim, listovima Ibrahimovim i Musaovim.”²⁷⁰

Ja zamolih: “O Allahov Poslaniče, daj mi savjet.”

On (s.) reče: “Uči Kur'an i sjećaj se Allaha, jer to znači tvoj spomen na nebesima i svjetlo na zemlji.”

Ja zatražih: “O Allahov Poslaniče, ispričaj mi više.”

On (s.) reče: “Obavljaj borbu (džihad), jer to je askeza za moj narod.”

Ja upitah: “O Allahov Poslaniče, možeš li više da mi kažeš?”

On (s.) posavjetova: “Drži se šutnje, osim ako ima neke koristi za tebe u tome da govorиш, jer to odbija šejtana od tebe i pomaže ti po pitanjima tvoje vjere.”

Ja recoh: “O Allahov Poslaniče, možeš li više da mi kažeš?”

Poslanik (s.) nastavi: “Čuvaj se puno smijeha jer umrtvjuje srce i otklanja svjetlo sa lica.”

Ja zamolih: “O Allahov Poslaniče, možeš li još da mi govorиш?”

Poslanik (s.) reče: “Posmatraj i pazi na one koji su ispod tebe i ne gledaj na one koji stoje nad tobom, jer bolje je ovako raditi, kako bi Allahove darove bolje cijenio.”

Ja upitah: “O Allahov Poslaniče, mogu li čuti više?”

Poslanik (s.) kaza: “Održavaj kontakt sa bliskom rođinom, čak i kada oni prekidaju vezu s tobom. Voli one koji su u potrebi i oskudici i često ih posjećuj.”

Ja recoh: “O Allahov Poslaniče, možeš li više da mi kažeš?”

Poslanik (s.) reče: “Govori istinu, čak i kada je gorka.”

Ja zatražih: “O Allahov Poslaniče, pričaj mi još.”

On (s.) nastavi: “Ničega se ne plaši kada je u pitanju Allahova volja.”

Ja recoh: “O Allahov Poslaniče, možeš li više da mi kažeš?”

Poslanik (s.) posavjetova: “O Ebu Zere! Bavi se više svojim nedostacima nego nedostacima drugih. Dovoljan je čovjeku nedostatak to što nedostatke drugih vidi ali ne vidi nedostatke svoje.” Potom se udario u prsa i kazao: “O Ebu Zere! Nema boljeg mišljenja kao što je to razmišljanje (o Allahu) i nema veće poniznosti kao što je izbjegavanje zabranjenog, a nema boljeg djela kao što je dobro ponašanje.”

²⁷⁰ Kur'an, 87:14-19